

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

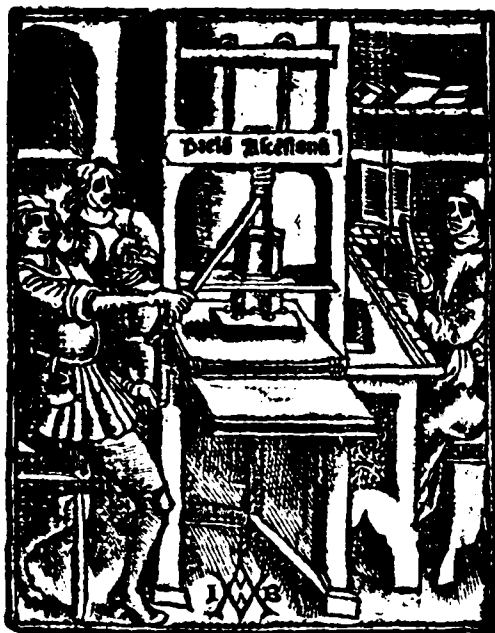
SOURCE DES IMAGES
Google Livres

Luciani Erasmo interprete

Dialogi & alia emuncta. Quorum quædam recentius / quædam annos abhinc octo sunt versa: sed nuper recognita: vt indice ad finem apponendo declarabimus.

Quædam etiam a Thoma Moro latina facta: &

Quædam ab eodem concinnata.

Venundantur in edibus
Ascensianis.

Luciani

ERASMVSRTERODAMVS REVERENDISSIMO
in Christo patri D. Gulielmo Archiepiscopo Cantuariensi
totius Angliæ primati. S. D.

Mitto ad te Dialogos aliquot Luciani/ptim nuper a me traductos/par-
tim recognitos. Nugas inquis mittis. Nugas sane, sed literatas: nimirum
vt rideas: si tamen vnq̃ ridere potes: homo tot curis districtus: tot negotio-
rum fluctibus obrutus. Sed cui potius mittam, quicquid fuerit illud, seu lu-
dicrum/ seu serium/ quod meæ camœnæ produxerint, q̃ tibi vnico meo Me-
ccenati! qui solus et addis animum Erasmo/et alis ingenium/et otium sup-
peditas/et ornas studia. Bene vale. Londini, tertio Kalendas Maias, Anno
Millesimo Quingentesimo Duodecimo.

SATVRNALIA LVCIANI D. ERASMO ROTE.

RODAMO INTERPRETE.

Personæ. SACERDOS et SATVRNVS.

SACERDOS.

le mihi Saturne: quādo tu quidē hoc tpe regna
re videris: tibiq; et sacrificatū et litatū est a no
bis: qd potissimū abs te p immolatis hostiis po
stulare debeam: quod postulatū ferā! SATVR.
Istud qdem te ipm ppedere oportuit, qd tibi fo
ret optandū: nisi q princeps sit/ eundē et vatem
esse vis: vt norit, qd maxime collubitum sit ani
mo tuo petere. Caterū ego, quantū facultas fe
ret, non abnuā votis tuis. SACERDOS. Quin
istud iam olim mihi ppensum est: desydero em

vulgaria ista ac passim obuia: videlicet opes: multā auri vim: vtq; vlrīs in
perem: vtq; multa possideā mancipia: vestes splēdidas ac delicatas: tū au
rum et ebur: breuiter, siqd est prāterea rerū pretiosarum. Hęc igitur mi
hi da optime Saturne: vt et ipse nonnihil emolumentī ex tuo sentiam impe
rio: neue solus per omnē vitā earū rerū sim expers. SATVR. Illud vide. Iā
postulas: quod nō est meę potestatis: neq; em meartū partū est ista distribue
re. Quare ne grauiter feras: si quę petis/ non assequeris. Quin magis ista a
loue postulato: quū ad eū imperiū vices redierint: id quod breui futurū est.
Nam ipse prāscriptis conditionibus, rerū administratiōē ab illo suscipio.
Est aut vniuersum imperiū meū septē duntaxat dierū: quorū si ius excesser
it, ilico priuatus reddor: ac velut vnusq; libet de plebeia multitudīne. Nec
tamen in his ipsis septē diebus seriū quippiā/ aut publicū tractare mihi per
missum est. Verū potare/ inebriari/ vociferari/ ludere/ certare tessaris: crea
re reges: famulos in cōuiuiū adhibere: canere nudū: lasciuo corporis motu
saltitare: nonnūq; et in gelidā aquā dare prācipitē, facie fuligine oblita. Hęc
vti faciā permissum est. Caterū magna illa, puta diuitias et aurū, Iuppiter
ipse dilargit, qbus illi visum fuerit. SACER. Imo ne ille qdē Saturne admo
dū facile/ ac lubens id facit: adeo vt me iā vox defecerit magno clamore hęc
ab illo flagitantē. At is nihil prorsus audit: verū egidē obuibrās/ ac fulmē in
tentās/ toruūq; obtuēs/ pauefacit instātes. Q; siqn etiā annuerit alicui/ diuī
tēq; reddiderit, mirū q id nullo delectu facit: vt aliquoties prāteritis pbs/
ac sapientibus vlrīs, sceleratis ac stultis hominibus opes offundat: verbero
nibus atq; effeminatis: cuiusmodi sunt isti pleriq;. Q; equidem cupio co

Luciani

gnoscere/quanā sint ista tuæ potestati pmissa. SATVR. Haud quāq̃ parua/nec omnino cōtemnenda: siq̃s vniuersi imperiū vim expendat: nisi forte tibi paruum esse videtur, vt in tesserarum ludo vincas: cumq̃ cæteris alea in vnionē voluatur, tibi senionem semper in summo latere ostendat. Nam hinc sibi plariq̃ victū parant/vel ad saturitatē vsq̃: q̃b² ppitia ac secunda aspirarit tessera. Rursum alii nudi enatarūt naue elisa/ fracta ad tam minutum scopulum/puta aleam. Adde his potādo q̃ maxime hilare scere/ ac modulatus alio videri canere in cōuiuio. Præterea reliquis ministris in aquā præcipitatis (nā ea poena est partū dextre ministranti) te et victorē pñtūtiari: atq̃ ei quem viceris præmia præripe. Vides nimirū q̃ ingens sit bonū. Quemadmodū et illud: quū ralo victor solus omnibus rex præficeris: vt nō solum ipse nō feras vlla ridicula imperata: verum etiam ipse possis aliis imperare: huic vt turpe quiddā de se ipso vociferetur: illi vt saltet nudus: vtq̃ sublata in humeros tibicina, ter domum obambulet. An nō hæc quoq̃ munificentia: meæ non exigua: sunt argumenta? Q; si causaberis regnum hoc nec verum esse/nec stabile, inscite feceris: quum videas meipm qui ista dilargior/exigui temporis imperium tenere. Ex his igitur quæ meæ facultatis est præstare, Nempe de taxillis: de regnando: de canēdo: deq̃ reliquis quæ modo recensui: audacter quæ voles petito: nihil veritus: ne te ægide aut fulmine terrem. SACER. Atqui istis nihil mihi est opus Titanū optime. Tu tamen illud mihi respondeas velim: quod maxime cupiebā cognoscere. Quod si mihi dixeris, satis magnam gratiā pro sacro psolueris: quin et in reliquum tempus quæ debueris cōdono. SATVR. Roga modo: equidem respondebo, si fortē quod rogaris sciero. SACER. Illud in primis. Nū vera sunt ista: quæ de te audimus? Quemadmodū deuoraris liberos tibi ex Rhea natos: vtq̃ clam illa, subducto Ioue, saxū infantis loco suppositum tibi deuorandum tradiderit. Deinde puer adultus te regno expulerit bello superatū: mox arreptum in tartarū præcipitarit: vinculis iniectis tum tibi, tum omnibus copiis auxiliariis, quæ tecū in acie steterant. SATVR. Quid dixisti? Nisi festū celebraremus/essetq̃ licitum inebriari/atq̃ in dños impune cōuitia iacere, intelligeres profecto mihi permissum esse irasci: quū quidem istiusmodi roges: nihil reueritus adeo canum ac senem deum. SACERDOS. At ego hæc Saturne non ex meipso dico. Quin et Hesiodus et Homerus, nolo em̃ dicere, reliq̃ ppe mortales oēs eadē de te credūt. SAT. An tu putas vel pastorē illū/vel hunc ampullosum vere q̃piā de me scisse? Rē ad hunc consydera modū. Est ne quisq̃ hō, non dicam deus, adeo durus: vt possit ipse volens suos deuorare liberos/ nisi si quis esset Thyestes: qui ab

impio circūuentus fratre comederet. Sed frugi esse qui possit / qui fiat / ut ignoret sese saxū edere vice pueri / Ni forte dentibus sit hmōi : ut dolere nō queant. Imo neq; bello cōflicimus / neq; Iuppiter p vim imperiū occupauit : sed ego illi volens et vltro rerū administrationē tradidi / cessiq;. Porro neq; victū esse me / neq; in tartaro esse vel ipse vides opinor : nisi prorsus oculis captus es / quemadmodū Homerus. SACERDOS. Sed quid tibi accidit Saturne vt imperiū deponeres? SATVRNVS. Ego tibi dicā. In summa senex iam et podagrosus quū essem ob ætatem (vnde etiā factū est, vt pleriq; mihi compedes esse finxerint) impar eram viribus ad tam multa hui⁹ ætatis facinora puniendā: nā erat aliī due mihi sursum ac deorsum cursitandū obarmato fulmine: quo sacrilegos / periuros / ac raptores exurerē. Eratq; negotiū plentū laboris: quodq; iuuenem desyderaret. Itaq; mihi consulens / locū locum dedi. Qū et alioqui recte facturus mihi videbar: si partitus filiis (nam erant) imperiū / ipse plerāq; vitā conuiuiis per otium traducerē: nihil necesse habens / neq; voca facientibus operam dare / nec ab iis qui cōtraria petunt molestia affici / neq; tonare / neq; fulminare / neq; grandinem aliā quoties immittere. Sed senilem hanc ac iucundissimā dego vitā / meracius bibens nectar: atq; interim cum lapeto / reliquisq; aequalibus diis cōfabulās. At regnat quidē ille mille districtus negotiis: nisi q; hos pauculos quos diuini dies mihi visum est excipere: in quibus recipio principatū: vt mortalib⁹ in memoriā reducā / cuiusmodi fuerit me regnante vitā: quū citra sementem / citraq; arationem cuncta illis puenirent. Haud tum qdem arista / sed panis paratus: carnes apparatæ: ac vinū fluminū instar fluebat: tum fontes mellis / lactisq;: propterea q; mortales oēs probi essent et aurei. Hæc, inquā, mihi causa fuit / cur exigui temporis imperiū geram: atq; ob id vndiq; plausus / cantiones / iusus / æqualitas omnibus seruis æque ac liberis, neq; em̄ me regnante quisq; erat seruus. SACERDOS. At ego Saturne coniecturā istā ad seruos et eos qui boias terunt / referebam: quasi ob eam causam tibi fabula tribueret erga hos humanitatē: q; memor te ipsum aliquādo seruitutem seruisse ac gestasse cōpedes / eos magnificeres, qui simili essent fortuna. SATVRNVS. Num tu defines istiusmodi nugari nugas? SACERDOS. Bene mones: itaq; desino. Quin illud etiam mihi responde / talis ludere in vsu fuit tui quoq; sæculi mortalibus? SATVRNVS. Erat sane. At nō depositis talentis / ac decem nummū milibus / quēadmodū vos facitis: verū vt plurimo nucibus: ne videlicet discrucia retur qui victus esset: neue semp ploraret sese vnū omniū non habere quod ederet. SACERDOS. Et recte quidē illi. Nam quo tandē præmio certassent ipsi talis / quū ipsi toti essent aurei!

bon gny vñle
Rin forqmb dñna
107

Luciani

Itaq; te loquēte tale quidē mihi venit in mentē: si quis vnū aliqūē ex aureis illis viris in hanc nostrā aetate adductum vulgo offenderet, quid illi tandē eueniret! Nempe miserū sat scio discerperent: haud aliter incurstantes q̄ in Pentheum Manades, aut in Orpheum foeminā Thraciē, aut in Acteonem canes: interq; sese decertarent quātam quisq; maximam posset portionē auferre, vt qui ne in festo celebrando a lucri studio temperent: quin ipso etiam festo, ad lucri abutitur incrementū. Itaq; alii quidē tibi primitias immolāt amicos in cōuiuiū depdantes. Alii vero tibi cōiutiantur cū nihil ad rē pertineat: tum ipsas cōmuniter tesseras: perinde quasi illis sit impurādū: qđ illi suapte sponte faciunt. Sed dic mihi & illud: quid tandē causā fuit: vt deus vsq; adeo imbecillis ac senex, tempus inamoenissimū delegeris: cū iam nix omnia occupat: plurimus sauiit boreas: cūq; nihil nō gelu cōcretū est: arent arbores nudē decussis frondibus: squalent, horrētq; vacua floribus prara: cū incurui cōtractiq; mortales pinde quasi extremo cōfecti senio ad focum ferme defedent: interea tu festū diē agis! neq; em̄ accōmodū seni tēpus: neq; satis idoneū genio indulgētibus. SATVR. Sed heus tu permulta quidē a me sciscitaris cū potare iā oporteat. Itaq; non exiguā tēporis portionē tuis rogarionibus mihi de festo pdidisti: dū ista mecū philosopharis nō admodū ad rē pertinētia: quare nūc istis tādē omisiss cōiuiuiū agitemus, plaudam⁹, ac liberā agamus vitā. Deinde prisco more depositis nucibus ludamus tesseris, ac reges suffragiis creemus, ipsiq; vltro pareamus. Siquidē ad eū modū effecerimus vt verū videat prouerbiū/qđ dicit: senes repuerascere. SACERDOS. Immo cui ista quē dicis nō probant Saturne: precor vt ei nec tū bibere liceat cū sitit. quādogdē vt primo colloquio satis a te responsum est. Proinde videor mihi recte factur⁹: si nostrā hāc cōfabulationē, & quē ipse interrogarim, & quā tu propitius respōderis literis prodita tradā amicis legenda: si qui sunt digni, qui tua dicta accipiant.

CRONOSOLON. i. SATVRNALIVM LEGVM LATOR.

Erasmo Interprete.

Aecq; ait Cronosolon Sacrificus, & idē vates Saturni, earū q; legū cōditor: quē qđ ad festū pertinet. Quid pauperes facere oporteat id alio misso libro illis ipsis p̄scripti. Neq; dubito qn̄ eas leges seruent: alioq; obnoxii futuri poenis: q̄ grauissimē decreta sunt in eos q̄ min⁹ paruerint. Vos autē diuites: videte, ne hac mandata p̄tergrediamini, neq; negligatis. Nā si q; secus fecerit, is sciat se nō me neglecturū legis latorem: sed ipsum potius Saturnūq; me condēdis festi sui legibus delegit. Haud ille

Cronosolon. . Fo. III.

quidē in somnis visus, sed nuper cū vigilāte palā cōgressus. Erat autē neq̃
cōpedibus vinctus, neq̃ situ obsitus: qualē cū pictores fingūt: exēplar a de-
lyris poetis mutuati. verū falcē quidē tenebat peracutā. Cetera vero & hi-
laris erat, & validus, regioq̃ apparatus. Atq̃ hac qdē specie mihi visus est.
Ceterū quā locutus est plane diuina sunt: & in his hac digna q̃ vobis pri-
exponā. Nā vbi me vidit animo moestū inambulātē: mox intellexit, quippe
deus, quānā esset molestiē causā: videlicet grauiter me ferre paupertatē: vt
quī non pro tēporis ratione/ vnicā vestē haberē: cū iam esset gelu, multusq̃
flaret Boreas, glaciēs ac nix: aduersus quā ego minime cōmunit⁹ erā. Mul-
to magis autē q̃ cū festū instaret iam proxime reliquos viderē apparantes
quā ad victimas quēq̃ ad cōuiuiā regrebātur: mihi vero ipsi res nō admo-
dū ad festū instructas esse. Iam a tergo accedēs, aureq̃ prehēsa, ac vellicata
Nam hac specie sese mihi consuevit ostēdere. Quid istud sibi vult (īquit)
Cronosolon! videre mihi sollicitus. An nō aequū inquā here! Cū impios ac
scelestos hoīes opibus supfluere, & solos delitiis frui videā: ipse vero meciū
q̃ complures alii docti, cum inopia/ summaq̃ rerū poenuria vitā degim⁹!
Ne tu quidē here curas his rebus finē imponere: & ad equalitatē reuocare.
Tum ille. Cetera qdē inquit, haud facile fuerit innouare: quā vobis a Clo-
thone, reliquisq̃ parcis accidit. Porro paupertatis malū vobis corrigam,
quatenus ad festū attinet. Sit autem hęc corrigendi ratio. Abi Cronosolon
ac mihi leges aliquot conscribito/ ostendēs quid obseruandū sit in festo: vt
ne diuites inter sese festum celebrent: sed vobis sua bona impertiant. At nō
nouī inquā leges conscribere. Quin ego inquit docebo te. Moxq̃ ingressus
ordine me docuit. Deinde cū cuncta perdidicissem. Et illud inquit illis di-
cito: nisi seruarint hęc: tum ego profecto sine causa falcem hanc acutā cir-
cūfero. Alioqui ridiculus sim: si cum patrē Coelum execuerim: non itē ca-
straro diuites istos: q̃cūq̃ leges meas violauerint: vt iā euirati Cybeli matri
sese adiūgāt cū tibiis ac cymbalis. Hęc ille minabāt. Quare recte facietis: si
leges non p̃tergrediamini. Lex prima. Ne quis quid intra festi tēpus agi-
to: neq̃ publicū, neq̃ priuatū: nisi quā ad lūsum, ad voluptatē, animiq̃ oble-
tationē pertinebunt. Opsoniorū & bellariorū artifices soli in opere sunt o.
Aequalitas oībus esto/ seruis/ liberis/ pauperibus/ diuitibus. Irasci, indignari
ve minari ne cui liceat. Rationē exigere ab iis qui res curāt Saturnalitiās.
ne id quidē fas esto. Ne quis argentū vestem ve expendito: neue inscribito
solēnitatis tempore: ne quis exerceatur: neue literis operam dato: aut reci-
tato: nisi si quā sint vrbana, lepidaq̃, quā dicacitatem resipiant ac iocum.

Lex secunda. Multo ante festum diuites singulorum amicorum nomina

Luciani

in tabella scribſito. Porro pecuniā paratā habēto: ad decimā partē annuorū fructuū. Præterea quicqd illis ſupereſt veſtiū & quicqd eſt cultus pinguioris: q̃ vt iſtis cōueniat. Ad hæc argētorū vim nō modicā. Atq; hæc q̃dem in promptu ſunto. Cēterū ante ſolēnitatē Scobinā circūagūto: atq; ex ædibus eiiciunto ſordes: auaritiā & quēſtū: & ſi quæ id genus alia ſunt pleriq; diuitū domeſtica. Deinde ubi domū perpurgarint: tū rem diuinā faciūto: Ioui diuitiarū largitori, ac Mercurio munifico, atq; Apollini magna donāti. Deinde circa veſperā tabulam illā amicorū nomina tenentem relegūto. Diſtributis antē pro cuiuſq; dignitate muneribus / ante ſolis occaſum amicis mittunto. Porro qui deferant ne plures tribus quatuor ve ſunto: atq; hi certiffima ex famulis fideiāq; natu grādes. Aſcribatur autē in literis: & qd mittatur: & quantū: vt ne vtriq; ſuſpectos habere poſſint eos / qui perferūt. Atq; iſſi miniſtri vnico quiſq; calice epoto / domū recurrunto. neq; p̃terea quicq; ab eis poſtulant. Doctis omnia dupla mittūto. Nam hos æquū eſt geminā accipere portionē. De muneribus / q̃ modetiſſime ſimul, & q̃ pauciſſima verba ſiunto. neq; graue quicq; in literis quiſq; aſcribito. nec odioſe laudato quē mittūtur. Diuiti diues ne quid mittito. Neq; locuples Saturnalibus æquali forte quēpiā conuiſo accipito. Ne quid eorū quæ in hoc deprompta fuerint vt mittantur ſeruant. Neue cui muneris poenitentia ſubito. Q; ſi quis anno ſuperiore peregre fuit: eaq; cauſa munerum expertus fuit: & illa accipito. Quin etiā tenuibus amicis es alienū diuites cōdonāto: atq; etiā conductarū ediū pretiū, ſi qui forte & hoc debēt neq; ſunt ſoluēdo. In ſumma vero, multo ante illud illis eſto curæ: vt cognoscant, qua re maxime ſit opus. Rurſum qui accipiūt, ne de miſſis donis vt exiguis queruntor, & quicquid mittetur qualecūq; fuerit, id magnū ductito. Vini cadus / aut lepus / aut pinguis auis / inter munera Saturnalia ne habentor. Neue Saturnalia dona in riſum vertūto. Remittito viciffim diuiti pauper. Si doctus eſt libellū aliquē veterē: aut ſi quid ipe conſcripſit: qd fauſti ſit ominis: et cōuiuiis accōmodū: qualecūq; potuerit. Atq; id diues læto admodum hilariq; vultu accipito. Acceptū protinus plegito. Q; ſi recuſarit reiecerit: ve ſciat ſeſe iis quæ de falce minatus ſum, obnoxii eſſe: etiam ſi miſerit / quicquid alioqui mittēdū erat. porro reliqui / coronas alii, alii turis fruſtula mittunto. Q; ſi pauper aut veſtem / aut argenti / aut aurū / ſupra facultatē diuiti miſerit: id quidē, qd miſſum fuerit / publicū eſto: conſtatūq; in Saturni theſaurū inferitor. Ipſe vero pauper poſtri die plagas a diuite manib⁹ ferulę ſuppoſitis accipito / nō pauciores qnquaginta ſupra ducentas. Leges cōuiuiales. Lauādū eſt: ybi linea ſex erit pedū. Ante lauādū nucibus ac talis

Episto. Saturnales. Fo. V.

usitadū. Vbiq; casus cuiq; loci dederit: ibi accubito. Dignitas aut gen⁹ aut diuitia: parum momenti habent: vt prius alicui ministraretur. Eodē de vino omnes bibant. Neq; profit diuiti si causetur vel stomachi/vel capitis dolor ē: vt ideo bibat de meliore. Carniū omnibus aqua portio. Ministri ne cui quid fauore danto: neq; cōtantor: neq; p̄termittito: donec ipsis visum fuerit quæ tollēda erūt. Neq; huic quidē magna: illi vero perexigua apponito. Neue huic cora suis: illi maxilla apponitor. sed in omnib⁹ æqualitas esto. Pocillator acutis oculis vnūquēq; obseruato: minus tamen herū. Acutius etiā exaudito. Calices omnis generis sūnto. Ad potandum inuitare/ si quis voluerit ius esto. Omnes omnibus præbibito: si libeat: vbi præbiberie diues. Neq; quisq; bibere cōpellitor: si nō possit. In conuiuū ne quis vel salatore, vel citharodū iducito. Eum qui nuper discere coeperit: inducēdi ius esto: si quis voluerit. Dieteriorū is modus esto: vt ne quis vsq; lædatur. Pro nuciis ludunt talis. Si quis deposita pecunia talis luserit: in posterū vsq; diē ieiunato. Et maneto quisq; & abito cum voluerit. Porro cū diues famulos suos conuiuio accipiet: tum amici quoq; vna cū ipso ministrant. Leges hæc singuli diuites aere columnæ inscriptas in aulae meditullio habent: ac legūto. Atq; id quidē sciendū est: quoad ea columna manebit, neq; fames, neq; pestilentia, neq; incendium, neq; quicq; alioqui molestum in illo rum domū subibit. Q; si quando (id quod diu prohibeant) tollatur: abominanda sunt quæ illis tum euentura.

EPISTOLAE SATVRNALES.

Ego Saturno Salutem.

Quidem & antea tibi scripsi, significans, quoniam in statu essem: & quemadmodū ob inopiam mihi periculum esset: ne solus omnisi expers relinquerer solennitatis quam in dixeris. Addidi & illud (nam memini) iniquissimū esse: si nostrum alii opibus ac delitiis superfluerent / nihil ex suis facultatibus impertientes pauperioribus: alii rursus fame contabescerent: atq; id quidem instantibus Saturnalibus. Verum quoniam tum ad meas literas nihil respondisti: operę pretiū existimaui: te de nouo iisdem de rebus cōmonescere. Tū erat oprime Saturne: sublata hac rerum inæqualitate/ bonisq; in medio depositis/ postea celebrādum festum edicere. Nam vti nunc res habent/ formica camelus: quemadmodum aiunt prouerbio. Quin magis tragœdiæ histrionem animo concipe: qui altero pede præaltis cothurnis sublimis insistat: cuiusmodi sunt Tragica calceamenta: altero vero sit in calceatus. Is si ad hunc modum instructus ingre-

Luciani

11. Attached to the
 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845

Episto. Saturnales. Fo. VI.

quum est. Neq; illatū aprū ita partiatur: vt domino totū dimidiū apponat
vna cū capite: reliquis autem ossa tecta apponat. Vtq; pramoneant pincer
næ ne contentur donec vnusquisq; nostrum septies poscat bibere: sed semel
iussus protinus infundant et ingentem calicem impleti tradant aequē atq;
ipsi domino: vtq; vnum et idē vinum cōiuiis sit omnibus. Alioqui vbinā
ista lex scripta fuit / aut recept⁹ mos: vt hīc vino odorato / generosoq; tenui
lentus sit: mihi cōtra musto disrumpat aluus! Hæc si correxeris / nouariscq;
Saturne: tū demum effeceris: vt vita vere vita sit: festum vere festū. Sin mi
nus: illi quidē epulentur: nos autē inter im sedentes precabimur: vt si atq;
loci venerint / puer subuersam amphorā rumpat: vtq; coquus ius adurat /
ac per obliuionem muriam piscium in lentem infūdat: vtq; canis in domū
irruens opsoniorum, artificibus alibi intentis / exta deuoret vniuersa: præ
terea placentæ dimidium: vtq; sus ac ceruus / neq; non fuculæ inter assan
dum idem faciāt: quod Homerus de Solis bobus commemorat: imo vti nō
serpant solum: verū etiā vna cum ipsis verubus in mōtem abripiāt sese / su
giantq;: vtq; ipsæ etiam aues pingues / iam adēptis plumis / et ad coquendū
apparatæ / volatu aufugiat: ne soli illis fruatur. Quodq; futurū est illis gra
uissimū: vt formicæ tales quales ferūtur Indicæ / aurū e thesauris effossum
noctu in publicum efferant: vtq; vestis curatorum indiligentia ita ab opti
mis muribus perforetur: vt cribrū videri possit: nihilq; differat a cassē ve
natorio: vtq; formosi illorū / comatq; puelli (quos Hiacynthos / aut Achilæ
saut Narcissos appellare solent) dum ipsis poculum porrigūt, subito de
fluente coma calui fiāt / et acutam edant barbā: cuiusmodi in Comœdiis
induci solent Sphenopogonēs: quibus a cuneata barba nomē inuentum est:
vtq; vertex illis asperis ac pungentibus pilis sit hirta, reliqui capitis parte
nuda. Hæc atq; his etiam plura illis imprecabimur: nisi definant vsq; adeo
suis priuatim studere commodis: velintq; in commune diuites esse / nobis
quoq; quantum æquum est impertientes.

Saturnus mihi charissimo Salutem.

Vid ru obsecro nugas istas ad me / ac de rebus huiusmo
di scribis: iubescq; vt de integro bonorū faciam partiti
onem: quod qdem alterius munus fuerit: penes quē nunc
est imperium. Etenim demiror te si solus omnium ignoras
quemadmodū iam pridē regnare destiterim / ac priuatus
esse coeperim liberis partitus imperiū. q̄q; Iuppiter præ
cipue rerū istiusmodi curā agit. Porro mea potestas nō nili ad taxillos vsq;
saltationes / cantiones / et ebrietatē valet: idq; septē nō amplius diebus. Itaq;

Luciani

grauioribus in causis, de quibus scribis, videlicet de tollenda rerum inaequalitate: utque ex aequo omnes aut opibus abundent aut egeant: Iuppiter vobis operam dabit. Quod siquid in his quae ad festum pertinent / vel fraude detractum est alicui / vel additum, id erit meum partium iudicare. Idque scribo diuitibus de conis / deque auri hemina / neque non de vestibus: ut vobis quoque ad celebrandum festum non nihil mirtant. Quandoquidem equa sunt ista: decetque illos facere quae admodum praedicatis: nisi forte habent isti quod probabiliter ad haec respondeant. In summa tamen illud scitote pauperes vos longe falli / neque recte iudicare de diuitibus. Siquidem illos felices arbitramini / solosque suauem vitam vivere: propterea quod illis liceat opipare coenare / vino suauiter inebriari / formosis frui mulieribus / vestibusque uti delicatis: verum istam felicitatem cuiusmodi sit / ignoratis. Siquidem haec res non mediocribus curis eos distorquent: sed singulis inuigilare coguntur: nequid rerum domesticarum dispensator fraudet / aut clanculum suffuretur: ne vinum acefcat: ne frumentum vermibus corrumpatur ne latro tollat pocula: ne populus credat calumniatoribus: si illum dixerint affectare regnum. Atqui haec quidem quota pars est eorum, quae istos discruciant! Quod si nossetis metus et curas quibus obnoxii sunt, plane fugiendas vobis esse diuitias existimaretis. Alioqui creditis vel meipsum usque adeo insanum ut si praecleara res esset opulencia / aut regnum: depositurus haec / aliisque ea cessurus fuerim / parereremque ut nunc priuatus alieno parerem imperio! Quin potius quam non essem ignarus huiusmodi malorum: quae plurima diuitibus ac regibus adsint necesse est: imperium deposui: idque sapienter. Nam quod tu nunc apud me deos obtestans deplorabas / illos apris ac placentis expleri: vos contra / na sturtium / lupinumve / aut cepe per festi tempus opsonii loco arroderi: cuiusmodi sit considera. Etenim in praesens quidem utrumque dulce est illis minimeque molestum. At postea res inuertitur. Quandoquidem vobis deinde non accidit ut postridie surgatis capitis dolore grauati ob temulentum: quemadmodum illi: neque ob immodicam ingurgitationem graue olentem / et acrem spiritum ructatis. At illi hoc quoque fructus ferunt: ut quoniam magnam noctis partem vario coitu pro libidinis arbitrio transigunt: facile sibi / vel tabem / vel tussim / vel morbum intercutem ex intemperato voluptatum usu colligant. Alioqui quotumque potes ostendere, quod non plane palleat / ac faciem cadauerosam praeseferat! Quotumque autem / qui quam ad senectutem peruenerit / suis ipsius pedibus ingreditur: ac non potius a quatuor baiulis gestetur / foris quidem totus aureus / intus putris ac pannosus: cuiusmodi sunt Tragica indumenta ex panis admodum vilibus confarcinata. Vos autem quam molestum est quod de piscibus gustare non liceat / quod inedia laboratis / non illud item cogitatis eisdem et podas

Epistole Saturna. Fo. VII.

græ et tussis expertes esse: aut siquid aliud aliam ob causam illis incommo-
di contingit. Qz nec illis ipsis æque dulce est quotidie, supraq; satietatem
istis vesci. Quin potius videas eos nonnunq; ita holus ac lupinū appetere:
vt tu non æque leporem appetas aut aprum. Vt de reliquis interim fileam
quæ illos discruciant: puta si filius sit luxuriosus: si vxor vel amās/vel amā-
ta a famulo/coacta magis q̄ ex animo cū illo dormiat. In summa multa alia
sunt: quæ vos ignorantes, tantū aurum illorum ac purpuram videris. Tū
si quando videritis eos albo puchi curru, inhiatis et adoratis. Qz si illos cō-
temneris/neglegeretisq;: neq; ad argenteum currum oculos haberetis in-
tentos: neq; inter colloquēdū smaragdum annulo inclusum respectaretis:
neq; vestes obiter contrectantes molliciem admiraremini: sed sineretis eos
ipsos sibi diuites esse: haud dubie futurum sit: vt ipsi vos vltro adirent: ad
coenam rogarēt: nimirum vt vobis ostendere possint/lectos/mensas/ac po-
cula. Quarū rerum nulla sit vtilitas: si sine teste possideantur. Certe repe-
rietis plarq; hæc illos vestra causa parare: non quo vtant ipsi: sed vtī vos
admiremini. Hæc ad consolandos vos scribo: vtrāq; vitam cognitam ha-
bens. Conuenitq; ita festum agere: vt cogitetis omnibus breui decedendū
e vita: et illis/depositis opibus: et vobis/relicta paupertate. Qz et illis scri-
bam sicuti sum pollicitus: certumq; scio eos non neglecturos literas meas.

SATVRNVS DIVITIBVS SALVTM.

Auperes nuper ad me datis literis incusarunt vos: q̄ ni-
hil ipsis ex facultatibus quas possidetis/imprimini: atq;
oīno postularūt: vt oīa bona facerē oībus cōmunia: vt ad
singulos illorū sua pars rediret. Aequū em̄ esse: vt rerum
æqualitas cōstituatur: neq; decere: vt huic supsit: ille nullo
modo sit princeps voluptatū. Ego vero respondi/ hisce de
rebus rectius Iouem cōsideraturū. Caterum de præsenti negotio/deq; in-
iuriis/quibus sese p̄festos dies affici putant/ videbam mei officii esse senten-
tiā ferre: sumq; pollicitus me vobis scripturū. Sūt aut̄ quę postulāt hæc/ vt
mihi qdem videt̄/æqua. Nā quo pacto inquit̄ tāto frigore horrētes/ tāteq;
obnoxii eluritioni/ postea diē etiā festū celebrare possimus? Quare si vellem
et illos festi participes esse/ postularunt: vt cogerem vos: vt et de vestibus
illis impertiamini: siquæ supersunt pinguiiores/ q̄ quæ vobis conueniant:
vtq; de auro nonnullas guttulas in illos distilletis. Qz si ista feceritis in-
quiunt, non erit amplius disceptatio inter vos de bonis apud Iouem.
Sin minus/ minitantur sese ad nouam rerum partitionē prouocaturōs: vt

Luciani

primū Iuppiter pro tribunali sedere coeperit. Atq; hac quidē facere vobis nequaquā graue fuerit: imptiri nōnihil de tātis opibus: quas possidetis, & recte possidetis. Quin de coenis quoq; vt vobiscū coenaret. & hoc literis addē dū putarūt: quēadmodū vos in p̄sentia foribus occlusis, soli delitiis frueremini. Q; si quādo vobis visum fuerit: & illorū quēpiā post longū tēpus cōuiuiū adhibere: plus esse molestiae in coena q̄ voluptatis: multaq; illic ī paupertū cōtumeliā fieri: velut illud. Cū nō eodē de vino bibant dī boni, q̄ illi berale. plane dignū, in quo & illi debeāt accusari: q̄ nō surgāt potius, abeat q; toto conuiuiū vobis solis relicto. Q; negant sese etiā ad satietatē ex illo qualicūq; vino bibere. Propterea q; vestri pincernę, aures habeāt cęra obturatas: quēadmodū olim Vlyssis focii. Porro reliqua vsq; adeo sunt turpia vt pigeat cōmemorare quę de carnū p̄tione criminātur: deq; ministris q; cū vobis assīstāt donec plusq; ad plēnū expleamini, ipsos p̄tercurunt: aliaq; huius generis p̄multa sordida, minimeq; digna viris īgeniis. Proinde equa litas/res est olm iucūdiissima, maximeq; cōuiuiis cōgruēs. Atq; hac de causa vobis equus ille partitor in cōuiuiis p̄ficiť: vt equā oēs habeāt portionē. Videte igit ne posthac vos iterū accusare possint. Quin potius honorabūt vos & amabūt: si paucula ista a vobis acceperit: quorū impediū a vobis nec sentietur qdē: penes illos muneris in tēpore dati memoria semp māsura est. Pręterea nec rēpublicā administrare possitis, ni pauperes vna vobiscū in ea versent, mīlleq; modis felicitatē vestrā adiuuēt. Neq; em̄ habituri estis q; diuitias vestras suspiciāt: si solī atq; apd̄ vosp̄s in tenebris eas possideatis. Videat igit vulgus, mireturq; vestrū argētū: mēlas: & quēadmodū p̄bibētes ad potandū inuitetis. Dein illi inter bibēdū poculū vndiq; cōtēplent, ac pōdus expēdant, manu librantes. Tū argumēti absolutā celaturā. Tū auri vim, vicissim artē cōdecorātis. Nā ad istū modū, nō solū illi vos probos viros & humanos p̄dicabūt: verū etiā inuidiā illorū effugietis. Quis enī inuideat imptiēti, dātq; qd̄ equū est! Quis nō potius optet, vt q̄diutissime viuēs bonis suis fruatur! Verū vt nūc res vobis habēt, & felicitas vestra teste caret: & diuitiæ inuidiosę: & insuauis vita. Neq; enim pinde iuuat, opinor, si qs solus expleat: quēadmodū aiūt leones facere: & ex luporū genere: quos solitarios vocāt: q̄ si cū lepidis hoībus, ac per oīa gratificari paratis, cōuiuatīs. Qui primū nō finēt cōuiuiū surdū aut mutū esse: verū cōsuetudine sua fabulas cōuiuiis aptas, dīcteriaq; minime molesta, variasq; voluptates adferēt. Quibus rebus tēpus iucūdiissime trāsigit. Idq; gratū est Baccho, gratū Veneri, gratū etiā Gratiis. Deinde postero die, dū comitatē vestrā referūt, beniuolētiā vobis cōciliant. Hac etiā magno fuerāt emenda. Nā illud a vo

Episto. Saturna. Fo. VIII.

bis sciscitabor: si pauperes abeat taciti, sic enim fingamus, nonne vos ea res
vretet: cū nō haberetis, quibus ostētaretis purpureas vestes, comitū mul-
titudinē, annulorū magnitudinē! Neq; iam libet referre necessario futurū:
vt pauperū insidię atq; odia in vos oriantur: si soli deliriis frui velitis. Nam
quę minantur vobis impcaturus sese, prorsus abomināda sunt. Ac dii phi-
beant, ne vnq; ad eiusmodi impcationes venire cogantur. Quandoquidē si
id fiat, neq; intestina post hac gustabitis, neq; placentā: nisi si quid canis re-
liquū fecerit. Pręterea lenticula super dæ liquamen vobis habebit. Potro sus
aut ceruus interim dū assantur / e veru in montes aufugere parabūt. Tum
aues quoq; pingues absq; alis fugam moliētes / ad pauperes auolabunt. De-
niq; qđ est omniū grauissimū, pocillatores formosissimi repēte vobis calui
fient: idq; etiā fracta amphora. Super his rebus cōsultite: quę & festo sint di-
gna: & vobis q̄ maxime tuta: atq; illis paup̄taris onus subleuate, exiguu ve-
tigali illos amicos habituri, neutiq; malos.

DIVITES SATVRNO.S.

Nvm putas Saturne, de rebus istis ad te solū scripsisse pau-
peres! Quin potius Iouis ipsius aures iā obsurduerūt il-
lorū querelis: dū hec eadē vociferātur, ac nouā rerū par-
titionē flagitāt: ac simul et fatum inculant: qđ nō aqua-
liter distribuerit: & nos qđ nihil ipsis velimus impiriri.
Verū nouit ille, quippe cū sit Iuppiter, penes quos sit cul-
pa: eoq; illos plerūq; obaudir. Nihilominus tamē purgabimus nos tibi, quā-
doquidē hoc certe tēpore princeps noster es. Nos enim omnia ista quę scri-
bis ob oculos habētes, q̄ sit honestū de magna rerū copia opitulari iis q̄ in-
digent: quantoq; sit iucundius, simul cum pauperibus versari & conuiuīū
agitare: ad eū modū assidue facimus: adeoq; in ratione vitę nos equamus,
vt nihil possit inculcare is quē ad conuētum admittimus. Verū illi, primū
aiunt sibi paucis opus esse. Deinde vbi semel illis fores aperuerimus nūq; de-
sinunt alia super alia postulare. Qz nisi protinus omnia, simulq; cum dicto
acceperint, mox paratum odiū: in promptu cōuitia: etiā si quid de nobis sit
mentiēdum. Porro qui audiūt, fidem illis habent: rari videlicet illos probe
scire quę dicūt, propterea qđ nobiscum consuetudinē habuerint. Ita fit vt
in alterutrum incidamus: vt aut si nihil demus illos prorsus habeamus ho-
stes: aut profusis omnibus ipsi protinus egeamus: iāq; in pauperum gregē
veniamus. At cętera quidē vtcūq; ferenda sunt: verū inter coenas ipsas nō
satis habent ingurgitari cibis: atq; aluū explere: sed iidē vbi plus satis adbi-
berint, tum aut puellę formosę cyathū porrigentis manū vellunt: aut cō-

Luciani

cubinam vxorē ye sollicitant. Postremo cōuomito conuiuio/postero die nobis obrectant: narrantes quēadmodū sitierint, esurierintq. Qz si hęc aduersus illos mētiri videmur, vester illis parasitus Ixion in memoriā redeat: quī ad cōmunis mensę honorē admissus, ac vobis dignitate equiparatus, iā ebrius vir ille egregius Iunonem adortus est. Hęc atq; huiusmodi sunt propter quę in posterum statuimus, quo res nostrę sint in tuto, ne post hac illis in domū aditū prębeamus. Qz si te auctore pacto recipiāt: sese moderate petituros quēadmodū nūc aiunt: neq; quicq; flagitiose in cōporationibus admissuros: age, conuiuant nobiscū, simulq; cœnēt bonis auibus. Ac de tunicis, sicuti iubes mittemus, & de auro, quanti facultas patietur: ac sumptus augebimus: i summa, nihīl omitemus officii nostri: modo vicissim defināt ipsi arte nobiscum viuere: sintq; pro parasitis & adulatoribus amici. Ita nihīl erit: qđ in nobis desyderes: si ipsi quoq; suo fungi volent officio.

DE LVCTV, ERASMO INTERPRETE.

Perpretium sane fuerit obseruare, ea quę in luctu vulgatum dicantur, tum fiant: item quę dicātur ab iis, quī eos consolantur scilicet: qđ non ferenda putent lugentes: ea quę acciderūt: & sibiipsis, & iis quos fient. Cū haud quāq; pernouerint mala ne sint ista, ac dolenda: an contra, iucūdiōra, melioraq; iis quibus accidunt. Sed ex more & consuetudine dolorē accersunt. Itaq; cum mortuus fuerit aliquis/faciūt ad hūc modum. Quin prius volo tibi narrare: quas habeant de morte ipsa opiniones. Sic enim palam fiet, qua gratia superuacanea ista molīātur. Vulgi qđē hominū multitudo, quos sapiētes isti vocant idiotas, Homero/Hesiodo/reliquisq; fabularū auctoribus super his fidē habētes, & illorū poēsīm pro lege ducētes, locū quēdā subter terrā pfundū esse putāt: quē tartarū vocāt. Eū existimāt magnū & spaciōsum esse: caliginosum atq; opacū: q tamē istis haud scio quo pacto illustrari videtur: quo singula quę illic sunt introspiciant, Tum regnare in hoc specu Iouis fratrem, cui nomen Plutonī: vt mihi rettulit quidā harū rerum mire peritus: ob id eo vocabulo honestatum q mortuorū copia diues eēt. porro Plutonē hūc inferorū rēpublicā & manū vitā constituisse in hanc formā. Nā sorte obtigisse huic vt vita defunctis imperaret. Quos vbi demissos receperit, arreptos vinculis ineffugilibus coerces: nulli prorsus permittens, vt ad superos redeat: prāterq; admodum paucis ex vniuerso auro: idq; grauissimis de causis. Interluitur autem regio illius fluminis & magnis & horrendis, vel solo nomine. Siquidem

Cocytī, Phlegethōres, atq; huiusmodi vocabulis appellant. Quodq; est gra-
uissimū: præiacet Acherontica palus: quę prima excipit obuios: quā nō pos-
sis/ neq; trāsmittere/ neq; trāfire/ sine vectore. Nā & profundior est/ q̄ vt pe-
dibus trāfiri possit/ & spatiosior q̄ vt tranari queat. In summa: huiusmodi
est: vt nec auium manes possint eā transuolare. In ipso vero descēsu portaq;
quę quidē est adamantina Aeacus est regis patruelis: cui mādata est custo-
dia: iuxtaq; hūc canis triceps sēuus admodū. Is aduenientes satis amice pa-
cateq; intuetur. Cēterū si quis conetur aufugere/ latrat/ territofq; ī specum
redigit. Iā qui transmissa palude īgressi sunt, eos excipit pratū ingēs Aspho-
delo consitū, ac fluuius memorię hostis eoq; Lethe nomen est inditū. Nam
hec/ videlicet priscis illis mortalibus narrarunt: q̄ illinc redierant. Nempe
Alceſtis & Proteſilaus Theſſalus vterq;. Neq; nō Theſeus Aegeo progna-
tus: & Homericus Vlyſſes: testes admodū graues: digniq; qbus habeatur, fi-
des: q̄ mihi non vidētur e fonte/ illo bibiſſe: alioquī non meminissent horū.
Itaq; Pluto & Proſerpina vt aiebāt illi, rem publicā adminiſtrant, rerumq;
omniū dominatū obrinēt. Sed īseruiunt his, & ī adminiſtrādo prīcipatu ad-
iuuāt/ ſigēs turba/ furię/ poenę/ terrores/ ac Mercurius: q̄q; his ſane nō adest
perpetuo. Præfecti autē & Sarrapē & iudices sedēt duo. Mīnos & Rhadamā-
thus: vterq; Cretēſis: vterq; Iouis filius. Atq; hi qdem bonos ac iustos viros
qui cū virtute vitā peregiſſent: vbi iā multi collecti fuerint: velut ī coloniā
quandā emittunt ī campum Elyſium: vitā optimā inibi victuros. Q; si ma-
los aliquos ceperint: hos furiis traditos ī ipſiorū locum eiciunt pro ratio-
ne malefactorū puniendos. Quo qdem ī loco/ quid tādem mali non patiun-
tur/ torri, exuſti, a vulturibus arroſi, rota circūacti, ſaxa ſurſum voluentes.
Nam Tantalus ipſe ad paludē ſtat: ī periculū adductus/ ne ſiti moriatur ī
felix. Rurſum alii mediocris vitę, ſunt autē hi cōplures, vagātur ī prato ſi-
ne corporibus iā vmbre facti: & ad tactū ceu ſumus euaneſcētes. Alūtur au-
tē videlicet noſtris libationibus īferiſq; quę ſepulchris īferuntur. Adeo vt
ſi cui nullus ſit ī terra reliquus amicus aut cognatus: hic mortuus ieiunus
ac famelicus īter illos verſatur. Hęc vſq; adeo valide vulgi aīos perſuaſerūt
vt ſimulatq; familiaris quiſpiā mortu⁹ fuerit: primū obolū illi ī os īponūt:
traiectionis mercedē quā vectori daturus ſit: nec illud prius expēdūt: cuius
modi nomifina legitimū ſit, ambuletq; apud īferos: & apd illos valeat. Atti-
cus/ an Macedonicus/ an Aeginēſis obolus. At ne id qdem cogitāt: multo ſa-
tius eſſe/ non poſſe nauum reddere. Sic enī fiat: vt non recipiente portito-
re/ poſt liminio redeant ī vitā. Poſt hęc lotos eos perinde quaſi tartar ea pa-

ius nō satis sit idonea lauādis his q̄ illic degunt: & vnguētis optimis vnctio
 corpore, iāq; victa graeolentia, tum coronatos pulcherrimis floribus pro
 ponunt splendide vestitos: ne videlicet algeant per viam: neve nudi conspi
 ciantur a Cerbero. Accedunt ad hęc mulierū eiulatus: omniū certe lachry
 me: pectorum planctus: comę dilaniatio: genarum cruentatio. Aliis autē &
 vestis discerpitur: & puluis capiti inspergitur: adeo vt viuētes miserabilio
 res sint mortuo. Nā illi humi volutantur septennumero: capita solo allidunt.
 Hic vero decorus ac formosus / ac diligētissime coronatus / sublimis propo
 situs est & excelsus velut ad pompā adornatus. Deinde mater / atq; adeo pa
 ter quoq; ex mediis cognatis progressus: ac mortuo circumfusus (Nam fin
 ge iuuenem aliquem ac formosum propositum esse: quo magis i hunc com
 petat actio fabulæ) absurdas ac stultas voces emittit. Ad quas mortuus ip
 se responsurus sit: si contingat vocem recipere. Ait enim pater flebili qua
 dam voce verbum vnūquodq; producens in longum: fili iucundissime pe
 risti mihi: mortuus es: ante diem preceptus es: me super hac misero solo re
 licto. Non duxisti vxorē: non parasti liberos: non militasti: nō coluisti agros
 non ad senectam peruenisti. Non comessaberis post hac: non amabis fili: neq;
 cum æqualibus in comotatione inebriaberis. Porro hęc atq; id genus alia
 dicit, quasi putet filium adhuc rebus his egere post obitum, ac desyderare
 quidem / verum potiri non posse. Sed quid hęc loquor? Quot enim sunt qui
 equos ac concubinas, rursum alii qui pincernas etiam i funere mactarunt:
 qui vestem / reliquumq; mundum / pariter in rogam iniectum exusserunt:
 aut vna cum cadauere sepelierunt: perinde quasi illic sit vsurus / & apud in
 feros fruicturus! At senex iste luctum agens, hac omnia atq; his etiam plura
 quæ dicit, neq; filii causa iactare videtur: vt quem sciat non auditurum, eti
 am si Stentorem clamore vincat: neq; rursum sua ipsius gratia. Satis enim
 erat illi, cogitare / & cognoscere / vel sine voce. Nihil enim opus est: vt quis
 apud sese clamet. Superest igitur, vt ad hunc modum delyret, ob eos qui ad
 sunt. Cum nesciat: neq; quid acciderit ipsi filio: neq; quo concefferit. Imo
 cum ne suam quidem ipsius vitam cuiusmodi sit perpenderit. Neq; enim
 alioqui ceu rem acerbam grauiter ferret, illum ex hac demigrasse. Filius
 igitur huic ita responderit exorato Aeaco atq; Orco / quo liceat tantisper
 e specu proferre caput: dum patrem insanientem compefcet. Homo infe
 lix quid clamas? Quid mihi molestus es? Desine vellicare comam ac vultus
 etiam cutem lacerare. Quur mihi conuitium facis ac miserum appellas &
 infortunatum, qui iā sum te multo tum melior tum felicior! Aut quid acer

bi mihi putas accidisse! An quia non sum factus senex talis qualis es tu / ca-
 pite caluo / facie rugosa / incuruus genibus / segnis / in summa totus aetate
 putris / multis expletis Triacadibus & Olympiadibus: denique ad istum mo-
 dum delirās apud testes tam multos! O demens: quid tibi videtur in vita
 boni: quo posthac non simus potituri! Nimirum vsuras dicis, ac coenas, ve-
 stemque & concubitus: eoque metuis ne rerum harum inopia peream. Non co-
 gitās autem, longe bellius esse: non sitire, quā bibere: non esurire: quā edere: non
 algere, quā vestibus abundare. Age igitur: quando quidem ignarus videris:
 docebo te lugere verius. Iamque denuo incoepto luctu, clama. Fili miser / nō
 amplius fities: non amplius esuries: non amplius algebis. Peristi mihi infe-
 lix: qui morbos effugeris: qui febrem iam non timeas: non hostem, non tyran-
 num: non amor discruciat: te: nō auocabit coitus: neque huius rei causa bis
 aut ter quotidie perdes impensam. Heu calamitatem. Neque contēneris fa-
 ctus senex: neque molestus eris iuuenibus: si quando conspiciaris. Hæc si dix-
 ris pater: an non putas te multo veriora magisque ridicula dicturum quā ista
 quæ modo! At vide ne illud te male habeat: dum noctem quæ apud nos est,
 magnamque cogitas caliginem: proinde metuis, ne tibi praefocer: conclusus
 in monumento. Verum in his illud oportet perpendere: oculis putrefa-
 ctis, atque adeo exustis (Siquidē paulopost exurere me decreuistis) nihil opus
 erit: nec ad tenebras nec ad lumen inspiciendum. Atque ista fortassis / vtrūque
 ferenda. Verum eiulatus iste vester, quid mihi confert! aut quid ista pe-
 ctorum ad tibiē modos percussio! aut quid mulierum immodica lamen-
 tatio! Quid autem saxum quod sepulchro imponitur, coronis ornatum!
 Aut quid valet, quod merum infunditis! Num putatis illud ad nos destilla-
 turum! & ad orcum usque permeaturum! Nam de parentalibus ipsi quoque
 ni fallor, videtis: quod ex apparatu potissimum ad nos redire debuerat: id
 fumo correptum, sursum in coelum abire: neque quicquam iuuare nos: qui in-
 ferne agimus. Porro quod superest / pulvis est inutilis: nisi creditis nos
 cinere vesci. Non est usque adeo sterile, neque infrugiferum Plutonis regnum,
 neque nos destituit Asphodelus, ut a vobis cibos huc deportemus. Itaque iu-
 ro per Tisiphonem: iam pridem mihi libebat vehementer exclamare: su-
 per his quæ & faciebatis, & dicebatis: sed verabat linteum ac lanæ: quibus mihi
 hæc fauces obligastis.

Atque ita profato: mors vltima lumina clausit.

Sed dicito per Iouē. Si conuersus ad eos mortuus ille, loquatur hæc cubito in-
 nitēs: an non videbit rectissime dicturus! Attamen vecordes isti vociferant,

Luciani

& accersito quopiam lamētorum artifice qui multas antiquas calamitates in vñū congerat, certaminis adiutore & Chorago abutitur vbicūq; coeperit ille, ipsi ad melos eiulatu respondentes. Verū quātum ad lamentationes attinet, oibus eadē est inepriendi cōsuetudo. At deinceps sepulture rationē in varios diuidit modos. Nā græc⁹ exurit, Persa defodit. Indus adipe suillo oblinīt. Scythia deuorat. Muria condit Aegyptius. Atq; his quidem rem a me visam narro, deficcātū cadauer cōuiuiam & compotorem adhibet. fit autem frequenter, vt Aegyptiū aliquem indigentē pecuniā, leuet egestate pignus frater aut pater in tēpore factus. Nam libationes, pyramides, colūne, tituli ad breue tēpus duratura an non superuacanea / & ludicris simillima? Sunt vero qui ludos quoq; cōstituant ad sepulchrū: ac funebres orationes, perinde quasi patrocinentur, ac testimoniū perhibeant defuncto apud inferos iudices. Post hæc omnia superest exequialis coena. Iamq; adsunt necessarii: vt defuncti parentes consolentur: suadētq; vti cibum capiant. q̄ illi per louem non illibentes ad id compelluntur: quippe perpetuum iam triduum enecti fame. Et quousq; quaso flebimus? Sine quiescant plutonis manes. Qz si tibi deliberatū est oīno flere: vel ob hoc ipsum cibus est capiēdus, quo tāto luctui par esse possis. Tū deniq; tū ex oib⁹ cōtextūtur duo versus homericī. Nam coepit meminisse cibi Niobe auricapilla. Tum illud.

Vita defunctos flere haud finit alius Achiuos.

At capiunt quidem illi: sed initio pudibundi: verentesq; ne post charissimorum obitū videant adhuc affectibus humanis cōmoueri. Hęc atq; his lōge magis ridicula reperiet: quisquīs obseruarit ea quæ fiunt i luctu: ppter ea q; vulgo existimēt mortē summū esse malum.

τέλος.

ABDICATVS LVCIANI ERASMO INTERPRETE.

Quidam abdicatus artē medicīne didicit. Patrem infania laborantē reliquis medicis desperātib⁹, dato pharmaco cū sanasset: denuo recept⁹ est in familiā. Post hæc nouer cam infania correptā sanare iussus, abdicatur.

Aud quā noua sunt hæc iudices neq; miranda: q̄ in p̄sentia facit pater: neq; nunc primū ad hunc irascitur modū. verum hæc lex illi facilis est: & assuetus ad hanc causam accedit. Verū illd mihī nouo calamitatis genere accidit: q; cum nullū propriū sit crimen, qd mihī possit imponi: tamē i periculū vocor: ne poenas dem artis noie: nisi huic

iubenti per omnia parcere possit. Qua quidem re quid fieri possit absurdus: uti curem? ex prescripto/non iam quatenus ars valeat: sed patris arbitratu. Quare optarim equidem: ut medicorum ars, eiusmodi quoque res medium aliquod haberet: quod non modo laborantes infania/verum etiam preter equum irascētes liberare possit: nimirum quo liceat & patris iracundiae mederi. Nunc autem ipsa quidem infania leuatus est, ceterum iracundia magis etiam exasperatur. Quodque est omnium grauissimum erga ceteros omnibus sanus est: in me vnum insanit: a quo morbo fuit liberatus. Videtis igitur cuiusmodi mercedē curationis feram, cum rursus ab illo abdicor/iterum alienor a familia: ceu ob id ipsum ad breue tempus receptus, ut maiore infamia sepius eiicerer domo. At ego quidem in his quę prestare queam, ne expecto quidem patris iussu: ut qui pridem non accersitus ad opitulandum accesserim. Verum ubi res est eiusmodi ut nulla omnino spes sit: tum nec aggredi velim. Porro in hac muliere multo etiam minus ausim: neque id temere. Siquidem reputo quę in me facturum sit pater, si res non successerit cum iam abdicet nondum aggressum curationem. Quare doleo Iudices non uerque vicem/grauius laborantis. Erat enim proba. Deinde patris nomine quam huius morbus excruciat. Maxime tamen mea ipsius causa: qui videar immorigerus patri: cum non possim quod iubeor prestare: partim ob morbi magnitudinem, partim ob artis imbecillitatem. At sane non arbitror equum esse ut abdicet: si quod efficere non queam id ne recipiam quidem. Itaque quibus de causis prius abdicarit me/facile fuerit ex hoc negotio conicere. Quod ad illas/opinor/satis respondi: ipsa post acta vita. Ad hæc autem quę nunc obicit, pro virili sum responsurus: si prius de statu meo pauca vobis exposuero. Ego intractabilis ille/& immorigerus/patrem dedecorans/& indigna genere meo patrans, id quidem temporis multa id genus vociferanti ac sine fine occlamanti/paucis contradicendum esse duxi. Verum domo cedēs, existimaui mihi grauissimi iudicii instar fore verumque calculum/ita actam deinde vitam: ut appareret me a paternis illis criminibus quālongissime abesse: sed potius honestissimis studiis dedisse operam, cumque optimis viris habuisse consuetudinem. Iam vero & eiusmodi quiddam prospiciebam: ac suspicabar fore/ut aliquando pater, qui non admodum animo constaret/mihi sine causa succenseret: falsaque in filium crimina strueret. Neque deerant qui ista morbi initium interpretarentur/minasque ac tela paulo post irruituri mali. Nempe odium absque causa: mores asperos/conuitia parata, censurā seueram/clamorem/iracundiam/in summa omnia plena bilis, unde vsu venturum cre-

Luciani

debam, vt mihi aliquando arte medicinę foret opus. Proinde foras profectus, ac probatissimorum quos in peregrinis regionibus nancisci potui medicorum vsus doctrina, plurimo labore vehementiq; animi studio artem perdidici. Porro domum reuersus offendo patrem manifesta iam insaniam laborantem / & ab huius loci medicis desperantibus destitutum: qui non altius introspiciunt: nec admodum exacte morbos diiudicant. At ego sane, sicuti par erat facere frugi filium, neq; superioris abdicationis iniuriam recordabar: nec vt accerlerer opperiebar. Neq; enim erat quicq; quod illi proprie imputare possem. Verum peccata illa omnia fuerant aliena. Nempe quemadmodum modo dicebam, ipsius morbi. Ergo cum inuocatus accessissem: non sum equidem protinus medicatus. neq; enim hic nobis mos est: neq; id precipit ars. verum illud omnium primum iubemur obseruare: sanabilis ne sit morbus an insanibilis, atq; artis terminos pretergressus. Ac tum si eiusmodi fuerit malum: vt commode possimus aggredi: aggredimur: totoq; adnitimur studio: vt egrotum seruemus. Qd si viderimus iam inualuisse superasseq;: nec manum admolimur omnino: idq; vetustam quandam legem, eorum qui primi medicinę prodiderunt artem, secuti. Qui negant tentandos esse morbos qui iam inualuerunt. Itaq; cum patrem adhuc intra spem esse perspicerem, neq; malum supra artis vires esse: diu obseruatis ac pensitatis singulis, ita demum aggrediebar, ac pharmacum fidenti animo porrexi. Multi sane eorum qui tum aderant suspectam habebant administrationem pharmaci: calumniæ, antes curationem meam, iamq; parabant in ius vocare me. Aderat autem & nouerca pauida: atq; diffidens: non id quidem odio mei: sed q; metueret: vtpote probe sciens illum grauiter laborare. Nam sola nouerat omnia, quippe familiaris & assidue contiuens egrotanti. Attamen ego nihil his rebus deterritus: sciebam enim futurum / vt mihi signa non mentirentur: neq; falleret ars: adhibui curam obseruato tempore idoneo. Qd erant amici nonnulli qui mihi consilium darent / ne fiderem: ne forte si res male successisset maiorem aliquam calumniam mihi accerlerem: quasi patrem veneno vltus essem, memor iniuriarum quibus me affecerat. In summa, ille protinus conualuit / pristinę redditus sanitati: cognouitq; omnia. Familiares admirabantur: deniq; laudabat & nouerca, ac palam omnibus vtriusq; nomine gaudebat: tum mihi laudem affecuto, tum illi ad sanam mentem reuerso. Atq; hic quidem, nam illud de eo testari possum: neq; contatus, neq; quopiam his de rebus in consilium adhibito, simul

atq; rem omnem e familiaribus cognouit, irritam fecit abdicationem / ac denuo me filium fecit : seruatorem / ac beneficium appellans : confitens sese certum experimentum mei cepisse : deq; illis ante factis / semet excusans. Id factum compluribus attulit voluptatem : nimirum quotquot aderant probi . Ceterum vrebat eos : quibus abdicatio filii iucundior fuerat reuocatione . Proinde videbam tum non eodem modo ea re gaudentes omnes : sed erat cuius & colorem ilico verri sensi, & oculos turbari, & vultum iracundum , quemadmodum ex inuidia , odioq; solet accidere . Nos igitur / vt est consentaneum / in complexibus & animi gaudiis versabamur / vtpote vtroq; alteri reddito . Ceteri nouerca paulopost egrotare protinus coepit: morbo iudices graui, & impotenti. Nam statim obseruabam: vt nascobatur malum . Neq; enim simplex erat aut leuis insanie species, quin potius vetus quidam morbus qui iam pridem deliruerat in animi domicilio, erupit, victorq; in apertum prodiit. Sunt autem nobis, cum alia multa signa, insanabili laborantis insania: tum illud commune in hac obseruauimus muliere. In ceteros placatior est ac mitis: atq; illis presentibus conquiescit morbus . Q; si quem conspexerit medicum : imo si vel audierit tantum de medico: in hunc supra modum incenditur. Quod & ipsum arguam: mento est illam graui & insanabili teneri malo. Hac cum perspicere equidem acerbe ferebam, miserebatq; mulieris, vt debui, prater meritum tanto laborantis infortunio . Pater vero ob imperitiam : neq; enim nouit, vel originem mali quo tenetur / vel causam, vel morbi magnitudinem: iussit vti medicarer, ac simile pharmacum exhiberem : arbitratus idem esse insanie genus: eundem morbum: eandem egrotationem: quae similem curandi rationem admitteret. Verum vbi id qd erat verissimum dico, fieri nullo pacto posse, vt mulier seruetur, fateorq; me morbo impari esse, indignatur ac succenset : aitq; me studio detrectare : ac mulierem destituere: mihi crimini vertens artis imbecillitatem. Atq; huic quidem accidit qd solet iis qui dolent . Succensent enim omnes iis qui libere verum loquuntur . Tamen ego sane, pro viribus illi respondebo / tum meo ipsius nomine / tum artis . Ac primum quidem a lege sumam initium : per quam hic me parat abdicare: vt intelligat sibi non esse post hac eandem abdicandi facultatem / quae prius fuit. Neq; eni legislator omnibus o pater ista potestate permittit: neq; vti quoslibet filios / neq; quoties libuerit abdicet: neq; quoslibet de causis, veru quoadmodu patribus concessit / certis de causis irasci:

Luciani

ita profpexit & liberis: ne id immeritis accidat. Ea gratia iussit, ne libera esset ac citra iudicii vindicta: sed ad iudices vocat: astimatores constituit qui neque per iracundiam neque per caluniam quod iustum sit iudicent. Nouerat enim frequenter accidere multis, ut ob causas iniquas ad iram commouerentur: hic quidem alicui falsae calumiae credens, ille famulo fidem habens, aut uxori cuiuspiam inimico. Quare noluit rem iniudicata agi: neque indefensa causa liberos statim capi, vincique: verum & aquam infundit: & ratio redditur: & nihil inexcussum relinquitur. Quandoquidem solum hoc auctoritatis datur patri: ut ad iudices vocet: verum iudicandi auctoritas, an merito accuset: id penes vos qui iudicio praesideris. Ac nondum spectate crimen quod mihi imponit, cuiusque gratia nunc indignatur: verum illud prius expendite: num posthac illi ius sit abdicandi, qui semel abdicauerit: iamque sit usus facultate quam lex concedit: atque hanc paternam potestatem expleuerit: deinde rursus in familiam receperit: ac superiorem abdicacionem irritam fecerit. Nam ego certe iniquissimum istud esse dico: ut liberorum quoque sint infinitae poenae: ut multae condemnationes: ac metus perpetuus: utque lex nunc irato inferuiat: mox deinde faciat irritum, quod actum est. Rursus ut eodem modo valeat: in summa ut ius sursum ac deorsum torqueatur, utcumque patribus pro tempore visum fuerit. Verum initio quidem equum erat uti concederet: cumque indignante pariter indignaretur: ac puniendi ius faceret ei qui genuisset. Porro ubi semel potestatem absumpserit, ac lege sit abusus: iracundiam expleuerit: post haec rursus in familiam receperit: & in hanc opinionem discesserit ut frugi putet: in his perseueret necessum est: neque postea rescindendum aut retractanda sententia neque rescindendum iudicium. Neque enim scire poterat opinor: is qui natus fuerat, frugi ne an contra esset euefurus. Atque hanc ob causam permissum est: ut genere indignos abdicent: quos cum educabant, cuiusmodi essent futuri nesciebant. Ceterum ubi non coactus sed suapte sponte atque auctoritate ex se se comprobatus recipit: quae deinde ratione possit mutare factum: aut quis legis usus superest? Etenim ipse legislator: hunc admodum tecum egerit. Hic si improbus erat: dignusque quem abdicares quia accidit uti reuocares? Cur denuo in familiam reduxisti? Cur legem irritam fecisti? Nam liber eras, tibi in manu erat ista non facere. Neque enim tibi concedendum est, ut legibus tuo arbitrato abutaris, utque iudicia utcumque mutatus sit animus tuus, eo trahantur. Neque uti, nunc irritentur leges, nunc rursus valeant, iudices interim testes sedent, vel ut rectius dicam, ministri tuae voluntatis, modo punientes modo absoluentes, quan-

Abdicatus. Fo. XIII.

docuisti tibi visum fuerit. Semel genuisti, semel educaſti, pro his semel item abdicare potes: atq; ita potes: si istud merito facere videaris. verum vt hoc fiat sine fine, vt perpetuo, vt frequenter, vt facile: id vero supra patris ius est. Quare per louem iudices: ne permittatis huic, vt qui sua sponte receperit, superioris iudicii sententiam irritarit, iram damnarit, rursum ad eandem prouocet poenam, & ad patriam recurrat potestatem. Cuius tempus iam excessit, euauitq; priuilegium: nec huic vni quicq; valens: quippe an re hac consumpta. Etenim illud consyderate quẽadmodum in reliquis iudiciis, vbi iudices sortibus ferunt sententiam: si quis perperam pronuntiatum existimat / permittit lex alios adire iudices. Porro si qui ipsi suapte spõ et iudices constituerint, delectisq; arbitris causam cõmiserint, posthac non idem licet. Etenim si quis, quorum sententiis initio stare nõ cogeatur, hos sponte delegerit: iam equum est boni consulere quæ statuerint. Idem sane tu quoq; quem antea liberum erat non recipere, nisi dignus maioribus videretur: hunc si probum arbitratus esse, denuo recepisti: iã deinde non erit abdicandi ius. Siquidem indignũ esse in quem ista denuo fiant: ipse testatus es: iam de integro frugi filium esse confessus. Itaq; nõ conuenit poenitere receptionis: sed firma reconciliatio sit oportet: nimirum post toties pronuntiatam sententiam: ac rem bis iudicatam: primum cum abdicares: alterum cum ipse mutasti consilium: meq; in familiam reuocaſti: rescissis decretis superioribus confirmas illa quæ postea sunt placita. Proinde perseuera in his quæ proxime statuisti, tuumq; ipsius iudicium serua. Pater sis oportet, quãdoquidem id abs te decretum: id probasti: id ratum fecisti. Ego quidem si natura nõ essem filius, sed adoptatum abdicare velles: ne tum quidem existimarim tibi licere. Quod enim initio liberum erat non facere, id semel factum iniquũ est rescindere. Porro, cum qui primum natura sit filius, postea iudicio sententiæq; accersitus, quæso num par est rursum expellere, & eadẽ familiaritate priuare sepius? Age quid si forte seruus essem, ac tu quidem primum improbum esse ratus in vincula coniecisses, deinde vbi cognitum est me nihil peccasse manumisses: num tibi liceret, vtcunq; cõtigerit irasci, rursum in eandem reuocare seruitutem? Minime liceret. Istiusmodi igitur acta, leges firma volunt esse / ac perpetuo valere. Ergo cum pluribus etiam argumentis docere possim, non esse ius huic abdicare denuo, quem semel abdicatum sponte sua receperit: tamen finem faciam. Hunc spectate cuiusmodi filii parat abdicare. Atq; illud nondũ dicam: me tum imperitum abdicatũ fuisse: nunc abdicari medicum (nihil enim mihi in hac causa.

Luciani

suffragetur ars: tum iuuenem: nunc atate prouectum: vt atas etiam ipsa fidem faciat, me nihil peccasse. Nam leue fortassis hoc quoque: verum tum quidem: etiam si nullo commisso peccato, vt ego quidem dixerim: sed nec benemeritus, alienabar a familia. Nunc porro cum nuper salutem dederim: ac beneficus extiterim, exigo. Quare quid fieri potest ingratius? vt mea seruatus opera, tantoque elapsus a discrimine, protinus sanationem illam huiusmodi factis penset: nulla meritorum habita ratione: sed usque adeo facile mandari obliuioni: atque in solitudinem abigat eum qui iure sit obsecutus: cum prater ius ciiceretur: neque solum non meminerit iniuriæ: verum etiam & salutem attulerit & sanæ menti restituerit: Neque enim exiguo iudices neque vulgari in hunc collato beneficio: tamen huiusmodi malis nunc videor dignus. Porro quæ hic ignorat: quo in statu tunc fuerit: vos tamen omnes nostis: quid facientem hunc simul & patientem & quibus affectum modis ego curandum susceperim: ac medicis reliquis desperantibus, surgentibus familiaribus, nec propius accedere audentibus, talem reddidi: vt etiam accusare possit: vt de legibus disserere. Quin magis: si exemplum quaris pater: cum propemodum talis esses qualis nunc est vxor: ad pristinam sanitatem reuocaui. Quare non est æquum: vt pro his officiis/huiusmodi mihi gratia reponatur: utque in me vnum tantummodo sanus sis. Etenim te non mediocribus a me beneficiis affectum esse, vel ex his ipsis liquet: quibus me criminaris. Nam quem ob hoc odio persequeris: quæ vxorem extremo laborantem periculo grauissimeque affectam non sanum: qui sit: vt eundem non multo potius charissimum habeas: quum simili morbo liberarim: non gratias agas: tam acerbis ereptus malis! At tu quod quidem est ingratiissimum/ simul atque ad te redisti: protinus in ius trahis: salute donatus/ punis: & ad vetus recurris odium: eandem recitas legem. Egregiam igitur mercedem persoluis arti: dignamque pro remediis refers gratiam: qui quidem aduersus medicum tantum sanus es. Vos autem iudices, huic concedetis, vt de benemerito poenas sumat: vt salutis authorem expellat: vt eum qui sanitati restituerit oderit: vt per quem reuixit, vlcersatur! Haud profecto concedetis: si quidem quod æquum est/ faciatis. Etenim si maximum aliquod flagitium in præsentia commissem: tamen superioris beneficii nomine non mediocriter mihi debebat: cuius respectu memoriæque conueniebat hunc præsentem iniuriam negligere & ob illa priora facile ignoscere: maxime si tam ingens sit beneficium, vt cum

Abdicatus. Fo. XIII.

nia superet : quæ postea possint accidere . Quod equidem mihi in hunc
competere puto : quem seruauit : qui mihi totius vitæ debitor est : cui præsti-
ti ut sit : ut sapiat : ut intelligat : præsertim cum ceteri omnes iam despera-
rent : seq̃ morbo inapares esse fateretur . Nam & illud , opinor , ad meriti mei
cumulum accedit : q̃ cum id temporis filius non essem : cum nihil esset
causæ quæ me cogeret curationem suscipere : verum cum liber essem : atq̃
alienus : a naturali causâ solutus : tamen haud dissimulaui : sed vltro neus ,
inuocatus , iniussus adij , succurri , adnissus sum , sanaui , restitui , meum ip-
sius patrem seruauit : de abdicatione me purgaui : iram beneuolentia sedau-
ui : legem pietate sustuli : magnosq̃ beneficio redditum in familiam emi : atq̃
q̃ in tempore adeo periculoso fidem erga patrem demonstraui : meq̃ ip-
sum artis auxilio infirmuui : ac tristibus in rebus legitimis filius apparui .
Q̃ multa enim me fuisse passum arbitramini : quantum & exhaustisse la-
borum : dum adsideo : dum obseruo : dum opportunitates capto : nunc cedēs
patris vehementia : nunc artem admouens ad breue tempus concedente
morbo . Est autem hoc omnium quæ sunt in arte medicorum periculosissi-
mum : huiusmodi medicari : ac propius accedere ad hos qui ad eum sunt ,
affecti modum . Fit enim non raro : ut exstuant malo / rabiem in proxi-
mos exerceant . Me tamen nihil horum piguit : neq̃ grauatus sum : verum
aderam modis omnibus : cum morbo luctans : postremo superauit pharmaca-
co . Ne vero quisq̃ hoc audito / protinus apud se cogitet . Quis aut quantus
labor miscere pharmacum . Etenim multa prius sunt facienda : præstruens
da via dando pharmaco : præparandum corpus : quo facilius recipiat me-
dicationem : deq̃ omni corporis habitu sollicitus sit medicus oportet : ina-
niens : extenuās : cibis idoneis alens : mouens ad omne quod conducit . Som-
nos accersendi rationes excogitans : solitudines arte reperiens . Quibus in
rebus egroti ceteri facile parcant . At qui laborant insania : ob animi liber-
tatem , intractabiles sunt , ac gubernatu difficiles , ipsiq̃ medico periculosi :
neq̃ qui facile cura expugnētur . Proinde sæpenumero cum effecerimus : ut
iam speremus proxime adesse morbi finem : leue aliquod erratum incidens /
renouato malo cuncta illa superiora facile subuerit : curationem impedit :
artem fallit . Eum igitur qui hæc omnia sustinuerit : qui cū morbo tam gra-
ui sit luctatus : qui malum malorum omnium expugnatum difficillimum vicerit :
huic ut iterum abdicet permittetis : utq̃ leges in benemeritum interpretea-
tur suo arbitrato concedetis : atq̃ eum cum ipsa natura bellum gerere si-

Luciani

netis! Ego naturę parens iudices patrem mihi ipsi seruo custodior: etiam si hic quidem iniuria me afficiat. Quod si filium bene meritum, leges ut ait scriptus, perdit, & a familia alienat: hic nimirum liberorum odor erit. Ego naturam amplector. Ille naturam contemnit, falsę & ius violat. O patrem iniuste prosequentem odio. O filium iniustius amantem. Nam mihi ipsi vitio verto: patre compellente: quod odio habitus: cum prater causam amo, & magis amo quam oporteat. Atqui natura comparatū est, ut patres liberos amet magis quam liberi parentes. Verum hic studio tum leges contemnit: quę filios nihil commeritos familię seruant: tum naturā: quę parentes ad vehemens natorum desiderium incitat. Non solum enim cum plures habeat in me beneuolentię causas, maiorem uti debebat beneuolentiam non adiungit atque addit: aut quod est minus / me saltem imitatur / meumque emulatur amorem. Sed o calamitatem, quin insuper odit amantē: charitate prosequentem expellit: benemerentem ledit: complectentem abdicat: legesque liberis fauentes ceu liberis infensas: in me torquere conatur. O bellum, quod contra naturā legibus moues pater. Non sunt ista / non sunt inquit, quęadmodum tu vis: leges bene conditas, male interpretaris pater. Non pugnat natura cum lege, in his quę ad beneuolentiam pertinent. Hic inter sese consentiunt, & altera utriusque auxilio est, ad delendas iniurias. Contumelia afficis benemeritum. Offendis naturam. Cur legibus quoque simul cum natura facis iniuriam! Quę cum honestę iustę liberorum amantes esse cupiant, non pateris esse quippe quas aduersus vnum filium, tanquam aduersus multos sepius tentes. Nec finis in suppliciis quietem inuenire: quę velint in beneuolentia liberorum erga parentes conquiescere. Quod alioqui ne positas quidem aduersus eos: qui nihil peccarint. At sane leges ingratitude actionem concedunt / in eos qui benemeritis non retulerint gratiam. At qui non solum non refert gratiam: verum etiam punire conatur / ob ea ipsa quibus adiutus est beneficio. Considerate: num quicquam facere possit iniquius! Itaque non posse hunc iam abdicare denuo: qui paternam potestatem semel expleuerit, ac lege sit usus: preterea non esse equum, cum qui tanta prastiterit beneficia, expellere, familięque exigere: satis opinor demonstratum. Nunc autem ad ipsam abdicationis causam veniamus: & crimen cuiusmodi sit expendamus. At rursus ad mentem eius qui legem condidit, recurramus necesse est. Etenim ut istud tibi donemus ad breue tempus licere, quousque tunc velis abdicare: utque preterea potestatem istam tibi largiamur, etiam aduersus benemeritum: haud tamen simpliciter opinor / neque

quibuscumque de causis abdicabis. Neque hoc dicit legis conditor. Quicquid utcumque
 quod criminatus fuerit pater, abdicato, ut satis sit tantum queri. Nam si id esset:
 quid opus erat iudicio? Verum vos istud expendere iubet iudices: non grauius
 ac iustis de causis irascatur pater: nec ne. Hoc igitur in praesentia consyderate.
 Exordiar autem ab istis: quae prorsus huius insania sunt consecuta. Iam
 primum omnium quod fecit sanae mentis redditus, illud erat. Rescivit abdicatio-
 nem. Ego seruator, beneficus, breuiter omnia eram. In his nisi fallor, nihil
 adhuc esse poterat, quod cum crimine videretur esse coniunctum. Deinde
 quid est omnium quod accusat? Quod obsequium, quam curam filio dignam
 praetermisi? Quando foris cubui: quas intempestiuas potationes, quas comesta-
 tiones obiciis? Qui luxus? Quis leno pulsatus est? Quis accusauit? Nemo per-
 fecto. Atqui haec sunt, ob quae praecipue lex permittit abdicare. Caterum coe-
 pit egrotare nouerca. Quid istud mihi vertis crimini? morbi quoque poenam a me
 reposcis? Non reposco inquit. Sed quid? Quod etiam curare iussus/recusas, ob
 hoc dignus fueris qui abdiceris: quippe immorigerus patri. Ast ego quidem
 cuiusmodi sint ista quae iubet: in quibus quia non possim obsequi, videor im-
 morigerus, paulisper differem. Sed illud prius in totum dico. Neque lex huic
 concedit: ut quiduis imperet: neque mihi necesse est in omnibus omnino pa-
 rere. Quaedam enim mandata sunt huiusmodi. ut si non parueris: non sis
 obnoxius poene, quaedam id genus: ut nisi obtemperaris, ira supplicioque sis
 dignus veluti si egrotas ipse, & ego non curem. Si quid rerum domesticarum
 curandum sit: & ego negligam. Si quid rem rusticam curanda mandes: atque
 ego recusem. Haec omnia atque id genus alia, probabiles adferunt causas pa-
 tris querelae. Porro cetera nostri sunt arbitrii: nempe quae ad artes, & ar-
 tium usum pertinent. Maxime si nulla in re fiat iniuria patri. Iam si cui pi-
 atori praecipiat pater. Haec pingere fili: illa nequaquam. Rursum musico: hanc pul-
 sa harmoniam, illam ne pulsa. Tum fabro grario. Ista cude: illa ne cude. num
 quisque hunc patietur abdicare filium propterea, quod non ex ipsius arbitrio
 artem exerceat? Nemo opinor. Atqui medendi ars, quanto est honoratior
 vitaeque conducibilior: tanto conuenit esse liberiores qui hac utuntur, ac ius-
 sum est, ut ars aliquo gaudeat privilegio in exercendi facultate: ut neque co-
 gatur usque: neque ferat imperium: res sacra: deorum doctrina: virorum erudito-
 rum cura. Neque in seruitutem trahatur legis. Neque timori poenaeque tribu-
 nali: neque Calculis: ac patris minis: & indocti hominis irae sit obnoxia. Pro-
 inde si tibi palam ac simpliciter ad hunc modum respondissem. Nolo curare
 cum possim: sed artem soli mihi didici ac patri: ceteris omnibus imperia-

Luciani

tus esse volo. Quis est tyrannus vsq; adeo feror: vt cogat etiam nolentem vti arte! Siquidem istiusmodi officia blanditijs precibusq; ni fallor, non legibus, ira, iudicijs, conuenit elicere: persuadere medico oportet: non iubere: vt velit non vt metuat: neq; ad sanandum adigendus est: sed vltro ac libens accedat oportet: immunis a compulsionē patris. Immunis est ars ipsa: quandoquidem ciuitates quoq; publicis honores / preuinentias / immunitates / priuilegia medicis tribuunt. Hæc igitur in genere poteram artis nomine respondere: etiam si tu me illam docuisses. Si multum studiū: multum pecuniarum insumpsis: vt discerem: & vnam hanc curationem / etiam si eiusmodi esset vt prestare possem / recusassem. Nunc illud cogita: q̄ rē modis omnibus ingratam & iniquā facias: qui non sinas me, a meipso mihi par- tis libere vti. Hanc ego artem tum cum non essem filius tuus per didici: neq; tuis subiectus legibus. Atq; hanc tamen tibi didici. Huius fructum pri- mus sensisti: cum nihil adiumentū contuleris ad eius cognitionem. Quem præceptorem mercede conduxisti! Quem pharmacorum apparatuscom- parasti! Nullum omnino: verum inops, ac rerum necessariorum indigens, a præceptoribus mei misertis sum edoctus. Nā abs te patre huiusmodi mi- hi dabatur ad discendum viaticum. molestia: solitudo: egestas: familia- rium odium: cognatorum auersatio. Pro istis itaq; factis / postulas vti ar- te mea: visq; earum rerum esse dominus: quas mihi parauī: tum cum mihi non esses dominus. Boni consule: si quid antehac vltro, nullo prouocatus officio bene de te sum merit⁹: cum nullo nomine vllam abs te gratiam pos- sem reposcere. Caterum non conuenit sane: vt meum beneficium mihi in reliquum tempus pariat necessitatem: vt quod volēs beneficio iuuī: verta- tur in occasionem: vt postea nolenti præcipias, lamq; in cōsuetudinem tra- hatur: vt qui semel sanauerit aliquem: semper deinde curet omnes, quos- cūq; voluerit is qui sanatus est. Etenim ad istum modum fieret: vt quos cu- raremus, eos dominos nobis creauerimus: nosq; metip̄os illis tradiderim⁹: mercedis loco seruitutem accepturi: & ad omnia quæ iusserint obtempera- turi. Qua re quid esse potest iniquius! Quoniam te grauiter adeo laboran- tem restitui: ob id existimas tibi ius esse arte vtendi mea! Atq; hæc quidem dicere poteram. Si mihi hic imperasset ea quæ meæ sint facultatis: atq; ego non omnino modis omnibus, vel inuitus obtemperassem. At nunc tandem perpendite cuiusmodi sint huius imperata. Quandoquidem inquit, me laborantem infania sanasti: infaniam autem & vxor: eodemq; tenetur mor-

bo: (Sic enim opinatur) & a cæteris medicis ad eundem modum destituta est: tuq; potes omnia: id quod re demonstraſti: ſanato hanc quoq; ac morbo leuato. Id ſi quis ſimpliciter ad hunc audiat modum: vehemēter equum videatur: præſertim illiterato, artiſq; medicinæ imperito. Sinautem me auſcultaris artis nomine reſpondentem: intelligetis nimirum nec omnia eſſe noſtræ facultatis: neq; conſimiles morborum naturas: nec eandem mendendi rationem: nec eadem remedia in omnibus efficacia. Ac tum palam fiet, quantum in te ſit: nolis quippiam an non poſſis. Vos interim patienter auſcultate me, hiſce de rebus philoſophātem: exiſtimantes nec inelegantem fore, nec extra cauſam, nec alienam a re, nec intempeſtiuam de hiſ diſputationem. Jam primum Naturę corporum ac temperatura: haud quā eodem ſunt: tamenſi maxime in conſeſſo eſt: iſdem ex elementis conſtare. Verum alia de hiſ, alia de illis magis aut minus participant. idq; loquor adhuc de corporibus virorum: quæ neq; ſimilia ſunt omnibus: neq; eadem temperatura: neq; eadem conſtitutione. Vnde neceſſario conſequitur: vt morbi quoq; tum magnitudine, tum ſpecie differentes, hiſ acciſant vtq; alia ſanatu ſint facilia, atq; ad curationem ſpōte propenſa: alia ruruſ prorſus deſperata: vt quæ & facillime corripiantur, & grauiffime a morbis prehendantur. Proinde ſi quis exiſtimet: quālibet febrim/ aut quāuis tabem aut peripneumoniam, aut inſaniam quolibet in corpore vnam atq; eandem eſſe genere: is non videatur ponendus inter ſobrios/ neq; doctos, neq; inter eos qui in rebus huiuſmodi exquirendis elaborarunt. Quin idem malum in hoc corpore facile ſanabitur: in hoc minime. Quemadmodum videlicet triticum, ſi idem in diuerſos eiicias agros, aliter proueniet in plano ſolo, profundo, irriguo, aprico, ventis ſalubribus expoſito, exulto, nimirum hubere, lato, copioſoq; fructu. Ruruſ aliter in montuoſa petricoſaq; terra, aliter in opaca, aliter in ſubiecta montibus. In ſumma: pro cuiuſq; loci diuerſa natura, varie proueniet. Itidem & morbi/ pro ratione corporum in quæ inciderint, aut maiores & huberiores aut minores eueniunt. Verū hiſ omiſſis pater, nec omnino diſcuſſa re, vult quāuis inſaniā in quouis corpore conſimilem eſſe, ſimileq; deſyderare curationē. Super hac tam multa, muliebria corpora plurimū diſferre a virorū corporib⁹, vel ad morbi corruptionem, vel ad ſanandi ſpem aut deſperationē, facile fuerit cognoscere. Siquidem virorum corpora bene compacta ſunt, neruoſa, laboribus, agitationibus, vita ſub dīo acta, exercitata. Contra foeminarum/ flaccida/ male:

Luciani

compacta/in vmbra alita. Cădida ob sanguinis inopiam/calorisq; penuriā
& humoris superuacanei abundāriam. Quare facilius corripuntur q̃ viro
rū: vt pote morbis exposita, nec ferētia curationē. Pręcipue vero ad insanīā
procliuiora. Nam cum multū habeāt iracundię ac leuitatis/facileq; cōmo-
ueantur: porro corporis exigue sint vires: facile ī hoc malum prolabuntur.
Proinde non conuenit: in vtrīsq; eādē a medicis sanandi rationē requirere.
Cum itelligatis: hic ab illis longissimo distare interuallo: iam ab ipso proti-
nus ortu discreta: tum tota vitę ratione /tum acōnibus oībus /tum studiis
atq; exercitiis vniuersis. Quare cum dicis. Insania laborat: adde hoc quoq;
laborat mulier. Neq; confundas hic omnia sub vnā & eandem isanię referēs
appellationē. Verum discretis iis /quēadmodum & natura discreuit /quid ī
quoq; prestari possit consydera. Nam nos quēadmodum initio dixisse me-
mini /illud ī primis spectamus: egroti corporis naturā / ac tēperaturam / &
cuius qualitatīs magis sit particeps. Calidius an frigidius. Vīgens an etate
deficiens. Magnū an pusillū. Crassum an macilentū. reliqua; id genus om-
nia. Quę si quis penitus expendit: is demū erit idoneus cui fides habeatur
vel desperāti /vel recipienti. Quādoquidē & isanię innumerabilia sunt gene-
ra, & causę cōplures: nec vocabula qdem eadem. Neq; enī idem: desipere ac
delyrare: rabire: & isanire. Verum hęc oīa nomina significāt magis aut mi-
nus obnoxii esse morbo. Porro causę: alię sunt viris, alię scēminis. Rursum
inter ipsos viros /alię iuuenibus /alię senibus. puta iuuenibus imodica fer-
me repletio. Senibus autem īportuna calūnia, ira īpotens /quę sepe numero
incidit aduersus domesticos. Hęc initio perturbant animum: deinde paula-
tim vergit ī insaniam. Porro mulierum corpora & multę res īstant: & fa-
cile ī morbū adducunt. Pręcipue vero si quē oderint vehemētius, aut si iui-
deant īimico secundis rerū successibus vtenti: aut si quid molestum sit: aut
si cui succēseant. Hęc paulatim subgliscētia /multoq; alita tēpore / tandem ī
insaniam euadunt. Eiusmodi rerum aliquid vxori quoq; vsu venit pater: &
haud scio: an nup aliquid illi egritudine aliquā attulerit. Nihil enī illa ode-
rat, q̃q; morbo sane tenetur. neq; his malis vllius medici cura poterit eripi.
Qz si quis alius se facturum receperit: aut si quis eā liberarit: tum me ode-
rit licet: velur iūrium. Tāetsi ne illud qdem verebor dicere pater. Eriam si
non prorsus esset /vt est /desperādū: sed adhuc aliqua salutis spes leuis osten-
deretur: nec sic qdem facili manū admouerem: neq; statī auderē ministrare
potionē: videlicet veritus fortunā, ac multorū hoīm obrectationē. Vides
vt omnes arbitrantur: priuignos iūilos esse nouercis oībus: etiā si probę sue

ICaromenippus. Fo. XVII.

rint: eaq; hanc ceu cōmunē quandam mulierū infantiā insanire. Quare facile suspicatus fuisset aliquis: si malum hoc secus euenisset: neq; p̄fuissent remedia: perfidā ac dolosā fuisse curationem. Atq; vxoris quidem res pater ad hunc sese habēt modū: idq; loquor, qđ prorsus exploratū habeo: nūq; melius est habitura/ etiā si milies biberit pharmaci: eoq; nō operā pretium conari: nisi me ī hoc solum vr̄ges vt frustrer: idq; vis vt foedam mihi famā accersam. Patere: vt mihi eiudē artis professores inuideant. Q; si me rursum abdicaris, ego quidem etiā si ab omnibus deserar/ tamen tibi nihil īmprecabor graue. Sed quid si (quod auertat deus) redeat morbus (Solē istiusmodi ferme mala irritata recurrere) quid erit mihi faciendū? Curabo, vt nosti, tum quoq; neq; vnq; defuturus sum officio: quod liberis natura p̄scripsit: neq; generis, quoad ī me fuerit, obliuiscar. Deīde si resipueris, nō credere debeo futurū: vt me denuo recipias: illud vide. Iam ista quum facis, accersis morbum/ pestemq; refricas: heri ac dudū ē tantis elapsus malis cōtendis: vociferaris: quodq; grauissimum est irasceris: ad odium propensus es: leges reuocas. Hei mihi pater/ istiusmodi fuerant superioris infantię tuę procemia.

Finis Erasmo interprete.

ICAROMENIPPVS SIVE HYPENEPHELVS

Erasmo Rotterodamo Interprete.

Er mille igitur erant stadia a terra vsq; ad lunā vbi prima nobis fuit mansio. Porro hinc sursum ad solē parasangę ferme quingentę. Rursum ab hoc vsq; ad ipsū deniq; coelum/ arcemq; louis ī edito sitam/ tantū fere spatii fuerit quantū aquila p̄besuccincte/ atq; expedite queat vno die pagare. AMICVS. Dic mihi p̄ Gratias Menippe: q̄

sunt ista quę de astris loqueris/ ac tacitus tecum supputas. Etenim iam dudum te affectans/ audio soles et lunas: p̄terea autem et magnifica ista/ mansiones ac parasangas peregrina quędam cōmemorantem. MENIP. Ne mireris Amice si sublimia/ aereaq; tibi videor loqui: nā summā apud me reposito nuper actę peregrinationis. AMIC. Nimirū Phoeniciū exemplo viā stellaris notaras. MENIP. Haud quāq; per Iouem: quin magis ipsis ī stellis sum peregrinat? AMIC. Pape, longū p̄fecto somniū mihi narras. Sigdē totas edorasti parasangas inciens. MENIP. Quid ais? somniū tibi referre videor: qmō ab ipso Ioue ipse reuersus adsum. AMIC. Quid audio? Itane Menippus nobis

*para. summa bi. ar. d.
mō. lū. ē. p̄. q̄. d. p̄. uer.
q̄. m̄. p̄. d. uer. q̄. m̄. uer.*

Luciani

a Ioue delapsus adest e coelo: MENIP. Ita sane. Ego tibi ab ipso illo summo Ioue hodie venio, rebus interī dictu miris/ & auditis/ & cōspectis. Q² si non credis: eqdē hoc ipso noīe supra modū gaudeo: cū supra fidē eē video, meā felicitatē. AMIC. Et quo pacto diuine atq; Olympiē Menippe, mortalis cum sim, ac terrestris quēā nō credere viro q nubes superat: qq; vt Homericis di cā verbis, lā sit coelitu e nūero vnus. Verū illud mihi dicitō si molestū nō ē, quibus modis ī altū subuectus es: aut vnde nactus scalas tāta magnitudine? Nā quantā ad faciē ac formā attinet: nō es admodū similis illi Phrygio: vt cōiectare possim? te quoq; ab agla raptū fuisse: quo pocillatoris alicubi munere fungereris. MENIP. Nō me clā est te iādudū irridere. Neq; vero id oī no mirū: si narrationis nouitas tibi fabulæ videt adsimilis. Ceterū ad cōscē sum/ nihil mihi erat op⁹, neq; scalis, neq; vti pueri illi⁹ ī morē ab aquila raperet. ppter ea q alē mihi eēt ppriē. AMIC. Iā vero istd qd narras: vel ipm Dēdali factū supat. Sigdē, pter alia, nobis īsciētib⁹/ miluius qspiā aut gracculus ex hoīe fact⁹ es. MENIP. Recte amice, neq; pcul a scopo cōiecisti. Etenī illud Dēdali de alis inuētū ipse quoq; sū machinat⁹. AMIC. At iterī oīm audacissime nō verit⁹ es ne tu quoq; alicubi ī mare delapsus/ Menippeū aliqd pelagus tibi cognomīe redderes: quēadmodū ille Icarū? MENIP. Neq; q. Si qdē Icarus cū alas haberet cēra adglutinatās: ea q; qprimū ad solē eēt liqfacta: defluxis alis/ nō mix si decidit. At nobis citra villā cēra erāt pēne. AMI. Istud q fieri potuit? Iā em̄ haud scio quo pacto paulatī me adducis vt vera videant q narras. MENIP. Ad hūc ferme modū. Aquilā egregie magnā/ tū aut & vulturē validū arripui. His cū alas vna cū ipsis brachijs psecuissem. Quin poti⁹ si vacat toti⁹ cōmēti rōnē ordine tibi pcebebo. AMIC. Mihi qdē vel maxie vacat. Adeo sublimis a sermone tuo pēdeo: iāq; ad narratiōis finē inhio. Ne vero me negligas p Iouē amicitie pfidē: aurib⁹ ī aere suspēsum, ob tuā narrationē. MENIP. Auscultra igit. Neq; em̄ ciuile fuerit si spectē aīm ore hiāte relicū: eūq; quēadmodū tu ais ab aurib⁹ suspēsum. Ego igit cū expēdēs ea q sunt ī vitā mortaliū: protin⁹ oēs res hūanas repperissem ridiculas, humiles/ īstabiles: nēpe opes/ ipia/ magistrat⁹: cōtēptis his: atq; horū studio/ adiectoq; aio ad ea q vere sunt bona: conat⁹ sum ab his tenebris emicare: & ad vniuersū naturā suspicere. Atq; hic mihi mltā attulit hēitationē, primū hic ipse q a sapiētib⁹ appellat mūd⁹. Neq; em̄ iuenire poterā: neq; quo pacto factus fuisset: neq; quo opifice: neq; qd eēt illi⁹ vel inītiū, vel finis. Deinde cū particulari cōtēplarer, multo etiā magis ābigere sū coactus. Quippe q vidē stellās temere p coelū disiectas. Tū solē ipm, qd tandē esset, scire gestiebā. Sup oīa vero q Lunę accidebāt: mihi videbant absurda ac plane mira: puta

Icaromenippus. Fo. XVIII.

bāq; causam aliquā arcanā & inexplicabilē esse : cur illa subinde speciē formāq; variaret. Quinetiā fulgur emicās, tonitru erūpens, tū pluuia/nix/grādo/e sublimi demissa. Videbant hęc quoq; oīa, coniectu difficilia: quęq; nullis notis dephēdi possent. Itaq; cū ad eū modū essem affect⁹: optimū factū ratus sū: vt horū vnūqdq; a philosophis istis pdiscerē. Sigdē existimabā illos veritatē oēm docere posse. Quare cū ex illis pstatissimos delegissem: quātū mihi cōiectare licebat: e vultus austeritate, eq; coloris pallore, ac barbę profunditate. Mirū em̄ vt mihi ex ipso protin⁹ aspectu sublimiloquos quosdā et coelestiū rerū peritos viros p se ferebāt. His vbi memet docendū tradidissē magna pecunia: quā prim euestigio p̄sentē numerauī: partim tū me p̄soluturū sum pollicitus: vbi ad philosophiā summā puentū esset: nō graua bar erectus ad nugas doceri: & vniuersi dispositionē discere. At illi tātū ab erāt: vt me pristina liberarēt inscīria: vt ī maiores etiā dubitationes cōicecerint: principia nescio q̄ ac fines/ tū īsecabilia/inania/syluas/ideas/atq; id genus alia mihi quotidie offundētes. Verū illud interī mihi videbat oīm esse grauissimū : q; cū nihil inter illos cōueniret: verū pugnatia, diuersaq; iter le oīa loquerētur: tamē postulabāt vt sibi fidē haberē : ac ad suam quīsq; rationē me conabatur adducere. AMIC. Rem absurdā narras. Si viri cum essent sapientes, inter sese de rebus factiose dissidebant: neq; de iisdem eadem probabant. MENIP. Atqui rīderes amice: si audieris illorum arrogantiam et in differendo prodigiosam confidentiam. Qui quidem cum humi ingrederentur: nihil oq; prastātiores essent nobis qui super terram ambulamus ne cernentes quidē acutius q̄ quīuis alius astans : nonnulli cęcutientes etiā senio atq; inertia : tamen & coeli terminos perspicere sese profitebantur: solem quoq; ipsum dīmetientes: & ea quę supra lunam sunt aggredientes. Ac perinde quasi ex ipsis delapsi stellis, ita & magnitudinē illarum, & figuram explicabant. Ac sæpenumero cum forte ne illud quidem certo scirent, quot stadiis a Megara abessent Athenę: tamen spatium quod interest inter solem & lunam, quot esset cubitorum audebant pronunciare. Tū aeris altitudinē, maris profunditatem, terrę ambitum dīmetiētes. Ad hęc circulos depingebant: ac triangulorum figuras super quadrangulos inducentes: neq; non sphaeras quasdam picturatas: cœlum scilicet ipsum metiētes. Iam vero illud an non insulsum, & insignis arrogantia: q; cum de rebus vsq; adeo incertis loquantur, nihil tamen ita proponūt: quasi cōiecturis ductatur: verū supra modū contēdunt: neq; vllū vincendi locū aliis relinquūt. Tātū nō iure iurādo confirmātes Solē massam esse candefectā: incolī lunam stellas aquā potare: idq; sole veluti situla quadā per funē demissa vaporem

Luciani

e mari attrahente, atq; illis omnibus ordine potu distribuere. Nam quanta sit in dictis pugnaria: id haud difficile fuerit cognoscere. Iam mihi specta per loue: nū illorū decreta inter se cōsentiāt, ac nō magis lōgissimis dissita iter uallis. Quādogdē primū de ipso mūdo varia est sentētia: cū aliis & ingenit⁹ et nūq̄ interiturus esse videat. Rursū alii & opificē illius & fabricādi modū eloqui sint ausi. Quos egdē cū primis admirabar: propterea q̄ cū deū quēdā rerū oīm opificē pposuissent: nō illud etiā adderet: vel vnde is eēt pfect⁹ aut vbi loci cōsisteret: cū oīa fabricaret. Nā ante vniuersi exortū/non possis vel tēpus/vel locū imaginari. AMIC. Prorsus audaces quosdam Menippe hoīes ac prodigiorū auctores mihi narras. MENIP. Quid aut: si iā audias vir optime q̄ differāt: & de Ideis/& de incorporeis: tū q̄ de finito & infinito nugant! Nā & his de rebus acriter inter se digladiant. Dū alii sine circūscribūt vniuersū, alii cōtra finē illud nescire existimāt. Quin insup qdē ex istis cōplures eē mūdos demonstrabāt: dānātes eos q̄ de hoc velut vno quopiā illorū disputaret. Rursū alius nescio qs vir haud quāq̄ amic⁹ paci, bellū rerū oīm parētē esse cēsebat. Nā de diis: qd iā attinet loqui! Cū his deus esset numerus: illi rursus, p canes & anseres ac platanos deiecerāt. Deinde alii/reliquis oībus diis expulsis/vni soli rerū oīm īperiū tribuebāt: ita vt mecū etiā animo discruciarer, cū tātā audirē deorū inopiā. E diuerso alii liberaliores multos deos faciebāt: ac dissectis illis/hūc aliquē primū deū appellabāt: his secūdas aut tertias diuinitatis ptes tribuebāt. Ad hęc alii incorporeū qdā et informe putabāt eē numē. Alii corp⁹ eē imaginabant. Deinde nō oēs erāt in hac opinione: vt putarent diis eē curæ res mortalīū: verū erāt nōnulli, q̄ eos oī cura liberātes, haud aliter atq; nos cōsueuim⁹ etate defectos a ministeriis dimittere: nihilo aliūsmodi eos īducūt: q̄ cuiusmōi ī comoediis īduci solēt satellitia. Iā alii superantes hac oīa: ne esse quidē vllos oīno deos credebant. Sed mūdū nullo domino, nulloḡ duce temere ferri sinebant. Atq̄ cū hęc audiebā verebar nō habere fidē viris altifremis, ac pbe barbatis. Neq; tū iueniebā: ad cuius dicta me verterē: vt aliquā illorū sentētiā nanciscerer irrephefiam, ac nequāq̄ ab alio subuerfam. Itaq; plane tādē Homericū illud mihi vsu veniebat. Nā sepe numero anim⁹ incitabat: vt huic alicui illorum crederē. Sed me mens diuersa vetabat. In qbus oībus cū perplexus hesitare desperabā futurū: vt super his verū aliqd in terris audirē: ceterū vnica tātum via vniuersa dubitatione liberari posse. Si ipse alīs aliqua ratione additis/ in cōelum ascenderē. Eius rei conficiēde spem mihi praeiuit primū ipsa cupiditas: deinde fabularum scriptor Aesopus: qui aquilis ac Scarabeis interdum & camelis cōelum adiri potuisse demonstrat. verum vt mihi

Icaromenippus. Fo. XIX.

ipsi alae prouenirent aliquando/id nulla ratione fieri posse videbatur. Ca-
terū si vulturis/aut aquilae alas induissem:nā has solas sufficere ad huma-
ni corporis modū:futurū forsitan vt mihi succederet experientia.Itaq; cor-
reptis auibus/alteri dextram alam/porro vulturi sinistram amputaui: idq;
admodū scite.Deinde quū obligassem/humerisq; loris validis accommodas-
sem/tū summis pennis anlas quasdam manibus inserendis addidissem,mei
ipsius periculum faciebam/primū subiliēs ac manibus interim subseruiēs/
et anserū exemplo paulum adhuc a terra volatu me sustollēs/inter volādū
summīs interim pedibus ingrediēs.Postea quū res ex animi sentētia succe-
deret,iā audacius etiā experimentū aggrediebar:conscensaq; arce demi-
si meipm p p̄ceptis:atq; inde in ipm ferebar theatrū. Mox vbi nullo pericu-
lo deuolassē,sublimia iam et ardua cogitare coepi:ac tollens me a Parne-
tho siue Hymetto ad Geraneā vsq; volabam. Rursū inde ad Acrocorin-
thum subuolauī:deinde supra Pholoen et Erymanthū ad Taygetum vsq;.
Ergo quū tandē audax facinus satis essem meditat⁹:iāq; pfectus et alriuo-
l⁹ euasissem:nō amplius de pullis imitādīs cogitabā: verū cōscenso Olympo
cibo gl̄euiſſimo paſt⁹/inde recta in cælū tēdere coepi: initio qdē oborta ocu-
lorū vertigine ob pfunditatē,et postea ferebā et hoc quoq; facile. Verū vbi
iam ipsi lunae vicinus eē:/plurimūq; nubīū essem emēsus,sentiebā me de-
fatigatū/maxime in ala sinistra/nēpe vulerina.Huc igiſ diuerſi/ac sup eam
inſidēs requiescebā/in terrā interim e sublimi respiciēs:neq; secus q̄ Home-
ricus ille Iuppiter nūc bellaciū Thracū regionē despiciēs/nūc Myſorū/mox
(ſi libuiſſet)Graciā/Perfidē/Indiāq;:ex qbus oībus varia quadā voluptate
pfundebar.AMIC.Ergo iſta quoq; narrabis Menippe: ne vlla pſus pegri-
nationis pte fraudemur:quīn potius ſiqd obiter in itinere cōſpexiſti/ſac vt
hoc quoq; ſciamus.Nā ego ſane haud mediocria dicturū te expecto:de ter-
ra forma:deq; oībus quae in terra ſunt:cuiuſmodi tibi viſa ſunt ex alto con-
templanti.MENIP.At tu qdē recte cōiectas Amice. Quāobrē quaten⁹ li-
cet conſcēſa luna inter narrandū peregrināti comes eſto/ſimulq; mecū cō-
templare totā terrae ſpeciē/habitūq;.Atq; initio qdē admodū puſillam quā-
dam terrā mihi videre videbar: multo,inquā,luna minore:ita vt ego repē-
te intēris oculis diū dubitatē/vbinā eſſent tanti illi mōtes/ac tantū mare:
quod in Rhodiortū colosſum cōſpexiſſem:tum Phariā turrim: haud dubie
pſus vbinā eſſet terra me pſus latuiſſet: verū iſta q̄ ſint ſublimia/ p̄aeq;
ceteris eminētia/praterea oceanus paulatim ad ſolem reſplendēſcēs indi-
cabant terrā eſſe id quod videbam. Mox vbi fixius intenderem oculos,iā
mihi omnis mortaliū vita coepit eſſe conſpīcua:nō ſolum ſingulae nationes
c iiii.

Luciani

atq; vrbes: sed plane videbam nauigantes/ bellantes/ agricolantes/ litigātes
mulieres/feras: et vt summarim dicam

Quicquid tellus educat alma.

AMIC. Ista quæ nunc dicis hand quæ sunt verisimilia: ac secū pignantia.
Eteñ quū paulo ante Menippe terrā requireres ppter ingens in medio in-
teruallum in arctū contractā: adeo vt nisi colossus tibi fecisset indicium, forsi-
tan aliud quiddā videre te credidisses: qui repente factus lynceus/ cūcta q̄
sunt in terra dignoscis/ homines/feras/ ac p̄p̄modū etiā culicū nidos. ME-
NIP. Recte tu quidē admones: nā qđ maxime dictū oportuit / id nescio quo
modo praterii. Siquidē quū ipsam quidē terrā cōspectā agnoscere: ceterū
reliqua nō possem p̄spicere ppter altitudinē: nimirū iam nō p̄tingente ocu-
lorū acie: grauius ea res me discruciat / ac vehementer p̄plexū habebat.
Ego quū ad hūc modū essem sollicitus ac p̄p̄modū etiā lachrymarer/ adest
a tergo sapiens ille Empedocles ea specie vt carbonariū quēpiā esse diceret
cinere oppletus/ atq; exultus. Hūc ego quū vidissem (dicendū est enim) nō
nihil perturbabar/ ratus dæmonē aliquem lunarem videre me. At ille. Bo-
no, inquit, es animo Menippe.

Nullum ego sum numen: quid me immortalibus æquas!

Sū Empedocles ille physicus: eteñ vbi me p̄cipitē in crateras inieciſsem
fumus ab Aetna raptū huc subuexit. Itaq; nunc lunā incolo: aeriuaqus plæ-
runq; ac rore victito. Adsum at̄ hæſitantia istā tibi adepturus: nā illud
(ni fallor) male te habet/ torquetq; qđ nō liceat tibi p̄spicue terram cernere.
Bene abs te factū est inquā optime Empedocles: vbi primū deuolaro rurſ⁹
in Graciā tui memor sacrificabo tibi in fumario: atq; in Nouiluniis/ ter ad
lunā inhians vota faciam. Imo per Endymionē inquit ille: haud huc accessi
præmii gratia: sed affectio quædā mouit aīm meū quū te videre affectū mo-
lestia: verū scis quid facies: quo perspīcax fias! Nō p̄ louē, inquā, nisi tu mi-
hi forsitan caliginē amoueas ab oculis: nā in præſentia videor nō mediocri-
ter lippire. Atquī me, inquit ille, nihil erit opus. Eteñ vt acute videas id
ipse tecū e terra allatū habes penes te. Quid igit̄ est istud inquā? neq; em̄ no-
ui. An ignoras, inqt, te dextrā aquilæ alam indutū esse? Scio inquā maxime
sed qđ alæ cū oculo/ Qm̄, inqt, aquila inter animātia cetera acutissimi vis⁹
est: vnde sola solem aduersū obtuet: atq; ita demū est rex et ingenua aquila
si non cōiuētibus oculis aduersus radios aspiciat. Ita quidē aiunt inquā
Quare iā me p̄cēnitet qđ nō meis exēptis oculis aglinos inferuerim cū huc
alcenderē. Nā nūc sane dimidiatus aduenio/ neq; oī ex pte satis regaliter ad-
ornatus: quin magis adſūlis videor nothiſ iſtis et abdicatis, Attū i te est, in

Scaromenippus. Fo. XX.

quit, vt p̄tinus alterū oculū regalem habeas. Eten̄ si affurges/velisq; coh̄-
bita vulturis ala/alterā solam mouere,iuxta p̄portionem alæ dextro oculo
cernes acute,quo minus altero cecutias/nulla ratione succurri potest:pro-
pterea q; ad p̄tē p̄tineat deteriorē. Mihi,inquā,satis est /si vel dextra ex p̄te
agilino more cernā.Nihilō em̄ fuerit deteri⁹:cū mihi nō raro vidisse videar
fabros altero oculo melius etiā ad regulā exæquātes ligna.Hæc locutus fil⁹
ea faciebā quæ p̄ceperat Empedocles:ille interim paulatī subducēs sese sen-
sim in fumū euauit.At fil⁹ atq; mouissēm alā,ingēs lumē mihi circūfulsit:
adeo vt cūcta fierēt in cōspiciuo quæ hæten⁹ latuerāt.Deflexis igit in terrā
oculis,clare videbā et vrbes/et hoīes:et quæ fiebāt:neq; solā ea q; sub dio/ve-
rū etiā q; domi faciebant:rati sese a nemine videri.Ptolomæū vidi cū sorore
rē habentē.Lysimacho struentē īfidias filiū.Antiochū Seleuci filiū nouerq;
clanculū innuentē,Thessalī Alexandrū ab vxore tolli e medio.Antigonū fi-
liū vxorē adulterio stuprantē,Attalo venenū porrigētē filiū,Rursū ex alte-
ra p̄te Arsacen interficientē mulierculā:et Arbacē eunuchū gladiū educē-
tem in Arsacen.Porro Spartinus Medus e cōuiuio foras p̄trahebatur a sa-
tellitibus,calice aureo in frontē impacto. Atq; his ferme cōsimilia tū in Li-
bya tū apud Scythas ac Thraces ī regiis geri licebat cernere.Nēpe adulte-
rāres/occidētes/insidiātes/rapiētes/peierātes/trepidātes: nōnullos ab inti-
mis amicis pdi.Ac regū qdē negotia hmōi mihi spectaculū exhibebāt. Cæ-
terū q; factitabāt plebei lōge magis erāt ridicula.Siqdē et inter hoc videbā
Hermodorū Epicureū ob mille nūmū peierantē. Agathoclē Stoicū de mer-
cede discipulū ī ius vocātē,Cliniā rhetorē ex Aesculapii fano phialā aureā
suffurantē,Herophilū Cynicū in fornice dormientē,Quid em̄ alios cōme-
morē:q; parietes pfoderent:q; lites agitabāt:qui foenerabāt:qui reposcerēt
Nā variū quoddā et vndiq; mixtū erat spectaculū. AMIC. Atqui recte fa-
cies Menippe,si ista quoq; retuleris. Cōsētaneū est em̄ te ex his nō vulgarē
cepisse voluptatem.MENIP.Ne fieri quidem potest Amice vt cūcta ordi-
ne recenseam:quū spectare modo ista fuerit difficillimū: verum rerum fa-
stigia eiusmodi ferme videbantur: qualia refert Homerus in clypeo: vbi
erant conuiuia/nuptiæq;. Altera ex p̄te iudicia/et conciones. Rursū alia
ex parte sacrificabat quispiam.In proximo vero conspiciebatur aliquis lu-
ctum agens. Porro quum ad Geticam respicerem,videbam belligerantes
Getas. Rursū vbi ad Scythas deflecterem /cernere erat errantes in
plaustris.Mox vbi paululum in diuersam partem deflexissēm oculum, spe-
ctabam agricolātes Aegyptios.Phoenix scortabatur.Cilix latrocīnabatur.
Lacon loris cedebatur.Atheniensis causās agebat. Hæc omnia quū eodem

Luciani

tempore gererentur : cogita nūc cuiusmodi vīsa fuerit rerū confusio. Non aliter: q̄ si quis producat multos saltatores: vel potius multas choreas, deinde p̄cipiat vt omisso concentu propriam quisq; cantionē canat. Deinde si certatim canat vnusquisq; & peculiarem suū cantū absoluerē studeat, vōciscq; magnitudine vicinū superare contēdat: cogita tecū per louem cuiusmodi futurus sit eiusmodi cantus. AMICVS. Modis omnibus Menippe rīdiculus ac confusaneus. MENIPPVS. Atqui amice / hoc genus sunt omnes qui ī terris choreas agūt: oīsq; mortaliū vita ex huiusmodi constat discrepātia: quippe qui non modo sonent absone: verū & ornatu sint dissimili, diuersaq; moueant: neq; quicq; idem cogitent: donec choragus omnes e scena exigat: negans diutius choreas ducere oportere. Id vbi factū est iam omnes sunt inter se similes: taciti, nec amplius cōfusam illā, & incōpositā canētes cantionē. Verum in vario ipso ac multiformi Theatro / videlicet ridicula erant quæ gerebātur omnia. præcipue vero mihi risum mouebāt īī qui de agrorū finibus contendebant: quīq; sibi placerent hoc nomine q̄ Sicyoniū agrū colerent: aut q̄ Marathonis eam partem haberent, quæ est iuxta Oenoe: aut q̄ in Acarnania iugerū mille possiderent. Cū vniuersa Græcia, quemadmodū id tēporis mihi e sublimi despicienti videbatur, quatuor digitorū spatīū habere videretur. Attica nisi fallor proportiōe, minima pars erat. Itaq; perspexi quid esset reliquū: qđ diuitibus istis animos tolleret. Et enī is qui inter hos q̄ plurimū agrī possidebat: vix vnā ex Epicureis Atomis colere mihi videbatur. Caterū vbi ad Pelopōnesum flexissem oculos: deinde terrā Cynosurā subiectā aspexissem: veniebat in mentē pro quātula regione quæ nihilo esset latior lente Aegyp̄tia: tam ingens Argiuorum ac Lacedæmoniorū multitudo cecidisset vno die. Porro si quē cōspexissem auro superbientē: q̄ annulos haberet octo: phīalas quatuor: magnopere ridebam & hunc. Nam pangēū vniuersum / vna cū īp̄s metallis vix erat magnitudine micæ. AMICVS. O te felicē Menippe: qui tam nouū spectaris spectaculū. Sed age dic mihi per louem, ciuitates atq; homines īp̄s, quāti videbātur: ex alto contēplanti! MENIPPVS. Equidem arbitror te sæpenumero formicarū concionē vidisse. Aliquas in orbem obambulantes: nōnullas exeuntes: rursū has in ciuitatem redeuntes. Atq; hæc quidē simū exportat: hæc alicūde raptam fabæ tunicā, aut dimidiatū frumenti granū currens apportat. Consentaneū est autē pro ratione vitæ formicarū: esse apud illas et adīū fabros, & concionatores, & magistratus, & musicos, & philosophos. Sed vrbes sane cum īp̄s viris, formicarū nidis maxime videbātur adsimiles. Q̄ si tibi videtur humilius exemplum: viros cum formicarū republica

Icaromenippus. Fo. XXI.

conferre vetustas Theſſalorū fabulas ſpecta. Reperies enim Myrmidonas / gētē bellicoſiſſimā e formicis viros natos eſſe. Iā poſtea q̄ ſatis ſpectaſſem omnia, ſariſq; riſiſſem, excuſſi meipſum: ſubuolaui

Ad reliquos diuos Iouis altritonantis in aedes.

Nondū ſtadiū aſcenderā, cū Luna / ſœminea ſonās voce Menippe iquit: ita tibi cōtingant q̄ optas. Inſerui mihi in re quapiā apud Iouē. Dic inquā neq; enī erit moleſtū: niſi ſi qd oneris ſit portādū. Nūtiū inquit quēdā haud gra uē ac petitionē meo noīe Ioui pferes. Enecor Menippe: & multa, & intolerā da ab iſtis philoſophis audiēs. Quibus p̄tea nīhil eſt negotiū: niſi vt curio ſi res meas exgrāt. Quæ ſim. Quāta ſim. & quam ob cauſam diſſecer, dimi diatq; ſiā: curq; vtrinq; gibbola videar. Tū hi me dicūt inhabitari: illi ſpe culi ritu / ſupra mare ſuſpēſam eē. Alii ruruſ / qd quicq; ſectū excogitarint / hoc mihi tribuūt. Poſtremo: ipm quoq; lumen aiūt mihi & furtiuū eſſe & adulterinū: qdq; ſuperne a ſole proficiſcatur: neq; finē faciunt: etiam cū hoc qui mihi frater eſt cōmittere me, & factionē inter nos ſerere conātes. Neq; ſatis erat illis: quæ de ipſo dixerūt ſole: ſaxū eſſe illū, & maſſam candētem. Et tamen q̄ multarū rerū illis ſum conſciā: quas noctu patrant, turpiſſimas et execrandas: cū inter diu tetrīci ſint, & aſpectu virili, habituq; graues & imperitorū oculos in ſe cōiectos habētes. Atq; ego cū iſta videā: ſileo tamē. Neq; enī decorū arbitror: retegere atq; in lucē efferre nocturnas illas dia tribas: & quā quicq; in opto viuat vitā. Quinetiā ſi quē conſpicerē adulte rantē, aut furantē, aut aliud facinus q̄ maxime nocturnū audentē: cōtinuo cōtracta nube tegebā: ne vulgo oſtenderē / viros ſenes / ea gerētes quæ neq; barbę prolixę, neq; virtutis profeſſioni eſſent decora.

At iſtis pro nihilo eſt oratione me diſcerpere / modiſq; oībus cōtumelia affi cere. Adeo vt / teſtis eſt mihi nox ipſa / ſēpius in aio habuerim q̄ poſſem hinc longiſſime demigrare quopiā: vbi liceret curioſam iſtorū linguā effugere. Hęc igitur memineris vt Ioui renūties: ſimulq; illud addas ne fieri qdē poſ ſe: vt hoc in loco durē, niſi phyſicos illos cōminuat: dialecticis os occludat Stroom demoliaſ: Academiā exurat: quæ in Peripato habētur diatribis finē imponat. Siquē ad hūc deniq; modum fiet, vt mihi paretur quies, definātq; me quotidie cōmetiri. Fient iquā quæ mādās, ſimulq; recta ad ipſum coe lum tendebam.

Nulli vbi comparent hominūve bouūve labores.

Etenim paulo poſt ipſa etiā Luna mihi perpuſilla videbatur e ſublīmī. Tā dem & terrā obtexerat. Porro relicto ad dextram ſole per ipſas volans ſtel las tertio die ad coelū perueni. Ac primū quidem mihi viſum eſt / protinus

Luciani

ita vt erā introīre: ratus facile fieri posse vt fallerē: quippe dimidia mei pte aquila. Porro aquilā sciebā iam olim esse loui familiarē. Post apud me ppē debā illos q̄primū dephēfuros eē me: qui alterā alā vulturinā indutus eēm. Quapropter optimū factū ratus, nō temere venire in periculū: adiens pul sauī fores. At Mercurius audito pulsū, ac nomē percontatus meū, festinato abiit: loui renūciaturus. Nec multo post intro sum accersitus, magnopere pauitās ac tremēs. Offendōq; deos omneis pariter cōfidētes: nec hos absq; sollicitudine. Nōnihil em̄ animos illorū turbabat nouus & inopinatus aduentus meus. Et quantū antea, nūq̄ expectabāt futurū, vt mortales omnes mox aduenirēt: ad eūdē modū alati. Porro Iuppiter / admodū terribili vultu, toruoq; & Titanico me obtuens, iquit. Quisnā es, & vnde venis? vbi nā vrbs tibi: quīue parētes? Hoc vbi audissem, p̄modū metu sum exanimatus. Attamē cōstiti stupidus, p̄q; vocis magnitudine attonit⁹. Aliquāto post ad me reuersus, oīa dilucidē exposui: ab ipso exorsus capite. Quēadmodū cōcupissem sublimia illa cognoscere. Quēadmodū accessissem ad philosophos. quēadmodū pugnātia loquētes audissem. Quēadmodū despasissem: distractus illorū dictis. Deinde meū inuētū: tum alas, reliquaq; oīa, vsq; ad ipm̄ cœlū. Post oīa addidi, quæ Luna mādarat. Itaq; ridēs Iuppiter exporre ctis aliquantū supcilliis, Quid dicas inqt de Zeto & Ephialto: cū ausus sit & Menippus in cœlū ascendere? At in p̄sentia qdē, te ad hospitii cōsuetudinē inuitamus. Cras inquit, sup his quorū gratia huc aduenisti, dato responso dimitemus. simulq; cū dicto surgens, ibat ad eā cœli partē vnde maxime oīa poterant exaudiri. Iam enim tēpus erat: vt votis audiendis consideret. Atq; interim inter eundū percontabatur me super his negotiis, quæ essent in terra: ac primū quidē illa. Quanti nūc venit triticū in Græcia. Et nū superior hyems grauit̄ vos tetigit. Et num holera egēt hymbre copiosiore. Sub hac rogabat: nūquīs adhuc superesset e Phidiē genere. Et quā ob causam Atheniēses tot annos louialia intermisissent: & num in animo haberēt Olympiū suū absoluer̄. Et nū essent cōphēsi: qui tēplū Dodonē sacrilēgio spoliassent. Ad ea cū respōdissem, Dic mihi (inqt) Menippe: de me vero quā habēt hoīes opinione? Quā iquā o here, nisi maxie piā? nūmūq; oīm deorū regem esse te. Ludis tu qdē inquit. Cēterū ego cōtentionē illorū pbe noui: etiā si nihil fateare. Siquē fuit olim tēpus cū illis & vates esse videret, et medicus. In summa vnus erā oīa. Tū louis plenē erat, & viæ oēs simul & mortaliū conciones. Pīsa ac Dodona splendide erant / ac cōspiciendē oibus. Porro p̄ fumo sacrorū, nec attollere oculos mihi licebat. Verum posteaq; Apollo apud Delphos constituit oraculū: Aesculapius medicinæ officinā

Icaromenippus. Fo. XXII.

Pergamī: simul atq; Bendidū natū est in Thracia: Anubīs tēplū in Aegy-
pto: Dianæ apud Ephesios: ad ista quidē concurrūt oēs: solēnes cōuentus
celebrāt: Hecatombas offerūt: mihi vero tāq; ætate defecto, abunde magnū
honore habuisse se putāt: si solido quiquēnio sacrificarint in Olympiā. Pro-
inde videas aras meas frigidiores, q̄ sint vel Platonis leges, vel Chrysippi
Sylogismi. Huiusmodi quēpiam confabulati in eū peruenimus locum: vbi
confessus erat ad exaudienda vota. Erant autē ordine sitę fenestrę, cuius
modi sunt ora puteorū, habentes opercula. iuxta vnāquāq; sella posita erat
aurea. Itaq; Iuppiter cū ad primā assedisset, detracto operculo, prębuit sese
petentibus. Optabant autem ex omni vndiq; terra diuersa, variaq;. Nā ipse
quoq; admotis pariter auribus simul audiebam vota. Erant autem huius-
modi. O Iuppiter contingat mihi regnū. O Iuppiter contingat, cepas & al-
lia mihi puenire. O Iuppiter vtinam pater mihi breui moriatur. Rursum
alius aliquis dicit. Vtinam existam hæres vxoris. Vtinam nemo resciscat
me struxisse insidias fratri. Contingat mihi vincere litem. Coronari Olym-
pia. Porro ex his qui nauigabant, hic optabat vt spiraret Boreas: ille vt no-
tus, Agricola optabat pluuiam. Contra fullo solem. At Iuppiter audiens,
et singula vota diligenter expendens: non omnibus pollicebatur.

Verum hoc concessit Saturnius: abnuī illud.

Nam iusta vota per os fenestrę sursum admittebat, admissa ad dextrā sta-
tuens. Rursum iniqua remittebat irrita, statu deorsum redigens: ne possint
ad cœlum accedere. Super vno quodam voto videbam illum etiam ambia-
gentem. Etenim cū essent duo: qui diuersa peterēt: æquales victimas polli-
citātes: nō inueniebat vtri potius annueret. Itaq; iam academicon illud illi
accidebat, vt nihil statuere posset. Verū exemplo Pyrrhonis suspēsus hære-
bat etiam ac considerabat. Porro cū iam satis vota proponētib; dedisset
operā: ad proximā digressus sellam, & ad secūdā fenestrā, prono capite soc-
dera ferētibus, ac iurātibus dabat operā. Vbi his quoq; respōsum esset, ac
Hermodorū Epicurēū fulmine cōminuisset: ad pximā deīde sellā sese trās-
tulit: de diuinationibus omīnib; & auguriis auditorus. Hinc ad sacrificio-
rū fenestrā transiit, per qđ fumus ascēdēs denūciabat loui nomen vnuscu-
iusq; qui rē diuinā faceret. Rursum omīssis his ventis & hortis mādabat: q̄
facere deberent. Hodie apud Scythas pluio: apud Libyes fulgurato: apud
Græcos ningito. At tu borea spira in Lydia. Tu note quiesce. Zephyrus A-
driani vndas cōcitet. Tum in Cappadociā grandinis mille modii dispgant
Tandē oībus ferme ordinatis, dulcedebam⁹ in eū locū vbi cōpotāt dii. Iā em
coenę tēpus erat. Meq; Mercurius arreptū iussit accumbere iuxta Panem &

Luciani

Corybates & Attiri ac Sabarii: Inquinos istos & accipites deos. Interea panem exhibebat Ceres: Bacchus vinum: Hercules carnes: myrtum Venus: Neptunus Menides: simul interim et ambrosiam et nectar furtim degustabam. Nam optimus ille Ganimedes, ut est hominum amans, si quando conspexisset Iovem auertere oculos/nectaris cyathum unum nonnumquam etiam duos mihi infundebat. Dii vero quemadmodum alicubi dixit Homerus / et ipse opinor / ut ego illic conspiciat neque frumentum edunt / neque potant nigritia vina : verum ambrosiam apponunt / et nectare inebriantur: precipue vero gaudent veluti sacrificiorum fumo una cum ipso nidore: subuolante ad haec sanguine victimarum: quem sacrificantes aris infundunt. Ceterum inter coenandum et Apollo cithara canebat / et Silenus Cordace saltabat: et musae surgentes in medium tum Hesiodi Theogonias nobis canebant: tum primum ex Pindaricis hymnis odam : deinde omnium saturi requieuiimus: quo quisque federamus locos: satis vixi potui.

At reliqui noctem diuique hominesque per omnem Dormibant: me nequaquam sopor altus habebat.

Verum mecum animo versabam cum alia permulta: tum illa precipue / qui fieret: ut Apollini tanto iam tempore non pueniret barba: aut quo pacto nasceretur nix in coelo: quum sol semper adesset / unaque conuiuium agigaret. Ac tum quidem pusillum obdormi: mane vero surgens Iuppiter iussit induci concione mox quum adessent omnes: sic faceret inquit. Vti vos conuocarem in causa fuit hospes hic qui heri aduenit: verum quum alioqui iamolim mihi fuerit animus communicare vobiscum de philosophis / maximeque vero a luna / hisque de quibus illa queritur commotus, statui haudquam diutius progare consultationem. Est enim hominum genus quod non ita pridem in vita fluitare coepit / iners / contentiosum / gloriae avidum / iracundum / gulae studiosum / stultum / fastuosum / contumeliosum: et ut verbis Homericis dicam

Telluris inutile pondus.

Isti igitur in sectas diuisi / ac variis rationum labyrinthis excogitatis, alii se se Stoicos appellant: Academicos alii: alii Epicureos: alii Peripateticos: alii item vocabulis his multo magis ridiculis. Deinde ubi venerandum illud virutis nomen induerint: tum adductis in altum superciliis / promissaque barba / fucato habitu obambulant / detestandos mores secum circumferentes: simillimi nimirum istis Tragoediarum histrionibus: quibus si personas stolasque illam auro sparsam detraxeris, quod superest id ridiculum est : nempe homunculus septem denariis ad agonem conductus. Atqui huiusmodi quum sint / mortales quidem vniuersos aspernantur: de diis vero absurda praedicant: contractisque coetibus adolescentulorum, quos nihil negotii sit fallere, nobilem

Icaromenippus. Fo. XXIII.

illā virtutē ostentant: et verborū ambiguitates docent: atq; apud discipulos
tēperantiā semp ac modestiā laudāt: opes ac voluptatē execrant: ceterū vbi
solī & apud se se cōperit: qd attinet dicere: quātope se se igurgitēt: q̄ imo
dici sint ad venerē: quēadmodū asit et assit sordes oblingāt: lā illud est oīm
grauissimū: q; cū ipī nihil agant, neq; publicū, neq; priuatū: sed inutiles ac
supuacanei desideāt: Nusq; in consiliis, nusq; numerentur in armis:

Tamē reliquos accusant: ac virulētis qbusdā dictis cōgerētes / neq; nō male
dicta qdā meditati, obiurgāt: proximq; conuittant. Adeo vt is iter hos pri-
mas tenere videat q clamorissimus sit & ipudētissim⁹, & ad maledicēdū au-
dacissimus. At sane si qs istū sine fine ista faciētē, vociferātē, & ceteros incu-
santē pcōtetur: ad hūc modū. Tu vero qd tādē facis! Aut qd p deos dicem⁹
te ad vitā cōferre! Nimirū respōdebit: si modo recta veraq; fateri volet: hoc
modo. Nauigare qdē, aut agros colere, aut militare, aut artē aliquā aggre-
di, supuacaneū mihi videt. Ceterū clamo, squalleo, frigida lauo, incalceatus
per hyemē obambulo: ac veluti Momus ille, q ab aliis gerunt calūnior. Ac
si qs diuitū sumptuosius opsonarit: aut amicā habeat: id expro, atq; idignot
Q; si amicorū qspiā aut sodaliū, morbo decūbat, curaq; & obsego egeat: id
ignoro. Hoc gen⁹ sunt nobis o dii hę pecudes. lā vero q ex his vocant Epi-
curei, vehemēter sunt etiā cōtumeliosi, neq; mediocriter nos mordēt: affir-
mātes neq; diis eē curę res mortaliū, neq; oīno cōsyderari a nobis qd apud
illos agat. Quasobres tēp⁹ est vt de his cōsultem⁹: propterea q si semel va-
leāt hęc psuadere iis q sunt in vita: nō mediocriter esurietis. Quis em̄ poss
vobis rē diuinā faciat cū nihil ide expectet emolumētī! Nā de qb⁹ Luna hos
accusat, oēs audistis heri narrātē hospirē. Sup his cōsultate, quę pariter &
hoibus sint qvtilissīma, & nobis qminime periculosa. Hęc locuto Ioue fre-
quēs adfremebat concio: mox clamatū est ab oibus effulmina: exure: cōmi-
nue: in barathrū: in tartarū: vti gigātes. At Iuppiter rursum indicto silētio
fiēt ista inquit, quēadmodū vultis. Oēs cōminuētur cū ipsa sua dialectica.
Q; q in p̄sentia sane, fas non est punire quēq. Est em̄ Hieromenia sicuti nos-
stis, quatuor hos mēses. lāq; inducias promulgauī. Itaq; proximo anno in-
eunte vere, malī male perdentur formidando fulmine.

Sic ait atq; supercilis pater annuit atris.

Porro de Menippo hęc mihi videtur ingt, vt adēptis illi alīs nequando de-
nuo redeat, a Mercurio deferat in terrā. Hęc locut⁹ dimisit coetū. Me vero
Cyllenius dextra aure suspēsū heri circiter vespērā deposuit i Ceramico.
Audisti oīa: oīa inquā amice: q e coelo mecū adfero. Quare abeo iā eadē hęc
renūciaturus philosophis in Pœcila inambulantibus. FINIS.

Luciani

TOXARIS SIVE AMICITIA DIALOGVS LVCLIA

ni Erasmo Roterodamo Interprete. Interlocutores

Mnesippus Græcus. Toxaris Scythia.

MNESIPPVS.

Vid ais Toxaris! Sacrificatis Orestis ac Pyladi vos Scythæ: deosq; esse illos creditis! TOXA. Sacrificam? Mnesippe: sacrificamus inquâ: haud tamē deos esse arbitrati: sed viros bonos. MNE. An vero mos apud vos etiā bonis viris/ posteaq; vita defuncti sint. p. inde vt diis sacra faceret! TOXA. Nō istuc modo: verū eisdē festis dieb⁹ ac celebribus cōuentibus honoramus. MNE. Quid captantes aut sperâtes ab illis! Neq; em̄ quo beniuolentiā illorū cōcilietis/ ob id rem diuinā illis facitis quū iam sint mortui. TOXA. Nihil officiat fortassis: si et eos q; mortui sūt p. prios haberemus: q̄q; nō ob id tātū hac facim⁹: quin magis existimamus nos rē vehemēter cōducibilē: et his q; in vita sunt esse facturos: si prastatiū virorū memoriā celebremus: honorēq; habeamus iis, q; vita defuncti sunt. Sigdē hac rōne futurū arbitramur: vt multi apud nos illorū filēs euadere cupiāt. MNE. Ista qdē recte iudicatis: at Pyladē atq; Orestē quo noīe potissimū suspexistis: vt diis eos aquaueritis: idq; adeo quū hospites vobis essent: vel, qd̄ grauius, hostes! Quippe posteaq; naufragio eiecti ab iis q; tū Scythiā incolēbāt essent cōphensi/ abductiq;: vt Dianę imolarēt: adorti carcerarios neq; nō oppōsis excubiis/ et regē trucidarunt/ et assūpta sacerdote, quin ipsa quoq; Diana sublata, nauigio sese pripuerūt, irrisa publica Scytharū lege. Q₂ si ob istiusmōdi facta honorē habetis viris: facile affecuti fueritis: vt multos illorū similes reddatis. Iāq; ipsi ab hoc die vsq; ad prisca illa respicite nū vobis expedierit multos in Scythiā Orestes ac Pylades appellere. Nā mihi qdē isto pacto mox futurū videt: vt religionis ac deorū exptes reddamini, diis q; reliqui sunt ad eūdē modū e regione vestra in exiliū ablegatis. postea opinor deorū oīm vice viros q; illos eiectū venerāt/ diuinitate donabitis: et q; sacrilegi in vos fuerūt: iis tanq; diis sacrificabitis. Q₂ si nequaq; horū grā Orestē ac Pyladē colitis/ sed aliud p. piā Toxaris in vos beneficii cōtulerūt qua grā quū olim nō esse deos iudicaueritis: nūc e regione sacra illis facientes/ deos esse decreuistis. Et q; tū partū aberāt vt victimæ fierent: iis nūc victimas offertis. Em̄ uero ridicula videāt ista: et quū his q; quodā statueratis pugnātia. TOXA. Et ista qdē Mnesippe p. clara sūt virorū illorū facinora q; cōmemorasti: videlicet duo cū essent/ tā ingentē ausū audere: vt tā p. cul a sua patria p. fecti mare trāsmitterēt: Græcis ad id vsq; tps intactū: nisi solis

Icaromenippus. Fo. XXIII.

his: q Argō ī Colchidē traiecerūt exercitū: nihil expauescēt / neq fabulas q̄
de illo ferunt: neq appellationē veriti: q̄ ī hospitū vocaret: videlicet, opi-
nor, qd̄ ferē vndiq̄ gētes accolerēt. Deinde quū iā capti essent, vsq̄ adeo stre-
nue sese gesserint: neq̄ sat habuerint: si tātū incolumes euaderēt: nisi et a re-
ge acceptā cōtumeliā vlti / et Diana sublata abnauigassent. Quid? An nō ad-
miranda hāc: et quā diuino quodā honore digna iudicēt: quicqd̄ est hoīm
q̄ virtutē suspiciūt? Q̄ non ista spectātes ī Oreste ac Pylade p̄ heroibus
illos habemus. MNE. Atq̄ iā dices: qdnā prāter ista suspiciendū patrarint
atq̄ diuinū? Nā quantū ad nauigationē et peregrinationē attinet: nō pau-
cos p̄fecto diuiniore istis ostēdero / negotiatores: atq̄ inter hos prācipuos
Phoenices: qui nō ī Pōtū: neq̄ ad Mēotiden vsq̄ / aut Bosphorū tantū ena-
uigant: verū quacūq̄ versus / Grēcū ac Barbarū mare p̄metiūt. Hi siquidē
omnē oram / et omne littus (vt ita dixerim) p̄scrutati ī annos singulos, ex-
tremo demum autumnō ī suam patriā reuertūtur: quos scilicet ad eandē
rationē p̄ diis habeto: idq̄ etiāsi cōplures illorū caupones ac salsamētarios
esse repies. TOXA. Audi nūc o vir admirāde / cōsydera q̄ quāto nos q̄ Bar-
bari vocamur / recti⁹ vobis de bonis viris sentiam⁹. Sigdē ī Argo atq̄ My-
cenis ne sepulchrū qdem vllum īsigne videre est Orestis ac Pyladis: apud
nos vero et templum ostendit: ambobus illis cōmuniter sacrum (ita vt par-
erat amicis) et hostiē offerunt: reliquosq̄ omnis honos. Porro q̄ hospites
erāt nō Scythae: id vero nihil obstat: quo minus boni viri iudicēt: neq̄ em̄ p̄-
pendimus cuiates sint viri honesti ac probi: neq̄ inuidemus / si cū amici nō
fuerūt, res egregias gesserūt. Quin magis admirātes ea q̄ patrarūt, ab ip̄is
factis domesticos ac nostrates illos ducimus. Qd̄ aut potissimū stupētes ī
illis viris efferimus, illud est: q̄ nobis vīsi sunt amici inter sese longe optimi
extitisse: atq̄ aliis exemplo fuisse / quasiq̄ legē statuisse: quēadmodū oportet
amicos oēm inter se cōmunicare fortunā / curariq̄ a Scythis: q̄ quidē essent
prāstātissimi. Itaq̄ q̄cūq̄ alter cū altero / vel alter p̄ altero tulit / ea maiores
nostri descripta ī colūna aerea reposuerūt ī templo Orestis: ac leges sta-
tuerūt: vt ea colūna prima esset institutio disciplinaq̄ liberis suis: si memi-
nissent q̄ ī illa essent adscripta. Itaq̄ pene patris q̄sq̄ sui nomē citius obli-
uisceretur: q̄ res gestas Orestis ac Pyladis ignoraret. Quin et ī porticu
templi eadem quacūq̄ ī columna notant, prīscorū picturis adumbrata vī-
sunt. Nēpe Orestes vna cū amico nauigās: dein fracta iter abruptas cautes
īpōrū naue / cōphēsus: et ad victimā adornat⁹: iāq̄ Iphigenia inicit eos. Ex
aduerso vero ī altero pariete idē iā vīculis exutus depictus est: ac Thoan-
tem occidens: multosq̄ ex Scythis alios. Postremo soluentes, abducta Iphia-

Luciani

genia ac dea. Porro Scythæ frustra scaphâ adorissî iam nantē: hærentes gu-
bernaculis/ac conscendere conâtes. Deinde re frustra tētata, alii qdē ex eis
saucii/alii vero eius rei metu cōpulsî/natatu semet in solū recipiūt: vbi vel
maxime liceat pspicere/quantā alter in alterū beneuolentiā pstitit in cō-
flictu cū Scythîs. Fecit em̄ pictor vtrūq; de hostibus in semet ruētibus secu-
rū: ppellentē aut eosq; in alterū ferunt/ac p illo iaculis occurrere conātē: p
nihilōq; ducentē si intereat ipse/mō seruet amicū: vel suo ipius corpe pque-
niens/excipiēsq; ictus in illū intētos. Iā vero tantā illorū beneuolentiā/atq; in
rebus tristibus cōmunionē/fidē/humanitatē/veritatē/deniq; cōstantiā alte-
rius in alterū amoris/hæc haud quāq; humana putauimus esse: verū animi
eiusdā prastātoris: q̄ p more vulgariū istorū mortaliū: q̄ donec secundis
ventis nauigatur/amicis indignatur:nisi ex æquo participes fiant rerū la-
tarum:q; si vel paululum eis venti reflare coeperint,aufugiunt solos in pe-
riculis deferētes. Enimvero vt et illud noueris/nihil amicitia melius arbi-
trant Scythæ: neq; est in quo Scythæ magis gloriēt, q̄ in adiutadis amicis/
cōmunicandisq; rebus acerbis: quēadmodū neq; pbrū apud nos mafus vl-
lum,q̄ amicitia defertorē videri. Has ob res Orestem ac Pyladem venera-
mur q̄ prastantes extiterint in Scytharū virtutibus/atq; in amicitia præ-
cellentes: id quod nos oīm maxime admiramur. Appellationē quoq; ex his
illorū factis imposuimus: vt Coraci vocent: qd̄ qdē nra in lingua pinde so-
nat/ac sigs dicat/dii amicitie pfides. MNE. Hui Toxaris pfecto nō arcu mō
valuerūt Scythæ/bellicisq; in rebus cæteris antecelluerunt: verū videntur
et ad orandū/persuadendūq; omniū aptissimi: vnde mihi quū dudū secus
videretur,nūc eidē merito fecisse videmini: qui sic Orestem ac Pyladem in
deorū numerū retuleritis. Verū illud me fugerat vir optime/q̄ pictor quo-
q; bonus esses. Admodū em̄ euidenter ostendisti nobis quæ sunt in Orestis
tēplo/picturas/pugnāq; viroq; alteriq; p altero suscepta vulnera. Tærti nō
putarā amicitia vspadeo cultā fuisse quodā apd̄ Scythas: magis aut q̄ bar-
bari essent atq; agrestes, simultate quidē ira/rabieq; ppetuo cōmitti: amici-
tiā vero ne in familiarissimos qdē exercere solitos: idq; cōficiēs/quū ex aliis
quē de illis audim⁹: tū ex hoc q̄ progenitores suos vita defunctos deuorat
TOXA. An nos Græcis quū aliis in rebus/ tū in his quæ ad parētū attinēt
cultū/sanctiores/magisq; pii sim⁹, in pŕesentiarū haud quāq; cōtēderim. Q̄
aut nostrates amici lōge fideliores sint amicis Græcis: q̄q; amicitia rō ma-
ior apud nos q̄ apud vos: haud difficile fuerit docere. Ac p deos Græcorū
ne tibi molestū sit audire: si quæ pspexi dixerō: multū iā tps apud vos ver-
fatus, vos enim mihi videmini præclarius cæteris de amicitia verba posse

facere: vim vero factaq; illius/ adeo non solū pro sermōnū dignitate non ex-
ercere: vt sat vobis sit p̄dicare eā: & quātum sit bonū ostendere. At vbi vsu
venit: deficiētes a sermonibus/ nescio quomodo e medio negotio aufugitis.
Ceterū quū tragœdi i scenā p̄gressi/ istiusmodi amicitias vobis representāt
plēriq; laudatis atq; applauditis: ac pro se mutuo periclitātib⁹ illis illachry-
maris: ip̄i vero nihil dignū laude pro amicis p̄stare auderis. Quin si quādo
forte accidat: vt egeat amicus: ibi p̄tinus nō secus atq; isomniā/ p̄cul auolū-
tes euanelcūt vobis multē illē tragœdiē: volq; similes reliquit inani⁹ istis
ac mutis p̄sonis: quē diducto rictu, atq; imane hiantes, ne minimū qdem lo-
quunt. At nos ediuerso/ quo sumus i dicēdo de amicitia posteriores/ hoc in
p̄stada ea p̄cedimus. Quare si videt ita i p̄sentia agamus: p̄iscos illos
amīos valere sinamus: si quos vel nos vel vos ex his q olim fuere, recensere
valemus: quādo ista qdē parte vos nimirū superaueritis: cōpluribus ac gra-
uibus adductis testibus: nēp̄ poetis: q Achillis & Patrocli amicitia, tū The-
sei Perithoig, neq; nō aliorū necessitudinē/ pulcherrimis versibus carmini-
busq; cōtexuerūt. Quī paucos quosdam i mediū adferamus: ex his q nostra
ip̄sorū memoria fuerit: atq; eorū res gestas exponamus. Ego qdē Scythicas:
tu vero Græcanicas. Ex i his vter superarit: melioraq; produxerit amicorū
exempla: is & victor esto: ac suā ip̄sius victoriā promulgato: tanq; q pulcher-
rimū honestissimūq; certamē decertarit: adeo vt ego qdem non paulo ma-
lior mihi i singulari victo certamine dextrā amputari: nā ea est apud Scy-
thas victo poena: q̄ in amicitia quopiam inferior iudicari: p̄sertim Græco: ip̄a
se Scythā quū sim. MNE. Q; q̄ est haud mediocris negotiū cū viro/ ita vt tu
es/ bellatore/ singulari certamine cōgredi: tū admodum instructo missilibus
ac penetralibus narrationibus: haud tamē vsq; adeo ignauiter tam cito vni-
uersam deferēs grēcā/ tibi cesserō. Etenī vehemēter absurdū fuerit: quum
duo illi tātum vicerint scytharū: quantū fuisse declarāt: tū fabulē: tū vetus-
stē vestrē picturē: quas pauloante scite admodū representabas: Græcos omnis
tot nationes/ tot ciuitates/ nullo defendēte vinci abs te. Nam istuc si fiat: nō
dextrā, quē admodū apud vos solet, sed linguā execari cōueniat. Sed vtrum
spectare nos oportet: n̄serū ne eorū: q̄ amice q̄s gesserit: an magis quo plu-
res alteruter amicos referre poterit: hoc victoria dignior videbit. TOXA.
Nequaq;: imo nō multitudinē vis horū spectet: verū si q̄ tu narrabis facta/ his
q̄ narrabo videant p̄stantiora magisq; penetrātia: tū nimirū etiā si numero
paria sint opportuniora magisq; letalia mihi facient vulnera. Ac pene me-
met ad ictus accōmodabo. MNE. Probe loqueris. Statuam⁹ igit: quot erūt
satis. TOXA. Mihi qdē satis fore videtur: si vterq; quinq; narret exempla.

tamen exposuit omnia: amorem: egestatem: arrogantiā mulieris: & iualem
 Cretensem: in summa non victurū sese: nisi cum Chariclæa consuetudinem
 haberet. Ille vero intempestivū esse rat⁹ id tēporis exprobrare Dinia: quā
 propter ex amicis vnum sese non admisisset: sed tū quidē assentatores suos
 sibi anteposuisse: diuendita / quā vnā habebat in Samo / domo paterna, pre-
 cium illi attulit talenta tria. Quæ simul atq; recepisset Dinias: haud clam
 erat Chariclæa: rursus subito formosus factus: rursus ancilla & literula,
 & expostulatio, q; iam diu sese nō adiisset, cōcurrerunt. Item adulatores ap-
 plaudētes: vt viderūt Dinia adhuc esse qd daret, cū autē pollicit⁹ esset sese
 venturū ad illā: venissetq; primo fere somno: essetq; intus Demonax Char-
 clæa maritus: siue q; alioqui persenserat: siue de cōposito pditioneq; vxoris
 (nā vtrūq; fertur) exiliens velut ex insidiis: & atrii iubet ocludere: & Di-
 niam cōprehēdi: ignem ac flagra minitās: neq; nō gladium tanq; in moechis
 educens. Ille porro reputans quibus in malis esset: veste quopiam de proxi-
 mo, vt iacebat, arrepto / tū ipsum occidit Demonactem: in tēpus adigens: tū
 Chariclæam: atq; hāc quidē non ictu vno: verū etiā & veste sepius & postea
 Demonactis gladio feriēs. At famuli interea muti stabant: rei nouitate at-
 toniti. Deinde cōprehendere conati: quum in hos quoq; ferro infileret: ipsi
 quidē aufugerunt. Dinias autē clam sese subduxit: tanto patrato facinore.
 Et ad auroam vsq; apud Agathoclem diuersabatur: pariterq; & quæ facta
 essent reputabāt: & quid in posterum esset euēturum cōsiderabāt. Vt autē
 diluxit: milites aderant (iam enim res erat diuulgata) cōprehensumq; Di-
 niam, nec hūc iam inficiantē homicidium, abducunt ad præfectum: qui per
 id tempus Asiam moderabatur. Hic eum ad Persarum regem remittit, nec
 ita multo post relegatus est Dinias in Giaron insulā ex Cycladibus vnā:
 dānatus a rege: vt in ea, quoad viueret, exularet. Agathocles autē cum reli-
 quis in rebus nunq; abfuerat: tum pariter soluit in Italiam: & amicorū solus
 vna est in iudiciū comitatus: neq; vsq; defuit officio. Porro vbi iam in exiliū
 profectus est Dinias: ne tum quidem desertus est ab amico. Quin potius ip-
 se suapte sponte damnatus / versabatur in Giaro: simulq; cum illo exulē age-
 bat. At quum iam rerum necessariarū omnium inopia laborarent: locans se
 ipsum purpurariis vnā cum aliis vrinabat: quodq; hinc partū est referens,
 Diniam alebat. Quin & ægotanti diutissime inserviuit: & vbi vita defun-
 ctus est, noluit vnq; in patriam reuerti: verum inibi perseuerauit in insula:
 pudori sibi fore ratus: si vel mortuum amicum deseruisset. Hoc tibi græci
 factum amici retrulerim: quod quidem non ita pridem accidit, haud enim
 scio an anni quinq; præterierint: q; Agathocles in Giaro mortem obiit.

TOXARIS. At utinā siuratus ista Mnecip. dixisses: videlicet quo mihi fas
esset: eis non habere fidem. Adeo Scythicum quendam amicum Agathoclem
istum descripsisti / quin vereor ne quē & alium isti simile narres. **MNESIP.**
PVS. Audi iā & alium Toxari Euthydicum chalcidensem. Retulit autem
mihi de hoc Simylus nauclerus Megarēsis / adiurās profecto se teste rem fa-
cta esse. Aiebat enī nauigauisse sese ex Italia Athenas: circiter Pleiadum oc-
casum: collecticios quosdā homines vehentē: in his fuisse Euthydici: vnaq;
cum hoc Damonem Chalcidensem / eiusdem amicum. At natu quidem eos
æqualis fuisse: verum Euthydicum / valentē robustumq; Damonem cōtra
suppallidum ac valetudinarium: quasi qui nuper (vt apparebat) ex diutur-
no morbo reuauisset. Itaq; ad Siciliā vsq; feliciter aiebat Simylus nauiga-
se ipsos. Ceterum vbi trāsmisso freto / in ipso iam lonio mari nauigarēt / tem-
pestatem maximā eis incubuisse. Quid autē attinet multa referre: immanis
quasdā procillas ac sinuosas / tum grandines / & si quæ alia tempestatis ma-
la: vt vero iā haud procul abessent a Zacyntho nuda nauigantes antemna:
præterea & funes quosdā trahentes / quo nimirum vim impetumq; fluctus
exciperēt: circiter noctis medium Damonē / qui in tanta iactatione nausea-
ret / vomuisse in mare propedentem. Deinde, vt coniicio, naue vehemētius
in eā partem in quā ille propendebat inclinata, simulq; propellēte fluctu ex-
cidisse eum prono capite in pelagus, neq; nudum tamen videlicet / vt misce-
ro vel natare commode liceret. Mox itaq; succlamasse quum præfocaretur,
vixq; sese ab vndis sustolleret. Porro Euthydicum simul atq; audisset / nam
forte fortuna nudus in strato tū erat: abiēcisse semet in mare, arreptq; Da-
mone qui iā deficiebat (diutius enī ista videri poterāt luna scilicet relucen-
te) vna iuxta illum nasse, ac subleuasse. Ac voluisse quidem illis opitulari se
se miseratos virorum calamitatem, verum nequisse / q; vento præualido ra-
perentur. Illud tamē fecisse: subera complura ad illos proiecisse: tum ex con-
tis aliquot: vt ab his suspensi natarent: si quē forte ex eis nasciscerentur. Po-
stremo scanforia quoq; tabulata: quæ quidem erāt neutiq; exigua. Cogita iā
per deos: qd aliud grauius beneuolentiæ documentum quisq; edere queat / in
homine amicum / qui noctu decidisset in mare / vsq; adeo sequens, q̄ cōmuni-
cata morte: lāq; adeo mihi ante oculos pone imminentes procillas: fragorem
aquæ sese adglomerātis: spumam vndiq; efferuescentem: noctem: ac despe-
rationem. Ad hæc illum iam præfocari incipientem, vixq; vndis extantem /
manusq; porrigentem amico: hunc autē incontāter insilientē, simulq; nan-
tē: prorsusq; sollicitum: ne se prior Damon iteriret. Sic enī profecto cogno-
sces, q; haud ingenerosum hunc quoq; amicum / videlicet Euthydici / retu-
d iiii.

Luciani

lerim. TOXARIS. Vtrū perierunt viri Mnesippe: an salus quapiā ex sperato illis contigit? Adeo ego illis non mediocriter timui, MNE. Bono animo es Toxaris: seruati sunt / quin hodieq; Athenis agūt: ambo philosophiē dātes operā. Nam Simylus ea demum narrare poterat: quā noctu videre licuit: hunc delapsū: illum desiliētē: simulq; nantes: quatenus per noctē dabatur aspicere. Porro quā post hęc acciderint: Euthydicus ipse narrat. Primum quidē, subera quēdā forte nactos / suspēdisse de his sese, atq; ita herentes fuisse, sane q̄ incommode. Deinde ubi tabulata conspexissent iā sub aurorā annasse: concessisq; illis cōmode / deinde nantes appulisse Zacynthum. Post hos autē: qui neutiq; mali sunt, vt ego quidē autumo, accipe iā tertium nihilo istis inferiorē. Eudamidas Corinthius Aretæo, Corinthio, & Charixeno Sicyonio amicis vtebatur: & iis quidem opulētis: quum ipse pauperri mus esset. Hic vitā decedēs testamētum reliquit: aliis quidē fortasse deridiculum: tibi vero, haud scio, an tale sit appariturū: viro probo: & apud quē amicitia in precio sit, quiq; vel cum p̄cipuis i ea certare queas. sic enim in eo scriptum erat. Lego Aretæo quidē: matrē meā alendā: atq; in senectā fouēdā. Charixeno vero filiā meā elocandā cum dote: quāta ab illo. maxima dari poterit. Erat autē illi mater anus: ac filiola iā matura nuptiis. Si quid autē interim acciderit alterutri: huius quoq; partē (inquit) alter habeto. Huiusmodi lecto testamēto, ii qui tenuitatē quidē Eudamidæ nouerant: at amicitia quē illi cum his viris intercesserat ignorabāt: rem pro ludo iocōq; ducebāt. Nemo certe aderat: qui non cum risu discederet: q̄ eiusmodi hereditatem Aretæus & Charixenus essent accepturi / felices videlicet: atq; ita aiebāt. Si quidē persoluēt Eudamidē: superstites ipsi hereditatē tradēt mortuo. At heredes / quibus ista erāt legata: vt audierunt: venerunt ilico agnoscentes rataq; facientes ea quę erant testamēto mādāta. Itaq; Charixenus quiq; duntaxat dies superstes, diē obijt. Aretæus autē optimus successor factus, tum illius / tum suo ipsius suscepto onere / & matrē alit Eudamidē: & filiā nō ita pridē elocauit: ex quinq; talētis quę possidebat, duobus in propriæ filiæ dotē: duobus in amici filiam erogatis. Ac nuptias ambarum eodē die fieri voluit. Quid tibi Toxaris Aretæus iste videtur: numnā leue amicitia argumentum exhibuisse: adita huiusmodi hereditate, neq; deserto amici sui testamēto: an hunc quoq; in perfectis idoneisq; calculis ponimus, vt sit vnus e quinq; TOXARIS. Et iste quidē egregi⁹: q̄ equidē Eudamidā multo magis ob fidutiā admiratus sum: quā fuit erga amicos. declarauit enī q̄ & ipse eadē fuisset factur⁹ erga illos: tamen si non essent ea scripta in testamēto: verum ante alios venisset non scriptus talium hæres, MNESIPPVS. Probe

dicis. Sed quartū iā tibi narrabo: Zenothemi Charmoleum, Massilia oriundum. Cōmonstrabatur autē mihi i Italia, patriæ nomine legatum agēti, vir decorus: procerus: ac diues: vt apparebat. Assidebat illi vxor i rheda iter facienti: quum alioquī deformis, tum dimidia nēpe dextra corporis parte māca, alteroq; capta oculo/ teterrimū quoddā & refugiendū terriculum. Deinde quum demirarer: si decorus ille quum esset ac venustus/ sustineret eiusmodi mulierē sibi adiunctā: is qui mihi eum cōmonstrabat/ causam exponit: quare in id matrimoniarum incidisset. nouerat enī comperte omnia. nā ipse quoq; Massiliensis erat. Menecrati (inquit) huius foedæ patri, amicus erat Zenothemis: viro diuiti ac honorato: ipse iisdē rebus par. Deinde aliquāto post facultatibus exutus est ex condēnatione Menecrates: quo tēpore pariter infamis & ad capessendos magistratus inidoneus est iudicatus a sexcētū viris, tanq̃ qui sentētiā iniquā pronunciasset. Ad hunc autē modum ingratos Massiliēses mulctamus, si quis corrupte iudicet. Grauius itaq; ferebat Menecrates: primum q̃ esset condēnatus, deinde, q̃ e diuite pauper: postremo q̃ ex nobili repēte factus esset infamis: ac reiectitius. At præter cetera eū ipsa discruciat filia iā nubilis: vtpote annos nata decē & octo: quā ne cum omni quidē patris substantia quam ante condēnationē possederat: dignatus fuisset quisq; ingenuus ac pauper facile accipere: quē tam infelici fuerit forma. Quin & concidere dicebatur, idq; circa lunā crescētem. Hæc vbi apud Zenothemim deploraret: bono inquit animo es Menecrates. Neq; enī ipse egebis necessariis, & filia tua dignum aliquē suo genere sponsum iuenerit. Atq; hæc eloquutus, statim apprehēsa illi⁹ dextra, deduxit domū. Ibiq; opes quē illi multę erāt, partitus est cū illo: ac coena apparari iussa/ cōuiuio accipit amicos, & in his Menecratē: veluti iā e necessariis cuipiā persuasisset: vt puellā in matrimoniū acciperet. Posteaq; autē cōuiuū peregerāt: libassentq; diis, tum vero plēnū illi calicē porrigēs: accipe inquit Menecrates, a genero symbolum affinitatis poculum: nā hodie ducturus sum ego filiā tuā Cydimachā: dotē autē iam olim accepi, talēta quinq; & viginti. Illo vero respondēte absit ne feceris o Zenothemis: neue ipse vlgadeo isaniā: vt te neglectū qui & iuuenis es & formosus, cōspiciā cum deformi puella ac debilitata cōiugatū. Hæc inquit illo loquēte: hic sponsam adiunctā tollēs abduxit in thalamū: ac paulo post prodiit, ea deuirginata. atq; ex eo tēpore cū illa viuūt: supra modū diligēs, & quēadmodū vides circūferēs eā. Et nō solum nō pudet matrimonii: verū etiā perinde atq; gloriās de eo, sic ostētat: propterea q̃ negligit corporis formam ac scēditatē: ad hæc opes, & famā: tantū amici rationē habet Menecratis: neq; arbitratur eum sexcētum virum sententiā dete-

Luciani

riorem esse factū : quantum ad necessitudinem. Quā pro his iam illi gratia retulit fortuna : ad hūc modū. Puellus enim ei formosissimus ex illa deformissima susceptus est. Neq̃ diu est q̃ tollens hunc pater / intulit in curiam : frondibus oleaginis coronatum : ac pullis amictum : quo plus miserationis auo conciliaret. At infans arridebat iudicibus : manibus complodebat. Itaq̃ curia cōmota super illo / remisit multam Menecrati : atq̃ ille iam rei famēq̃ restitutus est eiusmodi patrono vsus apud iudices. Hæc affirmabat Massiliensis Zenothemim amici gratia fecisse : haud mediocria : sicuti vides : neq̃ qualia passim Scythę faciūt : qui cōcubinas formosissimas summa cura deligere dicunt. Restat nobis quitus. Neq̃ vero mihi videor aliū quēpiā debere dicere : Demetrio Suniensi praterito. Nauigarat in Aegyptū Demetrius : vna cū Antiphilo Alopecensi : qui cū illi iā inde a teneris annis fuerat amicitia : atq̃ ephœb⁹ ephœbo cōuixerat : pariterq̃ fuerat erudit⁹. ipse qdē Cynicam disciplinā sequit⁹ sub Rhodio illo sophista : Antiphilus vero mendendi scienciā exercuerat. At hoc tēporis forte profectus fuerat in aegyptū : ad spectaculū Pyramidū Mēoniscq̃. Nā audiuerat illas quā eēt sublimes : vmbra nō iacere : Mēonē aut vocē audere , exoriente sole. Hartū igitur rerū cupiditate adductus Demetrius : videlicet vt pyramidas intueretur ac Mēonem audiret : sextū iam mēsem aduerso nilo nauigabat : relicto Antiphilo : q̃ is itinere atq̃ aestu defessus esset . Huic autē interea calamitas incidit : quæ singularē quēpiam amicū postularet. Nā puer eius vt nomine ita & patria Syrus , inita societate cū sacrilegis aliquot , vna cū illis in Anubis tēplū irrupit sublatōq̃ deo ad hoc phialis aureis duab⁹ tū caduceo , aureo & hoc , neq̃ nō cynocephalis argēteis / atq̃ id genus aliis , omnia apud Syrum deponuerāt. Deinde forte cōprehēsi (capti enim fuerāt diuēdentes nescio quid) rem omnē protinus confessi sunt : destituti in rota / deportatiq̃ venerunt in ædes Antiphili : ibi res furto sublatas depromebāt : sub lectica quadā in abdito conditas. Syrus itaq̃ ilico vinctus / vnq̃q̃ heres huius Antiphilus : atq̃ is quidē interea dū p̃ceptorē audit , auulsus. Nec opitulabatur quispiā : quin magis hi qui fuerant hactenus amici , auersabantur hominē tanq̃ qui tēplū Anubis sacrilegio cōpilasset : seseq̃ impiari credebāt : si cū illo bibissent : aut edissent. Porro duo qui reliqui erant pueri , quicquid erat in domo cōuasantes , fuga discesserunt. In vinculis igitur erat miser Antiphilus multū iā tēporis . habitus interim oīm , quātum in carcere erat , fontium scelestissimus. Potro p̃fectus carceris Aegyptius homo supstitiosus ratus sese gratū facere deo : atq̃ illius vlcisci vices : grauis Antiphilo imminēbat . Q̃ si quando defenderet : affirmans se nihil eiusmodi patrasse : impudēs habebat : atq̃ hoc

nomine multo etiā magis erat inuifus. Subegrotabat itaq; iā maleq; habebat. nec mirū: quippe qui humi cubaret: idq; etiā noctu: neq; crura sineretur p̄tendere: ligno inclufa. nā per diem Cyphone stringebat: altera manu vincta ferro. at noctu cogebat totus in vinculis eſſe. Ad hęc inſuper domicili p̄dor ac p̄focatio, multis ibidē vinctis, locūq; anguſtū p̄mētibus: adeo vt vix respirarēt: tum ferri ſtridor: ac ſomnus exiguus. Hęc oīa moleſta erant atq; intolerāda: nimirū homini eiufmodi rerū inſueto: minimeq; ad tā durū vitæ genus exer citato. Quum vero iā deficeret ac ne cibū quidē capere poſſet: reuerſus eſt tādē & Demetrius: nihīl dū ſciens eorū quę acciderant. vt autē cognouerat quo in loco res eſſet: ſtatimq; curriculo ad carcerē veniſſet: tū quidē admiſſus nō eſt: p̄pterea q; vesp̄era iam eſſet: & carceris cuſtos iā dudū oclulis foribus dormiebat: miniſtris excubias agere iuſſis. Ae mane quū eſſet, ingreſſus: multis videlicet p̄cibus admiſſus: accedēs multo tēpore q̄rebat Antiphilū: q̄ppe malorū multitudine ſic imutātū: vt agnoſcī nō quiret. Circumiens igit e vinctis vnūquēq; cōtemplabāt: eorū more: quī familiarīū cadauera iam marcida facta requirunt in ſtragibus. Q; nī nomē fuiſſet eloquutus: Antiphilū Denomenis filium: ne longo quidē tēpore poſuiſſet agnoſcī quiſnā eſſet: vſq; adeo præ malis erat trāſfiguratus. Vt vero ad vocem agnitā reſpōdiſſet: atq; adeunte illo comā diduxiſſet: eam a vultu abigens ſordidā atq; impexam: oſtendit ſeſe quis eſſet. Hic ambo collapſi ſunt: oculis oborta caligine: in tā inopinato ſpectaculo. Verū aliquāto poſt poſtea q; & ipſe ſibi redditus: & Antiphilū recipiens Demetrius/ de ſingulis eſſet illum diligēter percōtatus: bono animo eſſe iubet. Tum diſſecto pallio, dimidiato quidē induitur ipſe: reliquum autē illi donat: detractis illi putribus atq; detritis quibus erat opertus panniculis. Atq; ex eo die modis oībus illi aderat: curam eius agens: inſeruienſq;. Locans enim ſeſe iis quī verſabātur in portu mercatoribus, a mane ad mediū vſq; diē, oneribus geſtādīs nō parum lucri faciebat. Deinde ab opere reuerſus: mercedis partē Carcerario in manu dabat: quo illi māſuetum hunc ac pacatum redderet. De reliquo autem in amici curam aſſatim ſuppedirabat. Atq; inter diū quidē aderat Antiphilo quo illū cōſolaretur: vbi vero nox occuparet: pro carceris foribus facto ex herbis thorulo, ſubſtratiſq; frōdibus, acquieſcebat. Et in hūc quidē modū aliquādiū degebāt: vt Demetri⁹ nullo vetate ingrederet: atq; ob id mīti⁹ ferret calamitatē Antiphilus: donec extincto in carcere latrone quopiā: idq; vt putabat veneno: & cuſtodiz exactiſſime obſervata: neq; deinde quiſq; admiſſus in domiciliū vinculis liber. Quas ob res dubius atq; anxius: quum aliā via non pateret qualiceret amico adēſſe: adito præfecti

Luciani

Collega, seipsum defert tanq̃ in irruptione templi Anubis cōmunem operā addidisset. Id simul atq; confessus est: abductus est ilico in carcerē: ac ductus ad Antiphilum. Nam hoc magnis precibus vix obtinuerat a carcerario: vt proxime Antiphilo atq; eadē in trabe vinciret. Hic igit̃ vel maxime declarauit: quāto in illū fuerit amore: quū sua ipsius incōmoda negligeret: cum & ipse interim egrotaret: illud autē curā haberet: quo pacto fieri posset: vt ille & q̃ plurimū dormiret & minimū angeretur. Atq; ita cōmode tolerabant: cōmunicatis inter ipsos malis: donec aliquāto post / tale quiddam accidit: quod finem ferme eorū imponeret calamitati. Siquidē e vincētis quispiā / haud scio vnde nactus limā / adiunctis cōiuratis captiuorū plariq; catenā insecuit: qua seriatim erant astricti: cyphonibus in hanc insertis: soluitq; omnes. Qui quidē facile trucidatis / quippe paucis / custodibus, cōglobati p̃filire. Atq; ii quidē ilico quo quisq; poterat dissipati, postea plariq; sunt cōprehēsi. Porro Demetrius & Antiphilus inibi remanserunt: Syro quoq; re tanto: qui iam aufugere parabat. Vt autē diluxisset: Aegypti praeses / cognito qđ acciderat / emisit quidē qui illos insequerētur: accersitis autem iis qui erāt cum Demetrio: soluit a vinculis collaudatos: q̃ soli nō aufugissent. At illis haud quā sat erat: vt hoc titulo dimitterentur. Clamabat autem Demetrius: sibiq; non mediocribus in rebus iniuriā fieri prēdebat: si pro maleficis habitū viderētur vel cōmiseratione: vel ob id laudis / q̃ non aufugissent, dimitti. In summa cōpulere iudicem vt causam exactius excuteret. At hic vbi reperit: nihil eos cōmeritos: collaudatos illos: Demetriū autē seorsum quoq; admiratus: liberos esse iussit: cōsolans super poena: quā tulerāt: prater ius in vincula cōiecti. Quin etiam ambos munere prosequutus est: idq; de suo: Antiphilum drachmarū decem milibus: bis tāto Demetrium. Ac Antiphilus etiā nunc quidē in Aegypto est. Demetrius autē sua quoq; viginti milia relinquēs amico, concessit in Indiam: profectus ad Brachmanas: tantum hoc loquutus Antiphilo: merito sibi iā ignoscendū videri: q̃ tū ab eo discederet. Neq; enim sibi op⁹ fore pecunia: quoad is pseueraret esse: qui erat: videlicet qui possit paucis esse cōtentus: neq; illum amplius eger e amico: quippe cui res iam feliciter haberent. Huiusmodi sunt Toxaris amici grēci. Qz nī initio notasses nos: tāq; qui verbis nos iactaremus: idem profecto relaturus eram tibi complures orationes: atq; eas egregias: quas Demetrius habuerit in iudicio quū interim p seipso nihil defenderet: p Antiphilo vero, lachrymas funderet: atq; etiā supplex esset: totāq; causam in sese reciperet donec Syr⁹ flagris casus ambos eos liberos fecit. Hos igit̃ paucos e plurimis / quos mihi primū memoria suggessit: tibi narrauerim p̃claros

ac firmos amicos. Qd reliquū est: iā decedēs a narratiōe / tibi dicēdi partes
trado. Tu porro vti Scythas his nō: inferiores referas: sed lōge p̄stātiores tī
bi ipsi curē fuerit: si qd de dextra sollicit⁹ es: ne ea tibi p̄cidat. Verū oportet
strenuū p̄stare virū. Eteū res quēdā vehemēter ridicula tibi cōtingerit: si
cū Orestem ac Pyladē admodū sophistice laudaris: p̄ Scythia dicēs orator
ignauus appareas. TOXA. Recte tu qdē Mucippe: qui qdē ad dicēdū etiā
adhortaris: perinde quasi nihil sollicit⁹ sis: ne tibi lingua excecet: victo ī nar
rationib⁹. Sed iā exordiar: nihil quidē quēadmodū tu verbis phalerans atq;
adornās (neq; enim is scytharū mos) p̄sertim quū res ipsē lōge magis lo
quātur q̄ verba. Nihil autē eiūsmodi expectaueris a nobis: cuiūsmodi tu cō
mēorādo laudib⁹ extulisti: puta si quis sine dote duxerit deformē mulierē:
aut si qs amici filiē nubēti pecuniolā donauerit: duo talēta: ac p̄ louem siqs
spōte eat ī vicula quū certo sciat se paulopost eē soluēdū. Admodū em̄ leuia
ista: neq; qcūq; inest ī his: vel magni negotii, vel virile qd sit. Caterū ego tibi
referā multas cedes: bellaq; & mortes amicoꝝ causa suscepas: vt intelligas
vsa ista lusum eē: si cū scythicis cōferātur. Neq; tū isthuc sine causa facitis.
Sed merito parua ista miramini: p̄pterea q̄ nō sunt vobis admodū graues
occasionēs declarandę amicitia: qppe in alta pace viuētibus. Quēadmodū:
nec in tranquillitate queas scire: bonus sit gubernator nec ne. Tēpestare em̄
tibi opus fuerit: ad hoc vt dignoscas. At apud nos bella perpetua: & aut in
uadimus alios: aut cedim⁹ inuadētibus: aut vbi forte cōcurrim⁹: p̄ pascuis
prædā pugnāmus. Hic potissimū opus est bonis amicis: eoꝝ q̄ firmissime
cōstituimus amicitias: sola hac arma inuicta atq; inexpugnabilia esse iudi
cantes. Prius autē volo tibi cōmemorare quo ritu faciamus amicos: non ex
poculis: quēadmodum vos: neq; si quis æqualis sit: aut vicinus: verū vbi stre
nuum quēpiam virū cōspexerimus: quicq; præclara facinora patrare possit:
in hunc oēs studio incūbimus: & qd vos in ambiēdis cōiugiis / id nos in ami
cis facere nō grauamur: diu quasi procos agentes: nihilq; non facientes: ne
videlicet frustremur amicitia: neue reiecti esse videamur. At vbi iā in ami
cias ceteris repulsis / delect⁹ est quispiā: prius foedus initur: ac iusturādū
quod sit maximū nimirū & victuros eos pariter: & mortē appetiturū: si sit
opus: alterū pro altero. Atq; ita facimus. Eteū simul atq; incisis digitis / san
guinē in Calicē destilauerim⁹: summisq; ītinctis gladiis / ambo pariter ad
mouētes biberimus: nō est quicq; qd deinde nos queat dirimere. Admittun
tur autē ad huiūsmodi foedera: ad summū tres. Nā qui multis sit amicus: is
eo loco habetur apud nos: quo cōmunes istæ atq; adulteræ vxores: arbitra
murq; iam nō perinde firmā illius amicitia fore: posteaq; est ī plures partes

Luciani

dissecta. Exordiar autē ab his quæ nuper Dādamis fecit. Dādamis enī hīc in cōflictu cū Sauromatis / quī esset captiuus abductus eius amicus Amizocas. Quin potius ante tibi iurabo nostrum iusiurādum / quādoquidē isthuc initio sum pollicitus. Non enī per Ventum & Acynacem / quicūq̃ mēiturus sum apud te / de Scythicis amicis. MNESIP. Equidem tuum iusiurandum haud magnopere desyderabam. proinde recte facis / qui nullum deorum iures. TOXARIS. Quid tu narras! An non tibi videntur esse dii Ventus & Acynacis! Adeo ne te fugit q̃ nihil sit maius mortalib⁹ vita ac morte! Per hæc utiq̃ iuramus / quoties per Vētum & Acynacē iuramus: videlicet per Ventum: tanq̃ qui vitæ sit causa: per Acynacem vero vt qui mortis sit auctor. MNE. Atqui si ista idonea causa est / profecto multos alios quoq̃ deos estis habituri / tales qualis est Acynacis / puta iaculum / lāceam / venenum / sunē, atq̃ his consimilia. Quādoquidē varius est iste deus interitus / atq̃ innumerales aperit vias / qbus ad illum sit aditus. TOXA. Vide q̃ contētiōse nunc, q̃q̃ litigiose isthuc facis: dū medio sermone iterpellas me: excutisq̃ ac disturbas orationē meā. At ipse loquēte te filētium agebā. MNE. Age / non sum isthuc posthac factur⁹. Toxaris. Et optimo iure obiurgas. quare perge cōfidēter qd̃ restat dicere: perinde quasi nec adsum dū loqueris. adeo tibi filebo. TOXA. Quartus igit̃ agebat dies Dādamīdi & Amizocē: ex quo amicitia inierāt, ac mutuū sanguinē pariter biberāt. Venerāt iterea ī regionē nostrā Sauromatē: cū equitū decē milibus: peditū autē bis tantū aduenisse se rebat. ii nimirū quī in nos irruissent īparatos / neq̃ expectātes illorū sultū: oēs qdē cadere cogunt: cōpluris aut̃ repugnātes occidūt: nōnullos & viuos abducūt: nisi si quis effugerat tranās ī vltiorē fluminis ripā: vbi nobis dimidiū copiarū / & ps curruū erat. Sic enī id tpis castra fueram⁹ metati: haud scio quo consilio Archiplanorū. i. ducū nostrorū, ad utrāq̃ Tanaīdis ripā. Protinus itaq̃ & p̃das abigebāt: & captiua abducebāt: & tētoria diripiebāt: & curribus potiebant / atq̃ iis plerisq̃ cū viris captis / & sub oculis nris cōcubinas vxoresq̃ nras cōstuprabāt. Nos porro rē idigne tulim⁹. At Amizoca quī duceret (erat enī cap⁹) noiati īclāmauit amicū: misere vincētus: simulq̃ calicis & sanguinis cōmonescit. Qd̃ simul atq̃ exandierat Dādamis: nihil etiā contatus / spectātibus oībus / tranauit ad hostes. Ibi Sauromatæ dēfatis telis irruerunt in illum: iam confixuri nisi succlamasset Zirim. Hoc verbi si quis sonuerit / postea non interimunt / sed recipiunt / tanq̃ deditē sese precio redimēdum. Moxq̃ ad illorū ducē adductus reposcebat amicū: ille redēptionis p̃ciū postulabat. Neq̃ enī prius dimissurū sese: nisi maximū p̃ illo recepisset. Tum Dādamis: quē possidebā inquit, ea oīa a vobis direpta sunt.

q̄ si qđ est qđ nudus p̄stare queam: id sum paratus polliceri vobis: & ipe-
ro quicquid voles. Et si ista vis: meip̄m huius in locū recipe & abutere ad qđ
cūq; tibi lubitū erit. Ad hec Sauromata. Nihil inq̄t opus retinere te p̄se-
tim quā temere dedideris. Quin tu parte eorū quę possides tradita, amicū
abducito. Rogat illico Dādamis: quidnā vellet accipere. Ille oculos postulat.
Atq; hic p̄tinus exhibuit eruēdos. Deinde vbi essent execti: iāq; p̄ciū p̄solutū
esset Sauromatis: recepto Amizoca reuersus est innitēs illi: vnaq; tranātes
incolumes ad nos redierunt. Id factū animū reddebat Scythis oībus: neq; iā
victos esse rebātur sese: quū viderent: qđ apud nos esset bonorū maximū: id
nondū esse abductū ab hostib⁹: verū supeſse egregiā mentē: & in amicos si-
dem. At idē Sauromatis formidinē nō mediocrem incuriebat: reputātib⁹
cū cuiusmodi viris, si se preparassent, essent pugnaturi: tametsi tū quidē ex
improvisio supassent, p̄inde sub noctē relictis maxima ex parte pecorib⁹ incē-
sisq; currib⁹ fuga sese subdixerūt. Porro Amizoca nō tulit diutius: vt vide-
ret ip̄e: amico oculo Dādamide, sed ip̄us semet exoculauit. Atq; ita sedet am-
bo oīq; cū honore a populo Scytharū publicit⁹ alūtur. Quid tale Mnesippe
vos referre possitis? Eriā si qs tibi donet vt possis vel decē alios ad istos qnq;
adiūgere: etiā citra iusiurādū: si ita vis: vt & multa liceat affingere! At ego
tibi rē nudā exposui. Tu vero si quē talē narrasses: nō sum nescius: quantas
adornādē rei ḡra phaleras narratiōi fueris admixtur⁹: quēadmodū suppli-
carit Dādamis: & quō sit excacatus: & quę dixerit: & quo pacto redierit: &
quēadmodū exceperit eū Scythæ: adgratulātes beneq; ominātes: atq; id ge-
nus alia: cuiusmodi vos ad demulcēdas aures solet | artificio quodā addere.

Audi igit & aliū huic parē Belittā: hui⁹ Amizocæ cōsobrinū. Is vt detra-
ctū ex equo a leone Basthem amicū cōspexisset: nā forte simul erāt i venatu:
iāq; leo circūplex⁹ illū, iugulo admot⁹ eēt: atq; vnguib⁹ laniaret: defiliēs &
ip̄e inuolauit in tergū beluæ: reflexitq; i sese puocās auertēsq; atq; iter dē-
tes digitos inferēs: conat⁹ quoad licuit Bastham e rictu Leonis eximere: do-
nec leo omisso illo iā semimortuo: ad Belittam sese cōuertit: atq; ip̄m quoq;
circūplexus occidit. At ille moriens (nā tanto anteuertit) Jacynacē in leonis
pect⁹ defixit. Itaq; pariter exanimati sunt oēs. nos autē sepeliim⁹ eos: duob⁹
aggestis tumulis iter se vicinis: altero amicorū: altero e regiōe leonis. Iā ter-
tio loco tibi referā Mnesippe Macētæ Lōchatae & Arfacomæ amicitia. Hic
em̄ Arfacomas deperibat Mazæā Leucanoris filiā: q regnabat i Bosporo: tū
quā legatione funderet sup tributū: qđ Bosporini semp nobis pēdere soliti,
id rēporis territi iā mēsem vitra diē legitimū distulerāt. In cōuiuio igit quā
Mazæam vidisset procerā atq; decorā virginē: amore capt⁹ est: grauitertq;

Luciani

difficruciabat. Iā itaq; quę de tributis agebant: erāt trāfacta: rēspōderatq; illi Rex: cōuiuiōq; accipiebat: mox illū dimissurus. Est autē mos in Bosporo: vti pci in cōuiuiō petāt puellas: narrātes quā sint: qbusq; reb⁹ frētī decreuerint eas in matrimoniū accipere. Atq; id tps forte fortuna multi aderāt in cōuiuiō pci: reges: ac regū filii. in his erat & Tigrapates Lazorū princeps & Adymach⁹ Machlyne dux: aliq; cū his pmulti. Oportet autē vnūquēq; prociū posteaq; exposuit q; sit & qua fidutiā ad ambiēdas nuptias accesserit cōuiuari cū reliq;: tacitūq; accōbere. Deī de pacto cōuiuiō, postulata phiala, vinū in mēsam effundere: atq; ita spōsam ambīre: multū inter ea collaudātē sese: quo gñe: qbus opib⁹: q sit potētia. Ad hūc igit modū cū multi iā libassent: postulassentq;: regna & opes cōmemorātes: tādē Arfacomas / postulata phiala, nō libauit (neq; em mos apd nos vinū effundere: qn magis cōtume- lia ista esse iudicat in deti) sed haustim bibēs, Da mihi Rex ingt filiā tuā Mazam vxorē: q multo sum potior istis quantū ad opes ac possēssiōes attinet. Leucanore vero admirāte: Sciebat enim rex paupē Arfacomā ac de plebe Scytharū esse: pcōrāteq; quātū pecorū, aut quātū habes plaustrorū Arfacoma: nā iis reb⁹ vos diuites estis. Imo nec plaustra ingt possīdeo nec armēta: verū sunt mihi duo amici: honesti pbiq;: quales alii Scytharū nemini. At tū quidē ista dicēs risus est: cōtēptuīq; habit⁹: visusq; temulēt⁹. Mane vero reliquis platus est Adymachus: iāq; sponsam abductur⁹ erat in Maotidē ad Machlyenses. Porro Arfacomas domū reuersus amicis idicāt: quēadmodū reiectus esset a rege: risuīq; habit⁹ in cōuiuiō: quū paup esse putaret. Atqui dixerā ingt illi quātas habere opes nēpe vos: o Lōchata atq; Macēta: vestra q; beneuolētiā lōge p̄stare, multoq; firmiorē esse Bosporanorū opib⁹. verū hac dicentē me sublanauit: cōtēpsitq;: & Adymacho scilicet Machlyensi tradidit asportūdā spōsam: q aureas phialas se diceret habere decē: p̄terea currus quaternis sedilib⁹ octogita: ad hęc ouīū boum q; multā copiā. Sic videlicet antetulit fortib⁹ viris pecorū multitudinē: operosa pocula: & currus grauis. Proinde o amici dupliciter excrucior: nā & Mazam amo: & iniuria mihi inter tātū hoīm illata nō mediocriter mordet animū meū. Arbitror autē & vos ex equo iniuria affectos eē. Etenim ad vnūquēq; e nobis tertiā cōtumeliā pars p̄inebat: si modo ita viuim⁹: quēadmodū coepim⁹ quū cōfunderemur: nimirū vt vn⁹ homo sim⁹: iisdē dolētes: iisdēq; gaudētes. Imo inquit Lōchates vnusquilibet e nobis totus iniuria afficiebat: tū quū in te ista fierēt. Quomodo igit (ingt Macētes) his in reb⁹ agem⁹? Per partes ingt Lōchates negotiū suscipiam⁹. Atq; ego qdē recipio Arfacome, me caput appor- turatū Leucanoris, Tu vero spōsam ereptam huic adducas oportet. Ita fiat

(inquit). At tu Arfacoma / iter hec / nā his pactis verisimile est exercitu ac bello fore. op⁹, hic mane: quo cōtrahas & appares arma: equos: atq; aliarū rerū vim: quātā potes maximā. Facillime aut plurimos adiūxeris: partim q; ipse strenuus: partim q; nobis nō pauci sunt familiares. Maxime vero si desederis in tergore bouis. Hec vbi placuissent: hic qdē q̄tū potuit, recta p̄fect⁹ est in Bosporū: puta Lōchates: alter. i. Macōtes ad Machlyēses: eques vterq;. At Arfacomas domi manēs, & cū aequalib⁹ cōtulit: & ex familiarib⁹ vim hoīm armauit. Demū & in tergore bouis desedit. Cōsuetudo aut de sedēdo in tergore bubalo huiusmodi est apud nos. Vbi q; ab alio lēsus est: cupitq; vlcisci: neq; par eē pugna videt⁹: tū boue immolato / carnes frustulatim cōcīlas igni torret. Dehinc ipse porrecto humi corio, sedet in eo: in tergū reductis manibus more eorū q; a cubicis victi sunt. Et hoc qdē apud nos maximū est supplicādi genus. Appositis aut bouis carnib⁹, adeūtib⁹ domesticis, p̄tereas si quis ali⁹ velit, q; q; partē sibi sumit: ac dextro pede tergū bouis calcās, p̄ facultate pollicetur: hic qdē equites p̄biturū se quīq; suo pte cibo: suoq; stipēdio: ille decē: alius plures: alius armatos pedites quot possit: atq; qui pauprimus, se ipsum dītaxat. Colligit itaq; in tergo bouis īgēs nōnunq; multitudo. Et huiusmodi quidē exercitus, & certissima fide cohæret: & hostibus expugnari difficillim⁹ est: nō aliter q̄ si iureiurādo esset adact⁹. Nā in tergū ascēdisset: instar iurisiurādi est. Arfacomas igit his in rebus pcurādis satagebat: cōiēritq; illi eq̄es qdē circiter quīquies mille: tū armati ac pedites p̄miscuet vices mille. At Lōchates vbi ignotus puenit in Bosporū: regē adit: tractātē quiddā de regni negotiis: atq; venire quidē sese publico Scytharū nole: sed priuatim res maximas apportare. Ille vbi dicere iussisset, De publicis inquit negotiis hac in p̄sentiarū denūciant Scythæ: ne vestri pastores in planiciem vsq; trāsgradientur: sed intra Trachonē pascant. Ceterū latrones de quibus expostulatis: regionē vestrā incurserunt: negant eos publico consilio emitti: sed priuatim sui quēq; lucri causa prædari. Q; si q; illorū deprehendatur: tui arbitrii esse vt in eos aiaduertas. Hec quidē illi denūciant: at ego tibi indico: grauē in vos insultū futurū ab Arfacoma Mariātæ filio: qui nuper legatū egit apud te: idq; (opinor) quū filiā tuā postularit: nō assequit⁹ sit abs te: ob id indignat⁹: sedetq; i tergore taurino septimū iā diem: cōtrahensq; illi est exercitus haud exiguus. Audiui (inquit Leucanor) & ipse: cōgi vim copiarū in tergum bouis. Q; autem aduersum nos cogerentur: q; q; Arfacomas huius rei dux esset: id vero me fugerat. Atq; in te inquit Lōchates hic apparatus cōstituitur. Mihi autē inimicus est Arfacomas: grauē terq; fecit: q; sibi præferat a natu maioribus: & q; in oībus illo videar eē p̄p̄e.

Luciani

stantior. Quid si mihi sponderis alteram filiam tuam Barocem: alioquin nec in digno vestra affinitate: breui tibi reuersus caput eius apportauero. Spondeo Rex inquit: videlicet supra modum formidine correptus: propterea quod non ignoraret quam ob causam iratus esset Arfacoma: nimirum ob nuptias: tum & alias quoque metuerit semper Scythas. At Lonchates: iurato inquit te prestiturum pacta neque inficiaturum. Id quum fieret: iamque resupinatus in coelum iurare vellet: Absit inquit ut hic: ne quis spectantium coniciat: qua gratia iuremus. Quin potius hoc templum Martis ingressi: oculis foribus iusiurandum edamus: vbi nullus exaudiat. Nam si quid horum inaudierit Arfacomas: vereor ne me ante bellum imolet: manu iam nunc non parua cinctus. Introeamus inquit Rex. Vos autem absistite quam longissime. Neque quisquam ad templum adeat: quem ego non accersiuero. Posteaque igitur ipsi quidem introgressi sunt: satellites autem procul abstiterunt: vibrato gladio simulque altera manu obturato ore, ne vociferaretur, ictum in pectus adiecit. Deinde caput defectum sub chlamyde tenens prodibat: quasi confabulans iterum cum illo: breuique sese dicens adfuturum: tanquam ad negotii quippiam emitteretur ab illo. Atque ita reuersus eo vbi equum vincum reliquerat: consensu illo redequitauit in Scythiam. Porro nemo est eum isequutus: quippe diu ignoratibus Bosporinis: quod acciderat: tum vbi rescissent, factiose de regno decertantibus. Hec itaque gessit Lonchates: prestititque promissum: allato Leucanoris capite. Porro Macetes in via factus certior super his que in Bosporo acciderant: peruenit ad Machlyeses: primusque illis nuntium attulit de rege trucidato. At populus inquit te Adyrmache gener cum sis ad regnum vocat. Proinde fac ut ipse prior occupas imperium arripas: in rebus perturbatis obortus: puella vero te sequatur a tergo in curribus. Facile enim isthoc pacto tibi conciliaueris multitudinem Bosporanorum: vbi Leucanoris filiam conspexerint. Ego porro non solum abauus sum: verum etiam sponsae tue cognatus maternus. siquidem nostra e gente Masteram Leucanor ascium vxorem. Et nunc tibi adsum: missus a Masterae fratribus qui sunt in Alaniam: denunciantibus ut quam potes ocysime te recipias in Bosporum: neque per negligetiam committas, ut imperium ad Eubiotum deueniat: quod tamen frater notus est Leucanoris: tamen Scytharum partibus semper fauit: cum Alanis simultates gerit. Hec quidem dicebat Macetes. Erat autem eodem cultu eademque lingua cum Alanis. Comune enim horum utrumque Alanis cum Scythis: nisi quod non magnopere comati sunt Alani: quemadmodum Scythae. At Macetes in hoc quoque illis erat assimilis: videlicet detonsa coma: quatinus conueniebat Alanum minus esse comatum quam Scytham. Itaque his rebus factum est: ut illi fides haberetur: putareturque Masterae ac Mazae cognatus esse. Et nunc inquit o Adyrmache, ad utrum

Toxaris Fo. XXXIII.

uis paratus sunt: vel p̄ficisci tecū in Bosporū si velis: vel manere si sit opus
ac sponsam adducere. Isthuc equidē inqt Adyrmach⁹ longe malim: quādo
quidē cognatus es/te puellā adducere. Nā si nobiscū vna p̄ficiscaris in Bos-
porū, vnū duntaxat equitē numero addideris. Q; si mihi vxorē aduexeris,
multorū instar fueris. Atq; ita factū est: et hic qdē iter ingressus est: Macē-
tē tradēs ducendā Mazcā: quæ virgo etiā dū erat. At ille per diem quidē il-
lam curru vehebat: verū vbi nox incubuisset, imposuit equo (nā id curarat
vt alius qdam eques sese cōsequeret) tū infiliens et ipse nequaquā deinceps ad
Mēotim iter faciebat: sed deflectens ad mediterraneā, relictis ad dextrā Mē-
trecorū mōtibus, quū virginē interim aliquoties interquiescere iussam re-
focillasset, intra tridui a Machlyensibus in Scythiā vsq; p̄mensus est viam:
statimq; equus eius vbi destitisset a cursu, paulisper astans exanimatus est.
Porro Macentes Arfacomæ Mazcā in manū dās, Accipe, inquit, a me quod
q; id quod sum pollicitus. At illo ad insperatū spectaculū stupefacto, ḡfalsq;
agente/ Define, inquit, Macentes: ac noli me aliū a te ipso putare: nā mihi p̄-
fecto ḡfas agere ob hac quē feci/ p̄inde est: ac si sinistra mea ḡfas agat dextre
q; vulneratæ sibi subministravit atq; officiosē curā egit agrotantis. Ridi-
cula nimirū et nos fecerimus: si lādudū cōmissi/ et quatenus licet in vnū cō-
flati/ magnū adhuc esse credamus: si qua pars nostri officiosē quid egerit p̄
toto corpore. Etenī p̄ se ipso fecit: quū ps sit totius beneficio adiuti. Atq; ad
hūc quidē modū Arfacomæ ḡfas agētī Macētes respōdit. Cæterū Adyr-
machus vbi sensit insidias, nō prexit ire in Bosporū: iā eū Eubiotus rerum
potiebat/ accersitus a Sauromatis: apud quos fuerat diuersatus: verū in pa-
triā reuersus, cōtractis ingētib; copiis, p̄ mōtuosa irrupit in Scythiā: pau-
loq; post irruiet et Eubiotus: quū Græcos vndecūq; poterat secū ducens: tū
Alanos et Sauromatas accersitos: vtrinq; vicies millenos. Cōiūctis autē co-
piis, Eubiotus atq; Adyrmach⁹ nonaginta milia cōfecerūt. Atq; ex his ter-
tia pars egres sagittarii: nos autē (nā et ipse ad hanc expeditionē cōtuleram
addens iis q; tergum taurinū cōuenerant/ equites ad plenū instructos cen-
tum) contractis haud multo minus triginta milib⁹ vna cū equitibus oppe-
riebamur insultū ductore Arfacoma. Vt autē admouentes illos cōspeximus
cōtra duximus agmē, præmissis in hostē egrib⁹. Atq; vbi iā diu acriter eēt
pugnati, tandē cessere nostri, interrupta phalange. Postremo in duo disse-
ctū est vniuersum agmē Scythicū: pars subduxit sese nō omnino palā victa
verū ita fugiebat: vt locū dare videret: adeo vt Alani ad multū tempus in-
sequi nō auderent. p̄tē alterā/ quæ eadē erat imbecillior cingentes Alani ac
Machlyenses vndequaq; cōdebāt, cōsertim iaculis emissis atq; sagittis: sica-

Luciani

ut vehemēter laboraret a nostris qui tenebantur obfessi. Et iam plariq; arma piecerāt: quorū in numero forte erat Lonchates et Macētes: iamq; ambo vulnus acceperant: dū ante alios sese periculis obiciunt. Hic qdē adusto semore/puta Lonchates. Porro Macētes securi sauciato capite: tū conto in hūmerū impacto. Qdē simul atq; sensit Arfacomas: quū in altero agmine esset nobiscū: turpe ratus/ si desertis amicis nō adesset, subditis equo calcariis, cū clamore in hostes tēdere coepit: sublato gladio adeo: ut Machlyētes vim animi nō sustinuerint sed viā illi fecerint: ut transiret. At ille receptis amicis, tum aduocatis et aliis, impetū fecit in Adymachū, impactoque in ceruicē gladio/ ad zonā vsq; dissecuit. Quo fuso, dissipata est omnis acies Machlyēnium: paulopost et Alanorū. Deniq; cum his Græci quoq;. Atq; ita redintegrato praelio nos superiores exitimus: diuq; sumus insequuti/ trucidantes: donec nox finē imposuit. Postero die ab hostibus venerunt legati: qui supplices pacē atq; amicitiam orarēt. Bosporani duplicatū tributū pē furos sese pollicebant. Machlyēses obsoles daturōs se confirmabant. Alanī ita eam inuasionē cōpensaturos sese spondebant: ut Sindianos nostro nomine vellēt aggredi: quibuscum multo iam tempore nobis fuerat similtas. His de rebus auditis suffragiis, in primis autē Arfacomæ et Lonchatæ, pax iniata, duobus illis cuncta p arbitratu suo moderantibus. Huiusmodi Mnesippe audent Scythæ amicorū causa facere. MNESIP. Tragica prorsus o Toxari/ fabulisq; similia. Et ppitius sit Acynaces et ventus p quos iurasti: si quis ista nō credat/ non admodū reprehendens esse videatur. TOXA. At vide vir egregie: ne incredulitas ista ab inuidia vestra pficiat. Qdē nō me deterebris nō habendo fidē: quo minus et alia his cōsimilia referā: quæ nouerim a Scythiis esse gesta. MNE. Tātū ne longū facias vir optime: neq; vsq; adeo admissis/ vagisq; vtare sermonibus: ut nunc sursum ac deorsum Scythiā/ Machlyanamq; pcurrēs: deinde in Bosporū discedēs: postremo rediēs prorsus abutere silentio meo. TOXARIS. Parendum tibi et hanc præscribenti legem: dicendumq; paucis: ne fatigeris vna nobiscum/ audiendo circūcurfitans. Quin magis ausculta quæ in meipm amicus Sisinnes nomine præstiterit. Quū enim Athenas relicta patria pficisceretur: idq; cupiditate Græcanicarum literarum: appuleram Amastrin Pōricā. Ea est vrbs haud pcul a Caranibe distita in p montorio/ obuia iis qui a Scythia nauigāt. Comitabatur autem Sisinnes mihi a puero amicus. Nos igit vbi res quasdam importatas in portu spectassemus: in eumq; e nauī subduxissemus eminus/ nihil suspicantes mali: interea fures quidam effracta sera sustulerunt vniuersa: adeo ut non reliquerint/ quod vel in eum diem sufficere posset. Ergo

Toxaris Fo. XXXIII.

quum domū essemus reuersi: cognito quod acciderat, nō visum est in ius
vocare vel vicinos q̄ plures erant/vel hospite: veriti ne plarisq̄ sycophātæ
videremur: si dixissemus nobis ab aliquo sublatos esse Daricos quadringē-
tos: tū vestium pmultū: ad hac tapetia quædā: deniq̄ quicquid habueramus:
Consultabamus igitur hisce de rebus/quid esset faciundum omnium rerū
egenis: idq̄ in vrbe peregrina. Ac mihi quidem ita visum est tum tempo-
ris statim demerso in ilia acynace/ vitam fugere: priusq̄ ignaum quippiā
aut indignū esset ferendū/vel fame/vel siti enecto. Cōtra Sisinnes cōsolabat̃
obsecrās ne qd tale facerem. Aiebat em̃ excogitasse sese: vnde nobis victus
suppeteret. Et eo q̄dem die baiulandis e portu lignis allata mercede, victū
suppeditauit: mane aut obambulans in foro/pompā quandā aspexit iuuenū
(quemadmodū aiebat) elegantū ac strenuorū. Hi nimirū viritim lecti/viri
mercede proposita singulare certamē inirēt: in tertiū diē erāt decertaturi.
Ergo quū oēs huius negotiī cōditiones audisset: accedēs ad me: Caue post-
hac, inqt, Toxaris: ne teipm pauperē dixeris. Sigdem tertio abhinc die diuiti-
um te reddidero. Hæc ait: atq̄ interea agre parato victu, quū iā spectacu-
lum esset institutū, spectabam⁹ et ipsi: etem̃ assumptū me duxit in theatrū:
tanq̄ ad iucundū aliquod/nouūq̄ spectaculū Græcorū. Ergo vbi cōsedisse-
mus, spectabamus. Ac primo quidem feræ prim iaculis confixæ/atq̄ a cani-
bus agitata: partim in homines quosdam vinctos emissæ/nocētes quospiā:
ita vt coniciebamus. Vt autem prodierūt qui erant ad singulare certamē
conducti: ac producto iuvene quodam prægrandi/dixisset præeo. Si quisq̄
velit cū hoc singulari certamine congrēdi, prodeat in mediū: præmium pu-
gnæ: accepturus drachmarū decem milia. Ibi protinus affurrexit Sisinnes
defiliens: polliceturq̄ se dimicaturū: simulq̄ poscit arma. Tū acceptā mer-
cedē decē milia mihi deferēs in manū dat. Si vicerō, inqt, Toxaris vna pfi-
ciscemur/suppeterq̄ cōmeat⁹: sin occiderō, sepulto me, redi rur⁹ i Scythiā
Ego qdē his auditis singultiebā. At ille sūptis armis reliquū qdē corp⁹ mu-
niuit: rat galeā neq̄q̄ ipoluit: sed nudo cōsistēs capite pugnabat. Et iitio qdē
ipse vuln⁹ accepit, etorto gladio succiso poplite/ ita vt multū sanguinis de-
flueret. Ego interim iā metu p̄mortuus erā. At ille cōfidentius inuadentē
aduersariū obseruās, ferit in pectore/transfigitq̄: ita vt prius ad pedes il-
lius posiberet. Ille fess⁹ et ipse vulnere/mortuo incūbebat: partiq̄ aberat: quū
ipse quoq̄ efflaret aīam. At ego accurrēs exēxi aīmq̄ reddidi. Porro vbi di-
miss⁹ ē, iā victor declarat⁹: sublatū illū domū deportauit: multūq̄ t̄pis cura-
tus a medicis, supuixit quidē/hodieq̄ agit apd̃ Scythas, ducta in matrimo-
nium sorore mea: claudus tamen adhuc est ex vulnere. Hæc res Mnēsippe

Luciani

nō apud Machlyenses: neq; in Alania gesta est: vt testib⁹ careat: et ficta cre-
di queat: verū cōplures extāt Amastriani: qui de pugna Sifinnæ memorāt.
Finem iam faciam: si tibi quinto loco factū Abauchæ retulero. Appulit ali-
quando Abauchas hic in Boristhenensiu ciuitatē secū adducens et vxorem:
quā vnice diligebat: liberos duos: alterū quidē masculum lactētē: altera ve-
ro erat puella septē annos nata. Erat autem peregrinationis comes et hu-
ius amicus Gyndanes: atq; is quidem e vulnere laborans: quod in via acce-
perat a latronibus: qui eos fuerant adorti: cum quibus dum pugnaret, ict⁹
est in femore: ita vt ne stare quidem posset præ cruciatu. Itaq; noctu dor-
miētibus illis: nam forte in coenaculo quodam diuersabantur: ingens ortū
est incendium: omniq; circūclusit: iamq; flammayndiq; domum circunde-
dit. Ibi expectatus Abauchas, relictis liberis plorātibus, repulsa vxore que
inharebat: iussaq; vt ipsa sese seruet: amico in humeris sublato descendit
perrūpensq; euasit: ita vt nequaquā incendio laederet. Vxor infantē baiulans
consecuta est: monens puellulam: vt sese cōsequeretur. Ea vero semiusta ab-
iecto ex vlnis infante vix exiliit e flamma. Deinde puella vna cū illa veniēs
pene et ipsa extincta est. Post hęc quū probro obiectaret q̄spiam Abauchæ: q̄
desertis liberis atq; vxore Gyndanem extulisset, Imo liberos, inquit, denuo
parare haud quāq; difficile: tum incertū an hi boni sint futuri: porro amicū
diu fuerit priusq; inueniā talē: qualis est Gyndanes: cui⁹ amor mihi multis
argumenris est exploratus. Dixi Mnesippe e pluribus his quinq; propositis
iam tempus est pnuntiari vtri nostrū/aut linguam/aut dexteram oporteat
amputari. Quis igitur futurus est iudex? MNESIP. Nemo. Neq; enim con-
stitueramus narrationis arbitriū. Sed scin quid agemus? Quādoquidē in p-
sentiarū nullo pposito scopo sumus iaculati: de integro delecto arbitro alia
amicorū paria apd illū referamus: deīn vter succubuerit: ei tū qdē ampute-
tur: vel mihi lingua: vel tibi dextra. Aut si hoc crudele, quādo tu amicitia
admirari visus es: ego nihilo secius puto nullā esse mortalibus possessionē
hac pstantiorē neq; pulchriorē: quin ipi quoq; in vnū copulati illud appro-
bamus: vt ex hoc die in totā vsq; vitā sim⁹ amici: vtriq; victores: vtriq; ma-
ximis potiti pmiis: videlicet p vnica lingua/vnaq; dextra binas vterq; habi-
turi: atq; insup oculos quoq; quaternos/pedesq; quaternos: in sūma duplicia
oīa. Eiulsmōi nāq; qddā est cū duo tresq; copulāt amici: qualē Geryonē scri-
ptores depingunt senis manibus/ternisq; capitibus hominem. Siquidem
(vt mea fert opinio) tres illi fuerūt: qui cōmuniter omnia gererent: vt di-
gnū est his: q amicitia cōiuncti sunt. TOXA. Probe dicis: atq; ita faciam⁹.
MNE. Verū neq; sanguine op⁹ est Toxaris: neq; Acynace: qui nobis amici

Alexander. Fo. XXXV.

tiam confirmet. Hæc enī confabulatio: et q̄ eadem amamus, id multo certius est calice illo quem bibitis: propterea q̄ huiusmodi nō obligationem: sed animū postulare mihi videntur. TOXA. Placent ista: iamq̄ amici atq̄ hospites simus: tu mihi hic in Græcia: ego tibi siquādo in Scythiā peruenis. MNE. Nimirū vt sis sciēs/nequaq̄ me pigeat vel longius etiā pficisci si tales amicos nancisci liceat: qualē esse te Toxari ex tua oratione coniicio.

Toxaris finis Erasmo Interprete.

LVCIANI ALEXANDER SEV PSEVDOMANTIS

ERASMO INTERPRETE.

V quidē charissime Celse/leuem forte quandā / ac facile puinciā tibi mādare videris: quū iniūgis: vt Alexandri Abonotichitæ impostoris vitā/cōmenta/ neq̄ nō audaciā/prestigiaq̄ libro cōplexus/volumē ad te transmittā verū siqs ea conet omnia ad plenū enarrare, id profecto non minoris sit negotii: q̄ Alexandri eius/ cui Philippus fuit pater/res gestas literis pdere:tātus hic scelere:quātus ille virtute. At tamē si cādide/ignoscēterq̄ legere voles: et quod narrationi deerit id ex te imputare atq̄ addere, conatū hūc te authore capeſſam: et Augei bubile si nō omne, at certe p mea virili repurgare nitar, paucis aliquot elatis cophinis. nimirū vt ex his cōiecturā faciās:quātus/q̄q̄ immensus fuerit sim⁹ vniuersus:quē ter mille boues multis annis reddere potuerint. Sed amboꝝ interim noīe calumniā vereor tuo pariter ac meo:tuo/q̄ iubeas memoriā/literarūq̄ monumētis tradi virū longe sceleratissimū:meo/q̄ sumā operam in hmōi narratione/rebusq̄ gestis hoīs: quē nequaq̄ oportebat ab eruditīs legi: sed in frequentissimo quopiā et amplissimo theatro spectari a simiis/ aut vulpibus discerptū. q̄q̄ siqs hoc crimen nobis impegērit, poterimus et ipsi nos exēplo quodā simili tueri. Etem Arrianus ille discipulus Epicteti vir inter Romanos cū primis laudatus/ac p omnem vitā in literarū studio versatus,quū simile qddā fecerit p nobis quoq̄ responsurus est. Nā is qdē Tillibori latronis vitā describere nō est grauatus. Nos vero multo crudeliorē latronē memoriā pdemus:gppe q nō in syluis ac mōribus/ sed ipis in vrbibus sit latrocinatus:neq̄ q Minyā tm̄ aut Idā sit pgrassatus:neq̄ paucas q̄sdā Asiæ ptes/videlicet desertiores depopulatus:sed q vniuersam(vt ita dixerim)Romanorū ditionē suo cōplerit latrocinio. Ac primū tibi depingā hoīem:effigiē eius quoad potero pxime verbis adūbrās: tametsi nō sum admodū pingēdi pītus. Corpe igit/vt interim et hoc tibi repræsentē/ poerus erat/et aspectu decorus:planeq̄ specie diuina qdā ac maiestatis ple

Luciani

na: colore cādido: barba nō admodū hirsuta: coma prim natiua rectus: prim apposititia. Sed hac adeo scienter efficta: vt vulgus fere nō sentisceret imitatā/ascititiamq; esse. Oculi vehemēter acres ac versatiles: tū diuinū qddā relucētes, vox dulcissima pariterq; clarissima. In summa quo ad has res/nulla ex pte poterat improbari, ac figura qdē hoīs erat hmōi. Caterū mēs atq; animus. O malorū depulsor Hercules/et auersor tristis iuppiter/seruatorq; Dioscuri/in hostes potius cōtingat incidere, q̄ cū eiūsmōi quopiā hfe cōmercū. Siquidē ingenio/sollertia/acumine lōge p̄stabat ceteris mortalib⁹. Tū curiositas/docilitas/memoria/et ad disciplinas ingenii felicitas: horum vnūq; supra q̄ dici possit illi suppetebat: qbus tñ pessimā in ptē est vsus. Et quū haberet arma tā egregia sibi suppeditata/ ilico nimirū oīm q̄ essent sceleribus nobilitari, facile summus euasit: vel supior Cercopibus/ Euribato/Phrynonda/Aristodemo/Sostrato. Nā ipse quū aliquādo Rutiliano scriberet genero/modestissimeq; de se loqueret/Pythagoræ semet adsimilabar. Atqui veniā mihi dabit Pythagoras: vir ille qdem sapiens ac mēte diuina ceterū si huius atate vixisset, puer (sat scio) præ hoc visus fuisset. Sed heus tu p Grarias: caue putes hac in Pythagoræ cōtumeliā me dicere: quasi velim eos similitudine rerū gestarū cōmittere. Verū siqs deterrima quæq; et p̄brosissima, quæ de Pythagora p calumniā ferūtur (qbus eqdē haud quā fidē pinde vt veris habuerim) siqs tñ cōferat in vnū, ea nimirū omnia vix etiā minimā p̄culam adaquēt Alexandrinæ versutia. Prorsum enim imāginare mihi/et cogitatione finge/q̄ maxime variā ingenii tēperaturā/indolēq; ex mēdacio/dolis/piuriis/malesiciisq; cōsulam/ p̄mptā/audacē/versatilem/et ad efficiendū q̄ cogitasset nullū refugientē laborē: appositam ad p̄suadendū: cuiq; facile fides habenda videretur: tū quæ mire simularet optima quæq; ea quæ a mente essent diuersissima præ se ferret. Primum igitur nemo cum illo cōgressus est, qui nō hac cū opinione discesserit: vt eum mortalium omniū optimū/aquissimumq; præterea simplicissimum/minimeq; fallacē iudicaret. Accedebat ad hac omnia grandīū rerū conatus: quū nihil pusillum cogitaret: sed ad maxima semp appelleret animū. Ita quū esset adolescentulus adhuc/formosus admodum/atate videlicet tenera/ ac velut herbescēte: id qd licebat partim e stipula cōiicere: prim audire ex his q̄ ita p̄dicabāt: passim sese p̄stiebat: ac mercede sui copiā faciebat iis: qb⁹ lubitū fuisset. Inter multos autē incidit in hūc amans qdā p̄stigiator: ex eorū numero: q̄ magiā et diuinas incantationes p̄fiteñt: tū illectamēta ad conciliandā in amoribus ḡfam: malorū imissiones in hostes: rōnē eruēdi/ reperiēdiq; thesauros/hereditatē/successiones. Hic vbi cōspiceret bene ingeniātū pue-

Alexander. Fo. XXXVI.

xi/atq; ad subministrādū arti/negotioq; suo ppēfissimū: vtpote q non min⁹ illius adamaret maleficiū / q̄ ipse hui⁹ formā: erudiit eum / scmpq; deinceps p adiutore / ministroq; est vsus. At is publicitus quidē et apud vulgus medicū scilicet agebat. didicerat autem apud Thoonis Aegyptii cōiugem.

Carmen Homericum.

Pharmaca mixta: salubria multa: at noxia multa.

Quorū oīm successor hic atq; haeres factus est. Porro doctor ille et idē amator ratione Tyanæus erat: videlicet ex eorū numero: q cū egregio Apollonio Tyanæo illo erant versati: totāq; illius tragœdiā pnouerāt. Vides quā e schola tibi hominē refero! Verum vbi iā barba plenus esset Alexander Tyanæo illo vita defuncto, in egestatē redactus, deflorescente simul et forma: vnde victū parare licuisset: nihil postea puū agitabat aīo. Sed inuito cōmercio cū Byzātino quopīā annalīū scriptore viro / qui in certamina descēdunt / oīm / ingenii longe sceleratissimi: Cocconas, opinor, erat cognomē: circūibant / imposituris ludificātes: ac pingues hoīes (sic enī illi peculiari Magorū lingua vulgus appellant) detondentes. In his Macetim mulierē opulentā nacti sunt: natu qdē grauiorē illam, q̄ vt amoribus esset idonea: sed q̄ studeret etiā dum amabilis haberi. Ab hac victus copia suppeditabat: atq; hanc ex Bithyniā in Macedoniā vsq; sūt cōsecuti. Nā illi patria erat Pelle: q locus olim floruit sub Macedonicis regibus: nūc a paucis / iisq; obscuris et humilibus incolitur. Ibi quū conspicerent immanī magnitudine dracones placidos admodum ac mansuetos: adeo vt a mulieribus adirentur: et cum pueris vna cubarent: et calcantes ferrent: neq; commouerētur, si quis stringeret / premeretq; deniq; pīnde atq; infantes lac e papilla sugerēt (nā sunt id genus apud illos permulti: vnde verisimile est / olim illam de Olympiade fabulam increbuisse: quum Alexandrum conciperet: huiusmodi draconē quopiam opinor cum ea concubente.) mercati sunt ex his serpentibus vnum: qui esset pulcherrimus: obolis sane paucis. Atq; (vt Thucydidis vtar verbis) hinc iam bellum oritur: nimirum quum duo facinorosissimi et immanī audaciā p̄diti / neq; nō ad maleficia p̄mptissimi / societate iniūssēt facile ppēderūt: hac duo potissimū in hoīm vita tyrannidē obtinere: spem / ac metum: quorum vtroq; sigs ad commoditatē vteret, fore: vt is ilico distoleret. Siquidem vtriq; iuxta, vel ei qui metu laboraret: vel huic qui specteretur: videbant prāscientiā q̄ maxime necessariam esse / summeq; desiderari: atq; hac via Delphos olim fuisse dītatōs / factosq; celebres. Præterea Delū Clarū / et Brāchydes: nimirū hoīb⁹ p hos quos mō dixi tyrānos nēpe spem ac metū / ad sacra consluētibus: ac futura prādiscere cupientibus: atq;

Luciani.

huius rei gratia Hecatombas immolantibus, aureosq; dedicantibus lateres. Hac vbi iter sese verlassent: vltroq; ac citro agitaissent: visum est vaticinũ oraculũq; cõstituere. etenim si res ea processisset: sperabant se protinus diuites atq; felices fore. Qd̃ quidẽ negotium magnificentius etiam illis successit: q̃ expectauerat initio: & vel spe melius euenit. Hinc iam spectare coeperunt: primũ quidẽ de loco: deinde quonã exordio / quave ratione negotiũ oporteret auspicari. Cocconas igitur Chalcedonẽ opportunã eẽ cẽsunt: vtpote regionẽ a negotiatoribus frequẽtatam: tum Thraciã Bithyniãq; cõfinem: neq; longe distitam ab Asia, Galariãq; cunctis item imminẽtibus populis. At e diuerso patriã suam prætulit Alexander: nam aiebat: id qd̃ erat res: ad huiusmodi negotiorũ auspicationẽ, aggressionẽq; hominibus opus esse crassis & stolidis: & qui viderẽtur admissuri. Cuiusmodi Paphlagones affirmabat esse hos qui supra Aboni murũ incolũt: nẽpe supersticiosos plãtosq; ac stolidos: qui siquis tantũ apparuisset: tibicinẽ, aut tympanistã, aut qui Cymbala pullaret secũ adducẽs: cribro (qd̃ aiũt) vaticinans: ilico vehementer omnes in illũ inhient, & perinde vt coelũ quẽpiã intueatur. Hac de re quĩ controuersiã non nihil inter illos fuisset: tandẽ vicit Alexander. Itaq; profecti Chalcedonẽ (nam id oppidũ visum est hac parte habere non nihil ipsis conducibile) in Apollinis templo qd̃ est apud Chalcedonios vetustissimũ, areas defodiunt tabellulas: quẽ dicerent: breui admodũ Aesculapium vna cũ patre Apolline in Pontum aduẽturum: atq; Aboni murum inhabitaturum. Eã tabellã quũ essent de industria repertẽ: facile effecerũt: vt hic rumor in omnẽ vsq; Bithyniã, ac Pontum dimanaret: multo autẽ ante alios in Aboni murum. Nam hi protinus statuerant etiã templũ erigere: iãq; fundamẽtis locum effoderant. Hic igitur in Chalcedone relictus Cocconas ancipitia quãdam, atq; ambigua, obliquaq; conscripsit responsã. Deinde paulo post diẽ obit a vípera (sicut opinor) ictus. in hui⁹ demortuĩ locũ accersitur Alexander: ac succedit iam comatus, cæsariẽq; pmissã / tunicam indutus purpuream albo intermixtã: supra eã veste amictus candida: falcem tenens exemplo Persei a quo se maternũ genus ducere p̃dicabat. At perditissimi illi Paphlagones: quũ ambos illius noscent parentes obscuros atq; humiles: tamen oraculo crediderunt ita canentĩ.

Perfides genere gratus Phoebo iste videtur:
Dius Alexander Podaliri sanguine cretus.
Hic nimirum Podalirius libidinofus erat: ac natura mulierofus: adeo vt a Tricca ad Paphlagoniam vsq; in Alexandri matrem sit incitatus illectusq;. Repertum est aliud oraculum: quasi Sybillæ prædiuinantis.

Alexander Fo. XXXVII.

Ad maris Euxini littus, iuxtaq; Sinopam
Tirside erit quidam aufonia de gente sacerdos:
Qui prima ex monade, tribus ac decadis, referabit
Quinq; alias monades: vicenq; ter repetita
Quadrorbem numerum: referentem nomina diui:
Qui veniet laturus opem mortalibus agris.

Alexander itaq; multo post in patriā irruēs cū eiusmodi Tragœdia, cōspici-
uus erat ac splēdidus: quī interim furore afflatū sese nōnq̃ adsimulabat:
ore spuma cōpleto: id qđ ille facile efficiebat: radiculæ (ea est herba lauādis
lanis idonea) radice cōmāducata. Cæterū illis diuinū quiddā ac formidā-
dum spuma videbatur. At multo ante sibi finxerant, parauerantq; e linteis
confectū draconis caput: qđ speciē quādam humanā præ se ferret: colorum
fucis mire adsimilatū: qđq; pilis equinis os & aperiret & clauderet. Tū lin-
gua (sicut est draconū) bisulca atra prominebat: quæ & ipsa pilis agebat.
Porro Pellaus ille draco iam pridē erat in promptu: domiq; alebatur: quā
res postularēt tum ab illis proferendus: vnaq; in partem Tragœdiam actu-
rus: vel princeps potius huius futurus fabulæ. Iam vero vt erat maturū ag-
gredi: tale quiddam machinatur noctu veniens ad tēpli fundamenta nuper
effossa. Constitērat autē in eis aqua: siue q; ea indidē alicunde destillauerat:
siue q; ex æthere deciderat. illic ouū antea excauatum deponit: qđ quidem
intus occultabat foetum recens editū serpentis. Id quū alte demersisset: in
abditas luti cauernas: rursus illinc discessit. At mane quū in forū profiliis-
set nudus: nisi q; subligari circū pudenda rectus erat: eoq; inaurato: tū sal-
cem illā gestans, simulq; solutam ventilans iactansq; comā: eorū more qui a
Cibele deorū matre afflati conueniūt: ac numine rapiuntur: conscensū subli-
mī quapiā ara concionabatur: ciuitatē eam beatā esse prædicans: quæ mox
deum propalā esset ostensura mortalibus. Porro qui aderant (nam concur-
rerat vniuersa prope ciuitas) vna cū mulieribus/senibus/pueris/admirabā-
tur: ac vota faciētes adorabant. At ille voces quasdā sonans incognitas: ni-
hilq; significātes: cuiusmodi sint Hebræorum, aut Phœnicū: artonitos eos
reddebat: vt q; nihil intelligerēt eorū quæ dicebat: nisi solū hoc: q; Apollinē
Æsculapiūq; passim admiscebat. Sub hæc ad institutū tēplū curriculo su-
giebat: accedensq; ad fossam ac fontē illum: quē iam ante conditū oraculum
præstruxerant: ingressus aquam / magna voce canebat laudes Apollinis &
Æsculapii: inuibatq; deum: vti dexter ac felix in ciuitatē adueniret. De-
inde phialam postulat. Eam porrectā a quopiā / facile immergens / vna cum
aqua lutoq; haurit, & ouū illud in quo nimirum ille deum cōcluserat, can-

Luciani

didā cæra cæruffaq; commissurā operculi ferruminans. Id quā manu ce-
pisset: affirmabat iam Aesculapiū tenere sese. Interim illi stupidis defixisq;
intuebātur oculis expectātes: quidnā esset futurū postea: iādudū admiran-
tes ouū in aqua reperiū. Porro posteaq; fregisset idem caua vola cōpressum
ac serpentis illis foetum exclusum excepisset: simul atq; mouentē hunc sese
conspicerent si qui aderant, ac digitis circūuoluentem: protinus vocē tolle-
bant, deūq; consalutabant: ac ciuitatem eam fortunatā esse dicebant. Sin-
guliq; affatim votis implebātur / thesauros / opes / prosperā valitudinē, aliāq;
id genus ab illo flagitantes bona. Hic ille rursus cursim sese domū abripuit
vna secum asportans: modo editum in lucem Aesculapium: bis natum scilicet
cum semel dūtaxat nascātur homines: atq; eum non ex Coronide per-
louem: neq; coruo: verum ex anserē progenitum. Populus autem vniuersus
consequēbatur: omnes afflati deo atq; ob spes animo conceptas furore cor-
repti. Inter diū igitur se domi cōtinebat: sperans fore: id qđ & euenit: vt fa-
ma permoti Paphlagonū pars maxīma concurreret. Ergo posteaq; vrbs ita
esset hominibus referta: vt iam redundaret: sed quibus oībus iā antea tum
cerebrū, tū cor esset exemptū: nec vlla parte similes viderent viris pane vi-
sitantibus (vt loquitur poeta) verū qui prāter solā figurā nihil a pecu-
dibus distaret: in ædiculis quibuscūq; in lecto residēs: eo videlicet ornatu: qui
vatē mire deceret: imponit in sinū Pellaū illū Aesculapiū qui quidē erat vt
dictū est / maximus / pulcherrimusq;. Hūc totū vbi collo circūdedisset: caudā
foras prominere sinens. Erat autē ingens adeo vt cū per pectus illius effun-
deretur: pars tamē humi traheretur. Solū autē caput sub alīs abditū teneret
illo nimirū ola ferēte: linteaceū illud draconis caput / altera ī amictus parte
contextū ostendebat: qđ prorsum illius esse draconis videret: qui a pectore
prominebat scilicet. Iam vero mihi cogita, ædículas nō admodum illustres:
nec ad satietatē vsq; luminis capaces: tum turbā hominū conueniētū: quicq;
aliis ex locis alii concurrissent: tumultuantes: ac prius etiam q̄ ista viderēt
mēte attoniti stupefactiq;: deniq; spebus illis sublatis. Quibus ingressis non
mirū si res visa est portētola: videlicet ex modo pusillo serpente, intra pau-
culos dies tam immanē extitisse draconē humana specie, atq; eum insuper
mansuetū tractabilēq;. Protinus autē ad exitū properabāt: & priusq; exacti
essent contēplati: protrudebant ab iis qui noui semp ingrediebant. Porro e
regione ianuę per quā intrabatur patefactū erat & aliud ostiū p qđ exiret.
Cuiusmodi quiddā & Macedonas in Babylone fecisse ferunt in Alexandri
morbo quū ille grauiter iam egrotaret: illi obfessa regia desideraret eū in-
ueri: ac supremū alloqui. Atq; hoc spectaculū scelestus hic non semel / verū

Alexander. Fo. XXXVIII.

crebrius exhibuisse dicitur : maxime si qui diuites aduenissent recentiores ac nouitii. Hoc loco mi charissime Celse / si vera fateri volum? : aequi est venia dare Paphlagonibus ac Ponticis illis hoibus nimiru crassis & ineruditis: si delusi sunt quu draconu manu contingeret: na hoc quoq; largiebatur Alexander: iis q; voluissent: quuq; cospiceret in dubia, malignaq; luce imitatu illud illius caput os scilicet nuc aperiens, nuc claudens: tanto artificio vt res plane Democritu aliquem requireret, aut certe Epicuru Methrodoruve aut alium huiusmodi quempiam: qui prorsus adamantina aduersus hec atq; id genus alia mente obtineret: qui nullo pacto crederet, quicq; vel quid esset rei coiecturis colligeret: vel si via etia modicu peruestigare non quiret: illud tamen antea sibi persuasum haberet, fugere qd se modu rationeq; prestantiatur: ceteru quicqd esset negotii, prorsus simulatu fucatuq; ee / ac ne fieri quide vlla ratione potuisse. Paucis ergo diebus confluxit tum Bithynia, tu Galaria, Thraciaq; eoru qui renuciabatur, vnoquoq; vt fit, affirmate sese primu nascentem vidisse deum: deinde paulo post eundem cōtrectasse ia grande admodu factu: vultu etia homini assimile. Accedebatur ad hac picturę / imaginę signa deum referentia: partim ex ære, partim argento efficta. Postremo nome etia inditu. Na Glycon appellatus est: idq; iussu diuino carmine pdito. Ad hunc enim modum eloquutus est Alexander.

Sum ille Glycon: hominum lux: ex loue tertia proles.

Ast vbi iam maturum esset: vt cuius rei gratia hactenus omnia fuerant excogitata, responsa quoq; redderet, iis qui requisiuissent, diuinaretq; accepta videlicet ansa ab Anthilocho qui apud Cilices vate egerat. Na is quoq; post patris Amphiarei interitum, posteaq; q; ille inter Thebanos extrare desuisset, patria pulsus, atq; in Ciliciam profectus, haud incommode rem gessit: quum Cilicibus euentura pradiceret: binos obolos pro singulis accipiens responsis, ab hoc inquā arrepta ansa: pradicat Alexander omnibus qui aduenerant fore: vt deus ipse responsa daret: eiusq; rei diem quedam certum praloquutus est. Iussit autem vt quisq; qd videretur qdq; maxime discere vellet: id in libello conscriberet: cuq; funiculis obuinctu cara, argillave aut simili re quapiam obsignaret. Se vero receptis libellis, cu subsisset adyta (ia em oraculu erat extructu, & apparatus cortina) ordine per pconem ac theologu euocaturu eos qui tradidissent: dehinc vbi de singulis esset edoctus a deo: libellos reddituru ita vt traditi fuerant obsignatos: subscripto illis respo pro cuiusq; argumeto: deo nimirum respondente: quaciq; de re quis esset sciscitatus. Erat autem hic dolus / homini cuiusmodi tu es: aut etia (si modo dictu non est inuidiosum) cuiusmodi sum ego: manifestarius neq; difficilis ai aduersu: veru idiotis quibusq; nares eent mucro oblitę minimeq; emittę

Luciani

prodigiosum/planēq; incredibile quiddā esse videbatur. Etenim quā variās
esset commentus artes: quibus signa tollerentur: quā quisq; sciscitabatur/ea
legebat: atq; ita quā viderentur ad interrogata respondebat. Deinde rur-
sum obuinēta obsignataq; reddebat: non sine summa admiratione eorum q;
recipiebant. Plurimus em̄ hic inter illos erat sermo qui tandē scire potuiss-
set iste: quā ego illi tradidi saneq; diligenter obsignata signis imitatu neu-
tiq; facilibus: nisi reuera deus esset quispiā: cui cuncta sint perspicua. Sed iā
quibus artibus id effecerit, forsitan a me regres. Accipe quo videlicet im-
posturas eiusmodi deprehendere queas et coarguere. Prima ratio sic habe-
bat Celse charissime. Eam carē partē/quā post signū habebat, acu candefa-
cta liquefactā diducebat. Tum ubi legisset: rursum calefactā acu carā/eam
quā a tergo funiculi fuerat, signo eodem manēte, facile coagmentabat. Por-
ro secundus modus cōstat p̄ id quod collyrium vocant. Id cōficitur ex pice
Beryttia/bitumine/ac lapide p̄spicuo trito: tum cera et masticha. Cōfectū
igit ex his omnibus collyriū igni calfactū, inūcto prius suillo pingui, signo
applicabat: ac symboli figurā excipiebat. Id simul atq; siccum esset factū (sic
cabatur aut prius) commode resignabat libellos. Quibus plectis, imposi-
tae carae denuo perinde atq; e lapide signū idē imprimebat: ad archetypi si-
militudinē mire effectū. Post hac iam tertiā accipe rationē. Calce in glu-
ten iniecta: quo vulgo codicillos adglutināt: atq; ex his confecta ceu cera/
mollem adhuc eā admouebat signo statimq; detrahebat. Nā illico siccescit
adeo vt cornu vel ferro potius reddat solidius. Hac ad imprimendū signū
vti cōsueuerat. Sunt prāter has et aliā cōplures viā: quas omnes referre
nihil necesse est: ne parū videar modestus: maxime quā tu ī his quos de ma-
gorū artibus cōscripsisti cōmentariis/tū pulcherrimis/tū vtilissimis: quiq;
modestos reddere queant: siq; in eis euoluendis versetur: abunde multa re-
tuleris/lōgeq; his nostris copiosiora. Reddebat igitur oracula/ diuinabatq;
nō mediocri ad eā rem vtens ingenio: arteq; negotiū reddēs pbabilius: dū
aliis obliqua quādā et ambigua respōdet ad ea quā pponebant: aliis peni-
tus obscura. Quādoquidē et hoc oraculis ille cōuenire iudicabat. Alios itē
deterrebat: alios adhortabat: put sibi magis conducere cōiectasset. Nōnul-
lis remedia morborū vitāq; rationes prāscribebat: quā sciret (vt initio di-
ximus) complura atq; efficacia pharmaca. Maiorē aut in modū Cytmidēs
ab illo probabantur: id est nomē confictum emplastrī vrsino adipe confecti.
Porro spes/rerūq; successus et incrementa/neq; nō hereditatum obuentus
semp in aliud tempus reiciēbat. Illud interim addens/cuncta hac tum ob-
tingent: quā ipse volam/quūq; vates meus Alexāder me rogabit/proq; vo-

Alexander. Fo. XXXIX.

bis vota faciet. Denique merces erat unicuique responso præstituta: nempe drachma cum obolis duobus. Ne vero pusillum aut exiguum fuisse putes amicos hunc questum: quum in annos singulos ad septuaginta aut octoginta milia redierit: usque adeo audis & insatiables hominibus: ut singuli supra decem aut quindecim rogationes traderent. Ceterum ea quæ capiebat non ipse solus solutus est insumere: nec rursus ad congerendas opes in thesaurum reponere: verum compluris & alios habebat secum adiutores ac ministros: tum qui scitareretur, qui versibus oracula conderet, qui responsa seruareretur, qui subscribereretur, qui obsignarent, qui interpretareretur: quorum unicuique pro dignitate meritorumque lucrum impartiebat. Adhuc nonnullos foras, & in longinquas regiones emendabat: qui famam eius oraculi inter gentes dissiparent: affirmantes ipsum etiam prædicere reuocareque fugitivos: fures ac prædones indicare: thesauros effodiendos ostendere: morbo laborantibus mederi: quosdam etiam vitam defunctos in vitam retinere. Concurreretur igitur undique magnaque tumultu concitati adproperabant: sacrificabatur: dicabantur munera: eaque duplicata: prophetae, discipulique dei. iam enim & tale quoddam oraculum exierat.

Muneribus decorare meum vatem atque ministrum

Præcipio: nec opum mihi cura: at maxima vatis.

Verum ubi iam plerique quibus mentis plusculum inerat / non secus atque ex alta ebrietate resipiscerent / conspirassent in illum: præsertim ex his qui studebant Epicuro: iamque paulatim in oppidis deprehenderetur vniuersa præstigiatura: fictusque fabulae apparatus: horum redum quiddam in eos edidit: dicens impiis et Christianis impleri Pontum qui non vereretur in sese turpissime maledicere. Eos iussit lapidibus pelleretur: si modo vellent propiciū habere deū. Porro super Epicuro / huiusmodi quoddam oraculum prodidit. Sciscitanti cuiuspiam quid ageret apud inferos Epicurus: plumbeis inquit cōpedibus vincus in coeno desidet. Et adhuc miraris: si magnope creuit eius celebritas oraculis: quum videas interrogationes adeuntium: quæ sint prudentes / quæque eruditæ? Modis autem omnibus bellum erat illi cum Epicuro sacrum & irrecōciliabile: idque iure optimo. Nam cum quo tandem iustius bellum gerat: homo præstigiator: & monstris ac portentis amicus: veris inimicissimus: quæ cum Epicuro viro videlicet qui rerum naturam perspectam haberet: quique vnus, quid in his esset verum, videret? Nam Platoni, Chrysippo, aut Pythagoræ erat amicus: atque alta cum illis pax intercedebat. At intractabilis ille Epicurus: sic enim appellat eum erat illi plurimum inuisus: atque id merito: quippe qui hæc omnia ridicula ac ludicra duceret. Quam ob causam inter vrbes Ponticas Amastrin in primis hæc

Luciani

bebat exofam: eo q̄ acceperat eos q̄ cū Lepido erāt: alios item horū cōfimi-
les q̄ plurimos ea in ciuitate verſari. Neq̄ vnq̄ Amaſtrino cuiq̄ oraculum
reddidit: quin vbi conaretur etiā fratri procōſulis reſpōdere: deridicule p̄-
fecto diſceſſit: quū nec ip̄e, quēadmodū idoneū oraculū fingeret, inueniret:
nec haberet, qui ſibi in tēpore poſſet componere. Nam quū ille de ſtomachi
dolore conquerenti, vellet praeſcribere: vti ſuillum pedem cum malua prae-
paratum ederet: hunc in modum ait.

Maluaca porcorum ſacra cunimato Sipydno.

Crebrius autē (vtri iā diximus) Draconem oſtēdebat iis qui vellent: haud
totum tamē: ſed caudā potiſſimū, ac reliquū corpus oculis exponēs: caput
vero ne videri poſſet: abditū in ſinu ſeruabat. Verū quo magis etiā redde-
ret attonitā multitudinē: pollicitus eſt ſeſe exhibiturū ipſum deū loquētē:
citraq̄ interpretē edentē oracula. Deinde non magno negotio grūi arte-
riis contextis, ac per lineū illud draconis caput qd̄ erat arte adſimulatum,
infer tis: alio quopiam per has foris inſonante reſponſitabat ad ea quae ppo-
nebantur: voce nimirum per lineaceum illum Aeſculapium ad aures pro-
manante. Huiuſmodi reſponſa αὐτόφωνα dicebātur: id eſt ipſius voce red-
dita, neq̄ quibuſlibet neq̄ paſſim dabantur: verum ſplendidis modo: atq̄
opulentis: & qui grandia largirentur. Itaq̄ qd̄ Seueriano redditum eſt ſup
expeditione in Armeniam ſuſcipienda, ex autophonis erat. Adhortans em̄
illum ad incurſum eius regionis, ſic ait.

Parthis Armeniſq̄ citato Marte ſubactis

Romam vrbeni repetes & claras Tybridis vndas:

Vertice ſerra gerens radiis diſtincta ſerenis.

Deinde poſtea q̄ vecors ille Gallus perſuaſus incurſionē feciſſet: eueniſſetq̄
vt vna cum exercitu cederetur ab Othryade: hoc oraculum e monumētis
ſuſtulit: atq̄ aliud in eius locum ſubſtituit huiuſmodi.

Agmen in Armenios ne duc: neq̄ enim expedit iſthuc:

Ne tibi foemineis vir amictus veſtibus arcu

Exitium immittat: vitāq̄ ac lumine priuet.

Siquidem & hoc interim callidiſſime fuerat commentus: vt poſterioribus
ſubſtitutitiſq̄ reſponſis: ea q̄ perperam maleq̄ eueniſſent ſarciret ac me-
deretur. Sapius enim egrotis priuſq̄ morentur praeſiderat fore: vt reua-
leſcerent. Quibus moriētibus: alterum oraculum ilico paratum erat: quod
ſuperiori diuerſa caneret.

Poſthac deſine opem morbo petere exitiali:

Mors etenim manifeſta: nec euitare licebit.

Alexander. Fo. XL.

Porro quū non ignoraret: quī in Claro ac Didymis Malloq̃ responsa ferebant: ipsos quoq̃ huiusmodi quadā arte diuinandi celebres haberi: eos sibi reddebat amicos: plerosq̃ consultorū ad illos remittens: his verbis,
Nunc Claron ito: mei vocem patris auditurus.

Et rursus.

Branchydica accedas adyta: atq̃ oracula quæras.

Et iterum.

Mallon abi: Amphilochi quærens oracula vatis.

Et hæc ænus quidē de iis: quæ intra patriæ fines: vsq̃ ad Ioniam / Ciliciam / Paphlagoniam / Galatiāq̃ designauit. Vt vero & in Italiā oraculi fama perma-
nauit: inq̃ ipsam Romanorū urbē: iam nemo omniū erat: qui non alius alium anteuertere studeret: dū hi quidē eo proficiscuntur ipsi: illi vero mit-
tunt: potissimū hi qui potentia atq̃ auctoritate plurimū in Republica pol-
lebant. Quibus princeps qualiq̃ signifer extitit Rutilianus: vir alias quidē honestus ac probus: tum compluribus in præliis Romanorū spectatæ vir-
tutis. Sed qui in his quæ ad deos pertinent, parum sane saperet: vt cui pro-
digiosa quadā de illis essent persuasa: adeo vt sicubi lapidem, vel inunctū,
vel coronatum conspexisset: continuo procideret: atq̃ adoraret: ac diutius aduolutus vota faceret: bonaq̃ ac læta ab illo postularet. Hic igitur simul
atq̃ de oraculo inaudisset: parum aberat: quin omisso / quem tenebat / exerci-
tu, in Abonī murum auolarit, alios autem post alios eo legabat. Porro qui
mittebantur: seruuli nimirum idiotæ quidam: facile decepti domū redibāt
referētes partim quæ viderant: partim tanq̃ vidissent, audissentq̃: permul-
ta insuper accumulantes illis: quo domino fierent commēdatiores. Inflamm-
marunt itaq̃ senem infelicem, & in vehementem insaniam impulerunt. At
ille passim ad omnes amicos accedens: quos habebat, quū plurimos, tum po-
tentissimos: enarrabat: partim ea quæ ab iis quos miserat accepisset: par-
tim quæ ex sese affinxerat. Et ad eum modum iste compleuit urbem concia-
tauitq̃: q̃ plurimū item aulicis expauefactis, atq̃ attonitis. Qui protinus
et ipsi cupiditate flagrare coeperūt: vt aliquid suis de rebus audirēt. Porro
Alexander aduenientes comiter excipiebat: ac xeniis aliisq̃ magnificis do-
natos muneribus ad eum remittebat. hoc agens: vt non solum sentūciarēt
oracula: verū etiam dei laudes canerent: ac portentosa quedam de oraculo
deq̃ ipso mētirentur. Excogitarat autem ter scelestus ille quiddam neutiq̃
inscitum: & ingeniosius q̃ vt in vulgarem comperat latronem. Etenim
resignatis libellis ac perlectis, si quid offendisset in iis quæ proponeban-
tur, ita scriptum: vt cum periculo ac discrimine eius qui scripssisset, si pro-

Luciani

ferretur, coniuncti videretur, apud se detinebat: neque remittebat: quo videlicet obnoxios ac propemodum seruos ob metum sibi redderet eos qui miserant: quum in mentem illis veniret: cuiusmodi de rebus consulerent. Intelligebat autem esse consentaneum: ut qui opibus ac potentia praeccelleret: eiusmodi rogationes essent proposituri. Ab his munera plurima ferebat: quippe qui non ignoraret: sese intra castes eius teneri. Libet autem aliquot ex his responsis commemorare quae Rutiliano reddidit. Huic sciscitari de filio / ex vxore priore suscepto: qui iam per aetatem maturus esset: ut disciplinis erudiretur: quem instituendo in literis illi preceptorum deberet adhibere: ita respondit.

Pythagoram: egregieque canentem praemia vatem.

Deinde paucis post diebus extincto puero: ipse quidem haerebat: nec habebat quod incusantibus responderet: oraculo videlicet ita re praesenti consultato. At Rutilianus optimus ultro occupans, defendebat oraculum: affirmans hoc ipsum portendisse deum: qui iussisset neminem quidem e viuis adolescentulo deligi preceptorem: sed Pythagoram potius atque Homerum: iam olim defunctos: quibus cum credibile esset eum iam versari. Quid igitur Alexandro vitio vertere conuenit: si istiusmodi homunculos dignos habuit: quibus fucum faceret? Rursum eidem percontanti: cuius tandem animam esset sortitus: ait.

Principio fueras Pelides: deinde Menander.

Deinde is qui nunc es: post fax phoebaea futurus.

Octoginta aetuum ac centum produxeris annos.

At hic septuagenarius interiit: in insaniam versus: haud expectato dei promisso: quum hoc quoque oraculum ex autophonis erat. Eidem item de vxore ducenta percontanti aliquando incunctanter ac palam respondit.

Ducito Alexandro natam / Lunaque puellam.

Siquidem iam olim rumorem dissiparat: filiam quam habebat: e Luna sibi susceptam fuisse. Lunam enim ipsius amore captam fuisse: quum dormientem aliquando conspexisset. nam id illi familiare est: formosos somno sopitos adamare. Porro Rutilianus vir prudensissimus, nihil cunctatus protinus accersit virginem: nuptias conficit: sponsus iam sexagenarius: concubitoque socrum suam Lunam solidis Hecatombis placans: iamque sibi vnus e coelestium numero videbatur. At hic ubi semel in Italia rem esset aggressus maiora indies ad haec excogitabat: & in omnes Romanae ditionis partes, qui perferrent oracula, dimittebat praedicem: ciuitatibus cauedam esse pestilentiam / incendia / terremotus: se certa remedia traditurum: ne quid horum accideret / pollicebatur. Iamque quum pestilentia incubuisset: vnus quoddam tale oraculum, Autophonon & hoc, quod

quo verſum gētium prodiderat: vnico carmine comprehenſum.

Intonſus nubem peſtis depellit Apollo.

Atq; hunc verſiculū videre erat paſſim pro foribus deſcriptū, tanq̃ aduerſus peſtilētiā remedio futurū. Verum ea res plurimis diuerſam in partē euenit: propterea q̃ fortuna quadā ſic accidit: vt eā domus / quibus hic verſus eſſet inſcriptus / potiffimū deſolaretur. Neq; vero me putes illud dicere carmē in cauſa fuiſſe: vt interierint: verum caſu quodam ad hunc modū accidit. Et haud ſcio, an pleriq; frētī carmine / negligētius ac ſecurius vixerit: nihil aduerſum peſtē pręter oraculum adhibētes: perinde quaſi ſyllabas pro ſeſe pugnantes haberēt, & intonſum Apollinē telis peſtē propellentem. Exploratores itē ex ſua coniuratione q̃ plurimos Romę conſtituerat / qui ſibi qua quiſq; mēte eſſet indicaret: ac priuſq̃ oraculum adiſſent, illi ſignificarent quidnam eſſent, percontaturī, quidq; potiffimum cupere viderētur: vt etiam priuſq̃ adueniſſent ii qui mittebantur, ille iam ad reſpondendum inſtructus ac paratus eſſet. Atq; hęc quidē & id genus alia machinamēta / aduerſus Italicas vrbes preſtruxerat. Nam pręter hęc & initiationes quaſdam inſtituerat: tædarum per manus tradēdarum geſtationes: & ſacrorum cerimonias: quę quidem tribus ex ordine diebus continenter peragerentur. Ac primo quidē die Athenienſiū ritu denunciatio fiebat huiuſmodi. Si quis Lapius, aut Chriſtianus, aut Epicureus myſteriorum explorator acceſſit: diſcedat. Cæterum qui deo credunt & parent: ſacris feliciter inītiuntur. Sub hęc protinus exigebantur: illo pręeunte dicēteq;. Foras pellantur Chriſtiani. Tum multitudo acclamabat vniuerſa: foras pellantur Epicurei. Dehinc Latonę puerperium agebatur, & Apollinis natiuitas: tū Coronidis nuptię: demum naſcebatur Aſculapius. Altero die Glycon in lucem emergens, deiq; exortus. Porro tertio die Podaliri cum Alexandri matre coniugium agebatur. Dadis autē is appellabatur: idq; ex re: propterea q̃ faces quaſdam incēderētur. Poſtremo loco, lunę atq; Alexandri amores: ac naſcēs Rutiliā ni coniunx. At vero facem geſtabat myſteriaq; agebat. Endymion Alexander: quin hic dormiens ſcilicet, in medio iaceret: deſcēderet autem in eum e recti faſtigio, tanq̃ e coelo, lunę vicem agēs Rutiliā quaſdam formoſiſſima cuiuſdam e Cæſareæ domus præfectis vxor: quæ nimirum vt amabat Alexandrum: ita viciffim ab illo amabatur. Ac ſub oculis perditiffimi illius mariti, tum complexus agebantur, tum oſcula: idq; in propatulo. Q; niſi complures fuiſſent tēde: forſan nonnihil & eorum quæ fieri ſolent infra ſinum / patratum fuiſſet. Paulopōſt rurſum introibat ornatu ſacer dotali: multo cū ſilentio. Deinde ipſe primus clara voce ſonabat. lo Glycon. Aſſonabāt autē

Luciani

bene canori scilicet homines: nempe præcones aliquot Paphlagonēs, Carbatinīs calceatī, plurimum alii nidorē ructantes, Io Alexander. Porro subinde inter gestandas tēdas, atq; inter mysticas saltationes, femur illius de industria renudatum: aureum apparebat, pelle, sicuti coniicio, inaurata circumdata, atq; hac ad tēdarum fulgorem relucente. Itaq; quum duobus quibusdam/ ex eorum numero, qui desipienter sapientes sunt, super hac re vertetur altercatio: vtrum Pythagoræ animum possideret: videlicet ob femur aurcū: an aliū Pythagorico illi consimilē: atq; eā cōtrouersia ad ipsum Alexandrum retulissent: rex Glycon oraculo litem dissoluit.

Pythagorę mens emoriturq; oriturq; vicissim.

Vatis at est animus diuina e mente profectus.

Hunc pater auxilio misit iustisq; piisq;.

Et rursum.

Tecta Iouis replet: iouiali fulmine tactus.

Porro quum cunctis aliis denunciaret: vt a puerili concubitu tēperaret: cetera nefaria: vir ille egregius tale quiddam ipse machinatus est. Ponticis ac Paphlagonicis vrbibus iperabat: vt tertio quoq; anno mitteret, qui deo dicaretur, eiusq; laudes apud se caneret. Verum mitti oportere spectatos ac selectos, nepe nobilissimos & ætate florētissimos, formaq; eximios. Quibus inclusis perinde vt emptitiis ad libidinē abutebatur: modis omnibus in eos debacchari solitus. Præterea legē quoq; cōdiderat: ne quis maior annis octo decim sese admoto ore cōplecteretur: neue cum basio saluaret: sed reliquis manum duntaxat osculandam porrigēs, solis ætate formaq; floridis osculū dabat. atq; his quidē inde cognomē inditum: vt intra osculum cōstituri dicerentur. Atq; i hunc modum vecor dibus ac stupidis mortalibus illudēs/ perpetuo deinceps suas nequitias exercebat: passim constuprans vxores/ passim liberis abutēs. Quin magnum quiddam cunctisq; optandum videbatur: si cuius vxorē vel aspexisset modo. Porro si quam etiā osculo dignatus fuisset, nemo non ita putabat: quicquid esset bonarū felicitatū: id omne semel i eā domū influxurū esse. Erant insup, atq; eæ non pauca: quæ sese etiā peperisse ex illo iactaret: qd ita esse mariti suo testimonio confirmabant. Luber etiam dialogū tibi referre Glyconis & sacerdotis, viri cuiusdā Tyanei: cuius sapientiā ex his quę sciscitatus est coniicias licebit. Hunc equidē legi pridē aureis descriptū literis/ Tii: i ipsis sacerdotis edibus. Dic(iquit) mihi rex Glycon: quis nā es? Sum ille iquit minor Aesculapius. Num alius ab illo prior es? quid ais? Haud fas est vt isthuc audias. Sed quot annos apud nos pmāsurus atq; oracula redditurus? Ad millesimū tertiu, Deinde quo demigraturus?

Ad Bactra: atq; i eas regiones. Siquidē oportet & barbaros meos victu mea
q; presentia frui. At reliquę sortes, puta quę i Dyndimis, Claro, Delphisq;
reddunt: vtrū ab autore proficiūtur Apolline: an vana sunt: q̄ illic edū
tur oracula? Ne isthuc quidē scire quęsieris, nefus enī. Cēterum ego quis tā
dē post hāc vitā futurus sum? Camelus: deinde equus: posthęc vir sapiēs, ac
vates nō inferior Alexādro. Atq; hęc Glyconis cū sacerdote cōfabulatio. Po
stremo & oraculum carmine comprehēsum edidit: quum non ignoraret il
lum amicum esse Lepido.

Ne pare Lepido: namq; huic fatum instat acerbum.
Mirum etenī in modum metuebat Epicurum: sicuti superius dictum est: nī
mirum vt artificem ac sapientē / suis artibus atq; imposturis hostem atq; in
sensum. Itaq; ex Epicureis quēpiam, ausum se multis presentibus coargue
re: propemodum i vitę discrimen adduxerat. Siquidem adiens ille, clara vo
ce dicebat. Tu nimirum Alexander Paphlagoni cuidam persuasisti: vt ser
uos suos apud Galatię prefectum capitīs accerferet, hoc nomine, quasi filiū
ipsius, q̄ tum Alexandrię erudiebatur, occidissent. Atqui viuīt adolescēs in
columnisq; reuersus est: famulis iam supplicio affectis: q̄ tua opera bestiis tra
diti perierunt. Porro, huiusmodi quiddā acciderat. Cū adolescentulus ame
ne aduerso i Aegyptum nauigasset: ad inundationē vsq; subducto nauigio:
persuasus est: vti pariter in Indiā nauigaret. Itaq; dum diutius abesset, infē
lices illi eius ministri rati videlicet vel i Nilo nauigantē interisse puerum:
vel a latronibus (nam id tēporis permulti grassabantur) esse peremptū: re
uersi sunt domum, renunciantes, quēadmodum e medio sublatus esset. De
inde proditum oraculum: damnati serui, sub hęc adest adolescētulus: pere
grinationē suam enarrans. Atq; hęc quidē ille. At Alexander indignatione
percitus, q; coargueretur: neq; ferens opprobratā sibi veritatē: iussit vt qui
adessent lapidibus illum impeterēt: alioqui & ipsos ipios futuros: atq; Epi
cureos appellādos. Dumq; illi iam lapidare cōpissent: Demonstratus quidā,
qui diuersabatur in ponto, primus hominem sui corporis obtegēs obiectu
morti subduxit: alioqui lapidibus obruendum, idq; iure optimo. Quid enī
oportebat vnum inter tam multos insanientes, sanum esse: atq; a Paphlago
num stultitiā malum sibi accersere? Et illi quidē hęc euenerunt. Caterū ad
uocatis iuxta oraculorum ordinē iis qui proposuerāt (nam id fiebat pridie
q̄ responsa redderet) p̄cone rogāte an vaticinari vellet: si cuipiā illorum
ex adyto respondisset: i malā rem: huiusmodi hominē neq; tecto quisq; exci
piebat / neq; igni / aqua ve ipertiebat: verū erat illi solum aliud alio vertēdū:
tanq̄ impio deorumq; cōtemptori: atq; Epicureo, quod quidem probum

Luciani

omnium erat grauissimū. Quapropter vnū etiā Alexander quiddā designa-
uit deridiculū. Nactus peculiare Epīcuri sententias / librum (vti scis) lōge
pulcherrimū, summatim Epīcture: disciplinæ decreta complectētē, mediū
in forum deportauit: ac lignis ficulnis exussit: tāq̃ anthorem ipm exureret
scilicet: ac cinerem abiecit in mare: oraculo insup̃ eam in rem edito.

Edico decreta senis comburrere cæci.

Haud perpendit scelestus ille: quātū adferret is liber cōmoditatū: iis qui in
eo legendo versarentur: quātūq̃ illis quietem / tranquillitatē / libertatēq̃ pa-
reret: p̃pterea q̃ a pauoribus: spectris: ac prodigiis liberaret: tum spes inaa-
nes / atq̃ immodicas adimeret cupiditates: mentē sanam ac veritatē infere-
ret: planēq̃ lustraret animū: nō tēda quidē aut squilla: aut aliis id genus nu-
gamentis: immo recta ratione: vero: ac libertate. Accipe iā facinus quoddā
hominis sceleratissimū, vnū inter oīa multo impudētissimū. Quum iam nō
mediocrem in Regiam aditum sibi patefecisset: inq̃ aulā Cæsareā: p̃sertim
Rutiliano rem adiuuātē / atq̃ approbātē: quum bellum quod in Germania
gerebat maxime flagraret diuo Marco cum Marcomannis & Quadis cōse-
rente: oraculum diuulgauit: quo iubebat: vti duos leones viuos in Danu-
bium immitterēt: variis cum odorib⁹: ac sacris quibusdam magnificis. sed
præstat ipsum oraculum referre.

Gurgitibus fluiui turgentis ab imbribus iſtri

Immisisse duos Cybeles edico ministros:

Monte feras alitas: tum q̃tum alit indicus aer

Florum atq̃ herbarum bene olentum: moxq̃ futura est

Et victoria: pax & amabilis: & decus ingens.

Ea quæ essent facta, quēadmodū ille p̃scripserat: leones qdē simul atq̃ in ho-
stīū regionē enataſſent: barbari canes quospiā aut lupos esse rati, sustib⁹ ar-
cebāt. At nostrorū p̃tinus maxima strages est cōsequuta: viginti ferme mili-
bus simul extinctis. His cōsimilia sunt ea quæ in Aquileia cōtigerunt: quum
parum abfuerat: vt vrbs ea caperet. At is ad id qd̃ euenerat Delphicā illā
respōsionē, Croesūq̃ redditū oraculū, frigide sane detorsit: dicēs deū quidē
prædixisse victoriā: haud tamē explicuisse: vtrū Romanorū esset futura: an
hostiū. Tādē quum plurimī iam eam in urbē confluerēt: premereturq̃
Abonorichitarū ciuitas multitudine eorū qui ad oraculū ventitabāt: neq̃
sufficeret suppedītādis iis quæ ad victū erant necessaria: cōminiscitur ora-
culorū genus quoddā id quod nocturnū appellabat. Siquidē libellis indora-
mire solet: vt aiebat ipse: deinde tanq̃ in somnio diuinitus edoctus respōde-
bat: nihil certi tamen. Sed ambigue plerūq̃ ac confusum, maxime si quos li-

Alexander. Fo. XLIII.

bellos conspexisset, accuratius atq; observatius obsignatos. Ad hñc enĩ modũ citra vllum resignadi periculum, quicquid temere ĩ mentẽ venisset subscribat: ratus & hoc ipsum oraculis cõuenire. Erāt autē ad id nōnulli cõstituti ĩterpretes: q̃ mercedē non exiguam colligebant, ab ĩis q̃ eiusmodi capiebāt oracula: vt enarrarēt ea explicarētq; atq; hoc illorũ munus cõductiũ erat. Nam ĩterpretũ quĩsq; talẽtũ Atticum pēdebat Alexādro. Nō nunq̃, quũ neq; cõsuleret quisq;, neq; missus esset aliquis: imo quũ ne esset qdē huiusmodi quippiam, tamen oraculum edebat: vti stultos mortales redderet attonitos. Quod genus illud erat.

Hunc age quare tuam qui tectus in edibus / ac te
Clam prorsum / vxorem vultuq; oculisq; decoram
Stuprat adulterio: seruorum ex agmine primus.
Ipse cui solus suāstisti hęc omnia demens,
Eius enim florem libasti: hoc dedecus ille
Nunc tibi compensans / cum coniuge dormit herili.
Quin iudem tibi iam pridem letale venenum
(Vt neq; quæ faciant, possis audire: nec vnq̃
Cernere luminibus) recte furtimq; pararunt.
Inueniesq; tuo sub lecto pharmaca: iuxta
Parietem / sub ceruicali condita: porro
Istis conscia criminibus tua serua calypso est.

Quis Democritus p̃cipio nō cõmoueret: vbi noiatim & authores & loca palā audisset designari? Verum ilico despūisset simul atq; cognouisset, quo hęc artificio gereretur. Insup & barbaris nō raro respondit, si quis patria lingua sciscitaretur: puta Syriace aut Gallice, quoties difficile erat iuenire cōterraneos eorum q̃ rogationē proposuissent: proinde receptis libellis multum ĩtercedere solet interualli priusq̃ oraculum redderet: quo videlicet ĩterim p̃otĩũ posset & soluere tuto libellos, & nancisci q̃ cuncta possent ĩterpretari. Qd̃ genus erat & illud Scythę cuiusdā redditum oraculum.

Morphi ebargulis in vmbra chuenchicranc: relinquet lucem.
Alias rursum: quũ nec adefset itē quispiam, neq; tale quicq̃ omnino contigisset, citra carmē eloquutus est. Redito: vnde venisti. Siquidē ĩs qui te misit hodie perit: interemptus a Diocle vicino: accedēribus latronibus: Mango, Celere, ac Bubalo: q̃ nunc etiam comprehensi tenentur in vinculis. Cęterũ pauca nunc accipe ex hīs quæ mihi ipsi respondit. Sciscitato an caluus esset Alexāder: quũ libellos palam atq; accurate obsignassem responsum nocturnum subscribitur. Sabar Dalachi Malach Attis alter erat. Rursum

quum diuersis libellis eandē rogationem proposuissem: puta cuiatis esset vates Homerus: idq; alio atq; alio nomine: alteri subscripsit: videlicet deceptus a puero qui rogatus/qua gratia venisset/ vt remedium iquit peterem aduersus laterum dolorem,

Cytmide te iubeo, ac lunari rote perungi.

Alteri vero vbi sciscitanti ei dictum esset: vtrum mihi satius esset ī Italiam nauigio, an pedestri itinere proficisci, respondit, nihil quidē quod ad Homerum attineret.

Carpe viam pedibus: rate ne sulcaueris vndas.

Multa id genus aduersus illum sum machinatus: quorum de numero fuit & illud / vnica rogatione proposita libello pro more inscripti talis cuiusdā rogationes octo, nomen aliquod ementitus/missis drachmis item octo: preterea qđ fieri solitum esset adiungēs. At ille persuasus partim missa mercede: partim inscriptione libelli: ad vnicam rogationem, ea erat huiusmodi, quando deprehendendus esset impostor Alexander: octo misit oracula. Sed quę neq; cœlum (qđ aiunt) neq; terram attingerent. Verum absurda, & in intellectu difficilia omnia. Quod ille vbi in postcrum persensisset: preterea qđ Rutilianum a matrimonio conatus essem auertere: suasissemq; ne prorsus in diuinatione spes reponeret suas: oderat me videlicet ita vt par erat, sibiq; acerrimum hostem iudicabat. Quodam itaq; tempore percontanti de me Rutiliano ita respondit.

Noctiuagis gaudet scortis: spurcoq; cubili.

In summa: iure optimo me inuisissimum habebat. Proinde quum me in oppidum aduenisse sensisset, meq; Lucianum esse illum cognouisset: adduxerā autē milites duos, alterum lancea, alterum conto armatum: quos quidem a Capidocię p̄sīde mihi tum amico acceperā, quo me ad mare vsq; deducerēt: accersit ilico, sane qđ comiter multaq; cum humanitate. Ego quum aduenissem: complures apud illum reperio: porro bona quadam fortuna, & milites vna mecum adduxeram. Tum ille manum mihi porrigit osculandam: quēadmodum vulgo facere consueuerat: ego admotus perinde atq; osculū daturus acri morſu corripio: ita vt parum absuerit quo minus illi manum mancā reddideri. Itaq; qui p̄sentes erant p̄focare me accedere conati sunt tanq̄ hominē sacrilegum, quippe qui iam inde ab initio grauiter tulerāt: qđ Alexandrum illum, non autē prophetam compellassem. At ille oppido qđ generose obnitens, compescuit illos: pollicitusq; est: se facile me placidum redditurum declaraturumq; quantum posset Glycon: qui nimirum & hos qui maxime sciret ferocisq; sibi redderet amicos. Moxq; ablegatis oībus, me

cum expostulauit negās se clam esse: quē suāsissem Rutiliano. Eoquid me le-
 sisset: vt ista in sese facerē: quum possem illius opera apud illum magnas ad
 res promoueri. Equidē hanc hominis humanitatē cōmoditatēq; libetē ac-
 cipio: perpēdens nimirū quo forē in periculo constitutus: pauloq; post pro-
 dibā, iam illi factus amicus. Ea res profecto / iis qui videbāt / vehemēter erat
 stupēda: q; tam facile fuisset cōmurus. Post hēc quum iā nauigare statuiss-
 sem: missis Xenis ac muneribus pmultis (Brā autē forte solus cum Xeno-
 phonte, patre cū reliquis meis in Amastrim prēmisso) pollicetur & nauim
 prēbiturum sese, & remiges qui nos auherēt. Etenī arbitrabar hęc aīo sim-
 plici atq; officiose fieri. Verum vbi iā in medio essemus mari, viderēq; gu-
 bernatorē lachrymantē, & nescio quid reliquis nauītis contradicētem: non
 optime de euētū spes me ceperunt. Erat autē illis ab Alexandro mādatum:
 vt tollētes nos ī mare prēcipites darēt. Quod si contigisset: facile qđ me cū
 gerebat bellum illi debellatum fuisset. Sed is qui lachrymabatur: effecit ne
 quid in nos grauius patrarēt. Ac mihi quidē ita loquutus est. Annos natus
 vti vides, sexaginta, quum ante hac pie atq; inculpate vixerim, haudquaq;
 velim in hac tam grandi etate prēsertim quum vxorem & liberos habeam
 homicidio manus impiare: indicans videlicet cuius rei gratia nos suscepis-
 set, quēq; sibi mandasset Alexander. Expositis autē nobis in Aegialos: quo-
 rum etiā egregius meminē Homerus: retro legit cursum. Ibi forte nactus
 prēter nauigātes legatos quosdam Bosporanos Eupatoris regis nomine in
 Bithyniam proficiscētes: deportandi vectigalis gratia qđ in singulos pēde-
 batur annos: quum exposuissem illis qđ me periculum circūvallaret: atq; il-
 li se mihi commodos facileq; prēberēt: receptus in nauigium incolumis in
 Amastrim pueni. Tantillum abfuerat vt perierim. Ex hoc nimirum tempo-
 re, & ipse aduersus illum arma capiebam: omnemq; (quod aiunt) mouebam
 funem quo hominem vlciscer: quem iam tum ante mihi structas insidias
 oderam, proq; summo ducebam hoste: propter morum impietatem. Iamq;
 ad accusationem intenderam animum: non paucis mecum facientibus: ma-
 ximeq; qui erant ex Timocratis Heracleotæ schola philosophi. Verum qui
 tum Bithyniæ Pontog; prēsidebat, nos cohibuit pene supplicans & obsēcrās
 vti desisteremus. Etenim ob necessitudinem quæ sibi cum Rutiliano inter-
 cederet, nequaq; posse supplicio afficere: nec si manifesto in crimine depre-
 hendisset. Atq; ita quidē ab iracundia destiti, meq; repressi non in tempore
 rem aggressurus: quum iudicem haberem ad eum modum affectum. Sed
 quid! An non & hoc inter alia facinus audax Alexandri: a p̄cipe Romano
 postulare: vt Abonī murus, commutato vocabulo, Ionopolis appellaretur?

Luciani

vtq; nomisma nouū signaret: altera quidem parte Glyconis obtinēs imāginem: altera vero Alexandri: qui insignia aui Aesculapii, ac falcem illā Persei, vnde maternū ducebat genus, teneret. Porro quū esset de sese vaticinatus: oraculo prodito: fati decretum esse: vt annos viueret centum & quinquaginta: dehinc fulmine ictum interitū maxime miserādo periturum: nondū septuaginta natus annos interiit: videlicet (vti cōueniebat Podalirii filio) pede ad inguē vsq; putrefacto: & vermibus scatens. Quo tēpore simul & illud deprehēsum est: q; caluus esset: quū medicis caput humectandū præberet: ad mirigandum cruciatum: id qđ haud quāq; facere potuissent: nisi detracto galericulo. Hunc habuit exitū Alexandri tragoedia: atq; hæc fuit totius fabulę catastrophe: vt res videri possit prouidentia quadam esse gesta: quū casu nimirū ad hūc modum euenerit. Restabat illud: vt & epitaphium vita acta dignum ei constitueretur: neq; non certamina quadam agerētur ab iis qui in vaticiniū coniurauerāt: videlicet impostoribus insignibus ac præcipuis ad Rutilianum arbitrum sese conferentibus: vt is pronunciarer: quem ex ipsis oporteret in oraculi successione capessendam eligi: atq; sacerdotali ppheticaq; corona redimiri. Erat autē in hoc numero simul & Pætus: qui artis professione medicus, tum ciuis quū esset, ista faciebat: neq; medico, neq; homine cano decora. At Rutilianus certaminis arbiter incoronatos eos remittebat: ipsi sibi diuinandi auctoritatem seruans: posteaq; inde iam demigrauerat. Hęc amice ex plurimis pauca, quo degustamentū hominis præberem, scribēda putauī: quum vtī tibi gratificarer: homini familiari atq; amico: quēq; ego vnum omnīū maxime suspicio: idq; plurimis nominibus: vel propter sapientiam singularem: vel ob amorem veri: vel ob morum māsuetudinem ac moderationē: vel ob vitæ trāquillitatem: postremo comitatem atq; humanitatē erga hos quibus cum viuis. Tum vero (quod quidem tibi fuerit etiā iucundius) vt Epicurum vlciscerer virum vere sacrum ingenioq; diuino: quiq; solus quæ vere sunt honesta / & nouerit & tradiderit: quiq; solus extiterit qui liberos reddere solitus sit eos qui secum haberent consuetudinem. Deniq; arbitror fore vt iis qui in hanc lectionē inciderint, liber hic nōnihil vtilitatis asferre videatur: dum quadā redarguit: quēdā in opinionibus horum qui & recte sentiunt, confirmat ac stabilit.

Alexandri seu Pseudomantis Finis. Erasmo Interprete.

LVCIANI SOMNIVM SIVE GALLVS ERASMO INTER-
PRETE. INTERLOQ VVTORES. GALLVS. MICYLLVS.

AT te scelestissime Galle cū ista tanta inuidētia, voceq; tam acuta, ipse per dat Iuppiter: quī quidē opibus affluentē me: ac dulcissimo in somnio versantē: & admirabili felicitate fruētem: penetrabile quiddā & clamosum resonās expectefeceris: adeo vt ne noctu quidē effugere liceat paupertatem: vel te ipso lōge nocetiorē. Atqui si coniectandū est: tum e silentio qđ etiā dum ingens est: tum e rigore frigoreq;: qđ nondū me quēadmodum affolet antelucano morficat titillatq; (Nā hic mihi certissimus gnomon aduentantis diei) ne mediū quidē adhuc noctis est. Sed iste peruigil perinde quasi vellus illud aureum seruet, ab ipsa protinus vespēra vociferari coepit. Verum haud quā impune: siquidē mox poenas de te sumā: fusteq; cōminuam: si diluxerit modo. Nā nūc negotium mihi facesseres subiliens in tenebris. GALLVS. Here Micylle, equidē arbitrabar me tibi gratum esse facturum: si quoad possem alta nocte lucem anteuertissem: quo posses antelucano surgens q̄ plurimū operis conficere. Etenim si priuſq; sol exoriat̄ur vel vnicam feceris crepidā: isthuc laboris lucro tibi accesserit: ad parandū victū. Q; si tibi magis libet dormire: equidē tuo arbitratu quietē egero: longeq; magis mutus fuero piscibus. Cāterū tute videto: ne per somnium diues / efuriā expectectus. MICYL. O prodigiorū auersor Iuppiter: O malorū depulsor Hercules: Quid hoc mali est: vocē humanā somnis Gallus. GAL. Hoccine tādē tibi prodigiū videt: si eadē quā vos lingua loquor? MICYL. Quid? an non hoc portētū? Sed auertite diū malū a nobis. GAL. At tu mihi videris admodū illiterat⁹ esse Micylle: nec euoluissē Homeri Poemata: in quibus equus Achillis, cui nomē Xantus, posteaq; hinnitus lōgum valere iussisset: medio in praelio constitit: disserēs: totosq; versus ordine recitans: non quēadmodū nūc ego prosa oratione loquēs: quin etiā vaticinabatur ille: deq; futuris edebat oracula: neq; quicq; pdigiosum facere videbatur: neq; is qui tū audiebat, malorū auersor ē: ita vti tu facis / plorabat: quasi rem abominandā & auertendā audisse sese iudicaret. At quid tādē facturuseras: si tibi Argi nauis carina fuisset eloquuta: ita vt olim in Dodonēa sylua phagus p se loquēs oraculū edidit? Aut si tergora direpta serpēre vidisses: si carnes boi mugire semiaffas coctasq; verubus trāsfixas? Ego vero, quā Mercurij sim affessor loquacissimū deorūq; oīm facidissimū: pterea cōtubernalis vobis & conuictor: haud mirum videri debet: si sermonē humanū edidici.

Qd si mihi recipias taciturnū te: haud quāq̃ grauabor veriorē tibi causam
aperire: vnde factū sit: vt eadem qua vos lingua loquar: & vnde mihi suppe
rat huius orationis facultas. MICYL. Modo ne isthuc ipm sit somniū Gal
le: qd ita mecū loqueris. Sed dicito per Mercuriū o preclare: quid etiā aliud
rei tibi sit in causa: vt istam linguam sones? Nam vt taceam: neq̃ cuiq̃ pro
feram: quid attinet te sollicitum esse? Quis em̃ fidem mihi sit habiturus: si
cui narrē: me Gallū hāc loquētem audisse? GAL. Ausculta igitur: nam ora
tionem ex me audies: omniū (sat scio) maxime nouam atq̃ incredibilē. Si
quidē hic qui nūc tibi gallus appareo: nō ita pridē homo fui. MICYL. Pro
fecto & olim istiusmodi quiddā de vobis inaudierā. Adolescētulū quēpiam
fuisse gallum: Marti adamatum: atq̃ hūc deo cōpotasse: collusitasseq̃: & in
voluptatibus gessisse morem. Itaq̃ cum Venerem adiret Mars cum ea cu
biturus: hunc quoq̃ Gallum vna secum adduxisse. Quoniā autē Solem po
tissimū metueret: ne si e sublimi conspexisset, Vulcano se proderet: foris ad
ostium adolescentulū semp̃ relinquere solitum: cui⁹ indicio certior fieret:
quando sol emergeret. Deinde Gallum aliquādo somno correptū excubias
deseruissē inscientem: Solēq̃ nullo praesentiēte imminuisse Veneri ac Mar
ti secure dormienti: propterea q̃ confideret gallū indicaturū fuisse: si quis
interuenisset. Itaq̃ Vulcanū a sole edoctū: eos deprehēdisse implicitos atq̃
irretitos iis vinculis, quae iam olim in illos fuerat fabricatus. Porro Martē
simul atq̃ dimissus est indignatum aduersus gallū fuisse: atq̃ eum in auem
transmutasse: iisdem armis: vt in capite pro galea cristam obtineret. Hanc
ob causam quo vos Marti purgetis: quū iam nihil opus simul atq̃ solē exo
ricem sensistis, multo ante vociferari: atq̃ illius exortū prānūciare. GAL.
Ferunt quidē & illa Micylle. At quod ego sum narratur⁹, multo aliud qd
dam fuit: atq̃ adeo nup̃ admodū in Gallū trāsformat⁹ sum. MICYL. Quo
nā modo? Nā isthuc maximopere cupio cognoscere. GAL. Audisti de Py
thagora quodā Mnesarchida Samio? MICYL. Num sophistā illū dicis: & p̃
stigiatorē: qui instituit: ne quis vel carnes gustaret: vel fabas ederet: suauissi
mū mihi eduliū salubre & parabile a mēsa submouēs? Præterea autē: q̃ mor
talibus suasis ne intra quinquenniū loquerent⁹? GAL. Scis nimirū & illud:
quēadmodū priusq̃ Pythagoras esset: Euphorbus fuerit? MICYL. Prestigia
torē & prodigiorū artificē hominē aiunt fuisse o Galle. GAL. Ille ipse ego tū
bi sum Pythagoras. Quare parce quæso mihi cōuitiari: p̃sertim quū igno
res q̃bus sim morib⁹. MICYL. At hoc rursum multo etiā q̃ illud portentos
sius: Gallus philosophus? Attamē expone Mnesarchi gnate qui factū sit, vt
ex hōie auis: ex Samio Tanagraeus repēte nobis p̃dieris. Neq̃ enī ista verifi

Gallus. Fo. XLVI.

milīa: neq; oīno facilia creditur. Quādoquidē duas quasidā res iam mihi vī-
deor ī te aīaduerrisse nīmīū alienas a Pythagora. GAL. Quas? MICYL. Ab-
terum qdē: q; garrulus es: & obī reperus: quī ille filere in solidos quinq; an-
nos (si memini) p̄ceperit. Alterū vero plane cū illius legib⁹ pugnat. Breuī
cū non haberē qd tibi obīcerē: fabas heri (sicuti nosti) ad te attulī. At tu nī
hil cūctatus, p̄in⁹ eas sublegebas: vnde fit vt necesse sit, aut emētū esse te
Pythagorā esse: quī aliud quiddā sis: aut si Pythagoras es, legē p̄tergre-
sum esse te: iusq; violasse: quī fabas ederis: perinde ac si caput patris come-
deris. GAL. Nū cognosti Micylle quē sit harū rerū causa: neq; quē ad vniū
qdq; vitā genus cōducant. Ego tum quidē nō esitabā fabas: p̄pterea q; Phi-
losofhus essem. Nūc cōtra comedurus sim quippe a vitio cōgruas: neq; nob-
bis repudiandū pabulū. Verū si molestū nō est: audi quēadmodū e Pytha-
gora coeperim eē id qd sum in p̄sentia: q; in multis vitā generib⁹ antehac
vixerim. Et quid ex vnaquaq; trāsformatiōe sim cōsequutus. MICYL. Nat-
ra quasq; nā mihi quidē auditu iucundissimū fuerit. Adeo vt si quis mihi
deferat opīonē: vtrū te ista narrantem audire malim: an rursūm felicissī-
mū illud somniū qd paulo ante vidi videre: haud sciam vtrū electurus sim
vsq; adeo cognata germanaq; vidētur esse ista tua cū suauissimis illis visis.
& ex aequo vos aītimo: te pariter ac p̄clarū illud insomniū. GAL. Eciā nūc
tu somniū illud qd dudū tibi vīsum est in animū reuocas & inanīa quēdam
obseruans simulachra, atq; (vtrū loquūtur poetā) euandā quandā felicitatē
memoria cōsectaris? MICYL. Immo illd scias Galle: ne vllō qdē tēpore vnq;
visi illius mihi vēturā obliuionē. Tantū mellis somniū aufugiens in oculis
mihi reliquit: vtrūq; illo vix quēam palpebras attollere: rursū in somnum
coeuntes. Itaq; qualem voluptatem mouent pēnā in auribus versate, talē tē-
tillationē mihi p̄bent ea quā vidi. GAL. Nouū quēdā Hercule mihi narra-
amorē insomniū: siquidē alatum quū sit (sicut aiunt) metaq; volādī p̄scri-
ptas habeat somnū: iāq; septa trāsilit: in oculis etiā vigilantis obuersans:
adeoq; mellitū & euident apparet. Quare peruelim audire: cuiusmodi narra-
sit istud: qd te supra modū delectat. MICYL. Gestio narrare. Nā dulce est
hoc ipm meminisse: & cōmemorare de illo quippiā. Verū heus Pythagora:
quādo tu narrabis de tuis trāsformationib⁹? GAL. Vbi tu Micylle desieris
somnia: melq; illd ab oculis absterferis. Interim prior dīcīto: vtrū intelligā:
vtrū ne per portas eburneas, an p corneas tibi somniū aduolarit. MICYL.
Neq; p has neq; p illas o Pythagora. GAL. Atqui duas has tārtū cōmēorat
Homer⁹. MICYL. Valere finas nugatorē illū Poetā: q nihil de somniis itel-
xit. Paup̄tiua fortassis sōnia p istas cōmēat portas: q̄lia videbat ille: neq; id

3. Nam d. 4. p. 4. in ista

admodū perspicue: quippe captus oculis. Mihi vero per aureas quasdam portas dulcissimū hoc aduenit somnū, & ipm̄ aureū, & aureis vndiq; circūamictū, & auri plurimū secū adducēs. GALLVS. Define optime Mida de auro fabulari. Nā dubio procul ex illius voto / istud tibi accidit isomnium: & solīdas auri venas mihi duxisse videris. MICYL. Multā auri vim vidi Pythagora multā, q̄ putas pulchri: quo fulgore coruscantis! Quid tandē Pindarus ī illius laudē dicit: nam ī memoriā redige: siquidē meministi: quum aquam prestantissimā dicēs, postea aurum admiratur, idq; iure, statim ī initio carminis vnus omnium bellissimū. GALLVS. Num illud queris?

Aqua est illa quidem optima:

Ceterum aurum: vti candens

Ignis: ita enitens: mox

Cibus eminet eximie vnum

Ceteras supra ops: quę

Gloriam ac decus addunt.

MICYL. Per louē / isthuc ipm̄: perinde enī ac si isomnū meū videat Pindarus ita p̄dicat aurū: sed vt tandē cognoscas quale fuerit, ausculta iā sapientissimę Galle. Meministi vt heri nullū domi cibū acceperī: siquidē Eucrates diues ille forte mihi ī foro factus obuiā, lotū me ī tpe ad coenā venire iusserat. GAL. Isthuc egdē plane memini. Nā totū esuriebā diē: donec mihi p̄funda tādē vespera domū reuersus / subuuidus vinoq; madēs / quiq; illas fabas p̄ferres nō admodū opiparā coenā Gallo: q̄ quondā fuerit Athleta: quiq; olympia nō sepn̄ter olī decertarit. MICYL. Ast vbi reuersus a coena fabas tibi obiecissē: obdormiī p̄tin⁹. Tū mihi / iuxta Homēx / abrosia sub nocte diuinū quoddā haud dubie somnū assistēs. GAL. Sed pri⁹ q̄ tibi ap̄d Eucratē acciderit Micylle, narra: & cuiusmōi fuerit coena. Nihil enī phibet te denuo coenare: si veluti somnū quoddā ei⁹ coenę reducas, & q̄ tū ederis rursum cōmēoratioē q̄si rumīnes. MIC. Credebā molestū futurū me, si hęc quoq; retulissē: verū posteaq; tu desyderas enīd quoq; narrabo. quū nūq; aī hac ī vita coenassē ap̄d vllū diuitē o Pythagora: heri bona quapiā fortuna ī Eucratē icidi: atq; ego qdē simul atq; dñm illū saluassē: ita vtī cōsuerā, subducebā me, ne pudori illi eēm: si lacera ī veste fuisse affectatus. At ille. Micylle inq̄, hodie natalicia filię celebros, plurimosq; ad cōuiuiū amicos iuitaui: venę qm̄ aīit quēdā ex his īcōmoda esse valetudine, neq; posse pariter ad cōuiuiū nostrū accedere: tu ei⁹ loco venito lotus: nisi ipse forte q̄ vocatus est / semet adfuturū renūciarit. Nā nūc qdē ambigīt. Hoc vbi audissē adorato diuite discedebā: oēs obsecrās deos: vt algidā febrē aliquā, aut laterum dolorē, aut podagrā

morbi auctariū immitteret valetudinario illi: cui⁹ ego sella occupator/coe-
 nae⁹ vicarius/ & haeres erā vocat⁹. Interim hoc spacii qđ vsq; ad balnei tē-
 pus intercessit lōgissimū sēculū esse iudicabā: dū subinde respicio: quotquot
 pedū esset litera: & quādo illos iā lauissē cōsentaneū esset. Hic vbi tēpus tan-
 dē aduenisset: ocysus me corripio: atq; ab eo: nitide admodū cult⁹: sic obuer-
 so palliolo: vt qua eēt parte purissimū, ea videret. Offendo autē ad fores: &
 alios cōplures: in qb⁹ etiā illū (gestabat autē a viris quatuor) cuius erā sub-
 conuiua vocatus: qui male habere dictus erat. atq; id etiā prae se ferebat: qđ
 afflicta esset valetudine. Nam ex alto gemebat tussiebatq; ac screabat: ve-
 lut ex abdito: qđ egre redderetur totus pallidus ac tumens: annos nat⁹ cir-
 citer sexaginta. Ferebatur autem philosophus quispiā esse: ex his qui apud
 adolescentulos nugas deblaterant. At barba mire erat tragica: supraq; cre-
 di posset tonsoris egēs. Porro increpante Archibio medico: quāobré quum
 ita esset affectus aduenisset: nō oportet inquit pmissa deserere p̄sertim ho-
 minē philosophū: etiā si mille vrgeant & instēt morbi. Putabit enim Eucra-
 tes se a nobis haberi ludibrio. Haud quāq; in quā ego: imo collaudabit te si
 domi potius apud te velis emori q̄ in cōuiuiū: animā vna cū phlegmate ex-
 creans. Atq; ille quidē prae arrogantia dissimulabat sese dicerium audisse.
 Haud multo post accessit & Eucrates iam lotus: cōspectoq; Thesimopolide
 (nam id erat philosopho nomen) praeceptor inqt. probe quidē factū abs te:
 qui ipse ad nos veneris. Tamen si nihilō deterius tibi fuerat futurū. Siquidē
 etiā absenti oīa ordine missa fuissent. Hęc simul atq; dixerat: introgreditur
 manus illi porrigens pariter & famulis innitenti. Ego igitur iam abire pa-
 rabam: verū ille conuersus vbi diu secum hēsitasset: posteaq; me tristem ad-
 modum videret: ades inquit tu quoq; Micylle ac nobiscū coena. Nā filiū in
 mulierum conclauī vna cū matre conuiuiū agere iubebo: quo tibi sit locus.
 Ingrediebar itaq; quū parū abfuerit: vt lupus frustra hians discedere: verū
 ingrediebar pudefactus qđ Eucratis filiolū e cōuiuiū videret expulisse. Ast
 vbi iam tēpus esset: vt discūberemus: primū tollentes Thesimopolim cōpo-
 suerunt: haud sine negotio per louem: quinq; (si diis placet) proceri iuue-
 nes/ceruices illi supponētes vndiquaq; quo nimirū in eodē habitu pmanea-
 re/ac longum etiam tēpus durare posset. Deinde vbi nemo iā tolerare pos-
 set: vt iuxta illū accūberet: me adductū reclinant: vt eadē in mensa essemus.
 Deinceps cenabamus o Pythagora, opiparam quandam & variam coe-
 nam: multoq; in auro: multo item argento. Pocula erant aurea: ministri
 formosi: rum cantores: & concitandī risus artifices. In summa: iucundissi-
 ma quāpiam erat vita: nisi qđ vnū quiddam me vehementer male habebat:

Luciani

Thesimopolis obstreperans atq; abturbans: virtutē nescio quā mihi cōmemorans docensq; q; duę negationes vnicam efficerēt affirmationē:q; si dies sit, nox non sit. Nōnunq; & cornua mihi dictitabat esse: atq; id genus multa philosophabatur erga me: quib⁹ eiusmodi nihil opus: planeq; voluptatē interpellatione minuebat: quū non sineret exaudiri eos qui cithara voceq; caneāt. Habes Galle de coena. GAL. Non admodum suavi Micylle: maxime posteaq; cū illo deliro sene fortitus eras accubitū. MICYL. Audi nunc & insomniū. Visus em̄ mihi Eucrates ipse quū orbus esset liberis, nescio quomodo e vita decedere. Dehinc vbi me accersisset ac testamētū condidisset: quomē in solidū heredē omniū scripserat: paululo tēpore superstes emori. Porro ipse videbar adire facultates: & tum aurum argentūq; ingentibus quibusdam scaphis exhaurire: perpetuo subscaturiens & affatim affluens: tum autē vestes: mēsas: pocula: ministros: oīa mea / vt par erat / esse. Postea candido vehiculo vectabar resupinus: cūctis qui intuebant cōspiciēdus & admirādus. Accurrebant p̄multi: ac circū egrabāt: cōplures sequebātur. Ego interim illius indutus vestitū, & annulos gerens circiter septuaginta digitis insertos, epulū quoddā splēdidum iubebam adornari: quo amicos accipere. Iāq; illi, ita vt in somnio fieri cōsentaneū est, aderāt: iā epulae erāt cōportatae: iam potus ex animi sententiā ministratus. In his quū versarer: & aureis phialis praeberē oībus qui aderāt amicis: quū iā inferrent bellaria: intēpestiuo tuo clamore p̄turbasti nobis cōuiuiū: mēsasq; subuertisti ac diuitias illas ita dissipasti, vt in auras euanescerēt. nū tibi videor iniuria stomachat⁹ in te! Nā vel tris noctes p̄petuas libēter adhuc somniū illud qđ mihi accidit videre cupiā. GAL. Adco ne es auri cupidus & opū auidus Micylle: idq; ex oībus vnū admiraris: ac felicitatē vnicā eē iudicas: si plurimū possideas auri! MICYL. Equidē haud solus ita cogito Pythagora: quū ipse quoq; tū quū Euphorbus esses, auro atq; argento comis intexto / prodibas pugnaturus cum Achiuis: idq; in bello: vbi ferrū q̄ aurū gestare satius fuerat. At tu etiā tum voluisti calamistris auro internexis in periculū descēdere. Atq; ob eam (opinor) causam, Homer⁹ comas tuas gratiis similes dixit: q; auro argēto q; reuincirent. Eteā lōge nimirū meliores atq; amabiliore videbant: q; essent auro religatę: vnaq; cū eo relucerēt. Neq; isthuc nouū ē auricome si tu Pátho patre p̄gnatus aurū in p̄cio habuisti: quin & ipse deorū oīm / hominūq; pater ille Saturno Rheaq; p̄genit⁹, quū argolicā illā puellā adamaret: vbi nihil inueniret amabili⁹ in qđ sese trāsformaret: neq; quo Acrisii custodias posset corrūpere: audisti videlicet, vt aurū sit factus: atq; ita p̄ tegulas illapsus / poritus est ea quā deperibat. Iā vero qđ tibi cōmemorem: q̄ multos

vltus pbeat aurū! Et vt eos quib⁹ adfuerit: formosos & sapientes & potētes
 reddat: decus & gloriā illis cōcilians: vtq; nōnunq̃ ex obscuris & infamib⁹ /
 claros ac celebres repēte efficiat: Nā nosti vicinū mihi & eiusdē artificii Si-
 monem: qui paucis ante diebus apud me coenauit: quū legumen coquerem
 saturnalibus: duasq; extorum cēsuras immittens: GALLVS. Nouissimū il-
 lum breuem: qui fictilem ollulā quæ nobis erat vnica, suffurat⁹, peracta coe-
 na abiit: sub ala gestās! Nā ipse vidi Micylle, MICYL. Atqui quū eā sustule-
 rit: tā multos ille deos postea iurabat. Sed quur nō prodebas: ac vociferaba-
 re tū o Galle: quū nos furto spoliari conspiceres! GALLVS. Coccyzabā: qđ
 mihi solū licebat id tēporis, verū quid Simon ille! Nā videbare de illo dictu-
 rus nescio qđ, MICYLLVS. Ei cōsobrin⁹ erat vir supra modū diues nomi-
 ne Drimylus: is quoad viuebat, ne obolum quidē donauerat Simoni: nam
 qui daret: quum ne ipse quidem pecunias attingeret! At simul atq; mortu⁹
 est nuper: vniuersis illis opibus iuxta leges Simon ille / qui coriā putriā, quī
 patellam circūlegebat, gaudens potitur: purpura ostroq; circūtectus: fa-
 mulosq; & currus & aurea pocula & mensas eburnis innixas pedibus pos-
 sident: ab omnib⁹ adoratur: iamq; nos ne aspicit quidem. Etenim nuper quū
 illum procedētē cōspexissem: Salue inquā Simon. At ille indigne ferēs, Edi-
 cite inquit mēdico istī: ne vocabulū meū diminuat: neq; enim Simon sed Si-
 monides appellor. Porro (quod est oīm maximū) mulieres etiā illius amore
 capiuntur. Atq; is quidē eludit eas ac fastidit: & alias quidē admittit: comē
 q; sese prebet: aliā porro quæ negligūtur, necem cōscituras sibi minitatur.
 Vides quātas cōmoditates pariat aurū: quādoquidē eos qui sunt deformis-
 simi transfiguratur: & amabiles reddit: nō secus atq; cestus ille poeticus. Au-
 dis insuper & a Poetis dictum: O aurū auspicata res & ostentū optimū. Et
 rursum. Aurum est quod opib⁹ imperat mortaliū. Sed quid interim risisti
 galle! GAL. Quoniā tu quoq; per inscitā Micylle simili modo falleris opi-
 nione de diuitib⁹: quēadmodū vulgus, verū (crede mihi) longe etiā ertūno-
 fiores vitam viuunt q̃ vos. Hęc autē loquor: qui ipse & pauper & diues ali-
 quādo fuerim: atq; omne vitæ gen⁹ sim exptus. Porro paulo post ipse quoq;
 hęc omnia cognosces. MICYL. Per Iouem tempestiuū iam est: vt & tu rese-
 ras, quēadmodum sis transfiguratus: & quod in vnoquoq; vitæ genere p-
 spexeris. GALLVS. Ausculta: hoc tantū pramonitus: me neminē feliciorē
 vitā q̃ tu sis, vnq̃ vidisse. MICYLLVS. Q; ego sim o galle! Hanc felicitatem
 tibi ipsi imprecor. Nam videre me tibi ridendū proponere. Verū age: nar-
 ra: exordiens ab Euphorbo quo pacto fueris in Pythagoram transformatus.
 Deinceps ordine ad gallū vsq;. Cōsentaneū enim est te varias res tū vidisse:

Luciani

rum tulisse: nimirum, tam diuersis vite formis. GALLVS. Quæadmodum initio ab Apolline profecta anima in terrâ deuolarit, & corpus humanum subierit: vt illic poenam quandâ depêderet: id longum dictu futurû sit. Preterea neq; mihi referre fas est, neq; tibi eiusmodi audire. verû vbi Euphorbus factus essem. MICYL. Sed ego priusq; essem is qui nunc sum: O præclare/quisnam eram! hoc mihi prius dicito: nûquid & ego versus fuerim itidē vt tu. GAL. Maxime. MICYLLVS. Quis igit erâ! si quo modo potes dicere: peruelim enim isthuc cognoscere. GAL. Tu formica fueras indica: ex earû genere quæ aurû effodiunt. MICYL. Et postea neglexi infelix vel paucula frustra in vitâ importare: quum illo essem alitus! Sed age, quid post hæc futurus sim dicito: quâdoquidē consentaneum est scire te. Etenî si quid bonæ sit rei: iâ nunc suspêdero me ab ista pertica in qua nunc stas. GAL. Isthuc profecto nulla ratione possis cognoscere. Ceterû quum Euphorbus essem (nam ad illa redeo) in Troiâ pugnabâ: atq; a Menelao necatus, aliquâto post tēpore, i Pythagoram pueni. Porro eoufq; absq; tecto pdurabam: donec Menelarchus aliquâdo mihi domû edificaret. MICYL. Obsecro te nû absq; cibo potuq; GAL. Maxime. Nihil enî istis reb⁹ opus: nisi corpori dūtaxat. MICYLLVS. Illud igitur prius dicito: ea quæ ad Troiâ gesta sunt: num ita se habēt qualia fuisse dixit Homerus! GAL. Quinam ille scire potuisset Micylle: qui quidē dum ista gerebâtur ipse Camelus erat i Baetris! Ceterû ego tibi tantû effabor diuinitus: nihil id tēporis eximiû fuisse: neq; Aiace vîq; adeo magnû, neq; Helenâ adeo formosam: quæadmodum arbitrantur. siquidē vidi candida quandâ & procera ceruice: vt hinc cygno prognatâ esse adsimularet. Ceterum vehemēter anû: equalē propemodû Hecubę. Hâc Theseus primû raptâ in Aphidnis possedit. Is vixit Herculis ferme etate. Porro Hercules prius Troiâ ceperat: patrû nostrorum memoria: qui p id tēporis maxime florebat. Nam hæc mihi Panthus narrauit: admodû adolescens: affirmans se vidisse Hercule. MICYL. Quid autē Achilles! Num talis erat: nempe quauis in re pstantissimus! An & isthęc fabulamēta sunt! GAL. Cû illo quidē congressus non sum, neq; queam adeo compte de rebus Græcorû dicere. Etenî qui scire potui: quî hostis eēm! Certe Patroclû illius amicû/haud ita magno negotio peremi lancea dissectum. MICYL. Deinde te Menelaus, multo minore negotio, verû istis de rebus satis. Nunc res Pythagoricas refer. GAL. Illud in summa Micylle, sophista quispiam eram (oportet enî videlicet fateri verû) alioqui non imperitus, neq; inexercitatus in honestissimis disciplinis. Profectus sum autē in Aegyptû: quo cû prophetis congregeder/ de sapiētia cōmunicaturus. Hic adyta subii: atq; ibi Ori & Ifidis libros pdi-

Gallus. Fo. XLIX.

diei. Post rursus in Italiā nauigabam: ac Græcos iuxta ea quæ in Aegyp-
to didiceram / ita institui: vt me pinde ac deū suspicerent. MICYL. Equidē
inaudierā isthac: præterea quēadmodū creditus fueris / defunctus in vitam
rediisse: vtq; aureū femur illis subinde ostenderis. Verū illud mihi dicito:
qd tibi venit in mentē: vt legē statueres: vti neq; carnibus neq; fabis vescer-
ent hoīes? GAL. Ne pconteris ista Micylle. MICYL. Quā ob rem o Galle?
GAL. Nā pudet hīscē de rebus verū fateri. MICYL. Atq; nō cōuenit: vti id
facere graueris apud hoīem cōtubernalem et amicū: nā herū post hac absit
vt dixerim. GAL. Nihil sani / neq; pclari qcū erat: verū aiaduerebā, si con-
suetudo atq; id etiā vulgo præcepissem: nō fore / vt mortales in admira-
tionē adducerēs: sed quo pegriniora / magisq; aliena pposuissem / futurū vt
hoc magis nou⁹ / magisq; viderer admirādu. Proinde instituerā in aīo / mo-
ua qddā rei designare, eiūsmōi pposito decreto, cuius cā eēt inexplicabilis
quo videlicet aliis aliud cōiectātib⁹, oēs redderent attoniti: quēadmodū in
obscuris oraculis solet vsu venire. MICYL. Illud vide vt rides me tu quoq;
nō minus atq; Crotoniatas, ac Metapōticos, et Tarētinos cūq; his alios: q
muti sequūt / tuq; adorāt vestigia: quæ tu calcata reliqisti. Verū vbi Pytha-
gorā exueras: quē post eū induisti? GAL. Aspasiā Melitēsem illā meretricē.
MICYL. Pape / qd ego audio? Sigdē inter alia mulier quoq; fuit Pythagoras
Itaque fuit aliqñ tps: quo tu Galle generosissime oua pariebas: cūq; Pericle
rē habebas: iā Aspasia videlicet: atq; ex illo grauida facta es! Præterea lanā
tōdebas / tramāq; deducebas. Postremo meretricū in morē gestiebas / vultū-
q; cōponebas? GAL. Ista qdem oīa feci: tamen nō ego solus: verū et ante me
tū Tiresias: tū Elati ples Cæneus. Proinde qd in me cōiitii dixeris, tātū dē
et in illos dixeris. MICYL. Age igit, vtra tibi vita erat suauior / quū vir eēs /
an quū Pericles rectū haberet cōsuetudinē. GAL. Vides cuiusmodi isthuc ē
qd pcontaris: nēpe cui ne Tiresia qdē expedierit respōdere. MICYL. Atq; si
minus fateare tu: tñ isthuc Euripides satis explicuit: quum ait se malle ter
sub clypeo cōsistere, q̄ parere semel. GAL. Imo pmoneo te paulo post puer-
peram fore: sigdē et tu mulier es olim futurus: idq; sapius longo nimirū se-
culorū orbe atq; recurſu. MICYL. Non tu pendebis o Galle, qdē omnis
mortales Milesios aut Samios esse ducas? Nā aiūt te etiā tū quū Pythago-
ras esses / venusta forma decorū / sapius Aspasiā fuisse tyrāno. verū age se-
cundū Aspasiā, in quē virū aut mulierū denuo renatus es? GAL. In Cra-
tē Cynictū. MICYL. O Castor et o Pollux q̄ dissimile. Ex scorto philosoph⁹?
GAL. Deinde rex: deinde pauper: paulo post satrapes: dehinc equus / gracu-
lus / rana / aliāq; innumerabilia. per longum em fuerit singula recensere. Po-

Luciani

Strenuo Gallus: atq; id sapius: nā hoc vitę genere sum delectatus. Interea et aliis diuersis mortalibus seruiui/ regibus/ pauperibus/ diuitibus: postremo nunc tecū uiuo: ideoq; quotidie: quū video te paupertatis tædio cōplorantem/ eiulantemq; ac diuitū admirantē fortunas: ppter ea q; ignores quātū illis adsit malorū: alioqui si curas noris quibus illi distringunt, teipm profecto riseris: qui antea credideris eum, qui sit opulentus/ statim felicissimū esse omniū. MICYL. Ergo Pythagora: aut quid maxime gaudeas appellari: ne confundam orationē si te nunc hoc nūc illo nomine cōpellem. GAL. Nihil intererit: siue Euphorbū/ siue Pythagoram/ siue vocaris Aspasiam/ siue Cratē: qñqdem ista omnia sum vnus: nisi q; rectius feceris si (id qd in præsentiariū esse videor) Gallum me voces: ne auē hanc parui ducere/ contemnereq; videre: præsertim quū tam multas cōtineat animas. MICYL. Ergo Galle/ quādoquidē omnia pene viuēdi genera iā expertus es/ atq; omnia cognita habes, age dilucide mihi narrato: quæ sint peculiaria diuitū ad vitæ rationem: quæ pauperū propria: quo videlicet cognoscā, vere ne isthuc asfirmes/ me diuitibus esse feliciorē. GAL. En hunc ad modū interim ppende Micylle. Te quidē nō magnopere tågīt cura bellī/ si quando rumor sit ad uētare hostes: neq; sollicitus es, ne ī agros incurſātes populent: neue hortū pculēt/ pter atq; aut vineas vastēt: sed simul atq; tubā audieris, si tñ audieris, de te ipso vno circūspectas: quo deflex⁹ seruari queas/ ac discriminē effingere. Contra, illi tum de sese solliciti sunt: tum animo discruciant/ quū de moribus quicq; opū possidebant in agris/ id omne tolli/ deportariq; cōspiciūt. Ac siue inferendū est aliquid in arariū/ soli accersuntur: siue in præliū ex eundum/ piclicantur: aut peditū turmis/ aut equitū alīs præfecti. Tu interim vimineū gerens clypeū/ expeditus ac leuis/ ad salutē consulendū/ parat⁹ victoriāle cōuiuium agere: siquādo victor exercitus sacra fecerit. Rursum pacis tempore/ tu quidē quū de plebe sis ingressus in concionē, tyrānidē in diuites obtines: illi vero trepidāt/ pauitantq; ac largitionibus/ choragiisq; te placant: siquidē quo tibi balnea/ ludi spectacula/ reliquaq; id genus abunde suppeditent, ea omnia curant illi. At tu, censor et acerbus expensor pinde quasi dñs/ ne alloquio quidē interdū dignaris illos, q; si tibi collubitū sit, ingentibus saxis in illos degrandinas: vel facultates eorū publicas facis: ipse neq; calumniatorē metuis/ neq; latronē: ne tollat aurum: vel ædiū conscensio fastigio/ vel pariete perfosso: neq; necesse habes rationibus occupari/ neq; exactionibus: neq; tibi cum sceleratis dispensatoribus conficiendū est: neq; tātas in sollicitudinē distraheris: verū simul atq; crepidā vnā pfeceris/ mercedēq; retuleris septem obolos, sero surgis crepusculo: et si libuerit/ lauaris:

Gallus.

Fo. L.

est empto saperda quopiā/aut moenide piscicula/ aut paucis cepartū capitū
 lis/temet ipse oblectas: canens plarūq; optimaq; cū pauprate philosophans.
 adeo vt eas ob res salubri sis valētq; corpe /obduruerisq; aduersus gelu: sig
 dem labores, qui te exacuunt/muniūtq; / certatorem haud quāq; cōtemnen
 dū reddunt aduersum eas res, quæ cōpluribus inexpugnabiles esse viden
 tur. Atq; hinc nullus ex morbis illis grauioribus impetit te. Q; siquando
 leuis ceperit febricula, paulo negotio eam medicatus/ protinus exilis: ine
 dia temet inde excutens. Illa porro fugit ilico: quippe metuens te, quem vi
 deat etiam frigore ali/ saturumq; fieri: ac medicorum certis illis recursib?
 longum plorare renuntiantem. At illi ex aduerso: propter intemperantiā
 vitæ /quid tandem mali non habent infelices? podagras/ptises/pulmonum
 exulcerationes / aquas intercutēs. Nam hæc omnia a sūptuosis illis consu
 uiuiis nascuntur. Proinde quicunq; et his leari in morem (vt fere faciunt)
 sese attollunt/ propiusq; se soli admovent / haud cogitantes /q; illas habeant
 cara adglutinas, ingentem nonnunq; strepitum mouent. Caterum qui
 Dædali exemplo non admodum sublimia/neq; excelsa appetunt: verum hu
 milia/terræq; vicina: adeo vt cara nonnunq; salis aspergine maderet: iū
 tuto plarūq; ac citra discrimen transuolarunt. MICYLLVS. Moderatos
 istos et cordatos narras. GAL. Verū aliorum Micylle naufragia foedissima
 conspicias: nempe vbi Cræsus reuulsis aliis risum exhiberet Persis, cōscen
 so rogo: aut Dionysius quū abdicatus tyrātide/ Corinthiorum in vrbe lu
 di literarii magistrum ageret: post gestum tantū imperiū/puellos cōpellēs
 vt syllabas connecterent. MICYL. Dic mihi Galle: tu quum rex esses (nam
 ais te regem quoq; fuisse) cuiusmodi tandem id vitæ genus experiebaris?
 Mirum tu tum felix eras: quandoquidem id quod est bonorum omniū ea
 put possidebas. GAL. Ne mihi in memoriā regeras o Micylle: vsq; adeo su
 pra modum infelix tum eram. Nam quo ad res externas, quēadmodū dixi
 sti, plane fortunatus esse videbar: at intus innumerabilibus curis distringe
 bar. MICYL. Quibus tandem curis? Nam rem prorsus absurdā neq; credi
 bilem narras. GAL. Equidem imperabam regioni neutiq; exiguæ Micylle:
 omniūgarū rerū feracis: tū incolarū frequētia/neq; non vrbū pulchritudi
 neq; primis admirandæ. Præterea fluminibus nauigabilibus, ac mari por
 tuoso cōmodæ. Adhæc exercitus ingēs/equa spectatissima atq; excellens/sa
 tellitiū haud exiguū/triremes / pecuniarū vis maior q; vt posset numerari:
 vasorū argēteorū plurima copia/reliquaq; oīs illa principat? tragedia/stre
 pitusq; et apparatus supra q; credi queat/extractus atq; accumulatus. Itaq;
 quī pdirem, plarūq; adorabant: deum quēpiam intueri sese rati: aliq; tru

Luciani

dentes alios cōcurrerant:quo me conspicerēt: nonnulli conscēsis tectis/māgni aestimabant:si plene contēplari licuisset quadrigā/stragulam/diadema/tū antambulones,& eos q a tergo comitabātur. Ego iter hęc mihi cōsci?, quātē me res discruciarēt, versarētq: illos quidē propter incitiā venia dignos iudicabā: at me meīpīus miserecebat: qui sggrandibus illis Colossis viderer pīmilis: quales vel Phydias, vel Myron, vel Praxiteles fabricatus est. Etenim illorū quisq; quoad ea quę foris apparent, Neptunus ipse est, aut Iuppiter mirifice decorus auro, eboreq; cōpactus:& aut fulmen, aut fulgur aut tridentē fuscina dextra sustinet. Cēterū si imisso capite quę sunt intus inspicias: videbis vectes quosdam paxillos, & clauos introrsum pminētes: neq; nō vimina, cuneosq; & picem sublitā, & aliam itē id gen⁹ deformitatē intrinsecus inhabitantē. Omitto recēdere muscarū, mustelarūq; vim: quę nōnunq; in eis māsitant. Huiusmodi quādā res nimirū regnū quoq; videt. MICYLLVS. Nondū explicuisti, lurtū, & clauos, & vectes, quinā fuerint in imperio: neq; scēditatē illā plurimā quēnā sit: nā istū ad modū vectari: tam multis impare mortalibus: ac numinis instar adorari: hactenus qdē cū Colossi exēplo quadrat. Sigdē hoc quoq; diuinū quiddā & admirādū. nūc autē quę sint intra Colossū exponito. GALLVS. Quid primo loco tibi referā Micylle: vtrū metus/curas mordaces/suspitiones/odiū: quo regē psequuntē ii q cū illo viuūt: insidias, atq; eas ob res somnū rarū & hūc ipm ptenuē, ac plena tumultus insomniā, cogitatiōes pplexas, spes semp improbas, an oriū pcenuriā, & occupationes/iudiciā/expeditiōes/edicta/scēdera/cōsultatiōes: quibus rebus sit: vt ne somnio qdē aliquo suauī frui liceat. verū vt oībus de rebus solus dispiciat necesse est: milleq; negotia sustineat.

Carmīna Homerica.

Quippe nec Attriden Agamēnona dulcis habebat

Somnus multigenas versantem pectore curas.

Idq; quū reliqui omnes Achiui sterterēt. Adde q Lydū illū discruciar: fili⁹ mutus: Persam vero, Clearchus ad Cyrū desciscēs. Atq; aliū quēpiā, Dion cū Syracusanis nonnullis ad aurē cōmunicans. Rursū aliū quēdam vrit Parmenion collaudatus. Item Perdiccam Ptolemæus. Ptolemæū Seleucus. Quin illa quoq; molestiā adferūt: amasius p vim nō sponte conuiuēs: concubina alio gaudens: tū si qui defectionē parare dicantur: aut duo quatuorve satellites inter sese cōsufurrātes. Porro (qd est omniū grauissimū) amicissimi quisq; vel maxime sunt formidandi: semp; metuēdū, nequid magni malī ab illis exoriat. Nā alius a filio venerio necatus est: alius itē ab amasio. Alium simile quoddam fortassis mortis genus eripuit. MICYL. Apagelis

Atrocia mirag sunt ista quæ narras o Galle. Mihi igitur multo sit tutius operæ cerdonicæ proni incubere, quàm ex aurea bibere phiala comiter delatū haustū: ceterū cicuta/aconitog temperatū. Nā mihi quidem hoc vnum est periculi: vt si paulum aberret Smilion/deflectatq a recta incisione, summū secantis digitū exiguo sanguine tingit. At isti quæadmodū narras/ letifera agunt cōiuiua: atq id innumerabilibus in malis cōstituti. Deinde vbi conciderint, p̄siles esse vident tragoediarū histrionibus. Nā multi sicut videre licet, quoad Cecropes sunt scilicet/aut Sisyphi/aut Telephi diademata gestant/argēteisq capulis gladios/comāq ventilantē/et auro intertextā chlamydem: q̄ siq̄ (qualia nimirū p̄multa solēt accidere) impulsos illos inedia in scæna præcipites det, risum p̄fecto moueāt spectatoribus: videlicet p̄sona vna cum ip̄o diademate cōtrita, vero autem actoris capite luxato/ cruci-
ribusq maximāq ex pte renudatis: vt iā interioris amictus quàm miseri sunt p̄ni, fiat p̄spicuū: ac cothurnorū quos pedibus induxerūt, appareat deformitas/haud quāq ad pedis modū respōdentiū. Vide vt me iā similitudines cōferre docueris optie Galle. Ceterū tyrānis talis quædā res tibi visa est esse verū vbi equus esses/aut canis/aut p̄scis/aut rana, quō eā vitæ rationē ferebas! GAL. Istū quē nūc suscitās sermonē et longior sit: neq̄ huius t̄pis. Illud aut vñ in genere dixerim/ nullā ex omnibus vitā mihi nō visam tranquilliorē vitā humana/ naturalibus dūtātaxat cupiditatibus et v̄sibus circūscriptā. Sigdem publicanū equū/aut sycophantā ranā/ aut sophistā graculum/aut popinatorē culicē/aut cinēdū gallū/ atq id genus alia quæ vos studio cōminiscimini, haud quāq inter illos videbis. MICYL. Quæ dicis o Galle fortassis vera sunt: verū nō me pudebit apud te fateri quod mihi accidit. Haud vnq̄ quiuī dediscere cupiditatē illam a puero mihi insitā: videlicet vt diues euadā. Quin nunc quoq̄ somniū illud ob oculis versatur / aurum ostētans: potissimū aut scelestus ille Simon excruciat: q̄ qdē tātas inter opes delicietur. GAL. At ego te isto leuabo morbo Micylle: tametsi nox etiā m̄dū est. Surge modo/ ac sequere me. Sigdem ad ip̄m te Simonē adducam: atq in aliorū diuitū ædes: quo nimirū videas / quō res habeāt apud illos. MICYL. Istuc quo pacto, clausis foribus! Nū me parietes trāsfodere cōpelles! GAL. Nequaq̄: verū Mercurius, cui sum sacer, hoc optātū mihi largitus est: vt si q̄s longissimā caudæ plumā: quæ ob molliciē inflectit. MICYL. Atqui duas habes eiūsmōi. GAL. At dextrā ex his auulsa cuiusq̄ ego gestandā dederō is quo ad voluerō/ forēs omnis poterit aperire/ cunctaq̄ videre: ip̄e inuisibilis. MICYL. Equidē ignorabā o Galle te præstigiari quoq̄ peritū esse. Porro si mihi isthuc semel p̄stiteris, videbis ilico Simonis vniuersas opes huc

Luciani

deportatas: nā eas huc rediēs trāsserā. At ille rursū circūrodet ebibetq; pu-
tria coriā: qb⁹ cōsuevit soleas cōpīgere. GAL. Atq; nefas sit istuc facere. Siq;
dē Mercuri⁹ illd mihi mādauit: vt siqs pēnā tenēs istiusmodi qppiā patra-
rit vociferās furē proderē. MICYL. Rē neutiq; verisimilē narra: nēpe Mer-
curiū quū ipse sit fur, nō finere alios: vt idē faciant. Sed tamē abeamus. Nā
aurū auferā: si modo possim. GAL. Pennā prius reuellito. Quid hoc rei? am-
bas reuulsi. MICYL. Tutius hoc quidē o Galle: tū tibi minus foedū sit fu-
turū: ne altera caudā pte mutilatus claudices. GAL. Age sane: sed utrū Si-
monē prius adimus: an aliū quēpiā diuitū? MICYL. Haud alio/imo ad Si-
monē: q videlicet p dissyllabo/tetrasyllab⁹ esse affectet: posteaq; diues eua-
sit. Sed iā ad fores accessimus. Quid igit deinceps facio? GAL. Pennā serā
admoue. MICYL. Ecce aūt: dii boni, ostiū pīnde atq; clauī refiliit. GAL. Per-
ge porro prācedēs, vides illum vigilāte ac supputantē? MICYL. Video p
louē/et quidē ad obscurā/siticolāq; lucernulā. Præterea pallet: haud scio
vnde Galle: totusq; exaruit/atq; extenuatus est: mirū, nī curis. Neq; em̄ au-
ditū est illū alioqui male habere. GAL. Auscultra qd dicat: siquidē intelliges
qbus de causis ad eū modū sit affectus. SIMON. Nimirū septuaginta illa ta-
lenta tuto admodū sub lectica defossa sunt: neq; quisq; alijs omnino vidit.
At vero, sedecim illa Sotylus equisō vidit me sub prælepi occultātem: itaq;
de curando stabulo nō est admodū sollicitus: q̄q; nec alias admodū laboris
appetēs. verisimile est aūt illū multo etiā his plura sustulisse. Nā vnde alioq;
Tibius heri tā ingens salsamentū illi opsonio pposuisset? Tū aūt aiunt illū
monile emisse vxori drachmis quinq;. Hei misero mihi. Hi omnia mea dis-
sipabūt bona. Quid q; ne pocula qdem sat i tuto mihi recōdita sunt: quum
sint multa. Vereor em̄: neq; ea suffosso pariete tollat. Cōplures mihi inui-
dent/atq; insidias parāt. Præter ceteros aūt Micyllus iste vicinus. MICYL.
Ita p louē. Nam tibi sum filis: ac patellas sub ala gesto. GAL. Tace Micylle:
ne prius ipso in furto nos p̄das. SIMON. Optimū igit fuerit: vt ipse in som-
nis seruem. Oē obibo domū in orbē obābulans. Quis iste? video te p louē.
O parietū p̄fossor, posteaq; es columna bene res habet. Per numerabo denuo
refossū argentū: neqd forte dudū me fugerit. En rursū obstrepuīt mihi
nescio q̄s. Nimirū obfideor/atq; insidiis appetor ab oībus, vbi mihi gladi⁹?
Si quēq; deprehēdero: rursū aurū defodiamus. GAL. Sic tibi habet o Mi-
cylle res Simonis. Sed abeamus ad aliū quēpiam: donec noctis adhuc ali-
quantulum superest. MICYL. O miser: cuiusmodi viuīt vitam? hostibus eue-
niat ad hunc modū diuitem esse. Itaq; pugno illi in maxillam illisō, volo dis-
cedere. SIMON. Quis me pulsauit? Latrocinio despolior miser. MICYL.

Plora ac vigila / aurique similis corpore reddaris: quandoque illi affixus de-
ditusque es. Nos autem si videtur Gniphonem foeneratorem visamus. Nam nec is
pecul hinc habitat. ipsa nobis suapte sponte fores patuerunt. GAL. Vides
hunc quoque curis inuigilantem / et usurarium rationes iterantem digitis cotor-
tis: cui propemodum relictis his omnibus sit in filpham / aut culicem / aut muscam
abundum. MICYL. Equidem video miserum ac vecordem hominem, ne nunc quidem
multo meliorem vivere vitam: quam filphae aut culicis. Adeo totus et hic a curis
et rationibus est extenuatus. Nunc ad alium eamus. GAL. Ad tuum, si vide-
tur, Eucratem. En tibi fores per se patuere. Quin introimus? MICYL. Pau-
lo ante haec omnia mea erant. GAL. At etiam nunc tu diuitias somnias: vi-
des igitur Eucratem ipsum quidem a famulo / virum natu gradem. MICYL.
Video profecto quiddam haud quam virile. Porro altera ex parte ipsam item
uxorem a coquo constuprari. GAL. Quid ergo? Num optaris et horum haeres
existere Micyle: cunctaque possidere quae sunt Eucratis? MICYL. Haud quam
Galle. Immo fame citius interierim, quam id genus quippiam patrare valeat aurum
et conuiuia. Duo oboli mihi potiores diuitiae sunt, quam si a domesticis mihi do-
mus perfodiatur. GAL. Sed iam nunc / quandoquidem dies ferme diluxit /
domum ad nos redeamus. Reliqua rursus alias videbis Micyle.

Somni siue Galli finis Erasmo Interprete.

LVCIANI TIMON SIVE MISANTHRO
PVSERASMO INTERPRETE.

Muppiter Philie / hospitalis / sodalitie / domesticae / fulgurator
iustitiae / nubecogae / gradistae, et si quod aliud tibi co-
gnomen attoniti poetae tribuunt: maxime quoniam haerent in ver-
su. Nam tu illis tu multinois factus / carminis ruinam fulcis
metrique explens hiatus. Vbi tibi nunc magnicrepum fulgur
grauifremum tonitruum: vbi ardens candens ac terrificum ful-
men? Nam haec omnia iam palam apparet nugasse / fumumque poeticum:
nec omnino quicquam praeter nominum strepitum. Sed decantata illa tua
arma eminus ferientia exproptaque / nescio quomodo penitus extincta
sunt / frigentque: adeo, ut ne minimam quidem scintillulam iracundiae ad-
uersus nocentes reliquam obtineant. Itaque citius quiuis ex his qui perierunt
sunt / extinctum ellychnium metuerit: quam flammam fulminis cuncta necantis: usque
adeo titione quempiam in sese vibrare te putant: ut incendium aut fumum ab
illo perficiens nihil quicquam formidet: verum hoc solum vulneris inferri posse

Luciani

iudicent: vt fuligine compleantur. Quibus rebus factum est: vt iam Salmo-
neus tibi sit ausus etiam obtonare: neq; id admodum ab re: quippe aduersus
Iouem vsq; adeo ira frigidum: vir ad facinora feruidus, audaciq; tumidus.
Quid ni em faciat: vbi tu sub mandragora stertis: qui neq; perierantes exau-
dias: neq; eorū qui flagitia committūt respectū agas? Ceteris autē lippitudi-
ne, & hallucināris ad ea quæ fiunt: auresq; iam tibi obscur duerūt: instar ho-
rū qui ætate defecti sunt. Quādoquidē quū iuuenis adhuc esses: aciq; ani-
mo, vehemēsq; ad iracundiā, p̄ multa in hoīes maleficos ac violentos facie-
bas. Neq; tum vnq; tibi cū illis erant induciæ. Sed p̄petuo fulmē erat in ne-
gotio: p̄petuo obuihrabat: Aegīs obstridebat tonitru: fulgur cōtinēter iacu-
lorum in morē / densissime ex edito loco deuolantium / torquebatur. Terræ
quaffationes / cribri instar frequētes: ad hæc nix cumulatim: neq; non gran-
do saxorum in morem: atq; vt tecum grandius loquar, imbresq; rapidi &
violentī / ac flumen quotidie exundans. Hinc tantū repente Deucalionis æta-
te naufragium ortum est: vt omnib; sub aqua demersis / vix vnica scāphula
seruaretur: quæ in montem Lycorem appulit: humani generis quasi scintil-
lulas quasdam seruans: vnde sceleratius etiam genus in posterū propagare
tur. Nimirum igitur dignū secordia præmiū ab illis reportas: quū iam nec
sacra faciat tibi quisq;: nec coronas offerat: nisi si quis obiter in Olympicis:
ac ita vt ne is quidē rem admodū frugiferam facere videatur: sed priscum
quēdā ritū magis referre: ac pene Saturnū / O deorū generosissime / te red-
dunt, magistratu abdicantes. Omitto loqui: quoties iam rēplum tuū sacri-
legio cōpilarint: quū tibi etiā ipsi in Olympicis manus admoliti sunt. At-
q; interea tu altifremus ille pigritabarīs vel excitare canes, vel vicinos ad
uocare: vt auxilio accurrētes illos cōprehenderēt: quū etiā dū ad fugā ador-
narētur. Sed egregius ille, gigantūq; extinctor & Titanum victor sedēbas:
quū tibi cæsaries ab illis circūtoderetur: decēcubitale fulmen dextra tenēs.
Horum igitur o præclare quis tādē erit finis: quæ tu adeo secure despiciſ?
aut quomodo de tātis maleficiis pœnas sumes? Quot Phaetontes, aut Deu-
caliones, satis idonei sint ad expiandū tam inexhaustā moruī iniquitatē?
Etenim vt de cōmunibus fileam: de iis quæ mihi acciderunt dicam: quū cā
multos Athenienses in sublime euexerim: ex pauperrimis diuites reddide-
rim: cunctisq; quotquot opus haberēt suppeditarim: imo semel vniuersas
opes in amicos iuuandos effuderim. Simul atq; his rebus ad inopiā deueni:
iam ne agnoscor quidē ab illis: nec aspicere dignātur me: qui dudū reuera-
bantur: adorabant: meoq; de nutu pēdebāt. Q; si quādo per viā ingrediens
sorte fortuna in eorū quēpiam icidero: perinde vt euerſam hominis iā olim

defuncti statuum ac tēporis longitudine collapsam praterēit quasi ne no-
rint quidē. Porro alii procul conspecto me alio sese detorquēt: existimantes
sese inauspicatū: abominandūq; visuros spectaculū: quē non ita pridē serua-
torem & adiutorē suū esse prādicabāt. Itaq; prāmētibus malis ad extrema
reductus consilia, renone arrepto, terrā exerceo, quaternis conductus obo-
lis: atq; hic cum solitudine cūq; ligone philosophor. Hoc interim lucri mi-
hi videor facturū: q; posthac nō intuebor plērosq; prēter meritū secundis
fortunæ successibus vtētes. Nā illud vel maxime vrit. Iam igitur tandē alī
quādo Saturni Rheaq; proles excusso profundo isto grauiq; somno (nam
Epimenidem quoq; dormiēdo viciisti) denuo iactato fulmine, aut ex Oerha
redaccenso, ingenti reddita flamma iram aliquā strenuū illius ac iuuenilis
louis ostende: nisi vera sint quæ a Cretēsisibus de te tuaq; sepultura ferūtur.
IVPPITER. Quis hic est Mercuri: quē audio sic vociferantē ex Attica: ad
radicē mōtis Hymetti: horrid⁹ totus, ac squalidus, pelleg; hircina amict⁹?
fodit autē vt arbitror: nā pronus incūbit homo loquax & confidēs: mirū nī
philosophus est: neq; enī alioqui adeo impia nefariaq; ī nos fuerat dictur⁹.
MERCVRIVS. Quid ais pater: an non nosti Timonem Echecratidis filiū
Colytensem? Hic nimirū est q; nos septenūmero in sacris legitimis conuiuiis
accepit: ille repēte diues factus: ille q; totas Hecatombas: apud quē splēdide
louialia festa cōsueuimus agitare. IVPPITER. Hem quēnā ista rerū cōmu-
tatio! hiccine honestus ille diues: quē tam frequētes cingebāt amici? Quid
igitur accidit vt hoc sit habitus! squalidus/erumnosus/ fossor conductitius
vti conicio: quū tā grauē ligonē gerat! MERCVRIVS. Ad hūc modū illū quo-
dāmodo probitas euerit: atq; humanitas: & in oēs quicūq; egerēt miser i-
cordia. At re vera vecordia potius facilitasq; nullusq; in suscipiēdis amicis
delectus: quippe q; neuiq; intellexerit: sese coruīs lupisq; largiri. Quin ma-
gis quū a vulturibus tā multis misero iecur eroderetur: ob id amicos eos
necessariosq; iudicabat: quasi beneuolētia erga sese afficerent: quū illos epu-
læ magis caperēt. Ergo posteaq; ossa penitus nudassent circūfossissentq; de-
inde si qua medulla suberat hāc quoq; admodū diligenter exussissent, ausu-
gierūt: exuccū & radictus defectū destituētes adeo: vt postea ne agnoscat
quidē aut aspiciāt: tātū abest vt sint q; suppeditēt impartiatq;. Has ob res
fossor, & lago opertus pelliceo, vrbē præ pudore fugiēs mercede terrā exer-
cet: aduersus ingratos atra bile stomachatur: qui quidē sua benignitate di-
tari/admodū fastuose nūc ptereāt: ac ne nomē quidē an Timon vocetur no-
uerint. IVPPITER. Atq; profecto vir neuiq; fastidiēdus neq; negligēdus:
et iure optimo indignatur; q; iis tātis in malis agat. Quare sceleratos istos

Luciani

adulatores ipsi quoque fuerimus imitati: si cum virtuti neglexerimus: qui tantum taurorum & ouium pinguiſſimas quas nobis in aris adoleuerit. Quam nidor etiamdum mihi in naribus refidet. Tamenſi propter negotia, maximamque turbam perierantem, tum vi non iure agentem, neque non aliena rapientem, preterea ob formidine: quam mihi pariunt sacrilegi: qui quidem tum multi sunt, tum obseruati diffi- ciles: adeo ut ne minimam quidem nos coniuere sinant. lampridem profecto ad Atticam regionem oculos detorſiſſem: maxime posteaquam philosophia & de ver- bis digladiationes apud istos increbruerunt: ita ut pugnantibus iter se istis vociferantibusque ne exaudire quidem mortalium vota liceat, unde mihi necesse est: aut auribus obturatis sedere: aut dirupi ab eis confici, qui virtutem quadam & incorporea quedam, merasque nugas ingenti vociferatione conectunt. hac in causa fuerunt ut hunc quoque neglexerim: quam haud mediocriter de nobis sit meritis. Quid reliquum est Mercuri tu Plutum adducens quantum potes ad istum abeas. Porro Plutus vna secum ducat & thesaurum: & utriusque apud Timonem perseueret. Neque usque adeo facile demigrent: etiam si quam maxime rursus illos per benignitatem ex aedibus exegerit. Ceterum de palponibus illis, atque ingrati- tudine qua in hunc sunt usi, in posterum consultabo: poenarumque daturi sunt: simul atque fulmen instaurauero. Nam fracti sunt in eo retusa cuspide duo e radiis maximis: quam nuper audius in sophistam Anaxagoram iacularer: qui suis fa- miliaribus suadebat nullo pacto esse ullos nos qui dii vocaremur. At illum quidem errore non feriebam: propterea quod Pericles obreta manu cum protexerit. Ceterum fulmen in Castoris ac Pollucis templum detortum, tum illud exussit, tum ipsum parum absuit: quin ad saxum conminueretur. Quam iterum vel id supplicii satis magnam in istos fuerit: si Timonem conspexerint egregie locupletem factum.

MERCVRIVS. Quantum habet momenti altum vociferari & obstreperum auda- cem esse! Idque non illis modo quod causas agunt: verum etiam quod vota faciunt conducibile. En mox e pauperrimo diues euaserit Timon: quod se in periculo clamoroso, & im- probum perstiterit, louemque reddiderit attentum. Quod si filio fodisset incuruus: etiam nunc foderet neglectus.

PLVTVS. At ego Iuppiter haud quam ad istum redi- turus sum.

IVPPITER. Quid ita non reditur? optime Plute: perſertim a me iussus!

PLVTVS. Quoniam per louem iniuria me affecit ciuens: & in multa fra- gmenta dissecans: idque quam illi paternus essem amicus: ac me/pene dixerim/ fuscinis ex aedibus extruxit: nec aliter quam si quod e manibus igne abiiciunt. Num rursus ad istum ibor parasitis adulatoribus & scortis donandus! Ad eos me mittito Iuppiter quod munus intellecturi sint: qui amplexuri: quibus egredere in per- tuis sum: & maiorem in modum exoptatus. At hi stupidi cum inopia commercium ha- beant quam nobis anteposuit: atque ab ea accepto sago pellicto, Ligoneque sat ha-

beant quā duos lucrantur obolos: decē talenta contēptim dono dare solitū.
 IVPPITER. Nihil istiusmodi posthac in te facturus est Timon: quippe quē
 Ligon abūde satis corripuerit, nisi prorsus nullū dolorē sentiūt illius ilia, te
 videlicet potius q̄ inopiā esse poptandā. At tu mihi querulus admodū vī-
 deris esse: qui nūc Timonē incuses: q̄ tibi patefactis foribus libere permise-
 rit vagari: neq̄ includēs, neq̄ zelotypus in te. Porro alias diuersa de causa
 in diuites stomachabare: quā dicerēs te ab illis repagulis/clauibus/ac signo-
 rum obiectaculis impressis ita fuisse cōclusum vt ne prospicere quidē in lu-
 cem tibi liceret. Id igitur apud me deplorabas: affirmans p̄focari te nimis
 tenebris: eoq̄ pallidus nobis occurrebas & curis confectus: digitis etiānum
 ex assiduo colligēdi, coaceruādīq̄ vsu contractis contortisq̄. q̄ si quādo da-
 retur opportunitas: aufugiturū quoq̄ ab illis te minitabare. In summa: rē
 supra modū acerbā iudicabas in aereo ferreo theatro/Danaes exēplo/vir-
 ginē asseruari: atq̄ a sceleratissimis educari pēdagogis, sœnore, & computo.
 Proinde absurde facere aiebas hos: q̄ te p̄ter modū adamarēt: neq̄ (quum
 liceret) frui auderēt: neq̄ quā ipis esset in manu, amore suo secure vterent.
 Sed vigiles obseruarent: ad signū ac seram oculis nunq̄ conuiētibus/ neq̄
 vsq̄ dimotis semper intuētes: abunde magnū fructū arbitantes: nō q̄ ipis
 fruendi facultas adesset: sed q̄ nemini fruēdi copiam facerēt: non aliter q̄ in
 praelepī canis nec ipsa velsēs hordeis, nec equū famelicum id facere sinens.
 Quinetiā ridebas istos: qui parcerēt asseruarētq̄ & (qd̄ eēt absurdissimū)
 ipsi quidē sibi subtraherent, vererētq̄ contingere: non intelligerēt autē
 fore: vt aut sceleratissimus famulus, aut dispēsator, aut liberorum pēdago-
 gus furtim subiret: ludibrio habiturus infelicē & inamabilē herum: quem
 postea sinat ad fuliginosam & oris angusti lucernulam ac feticulosum scir-
 pulum vsuris inuigilare. Quid itaq̄: an nō iniquū quā hęc quōdam incu-
 saueris, nunc in Timone diuersa his criminari? PLVTVS. Atqui si rē vere
 perpenderis vtrūq̄ me iure facere iudicabis. Nam & Timonis ista nimia le-
 nitas: negligētia poti⁹, haud beneuolētia studiūq̄, qd̄ ad me pertinet, merito
 videat. At e diuerso: q̄ me ostiis ac tenebris inclusū seruabāt: id agētes, quo
 scilicet crassior saginatioq̄ ac vehemēter corpulētia onustus euaderē: quā
 interim neq̄ ipsi contingerēt, neq̄ in lucē pducerēt, ne vel aspicerer a quo-
 piā: hos demētes & contumeliosos in me iudicabā: quippe qui me nihil cō-
 meritum tot in vīculis cogerēt situ carieq̄ putrescere: haud intelligētes
 q̄ mox demigrent: me alii cuipiā cui fortuna fauerit relicturi. Nec hos igit̄
 probō: sed ne illos quidē qui nimis facile mihi man⁹ admouēt. Sed qui (qd̄
 est optimū) mediocritate vtātur: vtī nec prorsus abstineāt, neq̄ penitus p̄-

Luciani

fundant. Etenim illud per Iouē cōsidera Iuppiter: Si q̄s ubi puellulam et for-
mosam lege duxisset vxorē: postea neq̄ obseruet/ nec vlla omnino zelotypia
p̄lequat: videlicet sinens illam noctu atq̄ interdū quocūq̄ libitū sit ire: et
q̄cūq̄ voluissent cū his habere rem: vel p̄ducatur potius vltro vt adulteret:
fores aperiēs/ ostētāsq̄: et quoslibet ad illā inuitās: nū hīc amare videbitur!
p̄fecto hoc tu nequaquā dices Iuppiter, q̄ sapenūmero amorē senseris. Rursū
si ingenuā lege domū deducat: vti liberos legitimos p̄generet: cāterū nec
ipse contingat florentē aetate decorāq̄ virginē: nec aliū finat aspicere: sed
inclusam orbā/sterilemq̄ in p̄petua virginitate cōtineat: idq̄ prae amore se
facere prae dicit: et hūc quidē praeferat pallore corpe exhausto: oculis refu-
gis: nū fieri potis est: vt hmōi nō desipere videatur! quippe quī quū liberis
oportuerit operā dare fruīq̄ cōiugio/ puellā adeo formosā atq̄ amabilem
finat emarcescere: per omnē vitā tāq̄ Cererī sacerdotem alens. Huiusmodi
et ipse indigne fero: quum a nōnullis ignominiose cedor calcibus/ laniorq̄
atq̄ exaurior a nōnullis cōtra pīnde vt stigmaticus fugitiuus compedib⁹
vicior. IVPPI. Quid est asit q̄ aduersus illos indigneris! q̄nqdē vtriq̄ poe-
nas egregias luunt. Alteri quidē dum Tantalī in morem/ neq̄ bibere sinun-
tur/ neq̄ edere: sed ore sicco duntaxat inhiant auro. Alteri vero dū his ceu
Phyneo cibos harpyiāe ipsis e faucibus eripiunt. Sed abī iā Tīmone multo
post hac vsurus cordatiore. PLV. An ille aliquādo desinet me ceu foramino
so cophino, priusq̄ omnino influxerim/ data opa exhaurire: quasi conet oc-
cupare: quo min⁹ influam: veritus: ne si copiosius infundar/ ipsū vndis ob-
ruam! Quo fit, vt in Danaidū dolium aquā mihi videar illaturus/ frustra q̄
infusus, vāle nō cōtinentē liquorem: imo prius p̄pe modū effuso quod in-
fluit, q̄ influxerit. Adeo latus dolii hiatus ad effusionē/ ac liber exitus. IVP.
Proinde nī hiatus istum obturauerit/ perpetuamq̄ perstillationem siste-
re studuerit: te propediem effuso/ facile rursū sagum/ et ligonem in dolii
fēce reperiet: sed interim abite atq̄ illum diuitem reddite. At tu Mercu-
ri fac memineris: vt rediens Cyclopes ex Aetna tecum adducas: quo ful-
men cuspidē restituta/ refarciant. Nam eo nobis acuminato opus fuerit.
MER. Eam⁹ Plute. Quid hoc! Nū claudicas! Equidē ignorabā O praeclare
te non cecum modo: verum etiā claudū esse. PLV. Atquī nō hoc mihi p̄pe-
tūū Mercuri: verū si quando proficiscor a Ioue missus ad quempiā, tum ne-
scio quo pacto tardus sum/ et vtroq̄ claudus pede: ita vt aegre ad metā prīn-
gere queam: sene nonnunq̄ interim facto, qui me opperiebatur. Porro quū
discedendū est, a latū videbis multo auibus celeriorē. vnde fit: vt vix iam
amoto repagulo, ego iam praeconis voce victor p̄nitier saltu stadiū transē

Timon. Fo. LV.

mensus ne videntibus quidē aliquoties spectatoribus, MERCVRIVS. At ista quidē haud vera narras. immo ego tibi pmultos cōmemorare queam: quibus heri ne obolus quidē erat: quo restim emerent: qui hodie repente diuites facti splendide viuant: albis quadrigis vehantur: quibus ante ne asellus quidē suppeditarit. li tamē purpurati, aurūq; manibus gestantes obambulant. Qui ne ipsi quidē opinor credere possunt: quin per somniū diuites sint. PLVTVS. Isthac alia res est Mercuri: neq; enī tū meis ipsius ingredior pedibus: nec a loue, sed a dite ad istos transmittor: qui & ipse nimirū opū largitor est: ac magna donās: id qđ ipso etiā nomine declarat. Itaq; quoties est mihi ab alio ad aliū demigrandū: in tabellas iniiciunt me: ac diligenter obfignātes sarcinā in morem sublatū transportant. Interea defunctus ille alibi cubi in ēdiū tenebricosa parte iacet vetere linceo in genua infecto reclusus: quo feles digladiatur. Porro qui me sperauerāt obtinere in foro opperiri hiantes: non aliter q̄ hyrundinē aduolantē stridētes pulli. deinde vbi signū detractū est, & lineus ille funiculus incisus, apertūq; tabellā: iāq; nouus dominus pronūciatus est: siue cognatus quispiam, siue adulator, siue seruulus oblocoenus: qui puerili obsequio fauorē emeruerit: etiam tum mento subrauso/ pro variis & opiparis voluptatibus/ quas illi iam exoletus suppeditaue- rat ingens scilicet pmiū ferens generosus quisquis ille tandē fuerit/ nōnūq; me ipsis cū tabellis arreptum/ fugiens adportat cōmutato nomine: vt q̄ modo Pyrrhius, aut Dromo, aut Tibius, iam Megacles, aut Megabizus, aut Protarchus appelletur. Ceterū illos nequicq; hiantes, seq; mutuū intuentes relinquit: ac verum luctum agētes: eiufmodi Thymus ex intimo lagenæ sinu sit elapsus: quin non parū magnā escam deuorarit. At hic repente totus in me irruens, homo vitæ mūdioris atq; elegantioris rudis/ pingui illotag; cute qui cōpedes etiā dum horrescit: & si quis prēteriēs loco increpet: arrectis stet auribus: quiq; pistrinū, perinde vti templū, adoret: non est deinceps tolerandus: iis quibuscum viuit: verū & ingenuos afficit contumelia: et conseruos flagris cōdit: experiens, nū sibi quoq; similia liceant: donec aut scortulo cuipiam irretitus, aut equorum alendorū studio captus, aut adulatoribus sese permittēs, deierantibus Nireo formosiorē esse: Cecrope, Crodove generosiorē, callidiorem Vlysse, vnū autē vel sedecim pariter Croe- sis opulētiorem, momento temporis semel profundar infelix quæ minuta- tim/ multis ex perturiis/ rapinis/ flagitiis/ fuerant collecta. MERCVRIVS. Ista ferme sic habent vti narras: verum vbi tuis ipsius ingrederis pedibus: qui cādem cæcus quū sis viam inuenire soles? Aut qui dignoscis ad quos- nam Iuppiter te miserit: dignos illi visos qui diuitiis abundēt? PLVTVS.

Luciani

Eni uero, credis me reperire istos ad quos mittor? MERCVRIVS. Per lo-
uē haud quaḡ. Neq; enī alioquī Aristide p̄terito ad Hipponicū & Calliam
accessisses, tum ad alios p̄multos Athenienses, homines ne obolo qdē asti-
mandos. Cēterū quid facis quādoquidē es emissus? PLVTVS. Sursum ac
deorsum circū cursans oberro: donec imprudēs in quēpiā icurrero: hic autē
quisq; ille sit qui forte primus me nactus sit, abducit ac possidet: te Mercu-
ri p̄ lucro p̄ter spem obiecto / venerans atq; adorans. MERCV. Num ergo
fallitur Iuppiter: qui quidē credat ex ipsius animi sentētia / ditari abs te hos
quos ille dignos existimarit qui ditescerēt? PLVTVS. Et iure qdē optimo
fallitur o bone: quippe qui quū me cecū esse non ignoret emittat vestigatū
rem vsq; adeo repertu difficilem & iam olim e vita sublatam. Quā ne Lyn-
ceus quidē facile inueniret: quā nimirum adeo obscura sit ac minuta. Itaq;
quū rari sint boni: improbi porro in ciuitatibus omnia obtineāt: oberrans
facile in huiusmodi mortales incurro, ac retribus illorū illigor. MERCV.
At qui sit ut quoties eos deferis celeriter aufugias quum viā sis ignarus?
PLVTVS. Tum demū acutū cerno, pedibulq; valeo: ubi ad fugā tēpus in-
uitat. MERCV. Iam illud quoq; mihi responde: qui sit, ut quū sis oculis ca-
ptus (dicēdū enim est) p̄terea pallidus: postremo claudus: tam multos ha-
beas amātes: adeo ut omnes in te defigant oculos: & si potiantur felices vi-
deantur: sin frustretur: non sustineant viuere? Ex his equidē nō paucos no-
uī qui sic perdit te amarint ut sese acrio e scopulo piscosi in æquoris alta,
præcipites abiecerint: rati fastidiri sese abs te propterea q̄ illos nullo pacto
respexisses. Q; sat scio tu quoq; fateberis: si quo modo tibi ipsi notus es: su-
rere istos: qui eiusmodi amore sunt demētati. PLVTVS. At enī credis me
Theo qualis sum talē istis videri: nēpe claudū, aut cecū, aut si quid aliud adest
mihi vitii? MERCVR. Quid nī o Plute! nisi forte & ipsi omnes cēci sunt.
PLVTVS. Haud cēci quidem: o optime: verum incitia, errorq; quā nūc
occupant omnia, illis offundunt tenebras: ad hæc ipse quoq; / ne per omnia
deformis sim / persona vehementer amabili tectus, inaurato gēmisq; pictus
rato, ac versicoloribus amictus eis occurro: at illi rati sese natiui vultus ve-
nustatē aspicere: amore capisuntur, dispereuntq; nisi potiātur. Q; si quis me
toto corpore renudatum illis ostēderit: dubio procul futurum sit ut se ipsi
dāniēt qui tantopē cecutierint ad amantes res neutiq; amandas ac foedas.
MERCVRIVS. Quid ergo posteaḡ eo peruētum est ut iam diuites euale-
rint: itaq; p̄sonam ipsam sibi circūposuerint: rursum fallitur! Adeo ut si qs
illis detrachere conetur: pene caput potius q̄ personam abiiciant! Neq; em̄
verisimile est etiā tum illos ignorare, aut o bracteātā esse formā: quū intus

Allu-
dit ad
car-
men
Theo
gnis-
dis:

cuncta inspexerint. PLVTVS. Ad id non parū multæ res o Mercuri mihi sunt adiumento. MERCV. Quænam? PLVTVS. Simul atq; q me primū natus est apertis foribus exocerit, clanculū vna mecum introit elatio/vecordia/iactantia/mollities/violentia/dolus/atq; alia itē innumerabilia: a quibus oib; posteaq; est animus occupatus, iā admiratur quæ neutiq; sunt admiranda: & appetit ea quæ sunt fugienda: meq; cunctorū illorum quæ introierant malorum patrem stupet: illorum satellitio vallatum: quiduis potius passurus q; uti me compellatur reicere. MERCV. Vt leuis ac lubricus es Plute, retē tu difficilis, ac fugax: neq; vllam præbēs ansam certam quo prensus teneare: sed nescio quomodo anguillarū ac serpentū in morē inter digitos elaberis. At ediuerso paupertas, viscosa, præu facilis, totoq; corpore mille vncos gerit hamos: vt qui tetigerint illico hereant: neq; facile queant auelli. Verum interea dum nugamur rem haud parua omisimus. PLVTVS. Quam? MERCV. Nempe quia thesaurū non adduxerimus: quo vel in primis erat opus. PLVTVS. Ist hac quidē ex parte bono sis animo. Nam nō nisi in terra relicto illo ad vos ascendere soleo: iussq; intus manere foribus occlusis neq; cuiq; aperire nisi me vociferantē audierit. MERCV. Iam igitur Atticā ad eamus. Tu me cōsequitor chlamydi adharēs, donec extremā viā attigerimus. PLVTVS. Recte facis Mercuri quū me per viā ducis. Etenim si me deferēs: forsan oberrās in Hiperbolū aut Cleonem inciderē. Sed quis hic stridor ceu ferri saxo impacti? MERCV. Timon hic est qui proxime montanū & petricosum fodit solū! Papē: adest & paupertas & labor ille. Tū robar/sapiētia/fortitudo/atq; id genus aliorū turba: quorū omniū agmen famēs iungit: longe præstantius q; tui sint satellites. PLVTVS. Quin igitur q; ocyssime discedimus Mercuri! Neq; enī vllū operē p̄tū fecerimus cū hoīe eiūsmodi vallato exercitu. MERCV. Secus visū est Ioui: q̄re ne metu deterreamur. PAVPERTAS. Quo hūc nūc Argicida/ manu abducis? MERCV. Ad hūc Timonē: ad quē a Ioue sumus ire iussī. PAVPERTAS. Ita ne rursum Plutus ad Timonē: posteaq; ego hūc antea delitiis male corruptū suscepi: cōmēdāsq; sapiētię & labori/ strenuū multiq; p̄tū virū reddidi! Adeo ne despiciēda, iniurięq; idonea vobis iudicor vt hūc q; mihi vnica erat possessio eripiat: iā exactissima cura ad virtutē excultū: vt Plut⁹ hic vbi denuo suscepit per contumeliā & arrogantia illi manu iniecta, talē reddiderit qualis erat dudū: mollē & ignauū ac vecordē: rursum mihi restituat: vbi iā nihili fact⁹ erit & ridiculus! MERCV. Sic O Paupertas Ioui placitum est. PAVPERTAS. Egdē abeo. At vos labor & sapiētia reliq; cōsequimini me. Porro hic breuī cognoscer: qualis ī se fuerim: quā nūc relinquet: nepe adiu-

trix bona/et rerū optimarum doctrix. Quicū donec habuit commercium/
sano corpore/valentiq; animo perseuerauit: virilem exigens vitam/et ad se
se respiciens: supuacua autem et vulgaria ista aliena/ita vt sunt/existimans
MERCVR. Discedunt illi: nos ad eū adeamus. TIMON. Quinā estis o sce-
lesti! aut qua gratia huc aduenistis hominī opario/mercentariorq; negotiorū
exhibitori! verū haudquaq; laeti abibitis scelesti vt estis omnes: nā ego vos
ilico glebis et saxis petitos cōminuā. MERCVR. Nequaq; o Timon/ne ferito
neq; eū series mortales: verū ego sum Mercurius: hic Plutus. Misit nos lup-
piter votis tuis exaudiris. Quare, qđ bene vertat, opes accipe desistēs a la-
boribus. TIMON. Atqui vos iam ploraueritis etiā si dii sitis: vt dicitis. Sig-
dem odi pariter omnes/tum deos/tum homines. Sed hunc cecū quisquis is
fuerit/mihi certū est ligone impacto cōminuere. PLVTVS. Abeamus per
louem Mercuri: quādoquidē hic homo mihi videtur nō mediocriter infa-
nire: ne malo quopiā accepto discedam. MERCVR. Ne qđ ferociter Timon:
quin exue potius penitus istam ferocitatē/asperitatēq; ac manibus obuiis
excipe bonā fortunā: rursū diues esto: rursū Atheniensiuū princeps: et
ingratos illos despiciito/quum solus florebis. TIMON. Nihil mihi vobis est
opus: ne obturbate. Sat opū mihi ligo: prāterea fortunatissimus sum/ si ne-
mo propius ad me accesserit. MERCVR. Adeo ne quāso inhumaniter! Hęc
ego saua loui refero atq; immania dicta! Atqui par erat forsitan hoies tibi
haberi inuisos: vt qui tam multa indigna in te cōmisissent: deos odio te pfe-
qui nequaq; erat consentaneū: quū illi tantope tui curam agant. TIMON.
At tibi Mercuri/ louiq; q; me respicitis plurimā egdē habeo grām: cāterū
hunc Plutū nequaq; recepero. MERCVR. Quid ita! TIMON. Qm pridem
Innumerabilium malorū mihi fuit author: quū me assentatoribus pderet:
inuidiā obnoxiiū redderet: deniq; quū repente me adeo pfide ac proditorie
destituerit. Cōtra/paupertas optima/me laboribus viro dignissimis exercēs/
mecūq; vere ac libere conuiuēs et quibus opus erat suppeditaui laboranti
et vulgaria ista docuit cōtemnere: effecitq; vt mihi vitæ spes omnis ex me
ipso penderet: demonstrans quānam essent opes vere meæ: nēpe quas neq;
adulator assentans/neq; sycophanta imitans/neq; plābes irritata/neq; cō-
cionator suffragiorū author/neq; tyrānus intentis insidiis queat eripere.
Itaq; iam validus effectus ob laborē, dum hunc agellum gnauiter exerceo:
neq; qcq; eorū quæ sunt in ciuitate malorū aspicio: abūde magnū et sufficiē
tē victū mihi ligo suppeditat. Quare tu Mercuri quā venisti viā remetiēs/
recurre/vna tecū Plutū adducēs ad louē. illud mihi sat fuerit, si effecerit/vt
omnes mortales p omnem atatem eiulent. MERCVR. Nequaq; o bone: neq;

enī omnes ad eiulandū sunt accommodi. Quin tu iracūda pueriliq; ista miſſa face, ac Plutū excipe, non sunt reiicienda munera, quę a loue proficiſcuntur. PLV. Vīn Timon vt contra te partes defendā meas: an grauiter feres, ſi qd dixerō? TIMON. Dicitō: ne multis tñ neq; cū procemiis quęadmodū perdiriffimi iſti ſolēt oratores. Nā huius Mercuriī gratia te ferā paucis dicentē. PLVTVS. Atqui multis mihi potius erat dicendū: tot noībus abs te accusato. Artamē vide, nū qua in re te quęadmodū ais leſerim: q quidē dulciſſimarū quarūq; rerū tibi extiterim author opifexq; authoritatis: præſidię: coronarū: aliarū itē voluptatū: mea opera cōſpicuus eras: celebris & obſeruandus. Ceterū ſi quid moleſti ab adulatoribus accidit: nō mihi potes imputare: quin ipſe magis abs te ſum affectus contumelia: propterea q me tam ignominioſe viris illis execratis ſuppeditans: q te mirabātur, ac præſtigiis demētabant, mihiq; modis oībus iſidias ſtruebāt. Porro qd extremo loco dixiſti, te a me proditū deſertūq; fuiſſe: iſtud crīminis ī te poſſum retorque: quū ipſe ſim modis oībus a te reiectus, præcepſq; exactus ex ædibus. Vnde pro molli chlamyde, ſagū iſtud chariſſima tibi paup̄tas circūpoſuit. Itaq; teſtis eſt mihi hic Mercurius, q̄topere louē orauerim, ne ad te venirē, qui tā hoſtiliter eſſes ī me debacchatus. MERCVRIVS. At nunc vides Plutē in cuiuſmodi hominē ſit cōmutatus. Proinde audacter cū illo conſuetudinē age. Tu vero ſode ita vt facis. Tu iterim Theſaurū ſub ligonē adducito. Audiet enī ſi tu accerſueris. TIMON. Parendū eſt Mercuri, rurſuſq; diteſcēdū. Quid enī facias quū dii cōpellant: tamē vide: ī quas turbas me miſerum coniciēs: q quidē quū ad hunc vſq; diē feliciffime vixerim, tantū auri repēte ſum accepturus nihil cōmeritus mali, tārtūq; curarū ſuſcepturus. MERCVRIVS. Suſtine Timon mea gratia, cāetſi graue eſt iſthuc atq; intolerā dum: quo videlicet palpones illi præ inuidia rūpantur. Ego porro ſuperata æthna in coelū reuolauero. PLVTVS. Abiit ille quidē ſicut apparet. Nā ex alarū remigio facio coniecturā. Tu vero hic operire: ſiquidē digreſſus Theſaurū ad te tranſmittā, ſed feri fortius. Tibi loquor auri Theſaure: Timonī huic audiēs eſto, offerq; temet eruendū. Fodi Timon altius īpingēs. Ceterū ego a vobis digredior. TIMON. Age iā O Ligo: nunc mihi tuas vires explīca: neq; deſatigare, dū ex abdito Theſaurū in apertū euocaris. Hem prodigiorū author luppiter, amici Chorybantes, ac lucrifer Mercuri: vndenam auri tantū? Num ſomniū hoc eſt? Metuo ne carbonēs reperturus ſim expectus. Atqui aurū profecto eſt inſigne, ſuluū, graue, & aſpectu multo iucundiſſimum.

Pulcherrima Aurum fauſtitaſ mortalibus.

Luciani

Quippe qđ ignis ī morē ardes noctesq; & dies remides. Ades o mihī charissimū defyderatissimūq; nunc demū credo vel louē ipsum olim aurū esse factum. Etenī quē tandē virgo, non exporrecto sinu vsq; adeo formosum amatore excipiat, per tegulas illapsum! o Myda Croesq; ac munera, delphico ī tēplo dicata, vt nihil eratis si cum Timone, cūq; Timonis opibus cōferamini: cui ne Persarum qđem rex par est. O Ligo, sagū charissimū vos huic panni suspēdi cōmodum est. At ego q̄ maxime semotū mercatus agrū, turriculāq; seruādī auri gratia constructa, vni mihī affatim vixero. sepulcrū item inibi mihī defuncto parare est sentētia. hāc igitur decreta sunt: placitaq; ī reliquū vitē, seiunctio, ignorāria, fastidiū erga mortales oīs. Porro amicus, hospes, sodalis, aut ara misericordię merē nuge. Tum cōmiserari lachrymā tē, suppeditare egētibus, iniquitas, ac morū subuersio: at vita solitaria, qualis est lupis: vnusq; sibi amicus Timō: ceteri oēs hostes & insidiarū machinatores. Cū horū quopiā cōgredi: piaculum: adeo vt si quē aspexero dūtaxat, inauspicatus sit ille dies. In summa: non alio nobis habeātur loco, q̄ signa laxeae atreave: neq; foeciale ab illis missum recipiamus, neq; foedera seriamus. Mons hic solitudinē meā aduersus illos tueat. Ceterū tribules/cognati/populares/postremo patria ipsa frigida quēdā & sterilia noīa, stultitūq; mortaliū gloriē: solus Timon diues esto: despiciat oēs: solus ipse secū oblectetur liber ab assentationibus, & onerosis laudib; diis sacra faciat: epuletur solus sibi ipsi vicinus, sibi parriceps, executiēs sese ab aliis. Ac semel decretū esto vt vnus scīpsū comiter accipiat, si moriendū sit, aut necesse habeat sibi ipsi coronam admoūere. Nullūq; nomē sit dulcius q̄ Misantropi. i. hoīm oseris. morū autē notē difficultas, asperitas, feritas, iracundia, inhumanitas. Quasi quē conspexero: icēdio cōflagrātē, obtestantēq; quo restinguā, pice oleoq; restiguere: rursum si quē flumen vndis abstulerit, isq; manus porrigēs, iploret vt retineatur: hūc quoq; demerso capite propellē: ne possit emicare. hūc ad modū par pari relaturus est. hāc legē Timon tulit Echecratides Colytēs: & cōcionis subscripsit suffragiis idē ille Timon. Age hęc decreta sunt: hęc fortiter tueamur. Ceterū magno emerī: vt id oībus innotat q; opibus abūdo: nā illa res illos pfocauerit. sed qđ illud! Hem quā trepidatio: vndiq; cōcurrunt, puluerulētī atq; anhelī, haud scio vnde aurū odorati. Vtrū igit hoc cōscēso colle saxī eos abigo, & sublimi dei aculās: an hac tātum ī re legē violabimus: vt semel cū illis congregiamur: vt magis angātur, fastiditi repulsiq;: ita satius esse duco. Itaq; restemus quo illos iā excipiamus. Age pspiciā: primus eorū iste quis est! Nēpe Gnatonides adulator q; mihī nup symbolū petēti funē porrexīt quī apud me sepenumero solida dolia vomuerit.

Sed bene est q̄ ad me venis: nā primū oī m vapulabit. GNATO. An nō dixi Timonē virū bonū nō neglecturos esse deos: Salue Timon formosissime: iucundissime: cōuiuator bellissime. TIMON. Scilicet & tu Gnatonides vulturū oī m edacissime atq; hoīm pdirissime. GNATO. Sēper tibi grata dicatitas. Sed vbi cōpotamus! Nā nouā tibi adfero cātilenā, ex his quos nup̄ dīdici dithyrābis. TIMON. Atqui elegos canes, admodū miserales, ab hoc doctus ligone. GNATO. Quid isthuc! Feris o Timon! Attestor o Hercules: hei hei i ius te voco apud Ariopagitas: q̄ vulnus dederis. TIMON. Atq; si cūctere paulisp̄, mox cēdis me reū ages. GNATO. Nequaq̄: quī tu plane vulnere medere, paululo auri iuncto. Mirū enī i modū p̄sentanēū id ē remediū. TIMON. Eriā manes! GNA. Abeo. At tibi male sit: q̄ qdē ex viro com modo tā s̄uus fact⁹ sis. TIMON. Quis hic est q̄ accedit recaluafter ille Philīades affentatorū oī m execratissimus, hic quū a me solidū acceperit fundū, tūa filiē i dorē talēta duo, laudationis p̄miū quū me canētem reliquis filētibus oībus solus maiorem i modum extulisset: deierās me vel olorib⁹ magis esse canorū: vbi me pridē agrotum conspexisset: nā adierā oraturus vt meī curā ageret: plagas etiā egregius ille vir ipegit. PHILIADES. O ipudētiā. Nunc demū Timonē agnoscitis: nunc Gnatonides amicus & cōuiua: enīue ro habet ille digna se: quādoquidē immemor est atq; īgratus. At nos q̄ iam olim cōuicētores sumus aequales ac populares: tamē modeste agimus ne īsili re videamur. Salue here, fac vt istos adulatores obserues q̄ nūq̄ adsunt: nisi in mēsa, prēterea a coruis nihil differunt. Neq; posthac huius etatis mortaliū vli fidēdum est. Omnes īgrati, & sociești. At ego quum tibi talētū adducerē: quo posses ad ea quā velles vti: i via iterim accepi te summas quasdam opes esse nactum. Proinde accessi his de rebus admoniturus te: q̄q̄ tibi forsitan me monitor e nihil erat opus, viro nimirū adeo prudēti vt vel Nestori ipsi si necesse est consilium dare queas. TIMON. Ita fiet Philīades: sed age accede quo te ligone comiter accipiam. PHILIADES. Viri caput mihi cōminutū est ab hoc īgrato: propterea q̄ eum ea quē i rē illius erant admonui. TIMON. Ecce terti⁹ huc orator Demeas se recepit, tabulas dextra gestās, aitq; se mihi cognatum esse, hic vna die de meo sedecim talēta ciuitatī depēdit. nā damnatus erat ac vinētus. At quum soluēdo nō esset: ego miser tuis illū redemi. Porro quū illi sorte obuēisset: vt Erechtheidī tribui distri bueret arariū: atq; ego adiens, id qd ad me redibat poscerē: negabat se ciuē nosse me. DEMEAS. Salue Timon p̄cipuum generis tui p̄sidium: fulcimentum Atheniēsiū: defenāculum Grēciē. Profecto iādudum te populus frequēs, & vtraq; curia opperitur. Sed prius decretū audi, qd de te conscripsi.

Luciani

quādoquidē Timon Echecratidae filius Colytēsis vir nō modo pbus & integer verū etiā sapiēs,quātū ali⁹ in Grēcia nemo,nunq̃ per oēm vitā destitit optime de repu.mereri. Tū autē i olympicis vicit pugil: & lucta cursuq̃ die eodē:ad hęc solēni quadriga eq̃strisq̃ certamē. TIMON.At ego ne spectator q̃dem vnq̃ in olympicis sedi.DEME.Quid tū!spectabis posthac:sed ista.cōmunia addi sati⁹ est. Tū anno superiore aduersus Acharnēses p rep. fortissime se gessit:& Penelopenensiu duas acies conscidit. TIMON. Quaratione! Quippe qui nec vnq̃ arma gesserim:neq̃ vnq̃ militiā dederim nomē. DEMEAS.Modeste tu qdē de teipso loqueris:nos tamē ingrati futuri sumus:nisi meminerimus.Prēterea scribēdis plebiscitis,& in cōsultationibus,& in administrādis bellis nō mediocrem vtilitatē attulit reipu.His de causis oībus vīsum est/curiē/plebi/magistratib⁹/triburim/plebeiis singillatim/cōmuniter vniuersis/aureū statuere Timonē iuxta Palladē in arce:salmen dextra tenētem:radiis tēpora ambiētib⁹/vrīq̃ septē aureis coronis coronetur:hęc coronæ hodie in dionysiis per tragœdos novos promulgentur.Siquidē hodie,illī dionysia sūt agēda.Dixit hoc suffragiū Demeas orator:pp̃terea q̃ cognat⁹ illius pp̃inquus,ac discipulus eius sit.Nā & orator optim⁹ Timon:pt̃erea quicq̃d voluerit. Hoc igitur tibi suffragiū:sed vtiā nam & filiū meum ad te pariter adduxissem: quē tuo nomine Timonē appellauī. TIMON.Quī potest Demea:quī ne vxorem quidē duxeris vnq̃ quantū nobis scire licuit!DEMEAS.At ducā, nouo inēire anno,si deus pmiserit: liberisq̃ operā dabo. Tum qd̃ erit natum(erit autē masculus) Timonē nuncupabo. TIMON.An vxorē tu sis ducturus:equidem haud scio:tāta a me plaga accepta. DEMEAS. Hei mihi. Quid hoc est rei! Tyrānidē Timon oceptas:pulsasq̃ eos qui sunt ingenui:ipse nec ingenuus plane nec ciuis:verū prope diem poenas daturus:quī aliis nominib⁹/tū q̃ arcē incenderis! TIMON. Atqui non cōflagrauit arx scelestē. Proinde palā est:te cāhniatorē agere. DEME. Verū effosso erario diues effect⁹ es. TIMON. Atqui nō est effossum isthuc.vnde ne hęc quidē probabiliter:abs te dicuntur. DEMEAS. Verū effodiet posthac:sed tu interim oīa quē i eo cōdita,possides. TIMON. Alterā itaq̃ plagā accipe. DEMEAS. Hei scapulis meis. TIMON. Ne vociferare:alioq̃ & tertiā tibi illidā. Etenim res plane ridicula mihi acciderit:si quī iermis duas Lacedæmoniorū acies fuderim:vnū scelestū hominē non p̃riūero. Tum frustravicerim in olympiis & pugil & palestri tes.Sed quid hoc! An non philosophus Thrasycles hic est! p̃fecto ip̃sus est:promissa barba,subductisq̃ sup̃ciliis,& magnū quiddā secū murmurās accedit Titanicum obtuens:cesariem per scapulas fluentē vētilans:alter qui

dam Boreas, aut Triton, quales eos Zeuffis depinxit. Hic habitu frugalis, in
 cœſu moderatus, amictu modestus, manē mirū q̄multa de virtute differit
 dānans eosq̄ voluptate capiuntur frugalitatē laudās: at vbi lotus ad coenā
 venit, puerq̄ ingētem illi calicē porrexit: meraciore autē maxime gaudet;
 perinde vt Lethes aquā ebibēs, a diluculariis illis disputationibus diuerſiſſi-
 ma quē ſint exhibet: dū milui iſtar pręripit opſonia, & proximū cubito opo-
 ſito arcēs, mēto interim condimētis oppleto: dum canū ritu ingurgitat,
 prono incumbēs corpore: perinde atq̄ in patinis virtutē inuēturū ſe ſpe-
 ret: dumq̄ vſq̄ adeo diligēter catinos extergit idice digito: vt ne paululum
 quidē reliquiarū ſinat adhærere: nunq̄ non querulus, tanq̄ deteriorē partē
 acceperit: vel ſi totā placētam, aut ſuam ſolus omniū accipiat, qui quidē eda-
 citatis & inſatiabilitatis eſt fructus: temulētus vinoq̄ bacchatus, nō ad cā-
 tum modo ſaltationēq̄, verū ad conuiuium vſq̄ & iracundiā. Ad hanc mul-
 tus inter pocula ſermo (tum enī vel maxime) de tēperātia ſobrietateq̄: atq̄
 iſta quidē loquitur quū iā a mero male affectus ridicule balbutit. Accedit
 his deinde vomitus. Poſtremo ſublatū eum de conuiuiο efferunt aliqui am-
 babus manibus tibicine inharētē. Q̄q̄ alioqui ne ſobrius quidē vlli pri-
 mariorum ceſſerit vel mēdacio, vel confidētia, vel auaritia. Quin & iter af-
 ſentatores primas tenet: pēierat promptiſſime: anteit ipſtura: comitatur i
 pudētia. In ſumma prorſus admirādum quoddam ſpectaculum eſt omni ex
 parte exactū varieq̄ abſolutū. proinde nō eiulabit clariſ videlicet quū ſit
 modēſ. Quid hoc papę tādē nobis Thraſycles! THRASYCLES. Nō hoc
 animo ad te venio Timon quo pleriq̄ iſti q̄ nimirum opes admirati tuas, ar-
 gēti, auri, opiparorū conuiuiorū adducti ſpe concurrūt, multaq̄ aſſenta-
 tione definunt te: hominē videlicet ſimplice, facileq̄ ipartientē id qd̄ adeſt.
 Siquidē haud ignoras offam mihi i coenam ſat eſſe, tum opſonium ſuauiſ-
 ſimum cepe aut naſturcium: aut ſi quādo lubeat lautius epulari puſillum ſa-
 lis. Porro potum ſons Athenis nouē ſaliens venis ſuppeditat. Tum pallium
 hoc quauis purpura potius. Nam aurū nihilo magis apud me in p̄cio eſt q̄
 calculi qui ſunt in liſtoribus. Sed tua ipſius gratia huc me contuli: vt ne te
 ſubuerterit peſſima iſta atq̄ iſidioſiſſima res opulētia: quippe quē multis ſe
 penumero imedicabilium malorum extiterit cauſa. Etenī ſi me audies, po-
 tiſſimū opes vniuerſas i mare p̄cipitabis: vtpote q̄bus nihil ſit opus bono vi-
 ro, quiq̄ philoſophiē poſſit opes p̄ſpicere. Ne tamē in altum o bone: ſed ſer-
 me ad pubē vſq̄ igreſſus paulo vltra ſolū fluctibus opertū / me qdē vno ſpe-
 etante. Q̄ ſi hoc non vis: tute igitur eas potiore via ex adibus eiicito, ac ne
 obolum quidē tibi facias reliquum: videlicet largiens iis quicunq̄ opus ha-

Luciani

bent: huic quinq; drachmas, illi minā, alii talētum. Porro si qui erit philosophus: hūc equum est duplā aut triplam ferre portionē. Qzq; hoc qdem mihi non mea ipsius gratia postulo: sed quo amicis, si qui egebunt, donē. sat est si modo perā hanc largitione tua expleueris ne duos qdem modios aginiti eos capientē. Nam paucis contētum modestumq; conuenit esse eum q philosophat, neq; quicq; vltra perā cogitare. TIMON. Equidē ista q̄ dicis pbo Thrasycles. Ergo si videtur priusq; perā expleam, age tibi caput opplebo tuberib⁹: posteaq; Ligonē sum mēsus. THRASYCLES. O libertas, O leges. Pulsamur ab impurissimō: libera in ciuitate! TIMON. Quid stomacharis O bone Thrasycles! Num te defraudaui? Atqui adiiciam vltra mensuram Choenices quatuor. Sed quid hoc negotii? Cōplures simul adueniunt. Blepsias ille, & Laches, & Gniphon, breuiter agmen eorum q vapulabunt. Itaq; quin ego in rupem hanc conscendo: ac Ligonem qdem iamdudum fatigatū paulisper interquiescere sino! At ipse plurimis congestis saxis, procul eos lapidum grandine peto. BLEPSIAS. Ne iace Timon. Abimus enī. TIMON. At vos qdem nec citra sanguinem: nec absq; vulneribus.

LUCIANI TYRANNICIDA, ERASMO INTERPRETE.

Argumentum Declamationis.

Quidam in arcē ascendit: vti Tyrannum occideret. Atq; ipsum qdem non repperit: verum filium eius interemit, gladiumq; i vulnere reliquit. Adueniens Tyrānus, vbi filium extictum conspexit: eodem ense necem sibi consciscit. Is qui ascenderat, Tyranniq; filiū peremerat, prēmium tanq; Tyrannicida petit.

DECLAMATIO.

Quod vum duos eodem die Tyrannos occiderim Iudices, Alterum qdem etate iam affecta, Alterum aetate florētem & ad scelus successionem capeffendam paratum: vnicum tamē pro ambobus prēmium petittum venio: q quidē vnus omnium quotquot vnq; tyrannicidæ fuerunt, vnico vulnere duos maleficos fuerim amolitus neciq; dederim: filiū videlicet ense: patrē indulgenti charitate qua filiū adambat. Itaq; Tyrannus pro his quæ cōmisit abunde magnas poenas nobis depēdit: quippe q & viuus aspexit: filiū prius morte sublatum: & qd est omnium maxime nouum: compulſus sit deniq; ipse sui tyrannicida fieri. At filius illius mea quidem manu peremptus est: cæterum occisus, alteram ad cadē

operam mihi suam commodauit: dum q viuo patri scelerum socius fuerat: eiusdē post mortē(quatenus licuit) extitit parricida. Ego itaq sum is q tyrannidē sustuli, pariterq̃ mecum gladius quo cuncta confecta sunt meus: tametsi cēdis or dinē commutarim ac morē modumq̃ nouarim conficiendū sceleratos. Nempe hunc q valentior erat, ac sese defendere poterat: ipse perimens. Porro senem soli gladio reseruans. His igitur de causis & amplius quiddā a vobis me consequuturum arbitrabar: premiāq̃ laturum: quē numero equarēt eos q essent iter empti: vtpote q non presentibus modo malis vos leuarim: verum etiam futurorum formidine: quiq̃ stabilē pepererim libertatem nullo relicto q̃ scelerum capeffat successionē. Verum iterim tantis rebus strenue peractis ī discriminē adducor: ne premiō fraudatus a vobis discedā: ac ne solus non feram mercedem, quam leges a me seruatae praestituunt. At q contradicīt, is mihi videtur nō reip. studio (quēadmodum ait) hoc facere: sed q̃ extinctos esse illos grauius ferat, atq̃ eum qui illis mortis author extitit vlscisci conetur. Vos igit iudices mihi paulisper attēdite: dū tyrānidis mala/ tametsi ipsi optime nostis/ cōmemoro. Siquidē hoc pacto futurū est vt & beneficii mei magnitudinē itelligatis, & ipsi plus capiatīs voluptatis: reputātes nimirū qbus sitis leuari malis. Neq̃ enī quēadmodum aliis qbusdā sapenumero accidit: itidē & nos simplicē atq̃ vnica seruitutē sustinebamus: nec vnus dñi violētiā tolerabamus: verū soli oīm quos similibus habuit calamitas duos pro vno tyrānos habebamus: & ī geminas contumelias distrahebamur ifelices. Porro senex multo erat moderatior: quippe ad iras lentior: ad supplicia segnior: & ad cupiditates tardior: vtpote cui iā etas vehemētiā īpetus cohiberet, voluptatumq̃ cupiditates refrēnaret. Quin ad suscipienda maleficia filii īstinctu nolens īPELLI ferebatur: ipse alioqui non admodum tyrannicus nisi q̃ illi morem gerebat. Siquidem indulgens in filium supra q̃ credi queat erat: id qd re declarauit: ita vt filius illi esset omnia. Illi parebat: per vim faciebat quicquid ille iusserat: supplicio afficiebat quoscunq̃ praeceperat: ac prorsus in omnibus illi obsecundabat. In summa: filius in patrem tyrannum quendam agebat: pater filii cupiditatum satelles erat. Tameſi huic propter aetatem honorem cedebat adulescens, soloq̃ īperii noīe tēperabat: tamē res & caput Tyrannidis erat ipse. Et q̃q̃ tutamētū praesidiūq̃ pricipatui ab illo mutuarēt: scelerū tamē momentum solus fruebatur. Ille erat q̃ satellites continebat: q̃ custodias obtinebat: qui tyrannidem affectantes e medio tollebat: qui īsidias formidabat: ille q̃ castrabat ephebos: qui coniugia violabat: illi virgines producebantur. Tū si q̃ cedes: si qua exilia: si q̃ pecuniarū expilationes, delationes, cōtumelie,

Luciani

ea omnia iuuenis temeritate gerebatur. Porro senex ille obsequebat: comitēq; scelerū sese prebebat: ac cōprobabat duntaxat filii sui flagitia. Itaq; quā ea res nobis erat intolerāda: ppter ea q; quā animi cupiditatib⁹ ex iperio potestas accedit: nullū flagitiis modū iponūt: tū illud in primis discruciabatur: q; pspiceremus diuturnā vel aternā potius seruitutē eam futurā: & p successionē aliū post aliū domino tradendā rēp. populūq; hominī scelestō hereditatis instar obuētūrū. Nā id aliis spem nō exiguā facit: qđ apud sese reputant: qđ inter se dicunt: at mox coercebatur: at mox demorietur: paulo post liberi sum⁹ futuri. Verū de his nihil eiusmodi sperabat: quin potius iā inuebamur: paratū Tyrānidis heredē. Vnde factū est vt ne aggredi qđē qlq; fortium ciuiū, & qui eadē quā ego animo statuisset, auderet. Sed desperabatur ab vniuersis libertas: atq; inexpugnabilis tyrannis videbat: quippe quā esset cū tam multis configēdum ac dimicādum. At me nihil ista deteruerunt: neq; perpēsa negotii difficultate refugi: neq; ad suscipiēdū discrimen trepidauī: verū solus: solus inquā aduersus adeo validā variāq; Tyrānidē, vel nō solus potius, sed gladio comite conscendī: quippe qui mihi sit auxiliatus: meūq; ex parte Tyrānum interemerit: quā mors mihi interim ob oculos obuersiabatur. At e diuerso perpendenti: q; publicā libertatē, mea cade redēpturus essem. Ergo vbi in primā irruissem custodiā: neq; mediocri negotio satellites submouissem: occidēs inter im: ī quē incurrissem: & quicqđ obfisteret amolienis: ad ipm negotii caput ferebar: ad vnicū Tyrānidis robur: ad nostrā calamitatū fontē: atq; irrupto arcis ppugnaculo, quā viderem illū fortiter tuentē sese: multisq; vulnerib⁹ resistentē: tamē occidi. Et iā tū erat sublata Tyrānis: iā tū mihi confectū facinus. Ex eo tēpore liberi oēs nisi q; reliquus adhuc erat senex solus: inermis: nudat⁹ custodiis: iāq; amisso magno illo suo satellite, desertus: neq; deinde dignus forti dextra. Ibi nimirū meū ipse Iudices hac animo reputabā. Cūcta mihi pulchre habent: cūcta cōfecta sunt: cūcta eo quo destinā perducta. At eū qui reliquus est quo tandē modo poenas dare cōuenit! Me quidē meaq; dextera nequaq; est dignus: praesertim si post splendidū facinus iuuenile atq; magnificū interimatur: priorē illā cadē dedecoratur⁹. Carnifex aliquis quācūdus est illo dignus: verū post calamitatē, ne vel hāc ipsam lucrifaciat, videat: discrucietur: appositū habeat ensem: huic reliqua mando. Hęc vbi meū statuissem: ipse qđē illinc discedo. At ille peregit id qđ ego pēdiuinauerā: Tyrānū occidit: summāq; meā imposuit fabulā. Adsum igit popularē administrationē vobis adportās: cunctisq; bono iā vt animo sint edicēs: ac libertatē annūcians. Iā meis fruimini factis. Vacua sicut videtis, sceleratis hominib⁹ arx.

Tyrannicida. Fo. LXI.

Imperat nemo. quin & magistratus creare liberū est & causas agere: & ex legibus cōtradicere. Atq; hæc oīa vobis mea cōtigerunt opera: meaq; fortitudine: videlicet ex vna illa cæde: post quā pater iā viuere non quibat. Aequū itaq; cenſeo: vt his pro meritīs debitū mihi a vobis præmiū donet: nō q; lucrī auidus: aut sordid⁹ quīspīā sim: nec is qui mercedis gratia de patria benemereri statuerim: verū q; præmio cupiā officia mea cōprobari: neq; repudiari: aut inglorios fieri conat⁹ meos: si velut irriti præmioq; indigni iudicentur. At hic cōtradicit: negatq; æquum facere me qui decorari munere, præmiūq; ferre cupiam. Neq; enim Tyrannicidam esse me: neq; quicq; a me, pro legis sentētia cōfectū esse: verū facinorī meo deesse quiddā: ad hoc vt præmiū postulē. Percontor igit illū quid præterea requiris a me? Nonne volui? Nōne ascēdi? Nōne occidi? Nōne libertatē peperī? Nū quis iperat? Nū quis iubet? Nū quis minitāt dñs? Num quis nocentiū manus effugit meas? haud quāq; dixeris. Sed oīa plena pacis: oēs restitutæ leges: libertas manifestā: democratia stabilis: inuiolata cōnubia: pueri tuti: virgines absq; periculo: publicāq; felicitatē solēnibus feriis celebrat ciuitas. Quis igit horū oīm author? Quis est qui illa sustulit? hæc peperit: Etenim si quīsq; præ me dign⁹ honore sit: cedā præmiū: desistā a petēdo munere. Q; si solus oīa peregi: audens: periclitās: ascēdens: interimēs: excrucians: alterū vltus in altero: quid mea calūniarīs officia? Quur facis vt popul⁹ parū erga me gratus existat? At enim nū occidisti Tyrannū. Porro lex Tyrānicidæ præmiū decernit. Verū dic mihi: nunquid interest: vtrū ipse interimas: an mortis causam ministraſtes? Mea pfecto sentētia nihil. Verū hoc solū spectauit legis cōditor: libertatē: democratia: sceleratorū sublationē. Huic honor ē decreuit: hoc præmio dignū iudicauit: qđ quidē inficiari nō potes: qn mea cōtigerit opera. Etenim si occidi eſſi: quo occiso ille nō poterat viuere: nimirū ipse cēdem peregi. Ego occidi: sed illius manu. Itaq; ne discepta de cædis modo: neq; illud expendā: quēadmodū interierit: verū an iā perierit: & an q; periit, id a me sit pfectū. Quādoq; & illud excussurus mihi videris: atq; his aduersus bene de re p. meritos calūniis vsurus. Si qs nō gladio verū lapide, lignoye, aut alio quouis pacto peremerit. Quid porro si fame Tyrānū obsediſsem: ad mortis necessitatē compellēs? num ibi quoq; regiturus eras a me cædē mea ipsius manu peractā? aut desyderari adhuc quiddā diceres: ad id vt legi factū a me satis videat: atq; id quū scelestū: acerbius etiā atq; atrociorē mortis genere trucidāſsem? Vnū hoc dūtaxat specta: hoc require: hoc excute: Quis nocentiū reliquus? aut quē met⁹ expectatio? aut qđ calamitatū vestigiū? Q; si purgata oīa: si pacata: profecto Sycophanticū est: modū rei gestæ calūniantem.

Luciani

præmio frustrari velle: quod iis quæ virtute cōfecta sunt debeat. Equidē & illud memini dissertū in legibus: nisi forte propter diuinā seruitutē oblitus sum eorū quæ ab illis dicuntur: Causam mortis esse duplicē: puta: si quis ipse occidat: aut si nō ipse quē occidit: neque manu facinorū peregit: verū cōpulit, præbuitque mortis occasionē. Ex equo & hūc quoque lex cēset supplicio affici oportere: idque iure optimo. Neque enim statuit minus valere oportere audaciā quā facinus. Ac postea superuacaneū est cedis rationē viāque spectare. Deinde hūc qui sic occiderit: tanquam homicidā poenas oportere dare cēlebis: ac nequaquam absoluedū esse. At me qui per oīa cōsimili modo rep̄. iuui, nō cēles ea capere oportere quæ iis debentur qui beneficio iuuerūt. Neque enim illud dicere possis me quē imprudentē fecisse: sed exitū quēdā cōmodū / fortuito fuisse cōsequutū p̄ter animi sententiā. Nā quid præterea iā formidassē: eo qui validior erat interēpto? Quur autē gladiū in vulnere reliquissē: nisi plane quod erat euerturū id ipsum p̄diuinassē? Nisi forsā illud dices: hūc qui extinetur est Tyrānum nō esse: neque hāc appellationē in illū cōpetere: neque vos multū p̄mii hoc noīe, si ille fuisset occisus, decreturos fuisse. Atqui istud dicere nō queas. An Tyrāno interēpto: ei qui cedis causam ministravit: p̄mii negabis? O curio sitatē: de illo laboras: quo pacto iterierit? quū interim libertate fruaris? aut ab eo qui Democratiā restituit: nescio quid superuacaneū præterea regris? Atqui lex (vti fateris) caput rei gestæ spectat. Quæ vero ad id cōducunt ea oīa missa facit: neque iā ultra curiosius excutit. Quid enim: an si Tyrānū exegerit quispiā: nō is iā Tyrānicidæ p̄mii cepisset? cepisset opinor: idque iure optimo. Sigdē & hic per seruitutē libertatē peperisset. At id quod a me patratū est: non exiliū habet: nō in posterū instaurādæ Tyrānidis metū: verū absolutā sublationē totiusque generis internitionē: omneque malū radicitus excisum. Et mihi per deos, iā ab initio ad finē vsque (si videtur) rē totā perpendite. nū quod eorū quæ ad leges pertinet sit prætermissum: & num quod in me desyderet ex his quæ Tyrānicidæ oportebat adesse. Principio mentē prius oportet superpetere fortē & amantē reip̄, quæque pro cōmunibus cōmodis periculū adire nō recuset: quæque priuato suo interitu multitudinis incolumitatē aufit redimere. Num hac parte quicquid mihi defuit? Num frāgebar animo? Nū quū præscire per quæ pericula mihi perripendū esset, per ignauīā refugī? p̄fecto nō potes dicere. In hac iterim parte tantū cōmorare: atque aestima: an nō vel voluisse tantū ista, ac statuisse, præclarū facinus futurū fuisse videat. Ac putato me solius animi volūtatisque argumēto præmii postulare tanquam qui beneficio iuuerit. Tum si voluntati meæ facultas defuisset: verū alius post me Tyrannū occidisset: dic mihi: nū absurdū aut p̄ter equū fuerat dare p̄mii?

Tyrannicida. Fo. LXII.

Maxime. Si dicere ciues volui: statui: aggressus sum: voluntaris experimētū dedi: solus dignus sum qui pramiū ferā. Quid tū respōsurus fueras? Nunc porro nō hoc dico: sed insuper ascendi: periclitatus sum: atq; innumerabilia priusq; iuuenē occidere patraui. Neq; em̄ vsq; adeo facile, factuq; procliue esse rem existimetis: custodias percurrere: satellites opprimere: vnūq; hominem tā multos amoliri. Quin isthuc poene maximū est oīm quæ sunt in Tyrannicidio: totiusq; negotii caput. Nā ipse iā Tyrānus nō magna res est: neq; expugnatu, neq; cōfectu difficilis: verū ea quæ tuentur cōtinentq; Tyrānidem: quæ quidē si quis superarit is nimirū cuncta quæ destinauit peregerit: & perpusillū est id qđ super est. Sed ad Tyrānos puenire nunq; mihi cōtigisset: ni prius qui illū cingūt custodes oppressissem: oēsque satellites ante debellassem. Nihil adhuc addo: verū in his rursus immoror. Custodiā oppressi: satellites superauī: Tyrānū incustoditū, inermem, nudū, reddidī. Vtrū his rebus cōfectis nō tibi videor honore dignus? an adhuc cadē ipsam a me requires? Quin etiā si cadē queris: ne ea quidē desyderabitur. Nō sum incruentus: verū cadē peregi: magnā ac strenuam: nempe iuuenis atate ac viribus florētis: atq; oībus formidādī: per quē ille ab insidiis erat tutus: cui vnū fidebat: qui cōpluriū satellitū instar erat. An nō igitur quēso te premio dignus videor: sed tantis rebus gestis honore fraudabor? Quid em̄ si satellitē vnū: atq; adeo quid si Tyrāni ministrū quēpiā interemissem? Quid si seruū aliquē charum? an non hoc quoq; magnū visum fuisset: cōscēdisse: mediūq; in arce, mediū in armis, aliquē e Tyrāni familiarib⁹ iugulare? Nunc & hūc ipsum qui occisus est cuiusmodi sit cōsydera. Filius erat Tyrāni: vel Tyrānus poti⁹: crudelior: dñs intolerabilior: ad supplicia dirior: ad cōtumelias violētior: qđq; est maximū: hāres ac successor omnīū: quicq; in lōgū nostras calamitates posset progare. Vn hoc solū mihi cōfectū esse: Ipsum vero Tyrannū viuere adhuc: fuga ereptū: iam horū nomine pramiū postulo. Quid dicitis? Nō dabitis? An nō & illū verebamini? An nō domin⁹, an nō grauis an non intolerādus erat? Porro nunc negotii caput: deniq; ipsum perpēdite. Etenim qđ hic a me requirit hoc qđ fieri potuit pulcherrime cōfeci. Tyrannūq; aliena cade occidī: non simpliciter: nec vulnere vnō: id qđ fuerat optatissimū illi: videlicet tantorū facinorū sibi cōscio: sed posteaq; illū prius multo dolore excarnificassem: tū quo nihil habebat chari⁹ miserabiliter prostratum coram oculis ostēdens, puta filium in ipso cui flore, tametsi scelestū quidē illum: attamen & atate vigētem: & patri similē: sanguine taboq; oppletum. Hæc nimirum sunt parētum vulnera: hi gladii verorū Tyrannicidarum: hæc mors digna crudelibus Tyrannis: hæc vltio tantis sceleribus

congruit. Ceterum protinus iterire, protinus excidere sibi, neque huiusmodi
villum spectare spectaculū, profecto nihil habet Tyránico supplicio dignū.
Neque enī ignorabā vir egregie: non ignorabā inquā, neque quēquā aliū latuit:
quāta ille charitate filiū sit prosequutus: adeo ut illo extincto, ne paululum
quidā tēporis sibi ī vita morādum esse fuerit ducturus. Atqui haud scio: an
cōs patres, hunc ad modū affecti sint erga liberos: verum hic etiā vltra reli
quos habebat quiddā: idque merito: quippe quod cōspiceret, illū vnicū esse quod cu
rareretur, seruaretque Tyrānidē: quique solus pro patre pericula susciperet, & tu
tamen īperio adderet. Itaque si non ob charitatē certe ob rerum desperationē
nō sciebā illum protinus exiturum e vita: perpensurū enī: iā nihil esse quod
velit viuere: adēpto tutamine quod illi filiū ministrauerat. Nimirū effeci: ut
hec oīa illū agminatī circūfisterēt: forma, dolor, desperatio, formido, quique
in posterum iminebāt metus, his aduersus illū auxiliis sum usus, atque ad ex
tremū illud cōsiliū adegī. Internit itaque vobis orbus, excruciatūs, plorās, la
chrymās. Luxit luctū: nō illū quidē diuturnū: verū quod satis magnus esset pa
tri. Postremo quod est oīm acerbissimū: ipse sibi necē cōsciuit: quod quidē mor
tis genus, prae ceteris miserimū: multoque atrocius quā si per alium īferatur.
Vbi mihi gladius? Nū quis alius eū agnoscit? Num cuius alterius hoc gesta
mē erat? Quis eum ī arcē induxit? Ante Tyrannum quis eo est usus? Quis
eū ad illū misit? O ensis particeps, successorque meorū egregie factorum, post
tāta pericula, post tātas cades, contēnimur, & īdigni p̄mio iudicamur. Nā
si huius tātum noīe p̄mium a vobis postularē: si sic dicerē iudices: Tyran
no quū mori vellet quū id tēporis īnermē se dephendisset meus hic illi gla
dius īseruiuit, & ad consequēdā libertatē auxilio fuit vniuersis, hunc quoque
laude p̄mioque dignū iudicassetis. Porro domino tam popularis rei nō gra
tiā retulissetis? Nonne īter eos quod de rep. benemeriti sunt scripissetis? Non
ne gladium īter sacra monumēta consecrassetis? Non illum secundum deos
veneraremini? Nunc mihi cōsiderate quā verisimile est fecisse Tyrānum:
quā dixisse: priusque sibi mortē conscisceret. Quum iuuenis a me trucidaretur
ac multis etiam vulneribus confoderetur, idque ī his corporis partibus
quod conspicue magis magisque sint oculis obuia: videlicet ut quāmaxime, discru
ciaret eum quod genuerat: quoque primo statī cōspectu pturbaret: miserabiliter
īclamabat, parētem īplorans non adiutorē: nec opitulatorē: quippe qui
senex iam esset atque īualidus: verum domesticarum cladum spectatorem.
Nam ego interim discefferam: author quod fueram totius tragoedię: reliquēs
actori cadauer, scēnā, gladiū, reliqua quod ad actū fabulę ptinebāt. At ille astās
vbi filiū cōspexit quē habebat vnicū: semiuivū, sanguinolētū, cōde cōsp̄sum,

Declamatio Erasmica. Fo. LXIII.

tum vulnera perpetua/plurima ac letalia, hunc ad modum exclamauit. O nate
extincti sumus: interepti sumus: tanquam Tyranni iugulati sumus. vbi mactator?
Cui me seruat? Cui me relinquit? qui quidem iam dudum propter occisum te fili sum
extinctus: nisi forte me tanquam senem contemnit: ac lento supplicio me conficit:
producitque mihi mortem: redditque mihi eadem longiorem. Atque hec loquitur?
ensem querebat. Nam ipse inermis erat: propterea quod per oia filio fideret: verum ne
is quidem deerat ut qui iam dudum fuerit a me paratus atque ad facinus futurum
relictus. Euulso igitur e caede gladio: atque e vulnere exempto ait. Dudum me
occidisti: nunc finem malis impone gladio. Ades patri lugeri solamen: senileque
manum & infelicem adiuua: iugula: Tyrannum occide: luctu libera: utinam prior
in te incidissem: utinam in caede prior occupassem locum. Occidissem quidem
sed tanquam Tyrannus duraxat: sed qui credere mihi superesse victorem. nunc au-
tem tanquam orbis occubo: nunc tanquam cui desit etiam mactator. Atque hec ubi di-
ceret. gladium adegit: tremens neque sat potens. Cupiebat quidem: verum non suppe-
tebant vires ad facinus exigendum. Quot hic supplicia? Quot vulnera? Quot
mortes? Quot Tyrannicidia? Quot premia? Postremo spectastis oes iuuenem
dudum prostratum: nec exiguum profecto: neque mediocrium viri opus: ac se-
nem huic circumfusum: atque amborum sanguinem commixtum: libertatis illa
& victorialis victimam: meique gladii facinora. At gladius ipse in medio ambo-
rum: declarans quod non indignum se domino praestitit: testansque quod mihi fidam na-
uasset operam. Id si a me ipso fuisset patratum: minus fuerat futurum. Nunc au-
tem illustrius est ipsa nouitate. Atque ego quidem sum is qui Tyrannidem sustu-
li. Caterum actio in multos est distributa: quemadmodum in fabulis fieri consue-
uit. Ac primas quidem partes egi ipse. Secundas autem filius. Porro tertias Ty-
rannus ipse. Nam gladius omnibus inseruiuit.

Luciani Tyrannicidae Finis. Erasmo Interprete.

DECLAMATIO DESYDERII ERASMI, NON ILLA QUIDEM
versa, sed quae superiori Declamationi e Luciano versa Respondeat.

I mihi causa haec iudices/apud concionem populari: quae
studiis potius, quam exacto rerum iudicio/duci consuevit, esset
agenda: ac non magis apud iudices ex honestissimis ordini-
bus electos: nimirum grauissimos sapientissimosque: non nihil
perfecto vereretur: ne omnium animis noua hac & insperata letitia
gestitibus atque (ut ita dixerim) exultatibus, nec satis attente

Lucianice respondens

ros nec dociles essem auditores habiturus. Porro fauētes beneuolofq; multo minus: quippe qui frontē modo, quafq; perfonā hui⁹ negotiū intueribus: nō faciē ipsam ppius contēplātibus videri fortasse possum: in cōmunī toti⁹ ciuitatis gaudio: tū autē in causa tā populari: velut importunius obſtreperē atq; obſcurbare. Enimvero quū oīs affect⁹ inutilis eſt ad recte iudicādū: tū ingēs intēperans atq; exundās lēritia / nō ſolū iudiciū omne fundit⁹ tollere ſolet: verū etiā noſtrū ſenſum nō raro nobis eripere: preſertim ſi (quēadmodū hęc noſtra) poſt graues diuturnafq; calamitates, ac veluti tēpeſtatē ſauiffimā, repente præterq; ſpem (quafi portus quidā) fuerit obiecta. Quid autē tā acerbū liberæ multitudini: q̄ ſeruit⁹? Quid tā dulce: quid tā exoptatum: q̄ libertas? Itaq; nō rebus modo ipſis, ſed vel inanibus hartū rerū vocabulis / plebis animā quēat ad quidlibet ipelli: maxime primis his aliquot diebus dum gaudiorū adhuc velut æſtus quidā impotēs, oīa ſurſum ac deorſum miſcet: dū lēritiæ remulētia, dum gratulandi dulcis quædam ebrietas pectus occupās, animū ad cogitandū inſtituere non ſinit. Verum veſtra iudices ſingularis ſapiētia perſpicacitaſq;, nō hoc tātū ſcrupulo me leuat: verum & hanc mihi fidutiā ſuppeditat: vtī ſperem futurū: vt hoc cōtradiciendi munus: qd̄ equidē nec inuidētia / nec fauore in Tyrānidem (ſicut iſte calūniabatur) ſed ſolita mea & (vt opinor) nota reip. charitate ſuſcepi: vobis nō modo nō inuidioſum: ſed fauorabile plauſibileq; videatur. Etenim poſtq̄ viderē manifeſta quadā deorum beneuolentiā / poſt diuturnā ac miſerrimā illam ſeruitutē, toties reip. votis expetitā libertatē aliquādo cōtigiffe: nihil prius curandū nobis eſſe iudicauī q̄ vt gratos nos exhiberem⁹ in eos: a quibus nobis tā egregia felicitas eſſet profecta: quo videlicet munus ſuū huic vrbi propriū perpetuūq; facere vellent: & cōſtabilire: tueriq; qd̄ largiri nō eſſent grauati. Meminiſſemq; iſdē in manu eē: vt eriperēt īgratis: qd̄ optātibus dediſſent. Sunt autē: vel primæ gratitudinis partes: intelligere videlicet: cui beneficium acceptū ferre debeas. Et hac vna ratione mortales diuinæ beneficentiæ gratiā referre poſſumus: ſi beneficiū acceptū agnoſcam⁹: ſi celebremus: ſi ad illos authores referamus. Neq; mihi cōmittēdū putauī: vt dum nimium candidi in ciuem eſſe volum⁹: in deos īgrati impiūq; reperiamur. Neq; em̄ iſt hoc nomine nūc perinde laborat: ne hoc præmiū pereat ærario: & huius lucris accreſcat (q̄q̄ id quoq; longa iam Tyrānide exhaustius eſt: q̄ vt inde temere dari præmia cōueniat immerētibus). Illud agif: ne dii immortales qui hui⁹ male cōſulta, nobis verterunt bene: hoc tātum munus a nobis tāq; īgratis repoſcāt. Si qd̄ ipſis ſolis debet honoris: laudis: gratia: id illis fraudatis, in hominē contulerimus. At quē hominē obſecro

Declama. Erasmica. Fo. LXIII.

Nempe, qui quū priuatus cōtra leges iuuenē occiderit: atq; hac temeritate sua restitutæ libertatis periculolam occasionē modo præbuerit: idq; adeo imprudēs (vti mox docebimus): non veretur pulcherrimū Tyrānicidæ titulū diis eripere: sibi arrogare: resq; diem dicere: ac leges ipsas in ius vocare: ciuitatē ingratitudinis ream agere: nisi sibi totā hāc felicitatē ferat acceptam. Nullū qdē iudices facin⁹ speciosius Tyrānicidio: nullū diis dignius verum hoc impudētior: qui sibi laudē tā eximiā vsurpat immeritus. Nullū præmiū honestius illustriusq; q̃ qd Tyrānicidæ debetur. Sed hoc impēsius accuratiusq; spectādū: ne temere decernatur indigno. Per multa liquidē, p̃ multa ad id requirunt: vt hoc tā egregio titulo, vt hoc tā diuino præmio, dignus quis esse videatur: quorum nihil in hūc cōpetere, paulopost euincemus. Proinde quū nō tolerāda improbitatis mihi videatur: qui legibus / tñ homicidii / tum temeritatis poenas debeat: eum a legibus præmium omnū maximū petere: petere dixi: imo flagitare: & ita flagitare: vt etiam si vnū ex huius arbitrio dependerint: tamē multa insuper isti creditori sunt debitura. Quæ cōiecta quū postulare iure potuisset: maluit tñ homo verecūd⁹: vnū cōpsoluto reliqua sibi deberi: vt haberet nimirū qd obnoxie reip. quoties libido sit, possit impropere. Tum illud vtrū risu potius, an odio dignū existimē: q̃ in tribunalib⁹: q̃ apud ornatissimū seuerissimorū Iudicū concessum: Thrasonē quēdā nobis e comoedia retulit! Sēsistis iudices vt e corona plariq; risum tenere nequierint: dū personatus iste Hercules tragicediā illā suā nobis recitabat: de sese terq; quaterq; Tyrānicidæ: de sapiente illo gladio cōmilitone suo: qui p̃ se prudens senē interemī: digno videlicet, q̃ inter sydera collocetur: domino in deorum numerū relato. Dii boni quib⁹ phalaris, quibus fucis, quibus ampullis facinus illud nobis suū ornavit: iactauit: exaggerauit! q̃ militari iactantia: q̃ Stentorea voce: q̃ fastuoso vultu: q̃ arrogantibus superciliis: q̃ stupidis oculis: suū ipse vobis encomium detonabat! Quæso iudices vt etiā nunc hominis vultū diligēter attēdatis: nōne vobis minitari videtur! nonne dicere: nī mihi præmiū decretueritis: haud feretis impune: incolumi diuino illo meo ac fortissimo gladio: qui vel sine me meas vices vbi lubebit, acturus est. Quis tandē istam ferat iactantiā: vel in eo qui vere Tyrānum occidisset! Hęc quoq; me causa iudices (neq; enim inficiandum est) cōmouit: vt huius obfisterem petitioni: vel magis vt immoderatā arrogantiā, vt odiosā huius iputationem retūderem. Videbā iam inde ab initio: quū certatim vniuersa ciuitas diis libertatis authorib⁹ grataretur: vt hic sese ira tumens in medium ingesserit: q̃ indigne tulerit victimas diis seruatoribus immolatas. Sibi hunc honorē eripi: sese vnicū esse restitutæ.

Luciani

libertatis author ē proclamabat: leges, aras, focos, omnia publica priuataq;
sue dextre suo magnifico gladio deberi. Agite quid futurum deniq; iudices
auguramini: si ad huius intolerabile iactantia, vestra authoritas, vestra com
probatio, si premium quasi pignus accefferit! Quid: nisi vt Tyrāno submo
to, alter qdam huic ciuitati paretur: q ventose lingue glorieq; quasi Tyan
nidē quandā exerceat! Qui quotidie nobis odiosam istā suā Tragœdiam li
gerat: quotidie dextrā istam herculanā, & gladiū prodigiolum minitetur!
Vtrū est hoc iudices Tyrānide liberari: an mutare Tyrannū! Videtis ipsi
q̄ minaci fronte me iā obtueatur. Quid mihi succēses! Quid minitaris ocu
lis! Quid terres supcilio! An mihi non licebit libertate i contradicēdo (tuo
scilicet munere) vti, quum tu sic abutare! q liberū tibi putaris (id qd etiam
in proœnio leges fieri vetāt) crimē tam atrox, tam capitale i ciuem ipige
re, tātum q̄ lubuit: idq; apud iudices iuratos, i tam frequēti ciuiū corona:
qd nequeas vel leuissimo confirmare argumēto. Sigdē q̄ reliqua gloriose: tā
illud ipudenter dicebas: mihi nullā fuisse causam: quare tibi contradicēdi
partes suscipere: nisi quo Tyranni necē quæ me discrucia ret scilicet, vlcisce
ret. Quo quidem tuo exemplo si vicissim i te liberet vti, mox itelligeres q̄
atrocia, quāto probabilius i te possint retorqueri. Nam tuum istud, tam i
uidiosum (quēadmodū tu qdem existimabas) conuitium / me longe minus
etiā territabat q̄ (qd vulgo dicunt) ex pelui redditum fulgur. Etenī pręter
q̄ q neq; affinitas, neq; cognatio, neq; necessitudo, neq; emolumētum, neq;
prorsus alia res vlla mihi cū Tyranno itecessit: quur mea referret illū vi
uere, sine qbus rebus nullam i quēq; criminis herere suspitionē, tu quoq; sci
res: nisi nunq; tribunalia vidisses: ac nisi hodie deuū te lucelli spes fecisset iu
reconsultū! Equidē arbitror, meā fidem, itegritatē, pietatē, totaq; meā vitā
sic huic reipub. spectatā esse: vt isto crimine tibi potius i probitaris odium, q̄
mihi suspitionē vllam conciliaris. Vides q̄ multis adductus sim causis vt ti
bi obfisterē. Deniq; (si scire vis) bona ciuium pars id a me enixissime flagita
uit, vt sui patrociniū aduersum te capefferē: negantes sibi videri Tyranni
de liberos sese, nisi te a Tyrānicidē premio deicerē. Non q̄ pudeat homini
debere hāc felicitatē: tametsi id quoq; durum, ei debere q̄ sic i putet. Sed de
bere arroganti, sane q̄ molestū est, at debere / cui non debeas, isthuc vero / nō
grauissimū modo, verum etiā stultissimū. Equidē ne lenoni qdem, vel ver
bo refrager, si modo is promereatur: sed obnoxium esse tam iportuno i pu
tatori: tum q nihil iuuerit: id vero bis miser est: bis stultum est. Nullus enī
insolētius exprobat beneficium: q̄ qui qd non dedit, id vult dedisse videri.
Sed finge mihi nullā esse causam quur tibi me opponerē, nisi quia sic animo

Declamatio Erasmica. Fo. LXV.

lubitū sit meo: pfecto nihil habes q̄ mihi iure succēdeas. Eten̄ quū apud iudices tam sanctos agatur: si vere pramiū meruisti, nō tibi honorē eripio: verū etiam vehemēter illustro: quādo nō paulo magnificentius est tyrannicidæ pramiū euicisse/ q̄ tulisse. Sin minus, æquus veniā dabis: si boni ciuis fungor officio: si nullo meo emolumēto Remp. debitū pramiū reā defendo: si stultitiæ crimen, si imprudentiæ infamiā a ciuitate depello: si nō sino: vt nō oīm periculo hæc vrbs in deos existat ingrata. Postremo si deorum immortalīū causam ago: quib⁹ honorē debitum tu conaris interuerrere. Vel hinc sat liqueat / quāta religione reliquā cām egeris, qui statim ingrediens tam impudenter sis calūniatus. Cōtradicit igitur cōtra Remp. fauet tyrāno. Qz̄ ego illud quoq̄ liberæ ciuitatis esse iudico / hoc loco vel tyrannorum causas citra fraudē agere licere. Neq̄ tamē a vobis postulo iudices: vt vel mihi p̄sit in causa hoc meū erga Remp. studiū: vel huic obfit tam insoles arrogantiā: imo nō deprecor inuidentiæ suspicionem: nō refugio vel atrocissimā illam, quā iste mihi conabatur imp̄gere, inuidiam: vt tyrāno fauisse videar: nisi certioribus q̄ vt a quoq̄ refelli possint argumentis euinco: nisi demū et aduersario p̄suadeo, modo ne tergiferentur, vt q̄maxime ciuilit̄er quis agat, nullum ei deberi pramiū. Sin exactius/seueriusq̄, poenam etiam ab ipso deberi. Quæ quidē dum q̄ potest breuissimē facio: quāso iudices vt me attentis animis atq̄ auribus audiatis. Meministis iudices: vt iste inter dicendū subinde nobis conatus sit ob oculos ponere: id vnum spectare iusserit: quātis malis sublata tyrānide simus leuati. Hoc passim inculcabat: hac re bonam orationis partē occupabat: nihil nos aliud p̄pendere voluit: nisi q̄ grauē seruitutē tolerassemus: nunc optata libertate frueremur. Nimirū id tantū vos spectare voluit: quod ad hoc iudiciū nihil attinebat. Neq̄ em̄ hoc in quēstionem venit: q̄ misera sit tyrannis: q̄ optāda libertas. Sed de illo cognoscitis iudices: quū libertas huic vrbi sit restituta: quanta hinc laudis portio huius virtuti debeat. et an id qd̄ euentu cū huius facto cōiunctū est / idem cū eius merito cōiunctū videri oporteat. Relegā autē eadem vestigia quibus ipse in cām ingressus est: quod egdem refellendi genus simplicissimū esse puto: sequarq̄ p̄tes illas, q̄bus iste rem secuit: id nimirum agēs: vt quemadmodū ingeniosi cōiūuatores iisdem carnib⁹ alio atq̄ alio modo coquendis/condiendisq̄ efficiunt, vt multa opsoniorum genera videātur: itidem iste nobis ex vnico homicidio multa facit tyrānicidia. Repetam igitur ordine gradus illos quibus iste facinus suum sibi visus est mirifice attollere: et in quibus idē idem restitabat. Qz̄ si me deturbāte / vel in vno quolibet consistere poterit, tum ipse sese victorem pronuntiet licebit.

Lucianicę respondens

Quot tyrannicidia, inquit, quot pręmia? Primũ q̃ volui: deinde q̃ conatũ sum. Tum aut q̃ filium occidi plusq̃ tyrannũ. Postremo q̃ pater ob mortem hui⁹ sibi necem cõsciuit. Principio qđ voluit iudices/quis nõ leuius esse vi deat: q̃ vt sit refellendũ! nisi q̃ iste tanta voce intonabat: toties inculcabat: q̃ tyrannũ voluisset occidere: atq; id (vt nihil iam accederet) tamen pręmio dignum asseuerabat. Quid autem tam ridiculum: q̃ nudę voluntatis pręmium a lege flagitare! quę adeo nihil ad se pertinere putat/ quid velint aut in animo statuāt homines: vt neq; poenam irrogent, siquid velis modo perperam: neq; pręmiũ ostendant, siquid officiose velis: verũ id vnũquęq; voluisse interpretatur: quod nulla vi coactus effecerit. Ergo ne, inquires, nõ magna facti pars est voluisse: quod qđam arduis in rebus vel solum sufficere solet! Recte sane. Sed apud deos modo: quippe quibus solis perspicuũ est quid nolis aut velis: ab his pręmiũ expectandum, siquid pręclarum animo cõceperis. Lex hominum vices agit: et quid in obscuris illis sinuosi cordis specubus mortales agitent, adeo sua referre nihil putat: vt (non dicam) ab dita aut suspiciosa, sed ne ea quidem admittat, quę populari sunt opinione famaq; iactata. Postremo vt nõ nisi comperta recipiat: non audiat nisi quę sunt certissimis argumentis deprehensa/ pbata/ euicta. Cedo qđ est facinus tã nefariũ: cuius simplex volũtas in crimẽ vnq̃ est vocata! Ista iudicia Aca ci/ Rhadamantiq; tribunalibus seruant. Hic mihi nõ quid volueris: sed qđ feceris/ adferro. Q; si nulla lex vlli flagitio suppliciũ minat: quod in aĩo staturis: quę tandẽ est impudentia: p merito qđ pręstare volueris duntaxat perinde quasi pręstiteris a lege pręmiũ postulare! Quę quidem quum ad id vnũ sit cõparata: vt maleficia vel deterreat/ vel coerceat: multoq; magis ad eius partes pertineat: nocentibus erogare poenam: q̃ bene merentibus largiri pręmia (id qđ mox copiosius demonstrabimus) posteaq; in criminibus non accipit insimulationẽ merę voluntatis: quęso te in petendis pręmiis ostentationem voluntatis admittet! Quis autem est ciuium vel quātumlibet ignauus: qui nõ velit tyrannum occidere: si tuto liceat! Quis non vel leno/ saltem emolumentĩ causa velit! Deniq; quis nõ facile simulare possit voluisse se: videlicet quo pręmiũ gratis auferat! Vis itaq; dicā/ quātum hoc totũ habeat momẽti/ voluisse occidere! Nępe pĩde est: q̃si te somnariis occidisse. Par pari pẽsari cõuenit. Qui p̃stitit beneficiũ: ei lex beneficiũ repẽdit: at q̃ bene voluit tantũ: ei qđ debet: nisi vt vicissim bene velit Resp! nũc et hoc in gradu nos iube cõsistere. Rẽ tã eximiã, inq; aĩo versauĩ/ statui/ decreui: an pręmiũ negabitis! Nõ fraudaberis pręmio: si isthoc noĩe postules verũ illud interĩm pręmiũ feres: velut hõ nĩmiũ p̃frictę frõtis/ irrĩsus/ explo

Declama. Erasmica. Fo. LXVI.

Subexibitatus discedes:quem nō puduerit id a lege postulare: quod ne leno
quidem aufit a quoq̃ petere:vt rem pvoluntate auferat:nemo tam vecors
q̃ concedat:vt voluntatē nescio quā,hoc est minus q̃ verba,pretio redimat
At nō volui tantū inquis:verū et periclitatus sum:ascendi:submoui satellī
tes.Primū isthuc tu qdē cōsulte facis:q̃ de gradu illo defilisti:in quo nimis
pfecto incōmode stabas: q̃q̃ ne in hoc qdem multo cōmodi⁹ cōstiteris. Nā
etiam si paulo minus absurdum videatur:haud ita multo minus impudēs
tamen est:quum lex palam prēmium decernat ei, qui factum prēstiterit:te
q̃ conatus modo sis/prēmīū poscere. Ergo ne hoc quidem iuris erit apud
te legib⁹: qd̃ per illas est ciui priuato cum ciue priuato! Age quid si quis ci
uium tecū iniisset contractum:ita vt ille pecuniam stipulatus, tu conditio
nem pactus esses:mirum ni suo vterq̃ periculo:atq̃ is nondū prāstīta con
ditione/nummos his verbis abs te petat. Cedo mercedem:conatus sum/tē
raui/adnīsus sum:an nō p̃tinus impudenti homini respondebis:cedo con
ditionem! Nā de tuo conatu quid mea refert! quādoquidem effectū abs te
pactus sum/nō conatum. Puta totidem verbis tibi nunc respondere legem.
Agnosco contractum:non muto pacta:debeo prēmium: sed si tu conditio
nem prēstīstī:si tyrannum occidisti. Verbis aut obligantur/ aut absoluun
tur homines. Si conato pollicita sum prēmium, nō grauabor dare: sin ei q̃
facinus peregrisset,quod tandem ius est te ferre quod es stipulatus: me non
ferre quod sum pacta! In priuatis ac minutis cōtractibus nemo tam impro
bus inuenitur:vt lucrū conditione promissum postulet,non prēstīta condi
tione: nemo tam stult⁹ vt det si quis postulet:et tu a Republica maximum
omnium prēmium postulas:q̃ conatus modo sis! Nihil mihi nisi nugas ad
fers:donec illud vnū audiā:qd̃ te prēstare oportebat. Volui,inquis,ascendi
perrupi custodias:submoui satellites:quātulum iam est illud quod supest!
Quid adhuc desyderas! Nempe nihil in te desydere prāter illud:cui soli
debeatur prēmium. An nondum intellexisti/in istiusmodi contractibus
duplex esse periculum: quorum alterum ad hunc tantū: alterum ad illum
proprie pertineat:videlicet persoluendæ mercedis,et prēstandæ conditio
nis. Ego meo periculo prēmīi dependendi onus recipio: neq̃ tua referre
putas: neq̃ refert q̃ angusta mihi res: vnde corradendum/quod debeam
pretium. Tu itidem conditionem tuo suscipis periculo:neq̃ mea quicq̃ in
terest:quo sudore:quo periculo sit ea tibi prēstanda. Totam istam curam,
totum hoc negotiū tibi relinquo. Qz si ego iam prāstīta abs te conditio
cōmemorē tibi si agris meis male puenisse segetes:merces naufragio piisse:
nihil auelli a malis debitorib⁹:nō sine graui dispēdio cōstari posse pecuniā:

Lucianicę respondens

quā tibi debeā. dic obsecro: nōne nugas agere me dices: negans hortū quicūq;
ad te pertinere! Hoc vno modo posse satisfieri tibi: si pecunia numeretur.
Neq; quisq; est iudex tā iniquus: quin te tuo vti iure fateatur. Et mihi pul-
chre satisfactū existimas: si tu mihi tragoediā adferas: quātū adieris pericu-
li: quantū sudorū, quantū vigiliarū exhauseris: dū studes p̄stare cōditionē?
Res est (mihi crede) calumniosior scrupulosiorq; q̄ vt legibus tā occupatis
conueniat: alienā exēdere voluntatē: alienos p̄ficulari conatus: quorum
suos quisq; nimio solet aestimare: non suos difficile est adamussim perpēde-
re. At factū, facilis est aestimatio. Proinde ea in legis cognitionē cadit: hunc
reliqua illa cōsuevit metiri. Tamen si nō piget interdū equi boniq; rationē
habere. Verū in his litibus, quæ de vetere illa formula pendēt, inter bonos
bene agier oportet: at in contractibus, quę neq; vi neq; dolo coierunt: quid
est quod a p̄scripto recreatur: nisi quis velit omnino a pactis discedere?
Quid vis? Circūspice: & si potes vsq; inuenire exēplum: non nego p̄miū.
Sæpenumero in pugilū Olympicis: sæpe in certamine spectator (opinor)
sedisti. Cedo: nū quādo vidisti quēq; tā impudētē: qui palmā sibi hoc nomi-
ne vēdicaret: q; strenue certasset! Non arbitror: atq; id in re pene ludicra:
certe ad voluptatē cōparata. Et tu in tā serio omnīq; splendidissimo nego-
tio, id tibi postulas, qd in scānicis illis pudeat vel impudētissimum tētare?
Age quoties & illud vidisti euenire: vt qui sese fortissime doctissimeq; ge-
fisset ī cursu: is a p̄mio lōgissime abesset: & ignauissimo faueret euētus! Ha-
beat ille sane: qd causetur: excidisse habenas: consternatū equū: fractam ro-
tam: iacet se vel arte vel viribus tanto p̄cellentiorē: quāto Thersire p̄sti-
tit Achilles, nisi metā prior attigerit: p̄fecto postulādī p̄mii ius nullū ha-
bebit: fortunam suā inculcare licebit. Cæterū Agonothetæ nō indignabūt:
propterea q; hoc animo in certamen descēderit: vt eius vteretur conditio-
ne. id ē ita demū p̄miū ferret: si virtuti fortuna fauēte, vicisset. Alioqui si
conatui non tātū effectui p̄miū deberetur: tot palmis esset opus: quot in
Olympicū certamen venissent. Qzq; in huiusmodi ludis qui solēnitatis vo-
luptatisq; gratia proponūtur, sit interdū: vt victis quoq; p̄mia statuātur
nō honoris sed solatiū gratia: verū seriis in rebus atq; adeo periculosis, quæ
nā obsecro lex vnq; mercedē statuit: nisi si quis facinus peregisset: & ita pe-
regisset: vt omnis numeros impleat! A quo tu quantū absis: mox audies: nā
nunc de conatu tantū agimus. Lex igitur ciuicā promittit coronā: ei qui ci-
uē in bello seruauit. Quis vnq; ad hunc honorē vel aspirauit: q; se telis obie-
cerit: q; non sine multis vulneribus discesserit! P̄fecto nisi ciue seruato: ne-
mo ciuicā petit. Quis vnq; his verbis muralem petiit! Acrīter contēdī in

Declama. Erasmica. Fo. LXVII.

dices: vt moenia superarē. Omnia feci: sed depulsus sum. Quātūlibet enī
sus sit: nisi conscenso muro/ nemo tā inuerecūdus, vt muralem coronā sibi
deberi dicat. Obsidionalem nemo flagitat: nisi depulsa obsidione. Postremo
nullus honōs petitur: nisi ab eo q id effecerit: ad quod honor inuitat. Qui
naui in tempestate desertā ad littus pduxerit, huic ex lege vendicatio est
earū rerū: quæ nauī uehebant. Quorsum attinet hic tuā iactare peritiā/
sudores/ pericula/ conatus! Nihil nō feceris: quo nauē in tutū reduceres: sed
victus tēpestate deseruisti: audebis q̄q̄ ex his quæ sunt in nauī tibi vēdica
re! Aut si ausis, futurū speras, vt q̄q̄ te vel pilū sinat attingere! Nō opīnor.
Sigs vnq̄ ouationē/ supplicationē/ triūphū obtinuit: q̄ ad victoriā omnib?
ternis esset enīsus: q̄ gnauius se gesserit in bello: nisi supior discesserit: nisi
præscriptū a lege numerū hostiū fuderit: aude et tu tibi præmiū pmittere
q̄ tyrānicidiū sis aggressus. Qd si nemini hoīm memoria cōrigit, desine tī
bi noua spe blādiri: desine inaudito exēplo postulare: qd sperare sit impro
bissimū: dare postulanti stultissimū. Noli nobis cōmemorare/ quanto capi
tis periculo murū arcis conscenderis: qua virtute satellitiū Tyranniciū per
ruperis: alios depuleris: alios occideris: quorū maximā partem tibi liberū
est fingere. Ad obtinendū tyrannicidæ præmiū duobus dūtaxat verbis est
opus: Tyrannū occidi. Quātūvis conatū exaggeres/ alleues/ attollas, nō nisi
Tyrannicidæ debetur præmium. Alioqui/ qd dices si eodem illo die quo tu
arcē conscendisti/ p̄multi pariter aggressi/ sua quisq̄ virtute freti: quorum
nemo tamen tyrannū interemisset: vtrum omnes Tyrānicidæ præmio po
tientur ex æquo: nēpe quia conari! Age qd si multis strenue rem aggressis,
vni cuipiā qui sit omniū ignauissimus (vt nō semper virtuti respōdet for
tuna) eum contingat interficere: an nō præteritis reliquis hic vnus hono
rem auferet! Quamobrē tandē! Non quia plus adierit periculī: sed quoniā
id confecit: cui lex honorem decreuit. Hic tu fortasse rursus incipies deplō
rare frustra sumptam operā: negabis æquū esse virtutis egregios conatus
merito fraudari præmio: nisi fortunæ suffragio adiuuentur. Sed quæ tan
dem potest esse iniqua cōditio: quā nemo cōpellitur accipere: nisi cui cordi
sit! Quātūlibet iniqua conditio pponitur: eam nimirū facit æquissimam
quisquis suapte sponte recipit. In aleæ ludo (si fas est hoc exemplū cōferre)
quid iniquius, q̄ vel summū artificem ab imperitissimo supari: si modo iā
ētus cōmode cadat! Atq̄ id adeo nemo tanq̄ iniquū causatur/ propterea q̄
cui lusus huius lex non probatur: ei liberū erat non suscipere. Itaq̄ lex quid
præstari velit, id palam atq̄ in medio pponit. Quid abs te præstari possit,
id tibi relinquī expendendum. Illa nihil mauult: q̄ vt res q̄optime cadat: q̄

Lucianicę respondens

si posteaq̃ nihil iā intentatū reliqueris: quo minus effeceris/ p fortunā stetit
intelligis opinor nihil habere teiqđ legi succēdas. Fortunā, si ita lubet, i ius
voca: cū lege nihil tibi rei. Quā vt nihil pmittit: ita nihil debet: nisi p̃stati.
Neq; vero existimemus iudices istud a maioribus q̃ hanc legē tulerūt/ sine
summa rōne fuisse factū: vt conato p̃miū nō esse statuendū putarint. Vide
licet illud cauerūt: nō tantū ne ancipites istas et inexplicabiles hmōi de co-
natu lites inuitarent: verū etiā q̃ intelligerent tyrānicidii conatū nō posse
nisi summo ciuitatis piculo suscipi. Vnde futurū prospiciebant: vt si cona-
tui prēmīū statuissent, temeritate conantiū Resp. subuerteret potius q̃ re-
stitueretur. Etem tyrānis qđ aliud est, q̃ graue/ capitaleq; ciuitatis hulus!
Huic siqs medeat, ei merces digna p̃posita est: quā ita demū ferat: si remo-
diū p̃sentaneū attulerit. Verū huic malo neminē oportet admoliri manū
nisi certū artificem: q̃ sua diligentia/ peritiāq; fretus, nō sinat hoc licere for-
tunæ: vt dū ipse salutē dare conatur: illa vitā penit⁹ eripiat. Quid: vtrū tyr-
igitur in eiusmodi discrimine/ conatum prāmio iudicas inuitandū esse: an
potius poena deterrendū: nisi qđ conatus est q̃spiam idem prastiterit! Nec
illud te subleuat: quod mihi videbare ratiocinando colligere: quū lex in ma-
leficiis poenā irroget simplici sceleris molitioni: par esse, vt multo magis in
benefactis conatus habeat rationē. Nā oportere legem multo p̃pensionē vi-
deri ad compēsandā virtutē, q̃ ad retaliandā culpam. Atq; vide q̃ hic tota
erras via. Principio nō animaduertis hoc tyrannicidii facinus toto genere
a reliquis discedere: p̃pterea q̃ aliorū molitio cum priuato molientis peri-
culo modo coniuncta est: huius cū publico Reip. discrimine copulata: vt te-
mere moliri tyrannicidii nihil aliud sit, q̃ temeritate priuata rem oīm pro-
dere. Deinde lex nec in quouis crimine/ nec qualemq; conatū in quæstio-
nem venire finit: verum in paucis duntaxat: quæ vel propter insignē atro-
citatem hoc odii merentur: vel eiusmodi sunt: vt prius exitium adferant: q̃
conatus dent significationem. Quod genus/ parricidiū/ veneficiū/ p̃ditio
Postremo nō vides nihil esse simile/ totaq; natura/ rationeq; discrepare: poe-
næ legitimā irrogationem/ et honoris largitionem. Nam alterum quidem
proprie legū munus: alterū quasi quædam de iure concessio/ legisq; candor
(vt ita dixerim) quidam est. Hoc ita habere sic demum intelliges: si repu-
tes/ q̃ multa sint quæ lex iubeat addita poena ni pareas: q̃ multa item veteri:
nisi obtemperaris/ suppliciū minitās. Cōtra: vix vnū atq; alterū esse, ad quē
prāmio sollicitet. Quædā enim eiusmodi sunt: vt durū ac seruire videatur
ad ea metu mali adigi. quo de genere sunt: vxorē ducere: opam dare liberis
Hic lex nimirū vrbanius ac verecūdius tecū agit: patris nō m̃gfatus sumit

Declama. Erasmica. F. LXVIII.

habitum: pretio ad id inuitat: quod alioqui gratuito te prestare decebat. Rursus alia tæcti id genus sunt: vt a quouis nō improbo ciue prestari vel le oporteat: tamē et fortiora videntur q̄ vt a multis prestari queāt: et periculosiora q̄ vt multi velint suscipere. Nā inhumanū videtur cuiq̄ vitæ suæ contemptū imperare. Ad hæc igit̃ præmio animat: quasiq̄ calcar addit virtuti. Proinde nō oportet hāc legū indulgentiā lōgius trahere: q̄ ad quæ semet ipsa astringit. Nec mirādū est: si attētor, si vigilātor, si exactior est in pprio/naturaliq̄ munere suo: q̄ in eo in quo p̄t̄p̄is rōne in alienas partes descēdit. Huic astipulat̃ illud q̄ nouis etiā criminibus exemplū aut nouum noua lege solet institui: aut a simili lege mutuo sumi. Neq̄ tamen idē fieri consuevit: si quis quid noui facinoris cum laude patrauit: vt præmiū a cōsimili cōstitutione decernatur: nisi lex extet, quæ nominatim honorē statuat eius factorū: qđ roget, vix habebit: qđ postulet, haud quaq̄. Quis em̄ legi necesse sit passim ciuiū suorū officiū mercede redimere? quādoquidē ne sit impunita improbitas/ id publicitus oīm refert: at probus esse nemo gratis potest. Quid autē est quod non vel gratus patriæ debeat ciuis: cui si vel animā impenderit: quid mirandum: si qđ acceperis/ id restituis? Vt supplicio dignus sis, nisi parenti pietatis officiū persoluas: nō præmiū ilico tibi debeat, si psoluas. Iridē: siquid in leges cōmittas/ nō potes effugere supplicium: at nō statim illæ tibi præmiū debituræ sint: siquid cum officio feceris. Nam si ciues omnes sese in officio continerent, ne opus quidem esset vllis legibus: quippe quæ non ad bonos mores comparatæ: sed malis e moribus natæ sunt: id quod vere vulgo dicitant: ac pharmaci vice fungantur. Finge itaq̄ nullas esse leges: quemadmodū de aureo Saturni saculo fabulantur Poetæ: suo quēq̄ sponte fungi officio: an tu hic clamabis perire bene facta: q̄ nulla lex præmiū decernat? Vt lex nō minatur nisi improbis: ita nō pollicetur optimis ciuibus. Quorsum em̄ opus promisso: quū virtus absoluta abunde seipsa contenta sit: Proinde petere qđ illa nō sit pollicita/ p̄fecto plus q̄ impudētissimū est. improbe flagitare quod ea cādide/ ciuilitereq̄ pmiserit/ ciuis est p̄bitatis non satis spectatæ. Tu quid merueris/ paulo post excutietur: interim finge sane præcipuam quandā vtilitatem attulisse: cui tamen ex lege præmiū nō debeat. Vtrum protinus clamitabis in frugiferum fuisse officium: ciuitatem in ius vocabis: plebem ingrātā vocifera bere: minitabere iudicib⁹, nisi tibi mercedē ex animi tui sentētia decernat? An potius ipsam virtutē abūde magnū sui præmiū iudicabis? oblectabis re cōscientia recti: hunc esse maximū fructū officiī duces: q̄ de aliis citra tuū emolumentū benemerēdo ad deorū benignitatē videaris accedere? Nimisrū

N. Me leges. S. f. 1000

Lucianicę respondens

hęc tibi futura sunt satis: si modo ciuis sis optimus. Quid si nō cōtētus istis: aliud adhuc nescio quid prēmii desyderes: certe maximo proximū est gloria. Hoc tu iam propemodū tulisti. quāto metris pretio: volitare per ora mortalium/celebrari/laudari/digētis notari mille/oculos omnium in te coniectos circūferre! Ista (inquā) vel maxima prēmii pars. nā pecunia sane quę exigui momentū adfert. Tu conatus dūtaxat es. permagna portio, vel caput potius ipsum, tuo deest facinori. At quū interim his rebus frueris: dum nō occiso Tyranno, tamen velut Tyrannicida celebraris: quāso te quātula pars abest a tuo prēmio: quid laturus eras: etiā si Tyrannū occidisses! Postremo isthuc ipsum prēmii pene dixerim inuidēdum mihi videtur: quod iam tibi licuit toties resp. Tyrannicidii imputare: quod in celebri iudicio tibi cōtingit honestissimū prēmii flagitare: & in tam frequēti theatro spectāte rep. magnificam istam tuā tragediā peragere. Mihi videtur iudices beneficii tulisse gratiā: quicquid exprobrare beneficiū potuit. Tu fortunę, tu deorū munus impunitas ciuitatis: & sunt fortassis qui tibi libertatē acceptā ferant. An hęc tanta prēmia contemnis! quę vel vero Tyrannicidę sufficere debuerant: nisi lex maluisset prēmio conatū ab effectu distinguere. Quod nullum me hercle prēmii magis congruit ei qui Tyrannū conatus sit occidere, nec occiderit, quod ut illi cōtingat Tyrannicidę prēmii sperare, nec ferre tamē. Hiccinē erat ille gradus in quo nos tecū cōmorari iubeas! Quod hoc nomine tuus conatus minus promeretur prēmii: quod aliorū pposito fortuna modo defuit: tibi volūtas: ut ais. Effecisti quid voluisti. id quid erat necesse, nec fecisti/nec voluisti. Sed iādudū alium gradū (ut video) circūspectas: in quē te recipias. Nā in hoc quod citra omnē prēmii spem cōsistas, intelligis. Age: sequemur te per oīa et aliunde alio fugitantē persequemur: nec usque sinemus cōsistere. Atqui nō tantum aggressus sum inquis: verū etiam occidi: nempe filium. atque id facinus in duo secas Tyrannicidia: & quod filium sustuleris plusque Tyrannū: tum Tyrānidis successorē: & quod parenti, necato filio, mortis causam ministraris. De illo mox: nūc hoc cuiusmodi sit inspiciamus. Parētem ais abs te/iugulato filio/eadem occisum opera. Negas enim referre: qua via peremeris: modo sustuleris, imo splendidius istuc videri vis: quod tuo quidē ense: verū ipsius dextera sit interemptus. Hęc tā honesta iudices oratio possit parum attentū fallere: præsertim hoc rē fucis illis suis & phaleris veditatē: dū nobis ob oculos ponit: validū illū, florētēque iuuenē: sic patri adamatū: crebris vulneribus confossum: parētē senē miserū, illi circūfusus, eodē exanimatū ense: sanguinem vtriusque inter se cōfusum. Ista quidem dictu splendida: sed quid ad tuam causam attinent! Nemo tam cæcus: qui non videat: nemo tam

Declama. Erasmica. Fo. LXIX.

effrons qui neget: spectaculū illud multo omnī iucundissimū extitisse ciuitati: quū senē Tyrannū iuueni videret incumbentē: exanimem exanimi: & in altero gauderet sese leuatum malis prateritis: in altero futurorū metu. Hæc quū p se maxima: quū reip. sint gratissima: quid attinet verbis exaggerare! Illud vnū in hoc iudicio vertitur: vtrum tibi acceptū ferri oporteat, q̄ pater sine controuersia Tyrannus occisus est: an fortunæ superiq̄ dexterritari. Q̄ enim tuo gladio peremptus est: id vero q̄ est futile nihilq̄. Quid si tuo gladio ab eo qui eum vrēdum abs te rogasset, Tyrānus esset necatus num tu protinus Tyrannici dæ præmiū petitem venires! Lex occisori pollicetur honorē: tu eū iugulasti: de quo certe controuersum esse poterat: Tyranni nomine cēsendus esset, necne: cum de quo nihil erat dubitationis reliquisti. Si prudēs: prudēs excidisti a præmiis: sin metu, multo minus etiā causæ est postulandi muneris: verū illud tute vehemēter vrgebas: vt prudens volensq̄ reliquisse viderere. Sed qd̄ tandē erat istud tui consiliū: quum tibi sic in manu esset non toto metu liberare rēp. sed vltorē tui facinoris & verū certūq̄ Tyrannū relinquere! intelligebas (vt als) omne negotiū confectū extincto iuuenē: propterea q̄ modis omnibus futurū præscires: vt senex illico sibimet eodē gladio necē conscisceret. Videte iudices in manifestissimo mendacio qua rima conatur elabi, nisi diuinandi sciētiam cōmētus fuisset: nō poterat hinc explicare sese. Si quidē hæc vel augur, vel haruspex, vel vates diceret: fortasse nonnullos inuenires qui ista prædicanti fidē essent habituri. Nūc quid impudētius! quid vanius! quid veri dissimilius! q̄ asseuerare: id certū præscisse te: qd̄ tale sit, vt quiuīs alius exitus potius fuerit expectandus! An coniecturis es assequutus: id euenturū qd̄ euenit! At quid aliud effici coniecturis poterat: nisi vt vel sperares, vel suspicarer! Porro in re tā ancipiti, quæ dementia erat spem incertā sequi: discrimen certū negligere! Sed audiamus obsecro: certas illas cōiecturas: quibus hic noster vates præsensit inopinatum omnibus exitū. Iam ætate fessus erat inquis: iam viribus defectus: nec obtineri iam autumabat posse Tyrānidē: adēpto filio. Tum indulgētius amabat: q̄ vt filio vellet esse superstes. Nonne sentis hæc adeo nō esse naturæ rerū cōsentanea: vt iam oībus videantur esse cōfutata: vel priusq̄ refellantur! Vtrū senī mētē vllā fuisse putas: an nō putas! Si nō putas: fieri potuit vt illi tutum videretur: qd̄ neutiq̄ erat tutū: atq̄ ita protinus toto falleris augurio. Sin putas sapuisse: cur erat, q̄ vsq̄ adeo diffiderat! Quasi vero Tyrānus viribus dūtaxat vnus hominis, ac nō multo magis ingenio / versutia / calliditate / largitione / crudelitateḡ cōtineatur: quæ omnia si magis in senem q̄ in adolescentē cōpetunt: cur tu in diuersum tor-

Lucianicę respondens

ques augurium? An non illa ætas vsu rerum callētiore est? an nō altius dis-
simulat? an nō cauet diligētius? an nō prospicit oculatius? irascitur impla-
cabilius? tenacius iniurię meminit? meliusq; in longinquū cōsulit? His so-
lis rebus imperium Tyrannicū administratur. In militię duce, quantū est
illud momētum: qđ corporis vires adferunt? at in Tyrānide pfecto multo
minus. Cur magis illum terreret adeptus filius: q̃ extinctus satelles quis
piam audacior? quū arx superesset, approbe munita: supeffent opes, arma,
satellitū ingens agmen, tot in ciuitate factiosi, potētesq; qui non solū Tyrā-
ni partes adiuuabant: verū etiā Tyrannos agebāt. Quos equidē spero nūc
nobis non esse metuēdos (nolim enim insauita omīnari) at ita tamē ne ni-
miū secure negligātur. Vsq; adeo ne senem cruda viridiq; (qđ oēs norūt)
senecta/callidū/animosum/ambiciosum/non stultū/ vna filii mors consterna-
uit, vt rebus desperatis protinus e vita sibi migrandū duxerit? Praesertim
quū ille patris dominatū nihilo reddiderit tutiorē: sed multo inuidiosiorē:
idq; ob libidinē, atq; ætatis insolētiā, temeritatēq; adeo vt expedierit ppe-
modum illi ad stabilitēdam Tyrannidē filium e mediō tolli. Etenim quo p-
pius ad iustī regni speciē accesserit Tyrannis: hoc minus est inuidiæ obno-
xia, magisq; tuta. Iuuenis ille solum hoc augebat: qđ maxime Tyrannos so-
let euertere. Vera illa Tyrannidis munimēta in callidī senis pectore erant
collocata: sed tenerius adamabat filium: q̃ vt defuncto posset superesse. De
matercula quapiam priuata loqueris: an de viro sene/callido/crudeli/deniq;
Tyranno? Quid ego iudices in eo sermone argumētis coarguēdo sumam
operam: quē ipsa natura, quem mos, quē cōmunis omniū sensus repudiat?
Quis vnq; isthuc audiuit? Tyrannū vsq; adeo pio in liberos fuisse animo: vt
nō dicam cōmori voluerit: sed conuiuere cōmode quiuerit? Credite mihi
priuatorū isti sunt affectus. Tyrānus neq; qđ natura, neq; quid pietas, neq;
omnino quid sit officiū nouit. Exiit hæc omnia, simul atq; tyrannū induit.
Omnia cōmodis, omnia metu, omnia necessitate meretur. Solos hos amat
(si quos tamē ille amat) qui vel deos ipsos odit, quos aut metuit, & tollere
nondū expedit, aut quorū opera, ministerioq; ad fulciēdū imperiū indiget.
Qz si vllos ille posset amare, similes certe sui diligeret/impios/violentos/ra-
paces/scelestos/ quādo nihil ad conciliandā charitatē efficacius mortū simi-
litudine. Atqui ne improbi quidem illi chari sunt: nisi quatenus adiuuant.
Adeo vt preposterū vel peruersum potius quēdam stoicū Tyrānus expri-
mat. Neq; enim quisq; tam Stoicus fuit: vt æque vacaret omnibus affectib;
atq; tyrānus, hoc modo illos discernit: qđ philosophus honesto metitur sua
cōsilia: hic cōmodo. An ille vllum pietatis igniculū in quēq; mortaliū sen-

Declama. Erasmica. Fo. LXX.

tire potuit: qui in patriâ, vitæ parentē altricēq; qui in cœlites omnium bonorum authores, tam sit impius, vt illâ crudelissima opprimat seruitute: horum phana despoliet: iura cõtemnat. Verû vt largiamur tibi nõnihil, sinamusq; te priuatos affectus in Tyrannicū pectus, hoc est ignē in flumen trāsferre: an tandē persuadebis illud: vsq; adeo indulgēter illum adamasse filiū: vsq; adeo in eū omnes vitæ suæ spes/ voluptates/ opesq; semel contulisse: vt illo sublato, ne minimā quidē vitæ causam sibi reliquā esse putaret! Repete: non dicā ex hac ciuitate: verû ex vniuerso mortalium genere: non ex hoc seculo sed ab orbe condito, & ab ipso (si vis) Promethei simulachro. Quotus quisq; fuit pater, quota quēq; matercula, quæ ob liberorū necem sibi fatum accersuerit! Naturalis hic dolor, & quē nemo fere non modeste ferat. Priuatis parentibus vel indulgētissimis, muliercularū intēperatissimis affectibus mediocris luctus sufficit: Tyranni in filium charitatē nõ nisi solā mortem satisfactoriā esse tu Lynceu p̄uidebas! Age hoc quoq; tibi donamus: vicerit homo Tyrānus priuatorū in liberos pietatē: vicerit indulgētia materculas omnis: qui tibi cõpertū esse potuit, vtro se dolor paternus inclinaret! In rabiem, an in desperationē! Quo diligebat impotētius: hoc erat probabilius vt senex natura ferus, ciuibus infensus, vel maxime vellet esse superstes: vel ob id deniq; quo veterē illam iram, nūc filii nece acerrime exasperatam, irritatāq; reip. suppliciis saturaret. Q2 si alias vitæ pert̄sum fuisset: hæc nimirū vna causa poterat illum in vita retinere. Quid autē senili animo vindictę cupidius! An nescis, q̄ impotētes ætās illa concipiat impetus: quo rapiatur æstu: quo flagrare soleat incendio: si quando atroci insigniq; contumelia lacessatur! Quæ vero potuit esse atrocior q̄ filii cedes, sic amati, vt tu quidē ais! Hæc nimirū quicquid in illo fuerit vnq; crudelitatis, q̄ quid sæuitiæ, quicquid immanitatis, si qua sanguinis sitis, si qua suppliciorū fames, deniq; si quid Tyrannicū: id omne semel de integro poterat excitare quasiq; renouare. Mitiora etiā animalia datæ orbitatis iniuria in rabiē solet agere: & tu Tyrāno (quo nullū animal immitius) nihil tale metuēdū esse certissimus augur existimasti: qđ in Tigris videmus euenire! Q2 si tibi vni cõpertū erat Tyranno sic in delitiis esse filium: quid igitur aliud tua fiebat opera: nisi vt sæuissima illa Tigris/rapto catulo/in rabiē verſa in miserā hanc ciuitatē/dilaniandā/discerpēdāq; insiliret! Id si nõ euenit: magna diis gratia, tibi magnū debetur mālū: qui quārū ad te pertinet, tam diram beluam in nostra capita fortunāq; immiseris. Elige nūc utrū malis an verū fateri: nihil fuisse Tyranno cū nostris affectibus cõmune: an confingere: sic adamasse: vt matercularum quoq; vicerit delicias! Certe neutro

Lucianicę respondens

modo tua constabit diuination. Quæ nisi cõstiterit, nõ est qd ad eius rei lati
dem aspíres: quæ fortunæ cõmoditate te imprudente euenierit. Postremo
donemus et hoc tibi: vt præsciueris et certũ præsciueris, deo videlicet quo
piã te certiore faciente (nã alioqui fieri nequaquã potuit) p̃inde est ac si nõ
præscieris: quũ præscientiæ tuæ fidem legi facere non possis. Profer quib?
prædixeris/ id euenturũ quod euenit. Doce quis deorũ quando isthuc tibi
prænuntiari. Nihil habes qd dicas. Verũ posteaquã rem feliciter euenisse vi
deres, tũ demũ post factũ vates esse coepisti: quẽadmodũ vulgo tum fieri/ tũ
dici consuevit: post euentũ stultos etiam sapere: et quo fortunę beneficium
verbis in te transi moueres, tragediã istã nobis comminisci coepisti: causas
repperisti, qbus præscisse videre. Sed dii boni/ q nõ bonũ poetam te præsti
tisti: quĩ tam incõsistentia: tam cũ natura pugnatia finxeris: scruissimũ ty
rannũ ob pietatẽ erga filium vltro vitam fugisse: ob vnus capitis nec tu
tum sibi non putasse in vita cõmorari: quũ omnia suessent: qbus tyrannis
et parat et obtineretur. Sublato eo: in quo omne tyrãnidis præsidũ colloca
rat: repente rebus suis diffisum/ ad inferos abiisse. Age mitto nũc argumẽ
ta: hæc oĩa vera nõ ficta credemus esse: tamen si ne fucũ quidẽ vllum habent
verĩ. Si mihi ex omni hominũ memoria/ vel vnũ tyrannũ potes nominare:
qui liberos suos sic adamarit: vt nõ spadones ac pellacas longe prætulit: q
sic illis indulserit: vt nõ suspectos haberet/ obseruaretq: qui sic illis sit filius
vt non in barbaris qbusdam latronibus/ ac seruis stigmaticis plus q in illis
fidutia posuerit. Ego tibi p̃multos referre possim: q filios sic oderint: vt vi
uos esse pati non possent. adeo metueret: vt ne cibũ quidẽ vna cape vellent.
adeo diffiderent: vt tum demũ se tutos esse putarent, siq illos e medio sub
mouisset. Nullus inutilior tyranni satelles: q filius. Ex extrema barbarie cõ
ductitios mauult ille/ licarios/ fugitiuos/ homicidas/ sacrilegos. His vitã suã
mauult cõmittere, q sua patria frui non possint/ et alienã euertere gaudeat
qui barbaricis/ ferinisq viribus antecellant: et gigantes illos impios referat
qui ppter animi cupiditatem non difficile ad quidvis periculi suscipiendũ
perducuntur: et ppter ingenii feritatẽ a nullo facinore abhorrent. Hi sunt
idonei Tyrannorũ ministri: hi fidutia/ munimentum/ præsidũq tyrãnidis
multo tutissimum. Hos siquid ademerit, causam videatur dedisse: quor re
bus Tyrannus diffidat. Nam filius qua tandem ratione dominatũ sustine
bat! Aetate! at vt ilior ætas grandior. Robore! vnus erat. Prudentia! magis
sapit senecta. Custodiis quas obtinebat! at si aduersũ p̃sem obtinebat, mors
illius senĩ etiam optãda. Si p̃fis noie: qd nisi vnus satelles adẽptus erat! Nã
custodiæ quo deficerent: nisi ad eum cui alebant! Turior igitur erat futur?

*Stultus possit
euentum sapere*

Declamatio Erasmica. Fo. LXXI.

Tyrannus amoto filio. Res enim Tyranno suspecta filius violentus & insolens: propterea quod reliqui illi barbari solo lucro contenti sunt. Filius illud praemium spectat, Tyrannidis successionem. Nec ullus pietati locus: ubi mentem possidet dira regnandi libido. Ibi contemptis naturae legibus, & filium horret pater, & patris iteritum operatur filius. Sed dicturis iamdudum nescio quid: mane: praesens: nihil inexpugnatum omittam, virges. Nisi praeter modum adamavit filium: nisi dis filius est: cur sibi mortem conscivit? Isthuc vero merito demirandum: quippe quod praeter omnium, ac tuam etiam spem evenit. Verum ego nihil ad me pertinere puto: ut tibi rationem reddam: quid illi dii in mentem immiserint: ut sibi vim adferret: hoc tantum evincere sat est te nullis coniecturis hunc exitum certo praescire potuisse: quantumlibet amarit filium. Tamen causa non admodum obscura. Iam deorum si qui fuerunt huic infensi reipsum, iras diuturna nostra calamitas satiauerat. Iam propitios nostra vota, nostra sacra commoverant: aderat illud fatale tempus: quum impius ille senex diis atque hominibus dignas admissorum poenas daturus erat. Iam aderant ultrices Erinyes, aderant Furiae, facibus & hydrys omnibus armatae: haec illi mentem ademerunt: haec vanam formidinem incusserunt: haec attonitum ad spontaneam suam caedem impulerunt. Nihil minus arbitrabatur: quam fugisse, qui filium peremerat: quam una cedere ceterum fore. qua quidem una in re iure potes gloriari: quod Tyrannum vehementer sefelleris. Virum esse putabat qui hoc facinus peregisset. Credebat esse tale, quales audierat esse sole re Tyrannos qui magno suae vitae contemptu Tyranni caput impeteret: qui non adoriretur facinus nisi ratione probe perspecta: qua possent perficere. Hanc suspicionem Pan ille, aut si quis alius est deus novis terriculis exagitant. Arbitrabatur instare sibi carnificem: sensit adesse necessitatem illam fatalem, quam nemini nocetium vitare licuit. Itaque quod huius urbis pietati: quod deorum bonitati debet: cur tu id phaleratis dictis in te transferre conaris? Ubi discrimen erat subeundum: ibi fugitabas. Nunc ubi res praeter spem pulchre cecidit, tutum putas, fortunae laudem in te derivas. Sed finge diuersum exitum fuisse consequutum. Pone Tyrannum ira percitum passim ciues ad exquisita supplicia rapere, proscribere, iugulare, in exilium agere, possessionibus exuere. Quid hic dices? Non fines opinor eorum malorum causam: in te tanquam in authorem referri: & fortunae argumeto culpam deprecaberis. Negabis tibi impunitum esse: si quid fortuito praeter propositum euenerit. At nunc nonne iniurium est: ut quod boni fortunae commoditate propter spem evenit: id totum in te velut author velle traducere? Etenim te nihil expectasse minus: quam id quod evenit: vel ipsa res clamat. Si hoc animo conscidisses arcem: ut filium non patrem occidisses: credi poterat te tale quadam spem animo concepisse: nunc casu, nescio, an

Lucianicę respondens

metu potius in iuuenē incidisti: & tum deniq; diuina ista mens & futurorū
præfaga, sed quę non nisi post euētū sua prodat oracula, te corripuit. Quū
esset fugiēdum: ibi demū iudices in re tam tumultuosa: secti velut ociosus
consultare coepit: vtrum senem sua dextra dignū existimaret: ibi demū p-
uidere coepit fore: vt pater ipse sibi manus adferret. Et quo commētum tā
impudens iudices efficiat paulo probabilius: quæ nec vidit, nec videre po-
tuit: ea perinde descripsit nimirū (vt ipse iactat) poeta: quasi spectator asti-
terit: quid in mentē venerit Tyranno, quid dixerit, quid fecerit, quomodo
ferrum strinxerit. Eiusdem profecto impudētiæ: fingere præscisse se qđ esset
euētū cōsequuturū: & qđ non videris, id ita narrare, quasi videris. Quāto
melius tuo cōmento id est fabulę sua fides constitisset: si ita finxisses: te quū
perempto iuuenē, stricto gladio ad senē ire destinasses: repēte a tergo adfu-
isse Palladē illā Homericā: & iam euntē capillis reuocasse te: vetuisse: ne tā
luculētū facinus senili cęde obcurares: sese citra tuā operā / curaturam: vt
ille suapte manu, sed tuo gladio peremptus glorię tuę nihil tenebrarū offun-
deret: sed multū etiā adderet lucis, dehinc abditū te per rimam contēplatū
vel (qđ est te dignius) repente deam sepsisse te nebula: vt Tyrannicę necis
tutus & otiosus spectator assisteres: nec prius illinc discessisse, q̃ negotium
omne confectū vidisses. Hęc si confinxisses: paulominus malū poetā te p̃sti-
tisses. Sed oriū opinor nō suppetebat ad oēs fabulæ parteis cōmode tractā-
das. Videlicet lucri cupiditate, te protinus ad p̃miū postulandum rapiēte.
Nunc vel ipsa te prodit incōstantia, figmētiq; coarguit. In arcem ascēdisti:
quo Tyrannū occideres: neq; tum p̃uidebas qđ sole ipso clari⁹ videri vis.
In medio negotio subito nescio q̃s deus oculos tibi restituit: vt videres fu-
turum id qđ accidit. Porro si veris fidē facere voluisses, narrare debueras:
quēadmodū nocturnus explorator, furtim arcem cōscēderis: in ades clan-
culū irrepseris, forte fortuna obuio nemine: nō dicā vt tolleres aliqd: sed vt
experireris: si qđ tuto facinus posses designare. Hęc moliēti cōmodū fauisse
fortunā. Itaq; quū adolescentē solū atq; incustoditū offendisses (vt est ea ni-
mirum aetas securior, periculūq; minus cogitans: præterea diuturna Tyrā-
nis iam magnā metus partē exuerat) tū haud scio (vt mores illius erant)
multo vino sepultū, atq; imodica libidine defessum, fortiter iugulasse scili-
cet: & somnū illi cum morte, id est germanū (vt ait Homerus) cū germa-
no coniūxisse: deinde vbi iam cardines procul stridere coepissent: exaudito
videlicet moriētis gemitu: ibi te metu exanimatū ita fugisse: vt nō vacarēt
gladium e vulnere tollere: quē nec parricidę, nec sicarii solēt relinquere, ne
dephēdātur. Interea domi latitasse te: iādudū de fuga cogitantē, & longin-

Declamatio Erasmica. Fo. LXXII.

quas aliquas, semotasq; mūdi latebras animo circūspectantē: in quibus abditus posses irritati patris ſauiciā fallere. Iāq; te ad ſpontaneū exiliū accincto repere in vulgus exiſſe famā, liberā eſſe ciuitatē. Tyrannū vna cū filio iugu latū: reliquos metu fugiſſe: authorē ignorari facinoris. Ibi repete / ad nouā tuā fabulā cataſtrophē, immutaſſe te animū: & qui prius de ſalute fueras ſollicitus: protinus ad p̄miū ſpem arrectū fuiſſe: luciꝝq; auuiditate, priuſq; tibi ſatis eſſet excogitata ratio, qua totā huius inopinātī euentus laudē in te traduceres: proſiliſſe in medium: id qđ vidimus: clamiſſe tuū illum eſſe enſem: tuū facinus: non vnū p̄miū tuā virtuti fore ſatis. Hæc nemo non credidiſſet: ſunt enim rerum naturæ conſentanea, vſu comprobata, omnī opinione recepta. At tu dum ſedulo quidē, ſed tamen parum ex arte, tuam nobis preſentiam niteris perſuadere: q̄ multa cōminſceris: non dicam totā facie a vero diſtātia: verū etiam cum ſenſu cōmuni, cum more, cum natura penitus pugnantia. Primū tyrannū tam maternē filiū adamaſſe: vt ſine eo viuere noluerit: ſic ob vnīus mortē, metu fuiſſe conſternatū: vt in vita manere non ſit auſus: ſic illi toto pectore ſiſum: vt ipſe nullas circum ſe custodias haberet: adeo fracti animi fuiſſe: vt tam chari pignoris truculēta cōde non potuerit ad vltionē inflammari: tam inualidū, vt tua dextra fuerit indignus: tam inermē, vt ni tu illi gladiū reliquiſſes tuū, defuturū fuiſſet quo ſe iugularet. Non vides q̄ non competat: tam inſignis in Tyrannū pietas: tam ſecura in eā atātē fiducia: tantus metus in hominē, excepto filio, reliquis oībus p̄ſidiis munitū: tanta conſternatio, in hominē tot periculis exercitatiſſimū: tāta imbecillitas in iratū! Quid igitur erat: cur tu ſenē illū tātopere contēpſeris: vt indignū habueris, qui tua iſta magnifica dextera iugularetur! Tu ne indignū iudicabas: quē occideres: quū eū reſp. nō putarit indignū, quē formidaret: quē maximo ſuo cum dolore ferret! Non talem illum iudices, non talem ſenſimus: vt cuiq; contemnendus videri debuerit. Neq; tu eum vnq; contempſiſti: niſi forte cōtemnere eſt, miſere formidare. Sciebas arcem armis reſertam: ſciebas ſuper eſſe ſatellites: quorum vel vn⁹ (ſi ſeni vires deerant) ſufficiebat iugulando tibi. Non ignorabas (id qđ nemo noſtrum neſcit) quātū viriū illi partim exercitatio, partim ingenii feritas, etiā in illa ſenecta reliquerat. Tum non te fugiebat: frigidum illud ſeniū ſic interdū acri dolore inflammari: vt iuuenibus etiā validiſſimis ſcpenumero fuerit intolerādū: ſi quādo ſolitū illud robur, qđ atatis gelu velut obtorpuerat, magno aliquo animi motu recāduit. Quis autē tā inualidus ē vt nō illi pudor / ira / dolor ingens / vires ſuppeditet! Hoc erat videlicet: cur tu filiū q̄ patrē malueris occidere: q̄ illū inopinantē / inermē / dormiētē / fortuna

Lucianicę respondens

na obiecit. Cū hoc pugnādum erat/armato/vallato/irato deniq. Hoc erat
quor gladiū relinqueres:ratus ne tātis per quidem morari tutū dū reciperes:
metuens videlicet ne tantillū sarcinæ te redderet in fuga tardiorē. Reliquisti
inuitus quo tyrāno prodi posses: sed p̄dī maluisti/ q̄ deprehēdi. Neq̄
ego nūc formidinem tuā accuso: imo inior magis: q̄ pedibus consistere:
q̄ fugere potueris: quū audires moueri tyrānicam familiā: stridere arma:
intelligeres tibi nō cum puero/ sed cum vigilantibus/ viris/ accinctis/ armatis/
sobriis/ irritatis/ deniq̄ cum rabioso patre dimicandum esse: nō q̄ illum
vsq̄ adeo filii mors commoueret: sed q̄ arbitrareretur, et haud scio an vere, se
petitum fuisse: dexteram tuā errasse tantū in filio. Inunc et spera: non dicā
hos iudices/ viros omniū p̄spicientissimos: sed vel e media plebe quēq̄ esse
tam mucosis naribus, cui non suboleat: imo qui nō plane odoretur/ perlen-
tiatq̄ totam hanc fabulam abs te cōfictam. Et quod poetae solent: quū ha-
rent in explicando tragœdiæ argumentis: hanc veluti deā diuinationē ar-
te quadam induxisti: quo præsensionem tuā iudicibus p̄bares. Sine qua vi-
debas præmiū obtineri nō posse. Sed occasionem, inquit, ministravi pater-
næ mortis: qui gladiū quo se feriret reliquerim. Atq̄ id solum nō modo sa-
tis esse putat ad petendū præmiū: verū etiam meritū esse: vt ipse ens inter
arma deorum cōsecratur: dominus p̄ deo præsenti colatur. O hominē sua-
uem, si has spes vere cōcepit: impudentē, si quū nō speret/ postulat. Itane ty-
ranno gladius erat defuturus: nisi tuū illum reliquisses? Tu in arcem arma
hoc est in syluam ligna portanda purasti? Nisi forte tuū illud ferrum magi-
cis precaminibus erat imbutū: vt vltro ad mortis adegerit necessitatem.
An vero nihil referre putas: quā præbeas occasionem: quomodo: quo ani-
mo? Primū gladiū reliquisti quo nihil minus deest tyrāno: nūq̄ ferrū abest:
non in cubili: nō in triclinio: nō in sacris. Reliquisti metu trepidus, tua qdē
in re illud interim demiror: quā fronte eum gladiū tuū ausis appellare, quē
habueris p̄ derelicto. Metu inquā exanimatus reliquisti: quem postea rece-
ptum optabas. Reliquisti rem ancipitem. Quid si tyrānus illum eisdē ensem
in ciuiū iugulos distrinxisset? quid si eodem lectos aliquot ex hui⁹ vrbis iu-
uentute adolēcentes filio tuo inferias mactasset? Si tyrānum occidisti: quia
tuo occisus est gladio: et horū omniū indigna cades ad te ptinebit: quippe
cuius ense peracta est. Id si nō euenit, nihil ad te ptinet: nam anceps occasio
quā in partem cadat/ id diis in manu est: si bene verterit, nihil gratiæ debet
ei qui dedit imprudens: sin male, temeritas imputatur. Neq̄ em culpa va-
cat qui periculofam ministrat occasionem: quæ si feliciter, mirentur omnes
sin infeliciter, merito accidisse dicāt. At quāto p̄babilius erat futurū: vt ty-

*Tragœdia
et gnomon*

Declama. Erasmi. Fo. LXXIII.

tyrānus tuo ense alios ī vsus abuteretur. Scio me iudices hęc pluribus reselles-
lere verbis, q̃ necesse videatur: quippe tā frīuola: verū id mihi propositū est
nullū illius argumētum, nō excussum, nō exagitatū, nō reuictum p̃termi-
tere. Quare quęro: ne pigeat ita vt antehac fecistis, patienter atq; attēte co-
gnoscere: dū hunc ab gradu firmissimo deiicio. Hic sibi vehemēter fidebat:
hunc acriter vrgebat locū. Negabat vitari posse: quī prēmīū deberet: q; pa-
tri necis causam ministrasset: si nō relicto gladio (nā hoc opinor argumētū
iā habet pro derelicto) certe necato filio. Nā ita ī legibus disertū aiebat, nī
hil īteresse: vtrū manu sua quis occidat: an mortis causam p̃beat. Addebat
equū esse vt cū ī maleficiis causam datā īputarēt leges ad supplicii: multo
magis idē obseruarēt ī benefactis ad p̃miū. Hęc aiebat meminisse sese ī legi-
bus eē disputata: illū addēs Thraſonicū: nisi sibi diuturna seruit⁹/legū mēo-
riā oblitterasset. Nō tu legū oblit⁹ p̃pter diutinā desuetudinē: sed nūq̃ qd si-
bi velis leges īquisisse videris. Bis enī hic erras: q; neq; causę datę rōnē, neq;
dātis aim discernas: id qd legib⁹ traditū ē: nec aiaduertis, lōge diuersam eē
rationē: maleficiū & beneficiū īputādi. Quid ais noue iuris īterpres: ita ne fa-
tis esse iudicas, vel ad poenā vel ad p̃miū: qualēcunq; quomodocunq; causam
dedisse? Nihil igit̃ refert: Hector an Aiace occiderit manu: an gladiū illū de-
derit quo se postea cōfodit? Atqui hęc laudē nūq̃ ille sibi vindicasset: tāert̃
probabile videri poterat: ī eum vsum hosti ab hoste datū fuisse ferrū. Quin
ergo fabros ararios oēs, vel ad poenā vocamus, vel ad p̃miū: quoties armis
in eorum officina p̃fectis, aut iugulātur ciues, aut seruātur? Postremo quur
hoc qd tu petis p̃miū, nō ensis istius tui opifex petit potius? Tyrānus gla-
dium erat habiturus: te nō porrigētē: tu porrigere nō poteras: nisi huius
industria tibi ministrasset. Age si telo iter venādum temere misso, forte Ty-
rānum vicinum īterfecisses: clamares tibi Tyrānicidę deberi p̃miū. An
potius nihil tibi deberetur laudis: q; īprudens & inscius iaculum torfisses?
Imo in ius potius vocandus esses: q; missi teli temeritate ciuē (qd in te fuit)
occideris: nam q; ī Tyrannum incidit, id nihil ad te. Quid si caupo vinum
lene ac suauē quale Polyphemo dedit Vlysses, Tyranno vendidisses: atq; il-
le eius dulcedine captus auidius sese īgurgitasset, eaq; re cōcepta febrī de-
cessisset: auderes ne Caupo/vini titulo Tyrānicidę p̃miū flagitare? At
quis nō te cum tua flagitatione, vt temulētum, vinoq; madidū exploderet?
Ceterū quāto frigidiorē titulo nunc idē postulas? Vt cunq; coniecturis prę-
cipi poterat: vt etas vinosa tam illicibili vino auidius intēperantiūsq; frue-
retur: crapulam consequeretur morbus, p̃sertim in sene: morbum mors.
Vulgo hęc eueniunt. Tu eam Tyranno mortis causam dedisti: cuius nullū

Lucianice respondens

extat in hominum memoria exemplum. Quis enī antehac ob filiū necē sibi manus intulit? Accedam propius. Finge te Tyrannī coquum esse: probe calere palatum domini: medicos inter dicere cibum: quo tamen ille oppido q̄ lubēs vescatur: iterminari morbum capitalem, ni tēperet: id te non fugere: eum cibum tu arte tua, cupediūsq; & condimētis magis ac magis illecebrosū reddis. Consequitur edentem morbus: quē predixerant medici: emoritur Tyrannus: liberatur ciuitas. Hiccinē coquus e culinā ī forum profiliēs, & adhuc iure madens, fuligine niger, Tyrannicida: prāmium postulabis? Mortarium, tunfillum & ollas ostentabis, arma scilicet quibus Tyrannidē expugnaris? Non eris opinor tam ipudēs ī ea causa: qua tamē ista tua multa est absurdior. Nam illi voluntas occidēdi non defuit, probabilem prēbuit causam. Tu nec ī hoc iugulasti filium quo pater vltro vitam relinqueret: & causam dedisti, ad quiduis potius q̄ ad istud idoneam. Accipe exemplū tuo similius, q̄ ouum sit ouo (qđ aiunt) simile. Quid si Tyrannī amicam, quam ille misere ac per dīte deperisset, occidisses: eaq; cognita re Tyrannus sibi vitam abrumperet: auderes ad prāmium aspirare: auderes dicere, te certum prāscisse, fore, vt Tyrannus sponte fugeret e vita? Certe q̄to plures amicas extinctas sequuti sunt q̄ filios. Nemo tamē tibi crederet, nemo tibi prāmium decerneret, tuum factum periculosum & anceps dicerēt: oēs fortunę gratias haberēt: cuius commoditate res ea feliciter cessisset. Tibi abūde magnum prāmium existimarent: si commissi venia donatus discederes. Primum igitur diuersam īputandī maleficii, & ascribēdi beneficii rationē conueniet distinguere: deinde causę qualitatem: postremo animum, atq; ita demum liquebit: quid tibi lex debeat. Nā q̄ aiebas legē prolixiorē esse oportere ad reddēdum prāmium, q̄ ad īstigēdam poenam: id ī priuilegiis, quę ī exemplum non vocantur, forasse locum habet. In iure cōmuni longe secus est. Siquidem (vti superius demonstrauimus) nulli nocētī lex non minatur poenam: paucis benefactis prāmium ostendit. Tum ī maleficiis etiam conatum simplicem supplicio prosequitur: ī benefactis semper exitum requirit. Nec mirum, nec iniquum, si lex est diligentior ī eo negotio ad quod vnum est nata, atq; īstituta: q̄ ī eo ī quo temporis ratione tanq̄ alienas sibi sumit partes. Ergo ī vtroq; communiter spectat: vt causa sit idonea: deinde vt animus addit non tantum casus. Hoc rursum īterest: q̄ ī benefactis nec causa idonea, nec animus idoneus satisfaciē legi: nisi his accesserit euētus itē idoneus. In malefactis, si quid nocēdi animo tētes, nō expēditur nec euētus, nec causa: sed ex aio factum tuum lex meretur. Sic enī iudicat: tibi nihil ad scelus defuisse: prēter fortunam: qua te subleuari, quod tandē ius sit? In euētu,

Declama. Erasmi. Fo. LXXIII.

simul & causam datam & animum expedit. Si animum vitiosum comperit nihil moratur causam, q̄ sit idonea: putat animum & euētum ad poenā cōmerēdam sufficere. Sin animo simplici data est causa malī idonea, & nō consequitur euētus: lex quasi cōnuet ad id, & non putat ad suā cognitionē magis pertinere. Sin euētus est consequutus: etiam si de animi vitio docti non potest: tamē temeritatis & negligentīe noīe poenam irrogat, partim propter suspectam dantis voluntatē, partim vt hac latebra peccātibus eripiat: imprudens feci: discantq; homines vel suo periculo cauere, qđ alieno faciant periculo. Ergo q prudēs & sciens certā atq; euidentē noxæ causam dederit: cum perinde lex cēset quasi facinus manu peregerit. Veluti si quis hostem opibus copiisq; iuuerit, perinde est: ac si ipsius arma contra ferat. Si quidem id suppeditaui: sine quo bellum geri non poterat. Aut si quis inimicum suum per dolum nauigio solutū iponēdum curat: vt naufragio intereat: aut in conclauē pensili testudine inducat: vt ruina opprimatur: aut iuxta lectulum egroti/loco pharmaci, venenum ponat, futurum sperās vt eo hausto pereat. Tamen si nō bibit egrotus: tamē veneficii postulari potest qui posuit: propter vitiosam animi voluntatē. Nam vehemēter erat probabile id euēturum: qđ ille moliebatur. Huic si detrahas nocēdi voluntatē: nil illi cum lege rei futurum est. Si detracta nocēdi voluntate/adponas euētum, non effugiet temeritatis crimē: nisi illum iculpata ignorātia absoluerit. Porro si i loco non ad id destinato: puta i via publica/aut i fundo alieno/arcu temet exerceas: lex tecum non agit: nisi si quē occideris, aut vulneraris, aut si cui dānum dederis. Caterum qđ facis: tuo facis periculo. Q; si qđ horum cōsequutum est: cū lege tibi res est. Neq; tibi tua patrociniabitur i prudētia: quippe quē culpa temeritatis non vacet. Siquidē i te fuerat precatere qđ probabiliter poterat p̄meri. Vides quāto discrimine dissita sint: inter quē tu nihil interesse dicebas. Primum non statim iputatur ad p̄miū: qđ ad poenam, idq; non a malignitate legum latoris: sed partim ex ipsa rei natura proficiscitur: partim a legum officio. Deinde discernitur animus. Causa data diiudicatur. Spectatur euētus. Age nunc si libet tuam causam/qua tuum facinus aestimari vis, expēdamus. Finge te certam/ineuitabilem mortis causam Tyranno dedisse: sed imprudentem, nulla tibi sit p̄miū petitiō. Quis enī insciens benemereri dicitur? Fortibus viris p̄mia dātur: nō fortunatis tantum. Nam euicimus iam dudum opinor, ne post hac affirmes te in hoc iugulasse filium: vt pater sibi necem conscisceret: qđ euenturum ne vates quidem quisq; p̄scire poterat: tu nec suspicari. Imo postea q rem plenam discriminis fortunæ arbitrio commisisti: quia bene successit: hoc

Lucianicę respōdens

nomine /lex te non postulat:at idē si male euenisset /temeritatis poenas eras debiturus.Neq̃ em̃ tibi succurreret inculcata ignorātia.Quid enim aequē formidandū erat:q̃ ne Tyrannus, simul atq̃ occiso filio se peti infidiis p̃sen- sisset, oīa Tyrānidis mala in nos conduplicaret:Iam vt de animo res tibi cō- fter:causam dedisti non solū non idoneā:verūeriā periculosissimā reip. Vñ hoc tibi argumēto euidentissimo demonstrari! Finge te quēpiam e ciuib⁹ vitio occidisse: tū extincti patrē, id facere: qđ modo fecit Tyrānus. Vtrum tu duplici cedis crimine teneberis: an simplici! Simplici opinor. At vxor & mariti mortē imputabit; qui necato filio, senī causam mortis dederis: atq̃ his ferme tuis argumētis vtetur. Indulgētissime filiū adamabat : in illū om- nem familiæ curam reclinauerat: illo se oblectabat, atq̃ hęc de priuato senē cū fide dicet: quæ tu de Tyranno minus dure (ne dicam ridicule) dicebas. Addet ea te scisse: prauidisse futurum, vt ille vitā fugeret orbatus filio: in quo vno omnia vitæ oblectamēta collocarat. Non tibi defuisse iugulandi se- nis voluntatē: sed hoc tantū egisse: vt miserabilius suā dextra perimeretur: vt odiū tuū plen⁹ miserī p̃ris malis exaturares. Ideo iuuenē necasse: in hūc vsū gladiū in vulnere reliquisse. Vides quanto sunt hæc probabiliora in hoc q̃ in tuo negotio: & tamen negabis paternā necem ad te pertinere: atq̃ animi suspitionē, causæ qualitate purgabis. Negabis causam idoneā fuisse: quā ille sibi met man⁹ adferret. Te nec præsire: nec timere potuisse: id qđ sit cōsequutū : q̃ rarum extet exemplū patris ob filii necem sponte fugien- tis e vita. Alioqui futurum fuisse: vt & mater sibi fatum accerseret: quippe quā impotentius amare sit consentaneum: ac minus aduersū dolor ē ani- mī virib⁹ valere. Hæc nō dubitares tibi profutura: ad alterum crimen de- pellendum: & prodesse, dubio procul. Atqui quod in maleficiis valet: ne quid imputetur: id multo magis ī hac causa valet: ne quid acceptū feratur. Ibi te liberaret a volūtatis suspitione: q̃ causas parum idoneas dederis: hic ex causis multo minus idoneis propter personā Tyranni, videri vis nō mo- do quod euenit, fuisse suspicatus: verū etiam certū præsicisse. Ibi temeritatis postulari nō poteras: propterea q̃ tametsi vitio abs te data est causa, tamen idonea nō sit ad id qđ euenit. Imo ipsi tota res imputabit: & legibus poenas dabit: sepultura phibitus: q̃ ciuitati citra causam idoneā / ciuē vnū ademe- rit. Tibi nō nisi vnus filii mors imputabitur: etiā si mater quoq̃ & filia: & sorores: & tota trib⁹ huius necem fuerit imitata. Hic poterat: nisi feliciter euenisset: quippe vbi summū reip. periculū & verteretur: & prætineri p̃ba- biliter posset. Venio nunc ad quartū illud præsidium Iudices: qđ iste turis- simum, ac pene inexpugnabile iudicabat: vnde ego illum ita deturbabo:

Declama. Erasmi. Fo. LXXV.

vt non solum fit non habiturus, quo Tyrānicidii & huius laudis arcē obtineat: verum vix etiā latebrā inuēturus: vbi temeritatis ac maleficii poenā effugiat: quo nimirum itelligat q̄ non inimice, non curiose (vt agebat) secti agam: vt quum possim i crimen ac poenā vocare, sat habeam ab honore nō promerito secludere. Aut sibi deberi prēmium: vel hoc vno noīe q̄ iuuenē occiderit, iam plusq̄ Tyrānum, tum Tyrannidis paratum hāredē: etiam si hunc euentum dīi non dedissent, vt senex ipse vitā abrumperet. O deploratā impudentiā. Tu tibi prēmium peteres, si Tyrānum suā furie non essent vltē: dīi quiduis potius dederint, q̄ isthuc qd̄ tu fingis. Sed tamen fingamus interim oratione: quādoquidem id tuto licet: tamen si ad solam mentionem inhorrescit animus. Tu ne inquā occiso filio, relicto senē viuo, Tyrannicide prēmium peteres? An potius nec ipse superesses, qui possis petere: nec esset reipub. quē dare posset? Nā tu aut exquisitus supplicii exanimareris, aut i extremis Arcadis exul delitesceres: nos pro Tyrāno iam imaniissimū carnificē pateremur: & tuum caput vbicunq̄ terrarum latitares, diris iprecationibus deuoueremus: q̄ nos tua incogitantia vel prēcipiti magis lucri cupiditate i tantam malorum tēpestatē coniecisses. Sed re filius erat Tyrānus (inquis) patri p̄ter inane nomē nihil erat reliquum. Quid ego audio: duos igitur hęc ciuitas Tyrānos alebat? Nā de patre nemo vnq̄ dubitauit, quin Tyrāni vocabulum mereretur. Quādo atit antehac vnq̄ fando auditū est: duos vna i ciuitate sedisse Tyrānos: id qd̄ magis etiā natura repudiat, q̄ eodem i corpore gemina capita. In iisdē aluearibus duo se reges pariter nō ferunt. In armētis taurus tauro cedere cogitur. In iisdē iustis non conuenit duobus iter se leonibus: & Tyrānus (quo nullum animal efferacius) parem in eadē vrbe paritur? Non vides necessario fieri: vt e duobus, aut alter alterum oppugnet, aut alter alteri cedat? Vtrum tu fuisse maius i patre, & i filio? Si iuuenis aduersus senē obtinebat Tyrannidē: quid a reipub. prēmium postulas? Tyranni partes adiuiuisti non reipub. Sin patri cessit: quid tandē illum vocare potes: nisi Tyrāni vel prēfectum aut satellitem? Quādoquidē seniori Tyrannicā appellationē ne tu qdem audes detrahēre. Verū: vt quo quo modo Tyrānidem omnē in adolescentem oratione deriuares: q̄ multa tu quidē non ex re, sed pro causē tuē commoditate cōminiscebaris? Caterū q̄ in his confingēdis decori, qd̄ in personis situm est, nullā habuisti rationē? Sic enī (vt memini) inducebas i fabulam senē iam etate mitem, & qui omnē Tyrannidis acerbitatē ob senectā exuisset: non secus atq̄ mala, quā natura acerba, tēpore mitescunt, & in alium abeunt succum. Porro iuuenē ferocē, illo incolumi gerentem Tyrannidē, iamq̄ patri viuo succedētem. Priuatus

Lucianicę respondens.

paterfamilias non fert filium se viuo successorem, & tu vis isthuc credi in Tyranno! Ille nō finitvllum e liberis rem domesticam ex animi sui libidine moderari: & Tyrānus sese veluti abdicās iperio/negotiū omne i adolefcentē reiecerat! Non dubito, quin & ipse videris, q̄ dura sint ista & q̄ a cōmuni sensu abhorrētia. Verū quid faceres! nisi tales psonas induxisses, exitum inuenire Tragœdia tua non poterat. Quas te: an vnq̄ auditum est Tyrannum etate mitescere! Quādo tu desines ea quę sunt priuatorum, quę bonorū pricipū, Tyrānis tribuere! Vt eodē igni cęra mollescit: limus durefcit: ita etate plēriq̄ reddunt mīiores ac rēpratiōres: Tyrannus magis ac magis exasperatur. Vt tēpus nōnullis pomis amaritudinē adimit, at vinis nōnullis acorē conciliat: itidē Tyrānis nō adimit sēuitiā atas: sed exaggerat. Vis ipsissimā Tyrānici ingenii tibi demonstrē imaginē! Spinā cogita: quę quo magis senescit: eo pungit acrius. Echinos cogita: q̄ quo plus habet etatis: hoc testa sunt asperiore. Vulgaribus īgeniis fortasse nōnulla vitia senectū vel detrahit vel certe mitīgat: etiā si plura irritat, nōnulla parit. At Tyrānorum mētibz ad scelus, ad crudelitātē natis, scelere & imanitate imbutis atq̄ educatis, prāter vitiorū oīm incrementum adferre senectū quid potest! Nisi forte libidinē adimit! Q̄q̄ ista Tyrānidis quātula tādē est portio! Sed esto fuerit sane propter etatē ad voluptates segnior: verum erat fastidiosior: vnde fit: vt ibecillior fit ad coitum, ad raptū audior. Fortasse pauciores huic execabātur ephebi: sed īsigniores. Pauciores producebātur virgines: sed exquisitiores. Quur non autem & plures: videlicet quo senile fastidium optione, & varietate vinceret. Hoc ita esse: quot ego tibi testes citare possem: qui quo nobiliores sunt: quo fortuna pstantiores habēt liberos hoc magis eis a flagitiosissimī senis cupiditate metuebāt. An tu putas vna cum viribus senescere libidinē! Multo secus habet. Imo q̄tum atas īproborum hoīm facultati detrahit: tātum adiicit cupiditati. Q̄q̄ Tyrannicum animum his ī rebus non tam voluptatis vsus capit, q̄ nostra delectat contumelia. Vt frigeat ī sene Tyrāno venus: certe feruet vigetq̄ malitia, sēuitia, nocēdi libido. Postremo torum illud vitiorum agmē quę propria Tyrānorum sunt: cupiditas, rapacitas, īprobitas, īpudētia, īpietas, iracundia, violētia, impotētia, suspicio, fraus, perfidia, crudelitas, implacabilitas, imanitas, periurium, (Quid autē oportet omnia commemorare nobis omnibus heu nimis nota!) horum inquā nullum nō etate fit acerbius: propterea q̄ iuuentā nonnunq̄ naturę bonitate vincitur: pręterea quēdā mala nondum didicit: at senectū, si quid pudoris, si quid humanitatis, si quid melioris ingenii a natura insitum est, id omne multo ac diuturno flagitiorum vsu penitus

Declama. Erasmi. Fo. LXXVI. ²⁶

exiit & prorsum in immanissimā quandā feram abiit. Id ita euenisse iudices
in execratissimo illo sene: quid ego coner argumētis docere: quum sua cuiq;
memoria abunde satis exemplū suppeditet! Q; si iuuenis sese gerebat isolē-
tius: videlicet patris abutēs īperio: num tu hunc continuo Tyrāni nomine
donabis? Ergo ex eadē Tyrānide sexcētos Tyrannos facile reddideris. Nam
quis est omnino ī Tyrāni familia: vel extremum mancipium: q non ipse pe-
ne Tyrāno sit ferocior: violētior: sceleratior? Filius (īquit) emolumētis īpe-
rii potiebatur: patri prēter nomē nihil cessit. Quasi vero non sit isthuc om-
ni Tyrānidī cōmune. Longe minima fructuum pars, q solēt ex Tyrānide ca-
pi, ad ipsum redeunt Tyrānum. Quēadmodum ī latrocinio fieri cōsuevit:
prēde cōmuniter ī oēs distribuuntur: vel ī eos potius quorū opera capiū-
tur. Alioquin non cohārebit cohors illa scelerata: nisi dux ille, quisquis fue-
rit, plus etiā permittat suis, q sibi ipsi. Solum nomē sibi proprie vēdicat. Et
in nullos est Tyrānus īdulgētior, q in scelerum ministros: quippe quorum
opera sentiat suum īperiti cōtineri. Proinde sub vnius vmbra / satelles om-
nis, omnis minister familiaris, leno, Tyrānidē quādā in ciues exercet. Rīdi-
cule fecero: si hoc quoq; coner argumētatione probare iudices. vidim⁹, sen-
simus, expti sumus: nisi forte tam diutine calamitatis memoriā tam pauci-
li dies oblitterauerunt. Neq; enī esset res vsq; adeo misera Tyrānis: si vnius
modo foret tolerāda violētia. Quot ferēdi latrones, quot sacrilegi, quot ex
extrema barbarie aduenē, feris q hominibus similiores! Neq; desunt qui se
simulēt apud Tyrannum sceleribus suis gratiam promeritos esse: quo ni-
mirum hoc nomine metuantur a ciuibus. Horum igitur vnum quemlibet
Tyrannum appellabis! & pro quolibet occiso Tyrānicida: prēmium petes!
Non ī tantum omnē exues pudorē opinor. Sed pater atate fessus omnē do-
minatum ī filium trāstulerat: quicquid Tyrānicum ī vrbe gerebatur, id iu-
uenis violētia cōmittebatur. Sed isthuc quantū ablit ab imagine veri, quis
tam cecus vt non videat? Quis tam obliuiosus vt non possit experimēto re-
fellere? Ego tibi complures noīare satellites possum filio isolētiores. Ad hęc
verī simillimū est nullius isolētiā minus approbasse senē q filii: vel q odit
omnē Tyrannidis affectatorem omnis Tyrannus: vel q intelligit ex illius
facinoribus longe plus inuidiē odiiq; sibi consari. (Callidissimi autē Tyrā-
ni est: eatenus legitimū imitari regnū: quatenus obtineri Tyrānis possit.)
vel q pater etiā pessimus, tamē liberorū nōnihil offenditur vitiis, & ad cru-
delitatis ministeria / alienis q suis vti manult. Q; si clā patre rapinas, rapt⁹
atq; id genus facinora designabat filius: profecto non Tyrannū agebat: sed
isolētē satellitē. Sin approbāte patre, qualisq; p illum exercente Tyrannidē

Lucianice respondens

utri tandem par erat imputari cōmissa: huic per quem gerebātur: an ei cuius autoritate arbitrioq; fiebāt? Nō arbitror obscurū: quī huic cui in manu erat: nutu ne fierent, vetare. Quid autē nō agunt per alios Tyranni? Nā ipsi quidē neq; pueros emasculant: neq; virgines abripiunt: neq; p̄scribunt: neq; bona diripiunt: neq; phana dispoliant: neq; hereditatibus manū iniiciunt: neq; cōpilant ararium: neq; tormentis excruciant: neq; quēq; iugulant: neq; armis vicos expugnāt: neq; incendūt villas. Totum hunc Tyrannicum ludū per ministros exercēt. In vnum tamē Tyrannici nominis iniuria competit: in vnum occidendū lex prēmium instituit: in vnū stringendi ferri ius facit: illos suae cognitioni reseruat. Quorū vt quisq; sua opera Tyranno profuit, ita aliud atq; aliud vocabulum imponi potest: certe Tyranni vocabulū nemini congruit: nisi vni illi: sub cuius veluti clypeo, tota illa perniciosissimorū hominū colluies latitat. Arbitror vobis iudices sepe nūmero auditū esse: id qđ elegāter a doctissimis viris est scriptū: Tyrānis nō longas modo, verū etiā plurimas esse manus: plurimos oculos, eosq; acerrimos: plurimas aures easq; lōgissimas. Omnino p̄digiosum quoddā est animal Tyrannus: multoq; Titanibus illis Briareo & Encelado portētosius: centenis capitibus: centenis linguis: centenis manibus pedibusq;. Quot em̄ habet scelerū ministros totidem habere membra videtur. Atq; vt ex membris / corpus: ita Tyrannis / ex huiusmodi constat ministris. Verum vt illud qđ corpus appellatur, nihil est aliud q̄ quiddā omnibus ex mēbris aggregatum: ita in Tyrānide, vnū quippiam est qđ neq; pes sit neq; manus, nec vllū aliud mēbrum: contineat autē vniuersa: at ita contineat: vt ab iis possit separari: idq; Tyrannus vocatur. Proinde exaggera quātūlibet iuuenis insolentiam, violentiamq;: p̄fectū arcis voces licebit: oculum nomines licebit: aut si mauis dextrā: aut si ne id quidē satis: p̄cipuū Tyranni caput dicas licebit: Tyrannum certe vocare nequāq; potes. Vnum enim illud portentū Tyranni nomine lex censet: cuius auctoritate tituloq; / cuncta hac mēbra velut animātur: idq; vnum forti cui permittit occidere. Nō vult te in oculum aliquē inuolare: non finit vt caput aliquod amputes: ne tale quiddam eueniat: qđ de lerna hydra fabulant̄ poete: vt pro vno capite resecto / duo pestilentiora subnascātur: pro vno excusso oculo, plures acriores succedāt: pro vna resecta dextera, multae robustiores subpullulēt: vni⁹ vitā te dominum arbitruq; constituit: qui sibi sit ausus Tyranni vindicare nomen: quo sublato futurū sit vt membra reliqua, quasi destituta spiritu, emoriant̄: aut certe sanentur. At quid ego tecū tā accuratis argumētatiōib⁹ ago? Possū illico tuis te verbis reuincere: ac veluti tuo te laqueo capere, lumenem pau-

Declama. Erasimica. Fo. LXXVII.

loante magni patris satellitem nominabas. Nō inficiabere. Rursum alio lo
co dicebas oēm Tyrannidē occupasse filiū : solius appellationis honorē ces
sisse. Qui cōuenit eundē & satellitē & Tyrannū appellari! Tum si cessit: nō
igitur vsurpauit Tyrāni nomen. Contractus autē verbis aut rati sunt: aut
rescinditur. Lex hac tecū formula cōtrahit: si quis Tyrannū occiderit, prē
miū ferat. Quid tu mihi iuuenis flagitia cōmemoras! Id te lex voluit oc
cidere: quodcūq; illud esset animal: qđ Tyrannus diceret. Magnū (vt ipse fa
teris) satellitē occidisti: nō Tyrānū: quid tibi cū lege rei est! At rē inquis le
gis sequutus sum, nō syllabas: eum interfeci: qui caput erat Tyrānidis: pa
ratus hārēs paterni dominatus: libertatē peperī: seruitutē sustulī: hoc lex
sensit: huius rei authori prēmīū prēstituit. Satellitem inquā occidisti: nihil
moror quātum: q̄ grauē: q̄ ferocem: q̄ scelestū: satellitem tamē occidisti Ty
rannidis: nō caput: aut si caput: vnū e plurib⁹. Sed hac omnia tibi ex animi
sentētia largiamur: fuerit sane res tota Tyrānidis filiū: pater nihil nisi vo
cabulū quoddā inane Tyrāni: quēadmodū in fabulis habet. Echo nymphā/
nīl aliud q̄ meram quādā fuisse vocem sine corpore. Qui tibi licuit in re tā
ta/a verbis legis discedere! praesertim ita dilucidis: vt pspicū magis nihil
esse possit: & cōmenticiam interpretationem domi tuæ natam in iudiciū
adferre! Ego iudices nullum in rempu. exemplum perniciosius induci posse
iudico: q̄ si cōsuecāt homines calūniosi a p̄scripto legum recedere: & in
terpretamēto, qđ ad p̄tendū facinus quiscūq; suū maxime idoneū cōmī
nisci queat, id iudicibus obicere. Quis autē vnq̄ meminit de legis sentētia
quāri solere: nisi quum in scripto quiddam apparet ambigūe obscure ve dī
ctum: aut quū ex verbis & eūetū absurditas quāpiam extitit: eaq; manife
sta! In priorē nō cuiusuis cōmentum: sed iuris prudētū respōsa: sed iudicū
sententia recipi solet. In hoc posteriore, necessitas ipsa cōpellit aliquātisper
a legis vocibus deflectere: & aequitatē iuris potius q̄ verba spectare. Duplex
itaq; periculum videtis iudices: alterū ne supersticiosa cauillatiōe literarū
legis ab eo qđ lex spectauit abducamur: alterū ne passim a p̄scripto disce
dēdo leges omnis & iudiciorū religionem subuertam⁹. Quorum illud quī
dem multo leuius est: propterea q̄ vix vnq̄ accadat, vt legislator obscure
quid voluerit/explicuerit: aut absurdū quiddā exoriat. Hoc multo pericu
losissimū, perniciosissimūq;. Etenī quē tādem lex futura est quā versutus ca
lūniator, quo poenam effugiat, nō facile possit aliquo cōmento subuerrere:
Neq; quiscūq; elabetur e iudicio vestro nocēs: nisi qui sit vsq; adeo nullius in
genit: vt ne friuolā quidem aliquā cōmentariūculā queat inuenire. Atq; vt
cūq; cōmodum erit: aut animi libido feret: ita p̄ sene iuuenē, p̄ Tyrāno sa

Lucianicę respondens

rellitę: pro homicidio Tyrānicidii: & passim aliud p alio interpretabitur. Vestra interim iudices religio, vestrū iusiurandū, qua tandē ratiōe serua-
bitur: quibus nihil futurū est certi: qđ in cognoscēdo sequamini: verū ambi-
guas diuersasq; litigatorū cōiecturas spectare necessum erit: Ergo quum in
omni causa maximopere cauendū est: ne sine grauissima ratione a legis prę
scripto discedatur: tum in hac nō periculosum modo, verū etiam absurdū
simū: quum legis verbis nihil possit esse dilucidius: sententia nihil æquius:
interpretamēto qđ prater legis mentē inducitur/nihil pestilentius. An cre
dimus legis huius authorē vīq; adeo infantem, & verborum inopem fuisse:
vt dicere nō potuerit: qui quouis modo Tyrannidē sustulerit: huic prēmii
esto: si modo ist huc sensisset! Neq; vero fugit illum/ totā Tyrannidē per sa
rellites & pręfectos exerceri solere: permultosq; in his esse vel Tyrannis ip
sis sceleratiorē: atq; vt ita dixerim Tyrānicos magis: & omnino supplicio
digniores: nisi & omnī omnia ministrorum scelera Tyranno imputaren
tur. In vnum tamen illū qui hoc nomine censetur, tibi ferro grassandi facul
tas data est. In reliquos nō tibi permittitur idem. nō q; illos vita dignos ius
dicet lex: sed q; vnus cæde totā Tyrannidē tolli velit: non multorum cæde
reddi duriorē. Tui erat legi simpliciter parere: neq; eius verba quasi plū
beam quandā regulam ad tuum facinus accōmodare: verum ad illius prę
scriptum factorū tuorum rationē instituere. Prasertim in hoc exēplo: quo
non aliud potest admitti pestilentius: vt ex legis arbitraria interpretatiōe/
quem velis interficiendi tibi pro tua libidine licentiā sumas. Nō illud hoc
spectādū loco iudices: q̄ inuisus reip. sit qui occisus est: q̄ maiore etiā suppli
cio dign⁹: verū id etiam atq; etiā perpēdere oportet: exemplū pręter leges
iugulādī homīnes, semel in ciuitatē receptū, semel vestris sentētiis appro
batū, deniq; prēmio cōpensatū, quo tādē licētiā sit processurū. Qđ iste sibi
in Tyranni filiū licere voluit: hoc alius sibi volet in dirisimū quēq; ciuium
licere. Quisquis pauper a locuplere cōtumelia afficietur: protinus Tyran
num eū appellabit: & veneno aut ferro adoriētur. Postremo si cui magistra
tus nō placebit: si cui iudex erit inuisus: non dubitabit e medio tollere. Por
ro ad facinoris defensionē, sophistā quēpiam aut Sycophantā consulēt (Si
ip̄e ingenio stupidiorē fuerit) & nouā legis interpretationē vobis adducet:
dicet nil aliud sensisse legissatorē: q̄ vt huiusmodi ciuiū genus nō noīe, sed
re Tyrānidē agentis, ferro/igni/veneno tollat a medio. Atq; ita breui futu
rum est: vt qđ in vno factū semel & pbauimus & gauisi sum⁹: id in multis
sapius & doleam⁹ & improbem⁹. Credite mihi nō mediocre discrimē, neq;
cōueniēter accipiēdū: vt titulo repto/priuatus hoīem indēnatū interficiat.

Declama. Erasmi. Fo. LXXVIII.

Id ita esse facile liquebit: si qdē aduertimus: nihil omnīū esse: qd lex par-
cius circūspectiusq; pmiserit. Etenim (si memini) tribus dūtaxat tēporibus
lex indulsit: vt quis citra iudiciū hominē occidat. Primū adulterum: sed in
vxoꝛe deprehēsum: id qd intemperāti & insuperabili mariti dolori donatū
est. At ita si corpus vtrūq; pariter inrerimat. Si argumētis idoneis depre-
hēsum fuisse doceat. Deinde in vi depellēda. At ita si demonstres te mortē
effugere nequiuisse: nisi mortē intulisses. id lex ita interpretat: quasi se te
ri potius sit isthuc: q̄ aliū occidere. Vterq; tamē facti sui rationem reddere
cōpellit: statim se prode: nec expectare donec ius trahat: atq; (vt ita di-
cam) vltro semet reum facere cogit. Qz si oīa cōstabunt argumēta: ita de-
mū a lege dimittitur: vt venia nō laude dignus esse videatur. Postremo in
Tyrānicidio: vbi ppter periculi suscepti magnitudinē lex prēmium quoq;
proponit: at ita si eum quē tibi lex isto velut insigni Tyrānici nominis deno-
tauit, fortiter occideris: nō si scelestū alio scelere sustuleris. neq; patietur te
ius occidēdi pmissum, latius q̄ ad vnicū Tyranni caput trahere: nisi si quis
obstet: vt p illius necem tibi necesse sit ad illum penetrare. lamq; hoc factū
tuū secunda illa ratione defenditur. Huic tertio generi fortasse p̄xima vi-
deatur: hostem in bello feriendi facultas: quam tuæ tamen libidini lex non
permisit. Nisi palā hostis sit declaratus: nisi in ip̄eratoris verba iuraris: nisi
ille aciem eduxerit: nisi signa canere iusserit: tibi fraudi futurū est, hostem
interfecisse. Tu dicturus es. Hostē occidi: nam plusq; hostiliā faciebat. nomē
hostis tātum aberat: re hostē agebat. Lex respōdebit: suarum partiū fuisse:
hostem declarare: ac tuo fortasse scelere fruetur: verū ne serpat exemplū,
poenas de te sumet. Quid autē aliud abs te factum est? Vnum tibi lex nomē
natim designauerat: tu illius vocabulū tuapte autoritate in aliū trans-
fers: qd nisi in vnū nō potest cōpetere: neq; traduci debet ab eo cui lex attri-
buerit: ne tibi fas sit aliquādo quem voles magistratū, quē voles iudicē, quē
voles ciuem, Tyrannū appellare. Neq; vero sine gravissimis causis. lex tot
vinculis astrinxit hanc in vitam alterius licentiā. Perpēdit nihil maius eri-
pi cuiq; posse, q̄ vitā: vidit in extinctū facile varias causas confingi etiā im-
pune posse: quādoquidē ille nō sit refutaturus: q̄ iacet. Vidit q̄ multis titu-
lis suū quisq; dolorē posset prætendere: si post occisum hominē vlla causa re-
cipiatur: præt̄ eas quę legibus sint expressę. Quid q̄ grauatim sibi quoq;
lex pmisisse videtur: vt hominī vitā eripiat: q̄ cōperta, q̄ multa requirit ar-
gumēta: q̄ multa cōcedit reo: q̄ maligne agit cū actore: quē nō nisi suo peri-
culo vult accusare: quātum spaciū largit ei / qui defertur: q̄ liberā iudiciū re-
ijectionē. Quantū igitur a mēte legis abesse putas: vt cuilibet permittat vel

Lucianæ respondens.

pro suo priuato dolore, vel domestica iuris interpretatione, hoc est subuersione, in cuiusq̃ vitam grassari! Neq̃ ad rem pertinet q̃tum criminū aceruū exaggeres, q̃tūis etiam verorum, addo notorū: dicas parricidā, sacrilegū, incestum, proditorē, speculatorē, veneficum, interfeci. Tyrānum lex iubet occidi: at hic vnus multis Tyrannis erat sceleratior pestilētioreq̃ ciuitati. Ad ista tam multa crimina lex tibi verbo respondebit. Nihil moror q̃ fuerit scelerosus, q̃ perijt: in vnum Tyrannum tibi ius fecerā occidēdi: in reliquos in ius trahēdi. Si detulisses: auditus reuictus dānatus a me palam poenas dedisset: omniq̃ reipub. salubri exemplo fuisses. Nunc tu priuata libidine iterficiēs, pro saluberrimo exemplo, perniciosissimū in ciuitatem iduxisti: & legum istaurationē / a legis violatione auspicas: hoc est malis malo mederi studes. An me clam esse putas, q̃ multi sint i hac turba vita indigni: morte dignissimi! At eos meę cognitioni nō tuis manibus seruo: sunt fora, sunt tribunalia, sunt iudices, sunt carceres, secures, carnifices. Quur tu mihi p̃ire conaris: quur nullo mādāte m̃gfatū occupas! & dū Tyrānicida videri vis: Tyrānū imitaris! Nā quo alio noīe tātopere mihi est inuisus ille: nisi q̃ mihi parere recusat: & p̃eire conatur! Ei demū ferrum tractare licebit: cuius manibus ego pmisero. Si iuuenē occidisses, q̃ non alia patuisset ad Tyrānū via: darē veniā necessitati: nunc occidisti, non obfistentē, non auxiliū ferētem patri: sed patris opem īplorantē. Huius vnus eadē cōtētus discessisti: Tyrannum nec īpetisti: i quē vnum tibi ius feceram. Meum erat expendere vtrum ex vsu reip. fuerit an iuuenis occideretur: maluerā illum exquisitiōribus excruciatū suppliciis exemplum oībus edere, Neq̃ hac dico iudices: quasi paix gaudeam pariter cū patre sublatum filiū: vt inā eadē opera simul oēs sint oppressi, q̃buscūq̃ Tyrānus placet. Sed quis prohibet: simul & gaudere, q̃ deorū bonitas nobis hāc rem bene verterit: & tamē non cōmittere vt huius temeritas si iudicio cōprobetur, i legē atq̃ i exemplum trahatur! Nec de iuuenis iniuria vindicāda nunc agitur: sed de legis violatē maiestate. Non enī par est: vt cuiq̃ personæ p̃ter ius extincti odium i scelere suffragetur. Neq̃ tam spectādum i quē conmissum sit facinus, q̃ quo exemplo cōmissum. Alioqui quur non eadē opera, fas sit i Tyrāni nepotes, pellacas, pueros, vxores, libertos, lenones grassari! Bonā Tyrānidis partē vxor saepe numero suggerit. Ad summā immanitatē / nonnq̃q̃ libertus aliquis, aut vermula īstigmat: quur non & hos iugulas! Si tibi ius est aēstimatione priuata meritorū ciuē iugulare! Quid qđ est aliquid Tyrāno nocētius: i qđ tñ hūid quāq̃ tibi ius sit occidēdi. Finge esse qui totam hanc vrbē, tēpla, domos, curiā conatus sit incēdere: imo qui iam compluribus locis ignem subiecerit:

Declama. Erasmica. Fo. LXXIX.

sed incendiū subito extorto imbri restinctū: authorem non obscurū, verum
abditū latitare. Eum forte fortuna repertum manu tua trucidas. Num lex
tuū factū approbabit? Non opinor. Atqui Tyrāno ille quāto erat nocētior?
Tanto nimirū quāto est atrocius ciuitatem semel funditus euertere: q̄ ex-
pilare: ciues vniuersos vno igni finire q̄ in pauca quadā lacuire capita. Et
tamē in vnū Tyrannū stringendi ferri potestas priuatim permittitur. Illū
deferendi modo ius habes? Hic in re tam aperta legis mentē calūniari: & no-
uo interpretamento tuū facinus palliare: quid tandē aliud est q̄ legū autho-
ritatem euertere: atq; id per cuniculos quoddā agere: qd Tyrannus palā ao
vi facere cōsueuit? In recipiēda lege fas est populo causam aequitatēq; legis
excutere. Caterū receptā & longo iam vīu cōprobata simpliciter oportet
obteperare. Neq; enī existimandū est maiores illos nostros viros sine con-
trouersia sapiētissimos ita sine grauissimis ratiōib⁹ instituisse: vt priuatim
interficiendi Tyranni facultas vnico capite finiretur. Primū ad iugulādi li-
centiā fenestrā aperiendā ciuib⁹ non putauerūt: deinde perspiciebāt Ty-
rānidem fatale quoddā esse reip. malū: qd minore noxa toleraretur: q̄ male
exagitaretur. Neq; posse semel tolli: nisi Tyrāni ipsius cāde. Quo submoto
videlicet qui legib⁹ imperabat, nō parabat: iam nihil opus esse priuata aus-
dacia: nimirum illis in reip. administrationē vindicatis. Q; si Tyrānus in
ius vocari potuisset: ne hunc quidē tuā dextrā arbitrio permisissent. Vide-
bant & illud. Tyrānidē nonnullā habere monarchiā legitimā speciem: hoc
tantū interesse: q; in monarchia / populus regi paret: Rex legibus, in Tyran-
nide oīa vnus libidini subiecta sunt. Rex publicā spectat vtilitatem: Tyran-
nus priuatim suā: vnde publicitus expedit, vt Tyranno veluti principi legi-
timo ciuitas pareat: donec idoneus aliquis vindex extiterit: qui legum au-
thoritātē in pristinū statum restituat: atq; id vnus (si fieri potest) capitis
iactura. Nam hac moderatiōe in fatalibus illis pestibus, quę totū reip. quasi
corpus corripunt, legū prudentia cōsueuit vti: vt exēplo magis, q̄ admissi
talione, morbo medeatur: ne dum ciuitatē sanare studet, magnam ciuita-
tis partē interimat. Hinc est q; in seditiōibus publicis / nō nisi in ipsos au-
thores cōsueuit animaduerti: reliquis quos tempestas illa cōmouerat, dari
venia: aut vix etiā dari venia: qui in publico reip. tumultu quietē egissent.
Quę potest autē pestis esse fatalior: q̄ Tyrānis? Quę sese latius in ciuitatis
membra diffundit? Quota quęq; vrbs pars ab hoc vitio syncera potest esse?
Omitto iam quicquid est ambitioforū: are alieno obstrictorū: scelere cōtas-
minatorum: barbarorū (nam hac tota sentētia hominū Tyrānide gaudet:
vt in qua nullis maiora: q̄ sceleratis sunt prēmia) bonos etiā ciues hoc malū

Monarchia

Lucianicę respondens

inmoluit: dñi vel timēt fortunis suis: vel rectū iudicāt seruire tēpori. In hoc itaq; rerum statu leges nō extinctę sed oppressę modo, cautim & circūspiciēter agūt: intelligunt hoc hulus citra summā ciuitatis perniciē exasperari nō posse: vnius capitis dispēdio cōmode sanari posse. Quare docto cuiuspiā medicō prēmii ostēdunt: digito demonstrant qđ mēbrū secari velint: quibus abstineri. Caput indicat fit ille tu dextram secuisti. Illę Tyrannum: tu Tyrāni satellitem occidisti. Quo prēmio dign⁹? Nempe eo quo qui morbo inscite exagitato/totū hominē in extremū vitę discrimen adducat: quo qui hominē legibus veratib⁹ occidat. Neq; ego nūc te cedis reum ago: aget alius fortassis: cuiuscūq; lubitū erit: verum illud modo consiliū fuit: ostendere tibi qđ insignitę sit impudētię in ea causa: tā eximiā tibi vēdicare laudē: tam egregia polcere prēmia: ī qua nequeas obtinere: si modo tecū exactius ac seuerius agat: vt graueis poenas effugias. I nūc & curiosum me voca: qui tam candide tāq; ciuilit̃er tecū agam: vt quum te possim in graue discriminē vocare: sat habeā legis & reip. causam defendere: ne circūuenta prēmii dare cogatur ei qui nihil boni sit promeritus. Id qđ nō iudicibus modo (quib⁹ isthuc iam dudū liquere puto) verum tibi etiam ipsi cupio persuadere: & facturum me confido: si modo tārisper animū possis attendere. Vin igitur: vt quēadmodū tu faciebas: itidem & nos summatim totā causam ob oculos reuocemus: dispiciamusq; qđ multa tuo in facto desyderentur ad id: vt legi satisfeceris: & qđ tu sis hallucinat⁹: quā multa diceres etiā superesse. Tria quaedam requirit lex: & ita requirit vt si qđlibet horum desit: aut poenā te, aut certe nihil gratiā debere se credat. Quorum ego non vnum aliquod: sed vnūquodq; deesse docebo. Quod si facio: vtrum a quo animo cedes prēmio: an impudenter petere persistes? Ergo rem accipe. Nisi tria hac tibi cōstiterint: non est quod Tyrānicidę prēmii petas. Animus: via: & effectus. Animus duo quaedam complectitur: vel quid speraris: vel quid proposueris. Nam si Tyrannum per imprudētiā occidisses: si prater propositum: non magis profecto prēmium tibi debeatur: qđ si quis Tyrāno amicissimus idem fecisset. nam idem potuit accidere. Tu porro quid propositi in arcem attuleris, ipse videris: ita demū legi persuasum erit: te voluisse occidere Tyrannum: si occideris. Non occidisti: atq; id etiam quum tibi in manu fuerit (vt ais) si libuisset interficere. Lex negat sua referre: vtrum Tyranniciđii propositum in arcem non attuleris: an allatum repente mutaris. Iam quid speraris excutiamus. Qđ isthuc leges non ita valde curiose perscrutantur: sed tamen in tam absoluto facinorē partes omnis cōstare oportet. Quid em̃ si Tyrannum interfecisses: quo Tyrānidem ipse occupares: vtrum prēmii

Declama. Crāsmica. Fo. LXXX.

ſperares! an ſupplicium metueres! Quid ſi quo priuatum animi tui dolorē
vliſcereris, Tyrannum occidiſſes: atq; id eſſet palam: num præmiū aude-
res poſcere! Quid: ſi Latrones Tyrannum forte fortuna obuium obtrūca-
ſent: num ad hunc honorem aspirarent! Quid ſi quis Tyrāno priuatim in-
ſenſus, magna te pecunia conduxiſſet, quo ei Tyranno venenū daret dediſ-
ſeſq; num quæſo Tyrannicidæ præmiū poſtulares! Ego hic tecum non ago
coniecturis: nihil dico in vitam tuam: quæ quidē obſcurior eſt: q̃ vt tu alio-
qui tam glorioſus quicq; de ea auſus fueris dicere: illud vnum affirmare nō
dubitē: qui Tyrānum quum turo licuerit, non occidit: plane noluit occi-
dere. Qui eum occiderit: cuius mors extremū exitium reip. videretur ala-
tura, potius q̃ vllam cōmoditatē: ſis aut priuatim dolorē vliſci voluit: nō
libertatem publicā vindicare: aut emolumentū ſuum ſequutus eſt reip. pe-
riculo: nō ſuo periculo reip. ſtuduīt prodeſſe. Poſtremo non poteſt niſi glo-
riæ ieiunio adductus videri: qui tam inſolēter ſe iactat. Nō poteſt nō videri
lucrum ſequutus: qui tā improbe præmiū flagitat. An nō vides igiſ quā-
topere hac parte a tota legis mente diſſentias! quem illa tuæ vitæ periculo
ſua cauſa voluit occidere: eum tu non ſolum volens præteriſti: verū etiam
periculoſe in remp. irritaſti: quem ſua cauſa noluit occidī, eū tu maximo no-
ſtro periculo tui compendii, aut animi fortalle gratia iugulaſti. Sed finge te
animū Tyrānicidā dignū ad facinus attuliſſe: lucri perinde vt vitę cōtēpto-
rem: magni tamen refert, qua ratione Tyrannidē tollere aggrediaris. Iam
enim omnia tibi ex animi tui libidine largior: quę tamē nemo alius tibi cō-
ceſſurus eſt. Te in filio iugulaſſe patrem: in nō Tyrāno Tyrānum. Largior
iſt huc Delium aliquē tibi prædiſſe: vt certū præſcire potueris: qđ ipſe etiā
vix diuinare Delius potuerit. Licuiſſe tibi patrē occidere: ſi libuiſſet: verū
hoc poenæ gen⁹ tibi magis placuiſſe. Suſtuleris ſane Tyrānidem: idq; noua
quadā & inuſitata ratiōe. Vides q̃ multa tibi dono. Tamē obſiſtam tibi nec
finā ferre præmiū: ppter ea q̃ ea via ſuſtuleris: quę legi nō probat: quę nō
expediat moribus ciuitatis: quę nō ſit forti viro digna. Age quid ſi Tyrānī.
filium infantē in cunis iugulaſſes: & ruriſum adſuiſſet Delius ille: per quem
certū præſcire poſſes fore: vt necato puero, pater ſibi mortē accerſeret: atq;
id eueniſſet, vtrum te tanq̃ Tyrānicidā ſuſpiceret reſp. an potius tanq̃ im-
manem & ferum hominē execraretur: qui in eā ſauieris atate: cui etiā ab
hoſte armato parciſtur: quę leonibus etiā miſeranda videatur! Quid ergo?
Vtetur tuo maleficio reſp. ceterū exēplū haud quāq; pbabit. Quid ſi Ty-
rānī vxorem, quā ille miſere deamaret, per vim conſupraſſes: atq; ille eius
impariens contumeliā ſugerit e vitā: vtrū Tyrānicidū laudē flagitabis: an

manu auct⁹

Lucianice respondens.

raptus & adulterii supplicium potius formidabis? Res obscura nō est. Conferā tuo facto propiora. Quid si Tyrāni medicus quum esses: veneno egrotāti dato, illum sustulisses: vtrum vt veneficum oderit te resp. an vt virum fortē admirabitur? Tyrānū sublatū gaudebit: facti rationē modūq; detestabitur. Quid si quum te Tyrannus familiariter vteretur, tu ī conuiuiū prętextu necessitudinis venenum porrigeres. Deniq; si per magicas imagines ac maleficas quasdam deuotiones Tyrāno vitā ademisses: vtrum a lege prēmium an poenā expectares? Atqui Tyrannidē vtcūq; sustulisti. Euetū gaudet lex. Verum exemplū tam pniciosum ī rēp. non recipit: vt consuescāt ciues scelus vlcisci scelere: patrem ī filio iugulare. Vides quātum morpēti sit in modo viāq; vt factum tuum approbetur? Qd lex pmittit vt fiat: non statim pmittit: vt id viā qualibet efficias. Adulterum ferro occidere licet: veneno aut icantamētis non licet. Quur ita? Quia pestilēs exemplum omnino tractare venena. Nec id vlla causā q̄tumuis honesta, finit ī ciuitatē irrepere. Quid qd ne hostē qdem veneno: aut malis artibus īterficere fas est? Nā nūq; non īprobat maleficia lex: & veneno ticta tela etiam ī bellis īterdicta sunt. Q; si modus facti superatur ī his: ī qbus nullum petitur prēmii: quāto magis id fiet: ī his ī quibus summum petitur? Lex triumphum statuit: ei q; ceterum hostium numerū fuderit. Fuderit aliquis non acie: sed aquis & pabulo veneno tinctis. Vtrū ciues hunc equis oculis spectare poterunt triumphātē: an potius sicuti veneficum oderint: auersabuntur: execrabuntur? Quid qd priuatis etiam ī rebus viā modūq; perpēditur: quo magis idem oportebit, tū ī publico, tum ī splēdidissimo facinore: vt a quo conueniat omnē sceleris suspiciōē abesse? Age illud tecū reputa: si medico mercedē pactus es: quo te morbo leuaret: atq; ille nō pharmacis sed maleficiis & icantamētis morbum exemisset: vtrū prēmium dabis: an magis holē ī ius trahes? īurię malis artibus datę reum ages? Clamabit ille morbo te leuauit: qua viā quid isthuc tua refert? Hoc tātum spectabas: vt morbo liber esses: ei rei merces est promissa. Ingratum te vocabit: q; nisi sua opera ne esses qdem/q; prēmium negare posses. Tu protinus respōdebis, opinor, medico te prēmium esse pollicitum non mago, neq; deberi quicq; nisi rē malam ei, q; beneficium male dederit. Q; ne dedisse qdē videtur, q; malum malo tollit. Id enī mutare est īcommodum: non amouere. Dices enī aio nocitum: dum corpori subuenitur. Atq; istam litē vinctes: etiam iniquo iudicio. Atqui eadē aut melior etiam & vincibilior est tecum causā legi, q; quę tibi futura fuerat cum medico. Nam ibi de priuata mercedula disceptaretur: hic de publico honore. Ibi falsus est vnus: hic legi fraus fracta: per quam cautum oportuit ne quisq; ci

Declama. Erasmica. F. LXXXI.

uium circūueniatur. Ibi salus data: certa quidē et efficaci, sed suspecta et im-
probata via: hic nefario scelere (quorū em̄ nō sic appellat homicidiū: quod i
ciuē cōtra legē admissū sit!) nō libertas restituta: sed in extremū discrimē
adducta Reip. quandoqdem tuū factū pinde habet: ac si medicus q̄piam ad
curā mercede cōductus, venenū p̄ remedio ministret: qđ tamē a grotanti
(ita vt nō raro consueuit accidere) p̄ occasionē morbi adimat. Qui reua-
luit suis fatis acceptū feret q̄ viuat: tibi mortē tamen si vitarit/imputabit.
Neq̄ sua referre putabit: vtrū impitū/an p̄peram ac studiose p̄ pharmaco
venenū porrexeris: p̄pterea q̄ tui fuerat officii/aut nō suscipere negotium
aut fidē simul et artē et industriā ac diligentiā, et q̄qđ a pbato artifice so-
let requiri, ad curā adferre. Sed age sinimus adhuc possidere te qđ dudū su-
mus largiti: vt plane ista via tyrannū occideris citra vllū Reip. discrimen.
Lex nō approbabit facinus tuū: nisi non tantū a crimine, verū etiā ab omni
criminis specie p̄cul abfuerit: ne videlicet ea q̄ i hoc potissimū adhibita est
in ciuitatē, vt maleficiū omne secludat: incolumitatē suā quā conueniebat
aut deo cui piā/aut certe diis simillimo hoī acceptā referri/sceleri debere di-
catur. Nō approbabit inquā: nisi tyrannū ip̄miquē noiātim indicauit ipsa/
qua q̄ p̄mittit via sustuleris: ne p̄ primā istā piculosum exēplū in Remp. irre-
pat. Postremo nisi ferro, nō clanculariis ac maleficis artibus: nisi virtute: ni-
si manu: nisi vitæ tuæ manifesto cōtēptu tyrannū trucidaris. Neq̄ em̄ huc
tantū spectat lex: vt tyrānus in p̄sens submoueat: verū illud multo ma-
gis respicit: vt oēs mortales intelligāt/in ea ciuitate viros esse fortes: q̄ non
vereant vitæ suæ dispendio patriæ cōmodis cōsulere: ac p̄clari exemplo fa-
cinoris/ omnes etiā in posterū ab affectatione tyrannidis deterreantur: cū
videant in ea ciuitate nullum esse tyrānis satis tutū p̄sidiū: quādoquidē
illud nemo nescit: q̄ vitæ suæ sit cōtēptor / eum esse alienæ vitæ dominū.
Nam quod omnino satellitū: quæ excubiæ: qui parietes: quæ arx: quæ ar-
ma aduersus huiusmodi animū tyranni caput defendant: qui patriæ liber-
tatem sua vita bene credat em̄! Postremo autem: vt maxime tibi cōstet ani-
mus: vt constet via: id quod est totius negotiū caput non effecisti. Tantum
enim abes/ vt tyrannū occideris: vt quantū in te fuit/ tyrannidē maiore in
modū auxeris, interfecto tyranni filio. Quid aut̄ refert: malitia/an stultitia
Remp. in discrimen adduxeris! Nam illo quod vulgo dicunt nihil verius.
Intempestiuā beneuolentiā nihil a simultate differre, Tantū abest vt occide-
ris tyrannū: vt ne suspicari quidē potueris id euenturū: vt ipse semet occi-
deret. Sed iuuenē occidisti patre insolentiorē: qđ tū postea! si patri et huius
scelera lex imputat! Magnū pinde tyrāni satellitē: nō tyrannū occidisti. Sed

In appositione
- obliuio in
a simultate
differt

Lucianicę respondens

paratū tyrannidis heredem occidisti: in tyrannidē succedit, q̄ prior, q̄ posterior est in occupando. Verū esto sane, certū heredem sustuleris: igitur qui tyrannus erat futurus interemisti. Atqui quod futurū est: id nondum est. Porro lex eum q̄ iam tyrannus sit tolli iubet: nō quē aliquādo futurū diuines. An qui statūā ex pacto debeat / et rudem truncū prestiterit: fidem persoluisse videat? Nō arbitrabor. Vbi nunc igitur sunt illa tam multa: quę tibi ad præmiū postulandū supererant? Vides q̄ ne vnū q̄dem omniū tibi constet: quorū nihil oportebat deesse. Volui inquis, id demū voluisse te lex credit: quod effeceris. Postea e re nata propositū est cōmutatū. Hoc igitur præmiū tibi debetur: qđ ei qui in Olympiis medio e cursu relicta meta / ad carceres reflectit habenas. At periclitatus es. Proinde id laudis auferes: qđ is qui sudauit in Olympiis / nec vicit. Sed occidisti deniq;: verū eum quem neq; lex p̄mittebat arbitrio tuo: neq; ex vsu publico fuerat, occidi. At bene vertit ciuitati qđ fecisti. Numini igitur gratia debet / tali: qualem Palladē Atticis fuisse ferūt: de qua puerbū extat: q̄ Atheniensium male consulta / in bonū exitūvertere consueuit. Nō tu leges seruasti, sed sustulisti: nō libertatē restituiisti, sed numē aliquod huic vrbi p̄pitium: quod euentū tuę temeritati debitū sua cōmoditate a nobis auertit: qđ tuā stultitiā nobis vertit in occasionē restituendę libertatis. Nō ego ingratiū erga te populū cōstituo: imo tu populū ingratiū in deos reddere laboras: quē quū semel in periculum vocaris: ne p̄ simplici tyrānide duplicatā pateret: nūc rursus in discrimen trahere conaris: ne ab iratis sup̄is in pristinā seruitutē, aut grauius aliquod infortunū retrudat. Quid tu te fucis et phaleratis dictis in alienū meritū insinuas? Quid tibi in eo negotio laudē vniuersam vēdicas: ex quo p̄ter poenā temeritatis, nihil ad te redire merito possit? Si Reip̄, si iudicibus / p̄bare potes aīm tuū tyrannicida dignū: q̄ nullū piculum vitę Reip̄, causa recusat: si facinus nō scelere / non p̄nicioso exemplo, sed legitima via pegisti: si fortuna tuis egregiis conatibus bene expetitū dedit euentum, aude tyrannidā te vocare: aude pulcherrimū ac pēne diuinū mun⁹ a Rep̄, poscere: aude nobis seruatas leges: restitutā ciuitatem: aude templas / focos / fortunas omnis / tutos pueros / inuiolatas virgines / spolluta matrimonia, deniq; hoc ip̄m q̄ hic lege et apud iudices agimus / exprobrare: aude mihi minari, q̄ obstiterim: aude ciuitatē ingratitudinis insimulare: nisi laudem p̄meritā p̄soluerit: aude iudices / vel iniquos / vel corruptos clamarē: nisi suis sententiis præmiū tibi decreuerint. Cōtra / si suspectū quid volueris: si piculosum: si cōtra leges: si cū scelere comitū quod feceris: sit pudor / ac define tandem improbe præmiū flagitare: qđ nulla ratione p̄mea

Declama. Erasimica. F. LXXXII.

rueris: poenā, si sapiis, incipe deprecari. Isthuc fortassis ab aequitate iudicii, a ciuitate deorū munere letā, queas impetrare. Neq; em̄ pures vnū me te a prēmio deterrere. Imaginare isthac in cā piter et leges et Remp. et deos tibi aduersari. Puta leges his tecū verbis agere. Si nos vere restitutas videri vis, sine nostrā auctoritatē primū in hac tua cā valere. Lōge plus laudis ex hoc iudicio referes, si nobis cesseris: si parueris: si tuā cupiditatē nro submisseris arbitrio: si primū exēpli in te ciuibus edideris, reuixisse nos: si mōstraris ciuitati iā nō ex sceleratorū libidine, sed ex nro p̄scripto cuiq; viuendū eē. Atq; altera ex pte Remp. hac tecū ofone vtī puta. Si ciuē bonū mihi prae stare studes, noli hanc stultitiā notā mihi inurere: vt in posterū re cognita dicar ebrietate quadā gaudiorū ei prēmii decreuisse, cui poena magis debet: noli mihi deos, quos vix deniq; tā diutinis votis, tot sacris, tot p̄cib⁹, tot meis malis placui / cōmouī / p̄pitiōs reddidi: denuo p̄ ingratitudinē iratos atq; infensos reddere. Sine vt mihi p te liceat / saltē illorū beneficio frui. Qz si te neq; leges / neq; Rēsp. cōmouet, certe deorū ofonē vereri debes: quos ita tecū agere putato. Quid tu te ī nre laudis possessionē ingeris? Quid honorī nro inuides? Quur nō finis nos in hanc ciuitatē p̄petuo benignos esse? Quur tuīpē tā ingratus existeris? Ciuitas hac semel mihi restitutā libertatē debet: tu bis debes / cōmoditati nrae: et q Remp. seruauimus: cuius tu ps es et q cōmoditate nra tuā piculōsam stultitiā vel scelus potius in maximā felicitatē verterim⁹. Etem̄ nisi nos dextri / p̄pitiōq; adfuissemus, qd aliud tu q̄ p̄ceras: et p te Rēsp? Qz si plane cōtendis: vt p̄miū aliqd feras: abūde magnū p̄miū a nobis p̄solutū est: q p nos res a te male instituta bene verterit. A legib⁹ merito maior relata grā: si nra p̄speritatis respectu / temeritatis simul et sceleris veniā cōdonarint. A ciuitate satis amplā laudē feres: si ea patiat vt in restituta libertatis historia tuū quoq; nomē admisceat. Hac laudis pte cōtent⁹ desine nobis debitū velle p̄ripere: ciuitati munus nrm eripe: legib⁹, auctoritatē adimere. Sed sinē facio / nimirū extillata iā aqua. Qd supest nūc vsq; ptes sunt iudices statuere: vtrū secundū leges, secundū deos, scdm Rēp. finiam dicere: an secundū hūc gl̄iosum ostētatorē p̄nūtiare velitis. Vtrū hāc vrbis felicitatē huius temeritati, huius sceleri acceptā ferre malitis: sapi⁹ exprobrādā: et breui fortassis a supis iratis (id qd abominor) auferendā: an in deos qbus sine cōtrouersia tota debet referre: eorundē pietate seruandā / agendā / beneq; fortunādā. Vtrū magis ex vsu sit: vt primo hoc iudicio statim leges circūuentē dicant: an vt appareat / legū restitutarū seueritatē / et iudiciū sapientiam aduersus vnū inquā postulationem valuisse.

Finis declamationis Erasimicae.

Luciani Libellus

LVCIANI LIBELLVS DE IIS QVI MERCEDE CON-
DVCTI IN DIVITVM FAMILIIS VIVVNT:
ERASMO INTERPRETE.

LT quid tibi primū/amice: aut quid postremū (quēad-
modum vulgo dici consuevit) recēseam : ex his quæ
tum facere tū pati cogitur: qui mercedis gratia sese
in alienas domos, conuictūq; tradunt alienū: quiq; in
locupletū istorū amicitia accēsentur: si modo eiusmodi
illorum seruitutem, cōuenit amicitiam appellare.
Noui enī permulta atq; adeo plerq; omnia quæ illis
sibi soleant accidere: non per louē q; ipse ea experimēto cognorim (neq; enī
mihi vnq; experiundi incidit necessitas, ac ne quādo incidat dii prohibeāt)
sed q; complures, qui in hoc vitæ genus inciderāt, apud me soliti sint com-
memorare: partim qui in ipsis etiā dū malis constituti, quæ & quāta ferrēt
deplorabant: partim qui tanq; e carcere quodā profugī, nō absq; voluptate
recordabantur cōmemorabātq; ea quæ fuerāt perpeSSI. Imo iuuabat reuo-
care ob oculos, quas erumnas effugissent. Atq; hī quidē digniores mihi visi
sunt: quibus fides haberetur: vt qui eius sacri ritus (vt ita dixerim) omnis
omniāq; mysteria pdidicissent, cūctaq; ab initio ad finē vsq; perspexissent.
Hos igitur haud quāq; indiligēter nec oscitanter audire soleo: veluti nau-
fragium quoddā, ac prēter spem obiectā salutē enarrātes. Cuiusmodi sunt
istī qui in templis deraSo capite, complures simul obambulantes, immanes
vndas, procellas, sublatos in coelū fluctus / iactus / malos fractos / gubernacu-
la reuulsa narrant. In primis autē geminos Castorē & Pollucem apparētes
(Nā hī peculiariter ad hāc tragœdiā prinēt) aut aliū deū quēpiam repēte
(quēadmodū in fabulis fieri cōsuevit) exortū: summīsq; antēnis insidentē,
aut iuxta clauī adfidentē, qui nauim ad littus aliquod molle dirigeret: ad
qd appellens futurū esset, vt & ipsa paulatim ac lente solueretur, & ipsi tu-
to in solum descēderēt: idq; ope fauoreq; diuino. Atq; istī igitur p̄ multa id
genus ad p̄sentē commoditatē, exaggerantes cōmemorant: quo videlicet a
pluribus stipē accipiant: si non calamitosi modo: verū etiā diis chari esse vi-
deantur. Porro ii dū eas quas in tectis rulerūt tēpestates referrēt, atq; ima-
nes illas vndas, quīn etiā decumanos fluctus, si fas est dicere: & quēadmodū
primū a littore soluerint mari tranquillo: quātūq; molestiarū perpetua na-
tigatione sint perpeSSI: dū sitiūt, dū nausēāt, dū salo pfundūtur. Deniq; quē
admodū infelici nauigio in caurē quāpiā sub vndis latēt, aut in scopulū ali-
quē pruptū, & asperū illiso / fractoq; miseri agre enatarint, nudi, cūctarūq;

De merce. condu. §. LXXXIII.

rerū inopes. Hac inquā quū referrent, mihi quidē vīsi sunt p̄ multa p̄a pu
dore subticere/ volentesq; ac scientes obliuisci. At ego etiā illa/ p̄terea autē
et alia nōnulla ex illorū narrationibus cōiectās/ dephēdi q̄qd̄ cōtinuū cū
eiūsmodi cōiuctibus cōiūctū est. Quā q̄dem oīa haud grauabor optime Tī
mocles tibi p̄censere. Iā pridē em̄ mihi videor aīaduertisse/ te de capeffenda
hac vitæ ratione cogitare. Nā olim quū his de rebus sermo incidisset, mox
ex his q; p̄ntes erant q̄spīā mercenariū hoc vitæ genus laudare cōepit: fortu
natissimos eos affirmās, q̄bus cōtigisset horū familiaritate q; apud Roma
nos essent optimates, tū cōiūiis adesse opiparis: idq; immunes: p̄terea splē
didis in ædibus diuersari: tū pegrinari omnigena cū cōmoditate/ volupta
teq; alba interim in rheda, si forte libeat, resupīnatos. Insup ob hanc amici
tiā/ obq; cōmoditates q̄bus afficiūtur, etiā mercedē cape, id vero nō medio
cre videri. Istis em̄ haud dubie citra sementē/ ac culturā, qd̄ aīsit, cūcta pue
nire. Hac igit atq; id genus alia quū audires, aīaduerti quēadmodū ad ea
inhīaueris/ q̄q; aīde ad escā os aptum porrexeris: p̄inde neqd̄ mihi certe
in posterū possis imputare/ neq; exostulare queas: q; quū te cōspiceremus
tantū vna cū escā deglutientē hamū, nō reuocauerimus: neq; priusq; ī gut
tur demergeret/ reuulserimus: neq; p̄monuerimus. Verū posteaq; cessasse
mus: donec eo iā adactō atq; infixo trahi iam ac vī duci cōspiceremus: tū
quū nihīl opīs afferri possit/ frustra adesse nos atq; illachrymari. Hac inquā
nequādo possis dicere: quā si dicant, merito p̄fecto dicant: neq; a nobis re
felli possent/ quo minus peccasse videremur: vt q; prius ista nō indicassem?
audi nūc ordine oīa. Ac rete quidē ip̄m cuiūsmodi sit/ q̄q; nullū habeat exitū
nō intus mediis in sinibus inuolutus/ sed foris tuto atq; p̄otū ante cōtem
plator: vncī aris aculeū: reflexam hamī aciem: ac tridentis cuspidēs manu
tentās/ malāq; admotas experiēs. Q; nisi vehementer acuta, nisi sic illigātia
vt effugiēdi nulla sit facultas, nisi dira vulnera factura videant: acriter tra
hentia: et inexplicabiliter retinentia: nos qdē inter formidolosos, atq; ob id
etiā paupes/ famelicosq; ascribitor: ip̄e vero sumpta fidutiā/ venatū istū, si vī
detur, aggreditor/ Lari in morē totā escā hiatu deglutiens. Atq; in vniuer
sum quidē forsītā tua cā oīs hic sermo dicet. Q; q̄ nō solū de vobis philoso
phis/ aut his q̄cunq; vitæ institutū sibi delegerūt cū virtutis studio cōiun
ctius: verū etiā de grāmaticis/ rhetoricis/ musicis/ breuiter de oībus: q; in do
ctrinā p̄fessione versari/ questūq; facere p̄posuerūt. Ceterū/ quū oīa sint in
ter istos cōm: eadēq; p̄rsus accidāt oībus: palā est: phōrū cōditionē nō esse a
reliq; eximiā. Imo hoc illis turpi? ista cōtingere: quū sint cū aliis coīa: si ū q;
cōducūt/ nō aliis p̄miis eos q̄ reliquos dignos iudicēt: nihiloq; magis q̄ cete

LUCIANI LIBELLUS

ros in honore habeāt. Sed q̄qd erit, q̄d narrationis series aperiet: ei⁹ culpā potissimū ī ipsos cōferre par ē, q̄ ei⁹smodi faciūt: deinde in eos, q̄ talia sustinent. Ego vero culpari nō debeo: nisi forte veritas et libertas in cōmemorādo reprehensioē mereat. Ac reliquū quidē hoīm vulgus, puta palestricos quospiā, aut adultores imperitos/sordidoq; animo/ ac suopte ingenio humiles et abiectos homines ne opapretiū quidē fuerit ab ei⁹smodi conuictu dehortari: quippe nequaquā obtemperaturos: neq; rursum equū sit illis vitio vertere: q̄ nō relinquat suos cōductores: etiā plurimis ab illis contumeliis affecti. Sunt em̄ ad eam vitæ rationē accōmodati/ factiq; neq; ea videlicet indigni. Præterea ne habeāt quidē aliud quippiā: ad q̄d sese conuertant: et in quosese exerceant: adeo: vt siqs eam vitā illis adimat, ignaui ilico/ consiliq; inopes/ desidiosii/ atq; inutiles reddant. Quāobrem/ nec ipsi rem aliquā indignā patiant/ nec illi contumeliose facere videant: si (q̄d aiunt) in matellam imminxerint. Etem̄ ad easipsas cōtumelias iam inde initio preparati, cōferūt sese in familiam. Atq; hæc sola illis ars suppetit/ ferre/ et ppeti q̄qd acciderit. Cæterū eruditorū noīe, de qbus institueram loqui, merito indignandū/ enitendūq;: vt q̄maxime fieri potest, eos inde reuocatos/ in libertatem vindicemus. Videor autē recte factur⁹: si qbus de causis se qdā ad hoc vitæ genus cōferūt, eas causas excussero, partiq; idoneas/ atq; efficaces esse demonstrauero. Sigdem eo pacto oīs illis præcipiet excusatio: summusq; ille titulus: quo suā spontaneā seruitutē solent obtexere. Iam igit̄ pleriq; paupertatē et rerū necessariarū inopiā pponūt: atq; eam ymbrā satis idoneam existimāt: qua suū factū prætexant: q̄ vltro ad eam vitā accesserint. Ac sibi sufficere credunt: quum aiunt se quiddā ignoscendū facere: qui id quod est in vita molestissimū, nempe paupertatem, studeant effugere. Postea in p̄mptu Theognis: atq; illud plurimum in ore:

Nam quemcunq; virum paupertas enecat,

Et siquæ alia terricula abiectissimi q̄q; poetæ de paup̄tate pdiderunt. Egdē si viderē ex hmoi cōuictu paup̄tatis effugiū aliqd vere cōringere, nō admodū anxie cū eis de vehemēter amplectenda libertate disceptarē. At posteaq; ei⁹smodi quædā accipiūt: cuiusmodi sunt agrotatiū alimēta (quæadmodū egregius ille dixit orator) 3 queāt effugere: quo min⁹ in hoc ipm parū recte sibi cōsuluisse videant: nimirū sp̄ illis manēte eodē vitæ illi⁹ argumēto! Semp̄ em̄ manet paup̄tas: sp̄ accipiēdi necessitas: nihil qd seponat, nihil sup̄ est qd reseruet. Verū q̄qd datū fuerit: vt def: vt vniuersum etiā capiat: pr̄sus oē insumit: ita tamē: vt ne id qdem in vsus sufficiat. Rectius autē futurū fuerat: si nequaquā cās ei⁹smoi cōminiscerent: quæ paup̄tatē seruāt/ aluntq;

De merce.condu. §. LXXXIII.

atq; eatenus duntaxat opitulant: verū quæ illā tandē aliquādo tollant. Ac
forſitā tibi hoc volebas Theogni quī diceret/ cā in altū mare ac præruptis
de scopulis præcipitē dari oportere: Q; ſigs ſemp paup; ſemp egens: quī ſp
mercede cōductus mereat hoc ipſo ſeſe arbitret aufuſiſſe paupratem: nō vī
deo q fieri poſſit: quo minus hic ipſe ſeſe fallere videat. Rurſum alii negant
ſeſe paupratē formidaturos: ſi mō reliquorū hoīm in morē poſſint ſuo la
bore ſuaq; induſtria victū ſuppeditare. At nūc ſibi fractas eſſe corpis vires:
ſeu ſenio: ſeu morbis: eoq; ad eā vitā mercenariā facilem videlicet atq; com
modā cōfugere. Age igit, inſpiciamus num vera prædicēt: et num ea quæ
dant ex facili illis ſupperāt: nō multo neq; adeo maiore labore cōſtēt: q̄ vul
go ſuus victus. Nā id quidē etiā votis expetendū: vti citra laborē, citra ſu
dorem, nullo negotio paratū argētum accipias. Verū q̄ hæc abſint a veris:
iſtud pfecto vt dignū eſt, ne dici qdem ſatis poteſt: tātū laborū: tantū ſudo
rum in eiufmodi cōuiſtibus exhauriēdū: vt hic ne valetudo quidem ad id
par ſit: q̄ppe quī quorūdie ſexcenta nō defint negotia: quæ corpus cōficiāt:
adq; extremā vſq; defectionē deſaſſent. Verū hæc ſuo loco dicemus: quī ē
reliquas illorū incōmoditates cōmemorabimus. In præſentia ſat erat leu
ter oſtendere: qui ſe aiūt hac de cauſa in ſeruitutē addicere ſeſe: ne iſtos quī
dem vero dicere. Supeſt iam vt eam cām referamus: quæ qdem vt eſt veriſſi
ma, ita ab illis minime pferitur. Nēpe ipſos voluptatis gſa/ et amplis illis ſpe
bus incitatos/ vltro inuadere familias diuitū: auri/ argentiq; vim et copiam
admiratos: præterea q̄ felices ſibi videant ob cōiuiua/ reliquaſq; eius vitæ
delitias: ſperantes futurū: vti mox, nemine vitante, aſſatim aurum bibant.
Hæc nimirū ſunt quæ illos adducūt: atq; ex liberis ſeruos conſtituūt. Non
rerū neceſſariarū vſus, quē prætexebāt: ſed rerū nō neceſſariarū cupiditas:
atq; ingentiū illarū et ampliarū opū admiratio. Enimvero quēadmodū mī
ſeros iſtos atq; infelices amantes/ callidī qdā et veteratores amaſii receptāt
et faſtidienter ducunt/ lactantq;: videlicet quo iugiter amātes/ ambiāt ipſos
atq; inſeruiant. Cæterū ex amoris fructu, ne ſummo quidē oſculo impitit.
Intelligunt cām copia facta diſſoluendū amorē. Id igitur ne fiat/ præcauent:
diligenterq; ſui copiā ſubtrahunt. Alicui ſpe ſemp retinēt amantē: metuē
tes/ ne deſpatio minuat cupiditatis ardorē: amātēq; ab ſe alienet. Proinde ſep
arriēt/ pollicentq;: ſp facturi ſunt: ſempq; gratificaturi: ſp ingentiū ſum
ptuū rationē habituri: donec imprudentes ambo ſenuerint/ atq; vtriq; iam
pſerierit ætas: huic ad amandū: illi ad dandū. Atq; ita omni vitā nihil illis
peractum eſt vltra ſpem merā. Atqui voluptatis cupiditate nihil non ſere
re: id quidem forſitan non vſq; adeo vitio vertendū: quin magis venia

Luciani Libellus

danda: si quis voluptate capiatur, & hâc vnde quaq; consecretur, quo possit ea potiri: quicquid turpe forsitan ac seruire: si quis ea gratia semet in ius tradat alieni: propterea quod voluptas quæ ex libertate percipitur: multo suauior est quam ea quæ ille libertatis iactura sectatur. Attamen hoc quoque aliquo pacto ignoscendum illis sit: si modo consequantur. Verum eniuero ob solam voluptatis spem, multas perferre molestias, equidem & deridiculum arbitror, & stultum: maxime quum videant labores certos esse, manifestos, & inuitabiles: porro illud quod speratur, quod quidem nihil aliud tandem est quam voluptas, ne tam longo quidem tempore contigisse. Preterea autem, nec verisimile videri: ut contingat aliquando: si quis modo recte reputet via. At Vlyssis socii dulci quadam gustata loto reliqua negligebant: ac presenti voluptate delinunt honesta contemnebant: ut non prius cum ratione pugnarit in illis honestatis obliuio: nimis animo voluptatis illius sensu occupato. Verum si quis famelicus alii cuiuspiam loto sese ingurgitari neque quicquam inde impietati assistat, idque solam ob spem: quod credat fore, ut & ipsi aliquando degustanda lotum porrigat: assistat inquam ad hunc modum, recti atque honesti oblitus: dii boni quam hoc ridiculum, planeque verberibus quibuscumque Homericis dignum. Ergo quæ istos ad diuitum conuictum adducunt: & quibus impulsit sese illis dedit, ad quodcumque libitum fuerit vtendos: hæc sunt, aut his ferme simillima. Nisi si quis & illos commemorandos esse iudicat: quos hæc una res ad id commouet: quod gloriosum arbitrat, cum illustribus atque opulentis viris habere consuetudinem. Sunt enim qui hoc quoque perclarum ac magnificum supraque plebem esse existiment. Nam ego quidem, quod ad me proprie attinet, recularim vel cum Persarum rege conuiuere duxat, conuictorque videri, si nullus ex eo conuictu fructus ad me redeat. Quum itaque causa eius vitæ suscipienda sic illis habeat: age iam consideremus apud nosmetipsos: primum cuiusmodi sint illis perferenda priusquam admittantur: priusquam obtineant. Deinde cuiusmodi in ipsa iam vita constituti patiuntur. Postremo quæ tandem catastrophe, quis fabulæ exitus illis contingat. Neque enim illud dicere possunt: hæc tamen si molestia sint, tamen assuesci facile: neque ad id multo opus esse labore: sat esse si velis modo: postea reliqua omnia factu fore facilia. Immo necesse est ut primum diu sursum ac deorsum cursites: mane excitatus assidue pro foribus obuerseris, ut perdures: quum protruderis: quum excluderis: quum improbus interdum atque importunus videris: cum ianitori male Syristanti, ac nomenclatori Libyco subiiceris: quicquid nominis tui memoriam mercede redimere cogeris. Quin etiam vestitus tibi est apparandus: supra tuæ rei facultatem, pro dignitate eius cuius conuictum ambis: deligendus color, quo ille potissimum gaudeat: uti ne discrepes, neue oculos illius offendas. Postremo uti gnauiter affecte

De merce. cōdu. §. LXXXV.

re necesse est: vel antecedas potius, a famulis protrusus: ac veluti pompam quandā expleas. At ille interim compluris iā dies ne aspicit quidē te. Q, si qñ res tibi felicissime verterit, si te respexerit, si accersuerit, dixeritq; quicquid illud fuerit, qđ illi forte in buccā venerit: tū deniq; tū plurim⁹ sudor, tū multa oculorū caligo, tū intēpestiua trepidatio, tū sane eorū qui adsunt, hāsitantia tuā ac perplexitatē ridentiu. Qua quidē nō raro accidit: vt quū oportuerit respōdere: quis fuerit rex Achiuorū: mille naues illis fuisse respōdeas. Atq; id si qui sunt modesti pudorē vocāt: imodestī timiditatē nomināt: improbi inscitia. Ita fit, vt tu primā hanc diuitis comitatē / tibi periculosissimā expertus, ita discedas: vt tantā animi tui imbecillitatē ipse condemnes. Porro vbi multas iam noctes insomnes duxeris: vbi plurimos dies cruentos egeris: haud quidē Helenæ gratia per Iouē: neq; ob Priameia pergamam: verū spe quinq; obolorū: cōtigerit aut & deus quispiā tragicus q tibi fit auxiliō: iam illud restat, vt exploreris excutiarisq;: num literas noris. Atq; ea quidē disceptatio non iniucūda est ipsi diuiti: quippe qui laudatur interim, ac felix esse p̄dicatur. Cēterū tibi videt, de vita ipsa, deq; omni fortuna tum certamen esse paratū: propterea q; tibi venit in mentē, idq; merito futurū vt alius nemo sit admissurus, si prius ab hoc reiectus, ac repudiatus videare. Interim in varias curas distraharis oportet: p̄tim dū inuides iis q; pariter ex æquo tecū examinant. Finge enī & alios esse, qui eiusdē fortunę tibi sint cōpetitores: te vero tibi videri cūcta parū absolute respōdisse, metuētē interim simul & sperātē, ac misere de illius vultu pēdētē: qui si qđ parū probet eorū quę dixeris, peristi. Sin arridēs auscultat, hilarescis & spe bona fultus cōsistis. Porro cōsentaneū est: esse nō paucos: qui tibi aduersentur, atq; alios in tuū locū velint inducere. Horū vnusquisq; clanculū velut ex infidiis in te iaculatur. Iā vero illud cōsydera: quale sit virū pmissa verba, cana coma, examinari: nūquid bonæ rei didicerit: & aliis qđem didicisse videri: aliis secus. Superior interim vita, & oīs antea acta ætas tua curiosius disquiritur. Q, si quis aut ciuis inuidia / aut vicinus leui quapiā de causa p̄uocatus, te deferat, & adulterū dicat: vel p̄derasten: is protinus / iuxta verus illud prouerbiū: ex Iouis tabulis testis. Porro si pariter oēs bene de te p̄dicēt: suspecti, leues, ac largitiōe redēpti videbunt. Nā admodū oīa tibi cōstent oportet. Nihil prorsus sit, qđ tibi queat obistere. Alioqui nūq; obtinueris. Age sane. Hoc quoq; contigit: ac bona quapiā fortuna cūcta tibi feliciter cesserūt: & probauit ipse doctrinā tuā: & amicorū p̄cipui, quibusq; ille huiusmodi in rebus plurimā habet fidē, nō dehortātur. Ad hęc vult etiam vxor. Non refragatur domus p̄fectus, neq; item disp̄sator. Nemo tuā infli-

Luciani Libellus

mulauit vitā: dextra omnia, & omni ex parte bene promittit sacra. Vicisti igitur o fortunate, & coronatus es Olympiā. Quin Babylonē magis cepisti, aut Sardori arcē occupasti. Habebis copię cornu & gallinacū lac emulgebis: iam sane par est vt aliquādo p̄mia capias, maxima videlicet, & q̄ laboribus tātis respōdeant: ne corona tua frondea dūtaxat sit: simul vt merces haud quāq̄ cōtemnēda p̄stituat: eaq̄ cōmode ad vsum, citraq̄ negotiū persoluatur: vtq̄ reliquus itē honos tibi p̄ter ministros vulgus suppeditetur. Ceterū a laboribus illis / a luto / a cursitationibus / a vigiliis / in otium te recipias: vtī id qđ vulgo solēt optare mortales, porrectis pedibus dormias, nihilq̄ iam facias p̄ter ea sola / quorū gratia primū receptus es & in quē cōductus. Ita em̄ cōsentaneū fuerat Timocles: neq̄ ingens malū erat futurū: si qs subdita ceruice ferat iugū, leue nimirū, & portatu facile: quodq̄ oīm maxīmū, auro illitū. Atqui longe secus res habet: imo nihil horū reperiet. Sigdē in mediis ipsis id genus cōuictibus / se excēte res accidūt: viro ingenuo neutiq̄ tolerāda. Quē quū audieris: ipse tecū ordine repūtato: nū quisq̄ ea p̄peti queat: cui quidē cū eruditione vel minimū cōmerciū fuerit. Exordiar aut̄ si videtur a primo cōuiuio: vnde cōsentaneū est te cōsuetudinē illā cōspiciatū. Primū igitur, adest tibi quispiā: q̄ te iubeat ad conuiuiū accedere: famulus nō incomis: qui tibi prius placidus datis in manū, ne videaris inciuilis, vt minimū quinq̄ drachmis. At ille Accizans, seq̄ quū maxime cupiat, cupere dissimulās, Apage iquit. Ego ne quicq̄ abs te? Addit & illa, absit, dii prohibeāt. Tandē flectitur atq̄ obtēperat, ac discedit, te late diducto rictu subannās. Tu porro nitida sumpta veste, mūdissimeq̄ cultus, lotus accedis, sollicitus interim / ne prior aliis aduenias. Nā id inurbanū: quēadmodū postremū venire, graue. Proinde mediā inter vtrūq̄ obseruata opportunitate ingrederis, teq̄ sane q̄ honorifice excipiunt. Tum arrepta manu te quispiā iubet accūbere, paulo supra diuitē: iter duos ferme veteres amicos. At tu perinde atq̄ in Iouis aedes veneris, nihil non admiraris, & ad oīa quę gerunt̄ suspēsus inhias: propterea q̄ noua tibi atq̄ inuisa sint cūcta. Interim familia te spectat: omnesq̄ q̄ p̄sentes sunt, quid agas obseruāt. Neq̄ vero ea res curę nō est ipsi diuiti: quippe qui famulis aliquot p̄monitis negotiū dedertit, vt oculis obseruēt, quēadmodū te geras in pueros aut in vxorē: num subinde, ex obliquo respectes. Ac reliqui quidē cōuiuē, simul atq̄ te vident propter imperitiā ad ea quę fiunt attonitū, ac stupefactū, deridēt clanculū, coniectātes te nūq̄ antea apud aliū quēpiā coenasse, nouiq̄ tibi esse vt mantile apponatur. Proinde sicuti verisimile est / prę hēsitātia sudes oportet, ac neq̄ cū sitias, audeas potū poscere, ne vinosus videre: neq̄ variis appositis

De merce. cōdu. F. LXXXVI.

opsoniis, & in ordinē quendā extractis, scire posses, cui prius aut posterius manū admoueas. Quare ad eū qui prōximus accūbit respectes necesse est: atq; eundē imitatus, cōuiuii rationē & ordinē discas. Alioqui anceps sedes, et varians, animoq; penitus perturbato, & ad omnia quæ illic gerūtur obstupescēs. Atq; iterim quidē, diuitis admiraris felicitatē propter auri vim, et eboris, tantasq; delitias. Interim tuā ipse deploras infelicitatē: qui quum nulli⁹ sis rei, tamē viuere te credas. Nonnūq; & illud in mētem venit: fore, vt admirandā & expetendā quādā viuas virā: quippe qui sis omnib⁹ delitiis illis fruiturus, cūctorūq; ex equo futurus particeps. Arbitraris enī te semp bacchanalia festa celebraturū. Quin & adolescētuli formosi pramīnistrantes, ac silētio arridentes, suauius in posterū hoc vitæ genus pollicentur: vt Homericum illud nunq; desinas in ore habere.

Haud vitio verti debet si Troia pubes

Armatiꝫ simul Danaï, sub Marte, laborum

Pondera tanta ferant.

Ob tantam videlicet felicitatem.

Accedunt ad hæc inuitatiūculę ad bibēdū. Ac postulato perq; ingenti scypho quispiā præbabit tibi, præceptorē/ aut aliud quiddā deniq; te appellās. At tu recepto scypho quid vicissim oporteat respondere, propter eiusmodi morū imperitiem ignoras: iāq; rusticanus, & inelegans esse videris. Ceterū ea propinatio multorū veterū amicorū inuidiā in te cōcitauit: e qbus nō nullos iādudū tuus accubitus clanculū vrebatur: q; modo quū adueneris, iis anteponare: q; multorū annorū seruiturē exhausserint. Protinus itaq; talia quedā de te inter illos dicta ferunt. Illud scilicet malis nostris deerat: vt etiā iis qui nuper in familiā cōmigrarūt, posthabeamur. Et solis græculis patet vrbs Romana. Et qd habet: quāobrē nobis debeāt anteponi! Nū mirificam quādā vtilitatē adferre vident: quū verbula qdā misera dicūt! Rursum alius/ hæc. An nō vidisti: quantū biberit: quēadmodum cibos appositos auide corripies deuorari! Homo inelegans, ac fame enectus: qui ne p somnū qdē vnq; fuerit albo pane saturatus: multo min⁹ aue Numidica, aut Phasiano: e quibus nobis vix ossa reliqua fecit. Porro tertius, fatui inquit priusq; qnq; abeat dies, videbitis hūc nihilo pluris fieri q; nos. Nā nūc qdē/ nō secus atq; calcei noui solēt/ in p̄tio est, & habetur charus: verū vbi crebro iā fuerit calcatus, lutoq; deformatus, tū misere sub lecticā abiicietur cymmicibus/ quē admodū nos/ oppletus. Atq; inter illos talia p̄multa de te iactātur. Ex qbus aliquot iā tū etiā ad calumniādū infimulādūq; te incitantur. Omne igitur illud conuiuiū tui plenū: ac plariq; de te sermones. Tu vero propter info-

Luciani Libellus

lentia atq; infuetudinē plus q̄ sat est hauris vini tenuis et acris: eoq; iādu-
dum aluo tibi cita discruciaris: verū neq; decorū tibi ante alios e conuiuiō
discedere: neq; rursū manere turū. At pducta interim in longū potatiōe
dū sermo alius ex alio nascit: dū spectacula alia post alia pferuntur in cōui-
uiū (nā vniuersū fortunæ suæ strepitū tibi cupit ostentare) nō mediocri-
ter discruciaris: cui nō liceat neq; videre quæ gerunt: neq; auscultare/ figs
voce/ cytharave canat egregie dilectus adolescētulus. At laudas tñ inuit?
caterū animo illud optas: vt aut terramotus repens ortus ea cōiecta discru-
tiet: aut incendiū aliquod renūtiatur: quo simul conuiuiū tandem aliquan-
do dirimatur. Habes amice primū illud scilicet et suauissimū conuiuiū: qđ
mihi quidē haud quā suauius sit cepis/ candidoq; sale/ liberē quū velim ex
his et quātum velim edenti. Verū vt ne tibi cōmemorem ructus acidos, q
deinde sequitur: vt ne nocturnos vomitus: mane vobis erit de mercede pa-
cto transigendū: quantū/et qua annī parte te oporteat accipe. Ergo præsē-
tibus duobus aut tribus amicis, accersito te/et cōsidere iussu, sic loqui inci-
pit. Facultates nostræ cuiusmodi sint/ iam pspicere potuisti: q̄ nullus in his
fastus: sed citra ostentationē/ moderata ac popularia omnia: sed mediocria
omīa ac plebeia. Sic autē aīm inducas velim: vt existimes oīa nobis fore coīa.
Nā ridiculum pfecto: si quū charissimā possessionū mearū ptem, puta meā
ipsius vitā, aut p louē/ liberorū etiā (si fors illi liberi fuerint erudiendi) ri-
bi credam: nō aliarū itē rerū te mecū ex æquo dñm ac possessorem existimē
Caterū qñ certi qppiam est præsiniendū: equidē video vitæ tuæ frugalitā-
tem/et aīm paucis cōtentū. Neq; nō intelligo haud mercedis adductū spe-
te in nostrā venisse familiā: verū aliarū gratia rerū: puta nostræ in te beni-
uolentiæ cā: tū honoris: q tibi præter ceteros oīs continget. Attñ pfiniēdū
est aliqd. Quin ipse magis qđ videbitur statuit: habita rōne, vir amicissi-
me, munerū etiā illorū quæ quotānis festis diebus a nobis acceptur? vide-
ris. Neq; em̄ vel ista nobis fuerint neglectui futura: etiā si nūc hac pactione
nō cōplectamur. Scis autē cōplures p annū eiusmodi munerū occasiones in-
cidere. Horū igit habita rōne, moderatius nimirū pmissū nobis præscribas.
Præterea decet etiā vos hoīes et uditos/ pecuniā negligere. Hæc ille dicens
totūq; te varia spe labefactās/ mitē sibi ac tractabilem reddidit. Tu porro q
dudum talenta/ ac multa nummū milia somniaras/ solidos agros/ et fami-
lias, sentis qdem tacitus apđ te hoīs sordes ac parsimoniā: nihilominus blā-
ditur tibi pollicitatio tamen: atq; illud cōmunia futura sunt omnia/ ratū et
verum fore arbitraris: ignarus eiusmodi dicta
Summis e labiis, non imo e corde profecta.

De merce. condu. §. LXXXVII.

Tandē prę pudore ipse statuēdi ius defers. Verum ille facturum sese negat. Cęterū ex amicis pſentibus quępiā in eo negotio veluti mediū intercedere iubet: qui salarii modū pronūtiat eum: qui neq; ipsum grauet, vt cui plurimas tum alias in res magis his necessarias sumptus sit faciendus: neq; rurſus ei qui laturus est, sit oīno indignus. Atq; is seniculus quispiam, diuitis æqualis, vna cū illo a pueris/adulādo educatus. Eho tu ingt: nū inficias ire potes: quin vnus sis qui in hac vrbe viuūt omniū fortunatissimus: cui primū cōrigerit: qđ pluribus misere cupiētibus, vix a fortuna dari possit: nepe vt in huius hoīs cōsuetudinē admittaris, vt cōmunes penates habeas, vt in familiā inter Romanos primariā recipiaris! Id nimirū tū Croesi talēta, tū Midæ diuitias superatū modo modestus esse noris. Equidē nō paucos noui magni nominis viros: qui cupiissent, etiā si quid vltra dandū fuisset, gloriæ dūtaxat causa, cum isto viuere, & familiares apud hunc atq; amici videri. Quapropter haud inuenio: quibus modis tuā prædicē felicitatē: qui quidē ad hanc tā expetēdam fortunā/ etiā p̄mio addito admitteris. Proinde, mihi satis esse videtur: nisi plane es insolēs: si tantū accipias: simulq; p̄nūtiat, sane minimū quiddā, præsertim ad spes illas tuas: attamen boni cōsulas necesse est. Neq; em̄ iam possis effugere: quū intra retia tenearis. Frę nū igitur recipis, mussitans, ac dissimulans, ac initio quidē non magnopere illi reluctans, facileq; sequeris: vt qđ non admodum te torqueat, neq; stringat, donec illi tandē paulatim assueueris. Tum vero ii qui foris sunt mortales, hoc ipso nomine tuam fortunā admirātur: q; te conspiciāt intra cancellos verſantē, ac nullo prohibēre introeuntē, prorsusq; p̄claris illis opibus delitiisq; domesticis quēdā ac familiarē eē factū. At ipse nōdū videre potes: quāobrē illi te felicē existimēt: nisi q; gaudes tamē teq; ipse fallis, semper futura meliora fore existimans. Cęterū contra atq; speraris euenit: & quēdam modum adagio dicitur: iuxta Mandrabulī morē negotium procedit: in singulos (vt ita dixerim) dies, deterius ac retro relabens. Vnde paulatim velut in luce dubia/ tum demū dispiciens intelligere incipis, aureas illas spes, nihil aliud fuisse, q̄ ampullas quasdā inauratas, porro graues/ veri/ ineuitabiles/ perpetuisq; labores. Sed quinam isti sint, forsitan me rogabis. Neq; em̄ video inquires: quid in hac consuetudine sit adeo molestū: neq; intelligo ista quæ commemoras, grauia atq; intoleranda. Audi igitur vir egregie: non molestiam modo negotiī perpendens, verū foeditatē/ humilitatē/ prorsusq; seruitutē/ vel præcipue interim cōsiderans. Principio memineris ex eo tēpore, te iā neq; liberū, neq; ingenuū posse videri. Noueris em̄ te hec omnia genus/ libertatē/ progenitores/ ante limen relinqre: quū i huiusmodi serui

Luciani Libellus

tutem temetipsum addicēs in aedes ingrederis. Siquidē libertas tibi comes ire recularit, ad vitam tam indignā, tam humilē te conferēri. Seruus itaq; (tametsi nomine ipso grauius offenderis) seruus inquā, velis nolis, futurus es: neq; vnius seruus verū cōplurī: operāq; seruilē pręstare cogeris, obstituto capite, a diluculo in vesperam vsq; idq; mercede vili atq; indigna. Adde, q; ne placebis quidē admodū, neq; domino satisfacies, neq; ab illo magnifies: vt qui non a puero fueris ad seruitiū institutus, sed sero didiceris, atq; ætate multū aliena coeperis ad id erudiri. Excruciat autē te pristinę libertatis memoria, animo recurans: facitq; vt inter dū resilire conere, relictisq; atq; ob id ipsum sit: vt seruitus tibi molestior accidat. Nisi forte illud tibi ad libertatē sufficere putas: q; nō fueris Pyrrhia aut Zopyrione patre prognatus: aut q; nō sic/ vti Bithynicū aliquod mācipiū/ vociferāte pcone diuēdaris. Atquī tū vir egregie: quī instāte nouilunio, Pyrrhiis & Zopyrionibus imixtus, manū itidē, vt alii seruuli protēdis, capisq;, quodcūq; illud tandē est qđ datur: hęc videlicet est auctio. Nā pcone nihil op' erat hominī qui ipse sui fuerit pcone: quīq; ipse vltro sibi multo tēpore dominū ambierit. Age iam o scelestē (cur enī nō dicā pferim in eū qui se philosophū esse dicat!) si quis te pyrata inter nauigādū captū, aut si quis prado in seruitutē tradidisset: te ipsum deplorares, tanq̃ indignā fortunę iniuriā patiētē. Aut si quis manu iniecta, te duceret, in seruitutē asserēs, leges inclamares: omnia faceres, acerbe ferres: & o terra, o dii, magno clamore vociferareris. Nunc vero: quī ipse te, ob paucos obolos, id ætatis in qua etiā si seruus natus esses, tamē rēptiuū fuisset iam ad libertatē aspirare: cū ipsa virtute ac sapiētia vltro adductum vēdideris: nihil illa reueritus, quę multa ab egregio Platone/Chrysippo/Aristotele differūtur: quī libertatē laudāt, seruitutē damnant. An nō te puder: quī inter hoīes assentatores, & emptitios, ac scurras versans ex æquo cū illis æstimaris: quī in tāta Romanorū turba, solus peregrino in pallio versaris: quīq; Romanā linguā perperā ac barbare sonas: præterea, quī agitas conuiuia, tumultuosa, magna hominū turba cōferta: quorū pleriq; collectitii, quidam sunt & improbi! Atq; inter hos laudas odiose, bibisq; pręter modū: deinde mane ad tintinabulū expectatus, discussa ab oculis dulcissima somni parte, vna sursum ac deorsum circūcursas: hesternō luto etiāmdū tibiis adhærere! Vsq; adeo ne te lupini aut holerū agrestiuū tenuit poenuria! Vsq; adeo tibi defuerūt fontes frigida manantes aqua, vt per desperationē ad ista deuenires! Haud puto. Quin potius palā est: te, nō frigide aquę, neq; lupini, sed bellariorū, atq; opsoniorū, viniq; odorati cupiditate captū eo venisse. Quę dū lupi piscis in morē autē

De merce. cōdu. ¶ LXXXVIII.

dius appetis: tuo merito euenit: vt hamus tibi fauces transfixerit. Itaq; p̄sto sunt huius intēperantiæ, gulęq; authoramenta. Ac perinde atq; simia a trunco reuinctus, reliquis quidē omnibus risui es:at ipse tibi delitiis affluere videris, cui cōtigerit /affatim expleri caricis. Caterū libertas /genuitas /vna cū ip̄sis gētilibus, ac tribulibus, hæc nimirū euanida cuncta, atq; istarū rerū ne memoria quidē vlla: q̄ hoc quoq; ferēdum: si vita ista cū hac turpitudine dūtaxat esset cōiuncta: q̄ e libero seruū videri facit: nō labores etiā accederēt, cū illa seruorū colluuiē cōmunes. Sed vide, num quæ tibi imperātur, leuiora sint his: quæ Dromoni aut Tybio mādantur. Nam doctrinę q̄dē, cuius rei cupiditate simularat te in familiā suā accersisse sese, perq̄ exigua illi cura est. Quid enī (vt dici solet) cōmerciū aīno cū lyra! An nō vides videlicet: q̄ misere macerētur imodico desyderio, vel Homericę sapiētiæ, vel Demosthenicę grauitatis ac vehemētię, vel Platonicę sublimitatis! Quorū me hercle ex animis si quis aurū /argētum /atq; harū rerū curas tollat: nihil fuerit reliquū, prāter fastū /molliciē /lasciniā /luxū /ferocitatē /impetritiā. Atq; ad ista nihil prorsum opus te. Verū quoniā tibi barba ingens p̄pēdet a mento: quoniāq; vultu ip̄so graue quiddā & venerandū præ te fers tū quia pallo græcanico decēter amictus es: noritq; iā omnes te grāmaticū esse, seu rhetorē, seu philosophū: pulchrū ille tibi putat: vt & eiūsmodi quip̄iā /anteambulonū suorū pōpæ permixtus esse videatur. Futurū enī hac re vt græcanicarū disciplinarū studiosus, reliquęq; omnis doctrinæ neq; negligēs, neq; rudis esse putetur. Vnde fit vt in periculū vir egregie venias: ne non tā ob admirandas illas artes: quin magis ob barbā palliūq; cōductus esse videre: proinde vt perpetuus apud illū conspiciaris oportet: neq; absis vnq; verū vt diluculo relictis stratis, in famulitio temet exhibeas cōspiciendū: neq; locū in acie deseras. Porro ille iniecta nōnūq; tibi manu, quicq; sorte in mentē iciderit, de hoc tecū nugatur, obuiis ostētans, q̄ ne per viam quidē ingrediens, incurius sit literarū, quin vt illud ip̄sum etiā otium: qd̄ inter inambulandū dat, in re quapiā honesta collocet. At tu miser interim, nūc cursum, nūc gradatim, nunc scan̄sim plactiq; nunc descēsim (Nam scis huiusmodi esse vrbē) obambulans, tum sudas, tum spiritū anhelus trahis. Deinde illo intus cum amico quopiam /ad quem accessit /confabulante, quū tibi interim locus desit, vbi vel assidere queas: librum videlicet in manum sumis: quoq; fallas tedium, legis. Post vbi ieiunū te sitientēq; nox occupauerit, incommode lotus, intempestiue /puta nocte ferme concubia /ad coenam accedis: haud perinde deinceps in p̄rio habitus, neq; conspiciedus his q̄ ad sunt. Verum si quis aduenerit recentior: tu post tergum reuiceris. Itaq; in

Lucianice Libellus

angulum aliquem abiectissimū retrusus/accumbis : testis duntaxat ac spectator eorum quæ apponitur: canū ritu ossa circūrodens: si fors ad te perueniat: vel aridū maluæ solum quo reliqua inuoluunt , si fastidiatur ab iis qui supra te accumbūt, præ fame libēter arrepturus. Audi iam et aliud cōtumeliæ genus. Quid q̄ ne ouī quidem soli tibi apponitur. Neq̄ enim conuenit: vt tu semper eadem requiras: quæ hospitibus atq̄ ignotis ministratur: quādoquidē hæc tua sit inscitia atq̄ inurbanitas. Neq̄ auis eiusmodi tibi apponitur: qualis aliis. Verū diuiti illi pinguis et succulenta: tibi pull⁹ dimidiatus: aut palumbus aliquis aridus atq̄ insipidus: non auis videlicet: sed manifesta cōtumelia ludibriūq̄. Neq̄ vero raro fit: vt siquādo defit alibi, minister repente te inspectate submouens ea quæ tibi erāt apposita aliis apponit: illud tibi ad aurem immurmurans: tu p̄fecto noster es. Q̄ siquādo interim disceat/vel porca foeta/vel ceruus: aut structorē tibi modis omnib⁹ ppitiū habeas oportet: aut certe Promethei partem feres: nempe ossa adipe circumtecta. Nam q̄ ei qui supra te accumbit patina finitur adstare quoad satiatus repudiet: te contra tam celeriter prætercurat: q̄ tandem isthuc ferat/qui modo sit ingenuus/ cuiq̄ tantū insit bilis, quātū vel ceruis adest! Atq̄ illud equidē nondū dixi: q̄ reliquis suauissimū ac vetustissimū Vinū bibētibus, tu solus malum quoddā et pingue bibis. Proinde illud semper curas: vt auro/argentove bibas: ne colore prodente/palam fiat /te vsq̄ adeo cōtemptū/neglectūq̄ esse conuiuā : q̄q̄ bene tecū ageretur: si vel illud ip̄m ad satietatem vsq̄ bibere liceret. At nunc vbi crebrius poposceris, minister audisse dissimulat. Adde iam multas interim et alias esse res : quæ te discrucient: imo nihil esse ferme, quod nō sit acerbum: maxime quū tibi cyneodus aliquis antefertur : quā pluris te fit is, qui saltandī docet artē: q̄ iocōs Ionicos cōtextit Alexandrinus quispiā homūculus. Nam quī tibi speres tu vt in accubitu æqueris iis qui voluptates et amatoria subministrāt: qui literulas in pectore gestant! Proinde in obscuro quopiā cōuiuii latibulo reatus/præq̄ pudore abstrusus/suspiras: vtī cōiectandū est: teq̄ ip̄m deploras ac fortunā inculcas tuā: quæ tibi ne paucillulum quidem leporis ac venustatis asperferit. Ac prorsus ita videris affectus: vt optes poeta fieri: vt amatorias conscribas cantiones: aut si id nō cōtingit, vel eam assequi facultatem, vt possis ab aliis conditas digne canere. Vides enim quibus in rebus situm est: vt quis efferat/ plurimiq̄ fiat. Quin et illud ferre queas: vt magi quoq̄ aut arioli personam (si necesse sit) induas: ex horū genere q̄ amplas hereditates, qui imperia, qui cumulas opes pollicent. Quandoquidē hos quoq̄ vides non mediocriter a diuitibus amari/plurimiq̄ fieri. Ea q̄ vel vniq̄dā

De Merce. con. Fo. LXXXIX.

libet hortū fieri percipias: vt ne prorsus reiculus, atq; inutilis appareas. Atqui ne ad ista quidē docilis es ifelix: proinde submittas te oportet, mussi tēq; ac tacitus feras, clam apud te plorans, ac neglectui habitus. Etenī si te famulus aliquis susurro deferat: q; solus omnīū non laudaris, puerum herē saltantē, aut cythara canentē: ista scilicet ex re non leue discrimē impēdet. Quapropter terrestris in morē ranę, sitiens vocifereris necesse est: id opē dāns: vt ī laudantiū numero īsignis ac pręcipuus appareas. Quin sepicule / filētib; reliquis / tibi ficta quēdā laus proferēda: quęq; multā sapiat assen tationē. Iam vero magnopere ridiculum est: cum efurias iterim sitiasq;, vnguētis collini, ac vertice gestare coronam. Siquidē id tēporis non dissimilis videre sepulchrali columnę / vetusti cuiuspiam cadaueris: quę gestare solet ea quę manibus iferuntur. Nam huic ifulo vnguēto, ipositaq; corora, ipsi & bibunt, & edunt apparatas epulas. Porro si etiam zelotypus quispiā fue rit, sintq; illi vel pueri formosi vl' vxor puella: neq; tu prorsus a venere gra tiisq; fueris alienus: profecto nō satis tuta res, neq; periculum negligēdum: propterea q; regis plures sunt oculi: qui quidē non vera solum vident: sed semper veris aliquid addunt ad cumulum ne connitiere videantur. Quas ob res / vultu demisso tibi est accumbendum: quēadmodum in Persicis con uiuiis fieri mos est: verito, ne quis eunuchus sentiat te in concubinam aliā quam conuiciētem oculos: moxq; alter eunuchus, cui iamdudum arcus in manu tensus est, quia videris quę videre nephas: inter bibēdum / malam ia culo trāsfigat. Iam peracto conuiuiō: vbi paululū dormieris: ad galli cantū expergefactus, O me miserum inquis: o ifortunatum: cuiusmodi quondam conuictus, quos amicos reliqui: tum vitam tranquillam & ocīi plenā: somnū quē meapte cupiditate metiri soleo: deambulatiōes liberas: atq; ex his in quale barathrum memet pręcipitē dedi! Et deum imortalem, cuius tandē rei gratia! Aut quodnam istud magnificum prēmium! At ne fieri quidē po tuit: vt mihi vnq; alias plures commoditates suppetērēt q̄tum suppetebāt. Tum autē accedebat: libertas: atq; omnia pro meopte arbitrio faciendi fa cultas. Nunc porro iuxta id qđ prouerbio iactatum est: Leo chordula vin ctus sursum ac deorsum circumferor. Qđq; omnium est miserū imum, ma ximeq; deplorandum: neq; efficere possum vt placeā, neq; gratiam emereri queo: propterea q; harum rerum sum iperitus ac rudis: maxime composi tus collatusq; cū his qui hęc velut artē profitētur. Proinde iuicundus sum: ac neutiq; aptus cōuiuiis: quippe qui ne risum quidē concitare norim. Qui etiam sentio me non raro molestum esse & importunum: quum adsum: ma xime, quū ipse seipso festiuior esse conatur. Nā illi tetricus videor. In sum

Luciani libellus

ma nullam inuenio viam: qua me illi accommodem. Etenim si meam ipsius auctoritatē ac seueritatē tueri pergo, iniucundus videor: ac propemodum horridus ac refugiendus. Contra si risero: vultumque quod possum maxime ad hilaritatē composuero: sustidit ilico ille, & auersatur. Ac prorsus tale quiddam mihi videtur: quale sit, si quis in persona tragica comœdiā agere teneat. Postremo quā tandē aliam vitam mihi viuā demēs, posteaquē hanc praesentem alteri vixerim! Dum hæc tecum loqueris: iam sonuit tintinabulum: iamque ad eadem tibi redeundum est: obambulandum: standum: sed ceromate inunctis ante femoribus poplitibusque: si modo velis par esse cerrauini premioque tollēdo idoneus. Deinde conuiuium idem & eadem apparatus hora. Iamque adeo diuersa viuendi ratio superiorique contraria: tum insomnia, sudor, de fatigatio, paulatim quasi suffossis cuniculis inducunt vel tabē: vel pulmonis exulcerationē: vel intestini tormina: vel egregiam illam podagrā. Reluctaris tamē sedulo: ac frequenter quum valitudo poscat uti lecto decumbas, ne hoc quidem licet: eo quod assimulari morbus quo munia officiaque iusta de fugias existimatur. Hinc præter omnes perpetuo passus: semperque iamini morituro videre similis. Et hæcenus quidem de his quæ domi ferēda sunt. Quæ si quando fuerit peregrinandum (ut ne interim referam alia incommoda) sapere fit, ut pluuio cœlo / vbi postremus veneris (Nam is locus tibi sorte cōtingit) vehiculum opperiaris: donec nullo iam reliquo loco vbi diuerferis, proxime coquum aut heræ comptorem te reclināt: ne stipulis quidem affatim subtratis. Neque vero tibi referre grauabor: quod mihi Thesimopolis iste Stoicus narrauit sibi accidisse: rem profecto nimisquē ridiculam: quæ tamen eadem possit & alii cunis accidere. Conuiuebat enim cum opulenta quadam ac delicata muliere ex illustribus istis & vrbanis. Eā / quū aliquando peregre proficisceretur (nam id primum agebat sibi maximopere deridiculum accidisse) in curru sibi viro nimirum philosopho adiunxisse cinædum quēpiam picatis cruribus: derasa barba. Quem illa honoris (ut conicio) gratia secū ducebat. Quin nomen quoque cinædi commemorabat. Aiebat enim Chelidonium vocari. Iam primum illud cuiusmodi fuerit vide: iuxta virum seu uerum tetricumque / tum senem canoque mento (Scis autem quod profundam ac venerabilem barbam habuerit Thesimopolis) assidere nihil hominē & effœminatum: picturatis oculis: lubrico vultu: fracta ceruice: non Chelidonem per louem i. hyrundinē sed vulturem magis, reuulsis barbæ plumis. Quæ ni magno prece illum fuisset deprecatus, ne faceret: futurum fuisse: ut flāmeum etiam in capite gestans assideret. Præterea autē perpetuo hoc itinere molestias innumerabiles pertulisse sese: illo catillante garrienteq; demū

De Merce. con. Fo. XC.

(nisi idem hominē coercuisset) in theda etiam saltante. Addebat secundo loco tale quiddam sibi fuisse mandatum. Accersito illi mulier Thesimopoli inquit: ita tibi dii bene faciant: magnum quoddam officium abs te requirā, qđ caue recuses, neq; expectes vt quicq; te sim rogatura studiosi⁹. Atq; hoc (vt est credibile) omnia se facturū pollicito, hoc inquit te rogo quandoquē dē video te virtū probum / diligentē & amantē caniculā quā nosti Myrrhinam, i vehiculum recipe: eamq; mihi serua: curans ne quid illi desit. Nā mihi sera grauida est atq; adeo propemodum iam propinqua partui. At isti soelesti & imorigeri ministri, non dicā huius, sed ne mei quidē ipsius magnopere rationē habent in peregrinationibus. Quare ne te putes mihi mediocre beneficium facturum: si charissimā mihi iucundissimāq; caniculā seruaris. Recepit Thesimopolis quum illa tantopere rogaret ac propemodū etiā fleeret. Porro spectaculum erat supra modū ridiculum. Canicula e pallio prominēs prospectansq; paulo infra barbā ac subīde īmeiens (Tamet si hęc qđ dē Thesimopolis reticuit) ac gracili voce latrās (huiusmodi enī catellę iam in delitiis sunt) neq; non philosophi mētum oblingens, maxime si quid priāiani iuris inhāreret. Porro Cinēdus assessor ille quum non īsulse super cōuiuium dieteria quādam iecisset i eos qui aderant: ac deniq; & ad Thesimopolim vsq; dicacitas peruenisset; de Thesimopolide (iquit) vnū hoc possum dicere eum e stoico Cinicum iam nobis esse factum. Equidē audiui caniculā etiam peperisse i Thesimopolidis pallio. Huiusmodi delitiis illudunt: vel (vt verius dicam) huiusmodi contumeliis ac ludibriis tractant eos: qui cum ipsis viuunt: paulatim eos cicures ac mansuetos ad ferendas contumelias redētes. Pręterea autē & Carcharorum oratorem noui: qui iussus super cœtam declamabat, neutiq; īnerudite per lozem: imo grauiter & absolutissime: ac laudabatur interim ab illis bibentibus: quum non ad aquę modum / sed ad vinī amphoram oraret. Atq; eam molestiam / ob ducentas drachmas perpeti ferebatur. Verum hęc quidē fortassis vtcunq; toleranda. Porro si diues ipse aut poeticus fuerit: aut historicus: qđ sua ipsius scripta i conuiuiō recitare gaudeat: tum vero maxime futurum est: vt discrucieris ac dirumaris. Nepe quum admirari, quum assentari, quum nouos quosdā laudandi modos cōminisci necesse habes. Sunt autē qui & formę noīe studeant admīrādi videri. Eos nunc Adonidas nūc Hiacynt hos appelles necesse est: etiā si illis naris nōnūq; cubitali hiet specu. Qđ ni laudaris protinus i lapidicinas dionysiacas asportaberis: tanq; illi tū īuideas, tum īsidieris maleq; velis. Ad hęc & sapientes & rhetores sint necesse est. Qđ si etiā rustice quippiā dixerint, tū vero iuxta illud qđ dici solitum est, Artioq; atq; Hymetti plenam

Luciani libellus

orationem videri volunt: atq; in legem abire: vt deinceps ita loquatur ho-
mines. Quid quæ viri faciunt, ferri forſitan queant. At vero mulieres (nā mu-
lieribus etiā illud ſtudio eſt, vt doctos aliquot in ſuo cōuictu cōductitios ha-
beant: quiq; ſeſe mercede affectetur:) Quādoquidem hoc quoq; ad reliquū
cultum elegantiaq; pertinere putant: ſi dicant eruditæ: ſi philoſophi: ſi car-
mina cōponere Sapphicis haud multo inferiora Job hæc ſane hæc quoq; cō-
ductitios r rhetores grāmaticos philoſophos circūferit. Hos autē adire ſo-
lent (id qd ipſm eſt ridiculū) tū tēporis quū vel comunt aut capillos in orbē
religāt: vel in conuiuiō. Nā alias non ſuppetit illis otiiū. Porro ſapenumero
fit: vt interim dū philoſoph⁹ quippiā diſſerit, interueniēs ancilla literulas
ab adultero porrigat. Ac præclari illi de pudicitia ſermones intermittuntur
opperiētes donec illa reſcripſerit adultero: atq; ita redeat ad auditionē. Por-
ro ſi quādo poſt multū tēporis inſtātib⁹ ſaturnalib⁹ aut panathenæis miſe-
ra quæpiā vmbella tibi mittat aut tunicula ſemiputris ac detrita: tū deniq;
plurima miſſitetur oportet. Atq; aliquis qui ſtatim ſubauſcultarit herū id
facere deſtinantē: præcurrit primus: adienſq; nō exiguum præciū aufert:
qui renunciarit. At mane plus tredecim te adeunt idem adportātes nūciū:
quorū quicq; cōmemorat q̄ multa dixerit: quēadmodū ſubmonuerit: quē-
admodum adhortans cōmodiora ſubiecerit. Omnes itaq; donati præmio
diſcedunt: at non ſine murmure tamen: quī non plura dederis. Porro ſala-
rium ipſum, ſex ſerme obolorum. Idq; ſi tu poſtules: grauis atq; importun⁹
haberis. Proinde quo illud aliquando auferas, primū ipſi hero adulteris ſup-
plexq; ſias neceſſe eſt: deinde captāduſ & diſpenſatoris fauor. Nā hoc quoq;
quoddam eſt ſeruitutis genus. Neq; vero negligēduſ iſ quem in conſilium
adhibet: neq; item amicus. Deinde qd acceperis iam dudum debebatur vel
veſtiario: vſ medico: vel cerdoni cuiſiam. Vnde fit vt ſera atq; intempeſti-
ua eoq; inutilia præmia tibi accedāt. Caterum inuidia ingens, lamq; etiam
calumniæ quædam paulatim ſtruuntur in te: apud hominem qui iam non
inuitis aurib⁹ accipiat ſi quid aduerſum te dicatur. Quippe qui perſpiciat
te laboribus affiduū iam detritum: & ad obeunda munia ſamulatus claudi-
cantem: atq; obaudiētem: ac podagra ſubinde grauari. Proinde poſtea q̄ id
quod erat in te florentiſſimū decerpſit: atq; partē maxime frugiferam ac
præcipuum corporis vigore detriuit: itaq; te lacerū pāniculum reddiderit:
tum modis omnibus circūſpicit in qd ſterquiliniū te portatū abiiciat: atq;
aliū pferendis laboribus idoneū in tuū ſubſtituat locū. Ibi inſimulatus vel
q; puſione illius tentariſ: vel q; homo ſenex vxoris ancillā virginē vitariſ:
vel alio quouis impoſito crimine: noctu obuolutus ac præceps datus extru-

De Merce.con. Fo.XCI.

deris, discedisq; desertus ab omnibus, atq; oim inops rerum optimam poda-
gram vna cum senecta comitem ducens. Quum interim quæ quondam sci-
ueris, tanto temporis spacio dedideris: tum ventrē culeo reddideris am-
plore, tibiq; paraueris iexplebile quoddam & implacabile malum. Etenim
gula ea quibus affuevit flagitat. Quæ cum negantur indignatur. Adde q̃
præterea nemo te posthac recepturus est in familiam: vtpote cuius iam præ-
terierit ætas: quicq; similis euaseris equis senio affectis: quorum ne pellis qui-
dem perinde vt aliorum animantium est vsui. Qui ex hoc ipso q̃ eiectus es
calumniâ q̃ potest proxime ad veri similitudinē conficta / facit, vt aut adul-
ter: aut veneficus: aut aliud quippe tale videaris. Nam accusatori vel tacen-
ti fides habetur. Tu vero Græculus, moribus leuibus & ad omne facinus fa-
cilis. Siquidem huiusmodi non omnes esse ducunt: idq; iure optimo. Videor
enim mihi causam aduertisse, quâobrem eiusmodi de nobis obtineant opi-
nionem. Nam pleriq; q̃ in familias accedunt: propterea q̃ alioqui nihil bo-
næ rei didicerunt: diuinationem ac maleficia profitetur: conciliationē amo-
rum: abductiones i hostes: atq; id quum faciunt, doctos sese affirmant: pal-
liis amicti barbisq; neutiq; contemnendis onusti. His rebus fit vt non iniu-
ria eandem de reliquis omnibus habeant opinionem: quando eos quos præ-
cipuos esse iudicant videant tales. Maxime vero posteaq̃ animaduernerint
q̃ sint in conuiuiis reliquoq; conuictu adulantes: q̃ ad lucrū humiles ac ser-
uiles, deinde eiectos eisdem iam oderunt: neq; id iniuria: ac modis omnibus
adnituntur vt eos funditus perdant: si quo modo possint. Veretur enim: ne
cuncta illa vitæ suæ mysteria i vulgus efferant: quippe qui nihil non exacte
norit: quicq; illos nudos conspexerint. Ea res igitur illos male angit. Omnes
enim similes sunt pulcherrimis istis libris quorū aurei q̃dam vmbilici, pur-
purea foris pellis: cæterum intus aut Thyestes est liberos i conuiuiō come-
dēs, aut Oedipus matris maritus, aut Tereus cū duabus pariter sororibus
rem habens. Eiusmodi sunt & illi: splendidi conspicuiq;. Porro itus sub pur-
pura varias occulunt tragoedias. Quorum vnumquēq; si euolueris expli-
cuerisq;, fabulam non mediocriter longam reperies / Euripidis cuiuspiam
aut Sophoclis. Contra foris nil nisi purpura splendida aureiq; vmbilici. Ha-
rum itaq; rerum sibi consciī oderunt illos, atq; insidias parant: si quis peni-
tus ab illis defecerit: qui eos probe cognitos depingat, qualesq; sint euulget.
Iam vero libet mihi Cebetis illius exemplo & imaginē quandam huius vi-
tæ tibi depingere: vt eam contemplatus scire queas, num ex vsu tuo sit eam
adire. Equidem magnopere cupiam vel Apellem quēpiam, vel Parrhasiam
vel Erionem, vel Euphranorem ad hanc depingendam tabulam adhibere.

Verum quoniam fieri potis non est: vt aliquem artificē tam egregium atq; absolutum nanciscamur: in praesentia tenuem quādam pro mea virili imaginem adumbrabo. Ergo pigatur vestibulum sublime atq; inauratum neq; id humi situm ī solo: verum procul a terra in edito collis fastigio. Præterea inaccessum ferme & abruptum lubricoq; aditu, ita vt plerūq; qui se iam ad summum vsq; verticem penetrasse sperarant / lapsō pede præcipitari ceruicem frangant. Intus autē opulētia sedeat: tota (sic vti videtur) aurea: maiorem in modum formosa atq; amabilis. Porro amator vbi vix tandem conscendit: iamq; ad fores accesserit: obstupescat: oculis in aurum defixis: deinde spes, quæ & ipsa specioso vultu est, ac versicoloribus amicta / manu prehensā introducat: mire iam ipso ingressu attonitum. Atq; ab eo quidem tempore spes vsq; illum antecedit, ducatq;: tum alię mulieres illum excipiētes, putā fallacia, seruitusq; tradāt labori. At is miserum penitus defatigatum tandem senectū tradat iam morbidum coloreq; commutato. Postremo contumelia, arreptum illum ad desperationem pertrahat. Ex hoc quidem tempore spes auolans euanescat. Tum ille non per aureum illud atrium per qđ ingressus fuerat: sed per posticum quoddam & occultum exitum extrudatur nudus, ventricosus, pallidus, senex, leua quidem pudorem occultās, dextra vero seipsum strangulās. Occurrat autē exeunti poenitudo frustra lachrymans, & miserum his etiam conficiens. Atq; hic quidem esto picturæ finis. Ceterum tu Timocles optime ipse diligēter consideratis singulis expendē: num e re tua sit vt in hanc imaginem per aureas illas fores ingressus, per illas longe dissimiles tam turpiter excutiaris. Quicquid autē feceris, memineris sapientis illius qui dixit: deum in culpa non esse: verum qui sua sponte delegerit.

CNEMONIS AC DAMIPPI DIALOGVS: ERASMO INTERPRETE. CNEMON.

Oc illud est qđ vulgo dici consueuit, Hīnulus leonē. DA. Quid isthuc est, qđ tecum stomachare Cnemon! CNE. Quid stomacher rogas! Equidem hæredem reliqui quemdam præter animi sententiā: videlicet astu delusus miseris iis quos maxime mea cupiebā habere præteritis. DA. Sed isthuc quā euenit! CNE. Hermolaum nobilē illum diuitem, quum orbus esset, imminente morte captabam, assidens atq; inferuiens. Neq; ille grauatim officium meum admittebat. At in ærīm illud quoq; mihi visum est scitum consultumq;: vt testamentum proferrem ac publicarem: quo illum rerum mearum in solidum hæredem insti-

Dialogi varii. Fo. XCII.

tueram: nimirum vt ille vicissim idem faceret: meo prouocatus exemplo.
DAMIP. At quid tandem ille? CNE. Quid ille suo in testamento scripserit
id quidem ignoro. Caterum ego repente atq; insperato e vita decessi: tecti
ruina oppressus. Et nunc Hermolus mea possidet: lupi cuiuspiam in mo-
rem ipso hano cum esca pariter atulso. DA. Inso non escam modo cum ha-
mo, quin etiam te quoq; piscatorem simul abstulit. Itaq; technam istam / in
tuum ipsius caput struxeras. CNE. Sic apparet: idq; adeo deploro.

ZENOPHANTAE ET CALLIDEMIDAE DIALOGVS. EODEM INTERPRETE.

ZENOPHANTES.

Tu Callidemides, quo pacto interisti? Nam ipse quem
admodum Diuici parasitus quum essem, imodica ingur-
gitatione praefocatus fuerim, nosti: aderas eni morienti.
CAL. Aderam Zenophantes. Porro mihi nouum quidda
atq; inopinatum accidit. Na tibi quoq; notus est Ptoeodo-
rus ille senex. ZENOPHAN. Orbum illi dicis, ac diui-
tem, apud quem te assidue versari conspiciebam? CALL.

Illum ipsum semper captaba, colebamq; id mihi pollicēs fore: vt meo bono
q̄ primum moreretur. Verum quum ea res i longum proferretur: sene vi-
delicet vel vltra tichonios annos viuente: compendiariam quandam exco-
gitauī viam: qua ad hereditatem peruenirem. Siquidē empto veneno / po-
cillatori persuaeram: vt simulatq; Ptoeodorus potum posceret, bibebat au-
tem prolixius, praesentius in calicem iniiceret: haberetq; in promptu, porre-
cturus illi. Qd si fecisset: iureiurando confirmabam, me illum manumissu-
rum. ZENOPHAN. Quid igitur accidit: nam inopinatum quiddam nar-
raturus mihi videris. CAL. Vbi iam loci venissemus: puer duobus paratis
poculis / altero Ptoeodoro cui venenum erat additū: altero mihi: nescio quo
modo errās, mihi venenum, Ptoeodoro porrexit innoxium. Mox ille qdem
bibit: at ego protinus humi porrectim stratus sum: supposititum videlicet
illius loco funus. Quid hoc? Rides Zenophanta? Atqui non conuenit amici
malis illudere. ZENO. Rideo profecto: nam elegāter / ac lepide tibi hac res
euenit. Porro senex ille quid interim? CAL. Primum ad casum subitū atq;
inexpectatum / sane conturbatus est. Deinde simul atq; intellexit: id qd acci-
derat: puta pocillatoris errore factum: risit & ipse. ZENO. Recte sane. Tam
etsi non oportuit ad compedium illud diuertere, siquidē venisset tibi popu-
lari vulgataq; via / tutius certiusq; etiam si paulo serius.

Finis.

Luciani

MENIPPI & TANTALI Dialogus. Eodem Erasmo interprete,
MENIPPVS.

Vid eiulas o Tantale: aut quid tuā deploras fortunā: ita
gno imminēs! TAN. Quoniā siti enecor Menippe. ME.
Vsq̃ adeo piger es atq̃ iners: vti nō vel prius incubēs bi
bere noris: vel caua vola hauriens! TAN. Nihil profice
ro: si procūbam. Refugit enim aqua: simulatq̃ me ppius
admoueri senserit: q̃ si quādo hausero, orig̃ coner appli
care: prius effluxit, q̃ summa rigem labia. Atq̃ inter digitos effluens aqua/
haud scio quomodo rursus manū meam aridā relinquit. ME. Prodigiosum
quiddā de te narras Tantale. Verum dic mihi: isthuc ipsum quorsum opus
est bibere: quū corpore careas! Nā illud qđ esurire poterat aut sitire, in Ly
dia sepultū est. Caterum tu quū sis animus: quinā posthac aut sitire queas:
aut bibere! TAN. Atqui hoc ipsum supplicii genus est: vt aīa perinde quasi
corpus sit, ita sitiāt. ME. Age hoc ita habere credimus: quandoquidē affir
mas te siti puniri. At quid hīc acerbi tibi poterit accidere! Num metuis ne
potus inopia moriāre! At equidē haud video alteros inferos: si quis hos re
linquat: neq̃ locum aliū in quem morte demigret quispiā. TAN. Recte tu
quidē dicis. Verum hoc ipsum supplicii genus est: sitire, quū nihil sit opus.
ME. Desipis Tantale: & vti verū tibi fatear, non alio potu videris egere: q̃
veratro mero. Nam diuersum quiddam pateris, iis quos canes rabiosi mor
morderint: vt qui non aquā: quēadmodū illi: sed sitim horreas. TAN. Ne
veratrum quidē recusarim bibere Menippe: si liceat modo. MENIP. Bono
es animo Tātale: certum habēs: nunq̃ fore: vt vel tu vel reliquorum manū
quispiam bibat: Neq̃ enim fieri potest. Qđ nō omnibus: quēadmodum tri
bi/ poena adiudicata est: vt sitiant: aqua illos non expectante.

FINIS.

MENIPPI ac MERCVRII Dialogus. Erasmo quoq̃ interprete.
MENIPPVS.

T vbinam formosi illi sunt, ac formosae Mercuri! Ducito
me: docetoq̃: vtpote recens huc profectū hospitē. MER.
Haud mihi licet per otium Menippe. quin tu isthuc ipso
loco dextrorsum oculos deflecte. Illic & Hiacyinth⁹ est:
& Narcissus ille: & Nireus: & Achilles: & Tyro: & Hele
na: & Leda: breuiter quicquid est veterū formarum. ME.
Equidē prater ossa nihil video: caluariasq̃ carnibus renudatas: inter quā
oīa, nihil sit oīno discriminis. MER. Atqui hec sunt q̃ poetae cūcti mirātur

Dialogi varií. Fo. XCIII.

ac celebrát: ossa scilicet quę tu videris contēnere. ME. At Helenā saltē mihi cōmonstra. Nam ipse quidē haud queam dignoscere. MER. Hac videlicet caluaria, Helena est. ME. Et hui⁹ scilicet ossis gratia, mille naues ex vniuersa Gręcia / acto delectu / sunt impleta: tātaq; tū gręcorū tū barbarorū multitudo confligit: tot vrbes sunt euersa: MER. Cāterū Menippe non vidisti mulierē hanc viuā, qđ si fecisses: forsan diceres tu quoq; vitio dandū nō esse. Pro tali muliere diu tolerare labores.

Alioqui si quis flores etiā arefactos marcidosq; contemplet: posteaq; coloris decus abiecerint: deformes nimirū videantur. At iidem, donec florēt, colorēq; obtinēt, sunt speciosissimi. ME. Proinde illud iam demiror Mercuri: si grāci non intellexerūt: sese pro re vsq; adeo momētanea, quęq; tam facile emarcesceret, elaborare. MER. Haud mihi vacat tecum philosophari: quare delecto loco, vbicūq; velis, prosterne temet ac recūbe. Mihi iam alię sunt traducendę vmbrae.

MENIPPI, AMPHILOCHI, TROPHONII disceptatio. Eodē interprete.
MENIPPVS.

Os nimirū Trophonie atq; Amphiloche, quū fitis mortui: tamē haud scio quonā modo / phanis estis donati: vatesq; credimini: ac stulti mortales deos esse vos arbitrantur. TRO. Quid! an nobis igitur imputādum: si per insciam illi de mortuis huiusmodi opinant? ME. Atqui nō ista fuissent opinari: nī vos / tum quū viueretis, eiusmodi quādam portēta ostētassetis: tanq; futurorū fuissetis pręscii: quasq; prędicere potuissetis: si quī percontarentur. TRO. Menippe, nouerit Amphilocheus hic, ipsi pro sese respondendū esse. Cāterū ego heros sum: vaticinorq; si quis ad me descēderit. At tu videre nunq; omnino Lebadiam adiisse: neq; enim alioqui ista non crederes. MENIP. Quid ais! Equidem nisi Lebadiam fuissetem profectus: ac linteis amictus / offam ridicule manu gestans / per angustum aditū in specum irrepissem: nequaq; fieri potuisset: vt te defunctū esse cognoscerē, perinde atq; nos: solaq; prestigiatura reliquos antecellere. Sed age per ipsam diuinādi artē, quid tandē est heros? neq; enim intelligo. TRO. Est quiddā partim ex homine / partim ex deo cōpositū. ME. Nempe: qđ neq; sit homo: quēadmodū audio: neq; deus: versū pariter vtrūq;. Ergo dimidia illa tui ac diuina pars, quo nūc recessit? TRO. Reddit oracula Menippe in Boeotia. ME. Haud intelligo qđ dicas Trophonie: nisi q; illud plane video, te totum esse mortuum.

FINIS.

Luciani

CHARONTIS ac MENIPPI Dialogus. Ex eiusdem interpretatione.

CHARON.

Edde naukū sceſte. ME. Vociferare: ſigdē iſthuc tibi vo-
luptati eſt Charon. CHA. Redde inquā qđ pro traiectione
ne debes. ME. Haud quāq̃ auferre queas: ab eo q non ha-
beat. CHA. An eſt quiſq̃: qui ne obulū qđ habeat? ME.
Sit ne ali? quiſpiā p̃terea: egdem ignoro. Ipſe certe nō ha-
beo. CHA. Atqui p̃ſocabo te p̃ ditē ipuriffime: nī red-
das. ME. At ego illiſo baculo tibi cōminuam caput. CHA. Num ergo te tā
lōgo traiectu grati trāſuexero? ME. Mercuri^o meo noīe tibi reddat: vt q me
tibi tradiderit. MER. Belle mecū agat per louē: ſi qđ futurū eſt, vt etiā de-
functorū noīe perſoluā. CHA. Haud omittā te. ME. Quin tu igit hac gfa
perge vt facis, nauim trahere: qđ nō habeo, quinā auferas? CHA. At tu
neſciebas: qđ tibi fuerit adportandū? ME. Sciebā quidē, verū nō erat. Quid
igitur: num ea gfa erat mihi ſemp in vitā manendū? CHA. Solus ergo glo-
riaberis te gratis fuiſſe trāſuectū? ME. Haud gratis: o p̃clare: ſiquidē & ſen-
tinā exhaulī & remū arripui: & vectōrū oīm vn^o nō eiulaui. CHA. Iſta nihil
ad nauilū: obulū reddas oportet, neq̃ em̃ fas eſt, ſecus fieri. ME. Proinde tu
me rurfum ī vitā reuehe. CHA. Belle dicis: nimirū vt verbera etiā ab Aea-
co mihi lucrificiā. ME. Ergo moleſtus ne ſis. CHA. Oſtēde quid habeas in
pera. ME. Lupinū ſi velis: & Hecatæ coenā. CHA. Vnde nobis hūc canē ad-
duxiſti Mercuri? tum qualia garriebat iter nauigādū? vectores oēs irridēs
ac dictēriis inceſſens: vnūſq̃ cantillans: illis plorātibus. MER. An ignoras
Charon: quem virū tranſuexeris: plane liberū: cuiq̃ nihil omnino curæ ſit.
Hic eſt Menipp^o. CHA. Atqui ſi vnq̃ poſthac te recepero. ME. Si receperis:
o praeclare. Ne poſſis quidē iterum recipere.

FINIS.

CRATETIS ac DIOGENIS. CRATES.

Moerichum diuitē noueras ne Diogenes! illū inquā ſupra
modū diuitē: illū Corintho p̃fectū: cui tot erāt naues onu-
ſtæ mercibus: cuius conſobrinus Ariſteas, quī ipſe quoq̃
diues eſſet, Homericiū illud in ore ſolebat habere.
Aut me conſice tu: aut ego tete. DIOG.
Cuius rei gfa ſeſe captabāt inuicē Crates? CRA. Heredi-
tatis cauſa, quū eēnt aq̃les, vterq̃ alterū captabāt. Iāq̃ teſtamēta publicaue-
rāt ambo: in qbus Moerich^o (ſi prior moreret) Ariſtean oīm rerū ſuarū do-
minū relinq̃bat. Moerichū viciffim Ariſteas: ſi qđ ipſe prior e vitā decederet.
Hec igit quū eſſent ī tabulis ſcripta, illi inter ſeſe captabāt: & alter alter

Dialogi varii. Fo. XCIII.

rum adulationib⁹ obsequiisq^{ue} superare contēdebat. Porro diuini: haud scio
vtrū ex astris id qđ futurū sit cōiectātes: an somniis quēadmodū Chaldei fa-
ciūt: quin & Pythius ipse: nūc Aristeam victorē fore pñciabat: nūc Moeri-
chū: ac trutina qđē interim ad hūc, interim ad illū ppēdebat. DIOG. Quid
igīf eādē euenit! Nā audire est operepiciū Crates. CRAT. Eodē die mortui
sunt ambo. Cēterū hereditates ad Eunomiū ac Thrasyclē deuenerūt: quo-
rū vterq^{ue} cognat⁹ illis erat. Atqui de his nihil pñdixerāt diuini futurū: vt ta-
le quippiā accideret. Etem⁹ quū Sicyone Cīr rhā versus nauigarēt: medio in
cursū / obliquo orto lapige / eo sunt depulsi. DIOG. Recte factū. At nos quū
nos essem⁹ in vita nihil eiusmodi alter de altero cogitabam⁹. Neq^{ue} em̄ ego
vnq^{ue} optabā: vt moreret⁹ Antisthenes: quo nimirū bacul⁹ illi⁹ ad me rediret
heredē (habebat autē egregie validū) quē ipse sibi parauerat oleaginū: neq^{ue}
tu Crates opinor desyderabas: vt me mortuo: in possessionū mearū succe-
sionē venires pura doli / ac perā: in qua quidē lupini Choenices inerāt due.
CRAT. Neq^{ue} em̄ mihi quicq^{ue} istis reb⁹ erat opus. Imo ne tibi quidē Dioge-
nes, sigdē quē ad rē pertinebāt: quāq^{ue} tu Antistheni succedēs accepisti: de-
inde ego succedēs tibi: ea nimirū multo sunt potiora: multoq^{ue} splēdidiora:
q^{ue} vel p̄sariū iperū. DIOG. Quenā sūt ista q^{ue} dicis? CRA. Sapiētīā inq^{ue}ā, fru-
galitatē, veritatē, libertatē. DIO. Per Iouē memini me ī istiusmodi opū he-
reditatē Antistheni successisse: tibiq^{ue} eas lōge etiā maiores reliq^{ue}se. CRA.
Verū reliq^{ue} mortales hoc possessionū gen⁹ asp̄nabant: neq^{ue} q^{ue}q^{ue} nos ob spem
potiūda hereditatis obsequiis captabat: sed ad aurū oīs intēdebāt oculos.
DIO. Nec iniuria. Neq^{ue} em̄ habebāt: quo facultates eiusmodi a nobis tradi-
tas acciperēt, q^{ue}pe rimosi iā vitiatiq^{ue} deliciis: nō aliter q^{ue} vasa carie putria.
Quo fit vt si q^{ui} quis ī illos īfundat: vel sapiētīā: vel libertatē: vel veritatē:
effluat ilico p̄stilletq^{ue}: fundo qđ īmissum est cōtinere nō valēte. Cuiusmodi
gddā & Danaī filiab⁹ aiūt accidere: dū ī doliū ptusum haustā aquā īportāt.
At iūdē aurū dēribus / & vnguib⁹ / omniq^{ue} vi seruabāt. CRAT. Proinde nos
hic quoq^{ue} nostras possidebim⁹ opes. Illi simulatq^{ue} huc venerint: obulū dūta-
rat secū ferent: ac ne hūc quidē vltērius, q^{ue} ad portitorem. τέλος.

NIREI ac THERSITAE. NIREVS.

Cce deniq^{ue} vel Menippus hic iudex erit: vter nostrū
sit formosior. Dic Menippe: an non tibi videor forma
praestantior? MENIP. Imo quānam sitis pri⁹ arbitror
indicādum. Nā hoc opinor scito est opus. NIREVS.
Nireus ac Thersites. MENIPPVS. Vter Nireus
vter Thersites? Nondum enim vel hoc faris liquet.

Luciani.

THER. Iá vnū hoc vīco: q̄ tibi sum similis, neq̄ tātopere me p̄cellis: quan-
topere te cecus ille Homerus extulit: vnū oīm formosissimū appellās. Quin
ego fastigiato vertice: rarissq̄ & īpexis capillis ille: nihilo te īferior visus sum
arbitro. Iá vero tēpus est, vti p̄nūcies Menippe: vtrū altero formosiorē exi-
stimes. **NI.** Mīx nī me Aglaia charopeq̄ p̄gnatū: Qui vir pulcher rim⁹ vn⁹
Omnibus e graiis priameia ad Pergama veni.

MENIP. At qui nō item sub terrā opīnor pulcher rimus venistī: quippe qui
reliquis qdē ossibus/aliis appareas assimilis: porro caluaria/hoc vno īsigni
a Therfitē caluaria dignosci possit: q̄ tua delicata est ac mollicula. Quando
quidē isthuc habes effoeminatū ac neutriq̄ viro decorū. **NIR.** Artamen Ho-
merū percontare: qua specie tum fuerim: quum iter Græcorū copias mili-
tarē. **MENI.** Tu qdem somnia mihi narras. At ego ea spectro: q̄ video, quaq̄
tibi adsunt ī p̄sentia. Cēterū ista norunt: q̄ id tēporis viuebāt. **NIREVS.**
Quid igitur tandē? An non ego hic formosior Menippe? **MENIP.** Neq̄ tu,
neq̄ quisq̄ alius formosus hoc loco. Siquidē apud īferos æqualitas est: parē
q̄ sunt omnes. **THERSIT.** Mihi qdem vel hoc sat est.

DIOGENIS AC MAVSOLI.

DIOGENES.

He tu Car. Ære tādem īsolens es tibiq̄ places, ac dignū te
credis q̄ vnus nobis oībus anteponare? **MAVSO.** Primū
regni noīe O tu Siopēsis: q̄ppe q̄ Cariē īperaueri vniuer-
sē: p̄terea Lydiē quoq̄ gētib⁹ aliquot. Tum autē & īsulas
nōnullas subegeri. Miletū vsq̄ p̄ueneri, plerisq̄ loniē par-
tibus vastatis. Ad hęc formosus erā ac p̄cerus, ac bellicis
in rebus p̄ualidus. Postremo: qdē est oīm maximū: ī Halī-
carnassio monumētū erectū habeo: singulari magnitudine: quātū videlicet
defunctorū alius nemo possidet, neq̄ parī etiā pulchritudine conditū: viris
scilicet atq̄ eqs/pulcherrio e saxo/viuā formā absolutissio artificio exp̄ssis,
adeo vt vī phanū aliqd sile haud facile quis īueniat. Nū iniuriā tibi videor
has ob res mihi placere, atq̄ efferrī? **DIOG.** Nū ob īperiū ais: ob formā: atq̄
ob sepulchri molē? **MAV.** Per louē ob hęc īquā. **DIO.** Atq̄ o formosē Mau-
sole neq̄ vires iā ille, neq̄ forma tibi iā adest. Adeo vt si quē arbitrū de for-
mē p̄cellētia delegerimus, haudquaq̄ dicere potis sit: quāobrē tua caluaria
meē sit anteferēda: siqdē vtraq̄ pariter tū calua, tū nuda: vtriq̄ dētes pari-
ter ostēdim⁹: pariter oculis orbatī sum⁹: pariter narib⁹ simis/ac fursū hian-
tibus deformatī. Cēterū sepulchrū, ac saxa illa p̄ciōsa, Halicarnasseis forsitā
iactare licebit, & hospitib⁹ glīe causa ostētare, tanq̄ q̄ magnificā quādā ap̄d
se structurā habeāt: verū qdē hic cōmoditatis ad te redeat vir egregie, neq̄

Dialogi variū. Fo. XCV.

video: nisi forsan illud cōmodū vocas: q̃ plus oneris atq; nos sustines: sub tā ingētibus saxis p̃ssus ac laborans. MAVSO. Ita ne nihil illa mihi cōducunt omnia: planeq; pares erunt Mausolus ac Diogenes! DIOG. Imo haud pares inquā vir clarissime. Nā Mausolus discruciabit: quoties earū rerū in mentem veniet: quibus in vita florere consuevit. At Diogenes interīm eū ridebit. Atq; ille quidē de suo illo monumento: qđ est in Halicarnassio memorabit, ab vxore Artemisia, atq; sorore parato: cōtra Diogenes ne id quidē suo de corpore nouit: nunqđ habeat sepulchrū. Neq; em̃ illi res ea curę est. Verum apud viros excellētissimos sui memoriā famāq; reliquit: vt qui vitam peregerit viro dignā: tuo monumēto Carū abiectissime: celsiorem: ac tutiore in loco substructam.

τέλος.

SIMYLI AC POLYSTRATI.

SIMYLVS.

Enisti tandē & tu Polystrate ad nos quum annos vixeris hand multo pauciores centū opinor. POLY. Nonaginta octo Simyle. SIMYLVS. Sed quinā triginta istos annos egisti: quibus mihi fueras superstes. Nā ipse perii te ferme septuagenario. POLYST. Q̃ suauissime p̃fecto: etiam si hoc mirum tibi videbit. SIMY. Mirum vero: si quidē tibi primū seni, deinde inualido, postremo etiā orbo quicq; poterat esse in vita suaue. POLY. P̃cipio nihil erat qđ nō possem. p̃terea pueri formosi complures aderāt: tū mulieres nitidissimæ: vnguēta, vinum mire fragrans, postremo mensæ vel fuculis illis lauiore. SIMY. Noua narras. Nā ego te plane sordidum ac parciissimū esse sciebam. POLY. Atqui vir p̃clare: ex alienis arcis opes mihi subscatebant. Tum diluculo p̃tinus q̃ plurimi mortales ad fores meas vētitabāt: simulq; ex omni rerū genere quæ terrarū vbiūis pulcherrimæ reperiūtur munera deportabant. SIMY. Nū me defuncto regnū gessisti? POLY. Minime: verū amantes habebā innumeros. SIMY. Non possum nō ridere. Tu ne amātes: tantus natu quū esses: vixq; tibi dētes supersent quatuor? POLY. Habebā per louē: equidē optimates ciuitatis. Quisq; essem tum senex: tū caluus: sicuti vidēs: p̃terea lippies etiā ac senio cecutiens: postremo naribus mucosis: tamē cupidissime mihi inseruiebāt: adeo vt is felix videret: quēctūq; vī aspexissem modo. SIMY. Nū tu quoq; quēdamodū Phaon ille, Venerē aliquā e Chio trāsuxisti: vt ob id optanti tibi illa dederit, rursum ad iuuentā redire: ac denuo formosum atq; amabile fieri? POLY. Haud quāq̃. Quin magis quū talis essem, qualē dixi: tamē supra modum adamabar. SIMY. Aenigmata narras. POLY. Atqui notissim⁹ est hic amor quū vulgo sit frequēs, nempe erga senes orbos ac diuites. SIMY. Nūc

Luciani

tua forma / vnde tibi profecta fuerit intelligo vir egregie: nimirum ab aurea illa Venere. POLY. Verum tamen non parum multas comoditates ab amantibus tuli Simyle: propemodum etiam adoratus ab illis. Porro sapius etiam quasi procer illis illudebat: excludens inter dum nonnullos eorum. Interim illi iter sese decerrabant & in ambiendis primis apud me partibus / alium alius anteire nitabatur. SIMY. Sed age: de facultatibus tuis quid tandem statueras? POLY. Palam quidem affirmabat: me nunquam illorum relicturum heredem. Idque illi quam crederent futurum: certatim se quisque obsequentior et atque adulantior em praebebat. Caterum alteras illas veras tabulas / quas apud me seruaueram, reliquit: in quibus omnes illos plorare iussi. SIMY. At postrema illa tabula: quam pronuntiabant heredem? Num e cognatis quempiam? POLY. Non per Iouem: immo nouitium quendam: ex formosis illis adolescentulis: natione Phrygem. SIMY. Quot annos natum Polystrate? POLY. Viginti ferme. SIMY. Iam intelligo quibus obsequiis ille te demeruerit. POLY. Attamen multo illis dignior: qui scriberetur haeres: etiam si barbarus erat ac perditus. Quae iam ipsi etiam optimates colunt captantque. Is igitur mihi extitit haeres. Iamque inter patricios numerat: subraito meo, barbaroque cultu ac lingua. Quin et Codro generosiorum, Nireo formosiorum, Ulyssae prudentiorum esse praedicat. SIMY. Non laboro: vel totius Graeciae sit imperator, si libet: modo ne illi potiantur hereditate. τέλος.

VENERIS & CVPIDINIS.

VENVS.

Vid tandem in causa est Cupido: ut quam reliquos deos omnibus adortus expugnat: Iouem ipsum: Neptunum: Apollinem: Iunonem: me denique matrem: ab una Minerua teperes: utque aduersus hanc nec ullum habeat incidium tua fax: & iaculis vacua sit pharetra: tum & ipse arcu careas: neque iaculari noris? CVPI. Equidem hanc metuo mater, est enim formidabilis truculentorum aspectu: ac ferocitate quidam supra modum virili. Proinde si quando tenso arcu petam illam: galeae cristam quaties / expauescit me: moxque formidine tremere occipio: sic ut arma mihi e manibus excidant. VENVS. Atqui Mars an non erat hac formidabilior? Et hunc tamen separatim exarmasti. CVPI. Immo ille cupido me recipit: atque ultro etiam inuitat. Verum Minerua semper adductis superciliiis obseruat. Quin aliquando temere ad illam aduolaui facem propius admoventes. At illa si quidem ad me accesseris inquit per parentem Iouem quouis modo te consecero: aut lacea te transigam: aut pedibus arreptum in tarta dabo praecipitem: aut ipsa te discerpam. plurima inter id genus comminabatur. Ad haec acriter obtulit oculis: postremo & in pectore facie quadam gestat horredam, viperis capillorum vice comatam. Hanc nimirum maximo formido. Terri

Dialogi variū. Fo. XCVI.

est em me: fugioq̃ quoties eā aspicio. VENVS. Esto sane. Mineruā metuis
vt ais atq̃ hui⁹ gestamen gorgona reformidas: idq̃ quū louis ipi⁹ fulmē nō
formidaueris. Ceterū Musæ quā ob causam abs te nō feriunt: atq̃ a tuis ia-
culis tutæ agūt. Nū & hæ cristas quatunt: aut gorgonas p̃tendūt. CVPI.
Has quidē reuercor mater. Sūt em vultu pudico ac reuerēdo: p̃trea semp
aliquo tenent studio: semp cantionib⁹ animū intentū gerūt. Quin ipse etiā
nō raro illis assisto: carminis suauitate delinit⁹. VENVS. Esto nec has ado-
riris: p̃pterea q̃ sint reuerēdæ: at Dianā qua tādē grā nō vulneras. CVPI.
Vt breuiter dicā: hāc ne dephēdere qdē vsq̃ sum potis: quippe p̃petuo p̃ mō-
tes fugitantē. Ad hęc alteri⁹ cuiusdā sui cupidinis illa tenet cupidine. VE-
NVS. Cui⁹ o gnate. CVPI. Nempe venatu ceruorū & hinnulorū: quos in-
sectat vt capiat: ac iaculo figat. Ac prorsum tota rerū huiusmodi studio te-
netur. Tamen fratrē eius qui nimirū arcu valet & ipse: feritq̃ emin⁹. VE-
NVS. Teneo gnate. est sapenūmero sagitta vulnerasti. τέλοσ.

MARTIS ac MERCVRII.

MARS.

Vdistin Mercuri cuiusmodi nobis minar⁹ sit Iuppiter:
q̃ sup̃ba: q̃q̃ dictu absurda. Ego inq̃t / si voluero / catenā ex
ethere demittā: vnde si vos suspēsi me vi detrahete cone-
mini, Iulseritis operā. Nūq̃ em me deorsū trahetis. Cōtra
ego vos velim ī altū attrahere: nō vos modo: verū etiā tū
terrā ipsam, tū mare pariter subuectū ī sublime sustule-
ro. Ad hęc alia pmulsa: q̃ tu quoq̃ audisti. At ego si qdē cū vno quolibet sin-
gulatim cōferat: ita p̃statiōrē esse, viribusq̃ superiorē, haud quāq̃ nega-
uerim: verū vnū tā multis pariter in tātū antecellere: vt cū ne pōdere qdē
vincere queamus: etiā ac mare nobis adiunxerimus: id neutiq̃ crediderim.
MERCVR. Bona verba Mars. Neq̃ em fat tutū est ista loq̃ne qd forte malū
nobis hæc petulātia cōciliet. MARS. An vero credis apud quolibet hęc di-
cturū me. Imo apud te solū id audeo: quē linguæ cōtinētis eē sciebā. Sed qd̃
mihi maxime ridiculū videbat: tū quū hęc minitātē audirē: haud quēā ap̃t
te reticere. et em meminērā: quū nō ita mīto ante Neptun⁹, Iuno, ac Pallas,
mota aduersus eū seditiōe machinarent cōphēsū illū ī vicula cōiicere: quā
topere formidaret: vtp̃ ī oēm speciē sese verterit. Idq̃ cū tres dūtaxat essent
dii. Qd̃ nī Thetis misericordia cōmota, Briareū Cērīmanū illi auxiliatum
accersiuisset: ipso pariter cum fulmine ac tonitru vinc⁹ erat. Hęc reputāti
mihi ridere libebat eius magniloquentiā iactantiāq̃. MERCVR. Tace. Bo-
na verba. Neq̃ em tutū est ista vel tibi dicere: vel audire mihi. τέλοσ.

MERCVRII & MAIAE.

MERCVR.

Luciani.

St vero mater deus qsq̃ in coelo me miserior! MAIA.
 Caue ne quid istiusmodi dixeris Mercuri. MERCUR.
 Quid non dicā! qui quidē tantū negotiorū solus susti-
 neam: qbus delassor: ī tā multa ministeria distractus!
 Nā mane protinus surgēdum est mihi, statimq; ver-
 rēdum coenaculum: vbi dī cōpotant. Tum vbi curiā
 in qua consultant vndiq; strauero: ac singula ita vt
 oportet cōposuero: loui necessum est assistere, ac pfe-
 rēdis illius mādatis toto die sursum ac deorsum cursitare: īsuper quum re-
 deo, puluerulētus adhuc / Ambrosiam apponere cogor. Porro priuſq̃ noui-
 tius iste pocillator aduenisset: ego nectar etiā ministrabā. Quodq; est oīm
 indignissimū: soli omniū ne noctu quidē agere quietē licet: verum id quoq;
 tēporis necesse habeo defunctorū animas ad Plutonē deducere: maniumq;
 gregi me ducē prēbere: tum autē & tribunalibus assistere. Neg enim mihi
 sufficiebāt scilicet diurna negotia: dum verſor in paleſtris: dū in concioni-
 bus pconis vices ago: dū oratores īstruo: nī hec quoq; prouincia accedat:
 vt simul etiā vmbraū res disponā. Atqui Ledē filii alternis iter ipsos vici-
 bus apud superos atq; īferos agitant. Mihi necesse est quotidie, tum hoc, tū
 illud pariter agere. Deīde duo illi Alcmena ac Semele miseris pgnati mu-
 lieribus / ociosi in conuiuiis accubunt: at ego Maia Atlanti de progenitus il-
 lis ministro scilicet. Quin nunc quī recēs a Sidone Cadmi filia reuersus es-
 sem. Nā ad hanc me legarat: visum quid ageret puella. priuſq̃ respirassem,
 & adhuc anhelū de via / verſum ad Argos emandauit visurū / qui cū Danae
 ageretur. Rursum inde in Boeotiā profectus inquit, obiter Antiopā visito.
 Adeo vt plane iā pariturū me negarim. Q; si mihi licuisset: lubēs profecto
 fecissem: id qd solēt īi qui ī terris durā seruiūt seruitutē. MAIA. Miffa fac
 ista gnate. Decet enī per oīa morē gerere patri: quī sis iuuenis. Ac nūc quo
 iussus es, Argos contēde. Deinde ī Boeotiā: ne si cessaris fuerisq; lētior, pla-
 gas etiā auferas. Nā iracundi sunt qui amant.

VENERIS ET CVPIDINIS.

VENVS.

Vpido Gnate: vide quē facis flagitia. Nō iā de his loquor
 quē te īpullore mortales in terra vel in se quisq;, vel iuicē
 alii in alios faciunt: verū de his ago q apud superos quoq;
 designas: qui quidē louē ipsū cogis varias assumere for-
 mas: in quodcūq; tibi pro tēpore visum fuerit, eum ver-
 tens. Tum lunā e coelo deuocas. Quin & solē aliquoties cō-

Dialogi varii. Fo. XCVII.

pellis lentum apud Clymenen cessare aurigandi muneris oblitū. Nā q̄qd iniuriæ in me matrē etiā cōmittis, audacter ac tanq̄ tuto facis. Verū tu q̄dem o deorū oīm confidentissimē, Rheam insup̄ ip̄am iā anū, præterea deorum tam multorū parentē, eo ppulisti: vt p̄fusione adamet: atq̄ in Phrygiū illum adolescentulū depeat: ac tua iā opa insanit: iunctusq̄ leonibus, adhibitis item Corybātibus: q̄ppe qui et ip̄i furore quodā sunt afflati: p̄ Idā mōtem sursum ac deorsum oberrat: ip̄a quidē Attis amore eiulās. Caterū Corybantū alius suū ip̄se penem ense desecat: alius demissa coma p̄ mōtes fert insanus: alius cornu canit: alius tympano tonat: alius cymbalo p̄strepit: breuiter omnis vndiquaq̄ Ida tumultus atq̄ insanix plena est. Proinde cūcta timeo. Metuo ne tale qd accidat, quādoq̄dem te p̄duxī, malū ingēs: vt siq̄n resipiscat Rheā: vel potius si p̄gat insanire: Corybantibus imper: vt te correptū discerpāt: aut leonibus obiciāt. Hic me sollicitat metus: q̄ videā tibi periculū imminere. CVPIDO. Otioso animo esto mater: siq̄dem leonibus etiā ip̄is iam familiaris sum factus: ita vt sapenūmero cōsensus eorū tergis: prehensaq̄ iuba: equitis ritu insidens: illos agitem. At vero illi interim mihi caudis adblandiuntur: ac manū ori insertam receptāt: lambuntq̄: deinde mihi reddūt innocuā. Porro Rheā ip̄i quādo tandē vacauerit, vt me vlciscat: quū in Arte sit tota! Postremo qd ego pecco: quū res pulchras vt sunt, offero ac demonstrō: vos ne appetite res pulchras. Quare his de rebus ne in me crimen cōferte. Num vis ip̄a tu mater: vt i neq̄ tu posthac Martē ames: neq̄ ille te! VENVS. Vt es puicax: et nulla in re non superas. Attamen horum quæ dixi aliquando memineris.

DORIDIS ET GALATEAE. DORIS.

Ormosum amatrē Galatea / nempe Siculū istū pastorē / aiunt amore tui depire. GALAT. Ne ride Doris: etenim qualis qualis est, Neptuno p̄fe prognatus est. DORIS. Quid tū postea: si vel loue ip̄so sit p̄genitus: quū vsq̄ a deo agrestis atq̄ hispidus appareat: qd̄ est oīm deformissimū / vnoculus! An vero credis genus illi q̄cūq̄ pfuturū ad formā! GAL. Ne isthuc qdē ip̄m: q̄ hispid⁹ ē atq̄ agrestis vt tu vocas illū deformat: quin virile magis est. Porro oculus mediā in frōte decet etiā: quo quidē nihilo segnīus cernit: q̄ si duo forent. DORIS. Videris Galatea nō amatrē h̄fe Polyphemū: sed illū potius adamare: sic cū p̄dicas. GAL. Egdē haud adamo: sed tū insignē istā v̄sam insultādī / opprobriādīq̄ petulantiā ferre nō queo. Ac mihi nimirū inuidētia q̄ iā isthuc facere videminī: p̄pter ea q̄ ille cū forte aliq̄n gregē pasceret suū: nosq̄ e littorali specula in littore

Luciani

ludentes cerneret in pminētibus Aetnae pedib⁹: qua videlicet inter montē et mare litt⁹ sese in longū porrigit: vos ne aspexerit qdē: at ego oīm vna vīsa sim formosissima: eoq; in vnā me cōiecerit oculū. Ea res vos male habet. Nā argumētū est / me forma prastātorē esse ac digniorē, quā amer: vos cōtra fastiditas esse. DORIS. An istud tibi putas inuidēdū videri: si primū pastorī, deinde lusco formosa vīsa sis! Qz qd aliud ille potuit in te pbare: ppter candorē! Is illi placet opinor: q; caleo et lacti assueuerit: pinde qd his sit simile / id prius pulchrū iudicat. Alioq; vbi libebit scire / qua sis facie: de scopulo quopiā in aquā, siquādo trāquilla steterit despectās, remeti pām cōtemplare: videbis aliud nihil: nisi ppetuū candorē. Verū is quidē nō pbat: nisi rubor admixt⁹ illi / decus illi iūxerit. GALA. Atq; ego illa immodice cādida / tñ eiūsmodī habeo amantē: quū interim e vobis nulla sit: quā vel pastor / vel nauta / vel portitor aliq; miret. Ceterū Polyphemus (vt alia ne dicam) etiā canendi pītus est. DORIS. Tace o Galatea. Audiuius illū canētem quū nup pruriret in te: sed o sancta Venus, asinū rudere dixisses. Nam lyrae corpus simillimū erat ceruino capiti ossibus renudato: tū cornua pīnde quasi cubiti pminebāt. Is iūctis / inductisq; fidibus: quas ne Collope qdē circūtorquebat / agreste qddā et absōnū cantilabat: quū aliud interim ipse voce caneret: aliud lyra succineret. Ita vt tempore nobis nequierimus: quīn rideremus amatoriā illā cantionē. Nā Echo ne respōdere quidē illi voluit balanti: quū sit adeo garrula. Imo puduisset: si vīsa fuisset strīdulū illius et ridiculū cātū imitari. Adhac gestabat ī vlnis amasius iste delicias suas / vrsi carulū pilis hirtū / ipsi nō dissimilem. Quis aut nō inuideat tibi amicū istū Galatea! GAL. Quin tu igit Dorī tuū ipsius amicū nobis cōmonstra: qui meo sit formosior: q; doctius ac melius vel voce canat / vel cythara! DORIS. Mīhi quidē nullus est amator: neq; me hoc nomine iactō: quasi sim vehemēter amabilis: verūtāmē istiusmodī amicū / qualis est Polyphemus nēpe totus hircū olens, tū crudis victitās carnibus, et hospites, siq; appulerint deuorās / tibi habeas: eumq; tu mutuum ames. τέλος.

DIOGENIS ET ALEXANDRI. DIOGE.

Vid hoc rei ē Alexāder! Itane defunctus es tu quoq; pīn atq; nos oēs! ALEX. Vides nimirū Diogenes. Tācti mīrādū nō est: si hō cū fueri, defūctus sim. DIOG. Nū ergo Iuppiter ille Hammō mētriebat cū te suū filiū esse diceret an vero tu Philippo pfe pgnat⁹ eras! ALEX. Haud dubie Philippo. Neq; em̄ obiissē: si Hammone parēre fuissē pgenit⁹. DIOG. Atq; de Olympiade etiā cōsilia qdā ferebāt: puta draconē

Dialogi varii. Fo. XCVIII.

quedā cū ea fuisse cōgressum/ visumq; in cubiculo: ex eo gravidā peperisse te. Porro Philippū errare/ falliq; se tui psem eē crederet. ALEX. Inaudieram quidē et ipse ista quēadmodū tu: at nūc video neq; msem/ neq; Hāmōnios illos vates sanī qcū aut verī dixisse. DIOG. Attamē istud illorū mēdaciū Alexander ad res gerēdas haud quāq; tibi fuit inutile: ppter ea q; vulg⁹ te verebatur/ metuebatq;: quū desū esse crederet. Sed dic mihi: cuinā tam ingens illud imperiū moriēs reliquisti? ALEX. Id egdē ignoro Diogenes. Celerius em̄ e vita submouebatq;: q̄ vt eēt otii de illo qcū statuēdi: pter id vniū: q; moriēs Perdiccē anulū tradidi. Sed age: qd rides Diogenes? DIO. Quid nī rideā? An nō meministi qd Grēci fecerūt: cū nup tibi arrepto impio aduarent: principēq; ac ducē aduersus barbaros deligerēt? Nōnulli vero ī duo decim deorū numerū referrent/ ac phana cōstituerēt: deniq; sacra facerent tanq; draconis filiū! Sed illud mihi dicito: vbi te sepelierunt Macedones? ALEX. Etiādū in Babylone iaceo tertiū iā diē. Porro Ptolemæus ille satellites meus: siquādo detur otii/ ab hīs rerū tumultibus q; nūc instant/ pollicet in Aegyptū deportaturū me: atq; inibi sepulturū: quo videlicet vnus fiam ex diis Aegyptiis. DIOG. Nō possū nō ridere Alexāder: qd de te videā etis apud inferos desipientē: speratēq; fore: vt aliquādo vel Anubis fias/ vel Osiris. Quin tu spes istas omittis o diuinissime: neq; em̄ fas est reuerti quenq; qui semel paludē transmiserit: atq; intra specus hiatū descenderit. ppter ea q; neq; indiligēs est Aeacus/ neq; contēendus Cerberus. Verū illud abs te discere peruelim: quo seras aio/ quoties in mentē redit: quāta felicitate apud superos relicta huc sis profectus: puta capitis custodibus/ satellitibus/ ductibus: tum auri tanta vi: ad hoc populis: qui te adorabāt. Præterea Babylone Bactris/ immanibus illis belluis/ dignitate/ gloria: deinde q; eminebas conspicuus: dum vectareris: dum amiculo candido caput haberes reuinctum: dum purpura/ circumamictus esses! Nunquid hæc te discruciant: quoties recursant animo! Quid lachrymas stulte! An non id te sapiens ille docuit Aristoteles: ne res eas quæ a fortuna proficiſcantur/ stabiles ac firmas existi mares? ALEX. Sapiens ille! quum sit assētator um omniū pditissimus. Sine me solum Aristotelis facta scire: q̄ multa a me petierit: quæ mihi scripserit deinde quemadmodū abusus sit mea illa ambitione: qua cupiebam eruditione cæteris præstare: quum mihi palparetur inter im/ ac prædicaret me: nunc ob formam: tanq; et ipsa summi boni pars quædam esset: nunc ob res gestas atq; opes. Nā has quoq; in bonorū numero collocādas esse cēsebat: ne sibi vitio verteret: q; eas acciperet. Plane præstigiōsus vir ille quidem erat/ ac fraudulentus o Diogenes. Qz illud fructus scilicet ex illius sapientia sero

q̄ nūc perinde quasi summis de bonis excrucior: ob ista q̄ tu paulo ante cō-
memorasti. DIOGENES. At scin quid facies! Ostēdā tibi molestiē istius re-
mediū. Quādogdē his in locis veratrū nō prouenit: fac vt Lethei fluminis
aquā auidis faucibus attrahēs/bibas: iterūq; ac sapius bibas. Atq; eo pacto
defines de bonis illis Aristotelicis discrucari. Verū em̄, Cletum etiā illū &
Calisthenē video: cūq; his alios cōpluris raptim huc sese ferētes, quo te dis-
cerpant, poenasq; sumāt, ob ea q̄ quodā in illos cōmisisti. Quare fac i alterā
hanc ripam te conseras, & crebrius (vt dixi) bibas. τέλος.

MENIPPI ET CHIRONIS.

MENIPPVS.

Quidem inaudiui Chiron, te deus quū esses/ tamē optasse
mortē. CHIRON. Vera nimirū sunt ista q̄ audisti Menip-
pe. Planeq; mortu⁹ sum sicuti vides: quū mihi licuerit im-
mortale esse. MENIPPVS. At qnā te mortis cupido tene-
bat: rei videlicet, quā vulg⁹ hominū horreat? CHIRON.
Dicā apud te: virū neutiq; stultū atq; imperitū. Iā mihi de-
fierat esse iucūdū: immortalitate frui. MENIPPVS. Quid! An iucūdū erat/
te viuere: lucēq; tueri? CHIRON. Erat inquā Menippe. Nā qđ iucūdū vo-
cant, id ego neutiq; simplex, sed variū quiddā eē arbitror. Verum quū ego
semp viuere, atq; iisdē ppetuo rebus vterer, sole/luce/cibo/tū horæ eadē re-
currerēt: reliqua itē oīa, quēcūq; cōtingūt in vitā, reciproco quodā orbe re-
dirēt: atq; aliis alia p vices succederēt: satietas videlicet eorū me cepit. Ne-
q; em̄ in eo voluptas est sita: si perpetuo fruaris iisdē: sed oīno in permutādo
posita est. MENIPPVS. Probe loqueris Chiron. Ceterū hec q̄ apud inferos
agitur vitā, quīnā tibi pcedit: posteaq; ad hanc tāq; ad potiorē te cōtulisti?
CHIRON. Haud insuauiter Menippe. Sigdē æqualitas ipsa quiddā habet
admodū populare. Nihil aut̄ interest vtrū in luce quis agat: an in tenebris,
præterea neq; sitiēdū est nobis quēadmodū apud superos, neq; esuriēdū:
sed eiusmodi rerū omniū egentia vacamus. MENIPPVS. Vide Chiron ne
temet ipse inuoluas: neue eodē tibi recidat oratio. CHIRON. Quāobrem
isthuc ais? MENIPPVS. Nēpe: si illud tibi fastidio fuit: q̄ in vitā semp iis-
dem similibusq; rebus vtendū erat: quū hic itidē similia sint omnia: eūdem
ad modum parient fastidiū. At de integro tibi quatēda erit vitæ cōmuta-
tio, atq; hinc quopiā aliā in vitā demigrandū: id qđ arbitror fieri nō posse.
CHIRON. Quid igitur faciendū Menippe? MENIPPVS. Illud nimirū,
vti sapiēs quū sis, quēadmodū opīnor, & vulgo p̄dicant, præsētib; rebus
sis contentus: neq; quicq; in his esse putes: qđ ferri non queat.

τέλος.

MENIPPI ET CERBERI. MENIPPVS.

Eus Cerbere quandoquidē mihi tecum cognatio quādā intercedit: quū et ipse sim canis: dic mihi per stygiā paludem, quomodo sese habebat Socrates quū huc accederet? Verisimile est autē te/ deus quū sis/ nō latrare modo, verū etiā humano more loqui, si quando velis. CERBERVS. Quū pcul adhuc abesset Menippe/ visus est constāti atq; interrito adire vultu: pinde quasi mortē nihil omnino formidaret: ac tanq; hoc ipm vellet iis qui procul a specus ingressu stabāt/ ostendere: verū simul atq; despexit in hiatus: viditq; pfundū atq; atrū antri recessum: simulq; ego cunctantem etiā illū aconito mordēs pede correptū detraherē: infantisū rītu eiulabat/ suosq; deplorabat liberos: nihilq; nō faciebat: in oēm specē sese cōuertens. MENIP. Nū igit fucate sapiēs erat ille: neq; vere mortē cōtēnebat? CERB. Haud vere. Ceterū vbi vidit id esse necesse, audaciā quādā p se ferebat: quasi vero volens id esset passurus: qd alioqui volens. nōlenti tū oīno fuerat ferendū: videlicet quo spectātoribus esset miraculo. Egdē illud in totū de viris istiusmodi vere possim dicere: ad fauces vsq; spec⁹ intrepidi sunt ac fortes: porro intus quū sunt nihil mollius neq; fractius. MENIP. Ceterū ego quonā animo tibi visus sum subiisse specum? CERBE. Vnus mortaliū Menippe sic mihi visus es subire: vt tuo dignum erat genere: et prior te Diogenes: propterea q; neutiq; adacti subieritis/ aut intrusi: verum tum vltronei: tum ridentes: atq; omnibus plorare renuntiantes.

PRAEFATIO SEV HERCVLES GAL

licus Luciani Erasmo interprete.

Erculem Galli lingua gentis vernacula Ogmīū vocant. Porro deum ipm noua quadā atq; inusitata figura depingunt: decrepitu est apud illos: recaluaster: reliqs capillis, siq; reliqui sunt, plane canis: cute rugosa: et in atriū exusta colorē: cuiusmodi sunt nautē isti senes. Charontē potius/ aut lapetū quempīā ex his q; apud inferos versantē/ dīceres. In summa: quiduis potius q; Herculē esse cōiiceres ex imagine. Atq; tali specie quū sit, tamē Herculis ornatū gerit: vt q; tū leonis exuviū indutus sit: tum clauam dextra teneat: tum pharetram humeris aptatā portet: tū arcū tensum leua pratēdat. Deniq; modis oībus Hercules est. Hec equidē arbitrabar in Græcāicorū deorū cōtumeliā pperā facere Gallos: quū eū eiusmodi fingerēt effigie: quo nimirū illū talib⁹ picturis vlciscerentur: q; olim in regionem ipsorū incurfasset: prædas agens id tps: quum

Luciani

Geryonis armenta vestigās occidētalīū gētiū plarasq; regiones puaſtaret. At nōdū etiā dixi: id qđ erat in imagine maxime nouū atq; mirādū. Sigdē Hercules ille ſenex ingentē admodū hominū multitudinē trahit: oībus ab aure reuinētis. Porro vincula catenulæ tenues auro electrove cōfectę, pulcherrimis iſtis monilibus adſimiles. Atqui quū vinculis vſq; adeo fragilib⁹ ducant: tamē neq; de fugiēdo cogitāt, quū alioqui cōmode poſſint: neq; prius obnitunt aut pedibus aduerſus trahētem obtendunt, ſeſe reſupinantes: verū alacres ac lēti ſequunt, ducētē admirātes, vltro feſtinātes oēs, & laxatis funiculis, etiā anteuertere ſtudētes. Perinde quaſi grauiter laturi, ſi ſoluērent vinculis. Ne illud qđ pigebit referre, qđ mihi videbat oīm abſurdiſſimū. Etenim quū nō inueniret pictor vnde catenularū ſummas anſas necteret: videlicet dextera iam clauā, lēua arcū tenēte, ſummā dei linguā pertere brauit, atq; ex hac religatis catenulis eos trahi fecit. Ipſe nimirū ad eos qui ducebātur, vultū & oculos cōuertebat / arridēs. Hęc ego quū diutius aſiſtēs eſſem contēplatus / admirans, hēſitans: indignās Gallus quiſpiā / qui ppius aſtabat / noſtratiū literarū nō indoctus: id qđ declarauit: quū Græcanī cam linguā abſolute ſonaret, philoſophus opinor ex eo genere philoſophorū: qđ apud illos eſſe fertur. Ego tibi hoſpes inq; picturæ iſtius ænigma explicabo. Nā videre vehemēter ad eā attonit⁹ ac ſtupēfactus. Orationē nos Galli nequaquā arbitramur eſſe Mercurium: quē admodum vos Græci: verū Herculi illā tribuimus: ppter ea qđ hic Mercurio longe robuſtior extiterit. Nā qđ ſenex fingitur, nihil eſt qđ mirere. Sigdē vna faciūdīa cōſuevit in ſenecta demū abſolutū vigorē oſtendere: ſi modo verū veſtri dicunt poætæ.

Obduci iuuenum denſa caligine pectus.

Contra ſenectam poſſe quiddam dicere:

Rudi iuuenta melius ac præclarius.

Hinc videlicet apud vos & Neſtoris līgua melle pſluit: et Troianorū cōcionatores Lirioeſſan edunt, videlicet floridā quādā vocē. Nam liria ſi ſatis cōmemini / flores appellantur. Proinde qđ ab auribus vinctos ad linguā trahit ſenex hic Hercules: qui non aliud qđ ipſe eſt ſermo: ne id quidē debes admirari: qui quidē non ignores linguæ cum auribus eſſe cognationē. Neq; vero ad cōtumeliā illius illud pertinet: qđ ea pertuſa eſt. Nam memini inquit, & lambicos quosdam verſiculos e comœdiis apud vos diſcere.

Siquidem viris loquacibus

Extrema lingua perforata eſt omnibus.

Quin de eodē hanc in ſumma habemus opinionē, vt quicquid egit id oratione faciūdiæq; confeciſſe putemus: vtpote virtū ſapiētē: ac perſuadēdo plē-

Eunuchus. Fo. C.

ratq; sibi subegisse. Iam tela illius nimirū rationes sunt, acutę, missiles, citę atq; animū lauciantes. Vnde pēnigera dicta vos quoq; nominatis. Hacten? Gallus. Ac mihi quidē quū huc me cōferēs mecū inter eundū ppendere: nū decorū iam esset: vt tam grandis natu, quiq; iam pridē ab his doctrinę certaminibus memet abdicassē, rursū me tam multorū iudicū calculis exponere iudicādum: in tēpore subiit animū meum eius picturę recordatio. Nam antehac verebar: ne cui vestrū viderer hęc admodū pueriliter agere, quasiq; p̄ter etatem iuuenari. Proinde ne quis Homericus adolescentulus illud mihi impingeret dicens.

Aetas iam periit tua. Tum illud.

Ac te corripuit cariosa senecta: minister
Inualidusq; tibi, & segnes tardiq; caballi.

Videlicet eo scōmate pedes meos notans. Verū quoties senex ille Hercules recurrit animo, ad quiduis adducor vt faciam: neq; me pudet hęc audere: quū sim ipsi equalis imaginī. Itaq; robur / celeritas / forma / & si qua sunt alia corporis bona, valeāt: cūq; his tuus o Teie vates / cupido, vbi me mēto subcano viderit, auro rutilantibus alis, si videbitur vel aquilas p̄teruolet: neq; laborabit Hippoclydes, imo nūc vel maxime tēpestiuū fuerit: faciēdia repubescere / florere / vigere / & q̄ licet plurimos ab auribus ducere: ac sēpius arcu ferire: quādoquidē periculū nō est: ne quādo quis p̄ter spem pharetrā inanē reperiat. Vides quibus modis atate meā, meaq; senectutē ipse consolet animēq;: adeo vt non sim veritus, nauim iam olim in terrā subductā denuo reuellere, suisq; instructā armis / mediū in pelagus demittere. Contingant autē a vobis o dii, afflatus secūdi: quando nunc vel maxime / p̄sente / bono / atq; amico vento nobis ē opus. Quo si digni modo videbimur: in nos quoq; dicat aliquis Homericum illud,

Quos profert senior pannis e vilibus armos.

τέλος.

EVNVCHVS SIVE PAMPHILVS LVCIANI
ERASMO INTERPRETE.

Nde nobis aduenis Luciane: seu quidnā rei rides? Semp tu quidē & alias cōsueristi nobis hilaris ac festiuus occurrere: verū isthuc magis aliqd solito videt esse: de quo risum nec cōpescere queas. LVCIANVS. E foro tibi adfū o Pāphile: porro mox efficiā, vt tu quoq; mecū rideas: simulatq; audieris cuiusmdī litis adfuerim actioni: duob; philosophis inter sese contēdētibus. PAMPHILVS. Iam

n iiii

Luciani

ist huc ipm pfecto ridiculū est qđ ais: philosophos inticē lites agitare. Nā etiā si quid magni fuisset negotii, inter ipsos modeste/citraq; pugna/ cōtro uer siā cōpositā oportuit. LVCIANVS. Quid ais? Tranq̃lle cōponāt illiq; quidē solida plaustra cōuiciis onusta, alter in alterū effuderint, vociferātes miraq; puicacia cōtēdētes! PAMPHILVS. Videlicet de disciplinis atq; opi nionib⁹ Luciane, ita vt assolēt dissentiebāt:q; erāt diuersē factiōis. LVCIA. Nequaq̃. Imo aliud quiddā erat hoc de quo dissidebāt. Nā eiusdē sectę erāt ambo, eiusdēq; scholę. Et tamē orta inter eos lis erat. Porro iudices, qui co gnoscebāt, primates erāt hui⁹ reip. natuq; maximī ac sapiētissimī. Breuiter apud quos pudeat aliq; etiā parū apte quippiā elocutus, nedū ad tantā p uestus inuerecūdiā. PAMPHI. Quin tu igit litis argumētū exponis, quo vī delictet ipse etiā cognoscā, quę res tibi tātū risum cōcitarit! LVCIANVS. Scis Pāphile, salariū, idq; neutiq; exiguū ab impatore fuisse cōstitutū: singu lis philosophorū generib⁹: puta, Stoicis/Platoniciis/Epicureis: cūq; his etiā peripateticis: ita vt vniciq; sectę pmiū esset aequale. Ceterū demortuo ex his quopiā, aliū aliq; in eius locū subrogādus est q; sit optimatū calculis p batus. Porro pmiū illud, neq; bubula pellis erat q̃piā, quēadmodū ait poeta nec porcellus: verū singulos in annos decies mille nūmū: quos accipiūt, vti docēt iuētutē. PAMPHI. Memini qđem ista. Quin aiūt nuper ex illis diē obisse quēpiā: alterū ni fallor e peripateticis. LVCIA. Hęc ipsa Pamphile Helena: ppter quā illi inter sese singulari certamine cōflictabāt. Et hac ten⁹ quidē nihil etiā ridēdū erat in illis pter hoc:q; quū philosophos eē se p̃fite rētur, ac pecunias p nihilo ducere: tamē earū gratia pinde atq; p patria in discrimē adducta, p religiōe maiorū, p monumētis pgenitorū, decertarēt. PAMPHI. Atqui peripateticorū istud est decretū: nō admodū esse negligē das pecunias: verū eas in tertio quodā bonorū ordine eē ponēdas. LVCIA. Recte dicis. Nā ita qđē aiūt. Proinde bellū hoc ex maiorū iudicio/sentētiāq; illis exitit: verū q; postea cōsequuta sint, iam ausculta. Primū cōplures qđē alii in defuncti illius funebribus ludis decertabāt: sed inter hos p̃cipue duo viribus pares: puta Diocles ille senex: nosti quē dicā: cōtētiosum illū inquā: præterea Bagoas: qui quidē ea specie est: vt eunuchus esse videat. Inter hos initio de doctrina, deq; philosophiā decretis atq; opinionibus est decerta tū: & vterq; sui specimē ac documētū dedit:q; esset Aristotelicę factionis: q; eius placita sequerēt ostēdit. At per louē in hoc certamine/ neuter alte ro supior erat. Lis igitur huc deflexit deniq;. Diocles definens iā eruditio nis suę periculū ac specimē ostēdere, ad Bagoam descēdit, ac vitā illius in primis carpere est aggressus, Bagoas itidē huius vitam vicissim taxabat.

Eunuchus. Fo. CI.

PAMPHILVS. Idq; merito Luciane. Siquidē eius rei magis erat habēda ratio. Proinde si ego forte iudex causae sedissem : magis in hoc vt mihi videt, futurus erā occupatus: potiusq; spectassem, vter moribus esset pstantior: q̄ vter ad disputandū ac dicēdū promptior: atq; illi potius q̄ huic victoriā adiudicassem. LVCIANVS. Recte dicis. Equidē isti tuę sentētię meum & ipse calculū addo. Verū vbi iā conuiciis, vbi maledictis essent satiari: tandē Diocles illud aiebat nefas esse, vel conari aut pponere Bagoam: vti cū philosophię studio, cūq; pulcherrimis illi? pmiis, cōmercii haberet: qui qdem eunuchus esset. Imo hoc hominū genus, nō solū ab eiusmodi cōtubernio secludi oportere: verū ab ipsis etiā sacris, ac vasis puris, breuiter ab omnibus publicis coetibus eiici. Ostēdens inauspicatū quoddā & occursum infaustum spectaculū fore: si quis mane domo egressus / vel videat istiusmodi quippiā. Atq; hac de re multis verbis differebat: affirmās eunuchū neq; virum esse, neq; mulierē: sed quiddā vtrinq; cōpositū & conflatū, planeq; monstrum ab hominū natura specieiq; alienū. PAMPHIL. Nouā accusandi rationē nobis narras Luciane. Iāq; & ipse ridere cōpellor / crimē audiēs tā inauditū. Sed alter ille qd! Nū obtricebat! An vicissim & ipse quiddā ausus est ad ista respōdere! LVCIA. Inīcio qdē pudore ac metu (nā id est istis familiare) diutius obtricebat, erubescēs interim, palāq; p se ferēs id qd erat, tandē autē tenuem quandā ac muliebrē edens vocē, negabat equū facere Dioclem: q se q; Eunuchus esset: ob id a philosophiā secluderet: cū qua foeminis etiā esset cōmercii. Allegabant: Aspasia, Diotima, Thargelia: quę causam illius adiuuabāt. Pręterea Academicus qdā Eunuchus natione Gallus : q paulo ante nostrā etatē maximi noīs apud Gręcos floruisset. Porro Diocles etiā illū ipm, si qdē extaret ac simili negotio sese mīsceret, phibitūq; sese respōdit: nihil expauefactū opinione, quā apud vulgus obrinebat. Ad hęc quū ipse qdā dicteria in illū iaciebat: tū referebat in eū quę a Stoicis maximeq; Cynicis dicta ad risum cōcitādū erāt idonea de corpore mutilo atq; impfecto. Hac ī re iudiciū cognitio versabat. Deniq; toti? causę iā illd caput ēē coepit: nū eunuch? idoneus ēēt cēsendus: q ad philosophiā admitteret: qq; iuuenibus p̄fici postularet: quū alter interī formā etiā ac corpis itegritatē, in philosopho req; redā ēē diceret. Maxime vero vti barbā altā ac pmissam gerat: quo videlicet iis q discēdi cupidī aduenirēt, vir grauis appareat: & is cui fides haberi debeat: neq; idignus videat decē illis drachmarū milib?: quę forēt ab impatore capiēda. Cęterū eunuchorū cōditionē etiā q Spadonū esse viliore. Nā illos aliqñ virile qddā exptos fuisse: at hunc ab ipso statim ortu fuisse exectū planeq; animal esse quoddā variū atq; anceps: nō aliter q cornices: quę neq;

Luciani

inter columbas, neq; inter coruos numerari queant. Alter contra respōderet eo iudicio non de corporis agi figura: verū de animi virtute: proinde mēris qualitatē expendi oportere: deq; dogmatū cognitione querendum esse. Eius rei testis citatus Aristoteles: qui quidē Ermeā eunuchū Atarne orium dum tyrannū supra modū sit admiratus: adeo, vt illi pinde atq; diis sacra fecerit. Ausus est et illud addere Bagoas/ multo magis idoneum esse eunuchum: cui adolescentes erudiendi credant: q; ab hoc nulla in illos calumniā possit hærere: neq; Socraticū illud crimen in hunc competat: q; adolescentulos corrumpat. Deinde quæ ille potissimū in mentū imberbe fuerat cauilatus, ea hic facete/ vt ipsi quidē videbatur reiecit. Etenim si e barbæ prolixitate, inquit, philosophos aestimare conuenit: nimirū hircus ante omnis prius mas tenebit. Hic tertius quidā assistens (nomē hominis filebitur) atq; iudices, inquit, hic malis leuibus ac scæminea voce/ reliquoq; corporis habitu eunuchō adsimilis: si quis vestes detrahat, egregie vir esse videbitur. Alioq; mentiunt qui ferūt eum aliquando in adulterio deprehensum / membra in membris, vt legū tabulæ loquitur, habentē: atq; id quidē temporis ad eunuchū confugisse: eaq; reperta latebra absolutū fuisse: quū iudicibus crimē persuaderi non posset: vt q; e specie hominē iudicaret eunuchū. At nūc mihi palinodiā canturus videt: idq; propter ostentatū premiū. Hæc quū dicerentur, omnibus, vt par erat, risus est obortus. Porro Bagoas magis etiam perturbabatur omnem in speciem sese varians: atq; in innumerabiles versus colores, tum frigido sudore fluens: ac neq; decorū sibi existimabat adulterii crimen agnoscere: neq; rursum eam accusationē inutilem ad præsens certamen arbitrabat. PAMPHI. Profecto deridicula sunt ista Luciane: neq; vulgarem vobis, vtī cōiectandū est, voluptatem præbuerunt. Verū quo tādē res euasit? Et quid super his pronuntiarūt iudices? LV CIA. Non erat eadem omnīū sententiā. Verū aliis quidē visum est: vtī nudato illoquē admodū in emptitiis seruis fieri consueuit/ inspicerent: nū in iis quæ ad penem pertinet/ philosophari posset. Alii vero sententiā dīxere multo magis etiam hac ridiculam: nempe vt accersitis e lustro mulieribus aliquot iuberent illum cū illis congregi: ac viri officio fungi: astante interim e iudicib; quopiam, qui qdem esset natu maximus/ si deq; spectatissima: qui inspiceret num philosophū præstaret. Hæc vbi omnīū risū fuissent excepta: neq; quisq; omnino adesset, cui non doleret alius risū concussus: visum est vt integra causā in Italiā reiceretur. Ac nunc alter / vt aiūt/ ad eloquentiæ ostentationem semet exercet atq; instruit: et accusationē gēlaboratissimā meditatur adulterii crimen aggrediens: id quod ipsi maxime aduersatur. Quod qdē

De Sacrificiis. Fo. CII.

et hic facit iuxta malorum rhetorum morem: quasi ex ipso crimine aduersarium inter viros recenseret. Contra Bagoas diuersa curat: quemadmodum audiret assidue virum agit negotiumque prae manibus habet. Postremo victurum se sperat: si modo docere possit se nihilo deteriore esse equas ineuntibus animis. Id enim amice visum est optimum philosophiae documentum: atque una de monstratio: quae refelli non queat. Proinde optarim: ut filius qui mihi est ad huc admodum adolescens, non animum et linguam, sed penem haberet ad linguam idoneum.

Finis Eunuchi Erasmo interprete.

DE SACRIFICIIS.

Nimvero si quis recensere velit: quae stultissimi mortales faciant in sacris in festis diebus in adeundis salutem disque diis: tum quas res ab illis petant: quae vota faciant: cuiusmodi sint, quae de illis sentiunt statuuntque: equidem haud scio, sit ne quisquam animo curis ita confectus: usque adeo moestus: quin risurus sit: ubi penderit negotii tum absurditatem, tum amentiam. At multo ante quam ridere incipiat opinor secum illud expendet: utrum pios istos appellari conueniat: an contra, diis inimicos atque infelices ac genios malos: qui quidem numen ipsum rem usque adeo humilem atque abiectam existiment esse: ut humanis egeat obsequiis: utque adulatione capiatur ac gaudeat: rursus ut stomachetur atque iracunde ferat: si negligat. Nam Aetolica illa mala simulque Calydoniorum calamitates: totque hominum caedes: adhuc et Meleagri interitum: haec omnia a Diana auctore perfecta esse praedicant: quae videlicet grauiter ferret: quod ab Oeneo non esset ad sacrificium adhibita. Usque adeo nimirum alte dolor hic animo illius infederat: quod sacris epulis esset frustrata. Quin illam iam mihi videre videor / ut erat id tempus in caelo solitaria, reliquis diis ad Oenei conuiuium perfectis foras: miseris modis gerentem sese: ac miserabiliter eiulantem: quod ab eiusmodi festo esset ab futura. Contra Aethiopes illos fortunatos ac multis modis felices quis dixerit: si modo Iuppiter illis gratiam referret pro humanitate: quam in initio poematis Homericum in ipsum exhibuerat: duodecim perpetuos dies epulis acceptum: idque quum reliquis etiam diis comitatus ad conuiuium veniret. Usque adeo nihil ut appareret quicquid faciunt illi, gratis faciunt: verum sua bona vendunt mortalibus: atque emere quidem ab illis licet omnia: puta bonam valitudinem bucula: diuitias bobus quatuor: tum regnum bobus centum. Praeterea sospitem ab Troia in Pylium reditum tauris nouem, iam ex Aulide ad illum transmittendi facultate

Luciani

regia puella. Nā alius quidā/me id temporis vrbs caperet, a Minerva mer-
catus est bobus duodecim/ac peplo. Verisimile est autē/esse præterea quædā
quæ vel gallo/vel corolla/vel solo thure ab illis redimi queant. Hac igitur
quā nō ignoraret, opinor, Chryses ille, utpote/tum sacerdos/tū senex/diui-
narūq; rerū egregie peritus: posteaq; re infecta redisset ab Agamēnone tāq;
qui pridē Apollini mutuū dedisset beneficiū: ita nunc imputat ac reposcit
vicem: quin cōiuriatur etiā p̄p̄modū: nempe quā sic ait. Equidem Apollo
egregie/templū tuū quā id temporis adhuc esset incoronatū/sapenumero
coronis ornaui: deinde tā multas tibi in aris adoleui coxas taurorū/pariter
atq; caprarū. At tu cōtra/me negligis: quā huiusmodi patiar iniurias: p̄p̄
nihilō ducis hominē bene de te meritū. Qua quidem oratione in tantū ille
pudēfactus est: ut p̄tinus arrepto arcu/ac supra nauū stationē sese collocās
pestem in Græcorū copias iacularetur: ne mulis quidē et canibus intactis.
Sed quoniā de Apollīne incidit mentio: referam de eodē et alia: quæ de illo
sapientes isti tradūt: nō illa quidē, quoties q̄ infelicitē amarit: nō Hiacyn-
thi cædem: neq; Daphnes sup̄biam: verū quemadmodū damnatus etiā fue-
rit / et ob Cyclopes interfectos in exiliū exactus. Vnde factū ut e cœlo in
terrā demitteretur: humana iam sorte vsurus/nostriq; malis factus obno-
xius. Præterea autē quemadmodū in Thessalia mercenariā operam suā loca-
rit apud Admetū: tum itē in Phrygiā apud Laomedontē: atq; apud hunc
quidē haud solus: verū cum Neptuno: quā ambo p̄pter egestatē lateres cō-
ponerent: inq; cōstruendīs moenibus operam pręstarent. Ac ne mercedem
quidē solidā a Phryge illo tulerunt: verū debebat illis adhuc de summa, ut
ferūt, plus triginta drachmas Troiani nomismatis. Quid em̄! An non hæc
in deorū honorē fabulantur poetæ: atq; his etiā multo diuiniora de Neptu-
no: de Prometheo: de Saturno: de Rheā: deniq; de vniuersa fer me louis fa-
milia: idq; inuocatis/ut adsint canētibus in exordio poematū/Musis: a qbus
tandem velut afflati numīne, id quod apparet, huiusmodi quædā cantant.
Quēadmodū Saturnus ut primū Cœlum p̄fem suū executisset/ipse in eo re-
gnauerit: deinde liberos suos deuorarit: sicuti ferūt fecisse et Argiū illum
Thyestem. Deinde quēadmodū Iuppiter furtim occultatus a Rheā saxum
pueri loco subiiciente/in Cretā sit ablegatus: atq; inibi a capella nutrice sit
alitus: itidē videlicet, ut Telephus a cerua: Cyr⁹ Persa/is q̄ prior regnauit
a cane narratur enutritus. Postea quemadmodū expulso patre/atq; in vin-
cula cōiecto, ipse potitus sit imperio. Duxerat autē vxores cōpluris quidem
alias: sed postremo loco Iunonē germanam: idq; iuxta Persarū et Assyriorū
institutum. Tum autē q̄ esset in amores p̄pensus atq; in venerem effusus, fa-

De Sacrificiis. Fo. CIII.

cile coelū liberis expleuerit. Quorū alios ex suā sortis deabus creauit: alios contra nothos/ex mortali terrestriq; genere sustulerit. Quū interim generosus ille, nūc in aurū, nunc in taurū, nunc in cygnū aut aquilam verteret: ac in summa plures sibi formas assumeret: q; vel Proteus ipse. Porro Minera uam e suo ipsius capite progeniuit/ hanc plane sub ipso cerebro complexus, Nam Bacchū vt aiunt, e matre etiā dū conflagrante surreptū, in suū semur illatū defodit. Deinde vrgente partu, exegit. Nec his dissimilia/ de Iunone etiā canūt. Nempe hanc citra virilē congressum/ subientaneo conceptu grauidam puerū edidisse Vulcanū: atq; eū quidē nō admodū fortunatum, verū excusorē ac fabrū ærariū: quiq; perpetuo tum in igni/ tū ī fumo versetur, ac scintillis oppletū: quippe cui? ars in fornacibus exerceatur. Tū autē ne pedibus quidē integris, claudicare enim e ruina: quū a Ioue præceps datus esset e coelo. Q; ni Lemniū pro sua bonitate eū/ dū adhuc ferretur in aere/ suscepissent, perierat nobis Vulcanus: non aliter q; Astyanax e turri de iectus. Q; quā de Vulcano narrant/ toleranda videātur. Caterū de Prometheus, cui nō cognitū est, q; atrocita fit passus: propterea q; supra modum humanæ gentis amans fuerit! Siquidē hūc Iuppiter in Scythiā deportatū/ super Caucasum montē cruci suffixit: adhibita illi aquila quæ iecur illi? assidue circūroderet. Hic itaq; pœnas pēdit. Porro Rhea (nā sunt hæc quoq; simul referēda) an nō indecore, atq; indigne facit! Iam anus quū sit, & ætate exacta, iisq; rebus intēpestiua, deinde tam multorū mater deorū, dū pueros adhuc adamat, eosq; zelotypia prosequitur, dūq; Atten ipsū leonibus secū circūuectat: p̄sertim quū iā utilis esse nō queat. Itaq; quinā post hæc vitio vertat aliquis, vel Veneri q; adulteretur, vel Dianæ q; ad Endymionē frequēter medio e cursu diuertēs descēdat! Sed age missas faciamus has fabulas: atq; ipsum coelū conscēdamus: poetico illo more subuolantes: ea nimirū via, quā vnā pariter cū Homero Hesiodus cōmōstrat: contēplaturī, quē in modū singula apud illos sint ordinata. Ac primū quidē q; forinsecus sit ferreū, vel ab Homero, qui id ante nostram ætatē dixit, audiui⁹. Q; si superas, ac sublato paulū capite sursum aspexeris: ac plane in ipm quasi dorsum pueneris: ibi simul & lumen apparet candidius & serenior sol, & astra fulgētiora, nihilq; vsq; oculis occurrit nisi clarus dies, ac solū vndiq; aureū. Caterū introgrediēti/ primo loco mansitant horæ: quippe quæ portas seruāt. Post eas Iris ac Mercurius, vtpote ministri Iouis & internūciū. Deinde Vulcani fabrilis officina, omnigena referta artificio. Postea deorū ades, ac Iouis ipsius regia: quæ quidē omnia Vulcanus pulcherrime fabricatus sit. At vero dii iuxta Iouē assidētes (cōuenit enī opinor vt in supernis illis se

Luciani

dibus magno strepitu fastuq; viuatur) i terrā despiciūt: & quoquo uersum intēto capite, circūspectāt, sicunde subuolantē ignē videāt, aut nidorē in aera surgētē, circūq; fumū rotantē sese. Q; si qs forte sacrū faciat: epulant oīs fumo inhiātes, ac muscarū in morē sanguinē exugētes circū aras effusum. Alioq; si domi cibū capiant, nectare atq; ambrosia victitāt. Nam olim hoīes etiā ab illis in cōuiuiū sunt adhibiti, ynaq; cū eis potarūt: nēpe Ixion ac Tātalus: verū illi quoniā vim & raptū pararēt, essentq; futiles & garruli: ob id in hūc quoq; diē poenas luit. Porro reliquo mortalitū generi coelū iā inaccessible est atq; occultū. Et in hunc qdē modū uiuūt a diis. Proinde uidelicet et iā mortales ipsi i colēdis illis cōsimilia qdā atq; istis cōsentanea moliant. Nā primū lucos illis attribuerūt: tū & mōtes dicarūt: prēterea aues consēcrarūt: deinde suā cuiq; arborē assignarūt. His factis p regiones illos distributos colūt: eosq; velut in ciuitatē suā recepitāt. Nēpe Apollinē Delphi Deliiq; Mineruā Atheniēses: quē qdē Grēcis Athena dicta/ vel ipso vocabulo se ei reip. familiarē esse testat. Argiui lunonē: Mygdonii Rheam: Venerem Paphii. Rursum aut Cretēses louē affirmāt nō modo uixisse apud sese, nutritūq; fuisse: verū etiā sepulchrū illius ostendūt. At nos scilicet interim tā multis iā sēculis fallimur: qdē opinemur louē tonare/pluere/reliqua; oīa peragere. Et illud nos latuit: eū iā olim fuisse defunctū: & apud Cretēses sepultū. Deinde uero phanis in honorē illorum erectis, ne tectis uidelicet aut penatibus careāt, formas illorū exprimūt adhibito ad id vel Praxitele, vel Polycleto, vel Phydīa. At hi qdē artifices, haud scio vbinā uisam, eorū effigē reprēsentāt. Ac louē qdē barbātū fingūt. Apollinē uero sēp puerū. Mercuriū iā pubescentē, primāq; ducentē lanuginē. Neptunū nigro capillitio, cecis oculis Mineruam. Attamē q; templa ingrediūtur / nō iam arbitrātur sese uidere uel ebur ab Indis aduectū/ uel e Thraciū uenis effossum aurū, uel ipm Saturni Rheaq; filiū a Phydīa in terrā hospitē adductū, iussūq; Pisianorū in solitudine custodē ac speculatorē assistere: idq; hoc cōtentū p mīo: boniq; cōsulētē: si intra quinq; ppetuos annos dū Olympia celebrant interim obiter illi sacrificet aliquis. Tū aut cōstitutis aris, designatis sacrorum septis, puris uasis collocatis, uictimas offerunt: bouē aratorē agricola: agnū opilio: caprā caprarius. Est q; thus: est qui placentulā offerat. At si qs pauper: is ira deo litat: ut dexterā dūtaxat suā ipsius exosculetur. Iam uero quū imolāt (nā ad illos redeo) primū fertis coronāt pecudē: multoq; ante explorant: nū legitima sit & sacris idonea: ne qd forte mactent, ex his q; religio repudiat: deinde ad aram applicant: ac sub oculis dei iugulant, flebile quiddā emugientē, beneq; sicuti licet cōiicere ominatū: deniq; uoce iam le-

De Sacrificiis. Fo. CIII.

uiore ad sacri tibiae respondētem. Quis vero non facile coniectet gaudere deos: quā ista spectāt? Quin & in frontispicio posita scriptura denūtiat: ne quis intra pura vasa consistat: q̄ manibus sit impuris. Atqui sacrificus ipse sanguine foedatus, neq̄ aliter q̄ Cyclops ille pecudē incidit, intestina educit, cor reuellit, cruorē arae circūfundit. Et qd̄ tādem non obiens peragēsq̄ qd̄ ad pietatem sacrorūq̄ ritū pertineat? Post omnia demū, incenso igni/ capram ipsa pariter cum pelle deportatam imponit: ipsam item cū lanis ouē. Nidor interim ille sacer atq̄ diuinus sursum fertur, atq̄ in ipsum vsq̄ cœlum subuectus paulatim diffunditur. Iā vero Scythæ reliquis oībus hostiis omissis, vt quas viles atq̄ humiles existimēt, ipsos hoīes mactāt Artemidī atq̄ eo ritu deā placant. Verū hæc fortassis/modesta videantur: cūq̄ his ea quæ faciunt Assyrii: quæ Phryges: quæ Lydi. Verū si in Aegyptum proficiscaris, ibi demū, ibi videbis permulta religiosa, planeq̄ cœlo digna. Puta Iouem arietino vultu: Mercurium illum optimū facie canina: Panem vero totum hircum. Ad hæc aliū Ibm̄: aliū Crocodilum: aliū etiā Simiam, Qz si his quoq̄ de rebus

Quo plane pernoſſe queas didiciſſe libebit,

Compluris ſophiſtas audies: tum ſcribas, ac prophetas, mento raſo, qui tibi narrent (Sed prius/vt dici ſolet/

Fores occlude prophane.) Quēadmodū videlicet quōdam ea ſeditione territi, quā mouerant hoſtes atq̄ gigantes, in Aegyptum deuenerint: vt illic in poſterum tuti ab hoſtibus latitarent. Et ob eam cauſam ali⁹ hircū induerit, alius arietem, nimirū præ formidine, alius feram, alius auem. Atq̄ hinc eſſe: vt dii nūc etiā eas obtineant formas: quas id tēporis aſſumpſerāt. Nā hæc diligēter mandata literis, idq̄ ante annos plus decies. mille in adytis illorū reposita ſeruantur. Porro ſacrōrū peragendorū idem ferme apud illos ritus: niſi q̄ hoſtiam luctu proſequitur: iāq̄ mactatæ circūfuſi mēbra lantant. Sūt q̄ ſepeliant dūtaxat poſteaq̄ occiderint. Nam Apis ille q̄q̄dem deus apud illos eſt maximus, ſi quando moriatur, quis vſq̄adeo magni faciat cæſariem ſuam: qui non eam detondeat, ac nudo capite luctū præ ſe ferat: etiam ſi vel purpureā Niſi comā habuerit? Eſt aut̄ hic Apis deus ex armento iam antea ſuffragiis designatus: vtpote multo formoſior ac venerabilior reliquis illis priuatis & gregariis bubus. Hæc igitur quū ſic habeant et tamen a vulgo vera ſeriāq̄ credantur: mihi quidem poſtulare videntur: non qui rephendat: ſed vel Heraclitum potius aliquem, vel Democritum: quorum hic amentiam eorum rideat: ille deploret inſcitiam.

τῶλος,

Luciani

LVCIANI CONVIVIUM SEV LAPITHAE

Erasmo Interprete.

PHILON. LVCIANVS.

PHILON.

Ouam quādam et variā disputationem Luciane vobis fuisse narrant/ sup coenam apud Aristanetū: tū philosophicos quosdā sermones dictos: ac sup his summam contentionem exortam fuisse. Qz nī mentitus est Charinus, etiā ad vulnera vsq rem pcessisse. deniq sanguine conflitum fuisse diremptū. LVCIANVS. Atq vndenā Philō ista rescivit Charinus: neq em is nobiscum aderat in conuiuiō. PHILON. E Dionico medico aiebat audisse sese. Porro Dionicus etiā ipse e conuiuariū numero fuit opinor. LVCIA. Fuit maxime. Verū ne is quidem ab initio rebus omnibus fuit praesens: sed serius aduenerat / media ferme pugna/ pauloq ante vulnera. Proinde demiror: siquid comperti/ certive referre potuit: q non ordine spectarit illa: vnde inter illos nata lis, postea ad sanguinē vsq deducta est. PHILON. Proinde Luciane Charinus etiā ipse si rem compertius vellem cognoscere, et quo singula modo sint gesta doceri, te adire iussit. Nā Dionicū etiā ipsum factum fuisse: ne se quidē toti negotio praesentem adfuisse. Te vero quicqd esset actum / id omne comperto/ certoq scire: tum etiā quā dicta inter illos fuerint / meminisse: quippe qui eiusmodi nō obiter neq neglectim audire: sed potius atq attente auscultari sis solitus. Proinde nunq effugies: quin nos hoc suauissimo accipias epulo: quo mihi quidem haud scio, an vllum possit accidere iucundius: praesertim q sobrii per otium tuto ac citra sanguinē/ extraq teli, quod aiunt, iactum cōstituti fumus epulaturi.

Siue senes aliquid Super coenam sunt debacchari:

Siue etiam iuuenes:

a mero compulsi sunt: quā neutiq fas erat, tum dicere, tū facere. LVCIA. Iuuenilius tu qdem Philon/ atq inconsultius hac nos iubes in vulgus efferre: eaq referre: quā inter pocula ab ebris sunt acta: quum hac magis oporteat obliuioni tradere: eaq omnia Baccho deo velut auctori imputare: qui quidē haud scio, an quēq suis non afflatum Orgiis/ et Bacchanalium exprēpterierit. Proinde vide ne hoīs sit partū bene morati / eiusmodi adamussim exquirere: quā rectius erat in cōuiuiō reliquisse/ atq ita discedere. Sigdem odi (sicut ingt versus poeticus) memorem compotore. Ne a Dionico quidem recte factum: qui hac apud Charinū effutierit: immodicamq et priā dianā dissiparit remulentiā hominum philosophorum. Caeterum ego absit

Conuiuium. Fo. CV.

vt istiusmodi quippiā sim dicturus. PHILON. Nugas agis Luciane: quum ista dicis. Quin haudquaquam oportebat ad istū modū apud me p̄sertim agere vt q̄ certo sciam, te multo cupidiorē esse narrādi, q̄ ego sim audiendi. Adeo vt mihi videaris, si desint q̄ te audiāt, vel ad colūnam aliquā / aut statuam hī bēter accessurus, quo cuncta pariter euomas. Qz si nūc coner discedere non fines / nī te prius audiero / abire. Verū vltro aderis: cōsectaberis: rogabis. At tum ego te vicissim lusero. lamq; adeo / si ita vis / abimus: ex alio quopiā hęc eadē audituri. Tu vero ne dicito. LVCIA. Age ne quid succēseas. Equidem dicā, quandoquidē vsq; adeo cupidus es audiendi: verū heus ea lege: ne passim i vulgus efferas. PHILON. Nī prorsus ignoro Lucianū, tute isthuc potius feceris. Nā prior ipse denarrabis oībus vt me qdē ad id nihil futurū sit opus. Sed illud mihi primo responde loco: Aristanetus, nūc filio Zenoni dabat vxorē, atq; ita in nuptiis eius vos accepit? LVCIA. Non: imo filiā suam elocauit Cleanthidē, idq; Eucriti nūmulariū filio: q̄ philosophiā dat op̄rā. PHILON. Formoso admodū per louē adolescentulo: tāetū tenero adhuc & vxoriē rei non admodū maturo. LVCIA. Verū: at nō inueniebat opinor aliterū generū magis idoneum. Hūc igitur q̄ tum modestus videretur, tū ad philosophiē studiū propēsus, pręterea autē vnicus Eucriti diuitis, ex oībus delegit filiē suę maritū. PHIL. Causam neutiq; leuem dixisti, nēpe qā diues sit Eucrit? Verū heus Luciane qnā erat cōuiuē? LVCIA. Reliquos illos quorū sum attinuerit tibi recēdere? Verū e philosophorū nūero ac literatorū, quos potissimū / opinor / audire cupis, Zenothemis erat: senex ille Stoic⁹: vnaq; cū hoc Diphilus: cui cognomē Labyrinthus: & hūc qdē q̄ esset Aristaneti filio p̄ceptor. Deinde peripateticę factionis Cleodemus: nosti hōiem, nēpe dicā cē illū & argutū, atq; ad refellendū instructū. Discipuli gladiū ac bipennē nomināt. Quin & Hermō aderat Epicureus. Verū hūc quū ingredere, Stoici toruis obtuebant oculis & auersabant: palāq; peride quasi parricidā quēpiā atq; impiū ac funestū detestabant. Et hī qdē tanq̄ Aristaneti ipsius amī cī familiarēsq; fuerāt ad cōnā vocati / quos comitabat & Istitius grāmaticus: & Dionysodorus rhetor. Iam vero ppter sponsum Cheream vna cum illo ad conuiuiū accesserāt: Ion ille platonicus: q̄ is iuueni p̄ceptor esset: vir venerandus aspectu, ac maiestatis quiddā p̄ se ferēs, multumq; dignitatis ipso ostēdēns ore. Vnde nōnulli propter animi constantiā ac rectitudinē regulā illum appellant. Huic simul vt ingrediebatur assurgebāt oēs, ac veluti p̄cipuum quēdam ac primariū hominē comiter atq; officiose exceperūt: adeo vt plane numē aliquod aduenire videretur: quum adesset Ion admirā dus ille. Tandem vero / quum iam omnes ferme conuiuē p̄sentes essent, tē

pus erat vt discumberetur. Itaq; ad dextram ingressus totā illam spondam mulieres (erant autē complures) occupabāt. Inter quas erat & sponsa: summo studio culta: hinc atq; hinc stipata foeminis. Porro ex aduerso ostiū, altera turba / pro cuiusq; dignitate locis distributis. Porro e regione mulierum primo loco accūbebat Eucritus: secundo Aristanetus. Sub hac ambigi coeptum, vtrum altero priorem oporteret accumbere Zenothemi ne Stoicū: quippe senem: an Hermonē Epicurum. Nam hic erat Castoris ac Pollucis sacerdos: tum autē nobilissimē inter ciues familię. Verum eam hāsitationē sustulit Zenothemis: si me inquit Aristanete / minoris ducis Hermone / viro videlicet isto, vt ne quid aliud mali dicā Epicurō discedo / totumq; cōuiuium vobis relinquo. Et puerum protinus aduocat: discedere parās. Tum Hermon. Imo habero inquit tibi priores partes Zenothemi. Qzq; etiā si nihil aliud vel hoc nomine par erat concedi, q; sacerdos sim vt plane contemnas epicurum. Rideo inquit Zenothemis sacerdotē epicurum. Simulq; cum dīcō accūbebat. Post hunc tamen Hermon. Deinde Cleodemus peripateticus: pone hunc Ion: proxime hūc sponsus: post eum ego: iuxta me Diphilus: huic assidebat Zenō discipulus. Postremo Rhetor Dionysodorus cū Istiazo grammatico. PHILON. Papae Luciane musarum conuentum quendam mihi narras fuisse istud conuiuium: quippe plurimis sapientibus ac doctis viris refertū. Ego vero laudo Aristanetum: q; quum optatissimā illā ac splendidissimā solēnitatem celebraret: prę ceteris sapientissimos viros adhibere voluerit, idq; adeo delectis ex vnaquaq; philosophię secta pręcipuis: nō hos aduocās, illos pręteriens: verum promiscue vocās omnis. LVCLIA. Is vero nequaq; est e vulgariū istorū diuitū numero verū & literarū est studiosus / ac maximā vitę partē in his rebus versatur. Coenabamus igitur initio quidē / taciti & quieti: variusq; erat apparatus & omniugus. Neq; enī arbitros operępretiū vt numero recēseam etiā illa cōdimēta, cupedias, aromata, atq; id genus illectamēta. Cuncta siquidē assatim superebāt. Inter hac Cleodemus admoto ad Ionis aurē ore, non vides inquit senē illum Zenothemim dīcebat (subauscultabā enī) vt sese opsoniis ingurgitat vtz iure vestē oppleuit: tum q̄ multa puero a tergo stanti porrigit putās interim se aliorū oculos fallere, neq; meminit post sese accūbērium! Hęc igitur fac & Luciano cōmonstrēs: quo testis esse possit. Mihi vero nihil lōne monstatore opus erat, quippe q; hac multo ante limis iā oculis pręuiderā. Hęc simul atq; dixisset Cleodemus: irruit ī conuiuiū & Alcidas Cynicus: atq; is q̄dē inuocatus: vulgatū illud festiuitatis gratia pfatus de Menelao, q; vltro ad fratris cōuiuiū accessisset. Itaq; plērisq; turpiter atq; ipudenter visus est fecisse: &

qd cuiq; tñ forte in mētem veniebat, i eū torquebāt. alius illud. Infans Me-
nelae. Alius rursum. Verū Agamēnoniā mēti non ista placebāt. Ad hęc
alia, quę pro tēpore salte lepideq; dici poterāt, i cum obmurmurabāt. Nam
palā nullus audebat quicq; dicere, propterea q; metuerēt Alcīdamārē vtpo-
te cōiuratorē egregiū: vniq; e Cynicis oībus clamosissimū. Qua qdem re
adto visus est reliquis antecellere: vt nulli nō esset formidādus. At Aristar-
netus collaudatū illū q; iuocatus aduenisset: iussit accepta sella / iuxta listi-
ac Dionysodorū accūberet. At ille, Apage inquit muliebre quiddā ac molle
dicis vti i scāno aut sella sedēā quēadmodū facitis vos: mollibus i stratis pe-
ne supini rectibētes, purpura suffulti. Quin ego tibi vel stans coenauero in
ipso iterim cōiuiuo etiā obambulās. Q; si defatigatus fuero, tñ humi sub-
strato pallio / cubito innixus cubuero: qualē videlicet Herculē pingunt. Ita
fiat iquit Aristarnetus: si quidē isthuc mauis. Sub hęc Alcīdamas i orbē con-
uiuiū iustrās, coenabat, scytharū ritu: ad vberiora pascua subinde sese trās-
ferēs / vnaq; cū his q; inferebant edulia / circumiens atq; obambulans. Atq; i-
terim tamē dum cibū caperet, haudquaq; negotio vacabat / de virtute obi-
ter, de vitio differēs, tum i aurum atq; argētum dicteria iaculans. iāq; Ari-
starnetum pcontabatur: quidnam sibi vellēt, tam multa, tam magna pocu-
la, quum non minus vsui possent esse fictilia! Verum Aristarnetus iā obtur-
bantē, molestumq; esse pergētē, in prēsens qdem compescuit: ministro in-
nuens: vt i gentem calicem / infuso meracissimo vino / illi porrigeret. Atq; id
quidem visus est optime excogitasse: nondum etiam itelligens: quantorum
malorū is calix esset author futurus. Hūc igitur vt accepisset Alcīdamas /
aliquātisper silērium agebat. Ac solo sternēs sese cubabat seminudus, quē-
admodū facturū sese fuerat pollicit⁹ cubito humi fixo initēs simulq; dextra
scyphū sustinēs: qualem Herculem apud Pholum pictores effingunt. Iā ve-
ro & inter alios calix assidue circūagebatur: tum inuitatiunculae ad biben-
dum, & confabulationes ortae, demum & lucernae illatae. Interim ego quum
puerū, q; iuxta Cleodemū adstabat (erat autē is pocillator egregie formos-
sus) subridentē vidissem (nā arbitror: q; quid obiter iter coenādū obrigit:
cōmemorari oportere: maxime, si quid sit elegātius ac scite factū) iā admo-
dū attētus obseruare coepi: qdnā rei rideret. Ac paulopost, accedebat puer
tanq; calicē a Cleodemo recepturus. At ille simul & digitū illius substringe-
bat, & drachmas puto duas vna cū calice tradebat. Porro puer, ad substri-
ctū digitū rursus arridebat. Cēterū: de pecunia, quū nō sēsisset opinor, eoq;
nō reciperet: i terrā delapsis drachmis strepitus est cōcitatus: moxq; ambo
pariter rubore suffundebātur: idq; ita palā, vt nemo non animaduertetet.

Ambigebat igitur inter eos qui proxime sedebant: cuiusnam essent illi nuntii: quum & puer negaret a se proiectos: & Cleodem⁹ iterum iuxta quem strepitus acciderat sibi excidisse dissimularet. Verum ea res tum neglecta est: ac coniuenter ommissa: propterea quod id quod acciderat, non ita multi vidissent: preter unum (ut mihi quidem visum est) Aristanetum. Nam is paulo post puerum loco mouit: clanculum ablegans: & alii cuidam innuit: utri Cleodemo pocillator assisteret: videlicet ex exoletis illis: ac robustis, mulioni aut equisoni cuiuspiam. Ad hunc modum ea res utroque abiit: summum alioqui allatura pudorem Cleodemo: si quidem ad omnes permanisset: ac non prius occupans Aristanetus eam sopisset, ciuili ter dexterae admodum inducta temulentia. Caterum Alcidas (iam enim potus erat) percontatus, quidnam esset nomen puellae nubentis: tum clara voce indicto silentio simul: & ad foeminas conuerso vultu: prebibo inquit tibi Cleanthi/ Herculis nomine. Sub hec quum risissent omnes: Ridetis inquit sacrilegi: quod sponse Herculis dei mei nomine propinauerim? Immo illud scito, opus est: ne scyphum a me traditum accipiat: nunquam futurum, ut illi filius obtingat talis: qualis ego sum: virtute interritus: animo liber: tum corpore adeo robusto, simulque cum dicto sese magis etiam renudabat: etiam usque ad illa quae sunt maxime pudenda. Ad ea quum iterum arrisissent coniuere: indignatus ille surrexit: toruis iam atque efferatis obtuens oculis vultuque ipso testans iam neque pacem neque quietem acturum amplius. Forsitan & baculum illisisset alicui: ne commodum id temporis placenta pregradis fuisset illata. Nam hac simul atque conspexit: lenior ac mitior esse coepit: ac stomachari desit: obambulas interim ac placenta auide vorans. Iam vero plerique temulenti esse coeperant: & clamoribus undique perstrepebat conuiuium. Nam & Dionysodorus rhetorem illic agens, orationes quasdam pronuntiabat: laudabaturque a ministris: qui a tergo assistebant. Et Istitius Grammaticus vicissim: qui post illum accubebat: versus centones quosdam recitabat. Pindari, Hesiodi, & Anacreontis carmina simul contextens atque confarcinans: ita ut ex omnibus vnicam redderet cantilenam: oppidoque ridiculam. In primis autem illa: perinde quasi vaticinans: de his quae postea acciderunt.

Commisere simul clypeos.

Tum illud quoque.

Tum vero clamorque virum luctusque coortus.

At vero Zenothemis libellulum quospiam minutis conscriptum litterulis a puero acceptum legebat. Verum quum ii quorum partes erant edulia inferre: aliquantisper ita ut solent, cessaret morarenturque: Aristanetus sedulo curans: ne vel id interea temporis: aut otiosum esset: aut voluptatis expertus, accessit intro Morionem: iussit ridiculum aliquid vel dicere: vel facere: quo magis etiam exhilararentur coniuue. Morionem ingressus deformis quidam: deraso capite: pauculos capillos in

Conuiuium. Fo. CVII.

vertice gestans, eosq; cristæ in morē erectos, hic saltabat: atq; iter saltādum quo maiorē concitaret risum, rotatu sese circūagebat / distorquebatq;. Tum cymbalo concusso, sonabat interim quiddam linguā imitans ægyptiorum. postremo dicteria quēdā iaculabatur i eos q; aderant. Ac reliqui scōmate ta cti ridebāt. Verum vbi & i Alcidas mantem simile quiddam torssisset: catulū illum Melitæum appellans, indignatus ille (lādudum autē prae se ferebat: q; inuideret illi: dū probaretur: ac conuiuariū oculos retineret) abiecto pallio / vt secum luctaretur prouocauit. Qd̄ ni faceret, hunc iquit baculum tibi i pingā. Atq; ita miser ille Satyrion (nā id erat Morioni nomē) congressus cū eo, Pancrario decertabat. Erat id spectaculi multo iucundissimū: quippe quum viderēt hoīem philosophū cū Morione cōpositū, quī ferire, tū vicissim feriri. Proinde q; aderāt partī pudore tangebātur: ptim ridebāt: donec iā ictus Alcidas, pugnā detrectaret: ab homūcione oīm plausu cōprobato certamie supatus. Hęc igit, quī essent nō mediocri risu excepta: ibi tadē Igressus & Dionicus medicus haud multo post peractā concertationē. Aiebat autem i mora fuisse, Polyprepontē tibicinē, dū hūc phrenesi correptū curādī gsa vīseret. Ac plane qddā risu dignū, cōmemorabat. Dicebat enī in eades illi⁹ venisse sese ignarū ēt hoīem iā eo morbo teneri. At illū ptin⁹ surrexisse: foribusq; occlusis, ac nudato gladio, tibias ipas sibi tradidisse iisq; vti caneret iussisse. Deīde vbi id nō posset illū pcussisse: scutū sublata manu gestātē. Sese porro i tāto piculo tale qddā fuisse cōmentū. Nepe ad canēdi certamē puocasse hoīem: idq; ea lege vt victus pscriptū certūq; plagarū nūctū acciperet. Ac sese priorē cecinisse, prauē atq; iperite: deīn traditis illi tibiis scutum ab illo recepisse: gladium autē extēplo per fenestras i aream abiecit se. Deīn quum minore iā discrimine cū illo luctaretur auxilio aduocasse vicinos. Eos reuulsisse belluam, atq; ita illorū opera seruātū sese. Ostendebat autē & plagarum vestigia quēdā: nonnullaq; i facie tubera liuētia. Ergo cū Dionicus ob huiusmodi fabulam non minus placuisset, q̄ morio ipse: proxime Istitium reclinans sese, de reliquiis coenabat. Atq; hic qdem haud absq; numie quodam nobis aduenerat: imo prorsum vsui futurus ad ea q; postea contigerunt. Nam prodiens i medium conuiuium puer qdam, q se ab Etoe moele Stoico venire diceret, epistolium quoddam adferens / aiebat ab hero sibi mandatum: vt eo palā omnibus audientibus perlecto, rursus domū sese reciperet. Hic igitur permittēte Aristaneto admotus ad lucernā legebat. PHILON. Num orationem Luciane i sponse laudē compositam: aut carmē nuptiale: qd̄ genus permulta faciunt? LVCIAN. Videlicet nos quoq; tale quippiam existimabamus. Verū ne accedebat qdem ad id, vt aiunt. Cēterū

in his ita scriptum erat. Ercenocles philosophus Aristaneto. Quid non mouear
 conuiuiis omnis ante acta vita mea fuerit testis. Qui quidem quum quotidie mi-
 hi complures ea causa molesti sint, te multo ditiores, tamē haud unquam illis mo-
 re gessi: perpendēs nimirum, quātum sit i eiusmodi cōpotationib⁹ tumultus:
 quātum licetie petulantięq: verū aduersus unū te mihi videor meo iure sto-
 machatus: quum quātum tēporis a me officiosissime cultus & obseruatus, ta-
 men indignū habueris: quē vel iter reliquos amicos tuos numerares, sed solū
 ex oībus p̄teritis: idq: quū vicinus essem. Proinde tua causa magis discru-
 tior, q: qdē te tā igratū p̄bueris. Nā ipse felicitatē nequaquam i hoc statuo, si q: s
 mihi impartiat v̄l suē syluestre: vel leporē: vel placētā: q: mihi affari contigit
 apud alios q: officia norūt. Quādoquidē etiā hodie quū apud discipulū P̄-
 menē cenare mihi licuerit, opiparā (vt vocāt) cenā: non annui tamē ve-
 hemēter obsecrāti: tibi scilicet demēs ego / memetipsum reseruās. At tu no-
 bis p̄teritis / alios accipis cōuiuiō. Idq: merito facis, neq: enī v̄llo modo potes
 qd sit rectius dignoscere: nec apprahēsiuā illā fantasiā habes. Ceterū haud
 sum nescius: vñ mihi ista sint p̄fecta: nēpe ab egregiis istis philosophis tuis
 Zenothemide ac Labyrintho. Quibus equidē (absit iuidia dicto) vel vnico
 syllogismo mihi videor os prius obturare posse. Alioqui respondeat istosq:
 aliquis quid sit philosophia: aut hęc quæ iter elemēta tradūtur: quid habi-
 tio differat ab habitu: vt ne quid iterim de perplexis illis rogationib⁹ p̄po-
 nā quid sit syllogismus cornutus: qd acrualis: qd metēs. Verū tu qdē istis
 fruaris licet. Nā ego: q: solū in bonis ducā qd sit honestū, facile tulero cōtu-
 meliā. Atqui ne possis post hac ad istā excusationē cōfugere: vt dicas te mei
 oblitū fuisse: nimirū in tāto rerū strepitu, tātisq: occupationibus: bis te ho-
 die sum alloquutus: primū mane domi tuę: deinde rursū i Castoris ac Pol-
 lucis tēplo rem diuinā facientē. Ac his quidem de rebus hęc respōderim. Q:
 si tibi videor cenæ gratia succēdere: qd Oeneo acciderit cogitato. Videbis
 nimirū ipam etiā Dianā indignatē, q: ille se solā nō adhibuerit ad sacrificiū
 quum reliquos deos oīs acciperet conuiuiō. Nā hac de re sic alicubi memi-
 nit Homerus. Seu q: nō norat: seu non fuocurrerat illi: Acrīter est offen-
 sa tamen.

Item Euripides.

Calydon quidem hac pelopei regio soli:
 Qua parte satum spectat aduersa fratrum
 Argos habens: tum diuites tum fertiles.

Rursum Sophocles.

Immanis apri triste monstrum / in Oenei
 Immisit agros gnata Latonę dea

Docta eminus missis ferire spiculis.

Hec tibi e plurimis pauca citauī: vt intelligeres, cuiusmodi praterito viro Diphilum ad coenā adhibeas: cui & ipsi filium cōmiseris tui. Idq̃ recte. Est enī iucundus adolēcētī: & ita cum eo viuīt: vt placeat atq; obsequatur: atq; adeo nī mihi turpe dictū fuerat, addidissē & aliud quiddam. Quod qdē tu si libebit, e Zopyro eius pēdagogo verum esse cognosces. Verum non cōuenit obturbare ī nuptiis: neq; accusare quenq;: praeferim criminibus vīq; adeo fœdis ac pudendis. Tamen si Diphilus dignus in quem facerem: quippe qui duos iā discipulos a me retraxerit: ego tamē ipsius philosophiæ causa reticebo. Porro famulo huic mādauī: vtī si quam ipsi partem dare velles: vel apri: vel cerui: vel placētæ: mihi deportandam: vt ist hoc pacto te mihi de coena purgares: ne reciperet: ne ad hoc ipsum a nobis missus fuisse videretur. Hæc amice quum legerentur, sudor interim vtq; mihi manabat prae pudore: simulq; iam illud qd̃ vulgo dici solitum est, optabam: vt terra mihi dehisceret: quum viderem eos q̃ præsentes aderant ad singulas epistolæ partes iter se ridentes, potissimum autem hos, q̃ nouerant Etoemoclem virum canum, tantumq; seueritatis prae se ferentem. Admirabātur igitur, q̃ eius modi vir eēt: hæcēnis fugisse sese: barba videlicet ac vultus austeritate deceptos. Caterum Aristanetum mihi qdē haud videbatur hominem contēptu negligētiāve praeferisse: verum q̃ desperasset si fuisset inuitatus, vnq; adduci posse: vt annueret: vtq; ad eiusmodi res se morigerū praeberet. Eoq; ne tentandum quidem esse putasse. Ergo posteaq; puer iam legere desisset, vniuersum conuiuium ī Diphilum ac Zenonem torquebant oculos: q̃ hi iā metu trepidi sederent, ac pallidi, ipsaq; vultus inconstantia ac perplexitate crimen agnoscentes: ab Etoemocle itentum. Porro Aristanetus q̃q̃ esset sane prturbatus, vehementerq; consternatus animo: tamen nos iubebat bibere: conans nimirum id qd̃ euenerat, commode vertere: subridens interim. Ac puerum redire iussit: respondēs, ea sibi curę fore, paulo autem post surgens & Zeno clanculum sese subduxit e conuiuio: submonitus a pēdagogo: vt discederet inuente, idq; tanq̃ patris iussu. Ibi vero Cleodemus, qui iam dudum occasionem quæritabat. (Nam gestiebat omnino cum Stoicis conficiari: verum dirumpebatur: q̃ non reperiret causam ad id satis idoneam) tum igitur, ansam præbente epistola, Huiusmodi inquit facit egregius ille Chrysippus & Zenon ille mirabilis, neq; non Cleantes: verbula misera, neq; quicq; præter rogatiunculas, & vmbra dūtaxat philosophorum. Caterum Etoemocles sunt q̃ plurimi: vt videtis: q̃ sint semiles epistolæ scilicet postremo Aristanetushic Oeneus est: Etoemocles Diana. Dii boni, q̃ bene

Luciani

auspicata omnia: quæ congrua celebranda festiuitati. Ita per Iouem inquit Hermon supra hunc accubens. inaudierat autem, ut opinor, apertum quendam Aristanetum paratum: ut in conuiuio proponeret: eoque putabat non inuestigatiue factam meritorum apri illius Calydonii: per lares Aristanete facere quod primum sacri partem mittasne senex interim ille fame pareat: tanquam Meleager tabefactus. Tamen si nihil queat acerbum accidere: quandoquidem Chrysippus hæc indifferenteria censet esse. Itane vos Chrysippum nominatis inquit Zenothemis: erigens sese, maxime magis voce intonans: an ex vno homine, qui non legitime philosophiam excruciat, neque prestigiatore isto Ercemocle, Cleantem ac Zenonem metimini / viros sapientes! At qui tandem estis ipsi vos: qui hæc dicitis: an non tu Hermon Castoris & Pollucis casariæ quam habebant auream circumdixisti! Cuius quidem facti poenam dabis carnifici traditus. Tu porro Cleodeme, nonne Soltrati discipuli tui uxorem stupraisti! Nonne in adulterio eo deprehensus nefandissima passus es! An non igitur filebitis: quum huiusmodi dedecorum vobis sitis conscii! Atqui non sum meæ ipsius uxoris leno, Cleodemus inquit, quemadmodum tu: neque discipuli diuersantis apud me viatici sustuli: eoque facto rapuisse me per Palladem deierans abnegauit: neque quaternis dragmis foenero: neque discipulos extorto collo in vincula duco: nisi in tempore mercedem persoluerint. Verum illud inquit Zenothemis, haud quam possis inficias ire: te Critoni venenum quo patrem necaret ministrasse. Atque interea forte bibebat: quicquid autem erat in calice reliquum (erat autem ferme semiplenus) in duos illos perfundebat. Porro conspersus est pariter & Ion: idque præmii tulit: quod illis vicinus accuberet: alioquin eo malo non indignus. Hermon igitur demisso vertice merum e capite abstergebat: eos interim qui presentes erant attestans: quod id genus contumeliis esset affectus. Cleodemus autem quum non haberet calicem, inuadens primum conspuiebat Zenothemidi: deinde lena comprehensum a barba / plagam in tempus erat illisurus: ac senem fortasse necasset: nisi Aristanetus dextram sublatam retinuisset. Is mox transgresso Zenothemide inter utrumque medius assedit: ut eo veluti muro discepti, pacem inter ipsos agerent. Hæc igitur dum gerebatur Philon: equidem varia meo consilio animo volebam. Primum illud statim occurrebat: nullum esse opere pretium: si quis disciplinas perdiscat: nisi simul & vitæ rationes / ad id quod est optimum / accommodet atque componat. Quum viderem illos, qui verbis alios antecellerent: quam factis ipsis sese ridiculos exhiberent. Deinde & illud veniebat in mentem: ne forte verum esset: quod vulgo plerique dicunt, videlicet eruditione a recta ratione bonisque institutis abducere istos: quod solos libros spectarent: quicquid sollicitudine curæ quam illi adferrent / perpetuo teneretur. Quandoquidem quum ibi tam multi præsentessent philosophi: ne casu quidem ullum erat cerno-

Conuiuium Fo. CIX.

re i a peccādo immunē. Verum alii faciebant turpia: alii dicebant turpiora. Neq; em̄ iam poterā eorū quæ fiebant culpā / vino authori imputare: mecū reputās: cuiusmodi essent: quæ Etoemocles, neq; cibo neq; potu etiā dum gustato, scripserat. Itaq; rerū vices p̄posteræ atq; inuersæ videbantur: siquidē vidisses idiotas illos summa cū modestia conuiuī agitantes: neq; vino petulātes: neq; indecore sese gerētes. At ridebāt duntaxat: & iā dānabant eos opinor: quos dudū suspexerāt: ex habitu iudicātes eos alicuius esse p̄rii. Cōtra sapientes illi: & in libidinē ferebātur: & cōuiciis certabāt: & supra modum sese potu cibisq; explebāt: postremo vociferabant & ad manus vsq; cōserendas rapiebant. Caterum admirādus ille Alcidas / etiā meiebat sub oculis omnīū: nihil reueritus fœminas. Ac mihi quidē, si quis hæc quæ in eo cōuiuio gerebātur rectissime voluisset cōferre, simillima videbant̄ iis: quas de Eride dea poetæ fabulant. Nēpe hanc: q; nō esset ad Pelei nuptias aduocata, malū in mediū cōuiuī abiicisse: ex quo tā ingens apud Troiam bellū fuerit ortū. Itidē Etoemocles mihi visus est: epistola illa, quasi malo quopiā in mediū p̄iecta, nō min⁹ malortū, q̄ Ilias habebat, excitasse. Neq; em̄ finē cōtentionis faciebant Zenothemis ac Cleodemus: q̄q̄ mediū iter vtrūq; intercesserat Aristanetus. Age inq; Cleodemus: in p̄sentiarū quidē sat est: si literas nescire cōuincamini, sed crastino die vos vlciscar: quib⁹ cōueniet modis. Respōde mihi Zenothemi: vel tu: vel elegātissim⁹ iste Diphilus: quātandē gratia pecuniæ possessionē / inter indifferētia ponēdā esse censeris: cū ex oībus nil aliud specteris q̄ vt ipsi q̄ plurimā pecuniā possideatis! Atq; ob id causę, semp apud diuites heretis: fœneratis: atq; vfuris incūbitis: neq; nō mercede docetis! Rursum quū voluptatē detestemini: atq; hac de causa Epicūros in ius vocetis: quū ipsi voluptatis gratia / turpissimā tū facitis: tum patimini: indigne ferentes: si quis vos nō vocarit ad cenā: rursum si vocemini, nō sat est tantū vorare vt cibo turgeatis: nisi & famulī tantū donetis. Atq; hæc quū diceret: pariter & linteum reuellere conat⁹ est: qd̄ Zenothemidis puer tenebat: omni carnīū genere refertū: planeq; futurū erat vt apertum illud ac solutū mediū in solum abiiceret: nisi quia puer nō omittebat e manibus gnauiter aduersus trahentē retinēs. Hic Hermon: Euge Cleodeme, respōdeant qua gratia dānent voluptatē: quū ipsi supra ceteros oīstudeant voluptari! Quin magis inq; Zenothemis / tu Cleodeme responderis: quā obrē diuitias iter indifferētia numeres. Imo tu potius. Atq; hūc ad modum diutius est altercatū: donec Ion capite tandē in apertū plato, desistire inq;: Ego si libet sermonū argumēta pponā in mediū cōuiuio nuptiisq; digna. Vos porro citra cōtentionē vicissim & dicite & auscultate: quædam

Luciani

dum & apud Platonē nostrū alternis dicēdi vicib⁹ res vt plurimū agitaf. Id dictū probabāt quū oēs qui aderāt, tū in primis Aristanet⁹ atq⁹ Eucritus: nimirū in spem erecti: fore vt eo pacto ab odiosis illis cōtentionibus discedi posset. Et Aristanet⁹ prior ē in locū sese recepit: iā partā esse pacem ratus. Iāq⁹ nobis inferebat ea cōiuii pars: absolutā cenam vocāt: singulē singulis aues: carnes aprugna: pulpa leporina: piscis Tagenic⁹: placēta: breuiter illa: quēcūq⁹ liberū est: seu velis ī aliu cōdere: seu domū alportare malis. Apponebat igit⁹: nō sua cuiq⁹ quadrula: verū Aristaneto atq⁹ Eucrito: eadē in parte mēta: vna ambob⁹ cōmunis: ita vt de sua vtriq⁹ parte q̄ se spectaret: esset edendū: aut tollēdum. Deinde altera Zenothemidi stoico: & Hermoni Epicurō: & his itē inter ipsos cōmunis. Deinceps Cleodemo atq⁹ Ioni. Post hos sponso ac mihi. Porro Diphilo duorū pars apposita: ppter ea q⁹ Zeno iā discesserat. Hęc facito Philon: vti memoria teneas. Nā paulo post: ad itelles etū narratiōis erūt vsui. PHL. Meminero sane. LV. Tū Ion: prim⁹ igit⁹ exordiar inqt: si qdē videf. Deinde vbi paulisper inter siluisset: Cōueniebat inqt fortassis: vt apud eiusmodi viros de ideis, atq⁹ incorporeis substantiis, deq⁹ animi immortalitate sermo haberet: verū ne mihi cōtradiciāt: ii q̄ diuersam philosophiē sectā sequūtur: de nuptiis dicā: ea q̄ cōgruūt. Atq⁹ illud quidē optimū fuerat futurū: si nuptiis opus nō haberem⁹: sed Platonis ac Socratis dogma sequuti a scēminarū cōmercio nos penit⁹ abdicarem⁹. Etenū quī ita fecissent: ii demū ad absolutā illā virtutē ptingere potuissent. Qz si viris oīno ducēda sint vxores: vt eas iuxta Platonica sentētiā iter se cōes habeant: videlicet quo Zelotypia vacem⁹. Hęc quī eēt risu excepta: vt q̄ nimis intēpestiue dicerent: tū Dionysodor⁹, nō tu defines inqt barbarica ista nobis occinere! Nā vbi Zelotypiā istā reperiās: aut apud quē! At tu etiam hiscere audes inqt sterquiliniū! Ad hęc Dionysodorus opīnor iā erat conuicia quē cōueniebat regesturus: verū grāmaticus litiq⁹ vir optimus ille, Definite inqt. Ego vobis epithalamion recitabo: simulq⁹ coepit legere. Erāt autem elegiaci versus hi: si satis memini.

Nuper Aristaineti in adibus vnica summo

Nutrita est studio diua Cleantis hera.

Virginibus cunctis reliquis prastantior vna

Vel potior Phoebe: vel potior Venere.

Salue & tu iuuenum validissime sponse valentum:

Nereo prior: ac fortior Aeacida.

At rursus vobis hoc carmen sepius olim

Commune ambobus coniugiale canam.

Hęc ita vt est cōsentaneū, ris⁹ est cōsequut⁹. Reliquū erat: vt cibi tollerent.

Conuiuium. Fo. CX.

Iāq; tollebat Aristēner⁹ atq; Eucrit⁹: ex his q̄ sibi fuerāt pposita suā vterq; pte. Tū ego q̄ mihi, & Chereas. itē q̄ sibi erāt pposita. Eū dē ad modū Ion & Cleodem⁹. Porro Diphil⁹ etiā Zenonis digressi partē tollere parabat: affir-
 mās vni sibi ea fuisse pposita: atq; hac de causa cū ministris dimicabat: ac vi-
 cissim iter sese trahebāt manib⁹ vtriq; i auē iniectis: nō aliter q̄ Patrocli ca-
 dauēr hīc atq; hīc attrahere conātes. Postremo vicit ille atq; abstulit: pluri-
 mū iterim risū pbes cōiuiis: maxie quū eā ob rē postea grauitēr stomacha-
 ret: pinde q̄si atroci affect⁹ iniuriā. Iā vero Zenothemis atq; Hermon, q̄ pa-
 riter vt dictū est, accūbebāt: alter superi⁹: puta Zenothemis: alter ifra hūc
 reliqua qdē/qm aq̄lia fuerāt apposita/citra pugnā sustulerāt. Ceterū auis:
 q̄ iacebat ad Hermonis pte: erat altera paulo pinguior: idq; ita casu euene-
 rat: opinor. Iāq; suā vterq; sublatū⁹ erat: ibi Zenothemis (sed tu mihi nūc
 q̄ maxie fac animū aduertat: iā em̄ ad ipm̄ negocii caput puenim⁹) Zeno-
 themis iquā: omīssa ea q̄ sese spectabat eā q̄ ante Hermonē iacebat tollere est
 aggressus: q̄ qdē (vti iā dixim⁹) erat pinguiuscula. At ille cōtra nitēs reti-
 nebat: haud finēs, vt ea i re potiores ferret. Inter hęc clamore coorto vtriq;
 i alterū irruētes ipsis auib⁹ facies mutuo cedebāt: ac barbīs iuicē phētis au-
 xilio aduocabāt: hic qdē Cleodemū: puta Hermō: ille vero/ nēpē Zenothe-
 mis/ Alcīdamātē ac Diphilū. At ceteri qdē ad ptes accesserūt: prima hui⁹ par-
 tim illi⁹: pter vnū Ionē: q̄ sese neutrū atq; ancipitē seruabat. Ceterū illi inui-
 cē cōserti pugnabāt. Ac Zenothemis qdē scyphū e mēsa sublatū: eū q̄ corā
 Aristēnero stabat: abiecit i Hermonē. Atq; hūc haud tetigit/ alio sed flexus
 aberrat. Verū spōsi caput dissecuit: alto grauissimōq; vulnere. Itaq; mulie-
 rū coorta vociferatio: q̄ mediū in plū infliciebāt: cū primis aut̄ adulescentū
 mī: quū iā sanguinē ei⁹ aspexisset: pterea & spōsa metu territa, p̄silit. Inter
 hac Alcīdamas/ strenuū virū p̄stitit: quū Zenothemidi ferret opē: & illiso
 suo baculo/ Cleodemi qdē caluariā/ Hermōis vero maxillā cōminuit: ad hęc
 e famulis aliquot opitulari parātes vulnerauit. Qzq; illi nihil his reb⁹ terri-
 ri cesserūt. Verū Cleodem⁹ intētato digito, Zenothemidi oculū effodit: tū
 adnot⁹ narē mordic⁹ auulsit. Porro Hermō Diphilū Zenothemidi suppe-
 tias ferre conatū: e spōda i terrā p̄cipitē dedit. Sauciat⁹ est & Isthicus grāma-
 tic⁹ dū iteruētū suo eos studet dirimere: calce videlicet i dētes illi⁹ illiso: id-
 q; a Cleodemo: quū hūc Diphilū eē credidisset: nō Isthicū. Iacebat igit miser
 ille: iuxta suū ip̄m⁹ Homerū, Sāguinē ab ore vomēs. Præterea tumult⁹ atq;
 lachrymarū plena vndiq; erāt oīa: dū & mulieres eiularēt Chereæ spōso cir-
 cūfusa: dūq; alii has studēt cōpescere. Porro maxia malorū oīm ps erat Al-
 cidamas: postea q̄ semel ad suū redisset igeniū feriēs, qdēq; forte in ipm̄ icia-
 disset. Neg⁹ vero pauci in eo plio cecidissent: scito: ni baculū is fregisset. Ego

Luciani.

porro iuxta parietē erectus assistens: spectabā omnia: neq; me ei negotio ad-
miscbā: nimirū Iliaci iā doctus exemplo: q̄ esset periculosum eiusmodi con-
flictus velle dirimere. Lapithas itaq; cētaurosq; vidisses: everti mēsas: effun-
di sanguinē: proici scyphos. Demū Alcidas subuersa lucerna magnas i-
duxit tenebras. Iāq; res vt est coniectu facile, atrocior etiā multo esse coepit
præsertim quum haud esset procliue: luminis copiam alicunde recuperare:
sed multa iterim ac sēua patrata sunt ī tenebris. Post vbi accederet nescio
quis lucernā tandē adportās: Alcidas qdem repertus est, tibicinā vestē
sustollēs, viq; cū illa cōgredi pugnās. Dionysodorus afit in alio quodā ridi-
culo facinore deprehēsus est. Nā vt surrexerat, scyphus e sinu illius elapsus
in solum decidit. postea excusans aiebat Ionē in tumultu calicē sublatum si-
bi tradidisse, ne periret. Id ita factum / Ion admodum sollicitē quasi patroni
agens asseuerabat. His rebus dimissum est conuiuium: a lachrymis denuo ī
ridiculū exitum conuersum: idq; Alcidas, Dionysodori, atq; Ionis gra-
tia. Porro q̄ erant saucii, sublati sarcinē ritu / foras deportabātur miseris af-
fecti modis: maxime senex ille Zenothemis pariter tum oculo tū nare mu-
tilatus, enecari se prę crutiātu clamitās. Adeo vt Hermon, q̄q; ne ipse qdem
expers malorum, nā huic duo dentes fuerant excussi, palā attestaretur. Me-
minis inquit o Zenothemis, ne posthac dolorem ī mediis habēdum du-
cas. At sponsus iam vulnere a Dionico curato, domū reuectus est fasciis re-
uincto capite, eidem īpositus vehiculo quo spōsam fuerat abducturus. Atq;
ita miser ille nuptias acerbis celebrarat. Deinde & aliis item Dionicus pro
sua virili remediū adhibuerat. Postremo postq̄ iam dormierāt, asportati
sunt, pleriq; mediis ī viis vomentes. Ceterum Alcidas inibi remanebat.
Neq; enī valebant hominē extrudere, posteaq; semel se ī spondā abiecerat
atq; ibi transuersus accubisset. Hic erat o bone Philon eius exitus cōuiuii:
de quo rectissime illud dici possit, qd̄ in fine Tragoediarum frequēs est.

Sūt fortunę variū casus.

Plurima quæ haud speraueris vnq̄

Ea conficiunt numina diuum.

Rursum quę certo speraris /

Ea frustrato non contingunt.

Siquidē & hęc plane præter expectationē atq; inopinato exierūt. Præterea &
illud iam didici. non esse tutum: cui nō sit opus, cum eiusmodi philosophis
agitare conuiuium.

Finis.

Tho. Mo. Prefatio. Fo. CXI.

Ornatissimo doctissimoq; viro Magistro Ru-
thalo Regio apud Anglos Secretario
Thomas Morus, S.P.D.

I quisq; fuit vnq; vir doctissime : qui Horatianũ
præceptũ impleuerit: voluptatẽq; cum vtilita-
te coniunxerit: hoc ego certe Lucianũ in primis
puto præstitisse. Qui & supciliosis abstines phi-
losophorum præceptis : & solutioribus poetarũ
lusibus : honestissimis simul & facetissimis salia-
bus , vitia vbic; notat atq; infectatur mortaliũ.
Idq; facit tam scite: tantaq; cum fruge: vt quum
nemo alius pungat: nemo tamẽ sit, qui nõ equo
animo illius aculeos admittat. Quod quisi nunq;
non egregie faciat: fecisse tamen mihi singulari

quodam modo videtur in tribus his dialogis: quos ob id ipsum e tanto festi-
uissimorũ numero potissimũ delegi: quos verterem: aliis tamẽ alios fortas-
se longe prælaturis. Nam vt e virginibus nõ eadem omnes: sed alius aliam:
pro suo cuiusq; animo præfert deamatq;: non quam præcipuam tuto possit
asserere: sed quæ sibi videatur: ita e lepidissimis Luciani dialogis / alius alius
præoptate: mihi certe isti præcipue placuerunt: neq; temere tamen (vti spe-
ro) neq; soli. Nam vt a breuissimo incipiam: qui Cynicus inscribitur: quicq;
posse videatur ipsa breuitate contemni: nisi nos Horatius admoneret: sape
etiam in exiguo corpore vires esse præstantiores: ipsiq; minimas etiam gẽ-
mas esse videremus in pretio. In eius ergo delectu honorifico calculo meoũ
suffragatus est diuus Ioannes Chrysostomus vir acerrimi iudicii: doctorũ
ferme omnium christianissimus: & christianorũ (vt ego certe puto) doctissi-
mus: quem vsq; adeo dialogus hic delectabat: vt bonam eius partem in Ho-
miliam quãdam: quã in Ioannis euangelium cõmentatus est, inseruit. Neq;
id immerito. Quid em placere magis viro grauĩ vereq; christiano debuit:
q̃ is dialogus in quo dũ aspera paruorũ cõtẽta cynicorum vita defenditur:
mollis atq; eneruata delicatiorum hominũ luxuria reprehẽditur? Necnon
eadem opera / christianæ vitæ simplicitas: temperãtia: frugalitas: deniq; ar-
cta illa atq; angusta vita, quæ ducit ad vitam, laudatur. Iam Necromantia
(nam hic secundo dialogo titulus est) non satis auspicato vocabulo: sed ma-
teria tamẽ felicissima: q̃ false taxat: vel magorum prestigias: vel inania poe-
tarum signẽta: vel incertas quauis de re philosophorum inter se digladiat

Luciani

tionones! Superest Philopseudes qui nō sine Socratica ironia / totus versatur
(id quod titulus ipse declarat) in ridenda coarguendaq; mentiendi libi-
dine: dialogus nescio certe lepidior ne an vtilior. In quo non valde me mo-
uet: q; eius animi fuisse videtur: vt non satis immortalitati suae confideret:
atq; in eo fuisse errore: quo Democritus, Lucretius, Plinius, plurimiq; itidē
alii. Quid enim mea refert quid sentiat his de rebus ethnicus: quae in prae-
cipuis habētur fidei christianae mysteriis! Hunc certe fructum nobis affe-
ret iste dialogus: vt neq; magicis habeamus praestigiis fidē: & superstitione
careamus: quae passim sub specie religionis obrepit: tum vitam vt agamus
minus anxiam: min⁹ videlicet expauescētes tristitia quae piam ac superstitio-
sa mendacia: quae plarunq; tanta cum fide atq; autoritate narrantur: vt
beatissimo etiam patri Augustino / viro grauissimo / hostiq; mendaciorum
acerrimo, nescio quisnam veterator, persuaferit vt fabulam illam de duo-
bus Spurinis: altero in vitam redeūte: altero decedēte: tanq; rem suo ipsius
tempore gestam pro vera narraret: quā Lucianus in hoc dialogo / mutatis
tantū nominibus / tot annis anteq; Augustinus nasceretur, irrisit. Quo mi-
nus mireris si pinguioris vulgi mentes suis figmētis afficiant ii qui se tum
demū rem magnam confecisse putant: Christūq; sibi deuinxisse perpetuo: si
commenti fuerint: aut de sancto aliquo viro fabulam: aut de inferis tragoe-
diam: ad quā vetula quae piam aut delyra lachrymetur: aut pauida inhor-
rescat. Itaq; nullam fere martyris / nullam virginis vitā / praetermiserūt: in
quā non aliquid huiusmodi mendaciorum inseruerint: pie scilicet: alioqui
enim periculum erat ne veritas non posset sibi ipsa sufficere nisi fulciretur
mendaciis. Nec veriti sunt eā religionē cōtaminare figmētis: quā ipsa veri-
tas instituit: & in nuda voluit veritate consistere. nec viderunt vsq; adeo ni-
hil istiusmodi fabulas cōducere: vt nihil perniciosius officiat. Nāq; (vt me-
moratus pater Augustinus testatur) vbi admixtum subolet mēdacium: ve-
ritatis ilico minuitur ac labefactatur autoritas. Vnde saepe mihi suspicio
suboritur: magnā huiusmodi fabularū partem / a vaftris ac pessimis quibus-
dam nebulonib⁹ haeticisq; confictā. quibus studium fuit: partim ex incau-
ta / simplici potius q; prudentiū / credulitate, voluptatē capere: partim fa-
bularum fictarum cōmercio, fidem veris christianorum historiis adimere.
quippe qui frequenter quaedā / his quae in sacra scriptura continentur / tam
vicina confingunt: vt facile se declarent: ad ludēdo luisse. Quāobrem quas
scriptura nobis historias diuinitus inspirata cōmēdat: eis indubitata fides
habenda est. Cæteras vero ad Christi doctrinā, tanq; ad Critolai regulam,
applicantes caute & cum iudicio / aut recipiamus: aut respuamus: si carere

Cynicus. Fo. CXII.

volumus:& inani fiducia:& superstitiosa formidine.Sed quo p̄gredior?epi-
stola fere iam librum superat: nec interim tamen verbum de tuis laudibus
vllum:in quas alius fortasse totus incubuisset: quartūq; citra vllam adulan-
di suspitionē vberriam mihi materiam pr̄buisent (vt ceteras virtutes
tuas omittam)vel egregia doctrina tua summaq; in rebus agendis prudē-
tia:quā tot in diuersis nationibus,in tam arduis negotiis,tam feliciter actae
legationes declarant:vel singularis fides grauitasq;:quā nisi satis perspectā
exploratamq; habuisset,nunq; te prudentissimus princeps sibi a secretis es-
se voluisset. Sed ceterarum virtutū tuarum pr̄dicationi vnica modestia
tua reluctatur:quae facit,vt quum laudanda tam libēter facias:fecisse te ta-
men non libenter audias.Parco igitur pudori tuo:hoc vnum duntaxat abs
te precatus:vt has in gr̄cis literis studiū meī primitias aequo animo susci-
pias: sinasq; vt qualesq; apud te sint amoris officiūq; in te meī monumen-
tum, quas tibi sum ausus eo maiori fiducia cōmittere: q; etsi tam acre tibi
iudicium sit:vt quicquid erratum fuerit,nemo penetrantius videat:is ta-
men est ingenii tui candor:vt nemo libentius conuīueat.

Vale.

LVCIANI CYNICVS THOMA MORO
interprete. Personae. LVCIANVS &
CYNICVS. LVCIANVS.

Vid tu tandem!barbam quidem habes:& comam: tuni-
cam non habes:nudusq; conspiceris:ae sine calceis: dele-
cta nimirum vaga inhumanaq; ac ferali vita: tum pro-
prio corpore contra q̄ faciunt ceteri,semper vsus incō-
mode:nunc huc:nunc illuc circuis: in arido pr̄terea so-
lo cubās: adeo vt plurimū etiam sordium/ tritum isthoc
pallium referat:alioqui nec ipsum,vel tenui filo,vel molle vel florulētum.
CYNl.Neq; enim indigeo.si quid est huiusmodi:vt comparetur facillime:
dominoq; minimū exhibeat negotii: id inquā mihi sufficit. At tu per deos
dic mihi: putas ne esse in luxu vitium! LVCIA. Immo admodum. CYNl.
Cōtra in frugalitate virtutem! LVCIA. Admodū. CYNl. Cur igitur tan-
dem quū me videas vinētem frugalius q̄ vulgo faciunt homines: eos vero
sumptuosius:me nō illos arguis! LVCIA. Quia non frugalius per louē vi-
deris mihi,sed egentius viuere:immo vitam omnino egenam:atq; inopem.
Nam tu nihil a medicis differs: qui cibū medicāt in diem.CYNl. Vis ergo

Luciani.

videamus (quandoquidē huc processit oratio) quidnā inopia sit: quidq; rur-
sus copia! LV. Si tibi quidē ita videtur. CY. Nūquid ergo satis id cuiq; est:
quicquid ipsius explet necessitatem: an aliud quippiā dicis! LV. Esto istud.
CY. Indigētia vero quicquid cuiusq; vsui deest: nec eo quo fit necesse perue-
nit! LV. Scilicet. CY. Nihil igitur meis in rebus deest. Nihil enim in his est:
qd̄ necessitatem nō expleat meā. LV. Quo pacto istud ais! CY. Scies si consy-
deres in quē vsū eorum quodq; paratum est: quorum egemus. vt dom⁹:
an non tegumēti gratia! LV. Maxime. CY. Quid vestis: cuius gratia! nōne
tegumēti etiam ipsa! LV. Sane. CY. At ipso per deos tegumento/ cuius rei
gratia indiguerimus: nonne vt melius se habeat: id quod tegitur! LV. Mihi
quidem sic videtur. CY. Vtrum igitur tibi peius se habere hi videntur pe-
des! LV. Nescio. CY. Atqui hoc pacto didiceris. quodnā pedum officiū est!
LV. Ingredi. CY. An deterius ergo ingredi pedes tibi videntur mei q̄ alio-
rum! LV. Istud vero fortasse non. CY. At non possent seu sese melius seu de-
terius haberēt officiū suū praeſtare! LV. fortasse. CY. Pedibus ergo mihi-
lo peius affectis videor q̄ alii! LV. Non videris. CY. Quid corpus vero me-
um! Num deterius q̄ reliquorū! Nempe si deterius se haberet, esset idē im-
becillius. corporis quippe virtus robur est. An meum ergo debilius! LV. C.
Non videtur. CYNICVS. Neq; pedes ergo tegumento vident̄ egere, neq;
reliquum corpus. Quippe si egerēt: male haberēt. Egestas etenim omnino ma-
la, ac peius habere se facit, ea q̄buscūq; adfuerit. At ne ali quidē deterius cor-
pus videtur meum: q̄ q̄buslibet cibus alitur. LVCIANVS. Manifestum est
id qdē. CYNICVS. Nam nec vegetum esset robustumq;, si aleretur male.
Mala siquidē alimēta corpus tabefaciūt. LVCIANVS. Ista quidē ita se ha-
bēt. CYN. Quo pacto igitur/ dic mihi/ his ita se habētib⁹, me arguis vitāq;
improbas meā ac miserā praeḍicas! LVCIANVS. Ideo per louē, q̄ quī na-
tura (quā tu colis) ac super i terram i cōmuni statuerint: ex ea multa nimis
rum ac bona ediderint: vt nobis oīa supereſſent abunde: non i necessitatem
modo: verum i voluptatē quoq;: tu tamē horum oīm aut maxime saltē par-
tis expert̄ es: nec eorum quoq; frueris nihilo certe magis, q̄ ferā. Neq; aquā
bibis: quā etiā bibunt ferā. Comedis vero quicquid offēderis, quēadmodū
canes. tum cubile nihilo melius canibus habes: quādoquidē gramē tibi sus-
ficīt: quēadmodum & illis. pallium prēter ea circūfers nihilo mēdico decē-
tius. Qzq; si tu his contētus recte sapis, tū deus pfecto neutiq; recte fecit: pri-
mum q̄ oues effecit pingues: deinde vites dulcis vini ſeraes: ac reliquum
deinde apparatus varietate mirabilē, & oleum & mel & reliqua: oīa vt nos
haberemus: edulia qdem omnigēna haberemus: potum dulcē haberemus:

Lynicus. Fo. CXIII.

pecunias haberemus: mollem lectū haberemus. Præterea pulchras domos: ac reliqua demū omnia mirū in modū præparata. Nam et ipsa quoq; artū effecta deorū dona sunt. At viūere omnibus huiusce bonis priuatū, id fuerit profecto miserū: etiā si ab aliquo quopiā priueris. Quēadmodū hi q̄seruātur in vīculis. Longe vero miserius: siq; ipse sese omnibus bonis priuet. Nā ea demū manifesta insania est. CY. Et recte quidē fortasse dicis. Verum istud dic mihi. Siq; diuīre quopiā alacriter atq; humane / quin plixē quoq; exhibente cōuiuiū, tum hospites excipiente et multos simul et omnigenos: alios quidē imbecillos: alios autē robustos: deinde apponente multa / atq; omnigena: siq; in quā, omnia corripiat / omniaq; degluriat: nō ea tantū quæ vicina sunt: sed ea quoq; quæ pcul absunt: præparata videlicet inualidis: ipse tñ valens quū vnū duntaxat vētre habeat: nec multis vt nutriat indigeat: diutius tamē q̄ alii multi immoret: hic vir cuiusmodi tibi videt esse? pbus ne! LV. Non mihi quidē. CYN. Quid vero nū temperans? LV. Ne id qdē, CY. Quid vero: siq; eiusdem mensæ particeps multa illa ac varia negligat vno quopiā ex his quæ p̄xime apponūtur / electo: quū satis in suā habeat necessitatem / id decenter edat eoq; solo vtat: cetera illa ne respiciat quidē: an non hunc temperatiorē et meliorē virū illo putabis? LV. Ego certe. CYN. Vtrū ergo iam intelligis: an me oportet dicere? LV. Quidnam? CYN. Qz deus illi quidē pulchre cōuiuiū instruenti similis est: vt q̄ apposuerit multa ac varia atq; omnigena: vtī essent quæ cuiq; cōueniant: alia quippe valēt tibi: alia rursus ægrotantibus: atq; alia quidē robustis: alia vero inualidis: non vt omnibus vtamur omnes: sed vt his vtant singuli: quæ suæ cuiusq; naturæ cōueniunt: et ex his ipsis quacūq; re maxime quēq; indigere cōtingerit. At vos illum qui per insatiabilitatem atq; incōtinentiam omnia corripit refertis: vt qui rebus vtī velitis omnibus et vndecunq; partis: non solis contenti præsentibus: existimantes ppriam quidem neq; terram / neq; mare sufficere: sed importātes ab ipsis vsq; terræ finibus voluptates: patriisq; rebus peregrina præferentes: sumptuosaq; frugalibus: atq; ea quæ difficile comparātur his quæ sunt cōparatu facilia. In summa deniq; molestias / malaq; potius eligētes, q̄ absq; molestiis viuere. At isti quidem plurimī ac preciosi beatiq; apparatus, qbus exultatis, per magnā ad vos miserā / ærumnamq; perueniunt. Aurum ipsum tam optabile, si liber, argentumq; cōsidera: domus cōsidera: sumptuosas: vestes operosas cōsidera: atq; eius generis omnia / quāto negotio emuntur: quot laboribus: periculis: immo sanguine: ac cæde: quantosq; hoīm interitu: non ideo solum q̄ dum nauigant / propter ista pereunt: ac dum quærun parantq; grauia perferunt: sed ob id

Luciani

quoque quod digladiationes multas parit: quod quod ob ea insidiantur inuicem: et amicis amici: et pareribus liberi: et maritis coniuges. Sic opinor Eriphilum quod quod auri gratia prodidisse maritum. Atque haec quidem omnia fiunt: quum tamen vestes illae variae nihilo magis quicquam queant calefacere: aurataque illa aedificia nihilo prius magis regant: nec pocula illa argentea potui quicquam magis conducant. Sed nec aurei illi nec eburnei inter lectuli/somni suauiores praebent immo videbis frequenter in eburneo lecto/sumptuosisque stromatibus/beatis illis somni contingere non posse. Praeterea omnigenae illae circa edulia cure nihil magis alunt: quin tabefaciunt potius corpora: iisdemque morbos ingerant. Quid autem dicere attinet/libidinis gratia quantas molestias mortales et faciunt/et patiuntur! quicquam facile est isti cupiditati mederi: nisi quis velit indulgere delitiis. At ne haec quidem infania/corruptelaeque sufficere videtur mortalibus: sed iam rerum etiam vsum puertur: singulis rebus ad id vtentes ad quod minime paratae sunt: quoadmodum lecto si quis vti carpenti loco velit: ac tanquam curru. LV. Quisnam is est? CY. Vos inquam qui hominibus tanquam iumentis vtimini. Nam eos iubetis: vt lecticas tanquam currus in ceruicibus ferant. Ipsi vero in sublimi residetis delicati/atque homines pinde tanquam asinos aurigamini: impantes vt hac non illac eant: et qui haec facitis maxime, iudicem maxime beati videmini. Tum hi qui piscium carnibus non tantum vt alimentis vtunt: verum tincturas etiam quasdam ex his machinantur: eos dico: qui purpuram tingunt: nonne et hi praeter naturam his vtuntur quae a deo praeparatae sunt? LV. Non per loquem: siquidem tingere etiam potest non comedi tantum purpuram caro. CY. At non in id tamen nata est. Nam et cratere quispiam, si praeter naturam detorqueat, olla loco posset vti: nec in id tamen paratus erat. Sed quo pacto possit quispiam vniuersam illorum infelicitatem percurrere: quae tanta est! At tu me quoque quod nolo eius esse particeps/incusas. Vtuo ego tamen quemadmodum modestus ille: his videlicet duntaxat quae mihi apponuntur/vescens: ac frugalissimis vtens. Variis vero illis atque omnigenis minime inhians. Ac deinde quum paucis egeam ac minime multis vtar/serenam tibi videor vitam viuere. Atqui hac ratione tua dii perfecto in periculum veniunt: ne et ipsi sint feris etiam deteriores: quippe qui rei nullius indigent. Verum vt exactius intelligas/cuiusmodi horum vtrunque sit: vel paucis videlicet egere/vel multis: considera quod pluribus egent: primum pueri quam adulti: deinde mulieres quam viri: tum aegroti quam valentes: atque omnino in summa/inferiora quaelibet praestantioribus plurimum indigent. proinde dii omnino nullius egent rei: qui vero ad deos accedunt proxime quam minimis egent. An Herculem putas omnium hominum praestantissimum: quippe diuinum virum/ deumque recte creditum

miserrum tūc fuisse: quā circūiret nudus pelle duntaxat indutus: harum rerum nostrarum nihil desyderans! At ille miser pfecto nō erat: quippe q̄ miseriam ab aliis propulſabat: neq̄ rursus pauper: qui terra/ mariq̄ dominabatur. Nepe quocunq̄ intendisset impetū/ omnes quaquauerſum supabat: nec in quenq̄ sui tēpis incidit: qui se vel æquarit vnq̄/ vel vicerit: quoad ex humanis excessit. At tu illi stromata putas calceosq̄ defuisse: atq̄ ob id mōdum obābulasse tantū virū! Dicendū pfecto nō est. Sed cōtinēs erat ac fortis/ et moderate viuere volebat: non indulgere delitiis. Quid Theseus eius discipulus! An nō rex erat Atheniensium omnīū: ac filius etiā, vt ferūt, Neptuni: sua certe tempestate fortissimus! Attamen ille quoq̄ voluit sine calceis esse ac nudus ingredi: barbāq̄ et comā nutrire placuit ei: nec ei tamē solum, sed omnibus etiam veteribus placuit: nempe meliores erant q̄ nos atq̄ adeo ne sustinuisset q̄dem eorū quisq̄ aliquid huiusmodi: nihilo pfecto magis, q̄ leo quispiam sese tonderi. Siquidē carnis molliciem ac lēuorem de cere mulieres existimabant: ipsi vero sicuti erant/ ita videri quoq̄ viri volebant: ac barbā quidem cultum viri ducebant. quemadmodū in equis iubā: in leonibus barbā: quibus deus splendoris quandam atq̄ ornamēti venustatē dedit: sic et viris barbā adiunxit. Illos igit̄ ego amulor: veteres inquā illos imitari volo: huius vero tempestat̄is hoīes nō amulor mirabilis hui⁹ felicitatis noīe: quam in epulis et vestibus habēt/ dū poliunt ac lēuigāt singulas corporis ptes: ac ne secretiorū quidē vllam, ita vt instituit natura, dimittentes. At mihi certe pedes opto: vt nihil egnis differant: quales Chironis fuisse ferūt. Tū vt ipse stromatis nō egeā more leonū: nec cibo egeā magis exq̄sito, q̄ canes. Cōtingat præterea mihi: vt terra quacuis mihi p se procubili sufficiat. Domū vero vt mundū hunc existimem. Alimenta demū vt ea deligam: quæ facillime cōparari possint. Aurū vero/ argētūq̄ ne desyderem vnq̄: neq̄ ego/ neq̄ meorū amicorū quisq̄. Omnia namq̄ mala inter homines ex horū cupiditate nascuntur: et seditiones/ et bella/ et insidiæ/ et cædes. Hæc omnia fontem habēt plus habendi cupidinem. At hæc a nobis abſcedat procul: ne vnq̄ plus satis appetam: minus vero quū habeam, ferre æquo animo valeam. Nostra quidem ita se habent. Plurimū pfecto a vulgī sententiis ista dissentiunt. Neq̄ quicq̄ ergo mirandū est: si ad his differim⁹ habitu: a quibus tantū differimus instituto. Sed te demiror: quonam pacto quū suam quādam citharædo vestē tribuas/ cultūq̄: atq̄ adeo tibicini suū: et tragoædo suū: bono viro cultū/ vestēq̄ propriā nullam existimas: sed eandem ei cum vulgo habendā censēs: idq̄ quū vulgus malum sit. Qz si bonorum cultus pprius debet esse vllus: quinam deceat magis q̄ hic meus: qui

Luciani

maxime luxuriosis pudendus sit! quæq; illi maxime auerſentur! Cultus ergo
gomeus huiusmodi est, squalidum esse, hirsutum eē, tritū pallium indui,
comā producere, ac sine calceis ingredi. Vester vero Cinēdorum ornatū
simillimus est: nec dignoscere vos quisq; ab illis possit: neq; colore vestium,
neq; mollicie, neq; camisiarū numero, neq; lacernis, neq; calceis, neq; capil-
lorum cura, neq; odore. Nam & redoletis vt illi: iam pſertim vos, qui estis
felicitissimi. Et qdem quid facias quū vir eīdem cum Cinēdis odorem oleat?
Etenim in ferēdis laboribus nihil illis præstatis. Voluptatibus vero nihi-
lominus q̄ illi superamini: eadem comeditis: eodem modo dormitis, atq; in-
ceditis: imo vero incedere non vultis: sed gestari potius, tanq̄ sarcinæ, alii
ab hoībus, alii vero a iumentis. At me pedes ipsi gestant quocūq; sit opus.
Egoq; & frigus tolerare sufficio, & calorē pari: eaq; q̄ dii obtulerint, minis-
ime moleste ferre: ideo videlicet quia miser sum. Vos vero propter hāc feli-
citatem nulla estis fortuna contenti: sed omniū poenitet: ac præsētia ferre
non potestis: absētia desideratis: hyeme qdem opſatē astatē: astate, rur-
sus hyemē, atq; in calore frigus, in frigore vicissim calorem: quēadmodum
ægotantes / morosi semper & queruli: qđ in illis qdem facit morbus in vo-
bis vero mores. Atq; hāc ita quī sint: iam nos in vitam vestrā traducere
æquū censeris, nostrāq; corrumpere, quū sæpe male consulta sint, quæ faci-
tis, ipsiq; sitis in vestris ipsorum negotiis minime circūspecti: nihilq; eorū
iudicio ac ratione, sed consuetudine cupiditatis faciatis. Quamobrē nihil
pſectō differtis vos: ab his q̄ torrēte ferunt. Illi quippe quocūq; fluxus in-
tenderit, eo rapiūtur: & vos itidem quocūq; libidines. At similiter qdem
vobiscum agitur: vt cum quodam quī equū infanti ascenderat. Equus igitur
virum corripuens abstulit. Hic vero amplius iam desilire equo currētē
non poterat. Quidam vero quū occurrisset ei: rogauit quonam tenderet?
Hic respondit: quocūq; huic videtur, equū demonstrans. Qz si vos quisq; ro-
get: quo feramini: si verū vultis dicere, dicetis in vniuersum qdem quocūq;
videatur affectibus: sigillatim vero, interdum quocūq; voluptati: interdū
quocūq; ambitioni: interdum rursus quo lucri studio. Quin interdū ira,
interdum metus, interdum aliud quippiā huiusmodi vos auferre videtur.
Neq; enim vnum dūtaxat equū vos, sed multos insilientes, nunc hunc, nūc
illum, furiosos quidem omnes auehimini. Auferunt ergo vos in barathrū,
ac prærupta. Vos tamen priuſq; cadatis casuros vos esse nescitis: at hoc de-
tritum pallium qđ vos ridetis comaq; habitusq; meus tantam habet vim,
vt vitam mihi quietā præbeat: vtq; agam quicqđ volo, verſerq; cum qbus
volo. Nempe ex indoctis atq; ineruditis hominibus nemo me adire volue-

Decromantia. Fo. CXV.

rit ob hunc habitū. At molles etiā qui sunt adhuc admodū pcul declinans
Congrediūtur vero scitissimi atq̃ modestissimi: et q̃ virtutē cupiūt, hi po-
tissimū congregiūnt meciū. horū ego consuetudine delector. Eorū vero so-
res qui homines vocant non obseruatum coronas aureas ac purpurā pro-
fatu habeo: atq̃ hoīes ip̃os derideo. At vt cultū hunc intelligas: nō bonos
modo viros, sed ip̃os etiā deos decere: atq̃ etiā deinde, si libet, irrideas: deo-
rum statuas confydera: vtri videant tibi ne, an mihi similiores: neq̃ Græ-
corū solum: sed barbarorū etiam templa circūspicias: vtrū ip̃i dii, vt ego,
comati/ barbariq̃ sunt: an quēadmodum vos, rasi finguntur atq̃ pingunt.
quin plurima etiā sine tunicis conspicias: vt me nūc esse vides. Quo pacto
igitur audeas posthac hūc habitū vitio dare: quī deos etiā decere videat?
Cynici finis Thoma Moro Interprete.

MENIPPVS siue NECROMANTIA LVCIANI

THOMA MORO Interprete.

MENIPPVS. PHILONIDES.

MENIPPVS.

Salve atrium/ domusq̃ vestibulum mee:

Vt te lubens aspicio luci redditus.

PHILO. Numnā hic Menippus est camis ille? Nō hercle

ali? nisi ego forte ad Menippos omnis hallucior. At qd

tibi vult habit? hui? insolētia! claua/ lyra/ leonis exuuiē!

Adeundus tamen est. Salve Menippe. Vnde nobis aduo-

casti? diu est q̃ in vrbe non vidimus. MENIP.

Adsum reuerfus mortuorum e latibulis/

Foribusq̃ tristium tenebrarum nigris:

Manes vbi inferi manent superis procul.

PHILO. O Hercules clā nobis Menippus vita functus est: reuixitq̃ deuot

MENIP. Non: sed me adhuc viuum recepit tartarus.

PHILO. Quenam causa tibi fuit nouæ huius atq̃ incredibilis viæ?

MENIP. Iuuenta me incitauit/ atq̃ audacia:

Q̃ pro iuuenta haud paululum impotentior.

PHILO. Siste o beate Tragica: et ab iambis descendens sic potius simplici-

ter eloquere: quanam hac vestis: quæ causa tibi itineris inferni fuit? quum

alioqui neq̃ iucunda/ neq̃ delectabilis sit via. MENIP.

Res dilecte grauis me infernas egit ad vmbas:

Confulerem manes vt vatis Tyresiai.

Luciani

PHILO. Atqui deliras: alioqui nō hoc pacto caneres apud amicos confar-
cinatis versibus. MENIPPVS. Ne mireris amice: nuper enim cū Euripide
atq; Homero versatus, nescio quo pacto versibus sic impletus sum: vt nū-
meri mihi in os sua sponte confluant. Verū dic mihi quo pacto res humane
hic se habēt ī terris! & quidnā in vrbe agitur! PHILO. Nihil noui. Sed quē
admodum prius acitabant: rapiūt/peierant/foenerātur/vsuras colligunt.
MENIP. O miseri atq; infelices. Nesciūt enī, qualia de nostris rebus nuper
apud inferos decreta sunt, qualesq; sorte iacti sunt in diuites istos calculi: p
quos Cerberū nullo pacto poterūt effugere. PHILO. Quid ais! Noui ne alī
quid apud inferos nostris de rebus decretū est! MENIP. Per Iouē: & quidē
multa verū prodere non licet: neq; arcana quæ sunt reuelare: ne quis forte
nos apud Rhadamanthum impietatis accuset. PHILO. Nequaquā Menippe
per Iouē, ne amico sermonē hunc inuideas. Nam apud hominē tacēdi gna-
rū, & initiātū p̄terea sacris edisseres. MENIP. Dura profecto iubes, & neu-
tiq; tuta: verū tui gratia tamen audendū est. Decretū est ergo: diuites istos
ac pecuniosos aurum tanq̄ Danaen seruantes abstrusum. PHILO. Ne prius
o beate quæ sunt decreta dixeris: q̄ ea percurras omnia quæ abs te audire
libētissime velim. Quæ videlicet descēsus causa fuerit: quis itineris dux: de
inde ex ordine & quæ illic videris, & quæ audieris omnia. Verissimile ē enī
ae, quā res pulchras vidēdi curiosus sis, eorū quæ visu aut auditu digna vi-
debātur nihil omnino p̄termisisse. MENIP. Parendū etiā in his tibi est. Nā
quid facias, vr̄ gente amico! Ego igitur quum adhuc puer essem: audirēq;
Homerū atq; Hesiodū/seditiones ac bella canentes: nō semideorum modo,
sed ipsorum etiā deorum: adulteria quoq; violentias/rapinas/supplicia/pa-
trum expulsionē/ & fratrū & sororū nuptias. Hæc me hercle omnia bona
pulchraq; putabā, & studiose erga ea afficiebar. Postq̄ vero in virilem iam
ætatem peruenirē: hic leges rursus iubentes audio poetis apprime contra-
ria: neq; videlicet adulteria cōmittere, neq; seditiōes mouere, neq; rapinas
exercere. Hic igitur hæsitabundus constiti: incertus omnino quo me pacto
gererem. Neq; enim decs vnq̄ putaui mochaturos, aut seditiones inuicē
fuisse moturos: nisi de his rebus perinde ac bonis iudicassent. Neq; rursus
legulatores his aduersa iussuros: nisi id conducere existimarent. Quoniam
igitur in dubio eram: visum est mihi philosophos istos adire, atq; his me in-
manus dedere, rogareq; vti me vtcūq; liberet vterentur: vitæq; viam ali-
quam simplicē ac certam ostenderent. Hæc igitur mecum reputans ad eos
venio: imprudens profecto, q̄ me ex fumo (vt aiunt) in flammā conicerē.
Apud enim hos maxime diligenter obseruans summā repperi ignorāciam.

Necromantia. Fo. CXVI.

omniaq; magis incerta: adeo vt præ his ilico mihi vel idiotarum vita iam aurea videretur. Alius etenim soli me iussit voluptati studere, atq; ad eum scopum vniuersum vitæ cursum dirigere. In eo ipsam sitam esse felicitatē. Alius rursus oīno laborare, corpusq; siti, vigiliis, ac squalore subigere, misere semper affectū, contumeliisq; obnoxii assidue: Hesiodi sedulo inculcans celebria illa de virtute carmina, & sudorem videlicet, & accliuē in verticē montis ascensum. Alius cōtemnere iubet pecunias, earūq; possessionem in differentem putare. Alius contra bonas ipsas etiam diuitias esse pūitiat. De mundo vero quid dicam! de quo ideas incorporeas/substantias/athomom/ & inane/ ac talem quādam pugnantium inuicem nominū turbam in diem audiebā: & qđ absurdorū omnium maxime fuit absurdum, de cōtrariis vnusquisq; quū diceret, inuincibiles admodū rationes ac persuasibiles adferebat: vt nec ei qđ calidum, nec ei qui frigidum idē prorsus esse contēderēt, contra quicq; hiscere potuerim: atq; id: quū tamē manifeste cognoscere fieri nunq; posse: vt eadē res calida simul frigidaq; sit. Prosum igitur tale quādam mihi accidebat, quale solet dormitātibus, vt interdū capite annuerē, interdū contra abnuerē. Præterea qđ multo erat istis absurdus, vitā eorū diligēter obseruans/comperi eam cum ipsorū verbis pceptisq; summopere pugnare. Eos enim qui spernendā cēlebant pecuniam, audissime conspexi colligēdis diuitiis inhiare, de scēnore litigantes, pro mercede docētes. Oīa deniq; nūmorū gratia tolerantes. Ii vero qui gloriā verbis aspernabantur, omne vitæ suæ rationē in gloriā referebant. Voluptatē rursus omnes ferme palam incessabant. Clanculum vero ad eam solam libenter confluebant. Ergo hac quoq; spe frustratus magis adhuc ægre molesteq; tūli. Aliquātulum tamē inde memet consolabar: qđ vna cum multis et sapiētibus & celeberrimis viris ipse insipiēsq; essem atq; vere adhuc ignarus oberrare. Peruigilanti mihi tandē atq; hisce de rebus mecum cogitanti, venit in mentē: vt Babylonē profectus magorū aliquē ex Zooastri discipulis ac successoribus conuenirē. Audierā siquidē eos inferni portas catrinibus quibusdā ac mysticis aperire: & quē libuerit illuc tuto deducere, ac rursus inde reducere. Optime ergo me facturū putauisi cū horū quopiam de descensu paciscens. Tyresia Bæotiū cōsulerē: ab eoq; perdiscerē (quippe qui vates fuerit & sapiēs) quæ vita sit optima: quāq; sapientissimus q; potissimū elegerit. Ac statim quidē exiliens qđ poteram celerime Babylonē versus recta contēdi. Quo quū venio, diuerlor apud Chaldaeorū quēdā hominē certe sapiētē atq; arte mirabilē: comā qđem canū admodūq; promissa barba venerabilem. Nomen autē illi fuit Mithrobarzanes. Orans igitur obsecrāsq; vix exoraa

Luciani

ui: vt quauis mercede vellet, in illā me viam deduceret. At tandē homo me suscipiens primū quidē dies nouē ac viginti cū luna simul incipiens abluīt ad Euphratē: mane solem orientē versus perducēs, ac sermonem quēpiam longum mullitans: quem nō admodū exaudiebam. Nam (qd̄ in certamine prēcones inepti solent) volubile quiddā atq; incertū pferebat: nisi q; quosdā vīsus est inuocare daemones. Post illā igitur incantationē ter mihi in vultū spuens deducit rursus, oculos nūq; in obuiū quēq; deflectēs. Et cibus quidē nobis glandes erant, potus aut lac atq; mullum & Choaspi lymp̄ha: lectus vero in hērba sub dio fuit. At postq; iā pparati satis hac dieta sumus, medio noctis silentio ad Tigridē me fluuiū ducens/purgauit simul atq; absterfit: faceq; lustrauit ac squilla: tum pluribus itidem aliis: & magicum simul illud carmen submurmurans, deinde totum me iam incantans, ac ne aspectis lēderet circūiēs, reducit domū, ita vt erā reciprocātē, ac reliquū iam nauigationi dedimus. Ipse igitur magicam quādam vēstē induit: Meodorum vēsti vt plurimū similem: ac me qdem his quæ vides ornauit: claua, videlicet ac leonis exuviis, atq; insuper lyra. Iussit p̄terea vt nomen si quis me roget Menippum quidē ne dicerē: sed Herculē, Vlyssē, aut Orphē. PHILO. Quid ita o Menippe! neq; enī causam aut habitus aut nominis intelligo. MENIPPVS. Atqui perspicuū id qdem est: ac neutiq; arcanū. Nā hi qui ante nos ad inferos olim viui descēderant: putauit si me his assimilaret, fore vt facilius Aeaci custodias fallerē: atq; nullo prohibētē trāsire: vt pote notior tragico admodū illo cultu emissus. Iam igitur dies apparuit, quū nos flumē ingressi in recessum incumbimus. Parata siqdem ab illo fuerant: cymba/ sacrificia/mulla/ & in id mysteriū deniq; qbuscūq; opus erat. Hęc postq; ergo quē prōpta erāt imposuimus: tum nos quoq; anxii ac vāgentiū more lachrymantes ingredimur, atq; aliquantisper qdem in fluuio ferimur: deinde in syluā delati sumus, ac lacū quēdam in quē Euphrates cōditur. Tum hoc quoq; transmissio/in regionē quandā pertuenimus solā, syluofam atq; opacā, in quā descendētes (præibat enim Michrobarzanes) & puteum effodimus, & oues iugulamur, & foueam sanguine conspergimus. At magus interim accēsā facē tenens, haud amplius iam summissō murmure sed voce q̄ poterat maxima clamitans, daemones simul oēs conuocat: Poenas, Erīnnes, Hecatē nocturnā, excelsamq; Proserpinā, simulq; polysyllaba quādam nomina barbara, atq; ignota cōmiscet. Statim ergo tremere omnia, & rīnas ex carmine solū ducere, ac porro Cerberi latratus audiri. et iam res plane tristis ac moesta fuit. Ac protinus qdem inferorū patebant plurima, lacus pyriphlegethon, ac Plutonis regia. Tum per illum descēdēs

Necromantia. Fo. CXVII.

res hiātū Rhadamanthū prope modum metu, reperimus extinctū. Ac Cerberus primū quidē latrabat cōmouitq; sese. At quū ego lyram celebra-
rime correptā pulsassem, cātū statim sopitus obdormit: deinde postea q̄ ad
lacum venimus: tranare fere non licuit. Jam enī onustū erat nauigiū, & eiū
latu certe plēnū. Vulneratī quippe in ea nauigabant oēs, hic femur, ille ca-
put, alius alio quopiā mēbro luxatus: vsq; adeo, vt mihi certe ex bello quo-
piā adesse viderētur. At optimus Charon quū leonis videret exuias, esse
me ratus Herculem recepit, transq; vexit libens: tum exeuntibus quoq; no-
bis monstrauit semitam. Sed quoniā iam eramus in tenebris: p̄cedit q̄dem
Mithrobarzanes: ego autē a tergo continuus illi comes adhæreo: quoad in
pratū quoddā venimus maximū: asphodelo cōsitum: vbi circūfusæ vndiq;
mortuorū stridulæ nos sequūtur ymbræ. Tum paulo procedentes longius
ad ipsū Minois tribunal accessimus. Erat ipse q̄dem in solio forte quodā
sublimi sedēs. Astabant autē illi Poenæ, Tortores, mali genii, furia. Ex alte-
ra parte plurimī q̄dam adducti sunt ex ordine longa fune vincti, dicebātur
autē adulteri / lenones / mœchi / homicidæ / adulatores / sycophantæ: ac talis
hominū turba quiduis in vita patrantū. Scorsum autē diuites ac fœnerato-
res prodibant pallidī, ventricosi, ac podagrici: quorū quisq; trabe vinctus
erat: ferri pondere duorū talētorum imposito. Nos igitur astantes, & quæ
fiunt omnia cōspicimus: & quæ dicuntur auscultamus. Accusant autē noui
quidā atq; admirabiles rhetores. PHILO. Quinā ergo hi p̄louē sunt: ac ne
isthuc q̄dem te pigeat dicere. MENIP. Vmbras ne vnq̄ istas nosti quas op-
posita soli reddūt corpora? PHILO. Quid nī? MENIP. Hæ nos igitur quū
primū functi vita sumus accusant, testant, atq; redarguūt, quicquid in vi-
ta peccauimus: & sane quēdā ex his dignę admodū fide vidētur: vtpote no-
biscū versatę semp, nostrisq; nusq; digressæ corporibus. Minos igitur curio-
se quēlibet examinans impiorū, relegabat in cetū, poenas ibi sceleribus suis
dignas luiturū. In hos p̄cipue tamē incēditur: quos opes dū viuerent ac di-
gnitates inflauerāt: quiq; adorari se fere expectabāt: nimirū periturā eorū
superbiā fastūq; detestatus: quippe q̄ non meminissent mortales ipsi quum
sint, sese bona quoq; mortalia cōsequutos. At nūc splēdida illa exuti omnia
diuitias inquā / genus / munia / nudī ac vultu demisso steterunt tanq̄ somniū
quoddā humanā hanc felicitatē recogitātes: adeo vt hæc dū conspicerer ni-
mis q̄ delectatus fuerim. Et si quē eorū forte agnouerā accessi: atq; in aurē
silenter admonui: qualis in vita fuerat: quātopereq; fuerat inflatus: tū quū
plurimī mane fores eiūs obsidētes pulsī interim exclusiq; a famulis illius ex-
pectabāt egressum. At ipse vix tandem illis exoriens puniceus / aureus / aut

Luciani

verficolor: felices ac beatos se facturū salutantes putabat: si pectus dextram
ve porrigens/permitteret osculandam. Illi vero audientes ista moleste fere
bant. At Minos qddā etiā iudicauit in gŕam. Quippe Dionysium Siciliæ
tyrannū multis et atrocibus criminibus et a Dione accusatū, et graui Stoi
corū testimonio conuictū, Cyreneus Aristippus interueniens. Nā illū val
de suspiciunt inferi: eiusq; plurimū ibi valet authoritas: ferme iam Chime
ræ alligatū absoluit a poena: asserens illum eruditōrū nōnullos olim iuuisse
pecunia. Tum nos a tribunali discedentes ad supplicii locū puenimus. Vbi
o amice et multa /et miseranda audire simul /ac spectare licuisset. Nā simul
et flagrorū sonus auditur /et eiulatus hominū in igne flagrantū: tum rotę
et tormenta: catenę: Cerberus lacerat: Chimæra dilaniat: cruciantq; pa
riter omnes: captiui /reges /praefecti /paupes /médici /diuites, et iā scelerum
omnes poenitebat. Et quosdā qdem eorū, dū intuemur, agnouimus: videli
cet q nuper e vita discesserant. At hi se pudentes tū occultebāt /nostroq; sub
trahebant aspectui: aut si nos aliquando respiciebant, id seruiliter admodū
abiecteq; faciebant: atq; hi qdem q̄ olim putas onerosi /fastosiq; in vita! At
pauperibus malorū dimidiū remittebatur: et quū interquieuiſſent, denuo
repetebant ad poenā. Sed illa quę quæ fabulis ferunt aspexi: Ixionē /Sify
phum /Phrygiūq; graui ter affectū Tantalū: genitūq; terra Tytiū, dii boni,
quātū! Integrū stratus agrū occupabat. Hos tandē prætereuntes in campū
venimus Acherusium: vbi semideos /heroidaq; reperimus: atq; aliā simul
mortuorū turbā in gêres /tribusq; dispositam: alios qdem vetulos: quosdā
ac marcidos: atq; (vt Homerus ait) euanidos: alios vero iuueniles et inte
grosset hos potissimū ob illam cōdiendi efficaciam Aegyptios. Verū digno
scere quēlibet haud pcliue fuit: adeo nudatis ossibus omnes erāt inuicē si
millimi: nisi q vix tandē eos diu intendentes agnouimus. Quippe cōferti
confidebāt, obscuri atq; ignobiles: nullūq; seruātes amplius pristinae formę
vestigium. Cū igit multi simul ossēi cōsisterēt: inuicē omnino similes: q terri
ficū qddā p cauos oculorū orbes transpicerent /dentesq; nudos ostenderēt:
hasitabā certe mecū: quonā signo Therſitē a Nireo illo formoso discernere
aut mendicū Irū a Theacū rege: aut Pyrriā coquū ab Agamēnone. Quippe
qbus iam nihil veteris pmanſit indicii: sed ossa fuerūt inter se similia: inco
gnibilia: nullis inscripta titulis: nulliq; vnq̄ dinoscenda. Hæc igit spectanti
mibi, p̄similis hoīm vita pcompa cui piā longæ videbat: cui præsit ac dispo
nat quęq; fortuna: ex his q pompā agunt diuersos /variosq; cuiq; habit⁹ ac
cōmodans. Aliū siquidē fortuna deligens regis ornat insignibus: et tyarā
imponens: et satellites addens: et caput diademate coronans. Alium serui

Decromantia. Fo. CXVIII.

rursus ornatum induit: hunc formosum effigiat: hunc deformem atq; deridiculum fingit. Nam omnigenum, vt opinor, debet esse spectaculū. Quin habitus quorundā plarūq; in mediā quoq; pompa demutat: neq; perpetuo eodem finit ordine/cultuq; progredi, quo pdierāt. Sed ornatu commutato Croesum qdem coegit serui/captiuūq; vestes induere. Meandriū autē olim inter seruos incidentē/Polycratis vicissim ornat tyrannide. Et aliquātisp quidem eo cultu pmittit vti: verū vbi iā pompæ tempus prateriit: apparatū quisq; restituens et cū corpore simul exutus amictu/qualis ante fuit efficitur: nihilo a vicino differens. Quidā tamē ob inscitiam, quū suos fortuna cultus exigit, ægre ferūt atq; indignant: tanq; propriis quibuscūq; bonis priuari: ac nō potius alienis/quibus paulisp vtebantur/exuti. Quin in scena quoq; vidisse te plarūq; puto histriones istos tragicos: q (vt fabulæ ratio poscit) modo Creontes: modo Priami fiūt: aut Agamēnones. Idēq; (si fors rulerit) pauloante tam grauitur Cecropis/ aut Erechthei formam imitatus, paulo postea seruus, poeta subente, progreditur. At quum fabulæ iam finis affuerit: quisq; auratas illas vestes exutus, personam deponēs, et ab altis illis crepidis descendens, pauper atq; humilis obambulat: haud ampli⁹, Agamennon ille Atreo prognatus: aut Creon Menecæi filius: sed Polus filius Chariclei Suniensis: aut Satyrus filius Theogitonis Marathonius. Sic se mortalium res habent: quemadmodum mihi tum spectanti videbatur.

PHILO. Dic mihi Menippe: isti qui magnificos/altosq; tumulos habent super terram/et columnas/imagines/títulos/nihilo ne sunt apud inferos plebeis quibuslibet vmbris honoratiorēs? MENIP. Nugaris tu quidem, nam si vidisses Mausolum: Carem illum dico pyramide celebrem: sat scio, nunq; ridere desisses: ita in antrū quoddā abstrusum despectim abiectus est: in reliqua mortuorū turba delitescens. Hoc tantū cōmodi mihi videt ex monumento referre: q; imposito tāto pondere laborat magis et premitur. Nā cū Aeacus o amice locū cuiq; metitur: dat aut cui plurimū haud ampli⁹ pedē necesse est eo iacere contentū: seseq; ad loci modū cōtrahere. At vehemētī⁹, multo risisses, opinor, si reges hosce n̄fos/sattapasq; vidisses apud eos mendicātes: et aut fassamenta videntes: aut primas ipas literas/vrgente inopia profitentes: et quemadmodum contumeliis a quouis afficiantur: atq; in faciem cædantur: perinde atq; vilissima mancipia. Itaq; Philippū Macedonē cōspicatus, cōtinere me certe non potui. Ostensus est mihi in angulo quoddā detritos calceos mercede refarciēs. Quin alios p̄terea multos erat videre mēdicātes ī triuiis: Xerxes videlicet: Darios: ac Polycrates. PHI. Admiranda narras ista de regib⁹/penēq; incredibilia. Socrates aut quid facit: ac

Luciani

Diogenes: et si quis est sapientū alius? ME. Socrates profecto etiam ibi ob-
uerſatur/omneſq; redarguit. Verſantur autē cum illo Palamedes/ Vlyſſes/
et Neſtor: et quiſq; eſt alius inter defunctos garrulus. Inſtantur autem illi
etiāmnū/atq; intumeſcunt exhausto veneno crura. At optimus Diogenes
Sar danapalo vicinus Aſſyrio/Midaq; Phrygio/atq; aliis item pluribus ex
ſtorū ſumptuoſorū numero/manet: quos quū eiulantes audit: veteris for-
tunæ magnitudinē recogitantes: et ridet/et delectat: ac ſupinus cubans vt
plurimū cantat: aſpera nimis atq; iniucūda voce illorū eiulatus obſcurans:
adeo/vt id a greferentes nec Diogenē ferre valentes/ de mutanda ſede deli-
berent. PHI. De his iam ſaris quidē: cæterū quodnā illud decretū eſt: quod
initio dixeras aduerſ⁹ diuites eſſe ſancitū? ME. Bene admones. Neſcio eū
quo pacto quū hac de re dicere propoſuiſſem, ab inſtituto ſermone procul
aberrauī. Dum igit̃ ibi verſabar, magiſtratus cōcionē aduocauerūt: his vi-
delicet de rebus: quæ in cōmune cōducerēt. Cōſpiciens ergo multos cōcur-
rere: me quoq; cum illis ſimul immiſcens/vnus de numero eorū qui in con-
cione aderāt/efficior. Agitata ſunt igitur et alia multa. Poſtremo vero de
diuitibus negotiū: in quos poſteaq; plurima fuiſſent obiecta/ violentia/ ſup-
bia/ ſaſtus/iniuria: aſſurgens tandē ex populo primas qdam hmōi decretū
legit. Qm̃, inq̃t, multa diuites ppetrant in vitā rapientes/ac vim inferentes
Inopelq; omni modo deſpectui habentes, Curie/Populoq; viſum eſt: vt quī
functi vitā fuerint, corpora qdem eorū poenas cū aliis ſcleratorū corpori-
bus luant: animæ vero ſuſum remiſſæ in vitā/in aſinos demigrent: donec
in tali rerū ſtatu quinquies ac vices decem annorū milia tranſegerint: aſi-
ni ſemp ex aſinis renati: onera ferentes: atq; a paupibus agitati. Deī vt li-
ceat illis e vitā excedere. Hanc ſentētiā dixit Caluarius: patre Aridello: pa-
tria Manicenſis: tribu Stygiana. Hac igitur lege recitata, approbauerunt
principes: ſciuit plebs: adſremuit Proſerpina: allatrauit Cerberus. ſic enim
rata quæ inferi ſtatuūt/authenticæ fiunt. Quæ igit̃ in concione agebant̃
erāt hmōi. Tum ego ſtatim, cuius gratia venerā, Tyreſiam adeo: atq; illi re-
vti erat/or dīne narrata, ſupplicauī: vt mihi diceret/ quodnā optimū vitæ
genus putaret. Hic vero ſubridēs (eſt autem ſeniculus quiſpiam cecus/pal-
lidus/voce gracili) o fili inq̃t cām tuā pplexitatis ſcio a ſapiētibus iſtis p-
fectam/haud quāq; idem inuicem iſdem de rebus ſentientibus: verū haud
fas eſt id tibi proloqui: ſiquidem quod Rhadamāthus interdixit. Nequaq; in
quā o patercule: ſed dic amabo/neq; me cōtemnās: q in vitā te etiā ipſo cæ-
cior oberro. Abducēs ergo me, pcul ab aliis auferēs, ad aures mihi inclinās,
Optima eſt, inq̃t, idiotarū/priuatorūq; vitā/ac prudētīſſima. Quāobrē ab

Philopseudes. Fo. CXIX.

hac vanissima sublimiſſi conſideratione deſiſtes. Mitte principia ſemper ac fines inquirere: & vaſros hoſce ſyllogiſmos deſpuens, atq; id genus omnia nugas aſſimans, hoc ſolū in tota vita perſequere: vt pſentibus bene cōpoſitis minime curioſus, nulla re ſollicitus, q̄ plurimū potes hilaris vitā ridēſq; traducas. Hæc quū dixiſſet: rursus Aſphodelorum in pratū ſeſe corripuit. Ego igitur (nam & nunc veſper erat) age inquā o Michrobarzane quid cū etamur? ac non hinc rursus abimus in vitam? Ad hæc ille: conſide inquit o Menippe: breuem quippe, ſacileq; tibi monſtrabo ſemitam: & me protinus abducens in regionem quandam magis priore tenebricoſam: manu procul oſtendens ſubobſcurum tenuēq; ac veluti per rimam influens lumen, Illud inquit Torphoni templum eſt: atq; illac ad inferos. e Boeotia deſcenditur. hæc aſcendas, atq; ilico fueris in Græcia. Ego igitur hoc ſermone gauiſus, ſalutato mago difficile admodū per anguſtas antri faces ſubrepens, neſcio quo pacto, in Lebadiam perueni.

Necromantiz ſeu Menippi Luciani Finis.

SEQVITVR

LVCIANI PHILOPSEVDES ſiue INCREDVLVS
ab eodē THOMA MORO in latinā linguā traductus.

Perſonæ: TYCHIADES & PHILOCLES

TYCHIADES.

Ores mihi Philocles dicere: quidnā id tandē ſit: qđ multos in mētiendi cupiditatē adducit: vt pariter gaudeant quū & ipſi nihil ſanī loquūtur: & his qui talia narrāt maxime animū itēdāt: PHILOCLES. Multa Tychiade ſunt quæ nōnullos mortales mētiri cōpellūt: quia in rē vidēt conducere. TYCHIADES. Nihil ad rē hæc (vt aiunt) neq; enī de his rogabam qui quū vſus poſtulat, mētiūtur: venia nimirum hī ſmo laude plariq; eorū digni ſunt: quicunq; vel hoſtes ſeſellerunt, vel ad ſalutem tali quopiam pharmaco vſi ſunt in neceſſitatibus. Cuiuſmodi multa Vlyſſes etiā fecit: vt & vitā ſuam & ſociorum reditum redimeret. Sed de illis vir optime dico: qui nulla neceſſitate mēdaciū ipſum veritati lōge ante ponunt: ipſa re videlicet delectari atq; in ea ſine vlla idonea occaſione verſati. Iſti ergo ſcire cupio cui? cōmodi gratia iſtud agūt. PHILO. An alicubi tales aliquos iam deprehendiſti, quibus hæc inſita ſit mētiēdi libido? TYC. Et quidem admodum multi ſunt huiuſmodi. PHILO. Quid aliud ergo in cauſa ſit, qđ mētiuntur, niſi demētia? Siquidē rem peſſimā, optimi loco præ optant. TYCHIA. Hoc niſul eſt. Nam ego tibi multos oſtenderim ad cate

ra prudentes ac sapientia mirabili: nescio tamē quo pacto captos hoc malo mendacijs studiosos: adeo vt ego certe moleste ferā, q̄ viri tales, omnibus ceteris in rebus optimi, gaudēt tamē & se & eos in quos inciderint, fallere. Nam veteres illi, id qđ tibi notū est qđ mihi, Herodotus, Ctesiasq; Cnidijs atq; his superiores, deniq; Homerus ipse viri celebres, mendacijs etiā scriptis vtebātur: vt non solū eos fallerēt, a quibus tunc audiebātur: verū vsq; ad nos etiā mēdacium per manus traditū perueniret in pulcherrimis versibus metrisq; seruatum. Me ergo saepe illorū versuū nomine subiit pudor, si quādo coeli sectionē ac Promethei vincula recensent: gigantjsq; rebellio- nem: atq; omnē illam de inferis tragoediā. Et quo pacto ob amorē Iuppiter in taurū & cygnū versus sit: & quēadmodū ex muliere quispiam in auiculam vsāme mutatus sit. Pegalos præterea Chimærasq; & Gorgonas, ac Cyclo- pas, atq; id genus omnia, admodum absurdas monstrōsasq; fabulas: et quæ mentes afficere puerorum queant: qui laruam adhuc lamiamq; metuunt. Quæ poetica sint fortasse tolerabilia. At vrbes iam gētesq; totas vna voce ac publicitus mentiri: an nō hoc ridiculum? Veluti quū Cretenses se pulchrū Iouis ostēdere nō pudet. Atheniēses Eriχthoniū editum e terra fe- runt, primosq; illos homines in Attica olerum more ex terra emeruisse. Hi tamen multo verecundiores q̄ Thebani: qui ex serpentis dentibus satiuos quosdam progerminasse narrant. q̄ si quis hæc quū sint ridicula, vera esse non credat: sed ea prudēter examinans Chorebi cuiuspiā aut Margitæ ex- stimet cēsiq; aut Triptolemū credat in alatis draconibus per aerē vectum esse: aut Pana quendam ex Arcadia in Marathoniem venisse auxilio: vel Orithyiam a Borea raptam esse: impius nimirū hic atq; insanus videatur eis: quippe q̄ tam manifesta veraq; nō credat. vsq; adeo obtinet mēdacium. PHILOCLÉS. At poetis Tychiade vrbibusq; fuerit fortassis ignoscendū. Nā illi delectationē illā quæ ex fabula proficiscitur, vt quæ maxima sit illecebra, poematibus suis immiscēt: qua potissimū erga auditores opus habēt. Athenienses vero Thebanisq; & si q̄ sunt alii, patriæ suæ plus maiestatis ex huiusmodi figmētis cōciliant. q̄ si quis fabulas auferat e Græcia: nihil ob- stiterit: quo minus earū narratores fame intereāt: quādo iam nemo futur⁹ sit hospitū, qui versū vel gratis audire velit. At si q̄ nulla tali causa/gaudēt tamē mēdacio: hi oīno ridiculū merito videātur. TYCHIADES. Recte dicis. Nā ego protinus ab Eucrate illo celebri venio: vbi multa incredibilia ac fa- bulosa quū audissem, imo vero medio in sermone, discessi: non ferēs narra- tionē tā supra fidē: sed me velut furia quēdā abegerunt: dū mōstrōsa mul- ta atq; absurda referrēt. PHILO. Atqui Tychiade/vir grauis Eucrates est:

Philopseudes. Fo. CXX.

et nemo certe crediderit illū tam promissa barba virum sexagenariū: & qui præterea sit plurimū in philosophia versatus: sustinuisse vt aliū quē audi-
ret se p'sente mētientē: nedū vt ipse tale quicq̃ audeat. TYCHIA. At nescis
amice qualia referebat. Tum ea q̃ cōstanter assererat. Præterea q̃ sancte in
placisq̃ iurabat: ad motis etiā filiis: adeo vt ego quū eū respicerē, varia me
cū cogitarē: inter dū qdē illū insanire neq̃ animo constare: inter dū vero ita
cogitabā, fugisse me, q̃ impostor esset, ac tantū tēporis sub leonis pelle ridi-
culam quandā simiam circūtulisset, adeo absurda narrabat. PHILOCLES.
Quænam illa (per lares) sunt Tychiade! Nā cupio cognoscere quamnā p-
stigiaturam sub tam longa barba oculauerit. TYCHIA. Solebā quidē etiā
alias Philocles aliquoties eū interuifere: si quādo videlicet multo otio abū-
darem. Hodie vero quū opus esset mihi conuēto Leonthico (Est autem, vt
scis, amicus mihi) edoctus a puero / eum se ad Eucratē mane contulisse: vt
eum morbi inspiciendi causa viferet: amborum nomine, nempe vt & Leō-
thicum conuenirē, & Eucratē viderem: ignoraueram autē q̃ ægrotaret: ad
eum prouenio. At Leonthicum ibi iam non inuenio. Nam paulo ante vt di-
cebant exiuerat: alios vero confertos reperio: in quibus erat & Cleodemus
Peripateticus, & Dinomachus Stoicus, & Ion: nostri virū: illū dico q̃ ex Pla-
tonica doctrina magnam sui admirationē expectat: vt qui solus mentē viri
dephenderit: quicq̃ eius oracula aliis quoq̃ possit enarrare, vides quos tibi
viros noīo, nimirū omni sapiētia atq̃ oī virtute p'ditos, vtpote ipm ex qua
q̃ secta caput: reuerendos hercle oēs, atq̃ aspectu p̃pmodū terribiles. Ada-
erat p̃terea medicus Antigonus: vt vsui in morbo esset aduocatus opinor.
Et melius iam habere se videbat Eucrates. Ac morbus quidā ex familiari-
bus erat. Humor enim rursus i pedes ei descēderat. Sedere me ergo Eucra-
tes in lecto iuxta se iussit voce languidule remissa paululū: quū me conspi-
ceret: q̃q̃ interim dum ingrederer, vociferantē eum ac vocem intendētē
audieram. Tamē ego admodum curiosē cauens ne pedes eius tāgerem: vbi
me vulgaribus istis verbis purgaueram: q̃ eum ægrotare nesciuerim: q̃ vbi
relicissem, curriculo venerim: ad sedi prope. & illis quidē sermo iam de mor-
bo erat: & quædam iam ante dixerant, quædam vero etiam tunc narrabāt.
Præterea medicamēta quædam quicq̃ proferebat. Cleodemus igitur, Si q̃
ergo (inquit) sinistra manu tollens humo mustelæ dentem, sic intersectæ,
vt ante dixi, in leonis pellem illigauerit, nuper excoriati: ac deinde circum-
crura posuerit: ilico sedatur dolor. Non in leonis pellē (inquit) Dinoma-
chus, vt ego audiui, sed in ceruæ potius foemellæ virginis adhuc & nondū
initæ, & res quidem magis est hoc pacto credibilis: velox enim cerua est:

Luciani

maximeq; valet pedib⁹. Et leo quidē fortis est: pinguedoq; eius ac manus dextra piliq; qui recti e barba prominent magnā vim obtinent: si quis vti nouerit: cum pprio cuiq; carmineat pedū curam minime pollicent. Et ipse quoq; inquit Cleodemus, olim sic putabam ceruina pelle vtendū: propter ea q; cerua velox esset. At nup vir quidā Libycus peritus pfecto in reb⁹ huiusmodi contra me docuit: ceruis ostendens velociores esse leones: quippe q; eas, inq; etiam persequendo capisit. Laudabāt qui aderāt: rāq; recte dixisset Libycus ille. Tum ego putatis, inquā, incantamētis qbusdā sedari talia: aut foris admotis appendiculis quū intus malum grassetur? Riserunt hūc sermonē meum: et palam in me magnā damnabāt amentiam: q; apertissimas res ignorarem: et quibus nemo qui sapiat/contradicat: quin sic se habeant. At medicus certe Antigonus delectari mihi vīsus est hac rogatione mea.] lamdudū autem neglectui habitus fuerat, opinor, quū opē Eucrati ferre ex arte vellet: denuntians videlicet vīno vt abstineret: atq; oleribus vesceret: et vigorem animo omnino minueret. Cleodemus ergo subridens interim Quid ais, inquit, Tychiades: incredibile tibi videtur esse: vt ex rebus huiusmodi parentur quædam apud morbos remedia! Mihi certe videt in quā ego: nisi naribus adeo muccosis sim: vt credam ea quæ foris applicantur/nihilq; cum his quæ morbos excitant/ intus cōmunicant: p; verba tamē, vt dicitis, ac præstigiaturam operari: et quū appenduntur sanitates immittere. id pfecto nunq; fieri possit: nec siqs vel in Nemei leonis pellē sedecim mustelas integras inliuerit. Ego pfecto leonē ipm e doloribus saepe claudicantem vidi in vniuersa suiipsius pelle. Nimium idiota es inquit Dinomach⁹ neq; vnq; tibi curæ fuit: vt disceres quonam modo res istiusmodi aduersus morbos quū adhibentur conferunt: ac mihi videris ne notissima quidē ista recepturus: febriliū videlicet istarū profligationes/ quæ certo quodam ambitu recurrunt/ tum serpentū demulSIONES: ac bubonū sanationes: et cætera: quæcunq; anus etiam iam faciunt. q; si illa fiunt omnia: quorū tandē nō putabis hac etiam similibus rebus fieri! Infinita congeris, inquā, Dinomache clauumq; vt aiunt, clauo extrudis. Neq; enim constat ea quæ cōmemoras/ eiusmodi vi fieri. Quamobrē nisi reddita ratione psualeris primū natura fieri posse: vt febris/ tumorq; vereatur aut nomē aliquod diuinū/ aut dictio nem aliquā barbaricam: ob idq; ex inguine fugiat: aniles adhuc fabulæ sunt quæcunq; retulisti. Tu mihi videris inquit Dinomachus quū ista dicas, ne deos quidem esse credere. Si quidem putes fieri nō posse: vt per sacra nomina remedia morbis adferantur. Hoc, inquā ego, vir optime ne dixeris: nihil enim phibet quo minus, etiam si maxime diu sint, ista tamen sint vana. Ego

Philopseudes. Fo. CXXI.

vero & deos colo & medelas eorum video & leuamēta quæ laborātibz cō-
ferūt Pharmacis videlicet atq; arte medica restituentes. Itaq; Aesculapius
ipse eiusq; posteri salutaria pharmaca admouētes medebātur agrotis: non
leones aut mustelas circūligātes. Mitte hunc (inqt) Ion. At ego vobis mira-
bile quiddā narrabo. Erā adhuc adolescētulus: annos natus ferme quatuor-
decī: quum qdam ad patrē meum venit nūciās ei Midā vitis cultorē seruū
etiā aliis ī rebus robustū atq; industriū, circa plenum iā forū a vipera mor-
sum iacere iā putrefacto crure. Etenī dum ligaret palmites ac vallīs circū-
plicaret: adrepentē bestiolā maximū ei pedis momordisse digitum. Tum il-
lam qdem ilico aufugisse, & sese rursus ī latebrā condidisse. Illū vero eiulare
perditum e doloribus. Hac ergo quum nunciaretur iā Midam ipsū vide-
bamus ī lectica domū a conseruis adportari: inflatū totum: liuidū ac super-
ficie tabefactum, vix iā spirantē. Pater ergo quum id moleste ferret: inquit.
Ego enī virum quendā babylonium ex chaldeis quos vocant protinus huc
adducā: qui sanabit hominē. & ne diem narrādo conterā: venit babylonius
ac Midā restituit: effugato ex corpore veneno quadā incantatione, & ad pe-
dē eius appēso virginis defunctæ lapillo: quē e collina exciderat, Atq; istud
quidē hactenus forsan mediocre fuerit. Tum Midas iā ipse sublato ī quo al-
latus erat scabello, discessit ī agrum. tantum potuit incantatio: & colūnarīs
ille lapis. At idem iste babylonius alia præterea diuina plane fecit. Nempē ī
agrum profectus mane, quum pnuñciasset sacra quadā ex vetusto codice:
septē nomina: sulphure ac face lustrato loco in orbē ter obambulans, serpē-
tes omneis inuitos exciuit: quicunq; ītra eā regionē erant. Veniebant ergo
tanq̃ ad incantationē tracti: serpētes multi: aeq; aspides, & viperae & cerasæ
& iaculi, phryniq; ac physali: relinquebatur autē vnus draco: annosus / pro
reperē (vt opinor) ob senectam non valēs: q non fuerat audiēs dicto. At ma-
gus. Non adsunt oēs inq̃. Tum vnum quēdam ex serpētibz eum videlicet
qui natu minimus erat, selectum legatū mittebat ad draconē. ac paulopost
venit etiam ille. At postq̃ iam collecti constitissent Babylonius ī eas insibula-
uit. Atq; illi repēte admodum omnes ab eius statu icēsi sunt: nobis iterim
admirantibus. Tum ego dic mihi iquā Ion. Serpēs ille legatus, iuuenē illum
eo, vtrum manu perduxit draconē q iam (vt ais) senuerat: an ille baculum
gestans initebatur? Ludis tu qdem inq̃ Cleodemus. At ego, q & ipse quoq;
olim minus talia credebam q̃ nunc tu: putabam enī nulla ratione fieri posse
vt ea crederē: tamē quum volantē primum conspicerē: peregrinum illum
barbarum (erat autē vt ferebant ex Hyperboreis) credidi: ac victus sum:
quum tamen multum diuq; repugnāsem, nam quid facerem quum eū cer-

nerem in aere volantem: atq; id interdū: ac super aquam ingredientē: atq; per medium ignem incedētem: idq; lente ac sensim! Tu ne inquam ego ista videbas: virum Hyperboreum volantem: aut super aquas ambulantem: & maxime (inquit ille) carbatūis indutum: quo calceamenti genere illi potissimum vtuntur. Nam minutula ista / quid attinet referre: quaecūq; fecit: quo pacto amores immiserit: ac daemones exegerit: mortuūq; narcidos in vitam reuocauerit: atq; Hecaten ipsam palam conspectibus exhibuerit: lunamq; e coelo detraxerit! Quin ego vobis referam quā ab eo fieri conspexi in Glaucia Alexidis filio. Glaucias hic quum patris nuper defuncti substantiam suscepisset: Chrysidem amabat Demeneti filiam: ac me quidem præceptore in disciplinas vtēbatur: ac nisi amor ille a studio deduxisset eū, vniuersam peripateticorum doctrinam perdidicisset: vt qui octo & decē quū esset annorum iam absoluerat analytica: tum physicam auscultationem in finem vsq; percurrerat. Amore tamen victus, mihi rem omnem significat. Ego vero quemadmodum par erat, quippe qui præceptor eram, Hyperboreum illum magum ad eum duco: conductum quatuor ilico minis in manum datis: oportebat enim preparari quiddam ad sacrificia: tum sedecim præterea: si Chryside potiretur. Ille vero crescentem obseruans lunā (Nam tunc vt plurimum huiusmodi sacra peraguntur) fossam quum effodisset: in aperto quodam loco domus: sub dio circa mediam noctem, euocauit nobis primum quidem Anaxiclem Glauciae patrem: ante septem menses vita defunctum. Succensebat autem ob amorem senex, atq; indignabatur. Tandē tamen ei permisit: vt amaret. Postea vero Hecaten quoq; eduxit: adferētē vna cerberum: tum lunam detraxit multiforme quoddam spectaculum, & qd̄ alias aliud apparebat. Primum quidem muliebrem formam referebat: deinde in vaccam formosam vertebatur. Postremo vero catula videbatur. Hyperboreus ille tādē, quum finxisset quendam e luto Cupidinem, Abi inquit atq; huc perducas Chrysidem: ac lutum quidem protinus euolabat: paulopost autē affuit illa pulsans ostium. Tum ingressa Glauciam completitur: cum q̄ insanissime deperiens: & cum eo versata est: quoad gallos canentes audiuius. Tum vero luna subuolabat i coelum: atq; Hecate subiit terram: caeteraq; spectra disparuerunt: & Chrysidem tādē emisimus circa ipsum ferme diluculum. Hæc Tychiades si conspexisses, haudquaquam amplius dubitasses esse multa in carminibus istis commoda. Bene dicis inquit: ego credidissem equidē si vidissem ea: nunc vero ignoscēdum mihi puto: si qualia vos videtis, acute perspicere non possum. verū tamen Chrysidem illam quam dicis noui: mulierē plane meretricē ac facilem: nec video sane cu-

Philopseudes. Fo. CXXII.

Ius gratia ad illam egueritis luteo illo legato magoꝝ ex Hyperboreis vsqꝫ
atqꝫ ipsa insuper luna. Quippe quā viginti drachmis ducere in Hyperbo-
reos vsqꝫ potuisses. Mirifice enim sese offert ad hanc icantationem mulier.
Et contrarium quiddā spectris istis habet. Nam ea quidē aeris ferrive fontis
si audierint fugiunt (nam id vos prædicatis) illa vero si argenti vsquam so-
nuerit accurrit ad rinnitū. Præterea ipsum etiā magum admiror: qꝫ cū di-
tissimas mulieres in amorē sui possit elicere, atqꝫ ab eis solida talenta susci-
pere, is tamē ob quatuor minas admodum tantilli lucelli audius Glauciam
amoris compotē fecerit. Ridicule facis inquit Ion: quī nihil credis. Ego te li-
benter ergo rogauerim quid de his respondeas: qui demoniacos liberāt ex
horribus: adeo manifeste spectra illa carminibus eiicientes! Atqꝫ hæc me dice-
re non opus est: verum omnes nouerunt. Syrus ille ex Palestina, qui harum
rerum artifex est, qꝫ multos mortales suscipiat: qui ad lunam concidāt: ocu-
losqꝫ distorqueant: spumaqꝫ os oppleant: quos tamen erigit ac sanos remitte-
tit: magna accepta mercede: diris eos malis liberans. Etenim quum iacenti-
bus insitet, rogaueritqꝫ, vnde sint in corpus ingressi: agrotus quidē ipse ta-
cet, at demon vero respondet (aut lingua græca loquens: aut barbarica: aut
vndevisqꝫ fuerit ipse) & quomodo & vnde intrauit in hominē. Ille vero adiu-
rans eum ac nī paruerit minitans etiam, expellit abigitqꝫ demonem. Quin
ego quoqꝫ demonem quendam exeuntem vidī nigrum certe & colore sua-
midum. Non magnum erat inquam ego talia te Ion cernere: cui ipsę etiam
apparent Ideæ quas vestra familiæ parens ostendit Plato: rem videlicet
spectatu tenuem atqꝫ euandam: quantum ad nos homines lusciosos. Ita
ne solus Ion inquit Eucrates istiusmodi vidit: ac non alii etiam multi in-
ciderunt in damones: alii noctu alii etiam interdū! Ego profecto non se-
mel sed millies iam talia consexi: ac primum quidem turbabar ad ea: iam
vero ob consuetudinem nihil nouum aut prodigiosum mihi videre videor
maximeqꝫ nunc ex quo anulum mihi Arabs dedit ex ferro de cruce quapiā
sumpto / factum: carmenqꝫ docuit nominibus multis plenum, nisi for-
te ne mihi quidem fidem sis habiturus Tychiade. At qui fieri possit in-
quam: vt Eucrati non credam Diuonis filio: viro in primis sapienti ac
libere quæ sibi videntur domi in priuato suo cum autoritate narranti!
Illud ergo de statua inquit Eucrates: quæ omnibus qui in domo sunt sin-
gulis noctibus apparet: tum pueris: tum adolescentibus: tum senibus.
hoc inquam non a me dumtaxat audieris: verum etiam a nostris omnibus!
De qua statua inquā ego! Non vidisti (inquit) quum ingredereris statuam
quādam in atrio collocatā: sane qꝫ pulchrā: opus Demetrii: qꝫ statuas humana

Luciani

specie fingere cōsuevit! Norne illam dicis inquā quæ disci iacit: quæ incli-
nata est ad emissuri gestū reflexa in eam quæ disci fert: altero p. de modice
inflexo: quæq; se erectura videtur vna cū iactu! Non ingt: nā vnū est ex My-
ronis operibus ille disci lactator: quē dicis. Sed nec eā quæ est ei proxima: cū
loquor cui teniis caput vinctū est: formosam illā. Nam id Policleti opus est:
verū eas quæ a dextra sunt egrediētibus omitte inter quas & Tyrannicide
illi stant: Critiæ Nesiotæ plasmata. tu vero an non ad aquam illam quæ in-
fluit quāpiam vidisti ventre prominulo: caluam: seminudatam: vulsis qui-
busdam barbæ pilis: insignibus venis: vero hominī simillimā! Pelichus dux
Corinthius esse videtur. Per Iouē inquā vidi quādam a dextra Saturni quæ
tenias coronasq; aridas habebat: pectoreq; folia quædam inaurata. Ego in-
quit Eucrates ea inaurauī: quum me sanasset triduo febre pereuntem. Erat
ne igitur etiam medicus inquā ego optimus iste Pelichus! Est: neq; ride in-
quit Eucrates: alioqui homo te haud multo post inuadet. Noui ego certe
quantum valeat hac quam tu rides statua. An non eiusedē putas esse immit-
tere febres in quos voluerit quādoquidē potis est eiicere! Propitia inquam
placataq; sit hac statua mihi: quæ tantum valeat. Quidnam ergo aliud fa-
cientem eam viderunt omnes qui in domo sunt! Quum primū nox est in-
quit: hac e base descēdens in qua steterat, in orbē totam domū circuit: om-
nēs occurrunt ei interdum etiam canēti: nec quisq; est quem vnq; leserit: di-
uertere tantum oportet. Illa vero præterit nihil intuentes infestans: quum
& lauat sape: & tota nocte ludit: vt ex ipso aquæ strepitu licet audire. Vide
ergo inquā ego ne forte non Pelichus hac statua sit: sed Talus potius Cre-
tensis: qui apud Minoem fuisse dicitur. Nā & ille æreus quidā cretæ custos
erat: q; nisi ex ære non autē ex ligno facta esset: nihil eā prohiberet: quū non
opus Demetrii sed vna potius ex Dædali machinis esse videat. E base nāq;
(vt ais) etiā ista fugit. Vide inquit o Tychiade: ne te post hac scōmatis hu-
ius poeniteat. Noui equidem ego quid illi euenerit: qui obolos surripuit:
quos ei quoq; nouilunio suspendimus. Prorsus atrocita inquit non oportet
bat accidere: quippe qui sacrilegus erat. quomodo ergo illū vltus est o Eu-
crates! Nam audire cupio: etiam si q; maxime Tychiades iste diffisurus est.
Multi inquit ille ad pedes eius oboli iacebant: aliæq; item numismata: quæ-
dam argentea ad crus eius affixa cæra: ac laminæ quoq; argenteæ: vota cui-
usq; aut merces ob sanationem eius qui ab eo liberatus esset quū febre des-
tineretur. At erat nobis seruus quidam libycus sceleratus, equorum cura-
tor. Hic noctu aggressus est ea auferre omnia: abstulitq; digressam iā quū
obseruasset statuam. At quum primū reuersus intellexit sacrilegio se cōpi-

Philopseudes. Fo. CXXIII.

latū Pelichus: vide quo pacto sese vltus ē, atq; furti pdidit Libycū. Tota nocte atrii obambulabat ī orbē miser: exire nō valēs, tanq̃ in Labyrīnthū incidisset: quo ad orta die iā deprehēsus est: ea tenēs q̃ furto abstulerat, ac tū qdē cōprehēsus plagas non paucas recepit: nec tēporis multū supstes malus male periit, vapulās / vt dicebat / singulis noctibus: adeo vt vibices postridie apparerēt ī corpore. I nunc & post ista quoq; Tychiades Pelichū ride, ac me tanq̃ coatanē Minoi iā delyrare puta. At o Eucrates, inquā ego, q̃ diu as erit as operisq; plastes Demetrius Alopecēsis fuerit: q̃ nō deos sed hōes fingere cōsuevit: Pelichī nunq̃ statuā verebor: quippe q̃ nec ipsū etiā viuente si mihi minaretur admodum timuissē. Ad hęc medicus Antiochus. Et mihi o Eucrates (inquit) Hippocrates areus est magnitudine ferme cubitali: q̃ tūc dūtaxat quū lucerna extincta sit, totā ī orbē domū ambir: per strepēs ac Pyrides euertēs. Pharmacaq; cōmiscēs, atq; ostia circūuertēs: maximeq; si quādo sacrificia p̃termittimus: qbus ī singulos annos ei sacrificam⁹? Postulat ergo inquā ego etiā Hippocrates medicus iā: vt sibi sacrificet: indignaturq; nisi ī tēpore iustorū sacrificiorū epulis accipiat: quē nimirū decebat boni cōsulare: si quis ei libauerit: aut nullū insperferit: aut caput coronauerit. Audi ergo iquit Eucrates: istud certe etiā testibus pbauero: qd̃ ante annos quīq; vidi. Erat ferme vindemię tēpus. Ego vero ī agrum circa meridiē vindemiātū dimissis operariis / ī syluā solus abibā: cogitans iterim quiddā atq; cōsyderās. At postq̃ ī saltū perueni: canū primo latratus īsonuit. Ego vero Mnasona filiū meū cū equalibus veniētem ludere venariq; (quēadmodum solebat) conieciēbā. At res haudquaq; sic se habebat: verum paulopost facto terræ motu, sonorq; velut ē tonitru, mulierē aduenientem video terribilē: proceritate ferme semistadiali. habebat autē ī sinistra facē: ī dextra vero gladiū viginti circiter cubitorū. Et īferne qdē pedibus erat serpētinis, supne vero Gorgonē referēs vultu videlicet atq; aspectus horrore: pro coma quidē draconibus tanq̃ caesarie circūcincta: aliis collū amplectētibz, aliis etiā per humeros sparsis. Videtes iquit amici quo pacto etiam inter narrādū exhorruī. & simul hac dicēs Eucrates, ostēdit omnibus brachiū sui seras erectas metu. Iōn ergo ac Dinomachus & Cleodemus vehementer inhiantes auscultabāt eū viri senes, tanq̃ naribus traherētur: adorātes apud sese tam īcredibilē Colossū: mulierē semistadialē: gigantē quoddā Mormolocī. Ego vero cōsyderabā iterim: cuiusmodi erāt hi q̃ cū iuuenibus sapientiæ noīe versent: vulgoq; ī admiratione habeant: quū sola nimirū canicie barbaq; ab ipsis differant infantibus. Ceterū etiā illis ipsis facilius ductiles ad credēda mēdacia. Dinomachus ergo, dic mihi iquit Eucra-

q̃ iii.

tes: illi canes deæ, quãta magnitudine erant! Elephantis iquit ille proceriores idicis, nigri & ipsi hirsutiq; sordido squallidoq; villo. Ego igit quum viderẽ restiti, inuerso protenus i interiorẽ digiti partẽ (qđ Arabs mihi dederat) sigillo. Hecate ergo percussio draconicis illis pedibus solo/hiatũ effecit maximum: & qui imani magnitudine penitus æquaret tartarũ. Deinde paulopost abiit i eum defiliens. Ego vero presente animo / porrecta ceruice inclinatus/inspexi appressa arbore quapiã: quæ vicina stabat: ne obortis mihi tenebris ac vertigine/ i caput præceps iciderẽ: deinde conspexi ea quæ in inferno sunt omnia: pyriphlegethontẽ lacũ: Cerbertũ: manes: adeo vt quosdam etiã eorum agnoscerẽ. Patrẽ ergo meum manifeste cernebã adhuc his ipsis amictum: qbus eum sepeliuimus. Quid agebãt (inquit Ion) o Eucrates animẽ? Quid aliud, iquit ille, q̃ per tribus familiarq; cum amicis cognatisq; versantur: i Asphodelo collocati? Contradicant ergo etiã nunc (inquit Ion) Epicurei sacro Platoni eiusq; de anima rationibus. At tu nonne Socratem etiã ipsum Platonẽq; videbas iter manes? Socratẽ (inqt) vidi: neq; illũ tamẽ euiderẽ: nisi q̃ inde coniecĩ: qm̃ caluus ac vetricosus erat. Platonẽ vero nõ cognoui. Nã apud amicos nimirũ vera fateri oportet. Simul ergo atq; ego omnia conspexi: & hiatu coit: & ex famulis meis qdam quæretes me, atq; in his Pyrrhias hic, supuenerẽ hiatu nondum plane obducto. dic Pyrrhia: an non vera narro? Per Iouẽ inquit Pyrrhias: & latratum auditi per hiatũ: & ignis qdem a face mihi suffulgere videbatur. Tum risi ego profecto: teste latratum ignẽq; i cumulum addẽte. Tum Cleodemus: haudquaq; noua ista inq̃, neq; aliis inuisa vidisti. Nã & ipse haud ita pridẽ quum ægotarẽ tale quiddam conspexi. Prospiciebat mihi curabatq; Antigonus hic: ac septima dies erat. Febrisq; o qualis! incẽdio certe vehemẽtior. Omnes ergo me relinquẽtes solum / clausis foribus foris manebant. Sic enĩ iusseras Antigone: si quo pacto possem obdormiscere. Tunc igitur astitit mihi iuuenis qdam vigilanti: pulcher admodum: veste circũamictus candida. Ac me quum excelsasset, per hiatum quẽdam ducit ad iferos: sicuti ilico cognoui: Tantalum quum viderẽ ac Tityum Sisyphũq;. At cetera vobis quid cõmemorẽ? Postq̃ vero ad tribunal pueni (Aderat autem & Aeacus: & Charon: parcaq; atq; Erinnẽs) quidã velut rex (Pluto certe mihi videbat) assedit singulorũ nomina per censens: q̃ morituri erant: quos diem iam vitæ præscriptum præterisse contigerat. Iuuenis ergo me adducẽs illi exhibuit. At Pluto tunc incanduit: & ad eum q̃ me ducebat, nondum illi completum est statim inquit. Abeat ergo. Tu vero fabrũ Demyliũ adduc: iã siquidẽ vltra colũ viuĩt. Tũ ego letus recurrẽs, ipse qdem iam febre liber eram: denunciabã vero omnia

Philopseudes. Fo. CXXIII.

bus q̄ Demylus eēt moritur⁹. Manebat aut nobis ī vicinā egrotās etiā ipse
nōnihil vt renūciatū est. Ac paulopost audim⁹ eiulatū eorū q̄ lugebant eē.
Quid miri est īquit Antigō⁹? Ego etenī quēdā noui post vigesimū diem q̄
sepultus ē resurrexisse. nā hoīem & anteq̄ morerēt, & postq̄ resurrexit, ipse
curauī. Et quo pacto (inquā ego) ī dieb⁹ viginti neq̄ tabuit corp⁹: neq̄ p̄terea
fame corruptū est: nisi fortassis Epimenidē quēpiā tu curasti? Hec quū dice
remus protinus īgre diebantur Eucratī filii e palēstra redeūtes. Alter qdē
sā ex ephebis exceſſerat: alter vero ānos nat⁹ erat circiter quidecī. Tū saluta
tis nobis iuxta patrē adfidebāt ī lecto: ac mihi qdē sella illata est. Tū Eucra
tes tanq̄ e cōspectu filiorū admonit⁹: sic his frui mihi cōtigat īquit: simulq̄
manū eis īecit: vt apd̄ te Tychiades vera narrabo. Felicis memoriē vxorē
meā horū matrē nouerūt oēs, quo pacto dilexerī. Nā declarauī his reb⁹ q̄s
ī eā feci: nō mō dū viueret: verū etiā postq̄ vita functa est. Quippe q̄ mundū
ei⁹ vniuersum vēstēq̄ qua dī viueret oblectabat, ī rogū illi⁹ īiēcērī. Septi
ma vero post mortē die, ego qdē hic ī eūdē lectū īcūbebā: quēadmodū nūc:
luctū eē mihi cōmitigās: quē de illa cōceperā. Legebā enī tacit⁹ Platonis illū
de aīa libellū. Ingre diē iterī demenete ea ip̄a atq̄ adfiderē iuxta: quēadmodū
nūc Eucratides hic: minorē designās filiū. Hic vero ilico tremuit admodū
pueriliter. ac dudū ad narrationē pallebat. Ego vero (inqt̄ Eucrates) vt cō
spexi, amplexus eā singultū lachrymabā. Illa vero me vociferari nō patiebat:
verū īculabat me: q̄ quū ei fuissēm ī reliqs̄ gratificatus oībus, e sandaliis au
reis alterū nō cremauerā. sup̄esse aut id dicebat: q̄ sub arca ceciderat: atq̄
ob id nos quū nō iuenirem⁹ alterū tū cremaueram⁹. Nobis aut adhuc dis
ſerētib⁹ ſocleſtiſſimus qdā caniculus q̄ mihi ī deliciis erat, ī lecto cubās alla
trabat: eā vero ad latratū euānuit. At sandaliū sub arca reptū est: posteaq̄ a
nobis īcēsum. An hec etiā Tychiades recusabis credere: quī tā ſint euidentia
quotidieq̄ ſeruant? Per louē inquā ego digni fuerit: q̄bus aureo sandalio na
tes puerorū more ſeriant: ſi q̄ iſta nō credāt: atq̄ vſq̄ adeo ipudēter vero re
ſiſtāt. Interea Pythagoricus ſtrabat Arignotus: comatus ille, ab aspectu ve
nerabilis. Noſti illū doctrinē noīe celebrē: q̄ cognominat ſacer. Atq̄ ego quī
dē, vt eē cōſpexi, reſpirauī: hoc ipſum qd̄ puerbio dici ſolet, adueniſſe mi
hi ratus: nēpe ſecurī quāpiam aduerſus mēdacia: Occludet īquā eis ora vir
ſapiēs: adeo monſtroſā narrātibus: atq̄ prorsus iuxta vulgatū illud adagiū
rep̄te deum immiſſum eſſe mihi hunc a fortuna putabam. Hic vero postq̄
adſedit: aſſurgēte ei ac cedēte Cleodemo: primū de morbo perōtatus eſt:
ſeq̄ audiſſe dicebat, Eucratem iam ſe melius habere. At quidnam īquit in
ter vos philoſophamini? Nam interim dum īgre diebar ſubaſcultauī:

Luciani

ac mihi certe videmini i re quapiā pulchra cōuerſari. Quid aliud inqt Eucratesq; vt huic adamātrino pſuadeamus (me demōſtrās) vt daemones credat aliquos eſſe phāſmataq; ac mortuorū animas ſup terrā obambulare: & ſeſe quibus libitū fuerit cōſedere! Ego igitur erubui: vultumq; deieci reuerſitus Arignotū. At ille videt (inquit) Eucrates num hoc dicat Tychiades. Eorum tantum, qui violenter interierint, animas errare: veluti ſi quis ſuffocatus aut capite truncatus cruciſe ſuffixus fuerit: aut alio quopiam iſtiuſmodi modo e vita diſceſſerit: eas vero quæ fatali morte naturaliſq; diſceſſerint, haud quāq; amplius oberrare. Nam ſi hoc dicat non viſpadeo abſurda dixerit. Per Iouem inquit Dinomachus: ne eſſe quidē iſtiuſmodi: nec præſentia cerni putat. Quid ais inquit Arignotus! in me torue aſpiciens: nihil horum tibi videtur fieri! præſertim quū omnes (vt ita dicā) videant! Ignosces inquā ego mihi ſi nō credo: nam ſolus omnium non video. Q; ſi vidiffem: profecto & crediſſem quēadmodū & vos. Atqui inquit ille ſi quando Corinthum veneris: roga vbi ſit Eubatidæ domus. Atq; vbi tibi fuerit indicata: nēpe circa Cranetū: in eā ingreſſus, dic ianitori Tibio: velle te videre: vnde daemōnē Pythagoricus Arignotus quū adduxiſſet, abegerit: ac deinceps habitabilē domū reddiderit. Quidnā hoc erat Arignote! rogabat Eucrates. Inhabitabilis erat, inquit ille, diu ppter terricula: q; ſi quis inhabitaret / expauet? ilico fugiebat exactus a quodā horrendo ac terribili ſpectro. Deciderat ergo iā: tectūq; rūpebatur: neq; quiſq; erat omnino quī in eā ingredi fuerit auſus. Ego vero vbi hæc audiui: libellos ſumens (Sunt autem egyptii mihi de talibus rebus admodū multi) veni in domū circa primā vigiliā: dehortāte hospite ac ferme detinēte: poſtq; didicerat quo itur⁹ eſſem: in certū, vt putabat, exitiū. At ego ſumpta lucerna ſolus ingredior: atq; in vaſtiſſimo atrio collocato lumine / humi ſedēs tacite legebā. Adeſt vero daemōn ille: cū quopiā e vulgo ſe cōgreſſurū ratus: ac me quoq; quēadmodum alios pterrīturū: ſqualidus: hirsutus: ac tenebris nigrior. Atq; hic quū adſtaret: vndiq; me adſultim petens tētavit ſi qua poſſet expugnare: ac mō incanē: modo in taurū: modo in leonē vertebat. At ego correpto i manū q; maxime horrēdo carmine, ſimulq; vocē imitatus egyptiā & incantās eū in domicilii tenebroſi angulū quēdā cōpuli. At quū aiaduertiſſem: vbi ſe i terrā cōdidit: tū deſtiti. Mane autē deſperātib⁹ vniuerſis: ac me quēadmodū alios mortuū ſeſe reperturos putātib⁹: præter oīm ſpem progrediens Eubatidē adeo: feliciter illi adnſciāns: q; puram ſibi ac ſpectris liberā domū iā liceret incolere. Atq; illū aſſumens alioſq; multos (ſequebant aūt huius inopinatæ rei gratia) quū ad locū duxiſſem: vbi condentē ſe daemona conſpexerā: ſuſſi

Philopseudes. Fo. CXXV.

ut sumptis ligonib⁹ matulisq⁹ suffoderet. Atq⁹ ubi id fecerāt, inuentū est se
re ad passum defossum cadauer quoddā marcidū: ossib⁹ tantū humana spe
cie cohaerētibus. Illud igit⁹ effossum sepeliuimus: domus vero postea turba
ri pdigiis defuit. Hæc ubi narrauit Arignot⁹: vir prodigiola sapiētia: ac re
uerēdus oībus: nemo erat ex his qui aderant, qui non multā mihi imputa
ret insaniā: qui talia non credā: narrante præsertim Arignoto. Ego tamē ni
hil veritus neq⁹ comā / neq⁹ illā quā de eo habebant opinionē. Quid hoc in
quā Arignote? Eriā tu talis eras, in quo mihi sola spes fuit, fumo plen⁹ ac si
mulachris! Illud ergo nobis in te qđ dici solet / euenit: ut thesaurū quū spe
rauerimus carbores offenderim⁹. At tu inquit Arignotus si neq⁹ mihi cre
dis narrāti: neq⁹ Dinomacho: aut huic Cleodemo: neq⁹ ipsi Eucrati: dic age
quēnam digniorē / cui his de reb⁹ fides habeatur / existimas: qui nobis dicat
cōtrariā! Per Iouem inquā ego virū apprime mirabilē Abdera oriundū il
lum Democritū: cui tam firmiter erat persuasum eiusmodi nihil esse in rea
rum natura posse: ut quū se in monimēto extra portas clausisset: ibiq⁹ dege
ret dies noctesq⁹ scribēs atq⁹ cōponens: iuuenesq⁹ eū quidā illudere cupiens
tes ac perterrefacere / nigra veste in modū cadaueris ornati / ac personis in
capita adfixis circūfistentes illū circūsilirent: crebro subilientes: hic neq⁹
eorū cōmenta pertimuerit: neq⁹ eos omnino respexerit: sed inter scribendū
defisit inq⁹ ineptire. Adeo firmiter credidit animas nihil esse postq⁹ e cor
poribus exierint. Hoccine ais, inquit Eucrates, dementē quēpiam virū esse
Democritū: si quidē sic existimauit. Ego vero vobis etiā aliud referā qđ mi
hi ipsi contigit: nō qđ ab alio acceperim: fortassis, etiā tu Tychiades quū an
dieris cōpelleris accedere: ipsa narratiōis veritate coact⁹. Quū in ægypto
versarer adhuc adolescēs: a patre videlicet doctrinæ gratia trāsmissus: cu
piebā nauigio pfectus in Coptū illinc adiens Memnonē / miraculū illud au
dire: eū videlicet sonū reddentē ad orientē solem. Illum igitur audiui nō
hoc vulgari modo: quo audiunt alii: sonum quēpiam inanem: sed mihi ora
cula etiā edidit Memnon ipse aperto ore septē versibus: qđ nisi esset superua
canēū ipsos vobis versus recenserē. Inter nauigādū vero incidit in nos vna
nauigans vir Memphiticus quidā: ex sacris illis scribis: mirabili sapiētia: &
qui vniuersam ægyptiorum doctrinā callebat. Dicebat autē tres ac viginti
annos in adytis subterraneis māsse: Magiam interea doctus ab Ifide. Pá
cratem dicis (inquit Arignotus) præceptorē meū: virum sacrū: rasum: li
neis indutū: doctū: pureq⁹ lingua græca loquentē: procerū: simū: labiis pro
missis: cruribusq⁹ gracilibus. Illū ipsum inq⁹ ille, Pácratem: ac primū quidē
quis esset ignorabā. At postq⁹ vidi eū: si quādo in portū appulissē: cū alia

multa miracula faciente: tum crocodilis insidente agresse: & cū feris ver-
 santem: illas vero reuerentes esse: caudisq; adulantes: agnoui sacri quēpiam
 virū esse: paulatimq; comitate mea me in eius amicitia ac familiaritate in-
 nauis: adeo vt omnia arcana cōmunicaret. Ac tādē mihi persuadet vt fa-
 milis omnibus in Memphide relictis / se solus cōsequeretur: neq; em̄ defutu-
 ros nobis ministros. Atq; ex eo tēpore sic vitā duximus. Quū in diuersorū
 quodpiā venirem⁹: homo accepto pistillo scobinave aut pessulo / vestib⁹ im-
 plicās, quū in id carmē quoddā dixisset, effecit vt ambularet: vtq; aliis oib⁹
 homo videret. Illud ergo abiēs, & aquā hauriebat: & cenā parabat: instrue-
 batq; atq; in oibus cōmode subserviebat ministrabatq; nobis. Deinde postq̃
 iam satis huius ministerii fuit: scobinā rursus scobinā, ac pessulū pessulum,
 aliud recitans carmen reddebat. Hoc ego vehemēter conatus nō reperiebā
 quo pacto ab illo expiscarer. Nam id mihi inuidebat: q̃q; in aliis esset facillī-
 mus. At quadā die in angulo quodā tenebricoso clam illo delitescēs subatu-
 scultavi propius incantationē illam. Erat autē trisyllaba. Tum ille quū pi-
 stillo mādasset quæ curāda erāt, abiit in fortū. At ego postridie illo apud fo-
 rum occupato, acceptū pistillum quum ornassē, syllabas illas simili modo
 pronūciāns / aquā iussī vt hauriret. Tum impletam amphorā quū tulisset:
 desiste inquā: neq; aquā ampli⁹ haurito: sed rursus esto pistillū. At illud mi-
 hi haud ampli⁹ iā obtēperare volebat: sed aquā hauriebat cōtinue: quoad
 hauriēdo totā domū nobis impleret. At ego quū resistere huic rei nō vale-
 rem: timebā autē ne Pancrates reuersus (id qd̄ etiā euenit) irasceret: corre-
 pta secure pistillū in duas partes dissecō. At vtrāq; pars amphorā sumens
 hauriebat aquā: iamq; vnus loco duo mihi ministri esse coeperunt. Interea
 Pancrates supertuenit: ac re intellecta illas quidē in ligna rursus, quēadmo-
 dū ante carmen erāt, mutauit. At ipse me clanculū relicto, nescio quo clancu-
 lū se subducens abiit. At possis istud etiā nūc inquit Dīnomachus homi-
 nem ex pistillo facere! Per louem inquit ille dimidia ex parte scio: nā in prio-
 rem formā nūq̃ a me restitui potest: postq̃ semel aquarius esse coeperit. Sed
 deserēda nobis dom⁹ esset aquæ iā impleta. Non desistitis inquā ego huius-
 modi mōstrosa narrare viri senes! Alioqui horū saltē adolescētium gratia
 incredibiles istas ac terribiles fabulas aliud in tēpus omittite: ne clāculum
 terroribus ac pdigiosis fabulamētis impleantur. Parcere ergo eis oportet:
 ne talia cōsuecant audire: quæ eos per totā vitā comitata perturbabūt: atq;
 ad oēm strepitū meticulosos reddēt: posteaq; eos omnigena superstitiōe imple-
 uerint. Recte admonuisti me inquit Eucrates: quū superstitionē dixisti. Nā
 quid tibi Tychiade de rebus huiusmodi videt: de oraculis loquor ac vatici

Philopseudea. Fo. CXXVI.

hīs: & quæcūq; quidā numīne afflātī proclamāt: quæve ex adytis audiūt: aut quæ virgo numeris eloquēs futura prædicir: an videlicet nec talia credis! At ego q; anulū quēdā sacrū habeo, Pythiā Apollinis imaginē exprimēte figillo: q; hic Apollo mecum loquitur: nō dico: ne tibi videar ad gloriam meā res incredibiles narrare. Caterū quæ apud Amphilochū audiui in Mallo heroe mecum diu differēte: deūq; meis de rebus cōsulente: tū quæ ipse vidi: volo vobis narrare. Deinde ex ordine & quæ vidi in Pergamo: & quæ audiui in Patariis. Itaq; quū ex ægypto redirem domū, audiremq; illud in Mallo vaticiniū apertissimū simul ac verissimū esse: tamen sic oracula dare: vt ad rem respōdeat his quæcūq; propheta: quispiā in schedulam inscripta tradiderit: recte me facturū putauī: si dū præternauigare, experīrer oraculū: deūq; de futuris quidpiam cōsulerē. Hęc adhuc Eucrate dicēte, quū viderem q; longē res esset pcessura: q; non breuē incepisset de oraculo tragediam: ratus nō exire, vti solus cōtradicerē oībus: relinquens eū ex ægypto adhuc in Mallū nauigātem. Nam & intelligebā molestā illis esse presen-
tiam meā: vtpote qui dissentirem refellerēq; eorū mēdacia. Atqui ego abeo inquā: quæsiturus Leontici: nam opus habeo eū eo congregari. At vos quādoquidē parum sufficere vobis res humanas putatis: ipsos etiā deos deniq; in fabularū vobis partē vocare. Atq; hæc simul ac dixi discessi. Illi vero alicres iā libertatē nacti, vt est verissimile, mutuo sese epulis accipiebāt: ac mēdaciis ingurgitabāt. Talibus o Philocles apud Eucratem auditis/venio per locum inflato ventre: non aliter q; hi qui multo poti sunt: opus habēs vomitu. Tū libenter alicūde magno emenim pharmaciū aliquod: quod mihi obliuionem induceret eorum quæ audiui: ne me nōnihil earum rerū lædatis: hærens memoria. Nempe monstra: demones: atq; Hecates mihi videre videor. PHL. Quin mihi quoq; o Tychiade tale quiddā hic sermo tu⁹ attulit. Aiunt etenim non solum in rabiem verti atq; aquā formidare: quoscūq; rabidi canes mordeant: verū etiā si quem nū ordicus homo morsus morderit, illum morsum quoq; nō minus canino valiturū: atq; eum etiā eodem modo formidaturū. Quin tu ergo videris: quum sis ipse apud Eucratem a multis mendaciis morsus: mihi quoq; morsum illam communicasse: adeo mihi mentem demonibus impleuisti. TYCHL. At bono animo simus amice: quum magnū aduersus huiusmodi res remediū habeamus, veritatem: rectaq; omnibus in rebus rationē: quo si vtamur, nullis huiusmodi vanis stultiq; mendaciis turbabimur.

Luciani Philopseudus seu increduli finis.

Luciani declamatio.

EIVSDEM LVCIANI DECLAMATIO PRO TYRANNICIDA
EODEM MORO INTERPRETE.

ARGVMENTVM DECLAMATIONIS.

Ascendit quidam in arcem: vt Tyrannum occideret. at ipsum quidem non inuenit: filium autem eius cum peremisset. gladium reliquit in corpore. Tyrannus ingressus. ac filium iam conspicatus mortuum. eodem gladio se transfixit. is qui ascenderat. ac Tyranni filium interemerat. tamquam Tyrannicida premium petiit.

DECLAMATIO.

Vum duos Tyrannos iudices vno die peremerim: alterum quidem iam etate defectum. alterum vero florentem. eoque ad scelus successionem idoneum: adsum tamen vnicuique ob utrumque premium petiturus: idque quum solus solus qui vnum fuisse Tyrannicidam: sceleratos duos vno ictu sustulerim atque mactauerim. filium quidem gladio. patrem vero nimio illo quo in filium ferebatur affectu. Tyrannus igitur ob ea quae gessit. satis nobis supplicii dedit: quippe qui & viuens filium spectauit occisum: & tandem (quod maxime praeter omnem spem fuit) ipse sum coactus esse Tyrannicida fieri. Filius igitur a me peremptus est. seruauit autem mihi. etiam mortuus. ad aliam mortem: nam quod viuens iniurias una cum patre fecit. mortuus patrem ut potuit interfecit. Qui Tyrannidem ergo sustuli ego sum. ensisque qui peregit omnia meus est: ordine tantum immutatum cadium ac perimendi sceleratos noui modum: illum quod fortior erat & quod vlcisci poterat. amolitus ipse: senem vero soli reliquens gladio. Ego igitur ob ista etiam amplius aliquid a vobis expectabam sperabamque me premia pro peremptorum numero suscepturum: ut quod vos non presentibus tantum malis eriperetis: sed futurorum quoque metu liberaretis. ac certam vobis libertatem praestiterim: nullo herede scelerum relicto. At iterum tot rebus a me preclare editis in periculum venio: ne a vobis nullo premio donatus abeam: solusque mercede frauder: quam leges a me seruatae statuerunt. Hic itaque meus aduersarius. nullo rei publicae studio istud agere videtur: sed eorum eadem commotus: ut in eum quod mortis eius causa fuit vlciscatur. Sed vos iudices auscultate paulisper: dum Tyrannidis mala (quae ipsi probe sciatis) expono. Nam & hoc pa-

Pro Tyrānicida. Fo. CXVII.

Non melius beneficii mei magnitudinē cognoueritis: & magis idē gaudebitis: reputantes quibus estis malis liberati. Neq̃ enim, quādmōdū aliis plerisq̃ iam saepe accidit, ita nos quoq̃ simplicē Tyrannidē & vnicam seruitutem sustinuimus: neq̃ vnius domini libidinē ptulimus: sed solī omnīū quos vnq̃ similis pressit infelicitas, duos vnius loco tyrannos habuimus: & in duces miseri iniurias distracti sumus. At moderatior admodū senex erat: & in ira mitior: & ad supplicia segnior: & ad libidines tardior: vtpote atate iam impetus eius vehemētiam cohibēte: & voluptatum appetitiones refrenante. Et ad causas quidem facinorum inuitus a filio dicebatur impelli: quum ipse nō admodum tyrannicus esset: nisi q̃ illi parebat. nam in filium (vt iam ostēdit) propensus supra modum fuit. Omnia illi filius erat: illi obtemperabat: & iniuste fecit, quicquid ille iubebat: & puniebat, quos ille volebat: in omnibus illi morem gerebat: ac deniq̃ sub illius tyrannide vivebat & vltro neus filii cupiditatum satelles erat. At iuuenis vero honore atatis gratia patri cessit: & solo imperii nomine abstinuit: ceterum re ipsa tyrannidis caput ipse fuit. Firmitas quoq̃ ac tutamētum principatus ab illa pendebat. quoniā & quod ex iniuriis provenit solus ipse fruebatur. Ille erat qui satellites ducebat: qui custodias regebat: qui subditos feriebat: qui infidiatores terrebant. Ille erat qui ephēbos rapuit: qui nuptias temeravit: cui virgines adductae sunt: & si quae caedes erant: si qua exilia: pecuniarum expilationes: tormenta: contumeliae: haec omnia iuuenis fiebant audacia. Nam senex ipse obsequabatur & comes in malis erat: & tantum filii scelera comprobabat. Et res quidem nobis intolerabilis facta est, nam quum animi libidines ab imperio sumunt licentiam: nullum iniuriarū finem faciunt. At illud tamen nos vrebant maxime: diuturnam immo aeternam potius futurā hanc seruitutem sciebamus: & tradēdam per successionem esse rēpublicā populūq̃ alii post alium domino ac scelerato hereditatē cessurā. Aliis profecto nō paruam spem haec res facit: q̃ perpendere possunt ac secum dicere. At iam cohibebitur: at ita morietur: ac paulopost erimus liberi. De illis vero nihil tale sperabatur. Sed iam nunc paratum imperii cernebamus heredem. Quāobrem nec suscipere negotiū audebat fortium quisq̃: qui tamen eadē mecum cupiebant. Sed desperabatur omnino libertas: & inexpugnabilis videbatur tyrannus: cū necesse esset tā multos aggredi. At me nihil ista deteruerunt. Neq̃ perpenſa negotii difficultate detractavi. Neq̃ periculū expaui. Solus quidem solus, aduersus tam fortem ac multiplicem tyrannidem: immo vero non solus, sed cū gladio auxiliari conscendi: fortem etiam tyrannicidā mortē prae oculis habens: sed propriam tamen eandem cōmune

Luciani Declamatio

ni libertate cōpersans. Cum in primā ergo custodiā incidissem: ac satellites
haud facile amouissem: obuium quēq; perimēs: & quicquid obfisteret confu-
ciens: in ipsum negotiū caput ferebar: in ipsum vnicū tyrannidis robur: in
ipsam nostrarum calamitatū materiam: & in summa arcis custodia sistens,
quum illū conspexissem sese generose defendentē, atq; resistentē: vulneribus
multis tamen interfeci. ac iā quidē sublata tyrannis erat: facinus cōfectum
erat: atq; exinde protin⁹ omnes liberi. Senex relictus est ille: solus: inermis:
custodibus exutus: magno illo satellite suo adēpto: nec ampli⁹ vlla genero-
sa manu dignus. Ibi ego mecū iudices talia cogitabā. Tortū negotiū meum
bene se habet. Oīa peracta sunt: oīa strenue perfecta sunt. Quoniam ergo iste
qui super est plectetur modo! Me siquidē ac dextera mea indignus est: prae-
cipue vero facinore tam splēdido ac iuuenili & generoso cōfecto. Cuius glo-
riam addita hac tam inerte cade minuerē. Dignū autem querere carnificē
quēpiam oportet: verū post crumēnā tū, ne & hāc lucrifaciat, videat: punia-
tur: appositū tātum ensē habeat: huic ego reliqua cōmitto. Hāc vbi sta-
tuissem: illinc amolior. Ille vero sicuti ego ante diuinauerā fecit: ac tyrannū
interfecit: fabulāq; meā supremū actum addidit. Adsum ergo popularem
vobis gubernationē afferens: & omnibus securitatem denunciāns: ac liber-
tatē feliciter annuncians. Nunc igitur factis meis fruimini. Socleratis enim
(vti videtis) arx vacat: imperat autem nemo: sed & honores tribuere licet:
& iudicare: & ex legibus contradicere. atq; hęc nobis ex me atq; hoc facino-
re meo profecta sunt: atq; ex illa vna cade: postq̄ pater haud amplius viue-
re potuit. Dignum igitur ob ista censeo debitum a vobis mihi prēmium
dari: non q̄ studiosus lucri sim: aut qui parua magnipēdam: neq; q̄ ob mer-
cedem de patria bene mereri in animum induxerim: sed q̄ mea officia cus-
piam vestro prēmio esse comprobata: ne despectus sit neue inglorius fiat
meus conatus: tanq̄ a vobis mancus & prēmio iudicetur indignus. At iste
cōtradicit: & me prater æquum ait facere: qui honorari velim ac prēmii
referre. Non enim esse me tyrannicidam neq; factum a me quicq̄ secundum
legem esse: sed factio meo quiddam ad prēmium petendum deesse. Rogo igitur
eum: quid reliquum a me desideras? non volui? non ascēdi? non peremi?
non liberavi? non imperat quisq;? non iubet quisq;? non dominus minatur
quisq;? non me malefactorum effugit quisq;? non dixeris. Sed omnia pacis ple-
na: & leges omnes redditæ: & manifesta libertas: & popularis gubernatio
firma: & coniugia inuiolata: & pueri extra periculum: & virgines tutæ: &
sestas agens serias ob communem felicitatem ciuitas. Quis est igitur ho-
rum omnium causa? quis illa sustulit? ista præbuit? Etenim si me quisq; est

Pro Tyrānicida. Fo. CXXVIII.

hoc honore dignior, illi hac mercede cedo: ac præmio istoc abstinco. Sibi vero solus ego cuncta peregi: audens: periclitans: adoriens: puniens alterum in altero: vlciscens: quid mea calumniaris officia! quid ingratum erga me populum facis! At ipsum non occidisti tyrannum: lex autem tyrannicidæ præmium statuit. Interest ergo quicquid, dic mihi, an ipsum perimas: an mortis ei causam præbeas! Ego certe nihil puto, nempe hoc solum legis lator spectauit: libertatem & popularem statum: ac sceleratorum amolitionem, istud honorauit: istud gratia dignum censuit: quod factum a me non esse non queas dicere. Si enim illum occidi: quo occiso iste non potuit viuere: ipse mi mirum mactauit. Cædes mea manus illius erat. Ne nimium ergo curiose de mortis modo disputes: neque examines quomodo interiit. Sed an amplius non sit, an per me est: quod amplius ille non est. Quandoquidem hoc quoque mihi videris excussurus & sycophantam in bene merentes acturus: si quis non ense: sed lapide lignove aut alio quopiam modo peremisset. Quid vero si tyrannum fame oblectum ad mortis necessitatem adegissem: etiam ne tum requireres meam manu peractam cædem! alioqui deesse adhuc aliquid mihi ad legem implendam diceret: atque id grauiore supplicio interfecto maleficio! Vnum solum examina: istud interroga: in hoc curiosus inquire: quis facinorosorum superest: quis iniuriæ metus imminet: quæ vestigia calamitatum sin vero purgata sunt ac pacata omnia: sycophantæ est, modum rerum calumniantem, velle præmio ipsis factis debito fraudare. Ego siquidem hoc quoque in legibus declaratum memini (nisi forsitan ob longam seruitutem sim quæ in illis dicitur oblitus) causas mortis duas esse: siue quis ipse occiderit: seu si quis ipse quidem non occiderit: neque manu rem gesserit: coegit tamen atque occasionem necis dedit. æqualiter hunc etiam lex plectendum censet, atque admodum quidem iuste: nam præbitam interitus causam nihilo iudicauit ipso facto minorem: ac reliqua iam de modo necis questio superuacua est. Illum ergo qui sic occiderit puniendum tanquam homicidam: aquam censas: absoluam: nullo pacto velis: qui vero eodem quo ille modo, ciuitati benefecerit, indignum bene meritis præmio duces! Neque enim istud possis dicere me videlicet id fecisse tantum: bonum autem exitum quædam temere non: me id destinante consecutum. Quid ergo pertimuissem amplius: eo qui fortior erat interempto! Quid in vulnere gladium reliquissem: nisi id ipsum omnino quod erat futurum, prædiuinissem! Nisi hoc fortasse dixeris: quod qui preemptus est tyrannus non erat: neque hoc nomen obtinebat: neque multa vos ob id libenter si necaretur præmia dedissetis, sed hoc nunquam dicetis. Ergo interempto

Luciani.

tyrāno illi qui necis causam prębuit, non reddes pręmium! o curiositatem quomodo necatus est curas: cū libertate fruaris. Atqui lex (vt dicis) ipsum rerū caput examinat: media autē omnia valere finit: neq; vltra curiosius inquirat. Quid enī, qui i exilium tyrannū cōpulisset, nō honorē iam tyrannici de tulisset! Imo ac valde qđem iuste. Nam & ille libertatē pro seruitute pręstitit. At qđ a me factū est nō exilium, nec redintegrādē rebellionis metus, sed omnino pfecta sublatio est: & generis illius vniuersi internicio ac totius mali radicitus excisio. Ac nunc per deos omnia mihi ab initio in finem vsq; (si videtur) excurrite: an ptermissum quicq; ad implendam legem fuerit: & an quicq; mihi defuit: qđ adesse tyrannicidę debuit. Ante omnia igitur animum adesse generosum decet, atq; reipub. studiosum: paratumq; pericula pro communi commodo subire, ac propria morte multorum salutem redimere. Ergo ad id mihi quicq; defuit. An animo fractus sum! An pericula pspiciens per quę mihi vadendum erat detractauī! Non id dixeris. Mane ergo in hoc solo: ac me finge ex eo solo q; volui: atq; isto consilio fui: etiam si nihil inde boni prouenisset: tamen ob mentem ipsam assurgentem pręmium tanq; bene merentem petere: quum tamen ego non potuerim: sed alius me secutus tyrannum occiderit: absouum (dic mihi) aut absurdum esset: tribuere: maximeq; si dicerem. Oviri: volui: cupiui: aggressus sum: atq; animi mei signa dedi. Solus honore dignus sum. quid tum? Nunc vero nō id dico: sed & ascendi: & periclitatus sum: atq; innumerabilia priusq; adolecentem peremeram feci. neq; enim rem vsq; adeo facilem esse suspicemini: custodiam superare: ac satellites opprimere: vnumq; tot viros auertere. Sed ferme maximum in tyrannicidio atq; ipsum rei caput istud est. Nam ipse quidem tyrannus: non magnum opus est neq; magno negotio conficiendū: neq; expugnatu difficile: sed ea potius quę muniunt ac tuentur tyrannidem: quę qui vicerit: is omnia peregerit. nam reliquum quidem parum est. Siquidem istud ad tyrannum vsq; penetrare: nequaquā licuisset mihi: nisi custodum qui eos cingunt ac satellitum omnium victori, ac nisi eos omnes prius deuicissem. Nihil amplius adiicio. Sed iis rursus immoror. Custodias superavi: satellites inquam: tyrannum incustoditum: inermē: nudum reddidi. ob hęc ne honore tibi dignus videor! An adhuc a me cædem postulas! Atqui si cædem etiam quæris: nec istud quidem deest. Neq; enim incruentus sum: sed perpetravi magnam ac nobilem necem iuuenis florentis atq; omnibus metuendi: per quem etiam ille tutus ab insidiis erat: quo solo confidebat: qui multorū loco satellitū suffecit. Quid tum ergo, num pręmio dignus sum! num tantarum rerum honore fraudabor! Quid enim si, satellitem vnum,

Pro Tyrannicida. F. CXXIX.

si ministrū quēpiā tyranni pēmissē! qđ si seruū honoratiorē! an nō magnū etiā hoc tibi videretur/ascendere/atq; in mediā arce/ in mediis armis/ aliquem ex amicis tyranni cōficere! Nunc autē etiā illū qui peremptus est cōsydera: filius erat tyranni: imo tyrannus grauior: ac dominus inclemērior: ac tortor crudelior: extortor violentior. Tū, quod maximū fuit, heres omniū atq; successor. Postremo q in longū poterat nostras calamitates extēdere. Vis ne hoc me solum fecisse: tyrannū autē ipm adhuc ereptū fuga viuere! Munus ob ista peto: quid dicitis! nō dabitis! Nō illum quoq; suspexitis! nō dominus! non grauis! non intolerandus erat! Nunc vero etiā caput ipm intelligite. Qđ em̄ iste a me flagitat: id q̄ optime fieri potuit, peregi: ac tyrannū alterius nece necaui: non vulgariter: neq; vno ictu: quod illi post tot scelera maxime fuit optandum. Sed dolore multo prius exagitans/et in oculis ostendens misere prostrata, quæ illi fuerant charissima, filiū q̄q; malum/tamen ætate florentem/ac patrī similem/sanguine ac tabo plenū. Hæc sunt patrū vulnera: hi legitimorū tyrannicidarū gladii. Hæc tyrānis crudelibus digna mors. Hoc supplicii sceleribus tantis debitū. Nam ilico mori: ilico nescire: nullum tale spectaculum cernere: nihil habet tyrannica poena dignū. Non em̄ ignorabā (te appello) non inquā ignorabā: imo nec alius quisq; quantū ille erga filiū gerebat affectū: et q; post illum viuere ne paululum quidē dignaretur. Atq; omnes fortasse patres sunt in filios eiusmodi. At hic certe aliquid supra ceteros habebat: idq; merito: q̄ppe qui illum solum videbat ducē/seruatorēq; tyrannidis: solūq; pericula patrī præoccupantem: ac firmitatē imperio præstantē. Vnde etiā q̄q; non ob amorē, at ob desperationē saltem statim illum sciebam moriturū: quū cogitaret/inutilē sibi vitā futurā, securitate quam illi filius præbebat ablata. Omnibus igit illū simul circūsepsi/natura/dolore/desperatione/terrore/ ac tpm etiā futurorū metu. His in illum cōmilitonibus vsus sum: et ad vltimū illud cōsiliū coegi. Interiit nobis orbus/afflictus/dolens/lachrymans/ luctū lugens/breuem quidē: sed q; patrī sufficiat: et quod grauissimū est, ipse a seipso: quod mortis genus omniū est miserrimū: multoq; acerbius, q̄ si inferatur ab alio Vbi mihi gladius est: nū quis illū agnoscat alius! nū cuiusq; alterius telum est! Quis illū in arcē duxit: ante tyrannū q; vsus est! q; illū tyrāno misit! O ensis meū cōmunicās: rerū a me bene gestarū successor: post tot discrimina, post tot mortes despiciūmur/et indigni præmio videmur. Si em̄ ob istud solum hunc a vobis honorem peterem: si dicerem: O viri tyranno mortem cupienti, ac tum inermi forte deprehēso, meus iste subseruiuit gladius atq; opam suā ad cōsequēdam libertatē cōmodauit omnib⁹: honore ac p̄mio in-

Luciani Declamatio.

dignū putassetis: dñm tā popularis rei nō retaliassetis: nō inter benefacto-
res inscripissetis: nō inter sacra gladiū ipm reposuissetis: non secundū deū
illum coluissetis: Nūc mecū cogitate: qualia tyrannū ipm ante mortē et fec-
isse/et dixisse sit verisimile: quū filiū pimerē/ac vulneribus multis in parte
corpis conspicua pfoderē: quo videlicet genitor vreret/ atq; aspectu primo
stupeficeret: miserabiliter exclamauit atq; iclamauit pfem: nō vt auxiliator
esset/aut cōmilito, qppe q iā senex erat atq; inualidus: sed domesticorū ma-
lorū spectator. Ego illinc digredior: toti⁹ quidē tragoediæ auctor. Reliqui
vero histrioni cadauer/et scēnā/et ensem: ac cetera quæ fabulæ superant.
At ille quū adesset/ac videret filiū quē habebat vniciū/vix respirantē/ lacerū
ac morte plenū: vulnera quoq; illa densa ac multa et letalia gerentē: sic ex-
clamauit. O nate, sublatus sumus: interempti sumus: tyranni cōsi sumus: vbi
iste interfector est? ad qd mihi pōit? cui me referuat malo p te iam fili prae-
mortuū: nisi me forte vtpote senē cōtemnit/ et lente me perimere decreuit
ac mortē mihi pducatur: vt necem mihi faciat longiorē. Et simul ista dicens/
ensem quarebat: ipse autem erat inermis: vt q omnē in filio spem reposue-
rat. At ne is quidē defuit: iamdudū enim a me ante pręparat⁹ erat: atq; ad
facinus futurū relictus. Ergo ex corpore euellens/et ex vulnere gladium ex-
imens, iamdudū me occidisti: pemiisti: nunc vero mihi finem facito: O ensis
ingt: patri lugenti cōsolator veni: atq; infelicem senis manū adiuua: iugu-
la tyrannū: perime: ac luctu solue. Vtinā in te prior incidissem: vtinā ordi-
nem cædis incoepissem: cecidissem qdem: at vt tyrānus tantū: at vltorē spe-
rans: nūc vero vt orbus: nunc vero vt etiā carnificis egens, et hæc simul di-
cens, vulnus intulit tremulus: impotens: cupiēs quidē: inualidus tamen ad
facinoris ministeriū. Quot sunt ista supplicia: quot vulnera: quot mortes:
quot tyrannicidia: quot prēmia? Et tandē vidistis omnes iacentem iuuenē:
opus neq; paruū/neq; facile: senē vero illi circūfusus: cruorem vtriusq; in
hærentem: atq; illam libertatis et victorię parentem libitinā et nostri ensis
operam. Ensem vero ipm inter vtrūq; monstratum: declarantē q nō indi-
gnus domino sit: testantemq; q mihi sit fideliter obsequutus. Hoc si ergo se-
cissim, obscurius fuisset: nūc vero redditur ipsa nouitate splendidius. Qui
tyrannidem ergo omnem sustuli, ego sum: opus autem in multos distribu-
tum est: quemadmodū in fabula. Atq; egi primas quidem partes ego: secū-
das vero filius: tertias tyrannus ipse: sensus autem subseruinit omnibus.

Finis Tyrannicidæ Thoma Moro interprete.

Ubo. Ro. declama. F. CXXX.

DECLAMATIO THOMAE MORI: QVA SVPERIORI DECLAMATIONI RESPONDET.

On putaurā iudices ei qui (id qđ ego nūc facio) publi-
cā causam suscepisset agendā, & pusillore, vt cur id facere
instituerit / rationē reddat. neq; enim vllū fore periculū
ne id malitia potius aggressus, q̃ pietate videatur: quū
hoc certissimū p̃beat magnę int̃ egritatis argumētū: q̃
aliorū omniū cōmodis elegerit suo priuato labore cōsu-
lere. Qđ q̃q; oēs istiusmodi causarū patronos merito pos-
se existimē ab omni calūnię iuspitione defendere: me tñ oīm meritissime: q̃
vt oībus prosim, non solū hūc mihi laborē desumpsi: sed inimicitias etiā cū
eo viro cōtraxi: q̃ se Tyrānos quoq; iactat occidisse. Sed quoniā nihil tā re-
cte ceptum esse video, qđ nō improborū vellicet ac deprauet iniquitas: &
quosdā iam nūc mustirātes audio q̃ istius oratiōe persuasi, hoc meū officiū
in peiorē partē rapiūt: statui iudices vobis huius actionis meę causas expo-
nere: ne qs industrię meę malignus interpret, eā dolori, odio, vel inuidię co-
netur ascribere. Ac primū, qđ est cur Tyrāni mortē dolere puter? nā id iste
mihi nuper obiecit: p̃bationē vero nullā attulit dixisse tm̃ cōtētus: & credi
sibi sine argumēto, sine teste postulat. Imo (ingr) nisi doleres, nisi Tyranni
mortē vlcisci cuperes, mecū nō cōtēderes. Ergo eo solo lugere me Tyranni
mortē probas: q̃ tibi ob eius necē p̃miū iniuste petēti ego me iuste opposui?
Vis videre q̃ nihil dicis? Si te tyrānū occidisse probes, ego tecum litigare
nec si velim possem, nec si possem velim. Nūc vero qđ aliud cōtra te dictu-
rus sum: q̃ illū nō occidisti? Si tu interfecisses nihil q̃rerer: imo laudarē:
admirarer, ac p̃miū primus decernerē: nūc vero ideo tibi contradico: ideo
tibi honorem denego: ideo aduerfor: ideo queror: quia Tyrannū non occi-
disti. Num igitur occisum protinus dolere videor? Ostendisse potius iudi-
ces debuit me Tyrāno fuisse vel sanguine coniunctū, vel affinitate propin-
quū, vel beneficiis deuinctū, vel scelerū cōmunionē foederatū. At istorum
quicq; ne fingere quidem potuit. Ergo si neq; cognatus illi, neq; affinis fui:
si mea opera nūq; in cuiusq; iniuriā vltus est: si me ab illo beneficii nihil in me
collatū est: si me acerba seruitute cum ceteris simul oppressit: si me illius in-
teritus libertati vobiscum vna restituit: quid causę est vt illius mortē meę
salutis ac libertatis auspiciū doleam? At odii certe tantūdem causę est.
Nam quid egit: qđ odii in illū prouocaret meū? Primo Tyranni filiū inter-
fecit. Postea vero Tyrāno sibi manus inferēte iste p̃miū tanq̃ Tyrannicida
petiit. Quorū alterū puta q̃ iuuenē peremit: q̃q; id ipsum parū cōsulte, pa-

Lucianicę respondens

rūq; ex cōmuni cōmodo fecerat: nisi dñi nobis fuissent propitii: fecit ille tamē animo (quātū ego certe suspicor) non male. Alterū vero: nēpe qđ p̄mīū postulat: quū nō meruerit: vt nūc sunt hominū ingenia, nō miror: & ignosco certe: modo possit auferre. Neutrū istorū odiū in illū meū concitat. Extra hęc nihil vnq; fecit: qđ ad me vllō modo pertineat. Ergo tā iniquus sim vt hominē vix tandē satis aut de facie, aut fama notū qui me nec re offenderat, nec verbo leserat, gratis odio persequeretur! Restat inuidiā diluēda suspitio: quā talis est, vt nullo malo carere velim libētius. Nā quā oīa vitia sunt suapte natura pernitiōsa: nullū tamē est liuore pestilentius: qđq; pectus cui semel infederit grauioribus tormentis exagitet. Nēpe alterius fortunā suā infortunū ducere, secūdis aliorū rebus astuare, alienis laudibus vri, aliena felicitate torqueri, an nō summa miseria, nō extrema demētia est! Itaq; si a quoq; alio vitio iudices absum, ab hoc certe lōgissime absum. Cui⁹ vnq; fortunā impetii? Cuius res bene gestas eleuauī? Cuius laudibus vnq; detraxi? Cuius famam labe resperxi? Certe ab huius vitii suspitioe si me mediocris ista fortuna mea non asserit, quā nō tā inops est vt aliorū opibus ac p̄miis inuideam: si me anteaq; vita nō vindicat: quā non vsq; adeo est rerū bene gestarū indiga: vt aliena debeā laude tabescere. At ipsa me hercle causa prius absoluit: quā talis est, vt potius omniū veniā / q̄ cuiusq; mereatur inuidiam. Quāso iudices: qđ tandē odii signū, qđ inuidiā documētum, p̄ me fero? Non prouoco, non irascor, non accuso: vrbē tantū in ius vocatam ab illo defendo. Sed cur sedentibus ergo ceteris ac tacentibus vniuersis, atq; in his multis & clarissimis viris, & auctoritate p̄stātib; / & multo ad dicendum instructoribus, ego potissimū surgo & petenti p̄mia cōtradico? Illi ipsi profecto quin mecum sentiant nō dubito: & quin ex his pleriq; sint: qui hoc ipsum officium nisi ego iam suscepissem libenter fuerint obituri. Neq; tamē ideo culpandus sum, qđ me pro patria primus obtulerim. Quicquid est, alieni silentii causas non debeo. Me certe ad dicendum cum reipu. causa, tum deorum immortalium respectus incitabat. Nempe quū videre satis tennes ararii nostri prouētus: & plēntē pecuniā nimis exiguam: tum instare multas necessarij sumptus occasiones: non ferebā vti ciuitas hoc in super non necessario sumptu mulctaretur. Tyrannidii p̄miū quātum sit non ignoratis, ac merito quidē. Qđ enim pretium satis grande sit: quo agri / foci / fortunæ / liberi / coniuges / salus / ac libertas omniū, postremo ipsa deorum aræ, atq; tēpla redimūtur! Qđ quo maius atq; vrbī onerosius est: eo magis a nobis prospiciendū est, ne temere collocetur. Satis iudices satis impensæ ac sumptus imminet: satis effundēdum est: vt ærarium nostrum

Ubo. Ro. delama. Fo. CXXXI.

tam profunde, non iste etiā cui nihil debemus, ex hauriat. Præterea quum hoc tyrannicidū sola deorū clemētia prouenerit: qui toties in clamati calamitatum tandē nostrarū miseri / crudelissimi nos iugo tyranni soluere, ac libertati reddere voluerunt: non ferēdū putauī: vt ciuitas honorē gratiāq; diis merentibus ablatam homini non merēti tribueret. Totum autē hoc negotiū fortunæ deorūq; benignitati deberi: huic nihil gratiæ: apertissimis argumētis docebo: qđ dū facio, queso iudices diligēter attendite. Tria sunt quorum iste quodlibet sufficere sibi ad hunc honorē consequēdum putat: vel qđ tyranni peremit filium, vel qđ tyrannū tentauit occidere, vel qđ pater filii nece commotus ense quem iste reliquerat mortē sibi consciiuit. Ergo illius adolescentis cades tyrannicidium videtur! Quid nī? nempe & ille (inquit) tyrannus erat. Quis id credat iudices: vrbē vnā duobus suffecisse tyrannis! duos tyrannos inuicem concordēs eadem incoluisse moenia! vni us vrbis ambitu potuisse contineri, quorum alterutri vix vel orbis vniuer sus suffecerit! Quisquis id credēdum duxerit: is mihi parum videtur tyrannicam considerare naturam. Nam legitimæ quoq; potestates, ac nō solum legibus gubernantes, sed etiam legibus obtemperantes, & tyrannide tāto interuallo mitiores, ambitione tamen ita vincuntur vt nec vel intimorū amicorū vitæ parcant, potiusq; eos habeant imperiū sui consortes. Quis tyrannū credat natura ferum ac violētum, cum imperiū sui ciuis ardore hominū leges protriuierit, deorum contēpserit, vitam neglexerit, sociū quēq; admittere! Quin brutorū quoq; plerūq; formæ quæ (qđ tyrannorum propriū est) rapto viuet, quibus solius pabuli cura impressit aliqua tyrannica naturæ vestigia, in proprios foetus sequiunt: potiusq; socios illos venationis accipiant. Et hominē tyrannū putamus: quē saltus inflat, ambitio stimulat, cupiditas vrget, gloria sollicitat, suam cum quoq; posse cōmunicare tyrannidē! At iste non solum duos tyrannos facit: verū etiā adolescentē plusq; tyrannū vult videri. Nam ciuibus atroces (inquit) iniurias fecit: eodē rapina / stupro / omnibus deniq; scelerū formis insignis. Nomine quidē abstinuit: ceterū re ipsa tyrannidis caput erat: ac parēte plus potuit: eū vt volebat rexit. At longe contra se res habet iudices. Nimirum impotēs semper ac formidolosa res tyrannis est. Neq; filius profecto patrem tulisset, si posset: neq; filio tantum permisisset pater, vt posset. Nemo tyrannis est hæc rede suspectior: qui eo maiorē parenti metum incutit quo magis ferocem eius indolem ac tyrannicos mores expresserit. Continebat ergo filii sui cupiditates, atq; adolescenti stringebat potiusq; laxabat habenas: ne viribus nimium inualefcens iuuenis, imperiū audius, atq; opibus insolens, nec sibi iam

Lucianicę respondens

imperās: tandē ne parērī quidē pceret: quin iā Saturno superi Iouē pferrēt.
Nā si iniurias iterdū fecit: qđ aliud q̄ se parērī satellitē p̄buit! ex qbus quous
quisq̄ est: q nō grassetur, nuptias violet, domos cōpilet, phana dispoli-
et, obuios cēdat, atq; optimū quēq; trucidet! Sed qm̄ vnus est cuius potētia
atq; vmbra frētī/tā scelerata grassantē audacia, poenas alioqui facinorū su-
orū, vel illi, vel publicis legibus daturi, ipsi qđ latrones/ homicidæ/ fures/
adulteri. Solus autē vnus ille scelerū princeps, sub cuius noīe oēs ipune deli-
tescūt, tyrānus est. At ille adolescēs si quādo patrabat aliqd atrocius: patrē
semp sic impasse dicebat: neq; ego qn̄ imparit, dubito. Nā filius q̄q; ea indo-
le fuit: vt parentē aliquādo videre (si ad tantā puenisset etatē) flagitiis ac
sceleribus æquaturus: tñ in hac adolescētia p̄ illius crudelitāte ac sauitia q
bus iā a puero semp assuetus insentuerat, rudis adhuc miles, ac vix tyro fuit
neq; fere magnū qcq; nisi a patre iussus atq; edoctus agebat. Sed siue nō nisi
iussus illa faciebat: siue ipse etiā iniussus audebat: tñ quū tāq; iussus egerit,
quū neq; Tyrānī nomē vsurparit: neq; se p̄ tyrāno gesserit: sed patri se pa-
tere significarit & auctorū suorū causas in illū retulerit: quū aliū se poten-
tiorē eē cōfessus sit, cuius virib⁹ fideret: a quo oīs eius pēderet ipunitas: fū-
rē si velis aut sacrilegū, vel si qđ aliud nomē mauis, appelles: at is pfecto nō
est, in quo fieri tyrānicidiū pōt. Qz si illū oīa solū potuisse, ac re ipsa tyrā-
nū fuisse cōtēdas & (qđ paulo ante iactabas) ilico eius morte liberā fuisse
rēpublicā: sūgamus obsecro adhuc parentē viuere: sed nō fugatum tñ: qđ
nescio cur ipse finxisti: quippe quē nec ipse fugaueras, neq; cur ei fugiendū
esset effeceras. Filio em̄ tantū p̄ insidias adēpto, reliqs viribus integris, non
video cur patri magis despandū, aut fugiendū fuerit, q̄ si aut filius ei natus
nō fuisset, aut peste correptus obtisset. Patrē ergo sūgam⁹ (vt dixi) viuētē:
ac filio qđē vnico orbatū: sed satellitum tñ caterua cinctū: cēdē filiī lachry-
mantē: sed interfectori minantē: atq; oīa suppliciorū genera destinantē: in
forū vultu tristi qđē, sed tñ truci pcurrere: & plato quē tu reliquisti gladio
ingētia polliceri p̄mia: si qs eius ensis dñm pdiderit: hīc tū foro iā ab illo at-
q; eius satellitibus occupato, & in caput tuū q̄stione iā haberi cōcepta, in pu-
blicū fortis tyrānicida pcurre: & in medios globos irruēs tyrānū te occi-
disse pclamita: libertatē oībus denūtia: ac tyrānicidii p̄miū postula. Quid
fugis! Quid latebras q̄ris! Quid tyrannicida metuis! An nō libera est res-
publica! An nō Tyrānus occisus est! Neq; ergo is quē peremisti tyrannus
erat. Sed quidā potius tyrānī satelles: neq; eius morte ciuitas libertati resti-
tuta est: qđ solū paulo ante dicebas huius legis spectasse latorē. At hæredē
(inquit) occidī. Quid mihi hæredes nominat! Quid in tyrānide leges me

Tbo. Ro. declama. Fo. CXXXII.

morat! Legū ista nomina sunt. Iuris est ista successio. An pyræ filii si de
 mortui patris locū īpleuerit, herede quisq̄ dixerit! Intestatus semp tyrān⁹
 moritur: qppe legibus ab illo capriuis: q̄ solē ratū facere testamētū possunt.
 Proinde q̄ defuncti locū tyrāni subit: haeres nō est sed nouus tyrānus. Non
 em̄ succedit, sed inuadit. At illi nūc paruissimus. Istud q̄ cōstat: Ego contra
 tyrāno mortuo populū ilico liberū eē dico. Alioqui frustra lex tyrānicidē p̄
 miū statuit: si alterius morte in alterius potestatē recidim⁹. Sed lōge secus
 iudices: defuncto em̄ quolibet casu tyrāno populus iā tū liber dū amici lu
 ctu occupant, dū stupēt ei⁹ morte satellites, ilico sese in libertatē asseruisset:
 neq̄ plus filius aduersus populi vires tū valuisset: q̄ nunc potest q̄q̄, vel ex
 amicis tyrāni potētissim⁹, aut genere q̄q̄s ei fuit post filiū p̄xim⁹: ad quē, si
 successionis nomē atq̄ hereditatis audiēdū est: tā nūc tyrānis p̄inet, q̄ ad
 filiū p̄tinuisset. Qui satellitē igit, qui amicu, q̄ cognatū, q̄ filiū tyranni p̄
 emerit: frustra tyrānicidiū iactauerit. Tyrānus ipse solus est cui⁹ nec tāto
 p̄mio respublica merca. Sed volui (ingr) pertētari: periclitatus sum. qđ
 negari ne possit, filio tyrāni p̄repto, spe futurę tyrannidis extincta, p̄clarū
 animi mei documētū reliq̄. vel hoc solū sufficere mihi ad hūc honorē puto.
 Hic vide obsecro q̄ nihil maliuole, q̄ simpliciter agā tecū oīa: q̄ ex re tua to
 tū hoc negotiū minime suspiciosus interpter. Nā si alius hāc ageret cām,
 nec tñ ex inimicis tuis: sed ex acrioribus istis actorib⁹ q̄spiā, q̄ locos oēs ex
 curiūt, & suspicionibus vrgēt, ac moleste nimis p̄mūt: sic Hercules hunc
 tractaret locū: vt te nec id tēasse vnq̄ nec destinasse cōtēderet. Qz si tu vo
 ciferareris mirari te quēq̄ tā insigni esse impudentia, vt talia dicere occiso
 in ipso conatu tyrāni filio audeat: hic ille prius quasi fieri nō potuerit (in
 quiet) vt nō patriā liberaturus, qđ nō p̄stitisti, nō tyrānū occisurus, quem
 nō attigisti: sed ipm̄ potius iuuenē quē trucidasti p̄empturus ascēderis, illa
 tam tibi priuatim, aliquā vlturus ac retaliaturus iniuriā. Hic si instaret/vt
 geret/p̄meret/ac certas aliquas p̄bationes illius animi tui ac p̄positi flagi
 taret, vides (vt opinor) in quantas traheris angustias. Sed ego tecū hoc
 pacto nō agā: qppe q̄ ī rebus (cuiusmodi ista est) vehemēter obcuris/assue
 ui semp in meliorē p̄tē esse p̄cluior. Permitto itaq̄ tibi vt ista fecisse aio in
 rēpu. p̄p̄so videaris. Voluisti ergo ac tēastī p̄sus auferre tyrānidē. Hoc
 cine tibi videt isto p̄mio cōp̄sandū! Primū q̄ voluisti: q̄s nō videt q̄ sit ex
 guū! Nā hac rōne oēs tyrānicidii p̄miū petremus. Quis em̄ tā frigidus in
 rēpu. aio fuerit vt tyrānū crudelissimū nō libēter auferre voluerit! Tēado
 vero qđ aliud declarasti: q̄ q̄ eē tyrānicida voluisti! Qz te p̄terea periculis
 exposuisti, an id p̄miū meruerit vllum, postea videbimus: q̄ autem istud

Lucianicę respondens

non meruit: spero vobis iudices esse vel sola legis recitatione p̄spiciū. Quę
quū prēmii nisi tyrānicidę nō statuat: q̄ vero tyrannū nō ceciderit, esse ty-
rannicida nō possit: quātūlibet q̄spiā tentauerit: quātiscunq̄ sese piculis ex-
posuerit: frustra tyrānicidii prēmii, nisi cāso tyrāno, petierit. Nā ei q̄ dū
conat̄ occidere/ in exiliū cōpulerit, p̄miū qdē: sed neq̄ tantū/ neq̄ tanq̄ tyrā-
nicidę decernā. Eten̄ si morbo quopiā laborās denūtiē: q̄cūq̄ me sanauerit
ei recuperata valitudine tria me talēta daturū: veniat aliq̄s spē mercedis in-
ductus: q̄ mei curā suscipiat: deīde medicamētis q̄busdā adhibitis, vbi fru-
stra se conari senserit: artē suā morbo victā cōfessus, me iā deploratū relin-
quat: aliqua tñ molēstia pte leuatū: sanitatis illi mercedē, quia nō sanauit,
nō debeo: rursus quia p̄fuit/ inanē p̄sūs a me dimittere haud aequū est. At
si post mille pharmaca/ nihilo tamē melius habētē destituat, p̄miū nihil me-
retur: q̄ nihil iuuit: gr̄a vero tātūdem fere: q̄ q̄ mederi rētauit/ sui gr̄a, non
mei fecit. Q̄ si insigniter medicę artis ignarus/ rē tñ aggredi fuerit ausus
atq̄ aliquātisp̄ misere venenis adfectū postea dimittat: quū iā nō modo ni-
hil opis tulit: sed plurimū doloris addidit: etiā si sese gratis obtulerit: vtrū
amore dignus est: q̄ me suo labore tā diu nulla prēmii spē tā officiose vera-
uit: an summo potius odio: q̄ temere sese meo piculo ei negotio/ cuius erat
impit̄us/ immiscuit! Huic rei iudices haud multū mihi videt̄ præsens cau-
sa dissimilis. Lex enī tyrānicidā conducere vehemēter alicūde studet: eiq̄
prēmii certū, tyranno cāso, pollicetur. Sed tyrānicidā quū dicit iudices
hoiēm quærīt artificē: nō manu tantū fortem: sed pectore quoq̄ multo ma-
gis valentē: cōsilio potius q̄ viribus præstantē: q̄ insidias tendere: laqueos
abscondere: occasiones captare nouerit. Ergo hanc puinciā siq̄s hmōi susce-
perit: q̄ tyrannū ip̄m arte ex insidiis adoriā: adorsum opprimat: oppressū
interimat: nec re coepta semel, nisi p̄fecta desistat: hic tyrānicidii prēmium
audacter postulet. Sin id quidē nō potuerit: qd̄ aut̄ p̄ximū est et cōfine/ fece-
rit: tyrannū videlicet vel in exiliū abegerit: vel ad deditiōnē cōdonata vita
coegerit: vel ad deponendā tyrannidē certa cōditiōne cōpulerit: hunc ego
prēmio dignū neq̄ nullo quidē: neq̄ tamē tyrānicidā iudico. At siq̄s ma-
nu potens/ mētis inops/ illarū penitus ignarus artū/ q̄bus instructū esse ty-
rannicidā oportet: q̄ rem viribus egere tantū: ac non cōsilio putet: q̄ deniq̄
Aiaci multo sit, q̄ Vlyssi similior. Sed Aiaci tamē iā abiudicatis armis infa-
nienti/ armenta hoīm loco trucidanti. Si hmōi inquā quispiā rem tantā cō-
ficiendā sibi desumpserit: tū nec insidias collocans, nec t̄ps eligens, nec occa-
sionem expectans, impetu quodā pruat: nec ab ip̄o tamen tyranno incipiat
sed in satellites eius insiliat, dato interim illi sibi cauendi loco. Tum subdu-

Tho. Mo. Decla. F. CXXXIII.

eo tyranno: re temere cepta: stulte gesta: per ignaviā relicta: ac penitus in
secta: sola sibi fuga abiecto etiā gladio/ cōsulat. Postea vero vel defuncto/ vel
interfecto tyranno, in publicū prodeat: prae miū tanq̃ tyrannicida postulet:
atq; huiusmodi vtatur oratione. Volui iudices: aulus sum: tētaui: periculi
tatus sum. Vtrū iudices illi tyrānicidii p̃miū decerneretis: quia Tyrannū
tentauit occidere: an malam potius gratiā haberetis: ac dignū etiā suppli
cio duceretis: q̃ sua temeritate non se solum frustra periculis obiecerat: sed
vrbem etiā vniuersam in summū discrimē vna praeipitauerat: vtpote qui
tyrannum stulte irritando fecerit et ciuibus infestiorē/ et aduersus insidias
cautiorē? Videtis ergo iudices quemadmodū id quod iste vel solum satis
esse confi debat, vsq; adeo nihil adiuuat: vt etiā non nihil officiat. Quamob
rem si neq; is, quē peremit, tyrannus fuit: nec satis tyranni filium occidisse
fuit: tētaſſe vero temere/ plus q̃ frustra fuit: reliquū est: vt vltimū illud/ Ty
rāni videlicet ipsius mortē/ excutiamus: quam iste sibi nos debere dīsputat
Hoc totius negotii caput est: hoc si vobis iste p̃suaserit, causē nihil est quin
vicerit. Contraq; / si ego hanc partē euicero: atq; sacram hanc, quod aiunt,
anchorā illi p̃cedero, nonne ilico necesse est fluctuet ac naufragio pereat?
Iccirco iudices hīc etiam atq; etiā obsecro: vt q̃maxime sitis attentī: dum
tyranni cadem doceo, ex qua tota ista pendet controuersia, nihil ad istum
quicq̃ pertinere. Totū ergo hunc locum iudices sic ab isto tractatū esse me
miniſtis: vt qui vobis perſuadere cuperet: vti crederetis eum iam tum quū
filium perimeret: parentē quod postea fecit/ praeſciſſe facturū. Sciebā, inq̃t;
satis esse filiū occidere: sciebam patrē ilico sese post mortem filii pempturū.
Imo sciebas certe, quū sic hanc cām ageres, opus esse tibi vt illa praeſciſſe vi
dereris. Alioqui frustra te prae miū tyrānicidii periturū: si neq; ipse tyrannū
peremiſſes: neq; id ſaltem feciſſes/ vnde illi ſcires exitiū imminere. Eam ob
rem iudices exitū eius facti tam certum videri voluit: vt vobis etiā audien
tibus dixerit: ob idipm̃ sese a tyranno manū abſtinuiſſe: eumq; ſibiipſi pari
ter et iſtius gladio reliquiſſe: quem alioqui, vt ait, facile potuiſſet occidere:
feciſſetq;: niſi de exitu securus ſcilicet/ tunc de industria pecciſſet: vt paulo
poſt miſerius interiſſet. Hic igitur quid faciam? quo me potiſſimū vertam?
vnde argumēta cōquirā: q̃bus hunc p̃bem nō eſſe rerū futurarū praeſciū?
Quin illum p̃contemur potius/ ac rōnes aliquas exigamus: q̃bus ille nobis
fidem rei tam longē ſupra fidē faciat: vnde tam hanc mirabilem diuinan
di peritiā nactus ſit: vtrū ne hoīe quopiā docēte didicerit: an numine poti?
inſpirāte cōcepit. Dic igit nobis Tīreſia: quonā p̃bamento facies: vti cōſter
cōprehēſam eſſe tibi rerū futurarū ſcientiā! deſoſſum alicubi theſaurū eſt.

Lucianicę respondens

fide: cogitationes nostras euoluere: abstrusum aliquid atq; occultatū erue: qđ
miremur omnes: nempe eiusdē artis esse puto, et quę pręsentia latent edis-
cere: et quę sunt futura prędicere. Aut si tu futuris duntaxat vales, aliqua
nunc edissere aliquot post hoc annis, aut, si liber, saculis potius euentura:
quę quę ex tuo pręscripto ceciderint omnia, tū demū redito: et futura te
pręscisse dicito. Interim pfecto egre, q̃tum suspicor, obtinebis: vt qđ te ne-
sciēte fiebat, id pręscisse credaris anteq̃ fieret. Q; si tum quū filium interi-
meres/ignorabas patrē sese, qđ postea fecit, occisurū: quur tu nūc eius cę-
dis pręmissi postulas: quā, nisi velis impudēter esse mendax, fateare necesse
est te ignorante atq; adeo ne cogitante quidē ppetratā esse! Sed ideo se for-
tasse putat huius etiā necis authorem: quoniā illa cędes quam fecit, istius
quoq; tametsi pręter spem, causa tamen aliquo modo fuit. Qua in re vos
longe alia iudices opinor esse sententia. Neq; enim si tyrannum casu quisq;
aut mente captus occidisset, ei tyrannicidii pręmium decerneretis, qđ ita!
Nempeq; inscius vterq; atq; imprudens occidisset. q̃q; istius causa est ali-
quāto, vt mihi videtur, inferior. Nam si alteruter illorū pręmium peteret
tametsi peteret qui peremisset ignarus: atq; ideo frustra peteret: peteret ta-
men qui peremisset: nunc vero et isto nesciente, et nō ab ipso peremptus est.
At nihil ego, inquit, neq; casu/ neq; imprudens feci: sed filium consulto tru-
cidavi: atq; ita patri volens ac prudens mortis causam prębui: qui, ni ego
filium occidissem, adhuc tyrannus viueret. Age accedā etiā propius. Si tu
tyrannū aggressus vt perimeres: deinde victus ab eo, p̃iecto etiā gladio, su-
geres: atq; is equo te psequutus, equo collapso, pręceps in gladiū tuum tam
opportune caderet: vt eodem trāsigeretur: an nō hic posses eadem omnia
dicere: voluisse te videlicet/ ac volentem aggressum esse: volentem igiŕ pru-
dentemq; causas ei mortis attulisse: nam nisi tu illum fuisses ador̃, ille nō
fuisset occisus. Sed nonne vides: vt eadē opera/ vel magis fuga tua gloriari
liceat: et ignauia: tuę pręmissi petere: nā nisi tu fugisses/ ille non occidisset:
nisi tu gladiū turpiter abieciisses/ nec transixus ille fuisset. Postremo hac ra-
tione ignauos etiā tyrannicidas esse liceat. Quemadmodū licet volens ad-
ortus esses vt interimeres, tamen postq̃ re infecta fugisses, qđ postea factum
esset, tuū nō iudicaretur: licet id factū nō fuisset: nisi tu aliquid ante fecisses
Ita etiāsi tyrannū pempturus ascendisti: filiūq; dum patrē quærīs, occidisti:
tamē cōp̃gere ac perficere quod incoeperas/ vel timore nō ausus sis/ vel ne-
gligētia nolueris/ vel casu nō potueris: sed re p̃fusa infecta redieris: quicqđ
inde postea te inscio atq; insperante puenerit: id a te pfectū esse ne dixeris.
Siquidē quicqđ tuū dici potest, ibi deliit: vbi tu deliristi. At nec istud for-

Tho. Mo. Decla. F. CXXXIII.

tassis ei quod ipse fecit simile esse cōcedet. Sed mihi hoc pacto rursus opponet. Is quē tu pponis non ea mente tyrannū aggressus est: vt se postea victo ac fugiente ille victor dū persequeretur/occumberet. Ideoq; qd nō proposuit: merito suum vocare non potest. At ego eo proposito peremi filium: vt pater sese dolore cōmotus occideret: atq; id facturum animo meo praecepi. videtis iudices: vt nobis illa diuinatione sua rursus occurrit! Quæremus igitur ab eo quonā pacto p̄senserit: p̄sciuerit ne! an cōiecerit! si se p̄sciuisse respōdeat, neminē credo ei crediturū: sin cōiecisse, inter im nescisse se fateb̄: sed opinatū esse tātū: hoc est dubitasse: incertū fuisse: postremo qd aliud q̄ ignorasse! Sed videamus tamē qbus signis/q̄ p̄spiciuis argumētis/ rem tam inopinabilē ita collegerit euētūrā: vt qd aliis nemo sperare potuisset, id ille sibi tanq̄ certū atq; inopinabile pposuerit. Nouerā, ingt, q̄ misere deperibat filiū. Ita ne id tandē adeo te certū ac securū reddidit: vt nec ei? nō tāq; forte secutur ā: sed necessariō futurā destinaret! Scio iudices haud mediocris illos affectus esse: quos erga liberos parentū pectoribus insequit natura neq; tamen aut tantos/aut cuiq; tā exploratos crediderim: vt pmittere sibi ac spondere audeat, id qd iste se fecisse narrat, interempto filio patrē ultroa netū ei comitē futurū. Nam quotusq; ex his: quorū filii et vnici et charissimi mi quotidie vel morbo cadunt: vel dolo pereūt: vel bello occumbunt: vel casu intereunt: vsq; adeo mœrore consternatur: vt sibi mortē sua sponte consciscat! Sed amor, ingt, etiā desperatio nō minor occasio desiderandę mortis accessit. Quāobrem obsecro: an tu quū filiū pimeres, reliquos vna sarela hres omnes occidisti! non dices, opinor, stragē te tantā fecisse. Ceteros igit adhuc retinebat: opū satis, viriū satis habebat. Quapropter vno adempto, quū tot adhuc essent incolumes: quorū omniū intererat maxime hūc incolumem esse: quur ei vsq; adeo desperandū fuit: vt non ab vrbe/sed ex orbe se stinandū fuit! An vsq; gentiū viuere quenq; hodie suspicemur: qd fecisset quod tyrānus iste fecit! Quid de aliis quarimus! quin te potius interroga mus: quē verisile est de te cōiecturā hāc fecisse: et tyrānū ex aīo tuo spectasse. Si tibi ergo fili? pimeret/ atq; insup iminere videret nōnullū et fortunae fil et vitę piculū: nū poti? eligeres te comitē filio dare, q̄ mortē illi? vlciscī? An temet ipse ne ab aliis occidereris occideres! Cerre, vt p te quoq; rīdeam m?, nō faceres. Quō ergo i mētē tibi veīre potuit: vt qd nec aliū fecerūt: nec q̄ fecisset: nec tute factur? eēs: id tyrānū cogitares facturū! At plane, ingt, cogitabā: alioq cur ibi gladiū meū reliquissē! Recte nimirū ignauit̄ tuaz nos admones. Nā cū hoc dicit iudices: nōne id vobis videt̄ dicere: p̄sensū cerrez alioq cur inde fugissē: qd em̄ aliud est: alioq cur gladiū ibi reliquissē, q̄ alioq

Lucianicę respondens

cur inde abiecto gladio turpiter me in pedes dedissem? Nam qđ opus fuit gladiū Tyrāno relinquere? Ne deesset ei scilicet, quo periret? Ita ne qđm gladios timet, ipse gladio caret? Qui qđqđ habet gladio peperit, gladio possidet, gladio tuet, ei gladius vnq̄ abfuerit? O nouū pdigiū iudices, Tyrān? sine gladio. Neq; illi gladi? defuit, nec iste gladiū ei reliquit, sed abiecit: nec futurę qđ euenit, vel leuissima cōiectura puidit. Sed postea q̄ in arcē temere (nescio qđo) perrepsisset, atq; ibi adoleſcētē (vt est iuuetā semp incantior) solū, securū, ac nihil minus expectantē, de improviso adortus oppressisset: ac potuisset fortasse progressus vltcrius eadē opera Tyrānū sustulisse: ilico hominē timor inuasit, intuentē ne voce vel gemitu morietis audito iam tñ proditus cōcurrētibus Tyrānī satellitibus, caperetur. Jam ante oculos eius obuersabatur vīcula / carcer / tormēta / ac mortes mille / mille supplicia: quorum imaginatione vana perterritus: iā strepitū omnē, omnē sonitū, ac postremo suā ipsius vmbra expauescēs: tam nūc repēte timidus, q̄ ante temerarius, ex arce se proripuit: nec secū gladiū saltē tollere ausus est: seu ne cēt fuga tardior, seu ne cū ense dephēsus insidiatus fuisse Tyrāno diceret. quo nūc perempto recurrit insolēs, & tāq̄ ipse occiderit Tyrānicū pmiū postulat. Age ergo Tyrānū ipm non qđo an peremeris: hoc tantū qđo, an peremisse potueris? Si non potueris, ergo occasione nō expectasti: locū idoneū non elegisti: tēpus opportunū non captasti: sed temere sine consilio, sine ratione, præceps iccepisti, qđ perficere nō valuisti. Nec illū ergo te iactes occidisse, quē te fateris nec potuisse. Sin potueris: magnę profecto vel inertię vel ignarię fuit: qđ non feceris. Imo (inquit) potui sed de industria super sedi. Satis iam fecerā: filiū occiderā: patrē dolori suo, & gladio meo reliqui: quo eū seſe perempturū puidi. O inuerecūdum: si ista mentiris. O insanū: si non mētiris, si tā incredibilia sinxisti, miramur impudentiā: si tam absurda cogitasti, miramur amētiam. Tu ne adeo eras insanus: vt quū vno ictu potueris, & vitā tuam, & reip. salutē in tuto collocare: malueris omnia dubiis fortunę casibus exponere: & tibi futurū promittere: qđ sanus auderet nemo sperare? Q; si Tyrānus id voluisset qđ tute haud dubie fecisses: & qđ illū quoq; facturū longe verisimilius q̄ qđ fecit fuit: conclamasset satellites, coegisset sicarios, armasset carnifices: ac plato filiū cadauere, & natura crudelis, & tā atroci spectaculo irritatus, iram ac furorē illū effudisset: primū in te, per quē filius occisus: deinde in vrbe vniuersam, propter quā occisus est: quæ si cōtigissent (vt tua demētia propemodū cōtigerāt) neq; tu misser hodie viueres: qui hoc pmiū peteres: neq; nos rēp. vllā a qua perī posset haberem?. Sed dii immortales, iudices, vota precēq; nostras recordatī sunt:

Ubo. Ro. declama. Fo. CXXXV.

diū seruitutis nostræ mala miserati sunt: dii nobis in summis atq; extremis periculis auxiliati sunt. Qui quū semp huic vrbi succurrere statuissent: id potissimū tempus elegerūt: quo maxime nobis beneficiū suum cōmendare possent. Nā tyrannus q̄q̄ semp erat molestus viuente filio: tamen eo nomine minus grauis incūbebat ciuibus: ne miseram penitus atq; exhaustā vrbe filio relinqueret. At eo trucidato ppter quod ante pepercit, cui dubium esse potest, quin fundit? omnia direpturus fuerit! Postq̄ ergo Respub. isti? primū temeritate, deinde ignauia in extremū illud periculū corruisset: superi tempus iā venisse rati, quo ppetuā nobis insculperent fauoris sui memoriā: omnia mala quæ tam ppe ceruicibus nostris imminebant, subito in ipm tyrāni caput auerterūt: idq; tā celeriter: vt citius nos piculo liberatos esse, q̄ in piculo fuisse cognouerim? ne nos inter im saltem potuisset discriminis tanti metus vrgeret. Quis tyrannū putasset iudices reperto filii sui cadauere in sese potius, q̄ in hanc vrbe gladiū fuisse versurū: nisi nostri studio superi in ppriā illū perniciē immisiss ei furiis agitassent! Itaq; iam nūc videre mihi videor micantes latronis oculos: obducta supcilia: cōtractam frontē: genas pallentes: dentes stridētes: labra tumentia. Deniq; qualē Penetheū describit poetæ: toto ore/ toto vultu/ suę pdentē mentis insaniā. Quū primū ingressus filiū repiret occisum, qd illum fecisse, qd clamasse suspicemur! qd aliud q̄ vt impiū atq; dementē spurcissimo rictu insana in superos euomuisse conuitia! O deorū iram: o numinū inuidiā. Video coelites odiū vestri signa: video liuoris atrī vestigia. Nihil vobis viuūt iniqui? nihil ambitiosius: nihil inuidentius. Soli impare: soli regnare vultis: nec satis ppria felicitate contenti/ semp aliena tabescitis. Quur nō mecū in certamē descēditis! Quur ignauū insidiatorē filio summisistis! Ille q̄q̄ erat/ cū tyrāno in certamē etiā ingredi non ausus est, hoc certe saltem gaudeo: q; nemo se poterit tyrānicidā dicere: nemo tyrannicidū præmiū petere. Nemo em̄ tyrānū occidet hodie: nisi tyrānus. Tyrānus ego hodie vel diis inuitis moriar. Hmōi ergo deliria quū blaterasset, in gladiū tandē amens ac furiosus incubuit. Tyrānus igit iudices istius gladio, imo nec isti? quippe quē ante abiecerat/ manu qdem suapte, sed sola deorū opera p̄fossus iacet. At nunc iste f. bi cuius ibi nullæ partes erant, primas vēdicat. Itaq; q me sycophantā vocabas: vide obsecro/ vter nostrū huic vitio propior est: ego ne: q tecū hodie p Repub. superisq; dimicans præmiū tamē nec victor postulo: qn tu potius: q desertor ac fugitiuus contendis tamē aliis/ atq; his quidem diis vincentib? ipse triumphare! Desine/ desine aliena virtute partam tibi arrogare victoriam. Desine deorū in hanc vrbe tam clarum obscurare beneficiū. Desine

Lucianicę respondens

ne deorū laudibus obfistere: & ab hac temeraria petitione desiste, q̄ si iste iudices moleſtus eſſe perrexerit: vos tamē ipſam rē aquis lancibus expēdite. Nā iſte quid aliud, q̄ Tyrannū vt ſibi cauere admonuit! Dīi ne cauere ſibi poſſet, ne inſidiis amplius opus eſſet, effecerūt. Iſte qd aliud q̄ gladio ſuo tyrannū in nos oēs armauit! Dīi gladiū illū a nobis in Tyrāni iugulū retorſerunt: iſte quid aliud deniq; q̄ vniuerſam urbē in ſummū periculū demētia ſua cōiecit! Dīi corrigētes iſti? inſaniā, diſcimē illud ſubito ī proſperrimā ſecuritatē cōuerterūt. Vos ergo iudices p̄ deos ſmortales obteſtor: p̄ deos huius clariffimę libertatis/huius inſperatę felicitatis authores: ne qd nobis deorū oīm cōſilio ac virtute ſucceſſit, id vos vnius hoīs amētię referri ſinatis acceptū: neue hęc urbē vnq̄ in deos liberatores tā ingrātā eſſe: neue patiamini vt ſalutē ſuā debere ſe potius humanę temeritati q̄ deorū benignitati fateatur: quos ita demū ſperare licet futuros ſemp̄ huic urbi propitios: ſi nos eorū quę cōtulere memores, eos (vti æquū eſt) beneficiorū ſuorū recognoſcamus authores. Alioqui ſi nos (qd abſit) ingrati/quę ab illis p̄fecta ſunt, in alios referamus, gratiāq; ſuperis debitā impendamus hoībus: viciffim hercle metuēdū eſt: ne dīi quoq; ſuū erga nos fauorē imminuāt: ac reipub. noſtrę curā, vt indignę quę ab illis curetur, abiiciant. Quāobrē vt aliquādo finē dicendi faciā: quādoquidē iſte peccauit officio: & bono animo male fecit: dīi vero eius peccatū in cōmoda noſtra verterūt: ac dīi quidē coegerunt: ſed ſe tamē tyrānus interfecit: tum p̄miū qui coegere non petunt: petere autem qui peremit non poteſt: vos ſententiis veſtris iudices & huic veniam, & ſuperis gratiam decernite: & urbē ab huius pramiū debito quocumq; liberam eſſe dīi voluerunt, abſoluite. Dixi.

Declamationis Thomę Mori aduerſus Tyrannicidam. FINIS.

ASCENSIVS MORO SVO.S.D.

Laudabunt alii clarum vi laudis Erafmum:

Dulcifonaq; lyra grandifonaq; tuba.

At te ſi merita celebrarent More/camœnæ:

Multum ſudarent Flaccus & ipſe Maro.

Tu ſiquidem illuſtreis olim iam Marte Britamos,

Diraſti Latio protinus eloquio.

Parhiſiis, ex officina Aſcenſiana ruſus.
Tertio Calē. Iunias, Anno. M. DXIII.

Astrologia. Fo. CXXXVII.

LVCIANVS DE ASTROLOGIA
ERASMO INTERPRETE.

De coelo, deq; astris est nobis institutus sermo. Non de ipsis quidem astris, neq; ipso de coelo: verum de diuinatione ac veritate / quę ab illis in hominum vitā proficiscitur. Neq; rursum mihi libellus hic se traditurum aut docturū profitetur, quo pacto diuinationem hanc assequi liceat. Sed illud queror, doctos omneis cum in ceteris omnibus exerceant sese, suisq; oibus tradant, solam astrologiam nec habere in precio, nec exercere. Atqui hoc doctrinę genus vetustū est: neq; nuper ad nos peruenit: sed inuentum est priscorum regum, quos dii amabāt. At huius ætatis mortales non solum incitria socordiaq; verum etiam odio laboris / diuersa ab illis sentiunt. Cūq; forte inciderint in eos qui falsa prædicunt: tum & astra culpant, & ipsam astrologiam habent exosam, neq; salutarem eam, neq; veridicam arbitrātes. Sed artem magis falsam atq; inanem: haud recte / sicuti mihi quidem videtur / sentientes. Neq; enim ob imperitiā fabri ars ipsa culpatur: neq; ob cantoris incitiā, ipsa musica parum est erudita. Quin illi potius artium sunt ignari. Ceterum ars vnaqueq; suapte natura scita est. Primum igitur Aethiopes hanc rationem mortalibus tradiderunt. In causa fuit partim gentis eius sapientia. Nam ceteris quoq; in rebus Aethiopes reliquos homines antecellunt sapiētia. Partim regionis quā incolunt opportunitas: propterea q; apud eos perpetua sit coeli serenitas tranquillitasq; neq; patiuntur anni mutationes, sed eadem tēperie viuunt. Itaq; cum primum viderent lunam non semper eodem vultu apparentem: sed varia subinde specie: & in aliam atq; aliam verti formam: visa est illis ea res admiratione atq; disquisitione digna. Deinde cum inquisissent / reppererunt hanc esse earum rerū causam, q; lunæ non esset lumen proprium, sed a sole mutuatum. Inuenerunt autem & reliquarum stellarum motus, harū quas nos erroneos appellamus: nam stellarum hæ solē mouētur: naturamq; earum ac potestatem, & effectus, quos vnaqueq; præstet, nominibus quoq; inditis, non illis quidē vtiq; visum est, confictis: sed quæ notæ rerum essent. Hac igitur in coelo perspexerunt Aethiopes mox Aegyptiis finitimis artem imperfectam tradiderunt. Porro Aegyptiī diuinādi rationem, quā ab illis dimidiatam acceperant, in maius prouexerunt: quippe qui mensuram etiā ad quā vnaqueq; stella moueretur, indicarint. Ad hæc annorum, mensium, horarumq; numerum instituerunt. Ac mēses quidē illi luna meriunt

Luciani

etur atq; eius recurſu finiunt. Anni vero ſole & huius circuitu metiuntur. Quin hiſ etia maiora oſtenderut. Nam ex vniuerſo cœlo reliquiſq; ſtellis, & errantibus & fixis, neq; ſimul cum ceteris ſeſe mouētib; duodecim partes effecerunt, i hiſ quæ mouentur: & vnâquâq; ſuis animatib; repreſentantur, partim marinis, partim homine, partim feris, partim volatilib; partim pecudib; . Vnde & ſacra Aegyptiorum varie fiunt. Neq; eni omnes Aegyptii/ ex omnibus duodecim partibus diuinabâr. Sed alii aliis utebantur partibus. Itaq; arietem colunt, qui ad arietem ſpectabant, piſcibus non verſcitur, q piſces annotarant. Nec hircum maſtant, q Capricornum viderant, atq; alii item alia venerabatur, quæ quiſq; inuenerat. Quin taurum etiam ob honorem cœleſtis tauri colunt. Nam Apis apud illos, res in primis ſacra, regionem ſortitus eſt. & qui eam incolunt partem, oraculum quoq; dicarunt ſignum videlicet diuinationis / quam a cœleſte tauro petunt. Ac non multo poſt Libyes quoq; artem hanc ſunt aggreſſi. Siquidem & oraculū qd eſt apud illos Ammonis, ad cœlū & huius ſcientiā reſert: iuxta Ammonem quē illi Arietis ſpecie fingunt. Calluerunt autem hæc omnia & Babylonii: atq; hi qdem affirmant ſe primos omnium fuiſſe. verum vt ego exiſtimo, multo poſterius ad hos ſcientia peruenit. At vero gręci nec ab Aethiopibus nec Aegyptiis de aſtologia quicq; audierunt. Verum illis Orpheus Oeagro Calliopeq; prognatus, primus iſta mōſtrauit: nō ille quidem admodum dilucide, neq; rem clare docuit: ſed pſtigiis ac myſticis ſuolucris obtexit. Sic eni illi viſum eſt. Nam concinnata lyra/orgia iſtituit, ſacræſq; cantiones decātabat. Porro lyra cum ſeptem haberet chordas concētum mobilium ſtellarum repræſentabat. Hæc conquirens atq; hæc agitans Orpheus, omnia delinebat, omniaq; vincebat. Neq; eni illam hominis lyrā ſpectabât: neq; illi alterius muſices ſtudiū erat: verum hæc magna illa Orphei lyra. Hiſce rebus cum gręci honorē habere vellēt, Locum illi i ipſo cœlo designarūt, & cōpluſculę ſtellę vocant Orphei lyra. Q; ſi quādo Orpheſi videris, vel ſaxo expreſſum, vel coloribus effictum, ſedet i medio, canenti ſi milis, manibus tenēs Lyrā. Circū hunc animatium innumera multitudo: inter quæ & homo & taurus & leo. Cūq; horum ſingula videris, ſac horū mihi memineris, cuiuſmodi ſit illius cantus, cuiuſmodi lyra. Cuiuſmodi taurus & cuiuſmodi leo Orpheum audiāt. Q; ſi eorum quæ dico cauſas itelligas, tum & i cœlo harū vnſiquodq; contēplator. Fertur autē & Tyreſia genere Boeotius/ diuinādi gloria muleſi celebris fuiſſe. Hunc Tyreſiā ex gręcis aiunt dixiſſe, ſtellarum erraticarū alias eſſe foeminas, alias mares, nō tamē eadem efficere. Vnde eundē ancipiti quoq; ſexu fuiſſe fabulatur: aliqua

Astrologia. Fo. CXXXVIII.

do feminā aliquādo marem. Porro Atreo & Thyeste de regno paterno de certatibus, iā tum maximā astrologiæ/coelestisq; doctrinæ curā fuisse græcis, palā est. Ac publico cōsensu statuerunt Argiui: vt vter scientia præcelleret, is ipeo potiretur. Ibi Thyestes arietē illis in coelo demonstrauit, atq; hinc aureum arietē Thyestæ fuisse proditum est fabulis. At Atreus de sole deq; vario illius exortu locutus est: ostendens non eodem modo ferri solem & mundum: sed contrariō inter se cursu rapi. Et qui nunc videtur occasus cum sit occasus mundi, solis exortum esse. Hęc locutum, Argiui regē creauerunt: magnāq; doctrinæ laudem est affecutus. Equidem & de Bellorophonte similia sentio. Nā alatum equum illi fuisse, nō admodū credo. Verū arbitror illū hāc disciplinā sectātem, sublimiaq; cogitātem, & inter astra versantē, in coelum nō equo ascendisse, sed animo. Eadē de Phryxo Athamantis filio dixerim: quem aureo ariete per aerem vectum fabulantur. Quin & ipsum sane Dēdalum Atheniensem, etiā si res est noua auditu, tamē haud existimo eū ab Astrologia fuisse alienū. Sed cū ipse ea maxime est vsus, tū filiū suū eandē perdocuit. Ast Icarus cū iuuetutis calore & inscitia, nō ea disquireret, quę conueniebāt: sed ad ipsum vsq; polū aio tollerēt, delapsus est a vero, totaq; aberrauit arte: & i mare p̄ceps decidit rerū imēse pfunditatis. De quo græci sec⁹ fabulant: q ex hui⁹ noīe sinū ei⁹ maris Icarū vocāt. Fieri pōt: vt Pasiphae quoq; cū ex Dēdalo de Tauro audisset iter stellas apparēte deq; ipsa astrologia, i artis amorē iciderit. ob id existimāt factū: vt Dēdalus illā tauro copularit. Sūt autē q scientiā in portiones partiti i singulis ptib⁹ singuli elaborarint: alii i iis q ad lunā: alii q ad louē, alii q ad solē pertinet cōgerētes, neq; nō cursum, ac motū & vim illorū. Atq; Endymion lunę rationē tradidit. Phaetō solis cursum dephēdit: nō ille qdē vere: sed moriēs ipectā artē reliquit. Hęc q ignorāt, Phaetōtē solis filiū credūt: fabulāq; de illo haudquaḡ verā narrant, adiisse solē patrē: ac postulasse ab eo: vt sibi liceret lucis currū moderari: illū id cōcessisse, monuisseq; qua rōne foret aurigādū Phaetontē vero cōscēso currū, ptī ob etatē, ptī ob ipeitā ita egisse, vt aliquñ esset vicinus terræ, aliquñ longo semotus spatio a terra. interī mortales frigus atq; estus itolerabilis cōficiēbat. Ob hęc idignatū louē igētī fulminis te lo pcussisse Phaetontē. Eum deiectū sorores circūstātes magno luctu prosequēbātur: donec imutarēt formas: q nūc sunt populi: ac lachrymarū vice qb⁹ fratrē deplorabāt, electrū destillāt. Haudquaḡ hęc ita gesta sūt neq; pium est his habere fidem: neq; soli fuit filius: neq; illi filius iteriit. Sed narrāt græci & alia permulta fabulosa, quibus ego non admodū credo. Nā qui consentaneum est credere Aeneam Veneris fuisse filium, aut Minoa Iouis, aut Ascalaphum Martis, aut Autolycum Mercurii! Verum hi ho-

Luciani

mines pii diisq; grati fuerunt: eosq; nascentes, hunc Venus, illum Iuppiter, alium respiciebat Mars. Etenim qui patres familias sunt mortalibus, in hoc progignendi genere, ii veluti parentes sibi similia producant omnia, & colorem, & formā, & facta, & animum. At rex quidem Minos Iouis auspiciis, Aeneas formosus Veneris fauore nat⁹ est. Fur Autolycus. At ea furacitas illi ex Mercurio contigit. Iam vero nec Saturnum Iuppiter coniecit in vincula, nec in tartara precipitem dedit: neq; cetera machinatus est, quæ putant homines. Verum Saturnus extrem⁹ mouetur, proculq; a nobis semotus est. Segnis illi motus/ neq; facilis animaduersa mortalibus, atq; hanc ob causam illum stare dicunt, ceu vinculis alligatum. Ceterum ingēs aeris altitudo tartarus appellatur. Sed potissimū ex Homeri poetę Hesiodiq; carminibus liceat intelligere priscorum fabulas cum Astrologia consentire. Si quidem vbi Iouis catenam narrat ac solis iacula, quæ quidem ego radiōis ictus esse coniicio, tum vrbes quas in clypeo finxerat Vulcanus, præterea choream, & vineam, ad hæc quęcūq; de Veneris ac Martis adulterio dixit deq; detectione, haud aliunde, q̃ ex hac scientia sunt conficta. Quandoquidem Veneris & Martis cōcurfus, Homerice cantilenæ præbet argumētū: in aliis autem versib⁹ vtriusq; diuersum effectum descripsit: Veneris, cum ait illi.

Tute Venus iucunda magis connubia cura.

Porro de bellī negotiis

Cuncta cito hac curæ fuerint Marti atq; Mineræ.

Hæc cum intelligerent veteres illi, maxime diuinationibus utebantur: nec eam otiosam esse putabant, adeo vt nec vrbes conderēt, neq; moenia circumducerent, neq; quenq; occiderent, neq; ducerent vxores, priusq; de singulis a vate responsum accepissent. Deniq; nec ipsa deorum oracula/ ab arte astrologica erant aliena. Verum apud Delphos virgo prædicendi munus administrat: quæ caelestem illā virginem repræsentat: ac Draco sub tripode vocem edit, quoniam & inter stellas Draco cōspicitur. in Didymis vero templū est Apollinis, & hoc, secuti mihi videt, ex his didymis, i. geminis, q; coelo sunt, appellatum. Vsq; adeo vero diuinitio visa est illis res sacra, vt Vlyses etiā cum errādo fessus vellet certo de rebus suis cognoscere, ad inferos penetrarit, nō quo videret vmbras & locum inamœnum sed quod cuperet cum Tiresia colloqui. Qui simul atq; in locū peruenerat, quē Circe mōstrarat, foueam fodit: oues mactauit: cūq; cōplures essent vmbrę, atq; inter has matris, quoq; sanguinē bibere cupientes, nō prius ille permisit vlli, ne matri quidē, q̃ Tiresia gustasset, conatusq; esset sibi vaticinium edere: potiusq; in

Astrologia. Fo. CXXXIX.

terrim matris vmbra videre sitientē. Ad hęc Lycurgus Lacedæmoniis oēm reip. administrationē e cælo temperabat: ac legem illis dedit, ne quando in bellum prodirent, ante plenilunium. Non enim existimabat eandē esse ciuitatis administrationem, crescente luna & euanescente: propterea q̄ omnia ab illa regerētur. Porro Arcades solij hęc non receperunt, nec in precio habuerunt astrologiam: sed iidem ob imperitiā & stulticiam aiunt se luna antiquiores esse. Proinde cum nostri maiores vsq̄ adeo fuerint astrologiē studiosi, huius ætatis homines partim aiunt fieri nō posse, vt bomines finē inueniant diuinandi sciētiæ: propterea q̄ neq̄ certa sit, neq̄ vera, neq̄ Martem aut Iouem nostra causa moueri in cælo: verum illis humanarū rerum nullam esse curam: neq̄ quicq̄ esse eis cum his negotiis cōmerci: verum secundum hos necessitate circūaguntur, partim dicunt astrologiam non esse quidem mendacē, at inutilem. Nō enim mutari vaticinio quęcūq̄ fatis decreta instāt. At ego sane vtriusq̄ respōdere possum, stellas in cælo suo quidē motu volui: cæterū obiter eius motus effectū ad nos puenire An vis equo currētē & gallinis aut hoib⁹ tumultuantib⁹, lapides subilire: stipulasq̄ moueri ventis cursu cōcitatis: syderū vero vertigine nihil p̄terea effici, tū ab igni exiguo calor ad nos pmanat, neq̄ nra tñ causa q̄cūq̄ erit ignis, neq̄ illi curę est estus noster: ab astris autē nihil ad nos defluit. At sane fieri nō pōt, vt p̄ astrologiam ex malis bona faciamus, neq̄ mutare quicq̄ earū rerū quę ab illis ad nos demanant. Sed hanc vtilitatē ars adfert vtentibus. Bona multo ante delectant eos qui ventura præscierint, mala vero facile cū venerint accipiūtur. Neq̄ enim in illos irruunt: sed quia meditata expectataq̄ sunt, leuia mitiaq̄ vidētur. Hęc mea est de astrologia sententia. τῆλος.

Luciani de Astrologia FINIS.

In ædibus Ascēsiānis: vnde & superiora prodierūt: quibus hūc ipsum libellum libenter suo loco apposuissemus: sed sero recepimus. Errore enim nescio quo Basileam vsq̄ oberrauerat priusq̄ ad nos perferretur. Boni itaq̄ lector consule: idq̄ ignosce q̄ quorundam consilio qui vt perpetua sit lectio epistolæ nuncupatorias subrahendas ducebāt auscultauerim. Index autem omnium quæ in hoc codice habentur a tergo huius ponetur.

Tabula.

Luciani dialogi ⁊ alia syntagmatica recētius ab D. Erasmo Rotterodamo versa.

Saturnalia Luciani.		Charta.ii.
Cronosolon.i.saturnalium legum lator.	∴	Char.iii.
Epistolæ Saturnales.		Char.v.
De luctu	∴	Char.viii.
Abdicatus.		Char.x.
Icaromenippus seu hypenepheus.	∴	Char.xvii.
De Astrologia		Charta.cxxxvii.

Antea tralata sed nuper recognita ab eodem.

Toxaris siue Amicitia.		Char.xxiii.
Alexander qui & Pseudomantis.	∴	Char.xxxv.
Gallus seu somnium.		Char.xlv.
Timon seu Misantropus.	∴	Char.lii.
Pro Tyrannicida declamatio.		Char.lix.
Declamatio Erasmica superiori respondens	∴	Char.lxiii.
De iis qui mercede conducti degunt.		Char.lxxxii.
Cnemonis ac Damippi dialogus.		Char.xci.
Zenophantę & Callidemidę dial.	∴	Char.xcii.
Menippi & Tantalı dialogus.		Char.eadem.
Menippi ac Mercurii.		Char.eadem.
Menippi, Amphilocheı, Trophoniiq.		Char.xciii.
Charontis ac Menippi	∴	Char.eadem.
Crateris ac Diogenis		Char.eadem.
Nirei & Therfitę.		Char.xciii.
Diogenis ac Mausoli.		Char.eadem.
Simyli ac Polystrati.		Char.xcv.
Veneris & Cupidinis.		Char.eadem.
Martıs ac Mercurii.		Char.xcvi.

Tabula.

Mercurii & Maie
Veneris & Cupidinis rursum.

Doridis & Galateæ.

Diogenis & Alexandri.

Menippi & Chironis

Menippi & Cerberi

Hercules Gallicus

Eunuchus seu Pamphilus Luciani

De Sacrificiis.

Convivium seu Lapithæ.

Finis opusculorum Luciani Erasmo interprete.

Char.eadem.

Char.eadem.

Char.xcvii.

Char.eadem.

Char.xcviii.

Char.xcix.

Char.eadem.

Char.c.

Char.cii.

Char.ciiii.

Ex Thoma Moro.

Thomæ Mori epistola nuncupatoria.

Cynicus Luciani.

Necromantia seu Menippus.

Philoseudes siue incredulus.

Declamatio eiusdem pro tyrannicida.

Declamatio superiori respondens.

Char.cxi.

Char.cxii.

Char.crv.

Char.crix.

Char.cxxvi.

Char.cxxx.

Finis rursum in ædibus Ascensianis ad Kalendas
Iunias Anni.MDXIII.